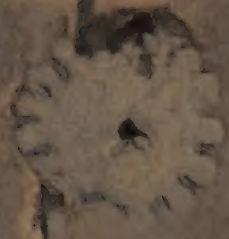

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Incipit capla in primo libro
augustini de civitate dei
contra paganos Capm i

De adversariis nominis
quibus in vastitate ur-
bis que xpm barbari
prepercerunt. Et notum illa
vniqua bella gesta sunt ut
victores propter deos eorum que
vicerunt perierunt vitiis. Et
imprudenter romani deos pe-
nates qui troiam custodire
non potuerunt sibi crediderunt
profuturos. De filo iuno-
nis iutrova que neminem libant
agreas et abasilias aploz
que omnes ad se confugerunt
a barbaris defenderunt. De
gitali osvetudine hostium vic-
tas civitates evertentium quid
tuto senserunt. Et per ro-
mam quidem ita illas repe-
runt civitates ut in templis
eorum preter vitiis. Et in
evertitione urbis que aspere
gesta sunt de consuetudine
acciderunt belli que vero de-
nunt depotentia pervenerunt
nominis xpi. De comodis
atque incomodis que bonis ac
malis plerumque omnia sunt. De
causis correptionum propter
quas boni et mali propter fla-
gellant. Et facis manifesti-
one reus ipalium nihil firme
ipalis vite sine longioris sine
breuioris. De sepultura
humanorum corporum que xpianus
etiam si fuit negata in adi-
uit. Et que sit ro fros cor-
pa sepeliendi. De capti-
uitate fros quibus iniquas
dina solacia defuerunt. De
regulo in quo captivitas
ob religionem sponte tollam.

dem extat ex quo si illi deos
tolerant prodesse non potuit. Et
Insuper que etiam sanctus nigr-
in forte passa est captivitas
ostendit potuit vitiis animi in
voluntatis assensu. De mor-
te voluntaria ob metu pene
sine deditoris. De aliena
voluntaria libidine qua in-
oppresso corpore inens peti-
marita. De lura etia que
se ob illatu sibi stupris permit-
tillam sibi auctoritatem que
xianus in qualibet causa vis vo-
luntarie necis attribuat. De
misericordiis hominum que ab
hominiis eme extant. Et
iniqua possit voluntaria mors
ad magnitudinem animi pertinere.
Quale ex sit rationis
qui se victoriam refais non
ferens nitent. Et mea
tute qua regulus ratione in
prestantior fuit multo magis
emineant xpianum. Et not
pam no pam debeat derham.
De his que fieri non
sunt in asis fra noscunt
qua ratione fra credenda sunt.
An e gpt de stationem
pam mors spontaneus appete-
da sit. Et ino midiao dei
in corpora ostendit libido hosti-
lis petere pmissa sit. Et ino
familiaria xpi inder de-
beat in fidelibus que exprobat cum
que eam filio hostium no libe-
neit xpius. Et ino quide-
dis pspitibus affile velint
qui de xpianis turbis dormit.
Et ino videri gradibus auc-
ta sit in romam apud reg-
nandi. De fros institui-
coe ludos. De vitiis ro-
manorum quos pnie no cret.

erectio **xxvii** De temeraria dei
que urbis exadit tunc **xxviii**
De latentiis inter impios et
filiis et de filiis nostra ecclesiam
xpianis **xxviii** De quibus tunc
sequenti disputatio sit diffidit
Aurelii augustini doctoris vpo-
nensis episcopi de civitate
dei **liber primus** incipit
contra paganos

Sonorisissima civita-
tem dei. siue i hoc
tpm cursu tu int
impios pignat
ex fide vivens. siue in illa sta-
bilitate sedis etie qua int
expectat pparatam quo et
vult p iustitia querat in iudiciu
denique adeptum p excellens
victoria vltia et pace pstra
ope ad te instituto et mea p
missione debito. defende adiss
eos qui conditori eius deos suos
pferit. fili siue martelline
sustepi magni opus et arduu
si deus adiutor noster est nam
suo quib9 vmbus opus sit ut
p suadeat supbis quia sit
vltus humilitatis. qua fit ut oia
terrena iustitia tpali mobilitate
mutantia non humano usurpata
fastu si diuina gra donata celsiti-
do tustendat Rex em et condi-
tor civitas hui9 de qua loqui
mstatum in scriptura ppi si
filiam dne legis aperuit qua
doni est. Deus supbis resistit
humilib9 aut dat gratia. hui9 q
dei est supbe quoz ase spue
inflatus. affectat amare sibi
in laudibus dia pte subiectis
et debellat supbos. Unde eam
detrema civitate que cum dnam
appetit et si ppi seruant ipa
ei dnam diuatur. Non est.

libido

pretermodum silencio quidam dicit
sustepi hui9 opus to postulat
et facultas dat **ii**
Hic namq existit nimis
adissus quos defendendas
dei civitas. quoz si mlti coner-
to impietatis et de civis mea
finit sans pdonei. mlti deo
meam civitas ardesit ignibus
odios. tamq manifestis hui9
eis redeptoris eius mlti sit
ut hodie tunc eam ligivas no
moneret. nisi ferri hostile fu-
gientes in sanctis eius locis.
vita de qua supbiit inveniret
an non eam illi romani xpi non
mesti sit quib9 ppi xpi bar-
bari pepererit. Testant her-
marthi loca et basilice aploz
que in illa vastitate urbis ad se
confugientes suos alienos q
reperit hui9 q tueriter
semita mltis ibi ampiebat
limitem mundatoris suoz illo
durebant. misericordibus hostib9
quib9 eam extra ipa loca pepre-
rant ne in eos mterit qm
silenti misericordia no habuit
qm si eam alibi tueres atq
hostili more sementes. Postea
quia ad loca illa venerant ubi
fuerat mtdm q alibi nre belli
hinnisset tota ferendi refren-
bat. in manibus et captivandi
aviditas frangebat sic evasit
multa qui tunc xpianis tibus
detrahit et mala que illa
civitas philit xpo imputant
bona vero que in eos ut veni-
rent ppi xpi horum fca sunt
non imputant xpo mo si fru-
suo cu ponus debent si quid
ite sapient illa que ab hostib9
appa et diuina peperit sunt.

illi dñe pñdenae tribuere quo
solet corruptos homi mores
bellis emendare atq; conterere
Atq; viti mortali iusti atq;
laudabilem talibus afflictionibus
exerre probatamq; vel adme-
liora trahere vel in his ad hoc
terris pñt vñs alios detine
Allud vero qd eis ut iustis pñt
api nome vel in sonis xpi nomi
dicatissimis & amplissimis ac
pro latiore ima ad raptantate
multitudinis elus pter bellor
mortem trahentem barbari pe-
perunt. hñ mñte tñbz vñs
hñt deo age pñs hñt ad eius
nomen veniat tñre ut effu-
giant penas ignis et in
nomen multi eoz mendaciter
pñpant ut effugiant penas
pñs exat. Nam quos vides
periclitante et proclatante in
pñtate suis xpi sunt in eis
plñm qui illi mñt iñdem
q; non evasissent nisi suos
xpi se esse fñssent. Et in
mñt supbia atq; impñssima
iñsama eius nomi resistit.
corde pñerso ut sempiternis te-
nebris pñmiant. id q; nome
ore ut sub dolo ofugiant ut
tpñt hñt fñerentur.
Post bella gesta que con-
scripta sunt vel ante co-
ditum roma at ab eis exortu
et a impio legunt et pñant
sic ab alienigenis aliqua raptum
esse civitatem ut hostes qui
reperat pñt eis quos ad dor-
suoz templa ofugisse pñerunt
aut aqñd dñe barborz pñpñ-
se ut inrupto opido in illis
fñere qui nullo at illo templo
fñss inuentis. Tñne vidit e-
neas pñm pñas sanguine

3.
sedantem quos tñe facierat
ignis. Tñne dyomedes et vñs
es tñs fñme custodibus azñs
conspicere sanam effugiem
manibus q; cñentis vñmñas. Ansi
dñe continge vñtas. **R**ec tñ
qd sequit vñs est ex illo fñ-
ere. ac retro sub lapsa referri
pñs danai. Postea tñmpe
vñerit postea tñyam fñno
ignibus deleuerit. Postea co-
fugiente adarus pñm obtin-
nerit. **R**ec ideo tñya pñt q;
nñmñm pñdidit. **E**nd em
pñs tñya iñmñea pñdeat ut
pñt an forte custodes suos
hor saue vñs est. illis tñmpe
intemptis potuit miser. **R**ec
em homines a simlathro sed si-
mñlathz ab hominibus seruaba-
tñno exo tolebat ut pñam
custodiet et tñes q; suos
no nñt custodie custodes.
Are quilibus dñs vñben
romai pñmñdam se con-
mendasse pñdebat. **O**mnim
mñscabilem errorem & nobis
fñtensent at de dñs eoz tñt
dñqñet fñtensent tñctoibz
suis quos ut ediscent morte-
dem dederit. doctores q; suos
in sup et salano publico et
honoribus dignissios habue-
runt. **N**empe apud ilgñm
tñe pñea pñmñ legunt ut vi-
delit poeta magñq; omñq;
pñlarissimq; atq; optimq; tñe-
ris vñbitus annis no fñnt
has possit obliuione tolen-
fñ illud. **O**mnim. **E**nd semel
est mñbuta tñens fñabit
odorem tñsta dñi. **A**pid exo
mñmñ nempe iñmo mñduat
mñfñt tñyam. eolo vñto

regi aduersus eos militando dicit
Sens inimici in turrim na-
re quor impet. Iam in italia portis
victos qz penates Ita ne ist
penatibz virtis roma ne vire-
prudentes commendae debuerit
Sed jmo dicebat velud ita
nisi qz loque ignotis Tand
eneas tpe pms toties apud
latus itone ita narrat. Pa-
thys otrifades cztis phcbiz
sacerdos. sacra manu victos
deos pmi qz nepote tpe tbit
cursum qz amies ad limina
tendit atone deos ipos qz
victos non dubitat dicit qz
potius qz se illis qzhibet co-
mendatos tne dicit sacra
suos qz tibi commendat troja
penates Si igit virgilius
tales deos et victos dicit.
et ut vel viti quoque modo
enaderit hori commendatos qz
dignia est existare hys tu-
toribus roma sapiet fuisse
omissam et nisi eos amissis
non potuisse vastari ymo sed
victos deos tunc psidee ac
defensores colere qz est aliud
qz tenere no minima bona si
deonia mala. Enato enim
sapiens credit no romam
ad istam adidem no fuisse ve-
nuta nisi pms pissent. sed
illi potius illos pty olim fuisse pituos
nisi eos qntu posset roma
suasset Nam quis no cum
aduerterit videat qntu sit
vanitate pscriptu no posse
vni subdefensoibz virtis
et ideo pisse qz custodes

pndit suos deos. tu vel sola
potuerit esse causa peimdi. tuf-
todes habe voluisse pituos
Non ita tu dedys virtis illa
oscribent et amient poetas
libebat metri. si cordatos ho-
mes rogebat veritas qfiteri
Veru ista oportuniu alio loco
diligent copiose qz tractanda
sunt. Nunc qd nistitueru de
ingratis hoibus dicit parip
exphrem ut possim qm ca-
mala qz pro suor mors puer-
sitate merito paant blasphe-
mantes xpo imputat Et ant
illis et iam talibz qz xpm
paatur ut dignantur attende
et castigas aduersus eius non
dignia sacrilege pnsitatis
exercent quibz lignis usui
pauerit medant xpm nome
ut vnerit ut quas lignas in-
locis eis sacris metiendo
pserit ut illis tati atqz munti
ubi pnt en illesi ab hostibus
fuerit inde in maledictis
hostilibz profuerit
Ita ut dixi troja nra ppi
romam sacris in locis
deor suor munire no potuit
aues suos abignibus ferroqz
gretor eodem deos colent
qui etia in nouis asylo custodes
lecti fux et dyris vixes pre-
dam afferiabant. Hic vndiqz
troja gra nirensis erepta a-
ditis niese qz deor naturesqz
auro solidi captiuatqz vestis co-
gent pueri et pande longo
ordine mres stant etiam Elec-
tus est videlicet locus tante

5.
de sanctis no vnde captivos
non licet educe si ubi captivos
asilu libet misere. Compa mnt illud
no missi dei gregalis vel deella
plebis si iouis nris foreris et
mngis et rene omi deoz tui
mcoris nroz aploz illuc in-
reiss templis et diis erepta
spolia portabam. no reddenda
vitis si diuenda victoribus
hic mit et qd alibi ad ea loca
ptine coptu est. n honoe et
obsequio religiosissimo i por-
tatu est. ibi amissa. hic pua-
ta libertas. ibi clausa hic nu-
dicta captivitas. ibi posside-
admittibz hostibz puebant
hic libandi amiserantibus
hostibz dicebantur. vi

Postremo illud gnomis
templu s' eleuat ma-
ritia et supbia semu gnoz
istas xpo basilicas mnt hnt
litas etia immamibz barboribz
Vasi forte grea quidem i illa
sua victoria templis deoz
gnimiu peperit. atq; illo
confugientes miscos victos
q; troianos ferre ut captiue
non nisi sunt. si virgilius po-
etad more illa metitis est
vino vo more hostiu mita-
tes euerterit ille d'scripsit
eue more q; tato sicut scrib
salustiu nobilitate veritatis
historicus. sma sua qua de-
guitatis in senatu hnt. con-
meorare no ptermittit. rati
virgines pucos duelli. libe-
ros parentu complexu ma-
tris firmilaz pati.

victoribus collibuisse phana
atq; domos spoliari. cedem
mrendia fieri. postremo armis
atq; mdaucibz tunc atque
fuiti omia repleri. hic si pha-
na tatusset. deoz sordibus
solere hostes pre putiens
Et her non ab ahemgenis
hostibz si a cathina et sociis
eius nobilissimis senatoribus
et romis ciuibz roma tepla
metiebant. q; hnt videlicet
pdi et pue pinde. vii parricide

Quid ergo pmissis gen-
tes que me se bella
gesserit. et missi vitis in
deoz suos sedibz peperit
m. sermo discuntat Roma
nos ipos viderimz ipos mnt
recolamz respiciamz q; romos
dequoz pcpua laude dnt
est pre subiectis et debellare
supbos et q; accepta iniuria iustice
q; psequi malebat. q; tot
tuitas q; in bes ut late dnt
rent. expugnatas captas q;
euerterit legu nobis que
templa exape solebant ut
ad ea quisq; confugisset libe-
ret. m illi fantebat ut sp-
tores eamude rez gestaz
ista reuebant. ita vco q; m
que laudarent maxie regne-
bant ista pclarissima q; nos
pictis iudina pterret. E
gregius romam martis maz nomis
cellus q; syracusas urbem
ornatissima cepit. refertu-
em pue plenisse iustitiam
et ante eius sanguinem suas
illi lacrimas effudisse.

Gessit et curam pudicie. hoste
suande. Nam prout oppidum
victor mississet inuadi constituit
edicto ne quis corpus liber
violaret. Eversa est huius civitas
more bellico. nec ipsam legem
ab impatore tam casto atque
clementi fuisse preceptum ut quisque
ad illud vel illud templum fugisset
haberet illesus. quod vix nullo
modo periret. quoniam nec eius
fletus nec quod edivertat propu-
diacia minime violanda. potuit
tunc fabius tarentine eversor
urbis a simulacris depredatione
abstinuisse laudat. Nam cum
ei scriba suggessisset quid de-
signis signis deorum que multa
capta fuerat fieri iubet. omne
nam suam ora iocando admittit.
Quasi enim cuiusmodi fuisse
essent. Et tunc ei non solum multa
gratia verum etiam remittantur
armata. relinquamus magni
tarentinis deos natos. Cum
igitur illius fletu non huiusmodi
nec illius castam animam nec
huiusmodi faciem otineciam. Romanorum
verum gestas scriptores tunc po-
tuerunt. qui permittent si ali-
quibus hominibus in honore cuiuspiam
deorum suorum sic precepisset
ut in quoque templo vel capti-
uitate fieri prohiberet. viii

redem

Quidam igitur vastationis in-
vadationis depredationis con-
tinentis afflictionis in ista
recentissima Roma clade omnis
est fecit huius consuetudo bellicorum
Quid autem nouo more fieri est
quod inusitata res facit. ma-
ritas barbari tam mitis appa-
ruit ut amplissime basilice

implende populo cum preter elige-
rent et decernerent. quoniam
liberandi multa miserrimis
hostibus darent. unde captiua
di nulli nec crudelibus hostibus
ab darent. huius christi non. huius christi
no tempore tribuendum quisque
non videt. ceterum quisque videt
non laudat in gratias. quisque
laudati reluctatur. in famis est
absit ut prudens quisque
feritatem imputet barbarorum.
Crutulentissimas et sensissimas
mentes ille terret ille frena-
uit ille mirabiliter tranxit qui
per prophetam tanta ante preceps
distabo in virga iniquitates
eorum et in flagellis peccata eorum
iniam aut mea non dissipant
ab eis. Dicit aliquis cum ergo
ista divina ira et ad impios in-
gratos quod pervenit. Cur putas
nisi quod eam ille prebuit qui cotidie
facit oriri solem suum super bo-
nos et malos et pluit super
iustos et in iustos. Quis enim
quidam eorum ista cogitantes pe-
nitendo ab impietate se corri-
gant. quidam vero sicut apostolus
dicit. Divinas voluntatis et longa-
nimitatis dei contempnentes. secundum
divinam cordis sui et cor impem-
tes transgredient sibi vitam indie-
re. et revelacionis iusti iudicii
dei qui reddet unicuique secundum opera
eius. cum pacem dei adimplere in-
uitat. malos sicut flagellum
dei ad pacem erudit bonos.
Itemque misericordia dei fovendos am-
plectitur bonos placuit divine
providencie parare bona iustis
impostis quibus non fruentur in
iusti. et mala impiis quibus
sicut servitas dei puniendos corripit
malos placuit quippe placuit

no excreuabunt boni **I**sta vero temporalia bona et mala
vtriusque volunt esse quia ut nec
boni cupidinis appetant que
mala quocumque hinc terrentur nec
mala impiter eintere quibus
et boni plerique afficiuntur. Intest
autem plerumque qualis sit usus vel
eius res que prope vel eandem
dicitur aduersum. Nam boni tem-
poralia nec bonis extolluntur nec
frangit et malus ante id hinc
remodi in felicitate primum qua
felicitate corrumpit. Ostendit tamen
deus sepe et multis distribuedis
evidentius opem suam. Nam
si omne tunc primum mala plerumque
et pena nihil ultimo iudicio
refuam putaret. Rursus si nullum
primum tunc primum apta diuitas
nulla esse diuina providentia cre-
deret. Similiter in rebus secundis
si non eas de quibusdam pe-
nitentibus eidentiffia largitate
concederet non ad eam ista pertine-
dicem. Itemque si omnibus ea
petentibus daret non nisi propter tunc
primum fruendum illi esse arbit-
remur. Nec pro nos faceret illis
fructus si per rapidos et aua-
ros. Hec tamen ita sunt quia quod
boni et mali per afflicti sunt
non idem ipsi distincti non sunt.
quod distincti non est quod utique possunt
sunt manet enim dissimilitudo
passorum et in similitudine pas-
sionum. Et hic sub eodem tormento
non est idem virtus et vitium.
Nam sicut sub uno igne autem
mutilat palea fruiat et sub
eadem tribula stipule conuulsi-
untur frumenta purgantur nec
ideo tamen oleo amicta confunduntur.

7.
quod eodem plerumque pondere exprimitur
ita una eademque vis irruens
bonos probat et purificat aliquos
et malos dampnat et vastat ex-
minat. Unde in eadem afflictione
mali detestantur atque blasphemant
boni autem prestant et laudant.
Cum intest non qualia sed quanta
quicquid patiat et in pari motu
exagitatum et exalat horribi-
liter scem et suauiter fragrat.
Quid igitur nulla res vasa-
tate christiani passi sunt quod non eis
magis fideliter ista considerantibus
admirati valet. Primo quod ipsa perita
quibus deus indignatus im-
pleuit tantis calamitatibus
mundum humiliter cogitantes quibus
longe absint a fatuosis fla-
giosis atque impijs. tamen non usque
adeo se ad electos deputat alie-
nos ut ut temporalia propter mala
propter se inducet dignos. excep-
to enim quod vniuersis qualis lau-
dabiliter vniuersis creditur in quibus-
dam carnali gaudio et si non
ad fauorem inuicem et gurg-
tatem flagitiorum atque impie-
tatis ab hominibus ad aliqua
tamen primum ut in tanta vel tanto trebri-
ora quanto nudata. Hic ergo excep-
to quibus tandem facile reperitur
qui eosdem ipsos propter quorum
horrendam superbiam luxuriam
et auariciam atque execrabiles
iniquitates et ipsi etiam deus
sunt minando perditit totum ut
terras sic heat ut hinc sunt et
sic in eis uiuat ut in talibus vi-
uendum est plerumque enim ab eis do-
cendis admonendis aliqui
etiam oburgandis et corri-

caritas nō in itaq; videtur
si pna esse causa quāe cum
malis flagellant et boni. qm
deo placet pditos moēs eadē
tpaliū penarū afflictōe pime
flagellantur simil non qā siml
agit malam vitā. s; qmā sit
amāt tpalem vitā. nō quidē
equalit; s; tū siml q; boni co-
tempnie debent. ut illi cor-
repti atq; correcti cōsequantur
etnā. ad quā consequendā
si nolent esse socij ferunt
et diligunt minima. q; donec
vinūt Temp incertū est ut
volūt; sint i melius muta-
turi. Etia in re nō utaq; parē
s; longe maiorē hnt causa
q; qmā p pphā dicit. Ille
quidem in suo pto morietur
sanguinem autē eius d; manu
speculatoris requam. Ad hē
em speculatores h; est plos
positi q; statuti snt in ecclīe
ut nō parāt oburgando
pna. n; iō tū abhūmsted
culpa penitus alienus est.
qm licet p; sit non sit in eis
tū quib; vite hūq; veritate
cōingit multa mōneda uel
arguenda nonit et negligit
deuitas eorū offensiones p; tur
illa quib; in hac vita nō inde-
bitis utitur. s; plus qm debuit
desertur. Deinde hnt aliam
causam boni. quāe tpalibus
affligantur malis. quāe hnt
iob ut sibi ipi hūq; annq; sit
pbatu et cogitū quanta vi-
tute pietatis grātis deum
diligat

9.
Inibus ite consideratis at
ppectis attende utz aliq;
malū acciderit fidelibus et p; p;
et eis in bonū nō utatur nisi
forte putandū est aplicam illā
varie finam ubi apt. Scimus
qm diligentib; deū omnia co-
operant; in bonū amiserūt oīa
que habent. nūq; fidē nūquid
piet; nūq; mioris hōis bona
qui est an deū dimes. hec p;
opes xianorū quibus opulēt;
dicebat apus Est aut qstus
magis pietas tū sufficiat. n;
em nūquid in hūc mūdū sed
ut auferre possūq. hntes aut
victū et uestitū hys cōtenti
sūq. nam qm uolūt dūites
fieri incidunt nūquid et
laqueū dyaboli. et desideria
multa et noxia q; mergunt
hōes i mēti nūquid. iadē
em ē omī malorū aūctia.
quā quidā appetentes a fide
perierunt et miserunt
se dolorib; multis. q; ergo
terrene dūtie illa vastatōe
perierūt. si eas sic habebat
quēadmodū ab isto foīs pampe-
ntis dūtie audierat. i. si mū-
do utebantur tamq; nō utetes
potuerūt dicē qd ille gemit
temptatū et mīme supatus
Audis ex; de utō mīs mee
mūdus reuertar mītam. dñs
dedit dñs abstulit. sicut dñs
placuit ita factū est. sit nōie
dñi bñdctū. ut bonus fructus
magis facultates haberet
ipam fm dñi uoluntate au-
pedissecus mente dīsteteret

neque contristat eis 169 vides
relictis quas nro fuerint mores
relictis illi ante infirmiores
qui tenent hys bonis quibus
ea non ponent xpo aliquantula
in cupiditate cohererant quoniam
si amando peruenit perdendo
senserunt. Tantum quippe doluerit
quoniam se doloribus inferuerunt
sic si apostolus dixisset super omnes
iam. Quod tenebat enim ut eis ad-
detur et exprimeretur distans
a quibus fiat tam domini neglecta
verborum. Nam cum dicit apostolus.
Cum volumus ditescere fieri insep-
madit. Sic perit ut dicitur in
cupiditate reprehendit non facul-
tate quia precepit alibi dicens
Precepte diuitibus huius mundi
non superbe sapere neque parere in
mentis diuitiarum sed in deo vivo
qui prestat vobis omnia fundant
ad fruendum bene faciunt diuites
sicut in operibus bonis. facile tri-
buant cunctis charitatem et
fundamentum boni in futurum ut
apprehendant veram vitam. Hec
quia desunt diuites faciebant magis
non sunt lucris lenia dampna
solati. plus quam letitia ex his fa-
cile tribuendo tribuendo tuus
fructus. qui contristati ex his
et timide retinendo facilius ami-
serunt. Hec enim potuit metiri
pne quod pugnat inde trisente
nam qui receperunt consilium
domini dei sui dicentis. Nolite co-
dere vobis thesauros in terra
ubi tinea et rubigo extingunt
et ubi fures effodiunt et furantur
sed thesaurizate vobis thesauros
in celo quo fur non accedit neque
tinea corrumpit. Vbi enim est
thesaurus tuus ibi est et cor

tuum. triblone tpe pbanit q
ire sapient non otemptando
veracissimum preptorem thauri
sm fidelissimum inuictissimumq
aut-
todem. Nam si multum gaudisset
ibi se habuisse diuitias suas quo
contigit ut hostis non accederet
quoniam certius et securius quidem
potuerit qui monti dei sui
illuc migraret quo accedi omo
non potest. Unde paulinus noster no-
lensis episcopus exopulentissimo domo
voluntate pauperum et copio-
sissime suis qui et ipsam nota
barbari vastarunt cum ab eis te-
neretur sic in corde suo ut ab eo
postea quoniam prebat. Dne
non extraheretur propter aurum et ar-
gentum. Vbi enim sunt omnia mea
tu scis. Vbi enim habebat omnia ubi
en tunc et thesaurizae ille
monnerat. qui huius mala mundo
venturo perirent. ac per hoc qui
domino suo morienti obedierunt
ubi et quo thesaurizae debent
neque ipsas terrenas diuitias bar-
baris manusibus amiserunt
quos aut non obedisse peni-
tuit quid de talibus rebus fa-
ciendum esset si non sapiente
sapientia recte consueque experientia
didicerunt. ac enim quidam boni
etiam xam tormentis extrahi
ti sunt ut bona sua hostibus
perderent illi vero non perderent non perderent
potuerunt boni quo ipsi boni
erant. si autem torqueri non ma-
mona perderent noluerunt maluerunt iniqui-
tate
boni non erant. Admonedi
aut fuerunt qui tanta pacebat
perit quanta esset sustinenda
perit ut enim potius diligere
discant qui per se passos eterna
felicitate ducet. non minus et

in genti p quo pati infernuum
fuit. seu menando occultaretur
seu verò dicendo pdeatur. **N**amq
ut tormenta nemo xpm qste
do amisit. nemo aut no nega
do finxit. exo cta vtiliora erat
fortasse tormenta que boni m cor
ruptibile amandū docebat qm
illa bona que sine vllō vti.
fructu dno fin amoe torqbat
Sed quida eia no hntes id
habere pdeit dū no crednt totū sūt
et hij forte hie nprebat ver
suu noluntate pampes erant
qmbz demmā dū fuit no fa
niltates s; ipas mpiditates tu
libus dignas ee tūatibus.
si vō vite meliois pposito re
conditū aut argentū nō habe
bant. nesao quidem utz auq
taliū accidit ut dū habere
creditur torquet. Quia ppter
et si non meruit ab hostibus
redi. nō potuit tū sū pamp
tatis confessor sine celesti
mercede torqueri. multos
inquit & xanos fames dū
tūna vastavit. h; quoq; i vsq
suos fideles bon pie toleādo
verterunt. Quos em fames
necant. malis vite huius sicut
torquis morbus eripuit. Quos
autē nō necant docuit pamp
vnie. docuit pducit i emmā
Sed em multi eia **xv**
xani infecti sunt multi
multas mortū feda varietate
conscripti. h; si epe fēdū est
omibus qui in hac vita pamp
sūt utiq; tōe est. hoc scio. ne
mem fuisse mortū qui non
fiat aliqui mortis. fms ut
verū tū et si audit pfecto qm mēz
illa tormenta pampatēz seton
qstebat xpm qstebatur. Quia
pnt sūp

vite tam longam quā breuem
vitam h; idem facit. Neque ei
aliud melius et aliud deterius
aut aliud maius et aliud bre
uius est. qd iam pat nō est exo
ante nterest qm mortū genere
vita ista finiat. qm ille cu fi
nitur iterz mon nō torqut.
Cū aut vmanq mortaliū sub
rotidianis huius vite casibus
inmābiles mortes quodāmodo
torquet. q dū mēz est que
nā eaz uentū sit. Quia utz fa
tus sit vna ppeti moriendo an
omē tūe vniendo. n; ignoro
quā aaus eligatur. dū vniere
sub tūde tot mortū quā sct
moriendo nullam demerep for
mdae. s; aliud est q tū mē
sensus infirmū pampū i fūgt
ale qd mēz to diligenter
emleata quāt mala mors
putanda nō est quā bō vita
pressent. neq em facit mala
mortem nisi qd seqt mortem
Non itaq mēz auandū est eis
qui nūto mortū sūt qm
acadat ut moriant. s; mori
do quo ne torqut. Cū igit
xani nouerūt longe meliorem
fuisse religiosi pampis morte
m; fmgemū tūm ligvas ip
impis dūm; n pampū a bō
horrenda illa quā mortū qm
mortus offerunt q bō vixerit
Tem mēz strage **xvi**
radauerū nec sepeliū po
tuerūt. Neque em istud pū fē
des mūm reformidat tenens
pampū nec abspūetes bestias re
firrectis corporibus obfūmās
quoz capillus apūis nō pūbit

" em nullo modo dicet veritas nolite ti-
 mere eos qui corpus occidunt
 animam autem non potest occidere. Quia
 quidam ob esset futuram vitam quam
 minuti de corporibus occiderent
 facere uoluerunt nisi forte quis-
 piam sic absurdum est ut con-
 tendat eos qui corpus occidunt
 nec debere timei ante mortem ne
 corpus occidant et timei debere
 post mortem ne corpus occidant
 sepeliri non sinit finis est ergo
 quod ait. Huiusmodi corpus occidunt non
 hinc illi faciunt quia nullus
 sensus est in corpore occiso. Similiter
 itaque corpora quodammodo terrena
 non tenentur sed nulli eorum quicquam
 a celo et a terra separantur quia
 tota implet potentia sui. quoniam no-
 nit unde resuscitet quod tunc
 dicitur quidem imperio. Posuerunt
 mortalia feruorem tuorum estam
 volatilibus celi carnes feras tuorum
 bestiarum terre. Effundebant sanguinem
 eorum in circuitu vestrum et non erat
 qui sepeliret sed magis ad aggregan-
 dam crudelitatem eorum quae
 ista fecerunt non ad eorum infeli-
 citatem qui ista pressi sunt.
 Quis enim habet in respectu ho-
 minum et deum videantur sed pre-
 ciosa in conspectu domini mors sanctorum
 est. Deinde ista omnia. et amato
 fimeis condito sepulture populi
 exequias magis sunt uiuorum so-
 lacia quam subsidia mortuorum.
 Si aliquid prodest impio sepul-
 tura preciosa obest pio. Nilis a-
 nulla. Preclaris exequias in
 conspectu hominum purpurato illi di-
 uitum turba famulorum sed multo melius
 clauores in conspectu domini. Vltimo
 illi pauperum misterium prebent
 angelorum qui cum extulerunt

et postea

Si habent tanta quae de cadaveribus faciunt ab eis
 quod falsum sit quod veritas dixit dictum est
 enim aliquid eorum facere cum occidunt quod in corpore
 sensus est occidendo postea vero nihil habere
 quod faciunt quia nullus sensus videtur esse

non in marmoreo tumulo sed
 in habine gremio sustulerunt
 videntur habere illi tota quos de-
 fendenda suscipi caritate dei
 vincti sepulture tunc etiam eorum
 pluri contempserunt et sepe vincti
 exentus domini plena potestate mo-
 rentur. Vbi postea iacent nescimus
 quibus bestis esca fient non
 auerentur. Similiter de hac re
 poens planius dicitur celo
 regitur quoniam non habet vnam
 quanto minus debet de corporibus
 in sepulchris in sustineat christianis
 quibus et ipsius carnis membris
 quod omni reformatione non solum
 extensa verum etiam ex aliis e-
 lementis senectissimo summi
 quo dilapsa cadaveria recesserunt
 in tempore puto et remittenda ad
 promittitur.

Et ideo tu contempnenda
 et abinenda sunt corpora
 mortuorum maximeque eorum iustorum
 atque fidelium quibus tantum organi-
 mus et basis ad omnia bona
 opera suis usus est spiritus. Si enim
 prima vestis et amulus ac si quod
 huiusmodi tanto ratio carnis est potius
 quanto erga penes maior effusio
 affusio. nullo modo ulla praeceda
 sunt corpora quae utique multo fin-
 liarius atque quicquam tamquam
 quilibet indumenta gestamus. Hec
 enim non ad ornamentum vel ad-
 uitium quod adhibetur extirpatis
 sed ad ipsam naturam hominis
 pertinet. Unde et antiquorum iustorum
 funera officiosa pietate curata
 et exequie celebrate et sepul-
 tura preciosa ipsi quod domini uiuent
 de sepeliendis vel etiam transire
 de suis corporibus filiis inuida-
 nerunt. Et thobias sepeliendo

mleis

mortuos dei pueri esse teste
angelis commendat. ipse qz
dñs die tñe resurrectionis glo-
rose nris boni opus pñat
pñatidm qz commendat qz vñge-
ti pñati sup membra eius
effuderit. atqz hñ ad eñ sepe-
cndu fecit et laudabiliter
pñecorut in ewangelio. qm
corpus eius de morte acceptu
diligent atqz honorifice regen-
dum sepeliendum qz curauit.
Vere iste auctoritates nō hñ
admonet qm inf. vñllus cadue-
ribus sensus sñ ad dei pñde-
nam nñ placet eñ talia pie-
tatis officia torpa qz mortuos
pñe significat pñt fidem
iñus instruendam ubi et
illud salubriter dñatur qñ
tu possit ee remmāno p-
elemosinis qñā vñetibus
et sententibus exhibem
si neqz hñ apud deū pñt qz
exānis boni membris offi-
ti diligencie qz p solutur.
Sunt quidem et alia qñ scñ
pñatē de corporibus suis
vel condendis vel tñssendis
pñetico spñ dñi intelligi vo-
luerūt. Non autē hic locus ē
ut eas pñatē qñ sufficāt
ista que dixim. Sed si ea sus-
tendendis vñetibus sūt nñā-
ria sicut vñtus et amictus
qñus nñ qñ affliade defuit
non frangunt in bonis pñen-
di tollerandi qz virtutem ut
exaudiant exāid pietatem.
sed exercitata faciūt fecundis-
rem. qñto magis nñ defuit
ea qñ curandis finem qñ con-
dendis corporibus defictor
adhiberi solent nō efficiūt

miseros in omnis pñis se-
dibus iam quietos. at pñt
qñ ista cadaveribus xpñano-
rum nulla magne mñis
uel eñā aliorū opidorū vas-
tate defuerūt. nec vñorū
culpa est qm nō potuerūt
ista pñe. nec pena mortuo-
rum qm nō pñt ista sentie. **vv**
Sed multi inquit xpñani
eñā captiui ducti sūt
hor sane miserrimū est si
aliquo dñi potuerūt ubi de-
um sñi nō inueniūt. sūt
in septuaginta sñs hñq eñā adis
magis solam fuerūt in cap-
tinitate tres pñi. sūt da-
niel fuerūt alii pñe nec
deus defuit consolator. Sic
ergo nō deseruit fideles
suos sub dñatōe gentis lic-
barbare tñ huane qm pñis
nō deseruit nec in vñetibus
belue. hñ qz illi tñ qñbus
agnū maluit unde qñ rñe
qñtū in suis litteris credūt
oyonomie metyneum nobilis-
simū cytharistam. nñ eet di-
rectus e nñm. exceptū del-
phim dorso tñ ad terrā esse
pñectum. Vñ illud nñm d-
vona pñhā incredibilis est
plāne qñ incredibilis qñ pote-
runt tñ tñs. **vv**
Isti decapitūte religionis
tñ eñā sponte tollerandā
et in suis pñetibus vñis nō
bilissim exm. carais regulis
impator pñi romam captiui
apud cartaginenses sūt qñ
tñ sibi mñssent arōm sños
reddi quā eos tñe captivos.
ad hñ impet adū eñā istū
pñapue regulū tñ legatis sñis
Roma miserūt pñis nñatōe

mirabilis
et mirabilis
quia pñetis

horredus

constrictu. supradolebant
minime perisset reditus esse
cathaginien. Prexit ille
atq; in senatu contra per-
pulsit. qui non arbitra bat-
utile ee romane rei publice
imitare captiuos nec post
hac p suasionem a suis ad-
hostes redie opulsus est.
si qd' intineat id sponte
copleuit. at illi en extogi-
tatis atq; horredis cruciatib;
necantur. Inclusu quippe
augusto ligno ubi fide co-
getur clauisq; acutissimis
confixo ut se in nulla eius
ptem sine penis acutissis
inclinaet etia vigilando
pemerit. merito ete laudat
virtute tam magna in felicitate
maior et p deos ille intine-
rat quoz pro cultu phabito
has qui humano clades isti o-
pmanitur in fligi. Et in qd
pca colebantur ut ista vita
psserant reddent. si deus
iurati has in ogare penas
sen noluerit sen pmissit
Et in pmo gnuis nati fide
potuerit fide no romatoz
mea potius ad utaq; ostida
deos certe sic ille coluit ut
ppter insumendi fidem nec
remanet in patria n' inde
qlibz are. si ad suos acutiss
inimicos redie minime dubi-
taret. hoc si huc vite utile
existimabat. cum tam hor-
rendum exitum meruit pro-
cul dubio fallebatur. Quo
quippe docuit exemplo in h
deos ad ista ipalem felicitate
suis pdesse cultoribus. qui
quidem eoz deditus cultui

et victus et captiuus abducto
et quia noluit alit' q' p eos
intineat fide nono ac pns
in audito minui q' horribili
supplicij que cruciatibus et ex-
tinctus est. Si ante deoz cultu
pca hac vita velut mercede
reddidit felicitate cu caligini
intineat ipib; xpianis ideo
directes in bi acutisse illa cala-
mitate quia deos suos cole-
desit cu potuit etia alios
diligentissime colens fa i felice
fieri q' ille regulus fuit. in
forte tota clarissimam veritate
tata quisq; demerita mire rei-
tatis obuiatur ut rotendere
andeat vniuersam civitatem
deos colente in felitem esse
no posse vni vno hominem
posse qd' videlicet potentia
deoz suoz multos potius
sit ydonea cosuare quia sin-
gulos cu multitudo constat ex
singulis. si ante dicit marci
regulu etia in illa captivitate
illis q' cruciatibus corpis animi
virtute bni esse potuisse. vnto
potius veu queat quia bta
esse possit et civitas. neq;
en aliunde bta civitas. aliunde
homo cu aliud civitas no fit
q' totius homi multitudo.
Et in obrem nodu intum dispu-
to qualis in regulo virtus fa-
erat. sufficit mit qd' isto nobi-
lissio exemplo cognit' fateri
no p' corpus bona vel eaz
res q' extrinsecus homi acade
colendos deos. quidem ille
carere hys omnibus maluit q'
deos p quos manit offendere
sed quid faciatur hominibus
qui gloriatur se item hysse

15
tunc qualem tuncet habet tuncet
et si non tuncet tale ergo aliquid
quale accidit iugulo et tuncet
tam diligenter quia ille deos colere
accidit potuisse fateantur et christiani
in tribus non calumpnentur unum
quidem de illis christiani orta est
quo qui etiam captivi ducti sunt
hinc intraverunt et taceant quoniam
saluberrime religionem exhibuit
imprudenter atque impudenter illi
dunt quod si deus eorum propter non
fuit quod attentissimi cultores illorum
dum eis infamandi fidem ser-
varet prius tamen. cum alia
non haberet captivum quod apud
hostes longa morte supplicio
nunc crudelitatis omnisus est
multo magis nomen timendum est
christiani in captivitate factorum
suorum qui suprema prius videri
fide expectantes etiam in suis
sedibus per nos se esse nonerunt

III Agimus sane tuncet / **VII**
se putat obire christiani
cum eorum exaggerantes capti-
vitatem addunt et scripta con-
missa non solum in aliena mru-
nia virgines quod in pueras sed
etiam in quasdam feminas
hic vero fides non pietas. non
ipsa virtus que iustitiam dicitur
sed nostra potius disputatio inter
pudorem atque rationem quibus
dam coartatur angustis. nec
tamen tuncet alienis visionem
reddere quod ipse nris consolatur
Sic igitur in prius positum atque
confirmatum virtute qua recte
vultur ab a sede membris
corpus impare. scilicet quod corpus
usu fieri se voluntatis qua
inconcussa ac stabili permanet
te quod alius de corpore est

in corpore fecit quod sine pro
quo non valeat evitari propter
hunc esse panem si quia
non solum quod ad dolorem verum
etiam quod ad libidinem pertinet in
corpore alieno periculi potest quod
tale finem fuerit et si in mentem
et constantissimum animo pudicitiam
non exant. tunc pudore manit-
ne credat finem cum mentis etiam
voluntate quod fieri fortasse finem
tamen aliquid voluptate non potuit

IV et quod se **VIII**
ociderit ne quidquam huius

modi patitur quod humanus
affatus eis velit ignoscere. Et
que se occidere voluerit ut suo
famae alienum flagrantem den-
tarent. quod eis hinc tamen
dedit ipse tamen in sapientie
non tacebit. Nam utique si non
sicut privata pietate hominem
occidere vel nocentem tunc occi-
dendi licentia lex nulla creditur
propter etiam hominada et tunc fit

qui seipsum
occidit

nocentem cum se occidit quanto
in nocentem in ea causa qua se
occidendum putavit. Nam si
inde finem merito detestamur
enim quod veritas indicat cum se la-
queo suspendit. scilicet illi
traditionis auxisse potius quod
expiasse commissum qui dei manum
despando eximabiliter penitus
nullum sibi salubrem penam lo-
cui relinquunt quanto magis a sua
vere se abstinere debeat qui
tali supplicio quod in se perimat non
est quidam enim cum se occidit
scilicet hominem occidit. Et
cum non solum christi verum etiam sue
mortis reus finit hac vita
quod licet per finem scilicet alio
scelere suo occisus est. tunc

autem homo qui mali nihil
fecit sibi male faciat et seip
miserando hominem miseri
miserantem ne alium faciat
miserantem. atque in se miserat
patem quoniam ne in eo miserat ali
terum ne // **xx** // enim

II vel aliena polluat libi

do metuitur. Non polluat

II si aliena erit // si in pudicitia
sit virtus animi. comitem ha
beat fortitudinem que poat quod
mala tolerare quod malo resen
tire decernit. Nullus autem
magnus et pudicus in pietate
habeat quid de sua carne fi
at. si in quid amiat met
vel renuat quod eandem sana
metem putant se pro pudicia
am. si forte in apprehensa et
oppressa carne sua exerceantur
ut expleatur libido non sua.
II Si enim homo pudicitia perit
pro pudicitia virtus animi non
erit nec pertinebit ad ea bona
quibus bene vivit. si in bonis
corporeis morabitur qualia sunt
vires pulchritudo sana integ
ritas valetudo. ac si quid huiusmodi
est que bona et si immutatur
bona instatque vitam omnino non
minuit. **II** Sed si tale aliquid est
pudicitia ut quid quilla ne a
mittantur etiam in primo corpore
laboatur. Si autem animus bonus
est etiam oppresso corpore non
amittitur quoniam etiam se continet
bonum in mundicie carnalium
gammis non redit et ipse cor
pus satisficitur et ideo in eis
non cedit in quassa intentione persistit
nec de ipso corpore per fatas
quod eo sancte intendi per se nec
voluntas et quoniam in ipso est

etiam facultas. neque in eo sem
corpus est quod eius membra sunt
integra aut eo quod nullo obiecta
et tactu in possunt diversis
etiam casibus voluerunt in peti
et media alii salubri opitulantes
her ibi faciunt que horret
aspas obstetrix virginis nuda
integritatem inani velut explo
ritis sine malivolentia sine misti
ra sine casu in inquit perdidit quodam
Non opinor quicquam tam stulte
sape ut hinc posse aliquid existi
met etiam de ipso corpore salute
quod membra illius integritate
iam perdit. Quod etiam propositum in
permanere per quod etiam corpus
satisfieri meruit. nec ipse corpi
amfert salutem violentiam li
bidinis aliene quia suat per se
nequea continere sine. in vero
si aliqua femina metem corrup
ta violata quod propositum quod deo
beneat. pergit iuranda ad de
ceptorem suum ad huc eam pergen
tem sciam in corpore dicimus ea
salute animi per quia corpus sati
fabat amissa atque destructa abs
hic error et hinc potius admo
nuit ita non amitti corpore salute
manere animi salute in corpore
oppresso sicut amitti et corpore sa
tas violata animi salute etiam
corpore intacto quoniam obrem non
habet quod in se morte spontanea
perinat scia sine ulla consensioe
sua violenta oppressa et alieno
oppressa pro. quito in 9 ante fiat
her ne admittantur hominibus
certum in ipse flagitium alienum quod
ad hoc perdat in certum **xx**

II et forte hinc peripatet romi
qua dicimus corpore oppressa
tunc quod propositum casus nulla

in malā consensione mutato.
illi qm esse flagitū qui oppri-
mes quibueit non illius que
oppressa grembea nulla volūte
consensit. quādiū audebūt hū
contra quos fecit xpianaz
in captiuitate oppressas nō tū
mentis verū etiā corpā sancta
defendit. suāq. tate matro-
nam nobilem veteremq. ro-
manā pudiciāe magnis effert
laudibus. hūq. corpē in violēt
oppresso turpini regis filius h-
bidmose potitus esset. illa scel-
eratosissimi iuuenis marito
consilio et pūmō bñto vi-
ris clarissimis et fortissimis
inducit. eos q. ad vīdētā
qstuit. Deinde fedi in se quisi-
ogia atq. in pāne se pēnit.
Quid dicem. adultera her an
casta iudicanda est. Qm. h-
controversia laborandū putant.
Egrege quidē ex h- bāt deri-
nans aut mirabile dictū duo fuit
et adulterū vñs admisit splen-
dide atq. verissime. mīes in dñā. on
corpm amplexione vñs in qua
tissima cupiditate altius inassit
volūtes et nō quid. quāde me-
bros. si quid mebroz aīoz di-
uersitate agētur attendens. duo
inquit fuit adulterū vñs admisit
si quid est h- q. in eam gñus
vīdicat. q. adulterū nō admisit
Ille quia in pāe pulsus est her
fūmo nactata est supplicio. Si
nō est illa nupudiciā q. inuita
q. pūit. nō est her mīstia quā
casta pūit. Vos appello leges in-
dices q. romani. Tēpe post
petrata facinora n- q. nēq. scel-
tū in dēpnatū mīpūne nō.
hūstis occidi. si ergo ad vīr m-
dū quāq. defendet hoc tūp-
vobis q. p. vīdētū nō solū

17.
in dēpnatā verū etiā castam et
in nocentem interfectā esse mīrem
Rōne enī qm id fecisset senēitate
agria pletēris h- fecit illa lu-
nena. illa sic p. dīcata hūmāna
in nocentem castam vñs pessa
hūmāna in sup. inferit p. fente
fūmā. qd. si p. tēa nō potest
quia nō astat quā pūire poss-
tis. nūc mī fēctā in nocentis
et caste tēta p. dīcata de senēdatis
quā recte apud mīcos iudices
enām tales quales poetaz mōz
carnūbz cantat. illa q. dōne dese-
ditis qstā s. mī illos qui sibi
letū in fontes peperē nām
sūteq. p. p. p. aīas nū ad su-
pna redire cupient. fas obstat.
tristis q. paulus inuābilis vñde
alligat. an forte ideo ibi nō est
quia nō in fontem s. male s. q. sūa
se pēnit. Quid si. enī q. p. p.
tūo nōsse. poterat quāmbūem inuēni
violēt inuēni. 7 sua libidine
illecta consensit id q. in se pūiens
ita doluit ut morte putaret expiā
Qm. nec si quidē occide se debuit
si fructuosam posset quid deos
falsos aut pūam vñpū si forte
ita est flū q. est illud q. duo.
fuit et adulterū vñs admisit
si potius ambo adulterū q. mīser
vñs manifesta inuāsiōne. alia
latente consensione. nō se occide
in fontem et ideo p. a. lūteans.
eius defensoribz. dīa nō esse apd
inferos mī illos qui s. letū in fon-
tes peperē nām. Sed ita her
mī exūtoq. latere roatatur. ut
si extremat. hominū adulterū
hominū amuletur confirmetur
si purgatur adulterū hominū
amuletur. Nec omīo inuēntur
exūto ubi dīcat. Si adultera nū
laudata. si pudica nū ociosa.

cum videret
libent passu

Vobis tñ m h^c tñ nobili femine
hinc ex^o ad istos refutandos qui
xpiane fēis in captivitate q^uis
aliens ab omni contagione satat
insultant. Sufficit qd' impians
eius laudibus dñi est. Duo fue-
runt et adulterū vñis admisit
Talis em ab eis hūre q^a magis
credita est que se nullo adūto-
rino potuit maculare ofensu.
Quid ergo sepiam qñ adulterū
ptulit & non adulterā dedit nō
est pudicie caritas sed pudoris
infirmetas. Quidnū em ea turpi-
tudinis aliene in se q^uisse & si
nō seā et romana m h^c laudis
amda nimis vendita est. ne puta-
retur q^u anolent^r est passū si vi-
ueret unde et oculos homi mēf
sue testem illam pena adhibe-
dam putant. quib⁹ q^uiam de-
mire nō potuit. socia quippe.
fā se credi erubuit. si qd' aliud
in ea fecerit turpiter feret ipa
patient. Non h^c femine xpiane
fecerūt que passe similia vñit
tam nec in se ulte sūt crimen
aliem. ne alior⁹ scelibus ad-
dent sua. si qñ hostes in eis co-
arpiſcendo stupra q^uiserūt ille
in sepiis hominada erubescendo
quittent. hñt quippe mātis
glāu castitatis testimoniu q^uſie
hñt aut corā oculis dei sū nec
requirūt amplius. qd' rē faciat
nō. hñt amplius ne deiment
ab auctoritate legis dñe tñ mē
le dñitat offend^r suspiciōis hūme

Dequē frustra in s^uis
tamotis q^u libris mīſſi
nobis dimitis p^rceptum p^rmiſ-
ſum ne repm p^rt ut uel ipius
adpiscende i mortalitatis vel
ullius tamendi tarendi de mali-
tiam nobis metipis nēre i fēam⁹
nam et phibitos nos esse in-
telligendū est ubi lex ayt

Non omdes p^rſertim quia non
addidit p^rimū tñ finit fñi tes-
timū ann detraet. fñi mīſſit
testimū non dices aduersus p^rimū
Nec idō tñ si aduersus sepiam.
qñſqm falsū testimoniu dixit ab-
h^c crimine se putant aliem qñ
regulam diligendi p^rimū asemet-
ipis dilectos accepit. quicquidem
ſcriptū est Diliges p^rimū tñ tūq^u
tepm. Porro si falsū testimoniu
nō min⁹ reus est qm de seipo
fñi fatetur. qñ si aduersus p^rimū
hoc faciet. ibus tñ in eo p^rcepto
quo fñi testimoniu phibetur ad-
uersus p^rimū phibeat. possit
qñ nō rē phibitū ut aduersus
sepiam quicq^u falsus testis existat
qñto mag⁹ intelligendū est nō
sire homi sepiam omdē tñ i eo
qd' ſcriptū est. non omdes. Vel
demde addito nullus nec ipe vñq^u
tñ p^ripitū intelligit^r exceptis
Vnde quidam h^c ſcriptū eā m-
bestas et petora tonat^r extende
ut ex h^c nullū eā illor⁹ liceat
omdē. tñ nō ergo et herbas
et quidē hūmo radiatū alitū-
ac fūſſitū. Nam et h^c genus
re⁹ qñus nō ſentiat dñi vñie
at p^r hoc p^rt et mori p^romde
etiam tñ ius adhibeat^r omdē
vnde et paulus tñ ab hūmſte di-
ſemibus loquit^r. Tu nūquid qd'
ſemias nō vñſſat^r mſi p^rius
mōiat^r Et in p^rſ ſcriptū est dñi-
dit vineas eor⁹ mīſſitū.
Non igitur adh^c tñ audim⁹ nō
omdes. Virgultū velle nephas
dicim⁹ et manſſeos enon in
ſanſſime acquieſc⁹. hys ergo
dehūmētis tñ audim⁹ nō omdē
des. si p^rea nō accip⁹ h^c dñi
eſſe de fructis quia nullus
eis ſenſus eſt. nec de rōna-
bilib⁹ manſſibus volatib⁹ na-
tatib⁹ ambulatib⁹ rep⁹

alibus quia nulla nobis ratio so-
nantiur. quod non eis datum est nobis
hinc quod. unde iustissima ordi-
natio creatoris et vita et mors
eorum nostris visibus subditur. restat
ut de hoc intelligamus quod scriptum
est Non occides nec alium ergo
nec te neque enim qui se occidit.
aliud quam hominem occidit. **XXII**

Iusdani vero exceptiones
eade[m] ratione divina sentit auctori-
tas ut liceat hominem occidi sed
hys exceptis quos deos occidi
nubet. sine data lege sine ad personam
propterea expressa missione. Nec
autem ipse occidit qui iustitiam
debet iubenti sicut admittit gloria
domini utenti. Et ideo nequaquam
contra hoc preceptum fecerunt quo dicitur
tu es qui deo auctore bella ges-
serunt aut personam gentes pube-
ritatis secundum eius leges. hoc enim
iustissime romis impio scelerosos
morte punierunt. et abraham non
solum est iustus et crudeliter
iusticie sed etiam laudatus est more
pietatis quod voluit filium nequaquam
sacerdotem sed obedientem occidere. Et
multo iustius nostris promissum dei sit
habendum quod septe filia que pro
omni re occidit tu se id voluisset
violatus deo quod ei redempti de-
plo victori promissus occidisset.
Nec sampson aliter exarsit quod
serpenti in hosibus iunia domus
opposit nisi quia latens spiritus ho-
miserat qui per illius miracula facie-

Ius ergo. **XXIII** bat
exceptis quos vel lex iusta
qualiter vel ipse fons iusticie de-
spectat occidi iubet. quisque
hominem aut serpentem aut quolibet
occidit. hominidum iusticie iustitiae
et quicquid hoc in se ipse petierit
aut magnitudine fortasse mirandi
non sapientie sanitate laudandi sunt
quicquid si rationem diligenter.

opulas nequa quidem magnitudo
re notatur. ubi quisque non valen-
do tollerare vel quicquid appa vel
aliena pira sepe intemuit. mag-
is enim mens in firma deprehendit
que ferre non potest ut dicitur in cor-
poris servitute. vel stulta vulgi
opinionem. maior quam animus. miris
dicendus est. qui vita eripiosa
magis potest ferre quam fugere et hinc
indignum maxime quod vulgare quod
pluresque ratione erroris vol-
untur. propter quod luce ac pietate
contemnit qui obrem si magis
non fieri putandum est. non sibi
homo ingerit mortem ille ponit
thronum theobronus in hac animi
magnitudine reperitur que ferit
secto platonis libro ubi de im-
mortalitate anime disputant. se-
pimentum dedisse de immo atque
ita ex hac vita emigrasse ad ea
quia credidit esse meliorem.

Nihil enim urgebat aut timor calamitatis
sen vel sui finis quod non valendo ^{aut timor} ferre
se auferret sed ad capeffendam
mortem atque ad huius vite suavia
similia impenda sola affuit in
magnitudo. Et in magis potius
fieri esse quam bene testis ei potuit
esse pro ipse que legunt. qui pro-
fecto id patrie potissimum quod fecisset
vel etiam precessisset. nisi ea mente
quia in mortalitate acie vidit.
nequaquam facendum qui etiam
prohibendum esse vidisset. at
enim nulli se intemeruit ne in-
magis hostium perveniret. Non modo
quod iustus sit finis sed iustus finis fa-
ciendus. fama quippe ratio etiam ex-
emplis anteponenda est. Cui
quidem et exempla torquent.
sed illa que tanto digniori sunt
imitatione quanto excellentiori pie-
tate. Non fecerunt proinde non
propheta non apostoli. quod et ipse dominus
christus qui eos si presentia non

parentur. fuge admonuit de-
mitate inmitatem potuit ad-
monere ut sibi manus in ferrent
ne in manus p sequenti dener-
rent. porro si hoc ille no misit
aut monuit ut hoc no fm ex-
hac vita emigrent quibus
ingratibus se mansiones et
nas pateris esse pmisit. qlibz
exempla opponat gentes que
ignorat dei nam est q no hie
tolentibus vni vni deu. **xxiiij**

Sed tunc etiam illi pter hunc
nam de qua sup satis qd
videbat. dnmq no facile repe-
riut decmq ante p scribat nisi
illu kathonu qui se vtre occidit
Non quia solus id fecit s quia
vni doctus et probus habebat
ut nito pite. t ite fieri po-
tuisse ut posse q fecit d'auq
fro quid potissimu dca nisi q
amici eius docti quidam vni q
hoc fieri q prudentius diffusi-
debant in bealliois q forioris
amici facinus esse consuevit quo
dummet non honestas turpia
pames. sed firmitas adusa
no sustines. hoc et ipe katho
in suo rarissimo vnditavit.
Nam si turpe eat sub victoria
resais vni tur auctor huius
pituidinis filio fuit que d'restus
integritate benignitate omnia spa-
re prepit. Cur no et illu ferui
coegit admodem. Nam si enim
filii qm contra impiu hoste
pugnauerat. t victore lauda-
bilitate torquatus occidit. tur
victus vito filio pepat katho
qm no pepat s. an turpius
eat contra impiu esse victore
Nullo mo igit katho turpe esse
inducunt sub victore resais vni
alioqn ab hac turpitudine pmo
feno filiu liberaret. Et id igo
est nisi qd filiu qm amicit

filio

tui pa et a cesare et paut et
notuit. tui qthe qms resais ne
ab illo ena sibi pte. ut ipe resai
dixisse fertur. ut iudicet aut alioq
nosmng erubuit. **xxv** Dicitur

Poluit ante isti tont quos
agunq ut foni vns iob.
qui tam horrenda mala in sua
carne ppeti maluit q illata s
morte omnibus tate cruciatibus
vel alios suos exns nris simia
auctoritate relissimis qui rap-
tinitate duarom q hostiu ferre
q s nre in ferre maluerunt
kathonu pfeamq. Sed ex his
corz emidem illu maro katho
in mariu regulu pferam. Ca-
tho em nupiu resarem vireat
tut victis dedignatus est subiri
et ne subiretur aserpo eleit
ocidi. Regulus aut penas ia
vireat impio q rono roms im-
pator non ex aubus dolendam
sed ex hostibus landandam vic-
toriam reportauerat ab eis in.
postea victis maluit ferre eos
seruendo q eis se anferre mo-
nendo qm seruauit et subit
thagnensiu duaroe pacem et
in romaz dilatoe qstanciam
nec victu anferis corpus ab hos-
tibus nec inuictu am acuibz
ut q se occide uoluit vite huius
amore fecit hoc pbanut in ta
pmisi inuictu mandu ad eosdem
hostes quos qmms in senatu
verbis qua in bello armis offe-
derat sine ulla dubitaco re-
meant. Tantis itaq vite huius
qtemptor. in seuentibz hostibz
p quilibz penas eaz fmie qm
se ipm pme maluit malipm
felus esse si se homo interi-
mat prout dubio iudicauit. t
oms suos laudabiles et virtu-
tis in qmibus illustres viros
non pferunt romam meliore

poterit
hij ab
hebra
viti se
ipos se
re notat

que neq; felicitas corrumpit na
mitata victoria pniafit pamp
rim9 nec in felicitas fient
nam ad tanta exiaa reueri
intrepidus. Pono si fortiff
et clariffimi vni terrene pie
defensores deors q; lig fallor
non in fallaces nistores sed
veriffimi ena mintoos qui hos
tes virtos more ac iure belli
ferre noluerut et in morte
minime formidat. Victores in
duos ferre q; eam b m ferre
maluerut. qnto nif xpiani
vers deu tolentes et fipme
pie fupfantes ab hoc faa
more tepabunt si eos dina
dispoico uel pbandos ulamen
dandos adpt hofabus subin
ganit quos in illa humilitate no
defeit qui ppter eos humilit alif
fmg venit pftm quos nlls
militaris ptatis ut talis in
fine iura afignit apm hofitem
ferre fupati. quis ergo tam
malus error obrept ut ho
se occidat uel quia in eu pnat
vel ne in eu perret inimicus
ni vel pntem ut pntur npi
occidere non audeat. **xxv** mien
Atemi timendn est et caue
dum ne libidini hofali
fubditi corpus illecebrosiffima
voluptate am afficiat ofenhe
pauqm niquit no in ppter
alieni sed ppter fui pnm aq
h' quifq; mittat se debet occi
dere. Nullo mo quide hoc fa
ciat amq; ut ofendat libidini
caruis fue aliena libidine con
tante. qui deo potius eius q;
fapie q; corpori gaupie q; sub
iectus q; vnipti si detestabile
facinus et dampnabile scelus
est etia fepm homien occide
ficut veritas manifesta pda

mat quis ita defpiat ut dnat
iam nre ptem q; hominm
ne poftca mada9 forte in ad
ultim. **N**one si tu dnat mi
qntas ut no innotentia sed
pna pot9 eligant. fan9 est
mirtu defuturo adulterium
q; certu depm hominm. **N**o
ne faalius est flagran qmit
tere qd penitendo fanatur
q; tale facinus ubi locus fali
bris pie no reliquit. **H**ec
dixi ppter eos at eas q non
alieni sed ppi pti deuotandi
ne sub altius libidine exa
rate fue forte confentiant vni
fibi qua moriant in fendam
putant. **C**etm abfit amente
xpiana que deo fuo fidit i eo
q; pie pofta eius admittit
mirtu abfit inqum ut mens
talis tunc lib; carnis volupta
tibus ad ofenfu in pitudinis
redat q; si ille illa qarpulis
in obedia que ad huc in mchis
morbundis habitat ppter ne vo
luntatis legem q; lege fua ma
netur qnto nif abfz culpa est
in corpe no cofententis si abfz
culpa est in corpe dormientis
Sed quidam inqunt fte
femie tpe p fenuos **xxvi**
ut in fectatoes fue pudicie
deutarent in rapinis atq; nera
tiz fe flum ppterit eo q;
no definte fut. eaz q; mra in
katholra etia veneratoe celeb
rima frequentant. **D**ehis m
teme andeo iudicm vni em
ere aliquibus fidedignis testi
ficantibus ut eaz nicoriam fir
honoet dina pfuafeut auctoitus
nefao et fieri pt ut ita fit **xxvii**
si em h' fecerut no fudantus
decepte f; dmutus niffe nec pna
tes f; obediens. **D**e fampson
ficut

iam pnt
peremus
poftea ne
forte pate9
iam me
H' et em9

fatius

aliud nobis fas non est credere. En
autem deus iubet. seque iubet
sine ulla ambagibus intimat quod
obediam minime voret. quis
obsequium pietatis accuset. si non
ideo sine scelere facit quisque
deo filium ymolare decreverit quia
hoc etiam abraham laudabiliter
fecit. nam et miles in obediens
potest sub qua legitime constitutus
est hominem occidit. nulla ciuitas
sine lege reus est homicidii. imo
nisi fecerit reus est impij desti-
tus contempti. quod si sua sponte atque
audacitate fecisset crime effusi.
hanc sanguis madisset itaque unde
probitur si fecit. missus inde
probitur nisi fecerit missus. Et si ita
est iubere imperatorem quanto magis
iubente creatore. Eum ergo audet
se licet non occidere faciat si iussit
tunc non licet iussa contempnere. tunc
videat vultus dei missio nullo
mitet in cetero. Nos per autem to-
tam querimus. o cunctos nobis
indivisi non usurpamus. Nemo
scit quid agatur in homine nisi
spiritus hominis qui in ipso est. hanc diu
hanc afferimus hanc modis omnibus
opprobriis. neminem spontanea
mortem sibi inferre debet. vel
fugiendo molestias temporales ne
madat in perpetuas. Neminem

ne capiatur propter aliena peccata propter que
hanc querimus. magis hac vita opus est ut
possint penitendo sanari. nemine
Sed desiderio vite melioris quam
post mortem speratur. quia reus
sine mortis melior post morte
viti non suscipit. **verum**

R Est autem una causa de qua dicitur
reperam quia utile putatur
ut se quisque interficiat. s. ne in-
pauit irruat vel blandiente vo-
luptate vel dolore seivente qua

causam si uoluerimus admittere
eo usque processa perveniat ut hor-
timur sint homines tunc se po-
tissime in laudibus se recipiat
abluunt omnes remissione aere-
perit patris. Tunc enim tunc est
amendi oia futura. patra in sit
oia deleta patra. Et si morte spo-
tanea ite sit tunc non tunc potissimum
sit. Tunc baptizatus quisque sibi
pat. Tunc libentem caput tot in usque
hunc periculis inserit. ut sit facillime
periculis illata sibi nec oia deinde
sarpit. et sit. Eum amat periculis
madit in illud. Tunc ergo amatur
suscipit. Tunc manet in hac vita
tot et tanta pericula uel certe etiam
si non amatur. suscipit. Tunc
manet in hac vita tunc abscedere
facit. est. an vo tunc in illa per-
uersitas cor evertit. ut si se quisque
interime debeat. nam ne. unus. **et a.**
captivatus diutius corruat in periculis. **quidam**
et vivendum sibi existimet ut ipse per-
ferat mundum per oes homines reprobos
plem. et talibus quales subno-
dno formidat. et in malis rebus. bi
sine quibus hoc vita non dicitur
et tunc tunc est tunc in eis exhor-
tationibus tunc quia quia qui bapti-
zatos alloquendo studemus credere
sine adiungant sine ad ipsam integritatem
thori conjugalis fidem. tunc habeamus sine ad
meliori et ab omnibus peccandi. **quidam**
periculis remota appendant ut quibusque sine
post remissionem recentissima peccata
ampliendam mortem sibi quia in-
gerendum per suade potuerunt eos
ad domum saniores puriores mitti. **quidam**
Non si quisque hanc aggrediendum
et suadendum putat non dico de-
scribit si in sanis. quia tandem
fronte hominis in se te ne pius dicitur
tunc per additas quibus domum
vult sub dno barbaris moribus

impudico qui non potest nisi scelera-
tissime dicit inter facie te patris.
tunc omnibus absoluit. Nemo
talium vel eam peiora committas
dum viuis in mundo tot impuris
voluptatibus illecebrosus tot ne-
phandis crudelitatibus finis
erroribus et tribus minis
hæc quia nephas est dicit nephas
est profecto se occide. Nam si hæc
sponte faciendi nulla transi-
tu esse possit quod dubio mis-
tetur ista non esset quia vero nec
ista est ergo nulla est. Notatque
vobis o fideles christi sit redio.
viri via si ludibrio sunt hostibus
castitas vestra **xxix**

Habens magna veritas co-
solamur si fidam conscientiam
reuerentiam non vos consensisse.
patris eorum qui in vos patre p-
missi sunt. quæritis alia quidem
est quidam creatio mundi.
atque totis et insatiables sunt
indigna eius inuestigabiles vie
eius. Vnde interrogate animas vias
fideliter ne forte de ista interrogat
et continere vel pudice bono
vos inflatus extulisset et huius-
modi laudibus delatere in hoc etiam
aliquibus invidis. Non in-
hibet accuso quod nescio nec audio
quod nobis interrogata corda via
vident. Tu si ita esse viderit
nolite mirari vos hoc amississe
unde hominibus place gestis
illud vobis remansisse quod omni
hominibus non potest si perantibus non
consensisse dicitur quæ ne amittit
tetur. dicitur accessit amittitur
ne glorie ne amaret humanum
successit obprobrium. In utroque
consolamur pusillanimes illuc
probate hinc castigate. illuc

injustitate hinc emendate
etiam vos corda interrogata vi-
dent. inter se de bono dicitur
tatis vel indignitatis ut quæritis
pudice superbis. sed humilibus
confido de dono dei in tremore
exultasse nec mundisse augur
paris excellentia salutis et
castitatis. sed humana laude post-
posita que tanto maior deferri
solet quanto est boni rarius quod
exigit laudem optasse se potius
ut eorum amplior. nunc esset quod
ut ipse in paupertate amplius
eminent nec iste quidem que
tales sunt. si eorum quorum aliquis
barbaria libido compresserit
promissum hæc esse transierit nec ideo
credidit deum ista negligere quod
promittit quod nec impune committit.
Quedam enim veluti pondera
malorum cupiditatum et potulorum
pne dicitur invidiam relaxantur quidam autem
et manifesto ultio reservantur
fortassis autem iste que bone est
conscientie fuit non se existo castitatis
bono cor inflatum extulisse et
in viam hostilem in carnis prepe-
sunt habebant aliquid latentis
infirmis que posset in super-
bie fastum si hanc humilitatem
in vastitate illa evasissent ex-
tollere. si ergo quidam morte
capti sunt ne malicia mutatur
intellum eorum. ita quidam ab-
istis vi rapti est ne per spiritus
mutaret modestiam eorum. Vnde
igitur que de carne sua quod
inripe nullius essent prepe con-
tactum vel iam superbiebant ut
superbie si nec hostium violenter
contritum essent forsitan pote-
rant non ablata est castitas
sed humilitas persuasa illarum

tumori occurrere est manere
istud occurrere e i mineri qm
et illud non sit tacendum q qm
busdam que ista ppeffe sit po-
tuit videri qhuentie boni qm
bonis corporalibus deputandū
et tūc manē si nullis libidine
corpus attraheret. nō autē
ēe pōitū in solo admto dimitis
robore voluntatis ut sit factū
et corpus et spūs nō tale bonū
esse quod inuito nō nō possit
amfrī qm error eis forte sub-
latus est. En em cogitant q
qstia deo seruiant et fide m-
tonassa nō de illo ferunt q
itas fermentes enq ita i nota-
tes de se u illo nō potuerunt
qm q illi castitas placeat di-
bitie nō pūt videt ēē cōsequis
neq q illū fuisse pmissū ut
her acciderit sūb suis si eo nō
pure posset satis quia qtilit
eis et diligit meū. Habitāt
omnis familia sum et vā dei
consolacōm suā nō fallacem
nec in spe res mutandū vel
labentū qstutū vitūq eaz
istū tpatem mīme pēntedā
māpā eruditur ad etnā. Bonis
q tēms tāpā pēgna utit
nec capitur malis aut aut
pbat aut emendat. **rrv**
Illi vero qm pbitati eūb m-
fultant ei q dicit nō forte
in aliqua tpatia mala dūenit
ubi est deus tuus. qm dicit
ubi sūt dii eoz tū talia pāi-
mit pōpmb q emendat eos
esse contendit. Nam ista vūdz
deus meus ubiq pīs est ubiq
totus nūsqm mīdus qm possit
ad esse secretus ab esse nō mōt
Ille em aduersus rebus exai-
tat aut mīta examinat aut
pāi castitat meritedenq m

colit vel co-
lendas esse

etiam pro tollatis pā malis
tpalib q pūat. vos autē q est
qm b loqm digni sit saltem
de diis vris qito mī de deo
meo. qm tribilis est sup omē
deos qm dii genū demonia omēs
diis ante rēos fecit. Quāstia
ille stīpio nō qndam ponti-
fex dūet qm tūre belli pū-
mī in suscipiendis frīgīs sac-
tū vū optimus metū. vūmī
senatus elegit aut os fortasse
nō audētis mīspite nē nos
abhat impudicia rōhiberet
Illi em afflicti **rrvi**
rebus adūsis d tūpibus
qūem xpiāms nisi qmā vūz
lūmān capitis habē scānā
et pūitissimīs morib q remota
omī molestias aspūate deflūe
Nēq em pūtea capitis pacem
habē et omī qmē capias ab
mūdā ut hīs bonis honeste ut-
am. h est modeste sōbe tpat
pie. si ut mīfūta vāietas vō-
lūptatū in sanis effūionibus
exquāt. sōis q rebus ea ma-
la orant m moribus que sem-
entibus pēvora sūt hostibus.
at ille stīpio pontifex nō ille māp-
ūidmā totius senatus vū op-
tmā ista nobis metūens talā-
tatem nōlebat enūlam tūc mīpī
iōm cāthāgine dūm et detūctū
ut dūueretur. mīdūrebat cāthā-
tūmēs mīfūmūs aū hostmī scān-
tatem et tūmīp pūpūllis cūmb
ydonēū tūtorē nūmū vīdētis ēē
tūorem. nec en fūmā fēfēllit re pā
pōbatū est. q vū dūet. deleta
qūppe cāthāgine māpūo salū-
tūre rei pūblice depūlso et ex-
tūcto tānta deiebus pūpūis orta
mala tōtūmū subsecuta sūt ut
corrupta dūrupta q rōncordū
pūis sēus cūuentis q sēdūcūb

ambitio pualeret mie mune
antem pualeret ambitio msi
m pple ananua
deinde mor malaz quonone
rux bellis ena cuilibet tante
stinges edent tinitis sanguis
effunderet tanta cupiditate psp
comu ac rapmiaz feriet lula
intas ut romani illi qui vita
integritate mala metuebant ab
hostibus pdita integritate vite
crudeliora patebat acribus
ea q ipa libido dnamdi q nter
alia vicia gms hndm meracoz
merat vniso pto rono ptyea
q in paucis potentioribz vnt
obitos fatigatos q retos etia
ingo fmititis oppressit **viij**

Iam q illa acquiesceret
m ppleissimis metibz do
net optimatis honoribus adpo
testatem regiam pueniret. Ho
nos poro gtimandoz faul
tas no esset msi m pple anan
na luxuria q corrupto. anan
vero luxuriosus q pplus fdis
rebus effectus est quas nashia
ille prudentissime cauendas
ee censebat qm ciuitate hostiu
maxima fortissimu opulentissi
mam uolebat miserrut hore
libido pmetur pssa no luxuria
rebu luxuria q cohibita nec
anancia grassaretur quibus
vicijs obsecans ciuitati utilis
virtus floret et crescit eiqz
virtuti libertas gguia pma
neret. hinc etia erat q ex
har prudentissima pnie caritate
veniebat quidem idem noster
pontifex maximus a senatu illiq
tpis q sepe discordia est elms
sine ulla sncas disarue vir
optimus tanea theatru senatim
construe molientem ab har dis
positione et cupiditate qpesant
psuasitq orone gussima ne
meram luxuria virilibus pa
trie moribus patenti obre
pe et ad virtutem labe factu

25.
dant enervandamq romam
pemie consensu nequie hng
miste valuit ut verbis eius to
mota senatoria prudentia eiaz
subsellia quibz ad hora qgestis
ludoz spectaculo ia uti ciui
tas repeat demaps phibet
apponi quito studio iste abnkte
roma ludos istos ipos strenuos
abstulisset. si autem eoz quos
deos putabat resistere audet
qs esse noxios deones no m
telligebat aut si intelligebt
placandos etia ppe ponq q
cotempnedos esumabat. Non
dum em fuerat declarata gen
tibus supma doctrina qne
fide corda mndas ad celestia
uel suprelesta apens tapes
senda hml pietate hmanimi
mutaret affm et aduatu sup
boz dedm liberaret **viij**

Iam q ista
nescitis et qui nos scire
ista dissimulatis aduertite q
adusius libeatore a talibz dms
murmuratis ludi strenui specta
cula turpitudinu et licentia
venutatu no homi vicijs s deoz
vicijs inssis rome instituti sut
tolerabili dmos honores defa
rent illi sapientu qm deos hng
remodi colerent neq em erat
illi dii suo pontifice meliores
Ecce attendite si mes potatis tamdm
enotibus ebria vos illi quid
sanu considerare pmittit. dii
ppt sedendam corporz pesale
cum ludos sibi strenuos exhibe
inbebanit. Pontifex autem noster
ppt amoz cauenda pesale
nam ipam stena construi pro
hibebat. si alij luce metis am
corpori pmtis eligite que tola
tis. Neq em et illa corporz p
tlenia ideo acquieuit qa ppla

belluoso et solis antea ludis
interfensibus agnito ludos strenuos
delicata subintravit infamia.
Sed astucia nequandorum spiri-
tum prudens illam pestilentiam
iam sine debito cessatua. alia
longe quiora quam plurimum gaudet
et ex hac occasione non corporibus
sed moribus curat mittere que
animis miscoribus tantis obreant
tenebris tanta de fornicitate fedat
ut ut eam modo quod incredibile
forsitan est si animis postis au-
diatur. a romana urbe vastata
quos pestilentia ista possedit
atque fugientes cartaginem per-
venire potuerunt interitus tot
odie certati prohistronibus
infamierunt. **xxxvii**

I mentes invenes quod est
hic tantus non error sed
furor ut exiam urim fiant audis
plangentibus orientalibus plis
et maxime civitatibus in reonissis
his publici luctu incore quod
duarum nos theatra queritis
intactis impleritis et multo
in saniora quam fuerat antea
faretis. hac autem pestem et labe-
m hac pbuitatis et honestatis
eversione vobis stupio ille me-
tuebat qui astrum theatra pro-
hibebat. qui rebus propriis vos
facile corrumperet atque euertere posse
timebat. qui nos ab hostili ter-
re seniores esse volebat. **xxxviii**
em timebat. felicem esse rem ille
publicam stantibus moribus rui-
tibus moribus si in nobis plus
maluit quam denique impii sedux-
erunt. quod quod homines pundi pra-
nerunt. hunc est quod quala que
facitis vobis imputate non vultis
mala vero que patrum christianis
tribus imputatis. **xxxix**
iura servitate parata rem
publicam sed luxuria queritis
imputant qui depuati rebus

proprie nec corrigi potuistis ad-
versus volebat nos ille stupio
fieri ab hoste ne in luxuriam flu-
eretis. vos nec grati ab hostibus
ab hoste luxuriam repressistis per-
distis utilitatem calamitatis et
miserum facti estis et pessimi
permanistis. et tamen quod vultis dei est
et tamen quod vultis. **xxxv**

Dei est qui vobis precando
admonet ut corrigamini penitendo
qui vobis iniquitatis praestat ut ut
sub nomine suorum eius ut a locis
marchis eius hostiles manus
evadatis. Romulus et renus
a filii constansse prohibentur quo
quosque fugiet ab omni nox liber
esset augere quientes inde mil-
litudinem civitatis minandi in ho-
nozem christi pergit. **xxxvi**
stiterunt eversores nobis quod
ostenderat antea conditores.
Quid autem magnum si hoc fecerit
illi ut tamen suorum nostris suppleret
quod fecerit isti ut suorum hostium
innotitas servaret. **xxxvii**
her et alia
si qua uberius et commodius poterit
videat minimis suis redempti
familia domini nostri et peregrina
civitas regis. **xxxviii**

Immens sane in ipis mi-
nibus late tunc futuros
ne in fructus vel apud ipsos putet
quos donec perveniat ad confessos
putat in seniores sicut ex illorum innotat
est dei civitas habet seculum quam
domini peregrina in mundo queros co-
mitione sacrorum nec seculum futu-
ros metua sorte scilicet qui perit
in occulto perit in aperto sunt qui
etiam in ipis minimis adusius
deum augere sacrum gerunt. **xxxix**
minime non dubitant. modo
nullis theatra. modo eam non
bistis replentes. de correctione
autem quorundam etiam talium innotat
mihi est de spandum si apud

quippe

aptissimos aduersarios pdestinati
cuncta labantur adhuc ignoti uti
enim sibi plexere sunt iste due ci-
uitates in se feculo inuicem pime-
te donet ultio iudicio diuinitur
dequaz exortu et pro cursu et
debitis finibus qd dicendi arbitror
qm dnuibus adinuaboz expediaz
ppt glari ciuitatis dei que alie-
nis a totio opata clarus emit
ed adhuc **xxviii** nebit
S quedam multi dicenda sunt
aduersus eos qui rone rei publice
clades in religione man aferunt
quia dys suis sacrificia phibent
consecranda sunt em que et qita
omire potuerit uel satis esse
videbunt mala que illa ciuitas
ptulit uel ad eius impiu ptine-
tes pmae iniqua eoz sacrificia
phibita fuissent que oia paul
dubio nobis tribuerit si ia uel
illis claret nra religio. Delita
eos a sanctis sacrificijs phibet
dende mirandu est quos eoz
mores et qua ob tam deus uer
ad augendu impiu adinuile dig-
natus est inuic pte fuit reg
oma qd q nichil eos adinuient
hij quos deos putet sed ponus
qm decipiendo et fallendo no-
merit postmo aduersus eos di-
at qm manifestissimis doctri-
tis confutati atq conuicti conat
asserere no ppt uite pntis utili-
tatem si ppter ea que post mor-
tem futura est colendos deos
erue nisi fallor qo multo eit
oposior et subtiliori disputa-
dignior ut et conu phos in ea
diffeatur no quoslibz si q apud
illos excellentissima glia clari
fuit et nobiscum multa fecerunt
et de aie i mortalitate et q
deus uerus mundu condidit igit
sed qui et ipi nullis que ge-
nos fecerunt refellendi sunt de
esse hinc officio no debent ut
refutatis impijs condiditibus
pro uiribus quas deus imparet
et de pudentia eius qua vniu-
quod regit condidit sed qm

asserant ciuitate dei ueritatem
pietate et dei cultu in quo una
uiat sempiterna beatitudo pmittitur
hic itaq modus sit hinc uolunt
ut demceps disposita ab alio su-
manq exordio **xxviii**
D Emodo qui ueritati disputa-
toms adhibendus est
De his que pmo uoluntate expe-
dita sunt **ix** De aspineda hystoria
quia ostendat que mala amde-
rims in deos colerent iniquas
religio xpiana obtraheret **x**
et cultores deoz nulla aring
a dys suis prepta phitatis acci-
puit et in sacris eoz turpia
queq celebrauerunt **v** De obste-
tationibus quibz in deoz a nullo
ribus suis honoabat **vi** Deos
pagemoz iniqui bene uiuendi
fuisse **vii** An utilia esse mueri
phica aite sine dnu uel quoz
ad uia pmi nra monet q di-
ferunt q q hoies disputauerunt
viii De ludis fremas in quibz
dij non offendunt de dno su-
az turpitudini si placuit **ix**
Quid romani ueteres de colibenda
pca licentia seuserunt q q gra-
deoz seauti iudiciu libera esse
uoluerunt **x** Etua nocendi
ate deones uelut uel falsa
de se cma uel uera narrari
xi De fremas apud grecos
in rei publice amistratoe recep-
tis eo q placatores deoz in-
iuste ab hoibus uerent **xii**
et rom auferendo libertatem
poetis in hoies qm dederunt
in dos melius de se q de dys
suis seuserunt **xiii** Debuisse
intelligere qnos q di eoz qm
se turpibus ludis tali appetere
bant indigni essent honore di-
uino **xiiii** Meliorem fuisse pla-
torem qm poetis locum in bu-
morata urbe non dederit qua
hos deos se ludis fremas no-
auerunt honori **xv** Et nod
romani quosdam sibi deos no

roē sed adulatōe instituerunt
xxvi et si dīc ulla riva esset
iusticie ab eis romani accipere
debuerūt p̄cepta v̄mendi potius
q̄ leges ab alijs muta mutari
xxvii Decepti fabmari alijs
q̄ magnitudinis que in ciuitate
romana etia laudatis v̄gile
tribus **xxviii** Etne demonibus
romanos aut metu compressi
aut feruitate resoluti salubri
gdat hystoria **xxix** De corrupe
romane rei publice prius q̄m
cultu deoz xp̄is auferet **xxx**
etuali behut felicitate gaude
et quibz moribus v̄nie qm tpa
xp̄iane religionis m̄sant **xxxi**
Etne p̄ua fuit cyrenis de ro
mana re publica **xxxii** et
dys romanos ulla h̄m̄q̄ cura
fuit ne malis moribz res pub
lica deperet. varietate veri
tatis nō ex fauore aut m̄p̄ng
nate demoni s̄ ei veri dei p̄e
dere iudicio **xxxiii** Desyllanus
attibus quoz se demones of
tentauerūt admtores **xxxiiii**
Etntu maligni sp̄s ad flagi
tia imitet homines tū qmitten
dis sceleribus quasi dīnam
exempli sui m̄ponat m̄rtē
xxxv Desecans demoni mor
tis que p̄hinebant ad bonos
mores. tū palam in sacrificiis
ois nequicia discretur **xxxvi** Et
ta ne enersione publice disa
pline rōm dīs suis placandis
facient obscena ludos **xxxvii**
De xp̄iane religionis salubri
tate **xxxviii** De abinendo
cultu deoz exhortatio ad ro
manos **xxxix** **Tituli fidi h̄m̄q̄ m̄**
rationi p̄p̄rie ve
ritatis in firmis h̄m̄a
ne consuetudinis sc̄isq̄
nō m̄det obfisc̄. s̄
doctine salubri laq̄uorē s̄m̄
tamq̄ medice subderet. donec
dīno adm̄to fide pietatis
impetite sanāctur. nō multo

pmone opus esset ad cōm̄tenda
quelibz vane op̄m̄atōis errore
h̄is qm atē sentant et p̄p̄rie
sufficiensq̄ explicat. Quir v̄s
qm̄ ille est maior et remor
in sp̄m̄m̄ morbus aiorz quo
nonabiles motus suos etiam
post roē plene redditam q̄m̄a
hom̄ ab hom̄e sine m̄m̄ia r̄te
qua nec aperta cernitur sine
obstinatissima p̄uicia qua et ca
cernitur non ferunt. eamq̄
tamq̄ p̄m̄i r̄m̄one veritatem
q̄ defendit sit n̄m̄tas copiosiq̄
dicendi. plerūq̄ res d̄atas v̄e
eas nō spectantibz m̄tueudas
s̄ quodamō t̄ngendas palpat
bus et r̄ho cōhibet offerre. Et tū
qm̄ discrepantibz s̄m̄b̄ est et s̄m̄b̄
loquedi modq̄ sed iudicandū s̄
esse iudicantibus sp̄ existitēz
nam qm̄ n̄el nō qm̄t̄ m̄telligē
qd̄ d̄it̄ n̄el tam d̄m̄i s̄it aduer
sitate mentis ut etia si m̄tel
lexerūt non obediant. R̄idet
ut s̄p̄m̄ est et locut̄ m̄q̄tate
atq̄ infatigabilis v̄ani s̄m̄t
et uorandam contraria si toties
vehm̄q̄ resellere quones ob
m̄ea fronte statuerūt nō cōgi
tate quid d̄cat. d̄m̄q̄ nō m̄is q̄m̄q̄
disputatōibus contradicat quid
sit infinitū et eripm̄osum et
m̄fructuosum vides **Et** ob̄e
nec tēp̄m̄ m̄ fili martelline
nec alias quibz labor h̄ic m̄
de xp̄i caritate utilit̄ ac libe
liter s̄m̄t tales meoz s̄p̄toz
vehm̄ iudices qm̄ r̄m̄sione sp̄
desident tū h̄is que legunt̄
indierūt aliquid contradici
ne s̄m̄t s̄m̄les eaz m̄ulier
n̄larz quas qm̄emorat ap̄ls
s̄m̄p̄ discētes et ad veritatis
s̄m̄m̄ m̄q̄m̄ p̄uenientes
Superiori itaq̄ libro tūm
de ciuitate dei instituisse d̄icē
vnde hoc v̄m̄simum opus illo
adnuante in manus s̄m̄p̄m̄
s̄m̄p̄m̄

est. occurrit mihi respondendum
esse punitis eis qui heret bellu-
qmbus mundus iste contemnitur max-
ime qz romane gentem abar-
banis vastationem xpiane reli-
gionis tribuit qua prohibentur
neplandis sacrificijs fure de-
monibus n p p h o t deberet
tribue xpo q p p t ems nome
tota institui morem qz bellor
eis quo fugeit religiosa et am-
plissima tota barbari libera
pbuerit atqz in multas et fa-
miliat debita xpo no solu vel
sed etiam timore qfictum sic ho-
noauerit. ut quod meos iure
belli licuisset. licitū ē esse mōna-
rent. Ande madit tur heret dnu
bisita et ad nupros migratos
qz puenierint et tur illa itidem
duna que hosalit' fra fuit pros
ai nupris pit' affluunt. Quia
questionem p mltia diffusam
in omibz em totidianis uel dei
immeribus uel homi tradibus
quoz vnaqz bn ac male vne-
tibus p mltis atqz indistacte se-
pe accidit. solet mltos mone
ut pio suscepti opis nēitate dis-
soluam aliquatulum mōnatis
fū maxime ad consolandas scās
fēas et pie castas in quibus
ab hoste aliqz pectum ē quod
intulit vēmūdie dolore et si nō
abstulit pudicitie firmitatem
ne penitrat eas vite quas nō
est vnde possit penite neqz
deinde pauca dixi in eos qui
xpianos aduersis illis rebus
affectos eā p p pue pudorem
hūiliatū. fēas qz castas
atqz scās p tūitate impudētissi-
me exagitat tū fuit nequissimi
et irremēntissimi longe ab eis
ipis rōnis dignes. quoz p p p
multum laudatur et hūas meo-
ria celebratur vno illor glōie
nehemēte aduersi Romani.

quippe portam veteri auctumqz
laboribus fedorem stante fecerit
quia ruerentem qui quidem in ruina
eius lapides et ligna mltos aut
vita oia nō mōndz s mōz mō-
mūta atqz ornamenta tenderit
ai fūnestioribz eoz corda p p p di-
tibus q ignibus tecta illius vr-
bis arderent. Quibus dās p m
tūam libz demceps itaqz dīc-
mstū. quia mala amitas illa
pessa sit ab origine sua sine apd
se ipam sine m p m p sibi sub-
rectis. Qz ne omnia xpiane reli-
gionis tribueret. si iam tū exa-
gēta doctrina aduersus falsos
fallaces qz eoz deos testificatōe
libraria p sonaret.

Memento ante me ista con-
memorantem ad h m p i o s cōtra
ros age. Ex quo am p p a i o
quoqz exortū est vlgae p m
p l u n a d e s i t a i x p i a m. Sū n a
qz qui eoz studiis liberalibus
mstuti. amiat hystoria qui fa-
cissime ista nouerit s i n o b i s v t
meriditor turbas m f e s s i m a s
reddant se nosse dissimulant at
h apud vlgus affirmat mlti-
tades quibz p tēta mltalla
loroz et t p m gēnis hūanū
oportet affligi tū accide nōis causa
xpianū qd contra deos suos
m p p p tū fama et p p p p p p p p p
celebritate pūcta diffundit.
Fecolant ergo nobis m m p p p
xpianū venisset m tūne mlti
eius nome ea tū fūstia m p p
dent glōia p p p m n o t e s a c t
quibz calamitatibz res hūane
multiplicat vāneqz cōtrite.
sūt et m h y s defendant si
potuissent. deos suos si p p p
cōmūtur ne illa mala p a n a t
cultores eoz. si quid mlt p a s s i q u o z
fuerit m p p p e d a e e cōtendit
Cū ergo em ista que dānus.

pmi pmissum amde nullo
suis antiqua eos delectantur
nomine offendit eorum qd sacrificia
phibet primos ipos mores ne
peffimos heret quae dii eorum
curare noluerunt. Deus em vix
eos aquibz no colebat merito
neglexit. dii aute illi a epior
cultu se phiberi hores nistiss
conqumit. cultores suos ad bonu
conuendū quae multis legibus
admonerunt. utiqz dignū eat ut
quo isti illos sacra. ita illi istos
fra auterent. Sed videtur q
uoluntate ppi quisqz malus e
ezus h negavit vni ppi pte
bat ad consulatores suos vite
bone pcepta no omittat ppiis
suis cultoribus s clara p dicatione
pbe puates ena quere atqz
angie petantes pala aminari
penas male agentibz. pma
tre vinctibus possideri. Quid
inquit tale in deos illos teplic
pmpia et cinnici voce qre pnt
nemebat nos ena aliqui ado
lescentes ad spectacula ludibria
qz familegorz. spectabaz anrep
tios. audiebat symphoniaroz
ludis turpissimis qm dys deabus
qz exhibebantur. oblectabant
celesti virgini et berechynthie
mri omni ante aug letitiam de
solempni lauacris eius talia
ppublici cantabant. nequus
fimis scenas qualia deo dico
mrem deoz s mrem quahu
tup senatorz vel quozlibet
honestoz viroz ymo vero
qualia nec mrem ipoz sctoz
daret audire. habet em quidda
erga pntes huana venudia
qd nec ipa nequima possit
auferre. Illam pinde turpitudi
nem ob scenaroz delictos atqz
froz scenaroz ipos. domui sue

proluendi causa corā mribus
suis agē pudet qm p publicam
agebant corā deoz mre spectare
et audiente utriusqz sexus frequ
tissima multitudine. q si illata
nriositate adesse potuit in mifi
sa saltem offensa mstitate debuit
abire confusa. Eue fuit facile
qia si illa erant sacra aut que
mquuato si illa lauato et her
ferula appellabantur quasi cele
bimetur. conuui. quo velud suis
epulis munda denora pascat
ezus em no sennat amfimo
ppritalibus obstemtabus de
lectetur. Vti uel nesciens nris
omo fuit illi i mudi spūs deoz
nomie deapientes. Vel talem
hns vitam in qua istosponus
q den vrs et optet pntes et
formidet uatos.

De quaquā istos qui flagiti
sissime cōfuerunt vix
oblectari pos q oblectari suada potius
s qm illi uasitam supione
qui vix optuqz a senatu claus
est tūqz manibz eiusde demois
pmitatibz susceptū est i mbe
q puerum habe de hac re mdi
can vellent. Dicit nobis utz
mrem sui tam optime de re
publica vellent mereretur ei
dim honores decernerent sicut
et grecos et romos alias qz
gentes constat quibusdam de
nrisse mortalibus quoz ena
se beneficia magnipederunt
eos q i mortales qz factos
atqz mdeoz mri receptos
esse crediderat. profecto ille
tanta felicitate sue mri si fieri
posset optaret. Porro si ab
illo deni queremqz utz mter
eius dinos honores vellent illa
turpia celebrari. Nonne se
male clamaret ut sua mater

sine ullo sensu mortua iacet quia
 ad hoc dea vivet ut illa libenter
 audiet absit ut senator populi
 romani ea mente perditus quod the-
 atrum edificari in urbe fortium vi-
 rorum prohibuit sic nescit totum ma-
 nem suam ut talibus dea famis
 pinnaretur qualibus munda de-
 offendetur. Nec ullo modo credit
 verendia laudabilis femina ita
 in conspectu divinitate mutari ut
 honoribus etiam talibus aduoca-
 rent cultores sui qualibus quibus
 in quicquam iaculatus inter homines
 vivet quasi aures claudet seseque
 subtrahet erubescit pro illa
 et pueri et liberi. Proinde
 talis mihi dea quale hinc nesci
 pudet. quilibet etiam pessimus
 vir romanus occupatus
 metes quiescit optimi viri
 non quia moriendo et admiando
 faceret sed quia fallendo de-
 ceperet ei filis de qua scriptum
 est. Mulier ante viros pro-
 fas animas captat ut ille
 magne audolis anima hunc
 dno testamento sublimatus et
 vere se optimi existimans
 vera pietate religione quod
 non quod sine qua de quibus
 laudabile ingenium superbia
 vanescit et decedit. Quia
 igitur nisi infidioso queret
 dea illa optimi viri tu ista
 quid in suis sacris qualia
 viri optimi abhorrent suis
 adhaere quibus quibus
Hic est quod de vita et
 moribus civitatum atque
 populi aquibus colebant illa
 munia non curant ut tam
 horrendis eos et detestabili-
 bus malis non magno et multo
 non nido et pecunia deo
 demum de quo corpore quod in
 subditur si in ipsa mente in ipso

more turis ad eos implorari
 ut pessimos fieri sine ulla san-
 ctibili prohibitione permittent aut
 si prohibebant hoc ostendatur ponit
 hoc probetur. nec nobis nescio
 quos susuros paucissimos an-
 nibus mihennales et archana
 vetud religione traditos iacet
 quibus vite probitas castitas quod
 dicta si demeretur ut comen-
 rentur loci talibus aliqui con-
 ventibus offerat non ubi ludu-
 agentur obscenis vocibus et
 moribus hystrionum non ubi fra-
 gilia celebrantur effusa omni
 licentia turpitudinis et vere
 fragilia si pudoris et honestatis
 Sed ubi ipsi audiret quid di-
 cepint de prohibenda avaritia
 avaritiae frangenda luxu-
 ria refrenanda ubi discunt
 miseri quod discendi prius in-
 cepat dicens Disce o miseri
 et causas congruere res
 quid sit et quid nam victum
 gignat ordo quod datus a
 mente quibus nullis flexibus et vnde mollis
 Quis modus argenti quid fas
 optare quid appetere minus
 habet prius causas principis
 quibus largiri debeat te deus quod
 esse iussit et humana quod apte
 locutus es me dicit minus
 locis heri docentem deos sole-
 bant precepta venturi et an-
 tibus eorum plus frequent
 audiri sicut nos ostendimus
 hoc etiam institutas quaquam
 universam religionem christianam dif-
 fundit
In nobis forte philosophum
 stolas disputationes quod
 memorabunt. Primo si non
 romana sed greca sunt aut
 si propter ea propter iam romana
 quia et greca facta est romana
 prima non deos precepta

120 put homin inuenta qui inuicem
conati sunt ingenio acutissimo
pediti idcirco nescire quid
in rebus natura latet quid in
moribus appetendum esset atque
fugendum quid in rebus rationandi
regulis certa quæstione haberet
aut quid non esset consequens
uel eam repugnaret et quidam
eorum quædam magis quam dimittere
admitti sunt inuenerunt. quantum
autem humanitas impediti sunt
errauerunt maxime cum eorum su-
perbie in se prudentia diuina re-
sisteret ut diuinam pietatis ab-
hominatam in summa surgentem
etiam istos opponere miraretur.
Unde postea nobis est in dei
veri diuini voluntate disquirendi
ac diffendi locus. Vnde si
philosophi aliquid inuenerunt quod age-
re de bone vite adipsam facis
esse possit quanto iustius talibus
diuini honores cernunt de cernunt
quanto melius et honestius impla-
toms templo libri eius legunt
quam in templis demonum galli ab-
stinentur molles consueverunt
in sanctum ferantur et quidam aliud
uel crudele uel turpe ut turpit
crudele uel turpit crudele aut
delit turpe in sanctis deorum talium
celeberrimum solet quanto sanctus
est ad emendandam iustitiam iuu-
tutem publice recitari leges deorum
quia laudari manent leges utque
instituta malorum. omnes enim auctores
talium deorum more ut eos pulchre
ferrent ut ait per se ius acta ue-
neno magis intuentur. quid im-
pet fecit quoniam quid docuit plato
ut consuevit. cito. hinc apud
therentium flagitiosus adolescens
spectat tabulam quidam picturam
in pietate ubi inuocat picturam in-
uit picturam her. Iouem quo pacto
dane misisse auit in gramini

quidam ymbrem autem. atque
libat tanta uide adhibet pro-
timu turpitudini sue cum mea se
mactat iustitiam dei. ad quem dei
inquit qui templum celi summo so-
nitu conuulsi. Ego hominibus id
non facere ego vero illud feci ac libens

Atem non. **VII** ludens
tradunt ista sacris deorum
si fabulis poetarum nolo dicere
ista mistra quia ista theatra
esse turpia h. dico quod negares
ymatur historia. Eosdem ipsos
ludos in quibus regunt signeta
poetarum non per impium obsequium
sacris deorum suorum intulisse ro-
manos. sed ipsos deos ut sibi
solemperit edentur et honori
suo consueverunt acerbis impa-
do et quodammodo extorquendo.
fecisse quod in primo libro breui
ymendatorem perstruxi. Nam
migrante pestilentia ludi
frenati ante pontificum iocum
peritus instituti sunt. et
igitur in agenda vita non eas
potius sectanda arbitretur quam
auertantur ludis ante diuina in-
stitutis quam ea que scripturam
legibus humano consilio prius
gratis adulteri iocum se poeta si
fallant perdidit diu utique iusti
quia tui nephas per similes ludos quos
confecti est non quia neglecti
iusti ac uindicta debuerunt.
Et her sunt strenuorum tollerabili-
ora ludorum comedie salicet et
tragedie. h. est fabule poe-
tarum agende inspectatulis iustis
rebus. turpitudine sed nulla salte-
sunt alia multa uerborum obsteni-
tate composita quas etiam in su-
dia que honesta ac liberalia
uocantur pueri legere et discere co-
gunt a senibus.

Uid autem hic senserunt
romani uetus cyro testat

beateq;

libido

in libris quos de re publica scrip-
sit ubi superio disputas vult. Vnde
quia comedie nisi consuetudo
vite patetur pbae sua theam
flagitia ponissent. Et quoniam
quidem antiquiores videri sue
opinionis quidam quoniam
seruauerunt apud etiam quod fuit
lege concessum ut qui vellet come-
dialis notatum de quo vellet diceret
Itaque sicut in eisdem libris libris
loquitur afficiamus quae illa non
attingit vel potius quae non ver-
tat emi peccat. Esto plures
homines impios in re publica se-
ditiosos deone deofone hysbo-
lum lesit. Patiamur inquit et
si huiusmodi tunc a refore me-
lus est quia apocrypha notam. si
videtur. tunc iam sine auitati max-
ima mite pluribus annis domi
et belli psumpt. violari versibus
et eos agi in scena non plus de-
bit quam si plantis inquit
non uoluerit aut nemine publico
et quicquid in pium aut rebus
marco carthoni maledicere dem-
paulopost. Vnde inquit con-
xij tabule per paucos res capi
hinc te sauerint in hys questione
saueudam putant. si quis
occurramus sine carmine con-
didisset quod in fama faceret
flagitium ne alteri praestari-
datis enim magistratum disce-
tationibus legitimus propositum
vita non poetarum ingenis hinc
de bene nec probatum audire
nisi ea lege ut inde liceat et
indico defendere. Hec ex cyrenis
quarto de re publica ad verbum
excerpenda arbitratus sum non
nullis propterea faciliore intellectu ut
permissis vel paululum quoniam
exultum enim ad rem pertinet quoniam
melior explicare si poterit. dicit
deinde alia et sic confudit huc
locum ut ostendat veteribus

displuisse romani ut laudari
quoniam in scena vnum hominem ut
vituperari. si ut dixi sit quoniam
in ueteribus tunc quoniam
hinc noluerit tunc videtur. dicit
sine accepta et grata esse obpro-
bria non tunc hominum verba et more
deorum in scenis fabulis sine a-
poctis essent illa conficta sine
flagitia eorum vera comediantur
et agentur in theatris atque ab-
eorum cultoribus utina solo visu
ut non imitatio digna videntur
minus enim superbi sunt fame pro-
pitius auitatis et tunc ubi
sine fame parva minima voluerit
non illa vera indeo. dicit si falsa
atque conficta idipsum est scelus
tunc si pietate consulas reli-
gionis. Si autem malicia demonum
cogites quod asinus ad deum
eundem atque alidum. Si enim pro-
bit iactur in pilae pro boni
atque utile tanto est indignum quoniam nonne
to a ueritate reoribus et a vita
illius alienum. Erue igitur super-
plina sufficiunt tunc deo sit ista
tanta uersa tunc in signis imi-
ria. Sed maligni spiritus etiam
flagitia quoniam non admissit de-
se dicit uoluit uoluit. dicit tunc hinc
nas mentes hys opinionibus
velut retibus induant et ad-
pdesunt. Superbia sciam
habent sine homines ista quoniam
quos deos habere gaudent quoniam
hinc erubescunt gaudent pro-
quibus etiam se colendos nullo
notendi fallendi quoniam in rebus mit-
ponit sine etiam nullorum hominum
illa tunc vera sunt quae tunc de-
in rebus fingi libent acquirunt
fallaciam spiritus ut ad celestia
ac turpia pretiosa velut ab-
ipso rebo tradita in rebus satis ydo-
nea videatur auitas. Cum
igitur talia in rebus seruos se
grati in rebus

esse sentiret in his tot et tanta
eorum theatrica obprobria pœndi
sibi a poetis nullo modo putant
vel dys suis etiam sic familiari
appetentes vel metuentes bene
honestiore fama ipsi requirere
et eis hoc modo se perfendo illos
adnataidia pronocaret. *W*

Ad hac quementia pertinet
quod etiam strenuos maiores
eandem fabularum non pro ci-
uitatis sue honore dignos exis-
timant. siquidem quod in eo quod
de re publica libro quincunty
et eschines atheniensis vir elo-
quentissimus cum adolescens tragedi-
as acturum rem publicam
recessit et aristodemum tragici
item maiorem maximis de rebus
pacis et belli legatum ad philippi
ad thesenses sepe miserit. non
enim consentaneum putabat cum
eadem artes eosdem strenuos
hudos etiam dys suis acceptos
viderit. illos pro quos aguntur
in familiis loco ac magis deputare
hoc graui turpitudo quidem si sine
dys suis omnino congruent. quia
vitam animi lacerandam liquoris
poetas et hystrionum subtrahere
aut si sint aquibus tenebat deorum
vitam eisdem ipsis dys volentibus
et libentibus capere et ipsos homines
pro quos ista in thetris agebantur
que multis quibus subditi erant
grata esse cognouerunt non solum
minime spernendos maiestate deorum
etiam maxime honorandos putare
runt. Quod enim cause repere
possent nisi sacerdotes honoraret
quia pro eos victimas dys accepta-
biles offerebant et strenuos pro-
biosos habent pro quos illam vo-
luptatem siue honorem dys ex-
hiberi petentibus et nisi fieret
instituta eorum admonitio didi-
cerant cum perferimus ab eo quoniam

^{pdicat}
huiusmodi res pitissimam mi-
ma bonis minimis malis ista
etiam diuersitate distinguit ma-
los deos proinari rebus et in fa-
bus simplicioribus apparet bonos at
obsequios letis atque iocundis quia
sunt ut ipse ait ludi comina
letissima. Quod totum quale sit
postea si deus immerit differe
aut ad rem quidem quod attinet
sine omnibus omnia tamen bonis
proxime tribuatur. Neque enim
de deo deos malos cum ponat
ista qui in mundi sunt spiritus oes
sunt mali. sine certa discretione
sicut labeom visum est. illis illa
ista istis distribuatur obsequia
opulentissime graui utque honore digno
ducit et sacerdotes pro quos vic-
timae immittunt et strenuos pro
quos ludi exhibentur ne uel
omnibus dys suis si et ludi omnibus
grati sunt uel quod est indignum
his quos bonos putant si ludi
abeis solis amantur facere con-
uincantur iniuriam.

Ad romani sicut in illa de
re publica disputacione
stipio gloriatur probris et in multis
poetas subiecta vita famamque
habere noluerit capite etiam san-
cientes tale carmine condere si
quis audet. Quod erga se qui-
dem satis honeste constitueret
si erga deos superbos superbe et
irreligiose quos cum fuerint pro
soli patienter uel etiam libet
poetas probris maledictisque
lacerari se potius quam illis
illos huiusmodi indignos esse iniuriis
dixerit seque ab eis eam
legem minuerit. Illorum autem ista
etiam sacre solemnitate misa-
erunt. ita ne tandem stipio lau-
dans hac poetis romanis ne-
grata esse licentiam ut aliquam ob-
probrium infligeret romanorum

ut videris eos nulli deos pep-
asse nros. Ita ne pluribus tibi
habenda visa est existimando
curie nre quia capitolii ymo-
rome vnius quia celi totius ut
figura maledicta in cines nros
exere poete ena lege phibet
ut in deos suos fecimur capita
quia nullo senatore nullo con-
fore nullo pnapie nullo pon-
tifice prohibente iaculenter
Indignu videt fuit ut plautus
aut nomen publico et gneo pi-
pioni aut calvus marcatom
maro ratom maledictet. et
dignu fuit ut totius cu flagi-
tio romis optimi maximi ado-
lescentiu nequa totaret.

Sed videret michi fortasse
si videret quid nos ista im-
punita esse nollens que ipi di-
fana esse voluerit in ludos
semitos ubi talia celebrantur
dictantur actant et romans mo-
ribus imixerunt et suis hono-
ribus dictant exhiberi qz mssent
Cur ergo no hnt mssent in
tellectu fuit qpi no esse dii veri
nes omo digni quibz diuos ho-
noes deferret illa res publica
et nos en coli nime deat me
q oparet si ludos exeret agedos
comitibz ronois quo queso cole-
di putati fuit. quo no detestandi
spis intella qm cupiditate fal-
lendi nit suos honores sui cele-
brari cuna poposcerunt. Itenq
romani qm iam supstode nox
ia pmerit ut illos deos colent
quos videbat s' noluisse sanctas
turpitudines consecari. sue tu
disputatis meores ac pudoris
auctores talium fabularz neqqua
honorauit more geros. s' fiant
apiud cyrene idem scripto loqr
cu artem ludicia frena qz tota
improbis ducunt genus id ho-
minu non modo honoe nuni
reliquois tunc sed ita tribu

imoueri notatde censoria volu-
erit. ptilata sane a romans
laudibus amanda prudentia
s' vellem se ipa sequet se mita-
ret. Ete en recte quisqz nunt
romanois esse semtos elegiss
no solu ei nullus ad honorem
dabat locus vni ena censoris
vota tribu tenie pnam mme
fmebat. Vani civitatis laudi
mundi germani qz romi. Sed
videatur michi quia ro sentanea
rone hoies semti ab omi ho-
nore polluntur et ludi semti
deos honoibus admittent illas
theatras artes diu virtus ro-
mana no noueat que si ad ob-
lectamentu voluptatis huane q-
rehtur vicio nros nrupent.
huanois dys eas sibi exhiberi
putantur penerit. Eno ergo
abiatur semtis p que coluntur
deus et theatras illius turpitu-
dinis quia fronte notat auctor
si aduatur exauctor. In hac co-
nonsia gna rom qz amittant
Dien putat ite se hoiae hoies
semitos cu colat ludos semtos
flagitantes deos. Fomam vco
homibz semtis nec plebeianu
tribu qnto ming senatoriam
nura de honestate simitur i h
disceptatode hngremodi. natio
maro simia qoms absoluit.
ponit gna dii tales colendi si
fuit pfero ena tales homies
honorandi fuit assumit romi
s' nullo mo tales hoies hoian-
di fuit. Confidit xpiani alto
ma igit dii tales colendi fuit
Deinde que

Ende quia q ipi poete
taliu fabularz rposito-
res qui xii tabularz lege p-
hibent fana ledere nuni tu
probiosa iudeos quia iacula-
tes aut no ut semta habeat
in honesta. quia itaue ita est

ut poetarum figmentorum et igno-
muloz deos in famet & auc-
tores honorant exatores. a forte
an gero platonem potius pahn-
danda est. qui in ioe formaret
et qualis esse civitas debeat
tunc aduersos civitatis poe-
tas censuit urbe pellendos.
Iste vo et deoz nuntias in-
digne tulit. et sustinere corrip-
q figmentis aios civium noluit.
Confer aut platonis humanitate
a civibus decipiendis poetis.
urbe pollentem. En deos dicit
honoris suo ludos fremos expe-
tente ille ne talia vel scriberet
et si no persuasit disputatio tu
lasameq. fiasit lenitati q. geroz isti
ut talia etia agerent iubendo
extorserunt. gravitati et modestie
romanoz. nec tui her agi
noluerunt si sibi dicitur sibi fa-
ctum e' sollempnit exhiberi
tui tandem honestus dios ho-
nores detraherent. utz pla-
tonem her turpia et nefanda
prohibenti. an demoiibus ac-
honn deceptoe gaudentibz qbz
ille vera persuade no potuit.
hic platone labeo me semide-
os quicquid putant. sicut
herculem sicut romulum. Se-
mideos ante herouibus antepo-
nit sed utrosq me minima
collorat. vniu istu que impl-
lat semiden no herouibus tm
sed diis ipis pfendit no dubito
pmpnat at romanoz leges
disputatoibus platonis. qre
tuta poetici figmenta odempnat
Isti aut poetis adiunt saltem
in honores maledicendi licentia
ille poetas ab omibz iuris habi-
tatoe. isti salte auctores poe-
tas fabularum remouet a fore-
tate civitatis et si con- deos
ludoz fremoz expentores aliq

vident forte vndiq remone
Remane igit leges ad instancie
dos bonos aut corrigendos ma-
los mores a diis plus posset
natpe seu spare romani quos
legibus suis vincit atq vincit
Isti en honori suo deposuit.
ludos fremos. isti ab honoribz
omibz repellit honores stren-
ros isti celebrari sibi iubet
figmentis poetis obprobria
deoz. isti ab opprobriis homi-
detrahit impudentia poetarum
Semiden at ille plato et ta-
lin deos deos libidini resistit
et ab indole romanoz quid
pfaciendi esset vidit qui poe-
tas ipos vel p arbitrio mea-
entes. ut homibz miseris q
deoz sui pessima imitanda
pponentes. omo in civitate bu
instaurata vnu noluit. Nos.
quidem platonem nec et ann-
den nec semiden prohibeamus
nec vlls sro angelo sum dei
nec veridico ppe nec iusto
alicui nec nullibz xpi martiri
nec quiqua xpiano homi ro-
pamus. Cuius me sine ro deo
ppante suo loco explicabit
sed en quicquid me voluit
fuisse semiden pfaciendi de est
censens si no remisso et her-
nisi. quis istu nec frem om-
disse ut aliqd petasse fla-
gitu quisq historicoz vel
poetarum dixit aut finxit recte
vel papo. vel alicui anacrep-
so postremo vel febri que
romani minima ptm pegna
repperit ptm sua pda sa-
nauerit. Cuius igit tanta
animi et moris mala bonis
pceptis et legibz vel i mine-
tia prohibet vel insita extirpi
da curaret. di tales qm est
seminandum et augenda fla

gravi curaverit talia ut sua
vel quasi sua facta p[er] theatri-
tas cunctas celebritates po-
pulis in notescere cupientes ut
tamq[ua]m auctoritate divi sua
sponte nequissima libido at-
tenderent. Quamvis frusta hoc
exclamante tyrone qui inde
poetis ager ad quos nimis
accessit inque clamor et
approbatio ipsi quasi magni
cuncta et sapientis ingeni
quos illi abducant tenebras
quos invehunt metus quas
inflammant cupiditates.

Une ante illis eligendos
deos etiam ipso[rum] flos
id ac non potius adulatio
est. quoniam isti platonem quem
semidem noluit tantis dispu-
tationibus laboratem ne immi-
malis que proprie curanda
sunt corripuerit. Quam nulla
edacula sacra digni putant
et romulus fuit diis multis
philis et ipse se-
miden potius q[uam] deum velud
severior eorum doctrina quodet
nam etiam flamen illi instituit
quod sacerdotum genus adeo in-
romis sacris testante apice ex-
cellit. ut tres solos flamines
habent tribus minibus in-
stitutos. dyalem. ionem. martiale.
marti qui malem romulonia
benivolentia cunctis velud atrep-
tus in celum. quoniam est postea
notatus ac p[er] hoc et nepthos
et phitoni fribus ionis et ipse
saturno p[er] eorum isto romulis
honore platus est ut pro mago
sacerdotum quod ionem tribuerent
hunc etiam hoc tribueret et marti
tamq[ua]m p[er] eius forsitan p[er] ipse

Sed ante adus suos
romani vivendi leges ac-
pe potuissent non aliq[ui]s

quos post roma condita aba-
themenfibus mutaret leges
salonis. quod in non ut accepit
sed meliores et emendatores
fieri conati sunt quos hinc hinc
saredonionus leges ex appol-
linis ante se instituisse con-
fiterent. et quod prudenter ro-
mam tunc voluerit p[ro]pterea
non inde accepit. Numapompi-
lius qui romulo successit i[st]is
nam quasdam leges que quid
regende civitati nequa suf-
ficeret condidisse fertur. qui et
multa eis sacra constituit. non
tamen prohibent eas leges annu-
mibus accepisse. mala ut annu-
mali vite. mala moris que ita
magna sunt ut his doctissima
eorum viri et iam statibus in-
bibere res publicas p[ro]p[ri]e r[ati]o finet
di eorum ne suis nullonib[us] acciderent
nunc curant. ymo deo ut au-
gent. sicut supra disputatum
est. omo curaverit.

N forte p[ro]p[ri]o romano p[ro]pterea
leges non sunt innum[er]ab[il]ib[us]
constitute quia sicut salustius
ait. Aus boni q[uam] apud eos non
legib[us] ing[er]it q[uam] na[ture] valebat. Et
hoc me ac bono credo iustas
sabinas. Quid enim in suis ac
melius q[uam] filias alienas fande
spectaculi inductas non ap[er]t[is]
acipi. sed ut quisq[ue] poterat an-
ferri. nam si inique sabini facerent
negare postulatas. quito sunt
iniquis rape non datas. Istius
ante bellum cum ea gente geri
potuit. que filias suas adm[ir]o-
m[en]t[is] inegonab[il]ib[us] et q[ui]nab[il]ib[us]
suis negasset petitas. quia cum
ea q[uam] repetebat ablatas. Illud
ergo potius fiet. ubi magis si-
lium suum pugnante inuadet. ut
quique p[ro]p[ri]atorum arvis ulas negata
reteret. in iura et eo modo

ad feminas quas voluerat
puerumque aliquo em fortasse
iure belli iniuste negatas iuste
victor auferret. Nullo aut iure
pacis non datas rapuit et ini-
iusti bellum cum eorum civibus iniuste
succensentibus gessit. hanc sane
utilius feliciusque successit quod
et si ad memoriam faciendis illis
trentum spectaculum mansit fa-
mulis cum illa civitate et
improbo non placuit exemplum
facilius quod romani misericordie
vult ut post illa civitate deum
sibi iuramentum conferrent quod ut
in feminis rapiendis secundum eius
imitandum lege ulla ut more
permittent. Ex hoc iure ac bono
post expulsam cum liberis suis
regem tarquinium cum filius lu-
cretia stupro violenter oppressa
nuncius bruius consul lucium
tarquinium consulatum maritum
eiusdem lucerie collegam suum
bonum atque inuolentem vni propter
nomen et propinquitate tarquiniorum
coegit magistratum se abdicare
nec donec civitate permisit
quod scelus faciente ut pan-
ente populo fecit a quo populo con-
sulatum idem constantius si-
cilia ipse bruius acceperat. ex hoc
iure ac bono maritum amittit
illius temporis vir egregius qui
vehementes gravissimos hostes
populi romani post decemviale
bellum quo romanus exercitus
totiens male pugnando graviter
afflictus est iam ipsa roma de
salute dubitante atque trepidan-
te facillime superavit eos quod
in bonum opulentissimam cepit
invidia obiectatorum virtutis
sue et in solentia tribunorum
plebis reus factus est tanquam
ingrata sensit quia libere ac
civitate ut de sua dampnatione
certissimum in exilium sponte
discedet et decem milibus eis

absens etiam dampnetur mox
vni agallus vindex patre fu-
turus iuste multa amercare
iam piget feda et iniusta
quibus agitabatur illa civitas cum
potentes plebem sibi subde-
romani plebemque illis subdi-
reusaret et utriusque partis de-
fensores magis studio agent
amore vincendi quam equum quam
et bonum cogitarent.

Tamque habeo modum et rationem salustii
testem potius adhibebo. Eum
cum in laude romanos dixisset. Un-
de nobis iste finis exortus in
bonum quod apud eos non legibus
magis quam natura valebat. potius
illud tempus quo expulsis rebus
incredibile civitas brevi et alio
spacio plurimum crevit. Idem
cum in primo historiae sue libro atque
eius exordio faceret et iam
tunc ad consules et regibus esset
translata res publica post primum
invasum iniurias validior et
ob eas diffensionem plebis a
tribus alias quam in urbe disse-
siones fuisse. Ita cum optimus
moribus et maxima concordia
populum romanum aut secundum et
postremum bellum cartaginensem
se quicquidisset elegisset tamen
quod huius bonum non amore insane
sed fratre cartagine metum
pacis infide fuisse dixisset.
Unde et nasci ille adrepente ne-
dum suadens quod istos mores
optimos ut metu viria con-
sistent cartagine nolebat evecti
continuo subiret idem salustius
et ait. ac discordia et avaritia
atque ambitio et cetera ferendis rebus
oriri sueta mala post cartagi-
num exadum maxime acta sunt
ut intelligemus etiam antea et
oriri solere et augeri. Unde sub-
nectens cum hoc dixerit. nam
minime inquit validiorem et
ob eas discessio plebis apertius

alieq; disensiones domi fuit
 iam inde apud neq; amplius
 qua regibus exactis diu metus
 atroxq; et bellum sine timore
 et iura positi est. equo et mo-
 desto iure agitari vides que
 admodum etiam illo breui tpe ut
 regibus exactis i electis aliqui-
 tu equo et modesto iure age-
 menti dixit fuisse tam qm me-
 tuebat bellum qd rex turpiter
 regio atq; urbe pulsus etrus-
 tis sonatus contra romanos
 gebat. attende itaq; quid de-
 inde contigerat. denique magis
 feruili impio pries plebem ex-
 orre. de vita atq; iusto regno
 more consulere. impio pollere
 et reus ex pibus soli impio
 age quibus sentis et maxime
 ferore oppressa plebs in assi-
 dno bellis tributum simul
 et milia tolleraret. in marta
 montem. sacra atq; metum
 in sedis atq; tribunos plebs
 et alia sibi imma pamt. disce-
 dia et certum utz me-
 fuis filit. Rom bellu pmt
 Cerus ex quo tpe i pnomi
 nullo post reges exactos qua-
 les romani fuerint. d quibz
 aut ins homi q apud eos
 non legibus inq qua natura
 valebat. Porro si ista tpa
 tula repmt quibz a pulena
 atq; optima fuisse pmt
 romana res publica. Quid
 iam de consueti etate dices
 aut cogitandi arbitrium. cum
 paulatim mutata ut eiusde
 historia verbis utar. expul-
 serna atq; optima pessima
 ac fugioissima sta est. post
 carthagini videtur ut quico-
 ramit. exandit que tpa ipse
 salustius que admodum breui
 ierolat et describat in eius
 historia. legi p qm malle
 moxq; Termodis rebus ex-

orta sunt usq; ad bella civilia
 demonstret esse puentu ex quo
 tpe ut ait minorz minores no
 paulatim ut antea s torrentis
 hnd papitah adeo metus luen-
 ntytoz. inania corrupta est
 ut dicit merito gemitos esse qui
 neq; ipi hie possent res fa-
 mliares neq; alios pati. dicit
 denique plura salustius de fyle
 vitijs retdq; feditate res pub-
 lice et alij scriptores in h con-
 sciunt. quibus eloquio multu
 impar. tuis tu ut optimos et
 quispus aduertat. facillime
 pspicit colime mox pessiorz
 quo illa ciuitas plapsa fuerit
 que ut signi regis admetu
 her em gesta fuit no solim
 magna xpus in carne pns
 dore cepisset. vni eam inqum
 deturpne natus esset. En imp-
 tor et tanta tpm illorz uel
 tollerabiliora supms uel pty
 en sam carthagine intollem.
 dam et horrenda dys suis
 imputae no audeat. optimo
 res huius membz. unde
 talia vicia si fuerent malig-
 na astucia in seculis. cur mala
 pmta xpo imputat. qui dor-
 tina saluberrima et falsa et
 fallaces deos coli docet et
 istas homi noxias q cupidi-
 tates diu ante detestans
 atq; condepnas. hys malis
 thabeienti ac labenti mudo
 ubiq; familia sua sensim
 subtrahit. qua rondat etia
 et no plausu venutatis sed
 no si iudicio vitatis glono-
 pssima ciuitatem. **¶**
¶ ac romana res publica
 qd no ego pms dico sed
 mltos corz. Unde her mer-
 rede diding tanto ante dixit
 ante xpi aduentu paulatim
 mutata expulserunt atq;

optima pessima atq; flagiti-
osissima facta est. ante autem xpi
aduentum post deletum carnalis
quem maioris mores non pau-
latum ut antea. si torquentis.
non precipitum adeo inuictus lux.
u atq; auaricia corrupta est.
legat nobis contra luxum et auar-
icia precepta deorum suorum pro
romano data. Cum vana hu-
militas ac modesta retineat.
ac non est ab illo probrosa
et impudica depascentibus
per falsam diuitum puritatem
conuincit auctoritate. legat
ma et prophetas et per sanctum euangelium
et per apostolicos actus et epistolam
tam multa contra auaricia atq;
luxuriam ubique per litteras ad hoc
congruatis. quod excellent quod diuine
non tamquam ex prophetis quod certum
bus strepe. sed tamquam exorant
et dei iubibus intonare. et cum
luxu atq; auaricia semper
turpibus moribus ante aduentum
xpi rem publicam ac flagiti-
osissima factam non imputant
dys suis. afflictionem vero eius
quod isto tempore superbia decline-
at eorum posse sunt religionem
incipiunt xpiane cuius pre-
cepta demeritis probisq; moribus
si simul audient atq; auaricia
reges hic et omnes populi principes
et omnes iudices hic. iuvenes
et virgines seniores cum mul-
tibus. etas omnis iapax et
utriusque sexus et quos baptis-
ta iohannes alloquitur. exatores
ipsi atq; milites. et hinc uite
pauis orietur sua felicitate
res publica et vite eterne
nihilum. beatissime regnatura con-
stendet. si quia iste audit ille
contemnit pluresque vias.
male blandientibus quam utili-
tutem asperituti sunt amatores

pessimam

tolerare xpi famuli inuentur
sine sunt reges sine sunt prin-
ces sine iudices sine milites
sine principes sine diuites sine
pauces sine liberi sine serui
utriusque sexus etiam pessima
si ita nate est flagitiosissima
rem publicam et in illa angus-
tior quidam pessima atq; angus-
tissima cum celestia quod re pub-
lica verbi dei voluntas lex est
clarissima sibi boni etiam ista
tolerantia compariet. **xviii**
Hic tales cultores et
dilectores deorum istorum quod
etiam inuitos scelibus et
flagitiis se esse letant. pessima
ac flagitiosissimam non esse re-
publicam. cum sit iniquum
cum floreat corporis referta
victoris gloriosa uelut. quod
felix pace secunda sit. et
quid ad nos imo ad magis. id
pertinet si diuitias quodque. diuites
semper augeat que cotidie
effusionibus suppetunt per
quas sibi etiam in infirmos
subdat quisque potentior obse-
quat. diuitibus pauperes cum sa-
tis. ut eorum proximis qui-
eta ineria perficiant. diuites
pauperibus ad clientelas et ad-
iustitiam sui fastus abutant.
populi plaudant non consultis
utilitati suae sed largitis
voluptati. Non diuina iubeant
non prohibeant. impia. Re-
ges non audent quod bonis si quod
subditis regnet. principie regi-
bus non tamquam. rationibus moribus
sed tamquam res diuinitatibus et
delicias suarum passionibus
seruat eos non sint. si ratione
nequit. ac seruili timeant. ren-
tium aliene viue potius quam
quod sue vite quodque noceat
leuibus aduertat. Nullus
dicat. ad iudices nisi qui

rei alieni in domui salutem vel tu
 quia inimico fuit importunus
 aut notius. Sed de suis vel
 in suis vel in quibusque notis
 bus faciat quicquid libet abun-
 dent publici stercora vel propter omnes
 quibus fuit placuit. ut propter eos
 maxime que qui habet inuata
 non putat. Exerant amplissime
 atque ornatissime domus. oppara
 quonia fieri uidentur ubi in quibus
 libuit et potuerit die nocturne
 laudat. bibat. ueniat. dis-
 plinatur. saltationes. Unde non
 crepent. theatra in honeste le-
 tione uocibus atque omni que vo-
 cande abus suetissime uoluntate
 lissime exestient. Ille sit publicus mi-
 nistrus cui heri felicitas displi-
 cet. et in se en mutae ut an-
 fere temptauerit. en libera mul-
 tudo inuolat ab amicis ueniat
 a sedibus auferat adueniens. Illi
 habeant diu uenit. quibus ad-
 pistendam uis. prauituerit
 adeptumque seruauerit. Colam
 ut uoluerit ludos exposant
 quales uoluerit. quos in suis
 uel de suis possint hinc cultori-
 bus. tui efficiant ut hinc felici-
 tati nihil ab hoste nihil a peste
 nihil ab ulla clade timeat. quod
 hac re publicam sanus non dicit
 romanus impio. sed domum sacra-
 minali. prauituerit. qui quidam
 rex ita fuit uoluptatibus deditus
 ut in sepulchro suo scribi fecit
 ea sola se hinc mortui que libi-
 do eius eam in uicet hauriendo
 consumpsit. Erant reges isti si ha-
 bent si libi in talibus indulget
 nec in eis tunc ulla se ueritate
 aduersantem hinc libentis quod
 romanam aetatem in omni templo
 et flammis consensauerit.

Sed si contemnitur qui roma-
 nam rem publicam pessima
 ac flagrantissima dicit nec mirat
 isti quia moris pessimos ac fla-
 grantissimos libe addere impleat
 et tunc ut consistat et maneat
 audiant eam non ut salustius
 narrat pessima ac flagrantissima
 fiam si sicut cyro disputat inu-
 tuc prius pisse et tunc nullam
 omio remansisse rem publicam
 Induat enim sapientem in ipso qui
 ratiagum extinxerit de re pub-
 lica. Disputat enim qui per seneca
 en corruptore quia describit salus-
 tius iam in pium. Et quippe tunc
 disputat. pro iam uis in istis
 omnis fuit. a quo scribit sedi-
 ones quos fuisse repisse sa-
 lustius. Nam moris eius sit
 meise libris quoniam. Eum
 aut sapio in secundi libri fine
 dixisset in fidibus ac tibus
 atque tunc ipso ac bonis tunc
 est quidam tunc ex distichis
 pons que uoluntate mit disre-
 pante. tunc erudite fere non
 putat. Et quod tunc ex diffinitioni-
 maz. Boni moderate tunc
 tunc efficit et tunc fere in-
 uis et medys et in finis niter-
 ietis ordinibus. ut fere mode-
 ratam de uoluntate consensu dis-
 similimor tunc. et in armonia
 tunc dicit in tunc ea esse
 in uoluntate concordia. et tunc
 atque optimi omni in re publica
 uoluntate in tunc in tunc
 eam quod nullo pacto sine infamia
 esse posse ac deinde in aliquo
 lacus et uerius differret
 quia pdest iustitia uoluntate quia
 quod obest si ab finisset. Quispiam
 deinde prius uis eorum qui dis-
 putat aduenit et poposat.
 ut heri ipa quia diligenter tractat.

ac denudata plura dicuntur.
ut illud quod iam vulgo ferebat
rem publicam regi sine
iniuria non posse hanc proinde
quodam discurrere et enodanda
esse assensus est sapio. Unde
et nihil esse quod adhuc de re
publica dici putaret et quod
possent longius progredi nisi
esset confirmatum non modo
falsum esse illud sine iniuria
non posse sed hoc verissimum
esse sine summa iniuria rem
publicam regi non posse. Cuius
quodam explicatio cum in diem
consequentem dilata esset in foro
libro magna conflictatio res
acta esset. Suscepit enim prius
ipse disputationem eorum qui
sentirent sine iniuria regi
non posse rem publicam pur-
gare proinde ne hoc ipse sen-
tire crederet. Eritque sedulo
in promissa ratione iniustitiam
ut hanc esse utilem rei pub-
lice illam vero inutilem veri-
similibus rationibus et exemplis
velut conaretur unde cum
leuius rationibus omnibus
iniustitia defendere aggressus
asseruitque quibus potuit nihil
ta immuniti quia iniustitiam
tuitate nec omni nisi magna
iniustitia geri aut scire posse
rem publicam quia quodam quibus
satis visum est phadara. Pri-
mo admissa inuenit reuol-
tibus suam atque commendat bre-
uem rei publice definitionem
qua dixerat eam esse rem publi-
cam ante non omnem rem
iustitiam sed rem iuris con-
sensu et utilitatis communione
constitui esse definit deinde de-
inde quia sit in disputando
definitionis utilitas atque ex-
cellens suis definitionibus col-
legit tunc esse rem publicam

id est rem publicam tunc bene ac iuste
geritur sine ab uno rege sine
optimis optimatibus sine ab
omni populo. Cum vero in iustis
est rex tunc tyrannum more pro
appellatur aut optimates in-
iusti quorum consensu dicitur esse
facile aut in iustis ipse populus
tunc nomine usuratum non reperit
nisi ut eadem rem tyrannum vo-
cetur non iam iustum finit
proinde fiat disputatum si finit
tunc ex illis definitionibus quoniam
demonstraretur nulla esse rem
publicam quoniam non esset res publi-
ca tunc tyrannus eam reo rapesseret factum
nec ipse populus iam potius esset
si esset in iustis quoniam non esset
multitudo iuris consensu et
utilitatis communione. Constat
sicut prius fuerat diffinitio
et in eo remanens res publica
talis erat quale illam dicitur
salustius. Non iam pessima
ac flagrantissima sicut ipse ait
si omni nulla erat secundum illam
rationem quia disputatio de re
publica inter magnos eius cum
principes habitum patefecit. Sed
etiam ipse nihil inde suspiciens
nec cuiusque alius sed suo
sermone loquens in principio co-
mpositi libri memorato prius enim
poete versus quo dixerat ho-
mibus antiquis res erat romana
iurisque. Et tunc quidem versus
ille inquit ut breuitate ut veri-
tate tamquam exortaculo multum
quodam esse effatus videtur
nam neque mihi nisi ita mortua
civitas fuisset neque mores
nisi hi viri presuissent aut
fundae aut tam diu tenere
potuissent tantum et tunc iuste
latere impante rem publicam
Itaque tunc iurum memoriam.

subditi iustitiam aut si dederit
profertur ostenda legatur quas
deorum leges illi civitati datas con-
tempserunt quasi ut seditionibus
inter turbaret quas mari et timore
et terrore ut in bella eam pergrede-
rentur civilia causis insignissimis
suscepta et crudelit gestis crude-
litas quod finita quas deum quod silla
ipse tuus vitam mores sui destrui-
gente salustio alijs quod scriptoribus
historie quis non exhorreat quod
illam rem publicam non tunc posse
fateatur an forte propter humilitatem
civium mores virgiliana illam
finem sicut solent pro defensione
suorum deorum opione amdebant
discessere omnes aditus misque re-
lictis dii quibus impium hunc prete-
rat. Primum si ita est non habet
aut queat de religione christi-
ana quod hac offensa eos dii sui
deservierunt quoniam quidem maio-
res eorum iam pridem moribus
suis aburbis altioribus tam
multos ac minus deos tam
multas abegerunt si tamen her-
minum turba ubi erat tunc longe
antiqua mores corrumpent antiqua
agallis roma capta et necesa
est ante portas forte dormiebat
Tunc enim tota urbe in hostium potes-
tatem redacta solus collis capito-
les hinc remanserat quoniam etiam tunc
reperitur nisi saltem anseres
diis dormientibus vigilarent
unde pene in supposito egypti
aors bestias aves quod colentium
roma deinde erat tunc miseri solep-
nia celebrabant. Quod d' hys
adventibus et corporis potius
quam animalis que vel ab hostibus
vel alia illade accidunt. Non enim
interim discepto. Vnde ago d' labe-
mors quilibet primum periculum de-
coloratis deinde torrentis modo
populatus tanta quibus integris

rectis membris quod facta e nulla
rei publice ut magis auctores
eorum eam tunc amissam non dubi-
tet dicere. ite ante abstergerat
ut amitteret omnes aditus misque
relictis dii si eorum de bona vita
atque iustitia civitas precepta con-
tempserat. tunc vero quales
quiesco dii si voluerint tunc populo fieri
multore suo vnie que male
venientem non dormierit huius vnie
ind quod eam videtur. **¶** eorum
affuisse cupiditatibus imple-
dis et ordinem non profuisse
reficiendis. Eum enim maximum
nomen hominem et ignobile au-
tentissimum auctorem bellorum civiliu-
atque gestorem ut septuages consul
fuit adiunxit ut quid ut in
septimo suo consilium morietur
senex ne tamen palle finem
mox victoris viderent non
invenit. Non parum est quod fatetur
etiam non prius diu suis posse
accidere homini istam imperalem quod
nimis diligit tanta felicitate
et posse homines sicut sunt ma-
nus salute viribus opibus
honoribus dignitate consue-
tate annulari et perficere. Dux
natus posse etiam homines sicut
fuit regulus captivitate serm-
tute inopia nihilus. doloribus
exaurari et emendans amicos
Quod si ita est concedunt re-
pendio nihil eos prodesse et
toli superfluo confitentur. Non
si virtutibus animi et probitate
vite tunc prima post mortem
speianda sunt. nunc tamen
ut plus disceret iustitiam
si nihil etiam in hys miseriis
et temporalibus bonis vel eis quod
oderit noverit. vel eis quod
diligit proficere ut quid tollit
ut quid tanto studio colendi
requiritur. Cur laboriosus
¶ Si enim ad hoc enim in eorum non in-
venit non parum est

his fabulis q̄ t̄pibus tamq̄m offensi
 abfesserunt inuimiam et p̄p̄ta
 xp̄iana religio cuiusq̄ indignissi
 mus seditur. Si aut̄ h̄it in h̄is
 rebus n̄l b̄n̄f̄ij uel malef̄ij
 p̄tatem n̄r̄ m̄ eis affuerunt
 pessio vno mario et optios
 regulo defuerunt. an ex hoc
 ip̄i intelligunt in iustissim̄ et
 pessimi ē. Si p̄p̄ta maḡ t̄nē
 di et colendi putant. neq̄ hoc
 putent. neq̄ enī minus eos i
 uentur. regulus coluisse q̄m
 marium. nec ideo vita pessima
 eligenda vident. q̄z magis
 mario q̄m regulo d̄i fuisse
 existimant. Metellus enī ro
 manoz̄ laudatissim̄ qui habuit
 q̄m filios consolutes enar̄z
 apakū felix fuit. et talina
 pessimus oppressus mopia
 et in bello sui p̄f̄eib̄ p̄st̄at̄
 in felix. et venissima n̄p̄ rer̄
 tissima felicitate p̄olent boni
 den̄ colentes a quo solo refer
 ri p̄t. Illa ip̄i res p̄b̄lia
 malis moribus n̄ p̄uer n̄
 d̄i eoz̄ prodigendis n̄l
 corrigendis egerunt moribus
 ne p̄uer. p̄mo deprimendis
 et corripendis addiderunt mori
 bus ut p̄uer ne se bonos f̄i
 gant q̄ velut offensi ciuim
 iniquitate discesserunt. procius
 ibi erant produnt q̄m n̄t
 nec subuenire p̄cipiendo n̄
 late tacendo potuerunt. om̄ito
 qd̄ maris amiserantib̄ inu
 iunefibus marit̄ deo iustico
 eius commendatus est ut ei oīa
 p̄p̄aret. et ex summa de p̄p̄at̄
 reuersus in colun̄is inuim̄
 dixit crudelē crudelis exatū
 ubi quā cruenta q̄ in ciuilib̄
 hostilib̄q̄ inuim̄ eoz̄ vic
 toria fuit q̄ eos q̄m p̄p̄erunt
 legunt qui voluit. Si hoc

ut dixi om̄ito nec marit̄ n̄s
 ao cui tribus man̄ sagumea
 felicitate. s̄ occulte potius pro
 uidēne dei. ad istoz̄ oīa stāde
 da. eos q̄ ab enorib̄ lib̄andos
 qui non studiis agūt s̄ h̄ p̄ri
 dent aduertit. quia et si ali
 quid in h̄is rebus demones t̄m
 put̄ q̄m̄i sereto oīpotentis
 arbitrio p̄mittit. ne magni
 pedam̄ t̄m̄ felicitatem q̄
 fuit mario. malis enī p̄p̄at̄
 contredit. nec eā in suis quasi
 malam arbitriū. t̄m̄ eā eā
 multos p̄os ac bonos vni
 dei veri cultores inuitis deo
 nib̄ p̄p̄oluisse videant.
 Nec eosdem i inuidissios sp̄s
 n̄l p̄t̄ her̄ ip̄a bona mala ne
 rema p̄nandos aut t̄medos
 existimē. quia sicut ip̄i mali
 hoies n̄ra s̄r enī ip̄i non
 om̄ia que voluit f̄ere possit
 nisi q̄m̄ illius ordinar̄e s̄m̄t
 n̄l p̄p̄a iudicia nemo r̄p̄
 hendit iuste nemo rephendit
Sylla ita ip̄e n̄l ip̄a
 talia fuerunt ut **viii**
 p̄p̄oria quoz̄ vindex esse vi
 deba. illius op̄at̄e p̄p̄eretur
 t̄m̄ p̄m̄ ad inuim̄ contra manū
 rasta monissent. adeo leta cota
 vno lauti fuisse scribit h̄m̄us
 ut ostodit se p̄p̄m̄ uoluit. am̄p̄er
 erant p̄p̄is sp̄at̄i subitū **implicat**
 nisi ea inuim̄ sylla habet d̄is
 inuim̄bus implem̄set. Ene
 n̄o decesserat aditis an̄sq̄
 relictis d̄i. q̄m̄ de rer̄ en̄bi
 p̄dicabant. nihil q̄ d̄ p̄m̄
 sylla correptione t̄m̄bat p̄r
 mittebat p̄sagendo felicitate
 magna nec mala cupiditate
 inuim̄do frangendo frangē
 bant. Deinde t̄m̄ esset inuim̄
 bellum inuim̄datim̄ ḡne p̄r
 lūm̄ t̄m̄ ei mandatu est

in Ione q̄ esset mutdtem sup̄-
turg. Et f̄m̄ est. ac postea
moliēti redire adhiberi et su-
as amicos q̄ iniurias civili
sagvine ulasi. Iū mandatu
est ab eodem Ione p̄militem
quēdam legionis sexte. Prius
se demitdate p̄miciasse victoriz
et tūc p̄mittē se datur̄ se p̄ta-
tem quā reciparet ab inimicis
rem publicam. nō sine multo
saglvine cum p̄dictat̄ sylla
que forma militis visa fuit tū
ille indicasset eam recordatus
est quā prius ab illo audierat
q̄m demitdate victoria ab
eodem mandata p̄tulerat. **Et**
hic videri p̄t quā dī curaver̄
velud felicia ista nūciare et
nullus eorū curaver̄ syllam
mouendū corrigē tantū mala
fuit. sceleris armis civilibz
qualia non fedaret ē auferet
om̄o rem publicam. Mempe
intelligunt̄ demones fuit
sepe iam dixi. **Monit̄** nobis
est in his sacris res q̄ ip̄e
satis indicat negotiū sumi
agē ut pro dīs habeantur
ut colant̄ ut ea illis exhibe-
ant̄. quibus hī q̄m exhibet
sonati vna pessima tūc tū
eis habeat in iudicio dei. de-
inde tū venisset tarentū sylla
atq̄ ibi sacrificasset. vidit
in capite vitulini verōis. f̄m̄
litudine rōne auree. Tūc
postmodum aruspex ille r̄ndē
p̄fara ei victoriam significari
iussit q̄ ut ex eis illis solus
vesceret̄. Postea p̄uo m̄ual-
lo f̄m̄is cuiusdam luā p̄onij
vaticinatio clamavit. abellona
nūciat̄ victoria tua est. sylla.
deinde adiecit arsus esse capi-
tolij. hoc tū dixisset q̄tūto
egressus est castris. postera

1 venio

die conlatū regressus est et
capitolij arsisse clamavit. an-
serat m̄se reuera capitolij qd̄
quidē demoni et p̄inde f̄m̄se
fuit et relectume nūciat̄. **Ille**
sane v̄ten attende q̄ ad tūm
maxime p̄tinet sub qualibz
dīs esse capiāt q̄m blasphemit
saluatorem voluntates fidelij
adnatū demoni liberantem.
Clamavit homo vaticinatio
victoria tua est sylla. atq̄ ut
id dīno sp̄m̄ clamasse videt̄. re-
deret nūciat̄ etiā aliquid
et p̄e futurū et mox f̄m̄ vnde
longe aberat p̄ que ille sp̄us
loquebat̄. non tū clamavit ab-
sceleribus p̄e sylla que illic
victor tūm horrenda emisit
Cui rōna aurea p̄m̄is victorie
illustriſſim̄ signū in vitulino re-
tōe apparuit. qualia signa si
dī m̄sti dāe solent ut nō deo-
nes impij. proſto illis ex t̄is
nepharia potius q̄ ip̄i sylle
gramiter noxia mala futura
m̄trent. **Neque** em̄ eius dig-
nitatē tū p̄fuit illa victoria
q̄tū capiditati notuit quā
f̄m̄ est ut imodecans. h̄as et
p̄dis rebus elatus ac p̄cipitatis
m̄g ip̄e p̄ret in moribz quā
m̄m̄ros in corpōibus p̄det. hec
illi dī vere tristia vere q̄ ligen-
da non ex t̄is nō augurijs.
non tūm̄q̄ sompno nō vatic-
inio p̄miciabant. **Magis** em̄
timebant ne corrigere q̄ ut
vinct̄. v̄mo vero satis agebat
ut victor tūm̄ gloriosus victis
atq̄ captivis nephandis vicijs
ac p̄ hoc etiā ip̄is demonibz
multo constructus f̄b̄dere. **venio**
f̄m̄t vero quis non intelligat
quis non audeat nisi q̄m tales
deos imitari m̄g eligit q̄ dīna
gā ab eorū societate separi
q̄tū moliēti. **an** aliquid isti

spūs exō p̄o velud dñam aut
 totitatem p̄bere stelenb. qd' enā
 in quadam campanne lata p̄lami
 ne ubi nō multo post miles
 aces nephario p̄lio q̄fluerūt
 ip̄i inter se prius p̄gnatē m̄p̄
 sūt. Namq̄ ibi auditi sūt p̄m̄
 ingentes fragores. Mox q̄ multū
 se audisse m̄muerūt p̄ aliq̄
 dies duas aces p̄liari. Et ne
 p̄gnia ubi desatit vestigia q̄
 velut hōm et ep̄mōz q̄ita de
 illa q̄flitōe exp̄m̄ poterant
 m̄muerūt. Si q̄ inter se nū
 mia p̄gnauerūt iam bella tūi
 lia exarsat hūana. Conside
 rā que s̄talia deoz n̄ ma
 licia uel miseria. si aut se
 p̄gnasse p̄uxerūt. Et nō
 aliud emerit nisi ut sibi ro
 mani bellando tūm̄ tamq̄
 deoz exemplo uel m̄lūm̄
 nephas admittē videntur.
 Jam enī repant bella tūlia
 aliq̄ nephandoz p̄lioz stra
 ges exetrandā p̄tesserat. Iā
 multos moneat q̄ miles q̄m̄
 dam dñi am̄so spolia det̄het
 s̄em̄ mudato radanere agno
 unt. ut detestatus bella tūi
 lia se ip̄m̄ ibi p̄m̄es s̄no
 corponi admixit. ut ergo tūi
 hūm̄ mali m̄mine tēdet. sed
 armoz stelenb. n̄q̄ q̄ ar
 dor m̄tēstet. mox q̄ deones
 quos illi deos putant et co
 sendos ac benedictos. arbi
 trant̄ inter se p̄gnates.
 hōibus appare nōluerunt
 ne m̄itur tales p̄gnas tūi
 tati nepdaret affemo. Sed
 potius hūm̄ scelus dñi
 exisfactur exemplo. hac as
 tina maligni spūs enā hūos
 unde multū iam dñi s̄em̄os
 sibi ditari faciat q̄ m̄ssent

ubi tūta deoz flagitia q̄ thea
 tras am̄as atq̄ fabularū aū
 ombus celebrata sūt. ut quisq̄
 eos talia fuisse nēdet. et quisq̄
 non nēdet sed hī illos libetisse
 sibi talia exhiberi cernēt. se
 curus imitaret potius quā ea
 dignū aliquid s̄p̄tasse. ubiq̄
 illos inter se p̄gnasse poete
 m̄muerūt. ip̄i d̄reptendos hōi
 nes poetaz tūm̄a firmauerūt
 p̄gnas fidelis suas nō solum
 p̄ s̄em̄os m̄tēstet. Verū ex
 p̄ s̄em̄os m̄tēstet. hūm̄s oñt
 exhibentes. h̄c dicit op̄ulsi s̄m̄y
 qui pessimus m̄ibis tūm̄ romān
 rem publicam iam antea p̄di
 tam fuisse nullam q̄ remanisse
 ante aduentū dñi n̄r̄i ih̄u xpi
 m̄tēstet eoz dicit et s̄ar̄bē m̄
 me dubitauerūt. quā p̄d̄m̄en
 dy s̄us non m̄putat quā quā
 la s̄p̄storia quibus boni s̄em̄
 s̄m̄at. s̄em̄ moriant̄. pure nō p̄nt
 xpo m̄o m̄putat. En xpi n̄r̄
 tūta frequēter pro moribus
 optimis p̄cepta tōnt̄ p̄ditos
 mores dñi vero p̄m̄z nullis ta
 libus p̄ceptis egerunt aliquid
 ut s̄uo cultōe p̄tō pro illare
 publica ne p̄ret. ymo eosdem
 mores velud s̄us exemplis.
 ante noxia corrumpendo egerūt
 potius ut p̄ret. Et nā nō ideo
 ut arbitri tū p̄isse quisq̄ iā
 dicit audebit. quā discessere oñs
 aditis arsq̄ relictis dñi velud
 am̄a virtutibus tū viciis hōm̄
 offendunt. quā tot signis ex
 toz angustis vaticamoz quibz
 se tamq̄ p̄s̄os s̄itōz adu
 tores q̄ p̄lioz iactat et m̄ne
 dae gēst̄ebant quānt̄ fuisse
 p̄ntes qui si v̄ ab̄stēssent
 m̄tā rom̄ in bella tūlia s̄us
 cupiditatibus quā illoz m̄

in sagittis exarsissent **et**
ne in ita sint in palam a-
pteque turpitudines nude-
litatibus mixte sunt obprobria
minimi et crimina sine pedita sine
officiis et statutis solemnitatibus
consecrata illis et diruta clame-
rent. atque omni oculo ut imitanda
poneretur spectanda presserint.
quid quod idem ipsi deones qui se
humiliorem voluptatibus invidiosos
spiritus ostentant qui suis flagitiis
et facinoribus sine indagatione sine
similitudine eos que sibi celebrare
petita ab impudentibus multos
se vite seculi in mundo ipse testat-
phibent in in abditis suis secre-
tis penetralibus dare quidam
bona precepta demonibus quibusdam
velud electis sacris suis. quod si
ita est hoc ipso alidior adverte-
da est et commendanda malicia spi-
rituum noxiorum. tanta enim vis est
publicitatis et castitatis ut omnis ut
pene eius laude moneantur huius-
modi natura. nec usque adeo sit tur-
pitudine vitiosa ut tota amittat
sensum honestatis. unde malig-
nitas demonum nisi alibi se
quodammodo sapientium in multis sine
nomine significet in angelos
lucis non implet negotium decepti-
onis foris ipsis celebrissimo strepitu
impietas imputa. circulator et
minus panas castitas simulata
vix sonat. Prebentur propatula
pudendis et senecta laudibus
denis latet. et dedecus patet
et quod malum gerit omnis quotat
spectatores. quod bonum dicit vix
aliquos inuenit auditores. Itaque
honestas erubescenda sunt et in
honestas glorianda. Sed ubi
in demonum templis ubi in
fallacis. diuersis illud enim
fit ut honestiores qui panas sunt
captantur. hinc autem ne plures

qui sunt turpissimum corriguntur
ubi et qui sacra seculi in die
bant castitatis precepta. nescimus
ante ipsum in delubris ubi simula-
chrum illud locatum conspicietur
vixit vixit confluentes et
ubi quisque poterat stantes ludos
qui agerent. intentissimi spect-
tabant nitentes alternante aspectu.
hinc metrice pompam. illinc
virgineam decorem. Illam sumptu-
adornant. ante illam turpia cele-
brant. Non ibi pudibundos
immos. nullam venudiorum
sternunt videmus. Cuncta obse-
ritatis implebant officia. Scie-
bant virginali munus quod
placet et exhibebat. quod de-
plo domum matrona doctior re-
portaret. Non minus pudenciores
mitabant faciem ab impuris mo-
tibus sternunt et artem flagitiorum
fortuna futura intentos dis-
tebant. hominibus namque veni-
dabant ne auderet impudicos
gestus ore libero carere. si multo
minus andebant sacra eius ipse
veniebant. casto corde damp-
nate. hinc in palam distendunt
prebeant in templo ad quod petiti
domum saltem secretum querebant in
domo. Quia minus si nullus
ibi erat pudor mortaliu quo
humana flagitia non libere ho-
mines committerent. que apud eos
etiam religiose discunt. natos
habitu nisi eis exhibere aua-
rent. quis enim alius spiritus oratio
instructu nequissimas agitant
mentes et instat faciendis a-
dulteris et pastur. facit nisi
qui etiam sacris talibus oblectat
constituens in templis similitudinem
demonum. amens in ludis simu-
lacia vitiorum suscitans. oratio
verba iusticie ad deprecandos
etiam paucos inanimata neque
bonos frequenter in aperto ma-

ad possidendos inimitabiles malos
ut gius et philosophus **xxv**
Tertullius edilis futurus
clamabat in auribus civitatis in
cetera sui magistratus officia sibi
florantem inrem ludorum celebritate
placandam. Et in ludis tanto de
uocatus quanto turpibus celebrari
solent. dicit malis loco iam consul
in extremis pueris civitas et
ludos per decem dies suos. neque re
allam que ad placandos deos per
tinet permissam. Et quasi non sa
tus erat tales deos irritare tem
perantia quam placare luxuria. et
eos honestate etiam adimittentes
puocare. quia tanta deformitate
tenere. Neque enim gius fuerat
qualibus crudelissima in manu no
niam hoies propter quos placant
quia uocabant ipsi in uicinitate
fedissima placarentur. quicquid
ut inueneretur quod inueniebatur
ab hoste in corporibus eo modo
diu concubabant. pro virtute de
bellaret in mentibus. Et non
opponeret defensores oppugnan
tibus mentis. nisi prius fieret
expugnatio bonorum morum. har
talium inuicem placatione perula
tissima inuicem inuicem inuicem
mam inuicem inuicem inuicem
laudanda. romane virtutis in
doles honore puant. tribu amo
nit. ac notant turpes fecit in
fames. hanc inquam prudendam
vere quod religioni aduersandam
et detestandam talium inuicem
placationem has fabulas in deos
illecebras atque inuicem inuicem
fra uel scelere turpit quod inuicem
ut scelere turpibus quod inuicem
omnis et auribus publicis civitas
tota discebat. her inuicem inuicem
bus placare tenebat. et ideo non
solum illis exhibenda sed sibi quod
imitanda credebat. Non illud
nescio quid velud bonum et ho
nestum quod tam paucas et tam

omne dicebat. si tamen dicebatur
ut inuicem inuicem inuicem inuicem
non fiet inuicem inuicem inuicem
xxvi
Histras inuicem inuicem inuicem
histras inuicem inuicem inuicem
penam erui homines per xpi nome
et in lucem celebrant pietatis
ab illa puocissime impietatis uoce
missam querunt inuicem inuicem
et illo nefario sui alius obstat
tus quod oppressi quod ipsi confidunt
adentis inuicem inuicem inuicem
inuicem inuicem inuicem inuicem
audiant quod inuicem inuicem inuicem
debeant ut post hanc vitam sp
beate quod uile inuicem inuicem
tura inuicem inuicem inuicem inuicem
loco inuicem inuicem inuicem inuicem
qui fuerit ad inuicem inuicem inuicem
facit audiant inuicem inuicem inuicem
et si deuit quidam talium preceptis
inuicem inuicem inuicem inuicem
aut inuicem inuicem inuicem inuicem
aut inuicem inuicem inuicem inuicem
inuicem inuicem inuicem inuicem
sui spectandi inuicem inuicem inuicem
ubi veri dei aut precepta inuicem inuicem
aut inuicem inuicem inuicem inuicem
laudant inuicem inuicem inuicem inuicem
xxvii
Hec ponis inuicem inuicem inuicem
contempere inuicem inuicem inuicem
mana laudabilis. o pueres
regulos frenolos stupidos fab
nos her ponis contempere
her ab illa turpissima uanitate
et fallacissima demonum inuicem
nitate discerne si quid inuicem lau
dabile naturaliter eminet non nisi
vera pietate purgatur atque
perficitur inuicem inuicem inuicem
et inuicem inuicem inuicem inuicem
sequaris ut non inuicem inuicem inuicem
vero sine ullo errore laudaris
Tunc enim tibi gloria placare affuit
si omni inuicem inuicem inuicem inuicem
vera religio qua eliges desuit
Expigiscere dies es sicut exp
iecta es in quibusdam de quibus
virtute perficitur et pioinde vera

herigno
mofa
204

etiam passionibus gloriamur quoniam
usqueque aduersas potestates minu-
tissimas confluentes easque fortiter
merendo vincentes. sagittis
nobis hanc primum peperere suo.
ad hanc primum te imitamus et
exhortamur ut eius de adiutoribus
in id tui cuius quodammodo asili
est vera remissio peccatorum. Non
audias degeneres tuos christo
christianis de detrahentes et am-
fantes. Velut ipsa mala tui
querat ipsa quibus non sit qui-
cta vita. sed potius sciamus nequa
hec tibi nunquam nec proterea
pura placuerit. nunc iam celestem
arripe celestem arripe per
qua minus laborabis et in ea
verat. sed quod regnabis. illi
enim tibi non uestalis foris.
non lapis capitolinus sed deus
vult et verus. nec metas
res nec ipsa ponat. nunquam
sine fine dabit. Non deos flos
fallaces quod requirere abire ponit
atque contempnere in vera emittas
libertatem. Non sunt dii. malus
sunt spiritus. quibus etiam tua feli-
citas pena est. non tam iuno.
noyans acubus carnale ori-
ginem ducis. atque nunc mundisse
romanos quibus isti demones
quos adhuc deos putas omni
generi hominum sedes inuident
sempiternas. Et turpia non pura
ex parte de talibus spiritibus indi-
cisti. qui ludis eas placasti. et
per quos homines eosdem ludos fe-
cisti. in fames esse uoluisti. parte
asserit libertate tua aduersus
in mundos spiritus. qui tuis termina-
bus imposuerunt sanctam
sibi et celebrandam ignorantiam
suam auctores tui diuorum
remouisti ab honoribus tuis.
Supplicia deo vero ut ate remo-
ueat illos deos qui delantur
tribus suis seu veris. quod

ignominiosissimum est seu falsis quod
maliciosissimum est. Bene quod es
tua sponte his rationibus et siemif
sonetate ciuitatis parte uoluit
Eugula plenius nullo modo hys
artibus placat. diuina magis ma-
iestas quibus humana dignitas
inquinat. Quod igitur pacto
deos qui talibus delantur.
obsequium haberi. putas in mo-
stris celestem potestatem tui
homines per quos eadem agunt.
obsequia. non putasti habere
in nullo qualiter tui romanos
qui compabiliter pupa est ciuitas
clarior. ubi victoria. ueritas ubi
dignitas scias. ubi pax felicitas
ubi pa. uita et ciuitas. multo
minus habet in sua sonetate tri-
les deos. si tu in tua tales homines
habere erubisti. Proinde si ad
bitum peruenire desideras ciuitate
de uita deuorum sonetate. Indigne
ab honestis colunt. qui principes
placant. sic isti aua sonetate
remoueamur. purgare christiana
quod isti aua dignitate remou-
sunt notate tempora. de bonis
carnalibus quibus solis mali
perfru uoluit. et de malis car-
nalibus que sola peti uoluit
quod neque in hys habemur quam
putant. hic isti demones po-
testate quare si habent debet
potius ista contempnere quam
ista illos colere. et eos colendo
ad ea que nobis inuident que
me non posse tui nec in istas
eas hoc valere quod huius putat
qui propter hoc eos coli oportet
contendit demones uidebimus
ut hic sit uoluntis huiusmodi
Tituli tertii libri

Idem aduersus istas quas
soli mali metuit et quod
semper passus est mundus cum
deos coleret. An diis qui
et a romanis et grecis scilicet

colabantur causas habuerunt qd
 alii patitur exaudi **iii** Non potuisse
 offendi deos paridis adultero
 qd inter ipos traditur. **iv** De sua uariis qua
 utile esse dixit ut se homines.
 dñs gentibus inueniant **v**
 Non probari qd dii adulterum
 paridis punierunt. qd in mte
 romuli no ulti sunt **vi** Depa-
 tradio romuli qd dii no vindi-
 carunt **vii** De euerfione ihi
 qd dux marij finibria exadit
viii An debuerit dñs yllas
 roma mitti **ix** An illam
 que sub nime regio fuit deos
 prestitisse credendum sit an **x**
 An optimon fuit ut tanta bel-
 loz rabie romani augetur
 impium in eo studio qd sub
 nimia actum est et quietum
 esse potuisset et tutu **xi**
 De simulachro romani apol-
 linit nūq fletus creditus e-
 stadem grecos quibz opitula-
 no potat iudicare **xii** Erntos
 sibi deos romani pter costitu-
 nime adierunt quoz eos

inquit inuicem sitas inuicem **xiii** Ernt
 obtinuit me quo fede romani intulerit
 et de victoria de inuicem libidine

xiiii Erntalis romanos regi-
 vita atq exitus **xv** Depius
 apud romanos consiliis qd
 alr aliu pira pepulit mox qd
 post antissima patriadia a-
 voluato hoste voluaty interit

xvi Post iniaa consiliis
 imperij quibz malis vexata
 fuit romana res publica dñs
 no opitulantibus quos colcat

xvii Erntate clades romanos
 sub bellis puias tuerunt fuisse
 deoz pñdys expetias **xviii**

De afflictioe belli puias fedi
 qua vires pñs utriusq qsupre
 fuit **xix** De exitu saguntibus
 quibus pñt romanos amia-
 riam pñtibus dii romani

xx De impie belli quod romani intulerit
 et victoria domandi libidine
 albans

auxiliu non tulerit **xxi** Ernt
 ingratia fuerit romana ciuitas
 sapioni liberatori suo et in qbus
 moribus egerit qñ eam salus
 optima fuisse describit **xxii**

Demidatis edicto quo omes cives
 romanos qui intra asiam inue-
 nirent iussit occidi **xxiii** De
 interioribus malis quibz hñd-
 na res publica exagitata est p-
 redente pdigno qd in rabie om-
 nialiu que hominibus feruunt

xxiiii Dediscordia nuli qua gre-
 cie seditiones exatrouit **xxv**

De eade contordie ex senatus con-
 sulto in loco seditionis et redm-
 condita **xxvi**

De diuersis ge-
 nibus belli que post condita
 edem fuit **xxvii**

De bello muli
 mariano atq syllano **xxviii**
 Erntalis fuit syllana victoria
 vindex mariane crudelitatis

xxix De oparve gothire
 inuicem in eis cladi-
 quas romani uel uigillis ut abellos

quiliu audoibus excepit **xxx**

De quexione belloz que adueni-
 tista pñma et giussina pre-
 tesserit **xxxi**

Ernta impudet
 pñaa in comoda xpo impudet
 qui deos colere no sinit in

tante clades eo tpe quo colcat
 exatrouit **xxxii**

xxxiii An satis dictu arbitror de
 morz malis et aroz que
 papue cauenda sunt ut

deos falsos pñs conditoi
 suo quo mñeoz malos agge-
 pmeret subuenire curasse

potius ut maxime pmeretur
 egisse nñc de illis malis indeo

dicend. que sola isti pñs nolūt
 qualia sūt fames moribus belli

expoliatio captiuitas triadacio
 et si qua similia iam in pñs

libro quemoamq. her em sola
 mali deputat mala quelandat

api mali esse qui laudant iug
 ip esse stomachantur siuillam

que no facit
 malos nec
 embesmut
 inter homi-
 que

malam habeant q̄ si vitam q̄
 hoc sit hominis maximū bonū hīc
 bona omnia preter se ip̄m. Sed
 neq̄ talia mala que isti sola for-
 midant dii eorū q̄m ab eis libe-
 rolebant ne illis acciderent
 obsterunt. Eū enī vāis per-
 diuersa sp̄ibus ante aduentū re-
 demptoris n̄rī ī malis nōn aff-
 eam m̄credibilibus cladibus
 genus cōteret. Quānī quos alios
 quā istos deos mūdus colebat
 excepto vno p̄p̄o hebreo et quī-
 busdam extra ip̄m p̄p̄m ubi cuq̄
 gr̄a dīna digni occultissimo atq̄
 mysticissimo dei iudicio fuerint
 Verū ne nimis longū faciam
 tacebo aliaz usquequaq̄ gen-
 mala gressima qd' ad iōmā p̄tinet
 romanū q̄ m̄p̄m hū eloquar
 id est ad ip̄am p̄p̄e mūtate et
 queq̄ illi tenaz vel sonetate
 quēte vel condicione subicte sūt
 que sūt p̄p̄e an aduentū xpi
 cū iam ad eū quasi corpus rei
 publice p̄tineret.

Primū ip̄a troia vel illūm
 vnde origo est p̄p̄i roma-
 ni. neq̄ enī p̄terendū aut
 dissimulandū est qd' et ī p̄mo
 libro atq̄ eorū habuit deos et
 colebat. n̄r agens victimū capti
 atq̄ delatu est. Priamo inquit
 sūt reddita leomedonteā p̄p̄a
 p̄p̄ia. Ergo vobis est q̄ apollo
 atq̄ neptūq̄ eidem laomedonti
 mercedem opibus p̄uerunt
 Illis quippe p̄misse mercedem
 falsū q̄ m̄isse p̄hibetur. Mi-
 nor apollo n̄r notatū diuinitatē
 m̄tūto op̄ficio laborasse nesci-
 entem q̄ laomedon fuerat p̄missa
 negaturus. quāquā nec ip̄m nep-
 patū hūm̄ eū f̄m̄ iouis regem m̄is vel
 deuit ignis esse futūorū. Nam
 hūc homerus de sarpe enee aag
 est postens roma cū ante illa m̄be
 conditam id est idem poeta
 fuisse dicatur. induit magnū

aliquid diuinantem. Erue etiam
 m̄be rapit. ut dicit ne ab achille
 occiderit. t̄p̄et q̄ auerte ab ymo
 qd' apud virgilū legit. strūta
 suis m̄mbus p̄te memia troie
 Restantes igitur tanti dii nep-
 tūus et apollo laomedontem
 sibi negaturus esse mercedem.
 strūto m̄m̄ troiano q̄ h̄s
 et ī gr̄as fuit. Videbant ne
 gressu sit tales deos t̄de q̄m
 dīs talibus p̄eire. hoc enī ut
 ip̄e homerus f̄ale t̄didit. quia
 neptūm quid contra troianos
 apollinē ante p̄o troians p̄g-
 nantem f̄at. cum illos p̄p̄o
 m̄bos fabula n̄ret offensos
 Si igitur fabulis t̄dūt erubescit
 talia colere m̄m̄a si fabulis nōn
 t̄dūt nōn ostendant troiana
 p̄p̄ia. aut m̄rent deos p̄p̄i
 na p̄misse troiana amasse
 romana. Vnde enī quādo ca-
 taline m̄tūta tamq̄ corrupta
 ciuitate habuit enā eorū grande
 copia quos manus atq̄ ligua
 p̄p̄o aut sagume cūm̄ albat
 q̄nd enī aliud tenens senatores
 corrupti ī iudiciis torrens p̄p̄is
 ī suffragiis vel ī quibusq̄ cau-
 sis que apud eū rōm̄onibus a-
 gebant. nisi enā p̄eirendo per-
 t̄bant. Nam corruptissimis m̄o-
 bus ad h̄mos m̄tūdi seruaba-
 antiquis nō ut ab steleribus.
 metu religionis p̄hibentur. si ut
 p̄p̄ia quoz steleribus t̄rens
 addentur nulla itaq̄ causa est.
 quāe dii quibus ut dicit stete-
 rat illud m̄p̄m cū agens p̄e-
 ualentibus p̄eirentur. viti tro-
 ianus p̄eirentibus fingentur
 nati. nec adultero p̄andis ut
 rursus a quibusdam defendū-
 ut troianū desererent. fuerit
 fuerit auctores enī doctores q̄
 p̄p̄is eē ap̄olet nō ultores
Urbem romanam inquit
 salustius sicut ergo accepit

condidit atque habuere in iniquo
 troiani. qui circa dūce p̄fugi sed
 bus interis vagabant. Si ergo
 adulterum pandis vindicandum
 iūmā censuerit antemā in troia zōnā
 vānsat certe in romāis etiam
 p̄uendū fuit qd' enee mater h̄c
 feat. si quō m̄llo aliud flagitū
 oderant qui in sua sona venere nō
 oderant ut alia omittam. q' tūm
 n̄tisa qm̄seat ex quo enea pepe-
 rat. an quia illud fūm est m̄dū
 nante menelas. Illud autē tūm
 cedente vltano. dū em ut credo
 nō zelant qm̄ges suas usque
 adeo ut eas etiā tū hominibus
 dignentur habere quūvis m̄rde
 fabulas fortassis existimor nec
 ipant agē tantū pondēis tūm
 Non ergo nēdant si placet.
 eneam esse venēis filiū. Ecce
 tēcedo si nec romulū maris
 Si aut illud tū nō et illud
 an deos fas hominibus fēnis
 mares aut hominibus deabus co-
 m̄stren nephas dūm n̄l ponas
 non nēdenda condū q' exire
 venēis in concubitu maris libuit
 hoc in m̄re suo ipi venēis nō
 h̄c ac n̄tūq' firmatū est.
 antioitūe romāia neq' enū
 nimis nēdidit rērentior rēsar.
 cūā venērem qm̄ p̄rēm antioior
 romulū matrem

Ixit aliquis ita. ne tu ista
 nēdas. Ego v̄dō ista nō
 credo Nam et v̄r doctissimū
 eoz v̄ano falsa h̄c esse qm̄
 nis non audent nec fident
 pene h̄i fatetur. sed n̄tūce
 m̄tātibus dicit ut se v̄r for-
 tes etiam si falsū sit d̄ys
 genitos eē nēdant ut eo modo
 m̄m q' h̄uānis velud dū d̄ne
 fūpis fiduciā ip̄is rēb m̄ag-
 nas aggrediendas p̄sumat
 audacius agat vehemētius
 Et ob hoc impleat ip̄a fēmi-
 tate fēliaus. Et ne v̄arūm
 p̄uā expressa ut potui meis

terius quā latū locū aperiat
 falsitū vbi s̄a intelligamus
 plura iam scia et quasi reli-
 mōsa potuisse q̄fingi ubi putata
 fuit quibus etiam dēp̄is d̄ys
 p̄desse mendacia

Sed utiq' potuit venis
 ex concubitu antise enea
 parē uel maris ex concubitu filie
 numitoris romulū qm̄q' in
 medio relinquimus Nam pene
 talis qd' etiam de fūp̄is m̄is
 aboritur quā qm̄t utū m̄e-
 naritōes angeli tū filiabus
 homi concubuerūt. Vnde natis
 gygnitibus v̄ris tū terra ac fortib'
 completa est. p̄inde abutaz
 itū modo m̄a disputatō rēfē-
 rat. Si enī vera sūt que ap̄
 illos dēn̄re enes et de p̄e
 romulū lertitū qm̄ p̄ut d̄ys
 adulteria displicē homi que
 in se ip̄is concordit fērit. Si
 autē falsa sūt nec sic qm̄de
 p̄ut nasa veris adulteris
 h̄uānis qm̄ etiā falsis dēlāt-
 fuis. hoc accidit qm̄ si illud
 demarte nō nēdant v̄g hoc
 quoz devenere nō nēatur
 n̄llo d̄m concubitus obtentu
 m̄is romulū causa defendit. fuit autē
 et adeo m̄g in romulū sa
 r̄ilegim illud flagitū quā
 m̄troquos pandis adulterū
 v̄nditae debuerūt Nam et
 ipi romani antiqui m̄stipio
 detestas nestales sacerdotes
 v̄nas etiā defodiebant. adul-
 teris aut fēmiās qm̄us aliqua
 tēra dāpnatōe nulla tū
 morte plectebant usq' adeo
 grāuius que putabant adita
 dūa quā h̄uāna tūbia v̄m-
 dirabant

Item adūq' quia si p̄ra
 homi uel m̄mibus dis-
 plēat ut offēsi pandis f̄o
 desertam troiam ferro m̄-
 mibus q' donarent m̄g eos

111
tunc romanos mouet romuli.
frater omnis quia tunc troianos
grecos maritibus illisus. Quis
irritaret patriam nascentis
et regniatis adulterum amittit.
nec ad causam quod nunc agimus
utrum inter est hoc fieri romulus iussit.
aut romulus quod multi impudencia negat multi
ferent quod pudore dubitant. multi dolore
dissimulant. Nec nos itaque in ea
re diligenter in quare da pios
scriptos pensa testimonia demo-
rem. Romuli fratrem patris testat
omni non ab hostibus non ab aliis
Si autem petiit ac impauit hoc
romulus in ipse fuit romanos
quod pater troianos rapit. Cum
igitur troianis itam deorum pro-
uocant ille aliene coniugis rap-
tor et eorundem deorum tutelam
romanus imitatur iste sui fratris
extinctor. Si autem illud scelus a-
fuit in ipso quod romuli alienum est
qui debuit utique vindicare hoc tota
vel contempsit illa ciuitas fecit quod tota consensit
et non iam fratrem sed patrem quod
peius est occidit. utique enim fuit
conditor ubi aliter scelere ablatum
non permissus est esse regnator non
est ut arbitror quod dicatur quod
mali troia meruerit ut eam
dei desererent quo posset ex-
tingui et quod boni roma ut ea
dei inhabitaret quo posset augeri
nisi quod inde victi fugerunt et se-
ad istos quosque deripit totu-
serunt. Immo vero et illuc misert
adeo more suo deripendos qui
rursus eandem terram habitaret
et hic eandem arte fallacie sue
magis etiam extendo maiori bus
honoribus gloriati sunt. **vi**
¶ Erte enim ciuilibus in bellis
sententibus quod miseris
quiescat illi ut a fimbria ma-
rianas pro homine pessimo esse
reputat multo fortius atque crude-
lius quod omni agens nam te

et multi inde fugerunt et multi
captiui saltem in seruitute ve-
erunt. Porro autem prius fimbria
prius et editum posuit ne non prius
atque in eam totam totos quod in ea
homines incendio conueniant. Hic
metuit illi non agens quos
sua irritaret iniquitate sed a-
romanis quos sua calamitate
peraguerat. dies illis quibus ad-
her repellenda nihil inuicibus
sen quod res est nihil valentibus
Vtique et tunc abfesserunt omnes
aditus atque relictis diis quibus
illud opidum steterat post an-
tiquos grecos omnes ignes quod minus
repatum. Si autem abfesserant
tam regnum et opidanorum quod
quid inuenis meliorem tanto de-
teriorum deorum. Illi enim contra
fimbriam clauserunt ut scilicet portas
seruarent integra ciuitatem.
Hinc eos natus intendit vel
potius penitus extinxit. adhuc
autem meliorem patri ciuium scilicet
dixit fuit. adhuc armis rem-
publicam recipere inolebat.
horum bonorum minorum non duntaxat
malos euentus habuit. Etiam
ergo melius ciues illius in eis
facere potuerunt. Etiam honestius
quod fidelius quod romana pte-
ta dignius quod meliori cause ro-
manorum ciuitatem seruare et
contra patriam romane rei
publice portas claudere ac hoc
eis nunquam exitum viderent atten-
dant defensores deorum deserue-
runt dii adulescentes illi que flammis
grecos reliquerunt ut ex eis
ciuibus rursus roma nasceretur
Cum et postea deseruerunt eandem
ciuitatem romanos regnata non
rebellantem aduersus romam
noblem filiam. Si nistoribus
eius prius fidem constantissimam
pissima quod seruarent eam quod

defendam reliquerit vno me-
coris viris foradibus si vno spoz =
tissimo romanoz aut si displice-
bat dys ai priu syllanaz cui
seruantes in bem nuseri portas
clauserat tunc eid sylia tanta bo-
pmittebat et punitabant an et
hinc agnoscent adulteros feliciu
potius qua miseliciu defensores
Non ergo illi eam tunc ab eis in
deserunt enen si est Nam deo-
nes ad decipiendū sp vigilant-
fuii qd potuerit fereat Ener-
sis quippe et mactis omibus
in oppido simulacris solm in-
merne simulacris sub tanta in-
na templi illius ut scribimus
integrū fuisse phibetur Non
ut dicitur di patri quoz sub
minime troia est adeos laud-
sed ne dicitur excessere omis adit-
alispz relictis di adeos deser-
sionem Illud em posse pmissi
fuit non vnde pbaentur pote-
res sed vnde pntes comitetur

Post hōye ipius doctine
tunc quia tandem prudentia rōa
custodienda comissa est dixit
quospia in eos rome habitare
solitos qui expugnate fimbria
tendit illū vnde ergo stent
minime simulacris Deinde si
apud roma erant qui fimbria
deleunt illū fortasse apud illū
erant qui agallis ipa roma capta
et incensa est Sed ut fuit au-
ditu acutissimi motu celeritū
ad vorem anseris cito redierit
ut saltem capitolium collem qui
remanserit tueretur Cetera et alia
defendenda suis sunt redire
comoniti Seq. ix

Sic eam nūma pompiliū
fuitensorem romuli adi-
misse tradunt ut toto sui regni
tpe pacem habet et iam portas

que bellis patē assolent claudēt
eo merito faceret quia romani
multa sana consuevit Illi vero
boni pinto oao matulandū
fuit si modo id rebus salubribz
fisset impende et pinto fissima
nilitate idē vers vera pie neglecta
tate p quire Vt aut nō ei di
comitetur illud oai si en miny
fortasse derepissent si oao simi
minime reperissent exūto em mi
otupati inueniunt tanto mag
ipi otupauerit Nam quid re
molius sit et quibus archibus
tales deos sibi uel illi ciuitat
cosonare potuerit suo diligēq
differeret loco. Modo autem
debusis eoz qd est magnū
busis est pag. si dei veri bi-
ficiū est qd ferit eam sicut sol
sicut pluuia vite qd alia subsi-
dia sup ingros et neq Sed si
hoc tū magnū bonū di illi
rome ut pompilio comitetur
tū mpro romano p ipa tpa
laudabilia id magnū postea
pstitit an vtiliora erant
sana tū instituerent qd tū
instituta celebrarent ut qui
tū nondū erāt si ut essent
addebant postea vō iam
erāt qui ut pdesent custodie-
bant quid ergo est qd illi qua-
draginta tres uel ut alij nōst
triginta et nōne tū m munita
pace hisacti sūt regnate nūma
et postea sanis institutis dys
qz ipis qui eisdem sanis fue-
rant inuitati iam psidibus at
tutoribus vix post tū multos
annos ab urbe condita usque
ad augustū vnius p magnū ma-
nulo quēoratur tū post pū
bellū pūmū quo bellū portus
romā claudē potuerit

Pu vident qd nisi assiduis
sibi qd continuo succedentibz

vano pdr
quod si dno
placuerit
suo diliget

malis romanum impium in longe
latere non possit augeri et tam
grandi gloria diffundari. Idone
vero causa ut magni esset
ent ^{ent} pugnare esse deberet inquietu
Romae in corporebus hominum sanus
est modum statuam in sanitate
habere quia admodum gygentem
petus afflictionibus puerum nec
in puerum requiescere sed quia
to grandioribus membris tanto
maioribus agitari malis quod
ante mali esset ut non potius
plurimum boni si ea tempora produ-
rentur que per se salustius
ubi ait inno regis nam in his
nomen imperii id primum fuit
diversi per nigram alii corpora
excebat. etiam in vita hominum
sine cupiditate agitabat. sua
tunc satis placebat. an ut
tam nullum augeret impium
debut fieri quod virgilius de-
testatur dicens. deterior domus
paulatim ac detolor etas. et
belli rabies et amor successit
habendi. Sed plane primum
bellis susceptis et gestis de-
fensio romanorum est. quod in re-
bus sibi in portione inimicis
resistere sibi rogebat. non ani-
ditas adypisrende laudis huius
sed in rebus in rebus salutis et lib-
tatis. ita sit plane. Nam post-
quam res earum sicut scribitur per
salustius. legibus moribus a-
gis aucta satis per se satis quod
pollens videbatur. sicut ple-
taque mortalium invidia exopi-
lencia orta est. igitur reges
per quod fuit bello eos temptare
parci eximius auxilio esse.
et tam teter metu primum longe
aperialis abierunt. ac romanum
domum miliae quod in tenti festi-
re parare alius alium horum

hostibus obviam ne libertatem pa-
triam putes quod armis regere. per
ubi perula in rebus pulchritudine so-
nis atque amicis auxilia porta-
bant. magis quod dandis quam accipi-
endis beneficiis amicitias pabatur.
derent. hys armis roma venit
sed regnante innumera longior
pax esset. ut in rebus impium
bello quod temptabant an nihil
eorum fiebat ut posset pax illa
persistere. Si enim bellum etiam in
roma latebat. nec armis
arma omnia ferebatur. quibus
mors agebantur. ut nulla pugn-
supra nulla mortis impetu
sedarentur. ita in rebus hys mo-
dis semper agitur ut semper
ad clausis iam portis parata
regnalet. quod si in pace non fuit
non ergo roma pacem habuit
quia dum dii eos. sed quod dum ho-
mines fructum antiquorum non
fuerunt qui ea nullo bello pro-
notaverunt. nisi forte dii tales essent
id homini vendere audebant quod
alius homo noluit sine noluit.
Inter est quidem iam via pro
malas mentes quod in rebus finantur
isti demones ut rebus ut exitus
si si semper hoc possent nec alius
ferreore ac superiori potestate quod
eorum romanum sepe aliter ageretur
quod in pace habent paces bel-
licas quod victorias quod semper ve-
per huiusmodi amoris motus acci-
dunt. quas in plebs contra
eos fieri voluntate non solum
fabule multa mentes si vix et
verum aliquid indicantes vel
significantes si etiam ipsa roma
quod fiteatur historia.

I Equae enim aliunde apollo
ille annuus in aduerso
athens regem quod aristomachum
bellaretur. quadriduano fle-

uisse nuntiatus est. quo prodigio
 aruspices citi in id simulacrum
 in mare putassent esse prius
 tumam fenes intercesserit atque
 retulerit tale prodigium et augur
 orchi et pps in eodem appuisse
 figmento. Et quia romani felicitatem
 puenisset ex senatus consulto eis
 apollini sua dona esse missa
 testati sunt. Tunc velut peritiorum
 amag aruspices viderunt simula-
 chrum apollinis fletu id prodigium
 ee romani qui annua coloma
 grea esset. Pius tunc un amicus
 eet id est ipi grae luchi et ita
 dem apollinem significasse plo-
 rantem. Deinde mox regem
 aristomai victi et capti esse
 nuntiatus est. que vni utique
 apollo nolebat et dolebat. et
 hoc sui lapidis eam lacrimis indi-
 cabat. Unde non in congrua
 usque quam fabulosis tu
 veritati in p. filibus mores de-
 moni describunt. tamibus
 poetarum. Nam ramilla dyana
 doluit apud virgiliu et palatium
 moritur. hercules fletu. hinc
 fortassis et nana pompilius
 pate habundans. h. quo donare
 nesciens ne requies tu cogita-
 ret onosus quibusda diis tue-
 dam romana salute regni q
 comitteret. nec veris illis atque
 opotentem summi dei autne
 opmaretur. ista terna atque
 retoleret troianos deos q
 eneas aduexerat neq troia-
 neq lamine se ab ipso enea co-
 ditu regni diu coseruade po-
 tuisse. alios prudens existimat
 quos illis prioribus sine qui
 tu romulo iam romani misse-
 rant sine quibz alba euersa
 fuerant missuri uel tamqua
 fugitiuis custodes adhiberet
 uel tamqua inualidis aditores

Nec his sacris tu roma dig-
 nati est esse contempta
 que tam multa illis pompilius
 constituebat. na prius summi templi
 non du habebat iouis. rex quippe
 tam prius ibi capitolium fabricat
 estulapius aute ab opidamo ab-
 mit roma ut peritissimus medicus
 in urbe nobilissima arte gloriosy
 exerceat. Mater etiam deos
 nescio unde a pessimis indigim
 em cat ut tu eius filius iam
 tolli capitolium psideat. adhuc
 ipa uloro ignobili laudanet.
 Erue tu si omni deos mat e
 no solu secuta e roma quosda
 filios suos. vni et alios pressit
 etiam senituros. Quor sane si
 ipa pepit tinorephali qui longe
 postea venit ex egipto vtz et
 dea febris ex illa nata sit videt
 estulapius pncipos eius. Quid
 tynatu sit non opinor an debuit
 ea ignobilem dicere diu pegrini
 deam tue romana sub hoc tot
 deos psidio quos mure quos
 pt indigenas et alienigenas.
 celestes terrestres infuos marinos
 fontanos flumiales. et ut bano
 dicit rectos atque incertos i oibz
 quibus deos sicut in annualibz
 mares et ferias. sub h. igitur
 tot deos psidio constituta roma
 non tam magnus et horrendis
 quales ex multis cladibus pau-
 ras quicoribus agitari affligi
 debuit nimis em multos deos
 grandi fumo suo tamquam signo dato
 adiutorum congregaret. quibus
 templa altaria sacrificia sacdos
 iusti do atque pbendo summi veris
 dei cui vni h. arte gesta debet
 offendet et felinor quide cum
 paucioribus vixit. Sed quito ma-
 ior fra est sicut naus nantas
 timos plures adhibendos pu-
 tant. Credo de spais pauantes

illos sub quibus in exparte per
one vite melius viveret non
fuffice ad opitulandum grandin-
tia sue. Primo em sub ipis
regibus excepto nimia populo
de quo iam sup locutus sum qm
malu distordiosi certamine fuit
q siem romuli rogit occidi

Quo nec hinc que **XII**
tu rone suo iam fonebat
romanos rex dnos gente q
toptatam nec venis ipa enen-
des suos potuit admittat ut
bono et equo moe quingra mie-
retur. clades que tanta obruit
hinc mopia ut ea dolo rapent
mox q compellerentur pugnae
tu forens et misere femie non-
dum ex inuria maris tollate
iam putu sanguine dotarentur
at em vicerit mbar offictade
romani viuos suos. Eritis
et qua multis ut qz voluibus
ac fimeribus tam pinguos et
confumit iste victorie consalerit
qpt vni cesarem socer et vni
generis eius pompeyū iam mor-
tua cesaris filia uxore popey
qpto et qmstro dolois instructu
lucanus exclamat. Bella p
emartuos plus q milia tam-
camini pos qus q datum steler vire-
rit ergo romani ut snage
soceris namibus truentis ab-
corz filiabus amplexus misere-
rabiles extorquent. nec ille
audent flere ptes oasos ne
offenderit victores maritos
que adhuc illis pugnatiibus
pquibus vota fuerit nesae-
bant. Talibus nuptis plm
romani no venis p bellona
donavit. aut fortassis allerto
illa infernal furia iam eis
fanete. Amoneplus in illos
habuit licencie qua tu eis pre-
abus contra eueam fuerat ex-
atata andromacha felians m-

tuata est qua illa quingra romia
imperunt. licet seruiles hie pty
entis amplexus nullu troiano
purius occidit. Romani aut socer-
ros miserebant in plus qlos in
filiis mthalamis illa victori sub
diti doloie tm suos moie potuit
non tme ille sonatete bellantibz
putu suos moies pcedentibus
viris tmebat redemntibus dolo-
bant. nec tmoie hutes libez
nec doloem na qpt interitu animi
pmpuoz statui putu aut pie-
tutuabant aut crudelius leta-
bant. victoris maritos hic
accedebat q ut sit altia belloz
alique putu ferro amiserit viuos. hie
Neq em et apud romanos pua vtroz
fuerit illa disamina. Sygnide q pten
ad obfidionem quoqz pntime et vno
anitates clausis qz porth se tue
bantur. Eritis dolo aptis ad
missis ad hostibus intra memia
in ipso foro stelerata et nimis
atrox ut generos soceros q
pugna omisa est et raptores
illi ead supabantur et nebro
fugientes intra domos suas
gramus sedabant pthnas qms
et pas pubendas fugendas q
victorias hic em romulus de
suos iam virtute desperans.
Tunc rogitavit ut starent atqz
ille hac occasione vastatoris nome-
impenit nec finis esset tanti
mali nisi rapti ille laceratis
armibus emiraret et puoluxte
putibus nam corz instissima
no armis victriabus sed sumphi
pietate sedarent. Deinde tui
tatu regem sabmoz socru regni
romulus forte ropulsus est.
germani consortis impaciens
p qm et istu diu tolleraret. qm
frem gemini qz philis unde et
ipd int facto ut maior dens.
et regni solus optinuit. et
sit ista mra impiaz. que

irritamentum belloz. que federa
germanitatis affinitatis societatis
diuturnitatis que postremo sub tot
dys tutoribus civitatibus. quanta videt
vita hinc dici et quia multa possent
nisi que sup. st. nra curaret mteno
et sino in alia festinaret

Und demde pty nima sub
alijs rebus qnto malo
non solu suo s. etia romanos
in bellu albani puorati sunt.
qz videt pax nime tam longe
diluierat qua trebe strages.
romani albaniqz exercitus fuerit
et utriusqz quinnitudo civitatis.
alba namqz illa qua filius enee
creavit astanis rome m. p. p. p.
ipa qm troya anilio hostilio
rege puorata confluit. Con-
fluxens aut et afflicta est et
afflixit donet multoz rederet
pari defectione rramm. Tunc
eventu belli de ter geminis
hinc atqz inde sibus planuit.
expi. a. romani tres orati
ab albani aut tres puorati
prefferit acutius tribus. horatij
duo ab uno aut horatio tres cu-
riatij supati et extincti sunt.
Ita roma extitit victrix vacillare
etia incertamine extremo ut de
sex vms rednet domi. Cui d. p.
m. in vtrisqz cu luctus nisi enee
supt. nisi astanij posteris nisi
proli veneris nisi nepotib. hinc
Nam et h. plus qm civile bellu
fuit. qm filia civitatis cu civitate
mre pugnavit. gressit aliud
hinc ter geminos pigne ulne
atrox atqz horrendu malu. Na
ut erant ambo pti pns amia
viciu quippe atqz ggnati vni
curatiorz desponsata fuerat
horatioru sord. It postea qua
sponsi spolia in victore fratre
conspexit ab eodem fratre qm
flectit occisa est. huamior huius

vinc femine q. vni pti romani
michi videtur fuisse affinis. Illa
que vni romi fide media reme-
bat. aut forte etia qm fratrem
dolens qui cu occideret. cu sordoz
pmserat puto q. no culpabilis
flectit. Unde em apud virgilin
pms enee laudabilis dolet.
hostem etia sua pemptu manu.
Unde mantellus syracusanam
civitatem redolens eius paulo
ante tunc et gliam sub manu sua
subito condidisse romine regi-
tans condicionem flendo mise-
ratus est. queso ab hinc impo-
nem affinis. ut femina sponsu
suu a fr. suo pemptu sine rme
flectit. si vni hostes ase victos
etia cu laude flecterit. Ergo
sponso a fr. illata morte qndo
illa femina flebat. Tunc se tot
mrem tanta strage bellasse et
tanta hinc et inde ggnati cu-
oris effusione vrasse roma gni-
debat. Etia m. obtridit
nome laudis nome q. victorie.
remotis obstaculis m. sine opi-
nions. famora munda tunc
munda pensantur munda m. dicit
Causa dicit. albe sicut troye
adulteriu dicebatur. nulla
talis nulla similis inuenit
tu ut desides mouet. nullus
in arma viros. etia de sueta
truphis agmina illa itaqz
vno tantu scelus pchati
est socialis belli atqz ggnati
q. viciu salustius magnu
niscunt atqz. Cui em
laudans b. em. antiquiora
quicquid tpa. qm vita homi
sine cupiditate agitabat. et sua
tunc satis placebant postea
vo m. quia masia tyris
m. geia lacedemonij et athe-
mensis rep. m. bes atqz naao-
nes subige. libidine ducendi

cum belli habere maximam gloriam
in maximo impio putat. et re-
ta que ipse insatuerat dice amphi-
bustus satis sit eius verba po-
uisse. libido ista diuindi magnus
malis agitat et conturbat genus
humani. Hac libidine roma tunc
victa albana se vixisse triumphat
et sui scelus laudem gloriam
notabat. et in laudat. inquit
scriptura nostra patet infidelis
anime sue et qui iniqua gerit
būdint. fallacia inquit ter-
mina et deceptorie de alba-
tones auferunt arcibus ut sin-
cro in spiritant. exanne. Red-
misti dicat magnus ille atque
ille. quia tu illo et illo pugnat
et vicit pugnant etiam gladi-
tores. vicit et ipse habent pre-
mia laudis et illa crudelitatis
Sed puto esse sanus cuius
pene inerte penas luere quod
illorum armorum gloriam querere.
et tunc si inueniam praederent
pugnant in se gladiatores
quorum alter esset filius alter
patris tale spectaculum quis fer-
ret. quis non auferret quo quo
gloriosum alius matris alterius
filie tantum inter se armorum
potuit esse certamine. anideo di-
uer sum fuit quod harena ulla
non fuit et laeores campi
non duos gladiatores sed in-
duobus populis multos simul
impuebant. nec amphitheatro
tingebant illa certamina sed
vniuerso orbi. et tunc vniuersis et
postis quousque ista fama per-
rigitur in primis spectaculum
pbebat vni tunc panebantur
studij sui illi diu pides inprimis
romani et tulio certaminum
tamquam theatra spectatores
donec horarum foror propter
amantes hies curiares hies

ut discederet omnes aduersus ansq. re-
luctis quibus impio illud scelerat
discesserant sine

promptos et iam ipsa terra exalta-
te fimo fiv duobus fivb9 addere
ne minus habet mortui etiam
romana que vicerat. Deinde quod
fictu victorie alba subuersa
est. ubi post illum quod ipse en-
terit. Et propterea famula ubi eneas
regni propterea utrumque fugam co-
stitueat. Tercio loco habitant
nomina illa troiana. sed more
suo etiam inde iam fortasse mig-
nat ideo defeta est. discesserat
sine ante in terro ut eis quanta
roma prudentissime credetur.
displiqueat enim et alba ubi
amulius expulso fiv et roma
placuit ubi romulus omiso fiv
regnavit. si autem alba diuine
missus est inquit populus eius
in roma ut eximiam vna mi-
tas fier. Exste ita fiv fiv
urbis tunc illa astanti regni et
tunc dominum troianorum deorum
ab urbe filia. matris vni causa
est. ut ante bellum relique a-
duobus populis vni farent mi-
serabile roagulu multus ante
fusus utriusque sagans fuit
Quid iam singulati duram.
sub rebus regibus toriens ead
bella renouata. que victoris
finita videbantur et tantis scia-
gibus illi illiusque affecta. fiv
illiusque post fedus et pacem
generos et sorores eorum fiv pen-
posteros quod repetita non pmi in-
ditiu calamitatis huius fiv in
portas belli nullus clausit illorum
Illus ergo illorum xv
sub tot dijs pfidibus
impate regnavit. fiv ante
regni qui exitus fiv de romulo
videtur aduicatio fabulosa qua
phibetur receptus in celum. Eide
fiv quidam scriptores eorum qui
en propter ferocitate a senam
discreptu ee dixerit paboratibus
inbornatibus

nescio quē uisū p̄m̄m̄ qm̄ en
sibi apparuisse dicit. an qz p̄ se p̄lo
mandasse romanos ut n̄t m̄m̄
coletur. eoqz n̄o p̄m̄ qm̄ cont
senatu intulisset repat repressu
atqz sodati acciderat eū et sola
defectio. qua certa rone sui m̄
sui effecta m̄p̄ta nesciens m̄p̄
tudo meritis romuli tribuebat
et uasi vero si luctus ille solis
fisset n̄o magis ideo credi de
beret omissus qm̄ qz scelus amer
sione etiam diuinitus induratum
sunt reuera fū est. tū dñs tūa
fixus crudelitate atqz impietate
indeo qm̄ solis obstinationem
n̄o ex ratione sedes cursu am
disse satis ostendit. qd̄ tū erat
pascha indeo qd̄ plena luna
solem̄p̄t agitur. Regularis at
solis defectio n̄o nisi lūne fine
contingit. Satis et tyro illa m̄
deos romuli receptiōe putatum
m̄g. sufficit esse qd̄ fūm̄ qm̄ et
laudans eū in libris de re publi
ca sapientis qz sermone. tū est
m̄p̄t q̄secutus ut tū subito sole
obscurato n̄o apparisset deo.
iūno colloratus putatur.

aut dicit eū subito n̄o appar
isse p̄f̄o ibi intelligitur aut uio
lencia tempestatis aut redis fū
non s̄q̄ ferentia n̄a et alij scripto
res eoz defectiōem solis adduc
enā subito statem que p̄f̄o aut
occasione sceleris p̄buit aut io
m̄m̄ ip̄a consp̄sit. De illis q̄p̄
etiam hostilis qm̄ et ip̄e fūm̄
assumptus est dicit in eisde libris
idem tyro. p̄tē et istū creditū n̄o
inter deos receptū tali morte qz
fortasse qz eāt in romulo p̄bati
id est p̄ suāsim romani rōp̄e
noluerūt. i. malefacē si hoc et
alteri facile tribueret. i. m̄iectus
illi qm̄ h̄at in bem condidit romu
lūm̄ ad eos i. mortales beniuole
na fūm̄ qz suscipiūg. ut n̄o v̄
fūm̄ sed p̄p̄ merita virtutis eiqz
beniuolentia iactatū diffimāti
quam opinione nemo unqz mōz
assequi potuit sine eximia v̄tutis
gl̄a qz aut dicit em̄

qz miraret qm̄ hostis v̄o dya
logo tū de solis raras defectiōibz
loquatur ut easdem m̄p̄t te
nebras efficiat quas effecit in
interm̄ romuli qui obstinatōe
solis est fūis. certe h̄ic m̄m̄
timuit intentū h̄oibz dīcē qm̄a
disputator m̄g. quā laudator fuit
Ceteri aut reges p̄p̄t romani
excepto m̄m̄ pompilio et anto
nario qm̄ morbo intenerūt q̄
horrendos exitus habuerūt
Cullus ut dīcē hostilis victor
et euerfor albe tū tota domo
sua fūm̄ q̄rematus. Priscus
tanquā p̄ sui decessoris filios
interemptus est. p̄m̄s tullius
gener sui tanquā sup̄bi qm̄
ei successit in regnū nefario
scelere omissus est. nec discesse
aditus an̄s̄qz relictis dī. tanto
in optimū illius p̄p̄t regem par
radio p̄chato quos dīcunt
ut hoc misere t̄ore fuerit
eūqz gressu diuenda cūcedi
qz reliquerūt reliquerūt adulterio
paridis fūisse quos. sed m̄p̄
m̄f̄erta a se socio tanquā ip̄e
successit. h̄m̄ illi dī nepharum
parricidū si soni interfectore
regante in sup̄ multis bellis
victoribz gloriante et demoi
bus capitolū fabricante non
abscedentes et p̄tes manetes
viderūt et regem sui ionem i
illo aligmo templo h̄e i ope
parricide sibi p̄sīde atqz
regnac p̄f̄t fūm̄. neqz em̄ ad
h̄ic m̄m̄ens capitolū in fūm̄
et postea malis n̄tis urbe pul
sus est. s̄ ad ip̄m̄ regnū m̄p̄o
capitolū fabricat in m̄m̄m̄
sceleris p̄chacōne p̄uenit. qz v̄o
en romani regno postea d̄p̄alerūt
dicitur scelerat membris ciuitatis
no ip̄is de luene stupro. sed
fili p̄m̄ fuit. illo n̄o soli n̄esa
ente sed etiam absente quissu
ardentē ciuitate tūc oppugnabat
pro p̄p̄o romano bellū gēbat

nescimus quid faceret si ad eius
noticiam flagrantem filij deferret
Et tunc in explorato eius indico
et in exposito eius ipse advenit
inipsum et recepto exatu agno
deseri iussus est. clausis deinde
portis non fuit intrare rede
mittem. at ille post bella gressi
ma. quibus eodem romanos
conatus fuit finibus attriuit
postea quia desertus ab eis quod
fidebat auxilio regni recepit
non equaluit in oppido custulo.
romae vicino quatuordecim ut fer
tur annos privata vitam quie
tus hinc et cum uxore concessit
optabilioris fortassis exitu quam
forer eius generi suo fatimore
nec ignorante filia fuit per
hibere extinctus. nec tamen istum tar
quinium romam crudele ac scelera
tum sed superbum appellavit. fortassis
regios eius fatus alia superbia
non ferentes nam scelus occisi
ab eo foren optimi regis sui
istis adeo contempsit ut eum
regem suum faceret. ubi miror
si non scelus graviore mercede
tantum tanto scelus reddiderunt.
nec distesse aditus anque relictis
diu nisi forte quispiam sic defen
dat istos deos. ut dicat eos id
manifestasse homines inque punire super
plicis quia beneficis adimare
seducentes eos vanis victoriis et
bellis gravissimis graves. her
fuit romanos vita subire
laudabili tunc illius rei publice
usque ad expulsiōem tantum superbum
paucentos fame et quadraginta
et tres annos. Cum ille omne vic
torie tamen multo sanguine et
tantis empte calamitatibus vir
illud inipsum intra viginti ab
urbe milia dilataverunt. Cum
tamen spem absit ut saltem
aliqua gessule civitatis in
territoria appareat. xvi

4 quod possent

quorundam
nam fuerit
sub regibus

Nunc temporis adinagena
habet illud quousque dicit sa-
lustris equo et modesto iure
agitati du metus atarismo et
grime bellat cu etruia positi e
Eua dui emi etruisti tarquinio
redue in regim tonati opitilati
fuit bello roma corussa est. Ad
dicit equo et modesto iure gesta
rem publicam. metu pmerite no
p suadente iusticia Inquo brevis
fmo tpe q finestus ille animus
fuit quo pmi qfules creati sunt
expulsa regia pface anni tpe
fui no coplenerit. na ninius
brutus exhoneatu eiecit iube
collegam huius tarquinii collatum
dende mox tpe in bello cecidit
nuntius cu hoste rotheibus occis. cu
a serpo pmiti filijs suis. et uxoris
sue fribus q eos prestatuendo
tarquinio gnuisse agnoveat. qd
fui virgilius pty qui laudabili
qmeorant cotinuo de inenter
exherunt. Cu emi dixisset nato
p nona bella monetes adpenas
pulchra p libertate norant. mox
dende exclamant. i. ait. In fe-
lix utriusq fient ea fra mores.
quolibz nupit ea fra posteri.
farant. i. pferant et extollant
qui filios occidit in felix est et
tanquam cosolandu in felicem. ad
subitit. vicit amor amor prie
landu q in mensa cupido. No-
ne in hoc bruto qm et filios.
occidit et serpo pusto hosti fi-
lio tarquinii nuntio passus sup
vive no potuit ei q potius tpe
tarquinii supnixit collatum col-
lege videtur innocencia vmdicata
qm bonus tuis hoc tarquinio
pusto passus est quod tyrannus.
tpe tarquinii. Nam et ide bruto
consanguineus tarquinii fuisse per-
hibetur. Sed collatum videlicet
similitudo nois pressit quia eq
tarquinus vocabatur. Mutare

ignitur nomen p[ro]p[ri]am regem
 postremo in eius nomine h[ab]ere vocabu-
 lum n[on] esset: si lucius collati-
 mus t[ame]n vocaretur. Sed id n[on] ami-
 pit q[uod] sine ullo detrimento posset
 mittere: ut et honore p[ri]mus q[ui]d
 et civitate bonus t[ame]n t[ame]n vide-
 re. Et ne ista est gloria i[st]i b[ea]ta
 detestanda iniquitas et nihil
 utilis rei publice. Et ne adhuc
 petenda erat amor p[ri]e lau-
 di q[uod] in m[en]sa cupido Jani expul-
 so utiq[ue] tarquino tyrano man-
 suerit lucius tarquinius collatinus
 Quia iuste plus mores in tunc
 n[on] nomen attendit. Et ne impie
 b[ea]ta p[ro]p[ri]a p[ri]e ac nomen
 illius potestatis que posset si
 h[ab]ere offendet: tunc nomen tantu[m] p[ri]-
 vare et p[ri]a p[ro]p[ri]a et honore
 et mala f[aci]ta sunt her aduersa
 acciderit q[ui] in ista re publica
 equo et modesto iure agitati
 est: lucius quoq[ue] q[ui] i[st]i locu[m]
 b[ea]ta fuerat subrogatus morbo
 anq[uam] idem animus t[ame]n ab-
 sumptus est. Ita publicus vale-
 rius qui successerat collatinus
 et marci oracius qui p[ro]fecto
 lucretio successus fuerat animi
 illu[m] fupieru[m] funereu[m] atq[ue] t[ame]n
 t[ame]n q[ui] consules q[ui] h[ab]ueru[n]t
 p[ro]p[ri]e. Et no[n] i[st]i q[ui]lary
 p[ri]us nomen honore aut p[ro]tatem
 asp[er]itatu[m] est romana res pub-
 lica tunc iam diminuto paulula
 metu n[on] p[ro] bella q[ui]nenerunt
 sed quia n[on] tam gram ponde-
 re iugerent.

Primo s[ed] t[em]p[or]e quo equo et
 modesto iure agitati est
 secuta fuit que idem sa-
 lustius breuit[er] explicat: densa-
 uerit impio p[ri]us plebem ext[er]e
 devita atq[ue] tergo regio more
 consulere et ceteris exp[er]ibus
 soli i[st]i impio age[m] quibus se vi-
 tis et maxime fenore opp[re]ssa

plebes t[ame]n assiduis bellis tributa
 et milia simul toleraret arma-
 ta monte sacis atq[ue] m[en]ta in
 sedit. Tuncq[ue] tribunos plebis
 et alia iura sibi p[ro]p[ri]a. discor-
 dia et certamine utq[ue] fuis-
 sent s[ecundu]m bellu[m] p[ri]mum. Et
 itaq[ue] ego tantas moras uel
 scribens p[ro]p[ri]a uel lecturis affe-
 ram. Quia misera fuit illa
 res publica tam longa etate
 p[ro]t annos usq[ue] ad s[ecundu]m bellu[m]
 p[ri]mum bellis forisq[ue] inque-
 rare n[on] desisterentibus et iustis
 discordiis seditibus q[ue] iustis
 a salustio breuit[er] iustitatu[m] est. Sed
 unde victorie ille n[on] solida
 b[ea]ta gaudia fuerit: si inania
 solatia miseroz et ad alia atq[ue]
 alia tribalia mala subemenda
 illocebro sa iustitatu[m] m[en]te.
 quietos. Nec nobis quia hoc
 diuini boni romani prudetes q[ue]
 fuisseant quaq[ue] de hac re
 nec petendi fuit nec monendi
 q[ui] eos m[en]te successus esse
 certissimu[m] est neq[ue] eni[m] p[ro]p[ri]a
 uel p[ro]p[ri]a diuini auctorib[us]
 eoz. et solo et o[mn]i m[en]te m[en]te
 res quibus t[ame]n ediscendis et p[ro]
 elaboraueru[n]t et filios suos e-
 laborare p[ro]p[ri]a. Et t[ame]n autem
 succensent q[ui] me ferret. si
 ego diceru[m] q[uod] salustius m[en]
 p[ri]me turbe seditores et ad
 postremu[m] bella iustitia orta s[ecundu]m
 diu p[ro]p[ri]a poteres quoz iustitia
 p[ro]p[ri]a concesserat sub honesto
 patri aut plebis n[on]e duar[um]
 ues affabant bonis et mali
 n[on]es appellati n[on] obnata in
 rem publicam omnibus p[ro]p[ri]a
 corruptis si uti quisq[ue] p[ro]p[ri]a
 t[ame]n et iniuria validior
 quia p[ri]ma dabat p[ro]p[ri]a du- defendebat
 rebatur. Porro si illi scripto
 res h[ab]ere ad honesta liber-
 tatem p[ro]p[ri]a arbitriati sunt.

malis: civitatis quare non tunc
quia multis longis magno promo
laudare impulsus sunt. in aliam
peritorem quo quies eterni lege
di sunt non habent. quid nos
face querit quorum spes quito
indeo melior et certior tanto
maior debet esse libertas cum
mala punita xpo ino imputat
ut infirmiores imitatores q
nientes alienetur ab ea civita
te in qua sola iugiter felicit
qz vivedu est. Tunc indeos eoz
horribiliora nos dicimus qz eoz
ydemptidem amatores qz legunt
et predicant. quicquidem et expis
que dicimus accepimus et nullo
modo dicere vel talia sufficimus
ubi erant ergo illi dii quippe
exigua fallacem qz huius mundi
felicitatem colendi sunt existima
ti romani quibus se colendos
mendacissima astucia vendita
bant. tantis calamitatibus vex
quado arentur. ubi erant valerius
consul et ab exsiliis et finis
inconsensu capitolii in defen
saret occisus est. factus qz
ipse pdesse potuit. editionis
qz illi turba tot munim in
suo maximo atqz optimo rege
tunc templu liberarent sub
veniretur. ubi erant qui den
fissimis fatigata civitas fedi
tioni malis in legatos atqz
missos ad leges mutandas
paululum queta opretur
gravi fame pestilencia qz vas
tata est. ubi erant qui rursus
ipsum in fame laboraret.
perfecti annone pium creant
atqz illa fame inualefcente
spiritus emiluis qui esurienti
multitudini frumenta largitus
est regni affectati armen i
nirrit et eiusdem perfecti in
stancia peditatorem suum qui
in etate decrepiti aequito

sermilio inqro equitum cu maximo
i paulo fissimo tumultu occisus e
ubi erant qui pestilencia maxima
exorta. dies multibus sine reme
dio ipsius dii multu qz fatigatus
nona lectisterna quod iniqua
antea ferebat exhibenda arbi
tratus est. lecti ante sterneda
in honorem deoz. Unde h' factz
vel potius sacrilegiu nomen
accepit. ubi erant qui p decem
quibus annos male pugnando
nebras et magnas rades ap
neios exatibus romanos accipat
in p furm. annulu tandem
subvenire. que postea civitas
nigrata dampnauit. ubi erant
qui gallici roma cepit spolia
uerit intenderit. redibus in
plenerit. ubi erant in illa in
signis pestilencia tam ingente
stragem dedit. qua et ille furus
annulus extinctus est. qui rem
publicam impata et anechient
bus ante defendit et de gallicis
postea vindicauit. Unde in h'e
pestilencia fremos ludos alia
noua pestem no torporibus ro
manoz. si qd est multo puz
suis moribus intulerit. ubi erat
qui alia pestilencia grauis de
ueniens nationaz exorta re
dita est. quaz sup fidem in
taz atqz nobiliu mores dep
sathensi. omni pestilencia grauis
res. vel qui inaudinas finit
las a sanibus ob fessi sunt
ambo in exatu consules fedus
in eis face tracti sunt ita ut e
equitibus romans sexcentis
obsidibus datis ceteri amissis
armis alijs qz spoliati puaqz
teptibus subingit hostiu in
ve frumetis singulis mittentur
vel qui gravi pestilencia rens
laborantibus multi eaqz exatu
illi subime perierit. vel quido
item aliam intolerabili m

pestilentiam estulam ab epidauris
 quasi mediat deum roma aduocare
 utq; adhibere quulsu e qui rege
 um rone qui iam diu i capito-
 lio sedebat multa supra qui-
 bus adolescentes vacuati non p-
 miserant fortasse discere medi-
 nam ut in con spirantibus vno
 tpe hostibus lucanus b. uis sa. diu
 mutibus etruscis et senonibus q; b
 gallis pmo ab eis legati pempti
 fut. Deinde in ptoie opssus
 exatus in septem tribunis in
 illo pemptibus et militi tredit
 militibus. uel qui pty longos
 et pames rome seditiones q; b
 adultum plebs in ianua hos-
 tili direpde successent. nunc
 mali tam diu calamitas est ut
 eius rei causa q; in eximis pmt
 fieri solebat. dictator crearetur
 ortensius qui plebe renouata in
 eodem iugatu expunxit quod
 nulli dictatori ante contigerat
 et quod illis dux iam pnte estu-
 latio graminis nunc fuit tunc
 vero tam multa bella ubiq;
 crebuerunt ut in opia nulli
 pletarij illi qui eo q; proli gign-
 nende vacabant obestitum
 militare no valentes h; pome
 accipant milie consarbenur
 amicus ena a tunc tunc pynus
 rex grece tunc ingenti gloria
 celebratus. romanor; hostis
 effatus an fame deieris futuro
 enetu cosulenti satis urbane
 apollo sicambigum oraculum
 edidit ut ednobus quidquid
 amdisset ipse diu haberet. dms
 aut em dico te pynre vincte
 posse ronos. atq; ita sine py-
 arombus sine romam apyno vincte
 securus facidius virilib; ex-
 spectaret euentu. Etne tunc et
 q; horrenda utriusq; exatus.
 stades in qua in supior pyn
 extitit ut iam possit apollue
 p suo intellectu pducere diuinu
 nisi pynus alio phio rom abse-
 derunt supiores atq; in tanta

stange belloz ena pestilentia:
 graminis exorta est mulier; nam
 prius qua maturos prius edelit
 fraude morebant ubise credo
 estulapius excusabat. qd' artia
 t; se no obstetice pstebatur.
 Penides q; simili interebant
 ita ut iam defectus ipius aia
 hui nredetur. Etud hiems illa
 memorabilis ta mcredibili i ma-
 nitate senes ut iunib; horrenda mimb;
 altitudine ena in foro p dies q;
 draguta manebus. tybens q;
 flane dmaretur. Si nris tepoi-
 bus amdisset que isti et quita
 duxissent illa idem pestilentia qmd illa ita
 qui diu se sent q; multos pemit ingens
 que in a tunc multo graminis
 tendetur frustra pnte estulapio
 additi est ad libros sibillinos
 in quo que oraculoz sunt cyro
 in libris de dmarce quicorant
 ing mephibus ut pnt. p voluit. sen
 dubia quetantibus axdi solet
 Tur ergo dnu est cam ce tam
 pestilentie q; pmtas edes sa-
 rias multi occupatas pnatim
 teneit. sic interm a magno
 impare uel desidie nunc estu-
 lapius libeatus est. Vnde aut
 amultis edes ille fuerit occupate
 nunc pphibente nisi quia tate
 mnum mube diu frustra fient
 simpliatu atq; ita paulatim
 loca deserbant a cultoribus ut
 tamq; vacua sine ullius offensi-
 one possent huanis saltensib;
 vndicari. Tanq; tunc velud ad-
 sedandam pestilentia diligent
 repetita atq; repata nisi postea
 eod; no neglecta atq; usurpata
 satiantur. no utiq; magne piac
 uantius tribuere. q; scribens
 de edibus sacris tam multa
 ygnorata qmemorat. S; tunc
 mhu elegis no pestilentie de-
 pulsio sed deoz excusato pio
 curata est. xvij

Iam vero pemptis bellis in
 inter utriusq; impu victoria
 diu auteps atq; incerta pe =

dot ppi duo pualidi impetus in
altitudo fortissimos et opulētissi-
mos agent. qđ innumera reg-
gita sunt. que urbes ampe
nobiles qđ delete. quot afflicte
qđ pōte ciuitates. quā longe
lateq; tot ruyones terre qđ vas-
tate sunt. quocies victē hinc
atq; inde victores qđ hominē rō-
supra est. uel pugnanti militū
vel ab armis vaccantiū ptoz
qđta ius namū manū enā
plūs oppsa et diuisa tempes-
tati varietate submersa est
si enarare ut quicquid tunc
mū. Nichil aliud qđ septōes
enā nos eimq; hystorie. Tūc
magno metu pūbata atas
romana. ad remedia vana &
ridenda querebat. instaurati
sūt ex ante libroz sibilimoz
ludi seculares quoz celebratus
inter centū annos ficiat insti-
tuta. felicionibus qđ memoria
negligente pierat. renouant
enā pontifices ludos sanos
miseris et ipos abolitos annis
renouari melioribus. Minus
enā qđ renouati sūt tanta
topia morientū dituros in-
feras enā lude delatbat.
tū p fto miser homines ipa
rubida bella et tructas anno
sitates fineris qđ hinc atq;
inde victorias magnos agent
ludos demonū & oppimas epu-
las miseris nichil sane mise-
rabilius pmo pūto bello ac-
cidit. qđ qđ ita romani viti sūt
ut enā repulsi ille capētur.
tūq; pmo et in alio libro
menore facimq; vñ plane
magis et victor antea do-
mitoz qđ pēgāz qui enā pū
pūm bellum pūmū confeciss
mī auditate nimia laudis
et glie diuiores conditiones
qđ ferre possent. fess carissa
gmenfibz impasset illius vni
et captiuitas mōpnatissima
et feruitus indignissima et

inuatio fidelissima et mors tūde-
delissima si deos illos nō cogit
embescere verū est qđ erei sunt
et non hnt sanguinem nec mala 10
tpe grauissima intra mema
desierit. Nam eximante nīs
ultra morem flumio tyberino
pene omia in his plana sunt.
submersa alijs velud stagno.
diuturno madefactis atq; sublap-
sis. Istam deinde pestem ignis
pūtoz subsecutus est. qm cor-
reptis nra forz quibus qđ celsi-
oribus enā templo veste suo
familiarissimo nō pepit. ubi ei
veluti vitā pētia diligentissā
substitutae lignoz nō tā honda-
te qđ dampnate virgines damp-
nare consueuerat. Tūc vero
illuc ignis nō tū vnebat sed
enā fenebat. tūq; impetu exti-
te virgines sacra illa fatalia
que iam tres in quibus fuerant
prefferant ciuitates. Tūc ab-
illo incendio liberare nō possent
metellus pontifex sue quodā-
modo salutis oblitus irruens
ea seminaulatus arripit neq;
enā uel pū ignis agnouit. aut
vō eat. ibi immen qđ nō enā
si fuisset fugisset. homo instur-
porus sacris veste quā illa
hominē pdesse potuerit. Si aut
a semetipis igne nō repellēbat
ciuitate tūq; salute tueri puta-
bant. quid contra illas aquas
flamas qđ poterat adunare.
sicut etiam res ipas nichil ea
prioris potuisse patefecit. her-
ipis nequaq; obicentur morbis
si illa sacra dicit nō tūendis
hys bonis tpalibus instituta s;
significandis etius et idō tū ea
qđ corpalia visibilia qđ essent
perire contingeret. nichil hys
rebus immū pū quas fuerant
instituta. et posse ad eosdem
usus demō repari. tūc vero
reatate mirabili eius sacris
que pūe possent fieri potuisse
existimant. ut salus terrena

et ipalis felicitas amicitie pure
no posset. Proinde in illis etiam
manetibus satis uel salutis
conitio uel ifelicitas irruisse inu-
nitare finem qua defendere ne-
quirit erubescunt.

Secundo aut bello punito
nimis longum est quicquid
clades duos ipsos tunc longe
ferri latere pugnandi ita ut his
quorum fateretur quod non tunc
namque bella romana qua roma-
ni inprimis laudare instituerunt.
Similiter victo fuerit ille qui uincit
Annibale quippe ab hispania sur-
gente. A pyreneis montibus super
his gallia hispania alpidibus et
diruptis tunc longo circuitu auct
viribus cuncta vastando et subige-
do torrentis modo ytalie famulo
inueniente qui auenta plia gesta se-
quoribus romani superari qua in-
ta ad hostem oppida deferunt.
qua multa capta et oppressa. et
dire pugne et tonens annibali
romana clade gloriosa. decemue
si aut inuincibilis horrendo malo
quid dicitur. Sed annibal cum
esset crudelissimus in inimicorum
atrocissimorum rede factus per
mississe prohibetur. unde tres
modios annos aureos tantum
quoniam misit quo intelligunt
tantum in illo plio dignitate
rendisse romana ut facilius ea
imper inmensa qua inus am-
hinc strages turbe cetero tanto
utque inuicissimos quito in firmioris
qui sine annis iacebat conuicta
mandaportus qua inuicenda putaret.
denique tanta militum inopia sen-
ta est ut romani reos famulos
proposita inprimis colligerent
peruicia libertate donarent at
illis pudendis non tunc supplere
qua inuicere exercitus. De-
uis itaque inuicis ite faciamus in-
miam iam libertis promana
re publica pugnaturis arma
defuerit. denata sunt templis
tuncqua romani dyis suis di-

rent. Vnde que ta diu habuisti
inutiliter. si forte aliquid utile
inde fuit. prout in inuicenda unde
in inuicenda inuicil fuit potuisti
tunc etiam stipendys sufficiendis
in defecisset erarium in usibus
publicos opes uenire quate-
deo uno quocumque id quod habuit co-
ferente. ut prout singulos annos
aureos singulas et bullas in-
ferabilia dignitatis insignia
inuicil sibi diu senatus ipse quito
magis ceteri ordines tribus et
relinquunt. quos feret illos
si inuicis reponibus ad hanc inopia
rogentur ac eas modo vix sed
qui per ipsa uoluptate plia
donantur. hystrionibus qui tunc
sermonibus per exima salute col-
lata sunt de.

Sed in his omnibus belli
puniti sed malis inuicil
inuisibilibus ac inuisibili-
querela dignis qua exicium
sagittarum sunt. Her quippe tunc in hispanie
tas annuissima per romani. In
eidem plio fidem seruat eisa
est. hinc enim annibal fracto
fede romanorum causas quesuit
quibus eos irritaret ad bellum.
Sagittarum ergo ferat obsideb-
et ubi rome auditu est. inuicil
legati annibalem fuerit ab eius
obsidione discedet. Contigit
tunc agnitionem perit. querelam
et deponit fides rupta. in-
fecto et negotio romani redeunt.
In hoc more agitur. in sed illa
cunctas opulentissima sue rei
publice romane et carissima octo vel nonam se
uel apens mense deletu est.
tunc inuicil lege quito magis
scribere honoris est. Breuit
in eu quicquid abo. ad rem quippe
que agitur multum pertinet. Per
ferme ytabunt. Nam etiam
nostrum radaneibus a nonnullis
pasta prohibetur. Deinde omni
festa et ne saltem captiua

immensus annibal pueniret ingente
rogi publice fuit. inquam
ardentem ferro eam tridatus
omnes se suos qz miserit. hic
aliquid agent di belluones
atqz nobilones sacrificos a
dapiibus mstantes et fallacis
diminacōm caligine decipietes
hic aliquid agent ut ciuitati ipsi
romani ammassime subueniret
et fidei seruatoe penite pure
no finent. Ipi utiqz mediū pre-
fuerit. Cum rōne rei publice
interiecto fedē copulata est.
Custodiens itaqz fideliter qz
ipis presidibus placito mixeat
mixerat iracōne constrinxat
apfido obfessa oppressa copu-
ta est. Si ipi di tempestate
atqz fulnibus annibalem pty-
ea romani primi membris
terruerit longe qz miserit
tunc pmi tale aliquid fuerit
audeo quippe dire honestus
illis pro amas romano. S.
ideo pstituit qz ne romani
frangerit fidem et nulla ope
tūc habentibus quā p ipis
romani qui p se pugnabat
atqz aduersus annibalem opu-
lenta erant potuisse tepestate
ferre. Si ergo tutores esset
romane felicitatis et glorie
tam graue ab ea timere sa-
guntine calanuitatis auerterit
tunc vero qz stulte credidit
dys illis defensoribus rōmā
victorie annibale nō posse qui
saguntine urbi nō potuerit
ne pro eis pure amicaa sub-
uenire. Si saguntinos xpla-
mus plus esset et huiusmodi
aliquid pfide euangelica pate-
quaqz se ipse nec ferro nec
ignibus corrupisset. Si ita
si p fide euangelica exadū
pateretur. ea tpe pateret

quia in xpm credidit nō mercede
breuissimū tps s. eternū patis me-
mme. Pro istis aut dys quippe
rohi prohibent. pterea rohi
reptunt ut hanc labenat atqz
tūpennū res felicitatis tuta sit
quid nobis defensatores ac excusa-
tores eoz de saguntinis penitibus
residebūt nisi qz de illo regulo
extincto hoc quippe inter est qre
vñ qz hā. Her tota ciuitas utriusqz
tū mātus tū gseruato fidei fuit
ppter hanc em adhostes et redie
ille voluit et uoluit ista tūpne
Consuata ergo pnotat deoz nā
fides. An pnt et dys ppias pure
nō solum quippe hoies vñ eā
integre ciuitates ut nōhūt eli-
gant. Si em fidei seruare uasat
illi di queant pfidos aquibus
rolant. Si aut illis ppias mlti
gramb qz ciuitatibz afflicti inte-
rire hoies ciuitates qz pnt nōh
fructi felicitat huius coluntur
desinat igit succedere qui sacē
deoz suoz pōtis se infelices
esse fros putat. Possent em
illis nō solum manetibus verō
etiā sanctibus nō fuit modo
denuscia murmurare. si sicut tū
regulus et saguntini exauati
horribili etiā penitū interire
Porro inter sedm. **xxi**
et postremū bellū mātū
pugnense qm salustius optimis
moribus et maxima concordia
dixit egisse romanos. multa
em pteo suscepi opis modū
comptis. ead ergo tpe tpe
mors optimos maxime qz con-
cordie sapio ille rōme ytalieqz
liberator eiusd belli pūma pēdi
tūm horrendi tam exatosi tam
pūlosi pūclaris mirabilis
qz confector victor annibalis.
domitor qz mātūpūm rui ab
adolescētia vitā describitur

dies deditur replebis q̄ multa iunior
 accusatoribus cessit. carensq̄ p̄na
 quia sua iustitiae salua et libera
 reddit. in oppido lutiensi egit re-
 liqua complerit q̄ vita p̄a in sig-
 nem suū triumphum. nullo illius
 m̄bis captus desiderio ita ut us-
 sisse phibeatur ne salte mortuo
 in ingrata p̄na suūq̄ fiet. deinde
 tūc p̄m p̄guen m̄allū p̄osuli
 de gallo q̄reas triumphantem a-
 siatica luxuria roma omi hoste
 peyor n̄cepit. Tūc enī p̄mū
 lecti herati et p̄iosa stragula
 visa phibeant. Tūc inducte in
 romana p̄salme et alia licentiosa
 nequicia. Sed nūc de hys malis
 que intollecabilē hoies patiūt
 non de hys que libent facit
 dicē instatū. Unde illud nūq̄
 de stupore comitorum q̄ sedes
 minuas extra p̄na quā libet
 mortuus est ad p̄te p̄tinet
 disputacionem q̄ ei romana
 minima a quoq̄ templis eūt
 annibalem nō reddiderūt vīe
 que propter istam t̄tinuū ro-
 luntur felicitate. de q̄ qua sed
 salustius eo t̄pe ibi dixit mores
 optimos fuisse p̄tea hoc densi-
 ana luxuria quēmorāq̄ putant
 ut n̄elligatur. enā illud asa-
 lūstio in comparacōe aliorū t̄p̄m
 dictū quibus t̄p̄ibus peyores
 utiq̄ ingratissimis discordijs
 mores fuerūt. nam tūc inter
 senonū et postonū bellū an-
 thaguenēse lata est. enā illa
 lex notoria ne quis hēden fr̄s
 faceret nec vnicū filiam qui
 lege quodē iniquis dīc aut co-
 gitare possit ignoro. Simp̄tū
 toto m̄uallo duorū bellorū p̄-
 m̄orū tollerabilior infelicitas
 fuit. Bellis tūc foris contēba-
 exatibz s̄ victorijs consolabar
 domū ante nulle fuit alias

discordie semebant. Sed ultimo
 bello p̄mitto vno impetū alterius
 supionis qui ab hoc etiam t̄pe af-
 ficiantū q̄gnomē inuenit. emula
 nūp̄ romani ab stirpe deleta est.
 ac deinde tūtis malorū aggr̄bz
 oppressa rōna res publica n̄t p̄-
 pitate ac securitate res unde
 minimū corruptis moribus mala
 illa contēsta sūt plus nonisse
 mentū. Tūc enī cūsa q̄ prius
 nonieat q̄ dūi cēuersa t̄at̄hago
 hoc toto t̄pe usq̄ ad resarem an-
 gustū qui videtur nō adhuc ut
 iporū opmione gloriosam sed
 contēndosam et exinosam et
 plane iam enēmē ac laug-
 vīdam libertatem omnino extor-
 pisse romanos et ad regule ar-
 bitriū tūcta reuocasse et quasi
 moribida belustate colapsam
 veluti instaurasse ac reuocasse
 rem publicam toto t̄p̄o isto h̄c
 omitto ex alijs atq̄ alijs anis
 et iam atq̄ cūa bellitas t̄ades
 et immatūm fedus horrenda
 ignominia maculosū voluerūt
 em p̄lli decemē et manūno
 rosū ut aut augurū malū
 fecerūt quasi p̄tot annos
 quibus illa exigua ciuitas rōmū
 nūtreffa exētū affluat n̄p̄ q̄
 romane rō publice t̄on cē
 iam repat. alij t̄on cā malo
 augurio p̄resserūt s̄ h̄ nūq̄ o-
 uanis illō **XXV** m̄itto
 nequaq̄ t̄atuerim quod
 m̄itidates rex asye ubiq̄ in
 asya p̄gimātes tūes rōnos
 atq̄ i m̄abili copia suis nego-
 n̄is m̄itutos vno die om̄di-
 missit et fūi est. Enā illa
 m̄iscabilis res fāces erat.
 subitot̄ ubiq̄ fūisset m̄uctus
 in agro in via in oppido i domo
 in vito in foro in templo i lecto
 in t̄uuiio in opm̄ate atq̄ im̄pie
 fūisse trucidatū. Et gemitus

ut ita

moneretur. que lacrimae specta-
tū. fortasse eā ferentū fuerit
etiam dūta uentis hospitū nō
soli uidendi nepharias illas re-
des domi sue. uerū eā petidi
ab illa blanda comitate hūitatē
repente mutatus uulabūs ad hos-
tile negotiū in pace pagendū
mutus repete dūa omniū uolū-
tibus tūm pausus in corpore et
pausus in animo feruētū. **U**nu
deos et domesticos et publicos
tū desedibus suis ad illa me-
meabilem perhationē pfecti sūt
quos cōsulerent nō habebant
hoc si ita est nō hūt tū isti in
hac causa de nris tēpibz qāntū
Olim romani her uana qreptū
Si autē cōsulerūt indeatū
quid ista pferūt qū p hūa-
nas dūtaxat leges memine
phibente talia licuerūt **xxm**
Sed iam alia mala quibz
possumus breuē hūcōiaq
que qūto mīora tūto mīora
extiterat discordie ciuiles uel
potius ciuiles uel tā sedito-
ries sed eā ipā bella urbana
ubi tantus sanguis effusus ē
ubi pū studia nō cōtēntiū
diffensionibus uis qz uocibz
malturū s; plane iam fer-
ro armis qz semebat. **B**el-
la fortalia bella feruilia.
Bella ciuilia qūta romani
auore fuderūt qūta ytalie
vastatione desertōneqz fereūt
namqz anteqz se aduersum
romā sociale latū quonēt
tūta mīra hūanis usibus
subdita canes eqm asini bo-
nes et quēqz alia pecora s; b;
hōm domino fuerūt subito
effrata et domesticē lēntatē
oblita relictis rectis liberi
vagabantur et omniū non
solum aliorū uerū eā dūoz

mersabatur. accessu nō sine exito
uel pūto audentis si quis de pūo
mīret. **E**uāta mali signū fuit
si hoc signū fuit qz hū mīam
fuit. si eā signū nō fuit hoc
si mīs tēpibz accidisset. uibidi-
ores illos qūa illi sua alia pate-
rentur. **S**equi **xxm**
Uti aut ciuiliū maloz fuit se-
ditiones qūatōz agris legibus
exitate. **D**olebat em agros pūo
diuidere quos nobilitas pūm
possidebat. sed eis iam uetusta
iniquitate andē cōuellerē pūlo-
sissimū. ymo uō ut res ipā do-
tuit pūo pūm fuit. **E**ue fū-
nera sūt. quia tū pūo gra-
tūis occisus est. que eā tūm
alius fuit. eū nō longo inter-
pūto tēpē neqz em legibus et
ordīe pūtu sed turbis armoz
qz afflictibus nobiles ignobilesqz
uicabant. **P**ost qūatū alius
interfitionem. lucius optimus
cōsul qū aduersus eū mīra
in bēn arma cōmōnat eos qz
tū sōrys oppreſsione extincto
ingente ciuiliū frage fereūt
ciuiliū qūem habēt iam iudicia-
ria mīstione rectos psequens
tra mīlia hōm occidisse phibe-
ex quo intelligi pū quātā
mīstidūe mōrū habere po-
tuerit turbidus cōflictus ar-
moz qū tantā hūit mīstidū
uelud exantia qūto. pausus
gratū pūis caput quām qūe
erat tanto auri pondē cōsili
uendit. **H**ec em pūo rede
pūsserat in qua eā occisus est
tūl tūm liberi mīstus fulmīs
cōsularis s; **xxv**
H legati sine senatus cō-
pūto eo ipō loco ubi fi-
ueris tumultus ille cōmissus
est. ubi tot ciues ordūis tū-
mīstū renderūt edes cōcordie
frā est ut gratū pūe

testis antiquitatis oculos ferret
 meona q̄ q̄p̄geret sed hoc quod
 aliud fuit quā irrisio deorū illi
 deo templū constituit que si eēt
 inuitate non tātis dissensio-
 bus dilacerata corrueat nisi
 forte scelens huius rea discordia
 quā deseruet aīos nūmū
 meruit nulla die tamq̄ man-
 tere inludi. Cui em si rebus
 gestis congruere voluerunt nō
 ibi potius eodem discordie fabri-
 tauerūt. an illa itaq̄ redditur
 nū discordia dea sit et discordia
 dea non sit ut s̄m subeomus.
 distictiōem bona sit ista illa
 vero mala. Nec ipse aliud fecit
 videtur qm̄ q̄duertit. Rome
 etiam febri sicut saluti templū
 cōstitutū. Eo igitur modo non
 tū discordie vni enā discordie
 cōstitutū debuit. P̄uolose itaq̄
 rōm tam mala dea nata noli-
 erūt vniū nec trojanū exōm
 reuoluerūt originem ab eius
 effusione sup̄fisse sp̄a quippe
 quia nū deos nō fūerāt inui-
 tata tū deorū sūe autē ma-
 li suppositōe cōmetata est. vnde
 vix nūmū et venus victrix
 et raptā helenā ātrova deleta
 est. Quia p̄pter si forte in dū-
 nata q̄ inter deos m̄mbe nullū
 templū hīc meruit adeo iam tū-
 ba tūmū tumultibus ciuitatem
 quāto antius potuit irritari
 nū in loco illius redis hoc ē i loco
 sū op̄is aduersare sūe cōstitū-
 tam eodem videt. hec varia ri-
 dentibus nobis illi docti sapientes
 q̄ stomachant et hī nūmū bo-
 norū malorū q̄ auctores dehar-
 q̄e concordie discordieq̄ non
 exemit sūe p̄termissit hāc
 deas nūmū eīq̄ febre bello nā
 q̄ p̄tulerūt quibus antiq̄ fama
 fererūt sūe et ista coluerūt
 tū sic eos discedente concordia
 discordia semens usq̄ ad ciuiliā

Bella p̄duxit p̄dās vero sedi
 rōmibus obstricula eodem totū
 die testa redis supplicia q̄ p̄tatos q̄onātibq̄
 si sup̄p̄atē p̄p̄atē. lūcus satū- p̄ntazunt
 nūmū tribūmū et quibus s̄mūq̄ eīntū q̄lī
 p̄tor et post multo martus dū p̄fecerunt
 sū. Quorū om̄ sedicōibus a- m̄dūant
 des primo ḡmūssime deinde sō p̄enta pe-
 nalia bella exarserūt quibus iara labo-
 ytalīa uehemēter afflicta et dem̄eps
 ad uasitātē mirabilē dīscōm q̄māto
 q̄ p̄ducta est. Bellū deinde. res non
 ferule succēssit et bella tūilla exēplū
 que p̄elia cōmissa sūt quid deuitare
 sagūmū sūmū ut om̄s ytalīe p̄d̄p̄anc
 gentes quibus rōmī maxime ḡratorū
 p̄ollebat. m̄p̄m tūmūq̄ sēna sed sūp̄are
 barbaries dōmarent. Nam ex-
 panassimis hoc est m̄q̄ quā
 septuaginta gladiatoribus que
 admodū bellū ferule cōtractū
 sit ad q̄ntū m̄mū 7 quā n̄rem acrem
 ferre q̄ p̄uenit. quos illes
 m̄mū impatōes p̄tī rōmā sū
 pauent. 7 quos et quid m̄mū-
 tes regionesq̄ vastauerūt vix
 qui hīstoriam cōspīserūt satis
 exphare potuerūt. Nec id
 solū fuit sūle bellū s̄ et ma-
 redonā p̄māam prius sūlia
 de p̄fata sūt. Deinde sūliam
 orūmū martūmā. Quāta enā
 et quā honenda q̄miserūt sa-
 nōmūa primo deinde valida
 bella p̄yitātē quibus p̄māgūmū-
 dūe tēz valeat eloqui. XXVI
 m̄mū vero martus tūli
 sanguine iam m̄uentis
 multas aduersas sibi p̄mū p̄-
 emptis victus m̄be p̄fugisset
 vix paululū respirare m̄itate
 ut verbis tullianis utaz sup̄ant
 postea annūm tū mario Cui
 vero clarissimis vīs m̄terfectis
 lūmīa ciuitatis extincta sūt.
 ultus est hūq̄ vītore m̄deli-
 tatem postea sūlla ne dīa q̄d

opus est quia diminutione
timu et quia calamitate rei pub
lice. De hac enim vindicta que
puriosior fuit quam si scelera pun
iebantur impunita relinquerentur.
aut et lucanus. Excessit medi
cina modum nimiumque feruta est
et sua morbi duxere manus pri
us nocentes. Et tunc iam soli pri
us esse ceteros. illo bello ma
riano atque syllano exceptis hijs
qui foris mane tenderunt in ipsa
quorum in urbe cadaveribus viri pla
te. fora theatra templa con
pleta sunt ut difficile iudicantur
quoniam victores plus finem ediderunt
ultra prius ut vincerent an quia bi
assent. cum enim victoria mariana
quoniam de exilio se ipse restituit excep
tis hijs passim quaque versu cede
bus factis caput octavii consil
ponet in rostris. cesar et
fimbria domibus trucidantur
suis. duo crassi pater et filius
in conspectu mutuo mactantur.
lebius et munitorius vincti tracti
sparsis visceribus interierunt.
titulus hausto veneno se mani
bus inimicorum subtrahens merula
flamme dyalis passis venis
domi eadem sua sanguine litat. in
ipsum autem marii oculis intimo
feriebantur quibus salutantibus
dextera porrecte voluisset.
Syllanus vero. **xxviii**
victoria feruta huiusque
videlicet duodecim crudelitatem
post tentum sanguinem timu quod
fusa fuerat opata. finito iam
bello inimicis viventibus
crudelibus in pace grassata
est. Jam eadem post marii
minoris postumas ac relictissi
mas cedes adite fuerunt.
alie igniores amario inme
ne atque carbone eandem pri
mum marianam que syllam in
minente non solum victoria

sed etiam marii desperantes salute
cuncta suis alijsque rebus imple
verunt. nam propter stragem late
perdita diffusi obsessi etiam
senatu de ipsa curia tanquam de
turre perducebant ad gladium
mutuus frivola pontifex. qui
nichil apud romanos templo
veste sanctius habebat. animam
ipsum amplexus occisus est.
ignemque illi qui propter curia
vinctum semper ardebat suo pene
sanguine extinxit. urbem de
inde syllam victor intravit. qui
in viam publicam non iam bello
sed ipsa pace semiente septe milia
perditum videret. merita sed iubedo
non pugnando perstruere in urbe
aut tota que vellet syllanus
quisque feriebat unde tot finem
mari. quoniam non poterat donec
syllam suggereretur. finem esse
aliquos vincti ut essent quibus
possent impare qui vicerunt.
Tunc rogata que hac atque hac
passim fimbria ferebatur.
licentia ingulandi. tabula illa
tunc magna gratulatione profusa
est. et hominum ex utroque ordine
splendido equestri. salis atque
senatorio occidendos ac per
bendos duo milia quoniam
quoniam stabat. nam si consolabat
modus. nec quia tot debebant
tantum erat meritis quoniam scire
quia ceteri non timebant. Sed
in quibusdam qui mori sunt iussi
erat et ipsa fides crudelis ceteros
senatus quia mortui exquisiti
gemunt. quenda enim sine pro
latum manus diripiunt.
in manus homines hominem vivum quia
bestie solent dissepere cadaver
abieci. alius oculis effossis et
periculatum membris amputatis
in tantis cruciatibus diu vivere
ut potius diu mori mactus est.

Subiugatae sunt etiam tamquam mille
quedam nobiles civitates. una
vero velud unus reus duci iube-
re tota est iussa civitas tradi-
dari. hec facta sunt in pace potius
belli non ut acceleraretur optima
victoria si ne contemneretur obre-
ta pax cum bello cum crudelitate
tractant et viat illud enim
persternit armatos ista nudatos.
bellum erat ut qui feriebatur si
posset feriret pax ante videretur
ut qui evaserat videretur si ne
moriens non repugnaret **xxviii**
I ne rabies extraxeretur
que semina barbarorum
hinc de civibus victorie civium
operari potest. Et cum roma finies-
tus tetius amantissimus vidit
utrum olim gallos et paulo
ante gothorum irruptionem an-
niam et sylle aliorumque in eorum
provinciis viros clarissimos tamquam
suorum hominum in sua membra
ferocitate nulli vero tradenda-
runt senatus quidem eius in urbe
tota propter ante capitolinam
que sola utique defensa est
repugnare potuerunt. Sed in illo
colle constitutis ante vitam
saltem vendiderunt quia et
si ferro tempore non possent pos-
sunt tamen ob fidione cōsumme.
gothi vero tam multis senatoribus
peperunt ut magis mirum sit quam
aliquos peremerunt. At vero
sylla uno adhuc mario ipsum
capitolium quod agathis tutum fuit
ad decernendas sedes victor in-
sedet. Et cum fuga marius lapsus
esset ferocior quoniam reditus
iste in capitolio per senatus est
consultum tamen multos vita-
rebus quam periculis. Marcius
atque philus sylla absente quod
factum cum periret fuit. qui magis
cum senatori pontifici in am-
pnam ubi erant ut ante facta
romania misere ambrenti
complexibus non pepererunt
ut magis mirum

syllana porro tabula illa post-
ma ut omittamus alias arma-
biles mores plures nihilant
senatores quam gothi nec expo-
nere potuerunt. quia igitur **xxviii**
fronte quo torde qua impu-
dentia qua in sapientia vel
potius in mentia illa diis suis
non imputant et hoc non imputat
I rudelidristo **xxv**
bella civilia omnibus bellis
hostilibus antioribus etiam eorum
fateantur amantiora quibus illa
res publica nec afflicta sed
perdita omnino iudicata est longe
ante adventum christi exorta sunt
et sceleratae consuetudine
causae abello mariano atque
syllano ad bella sertorii et ra-
tine quorum assilla fuerat ille
perscriptus ille iustus inde ad-
lepidi et ratuli bellum quorum alii
gesta syllana restituit alter
defende temptabat. unde et ad
et pompey et cesarem quorum
pompeyus sedat. sylle fuerat
eius quam potentiam vel equaverat
nec iam etiam superaret. cesar
aut pompey potentiam non fe-
rebat sed quia non habebat quia
cum illo victo interfecto quam his-
tendit hinc ad alium restituit
qui post augustus appellatus
est peremerunt quo impante
natus est christus. nam et ipse
augustus cum multis gessit bella
civilia et in eis etiam multa cla-
rissimi viri perierunt inter quos
et cetero disertus ille regende **artifex**
rei publice pompey qui prope
victorie gratiam cesare qui vic-
toria nullam sibi met exertuit
pues quam adversarius vitam digni-
tate quam donavit tamquam restituit
appetitorem quorundam nobilium
romano senatorum velud pro rei
publice libertate in ipsa curia
trucidavit. huius deinde pote-
ntiam multum moribus dispar-
mays quam omnibus in quibus

atque corruptis affectae videbat
antonius cui nehermet pcedon
illa velud pte libertate tyro
resistebat. tunc emiserat mirabilis
indolis adolescens. ille alius re-
sar illi gni resaris filius ad-
optimus qui ut duxi postea est
appellatus augustus. hunc ado-
lescenti resari ut eius potera
contra antonium mutaret. tyro
faniebat sperans eum depulsa
et oppressa antonii diuisione
instituitur rei publice libertate
usque adeo reus atque improbus
fuit. ut ille ipse iuuenis cui
dignitatem atque pietate fovebat
et eundem tyronem occidendi
antonio quadam quasi corrodie
pamorie pmitteret et ipam li-
bertate rei publice pro qua
ille multum clamauit. ditioni
pro subiungeret deos suos accu-
saret de finis

I eos suos accusant detrahis
malis qui in xpo mgti
sunt de tempore bonis. Certe qui
illa mala fiebant talebantur
are nunquam habeo tunc se
q. reuerentibus habebant clarebat
sarei dona fama reuendebant
sacris tributa. ludebat. fureba-
intemphis qui passim tantus
sanguis tunc sanguis amibus
non modo in ceteris locis. vni
inter ipa quoque deorum altaria
fundebar. non elegit templum
quo confugeret. illius quia fuisse
elegerat mutus. hii vero qui in
indignis insultant. tibus xpia-
nis aut ad loca xpo diuissima
confugerunt. aut illuc eos ut
venerunt etiam ipi barbari deduxerunt
Istud scio et h. mem. quistis si
studio pui indicat facillime at-
notat. ut omitta cetera que multa
quomocumque et alia multo plura
que quomocumque longi putam si
huanum genus in te bella xpiana
receptet disciplina ut qserpnetur
vix tenui vastato quia illis
bellis europam afflictaque gunt

nullus talis quales in patm
in religionem xpiane ille tribuet
mala multo aut minus eaz
notas tollerentur. quia attinet
ad idios si xpiane religionis
receptionem et diffinitionem. uel
inrupta illa ystoria. uel tybe-
rim fluit. igitur q. illa depo-
pulsio. uel qd. tanta mala pcedit
bella illa trinita sequent. mala
etiam alia que nst. adeo incredi-
biliter acciderunt ut in p. ditiona
marent. si xpianis accidissent. tybo-
quibus ea in xpianis hominibus
tunc. crimina obicunt. omitta q. pe-
illa que in f. fuerit mira q. nox-
ia. bones locutos in finis non
natos de vrbis inis quida vba
denasse. volasse serpentes et f. r. a
q. st. nias et homines i. mas. t. h. y.
f. x. n. f. i. n. s. s. e. q. u. e. r. s. a. s. et t. e. t. u. a.
h. m. u. s. m. o. d. i. q. u. e. i. n. e. a. z. l. i. b. r. i. s.
non fabulosus s. h. y. s. t. o. r. i. a. s. s. e. n.
v. e. r. a. s. e. n. f. a. l. s. a. s. i. n. t. n. o. i. n. f. e. r. m. i. t.
h. o. m. i. n. u. s. p. u. n. c. e. m. s. e. d. s. i. m. p. o. r. e. m.
Sed in p. h. u. t. b. i. a. t. u. p. h. u. t. n. e. t. a.
c. i. p. h. u. t. l. a. p. i. d. i. b. u. s. n. o. u. t. q. u. i. n. d. o.
a. p. p. e. l. l. a. r. i. s. o. l. e. t. h. o. r. n. o. i. e. s. i. o. m. o.
l. a. p. i. d. i. b. u. s. h. o. r. p. f. e. c. t. o. e. a. d. q. u. i. n. u. s.
s. e. d. e. p. o. t. u. e. r. u. t. l. e. g. i. m. q. u. i. d. e. o. s.
e. r. i. t. u. e. i. s. i. p. s. u. s. a. b. i. p. s. o. m. o. n. i. t. u. s.
v. e. r. t. i. r. e. u. s. q. u. e. a. d. l. i. t. u. s. p. e. m. i. n. i. d. e.
c. u. r. r. e. n. t. i. b. u. s. i. t. a. m. a. r. e. f. u. i. s. s. e.
u. t. r. i. p. e. s. e. x. u. e. n. t. u. r. e. t. p. r. e. s. n. a.
u. i. n. s. o. l. u. e. n. t. h. o. r. u. t. q. u. i. n. o. l. e. n. t.
u. o. x. i. n. f. u. i. t. q. u. a. n. u. s. i. n. e. d. i. b. i. l. i. t. e. r.
m. i. s. Eod. i. n. s. u. s. e. s. t. i. n. g. u. i. t. t. a. t. u.
v. i. f. a. m. i. l. l. e. s. p. i. s. e. r. u. t. o. p. p. l. e. t. a. e. s. s. e.
s. i. n. i. l. i. a. n. c. a. t. u. s. m. e. n. s. i. s. i. n. b. i. s. t. e. c. t. a.
o. b. r. u. t. a. e. t. o. p. p. r. e. s. s. a. d. u. r. u. e. r. a. t. q. u. a.
c. a. l. a. m. i. t. a. t. e. p. m. o. t. i. m. i. s. e. r. i. c. o. r. d. i. t. a. r.
e. u. s. d. e. m. a. n. n. i. t. r. i. b. u. t. u. i. e. i. r. e. l. a. x. a.
u. e. i. d. e. m. l. o. c. u. s. t. a. z. e. a. d. i. n. a. f. f. l. i. c. a.
m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. e. p. r. o. d. i. g. i. s. s. i. m. i. l. e. f. u. i. s. s. e.
C. i. i. c. a. n. p. u. l. i. i. d. e. m. p. r. o. m. i. a. l. i. s.
m. a. n. d. a. m. e. r. u. t. c. o. s. i. p. t. i. s. e. m. f. r. u. c.
t. i. b. u. s. f. o. l. i. s. q. u. e. l. i. g. n. o. z. i. n. f. e. r. t. i.
a. t. q. u. e. n. i. e. s. t. i. m. a. b. i. l. i. m. i. s. e. i. n. m. a. r. e.
d. i. c. i. t. e. s. s. e. d. e. r. i. c. t. a. q. u. a. m. o. r. t. u. a.
r. e. d. d. i. t. a. t. q. u. e. l. i. t. t. o. r. i. b. u. s. a. t. q. u. e. h. i. n. c.
a. e. r. e. c. o. r. r. u. p. t. o. t. r. i. t. u. s. e. t. i. a. p. e. s. t. i.

lenam ut in solo regno maxime
fisse octingenta milia hominum pe-
risse referunt et multo amplius
inter lictoribus primis. Tunc vix
ex triginta milibus iuniorum que
ibi erant decem remansisse co-
firmat talis namque vanitas esse
patitur eisque rursus opelluntur.
Et hoc non ex parte religionis
tribuit si tribus christianis videtur
et si diis suis ista non tribu-
unt quorum cultu ideo reguntur
ne ista ut inuicem parantur in
ea maiora prouiderint agnibus
inter se colebantur. *Quasi quidam*

De his que primo nomine
disputata sunt. De his
que libro secundo et tertio con-
tineantur. *Dei placitudo imperij*
que non nisi bellis acquiritur
in bonis siue sapienter habenda
sit siue feliciter. *Dei placitudo*
haec sit latrocinij regia absque
iustitia. *De fugitiuis gladiis*
tribus quorum potentia similis
fuit regie dignitati. *De*
aviditate unius regis qui ut la-
tus daretur primis militibus bella
fuerunt. *Dei regia turba*
non per se suos atque de se de-
os inuenit vel deserunt. *De*
his. *Deus deos pro se*
putant romani imperij sui auc-
torem atque seruati in singulis
vix singulas res tuorum
mittenda esse crediderunt.
Dei imperij romani amplitudo
et diuturnitas romi sunt asseri-
benda que simul dei cultores
ipsius opinantur. *Deus opi-*
niones secuti sunt qui diuer-
sos deos diuersis mundi partibus
preferunt. *De multis diis quibus*
doctores paganorum unum eundem
quod ioue esse defendunt. *De*
opinione eorum qui dei cum mundi
dum et mundi corpus dei esse
putauerunt. *De his qui so-*
la ioualia imitati partes esse unius
dei asserunt. *Angustina.*

regnum ioui in congruentem a sarbi
an si ut uoluit deus est victoria
ipsa hinc uergens sola sufficeret
Dei congruat bonis facinus
velle restituit. *Deus fuit*
quod iouem omnibus rebus et
omnibus motibus deos singulos
deputantes eodem quibus exa-
portas esse voluerunt. *Dei*
an si iouis summa potestas est
etiam victoria dei debuerit esti-
mari. *Dei felicitate et fortuna*
qui deas putant quia tunc fe-
cuerunt. *De fortuna multi-*
ebri. *De uirtute et fide*
quas pagani templis et sacris
honoraui. *Primitiue alia*
bona que simul colenda fue-
runt si ita alijs diuitas tribue-
batur. *Deus uero non in-*
teligentes dei uirtute saltem
felicitate debuerunt esse con-
tempti. *De sua colendo*
deos quia a se uario gloria
collatam esse iouem. *De felicitate*
quam iouem
multos uenatores deorum diu-
non coluerunt honore diuinorum
pro omnibus sola sufficeret.
Deus uero defendunt pa-
gani quod inter deos colant ipsa
dona diuina. *De uno qui*
colendo deo qui licet nomine
ignoreretur in felicitate dator
esse sentitur. *De his*
stemis quos sibi dii celebrari
ex suis cultoribus existerunt.
De tribus quibus deos
de quibus stenola pontifex
disputauit. *Dei ad opti-*
nendum dilatandi quod regni pro-
fuit iouem cultus deos.
De falsitate opinionis
quo iouem regni fortitudo stabi-
litas uisa est iudicari. *De*
equalia de diis gentium etiam
cultores eorum se sentire fiteantur.
De opinionibus uario-
nis qui reprobata persuasionem
ipsam licet ad noticiam veri dei

non puenit vni hi dei esse colen-
dum tenuerit **xxv** Ob quam
speciem utilitatis principes gentium
apud subiectos sibi populos falsas
religiones voluerunt promanere
xxvi Quod modo et pte
dei veri et omni veru atque
regis ordinata sunt tempora
xxvii De regno iudeorum qd ab
vno et vero deo institutū atq
seruatiū est donec in vera re-
ligione manserint **capitulum**
quartus liber capitulum viii

De ciuitate dei dicere
exorsus prius iudeos
putari eius inimicos
qui terrena quidda
consecrantes rebus qz in hy-
pothesibus inhyantes quid-
qz in eis triste una potius ad-
monetores dei qz pmentis serui-
tute parit religioni inreputat
xpianis que vna est vera et
salubris religio. Et qui cum
sit in eis qz vltimis in doctri-
na vult doctor multitudine modum
in in githius uirtutū exstima-
tibus impitis ea que suis tibus
in solite acciderit p alia retro-
tpa accide no solere eoz qz
opinionem etiā hys qui eam
falsam esse nouerūt ut ad-
uersi nos iusta murmura ha-
bere videantur. sic fac dissimu-
latoe firmitatibus delibris quos
multos eoz ad cognoscendam
phtoz tpm hystoriam pteore
mandauerūt. longe alit esse
quia putant. demitandū fuit et
simul docendū deos falsos qz
uel palam volebant uel occulte
adhuc colunt. eos esse i mudi-
mos spūs et malignissimos
deducēs usqz ad eo ut aut veris
aut fictis etiā suis hi tpmi-
bus delirantur. que sibi telebi-
p sua noluerūt et appetendis
dampnabilibus factis hūanare-
notari non possit in firmitas
dum adqz militanda velud di-

uina pbetur multoties. her no
ex ma cōiectura pbanimq. sed
ptm ex recentia memoria quia
et ipi vidimq talia ac talibus
minibus exhiberi. pti ex his
eoz qui non tēp in cōtinuam
s tanq in honore deoz suoz
ista cōscripta postis reliquerūt
ista ita ut vū doctissimos apud
eos vanto et qtuissime antoi-
tatis tū rez hūmanas atqz diuinas
disptos faceret fibros alios hūa-
nis alios diuis pro sua ciuitate
rei dignitate distribues no salte
in rebus hūanis s in rebz diuis
ludos scētos ponet. tū itaqz
si tūz boni et honesti homines
in ciuitate essent nec in rebus
hūanis ludi scēta esse debuisset
qd profecto no ciuitate sua fecit
s qm eos vome natos et educa-
tos in diuis rebus inuenit Et
qui in fine pmi libri que de in-
ceps dicenda essent breuiter
posuimq et ex his quida idio-
bas sequētibz diu expectatōi
legentū que restant reddenda
cōgnosimus **capitulum i**

Iomiscamq ergo quedā nos
esse dictōres dicturos ad-
uersus eos qui iūne rei pns
lice clades in regione in am
referūt Et cōmēndatōis quaqz
et quāta qz occurrē potuissent
uel satis esse vident mala que
illa ciuitas ptulit uel ad eius
impū pūne pūentes aūqua
eoz sacrificia phibita fuissent
que oia paul dubio nobis tri-
buerēt. si iā uel illis claret mā
religio uel ita eos sacris sacrilegijs
phibet. her in secundo et tertio
libro satis qūtu existimo absolui
In secundo agentes de malis morz
que mala uel sola uel maxima
deputanda sunt iūctio aut d hys
malis que iūcti sola pti exhorēt
corpus videlicet extrahz qz rez
que pteniqz parantur et boni

Illa vero mala non dico parent
 si libenter habet quibus ipse sunt
 mali et que paucis dexti desola
 illa civitate atque eius impio nec
 inde oia usque adcesare angustat
 quid sit quicquid uoluisse et
 exaggerare illa mala quod non sibi
 inimici homines faciunt sicut sunt
 vastationes everfionesque bellorum
 cum si ex ipso mundi elementis fire-
 nis accidunt rebus quod uno loco
 apuleius distinxit in eo libro
 que de mundo scripsit triena oia
 dicens. Mutaciones querfiones
 et intus habet namque in modis
 tre moribus huius ut verbum
 eius utrum distinxit humum et
 interceptas in bes in ipse dicit
 abruptis eadem mibribus pluribus
 esse totas regiones illas eadem
 que prius fuerunt quicquid
 hospitibus atque aduenis fluctibus
 infulatus aliasque desideria maius
 pedestri accessu prius frax uichs
 ut pcellis everfas esse ciuitates
 in cendia demibibus emicuisse quod
 orientis regiones conflatae pie-
 runt et in occidentis plagis
 tunc ignes quasdam ac plurimas
 easdem strages dedisse sicut ex-
 etque vtriusque quidam effusis na-
 taribus diuina incendia perdetima
 torrentis vite flammaz flumina
 curruisse si hoc atque huiusmodi quod
 hystoria unde possem colligere
 voluissim qui fuissent quod illis temporibus
 euenerunt inquit christi nomine illa
 istorum vana et vere saluti perniciosa
 opinio et peruersa me etiam
 demeruit quos eorum mores
 et quia obtrahit deus verus admi-
 gendium impium adiuuare dignatus
 est in cuius parte sunt reuera omnia
 quaque eos misit adiuuare huius
 quos deos putat et potius quicquid
 deapiendo et fallendo nonerunt
 unde nunc misit illos esse dicunt
 et nunc de in tremetis impium idem
 nam denotia fallacia demonum
 quos velut deos colebant quicquid

malos inuenerit moribus eos in
 secundo maxime libro non pauci
 iam dicit sunt per omnes mit absolutos
 tres libros ubi oportuit videri
 est commendamus eadem in ipse bellorum
 malis quicquid solat deus per christi
 nome cum tunc honoris barbari de-
 tulerunt per bellorum more bonis
 malis quod contulit qui sunt solem
 sunt omni super bonos et malos et
 phit super iustos et iniustos quicquid
 itaque videamus quale sit quod tanta
 latitudine ac diuturnitate imperii
 romani illis diis audet tribuere
 quos etiam plurimum ludos obsequa
 et plurimum hominum ministeria se honeste
 re robusse contendunt

namque prius uellem paucis
 huius inquit que sit ratio quod
 prudentia cum hominum felicitatem non
 possis ostendere semper in bellis da-
 dibus et in sanguine civium uel
 hostium in humano in tenebroso a-
 more in ciuitate in cupiditate versa
 cum ut uirum leticie copare fia-
 gilitate splendide cum timeat hor-
 ribilius ne repente frangatur de
 impio magnitudine ac latitudine
 uelle florari. hoc ut facilius di-
 uidetur non uanescimus inani ve-
 rostitute iactati atque obtundamus
 interitus anem altissimis vocabu-
 lis rebus in audimus ipsos reuera
 prius si duos constituas homines
 nam signis quicquid hoc ut in fine
 una huius ita quasi elementum est
 ciuitatis et regni quicquid huius
 occupatione latissimum quos duos
 hominum omni paupere uel potius
 mediocre aliam perditum cogitamus
 Sed diuine timoribus auxilium in
 ribus tabescentem cupiditate fla-
 grantem iniqua securus semper inque-
 tu peritus innumeras tentationibus
 iniquitatem augente fame huius
 inferis perditionem sunt in in me
 sunt modis atque illis augumentis tunc
 quorum amantissimas agrestem me-
 diocrem vero illis re famulanti
 pua atque sumpta sibi sufficiente

carissimum suis cognatis viris
amicis dulcissima pace standente
pietate religiosi benigni mete
sani corpore vita pacis monis
cristi qstia ferus. uestro ut
qstia ita desipiat ut audent
dubitare que preferat ut ergo
in his duobus hominibus ita in
duabus familiis. ita in duabus
populis. ita in duobus regibus re-
seque gula equitatis qua vigilat
adhibita si ma intus corrigat
facillime videbimus ubi habiter
vanitas et ubi felicitas quare
si deus verus colatur. ei q sa-
tis veritas et bonis honoribus
sumatur. utile est ut boni longe
lateqz diu regnent neqz hanc
reps q illis utile est quibus
regnat. ita quatuor adpos pti-
net pietas et probitas eoz
que magna dona dei sunt fuffi-
at eis ad vera felicitate qua
et ista vita bene agat et
postea populi etia iustit
ergo terra regni bonoz non
tam illis pstat q rebus huius-
nis. maloz vo regni magis
reputantur noceat qui suos auctos
vastat fecerit maiore licentia
hys aut qui eis seruando
subdunt non nocet nisi iniquitas
pa nam insas quidq maloz
adimpis domus inogatur
non est pena cuius f vltimis
examine. Proinde bonis ena
si seruat liber est. malis at
etiam si requiet finis est. nec
vniqz hois p qd est finis tor-
duos quot vias de quibus
vias tu ager scripta dicit
a quo en aut quis demitus est
hinc et finis additus est. **I**n
emota itaqz iusticia quid
sint regna nisi magna la-
tentia. quia et latrocinia quid
sint nisi quia regna. mangeton
ipa homi in pio pnapis. regit
pacto societatis asilgit. pfecti
lege preda dimittit. h malis

si intus pctor homi accessibus
aerat ut et loca teneat. sedes
constituat ciuitates occupat plos
subinget emendatus regni nome
affinit. qd ei iam i manifesto
confert non depta cupiditas f
addita impunitas. elegerit en
et veritate. allerandio illi magno
quidam reprehensus piratet
indit ita tu idem rex hominem
interrogasset qd ei videt ut mac
habet infest. ille libera totit
imata qd tibi inquit ut orbem
tiaz. f quia id ego exiguo na-
urgio facio lato vorez. quia tu
magna classe impator

Proinde omisso quere qles
romis compertit. qui
multu eis consultu est ut ex
illa vita dato sibi conspectio
ciuitatis penas debitas cogitare
desisteret quaz metus eos in-
mancia facinora ppelebat ut de-
inceps pacatores essent rebus
huanis. hoc dico qd qm romi
impri iam magni multas qles
subingatis ceteris q terribile a-
cerbe sentit graue timent non
puo negotio deuitande ingentis
fladis oppressum q pauca sum
gladiatores in campina deludo
fugientes exercitu magni
comparant tres dures habuerit
vtalia latissime et crudelissime
vastauerit. dicat quis istos deos
admiit ut ex puo et excocep-
tibili latrocinio puenirent ad
regni tantis iam romani tur-
ribus artibus q metiendū
an quia no diu fuerit dimittis do
negabunt aduti quasi vero
ipa ciuilibz hois vita dmtur-
na est. Istis ergo pacto nemine
di admiat adregnandi qm
singuli quqz cito moriut nec
bntian deputand est q exiguo
tpe in vno q hoie ac p hoc
sigillatim utqz in omnibus vite
vaporis enamesat qmd em mcest

eorum qui sub romulo deos colue-
runt et olim sunt mortui quod pro
eorum mortem romulus tantum tunc
improbum tunc illi quid in fides tunc
suis suas agunt utrum bonas
an malas ad rem pitem non
pertinet hoc aut de omnibus intelli-
gendum est qui per ipsum imperium
quod de gentibus successibus
et mortalibus in longa spacia
pertendat paucis diebus vite
sue cursum raptum quod transierunt
actum suorum fortunam balantes
qui vero eam brevissimi tempore
brevis deorum adiutorio tribu-
enda sunt non pars admodum sunt
illi gladiatores qui ferulis co-
ditis omnia ruperunt evase-
runt exitum magni et fortissimi
collegerunt obediens regnum
suorum consiliis et iussis multum
vire relictum metuendi et
aliquot romuli imperatoribus in-
superabiles multa ceperunt potius
victoris plurimum nisi volup-
tatibus quibus voluerunt quod sug-
gessit libido fecerunt postquam
donec vincerent quod diffidine
fuit est sublimis regnantes quod
vixerunt sed idcirco veniam
iustitiam qui quia vel
potius perniciem tunc pompam
imperiis non satine tunc sicut
ille vero eam brevis scriptis
historia opus librorum suorum sic
incipit in mapio res gentium
natum quod imperium penes reges
erat quas ad fastigium huiusmodi
tunc non ambicio plaris sed sp-
tata tunc bonos modeato pueris
bat nullis legibus tenebantur
arbitrio principum pro legibus erat
fines imperii tunc magis quod proferre
mos erat intra sua tunc prius
regia finiebant plurimum omnium
rex assyriorum veterum et quoniam cum
in gentibus morum nona imperii
aviditate mutavit hoc prius in-
tulit bella finitimus et rudes ad-
huc ad resistendum populos admodum
usque per domum ut paulo post

Minus inquit magnitudine quesite
divitibus quoniam possessione firmat
domus ergo prius in accessione
viri fortior ad alios transiret et
prima quicquid victoria in strumetum
sequens esset totus orientis populus
subegit Qualiter aut fide res ut
iste vel troicus sciret in queda
illos fuisse mentes alie fideliter
littere ostendit Constat aut et in
alios septem regni assyriorum annis
rege fuisse longe latere perire
Tunc dum aut presentatur ut romulus
nondum sit eius etatis Nam sicut
scribitur qui tunc hystoriam
perit fuit mille ducentos et
quadraginta annos ab anno primo
quo nunc regiae repat permansit
hoc regnum donec transierit ad me-
dos Inferte aut bella finitimus et
inde metum prede ac populos sibi
non molestos sola regia cupidi-
tate conterere et subdere quod aliud
qua grande latrocinium notandum
Nullus deorum adiutorio
Tunc magni hoc regnum et pluri
fuit que duo romulus romulus tribuit
regnum longe amplius prius duntaxat
Et nec enim in est illa ead ead est
ista Si aut et illud deorum adiuto-
rio tribuendum esse ostendit quod
quod non enim alie gentes quas
minus domuit et subegit alios
tunc volebant deos aut si prius
huerunt assyrii qui prius fabros
imperiis ostendi atque servandi
Minus non mortui sunt qui et qui
imperiis periderunt tunc in herede
non sibi reddita ut alia maiore
promissa ad medos transire maluerunt
atque inde rursus ad persas trans-
migrare et aliquid quod modus pos-
sidente que gens non quicquid ori-
entis finibus post alexandri ma-
cedonis regni magni locas si bre-
vissimum tempore in suo regno adhuc
usque potuit hoc si ita est aut
infideles dum sunt qui suos dese-
runt et ad hostes transierunt
nec hoc fecit tamulus qui victor
et expugnator ad verissime

duratio regni
assyriorum

ciuitatis romani qui uideat seu-
sit ingratum quia ai postea obliu-
mune meoz pie agullis ubi libe-
rant. aut non ita fortes sut ut
deos esse fortes daret qui put hui-
nis uel consilijs uel viribus una
aut si tu inter se belligerit no di
ab hominibus. si di ab alijs die forte
uinit qui sunt quazqz ppi au-
tati. hui ergo et nri inter se
inimicitias quas p sua qmstz pre-
sistunt. Non itaqz deos suos
debuit colere ciuitas nri qm
alios agnibus adimiat. sui
hostem quoqz no se habeat
deoz iste uel missus uel fuga
uel ingratu uel impiu de-
fero. Monu illis tribus atqz
in illis terris pibus xpi non
fuerat pdictu qm illa regna p-
migrantes bellis clades amissa
atque missata sunt. Nam si pty
nulle ducet et qd exiit
annos qm regni assyris abla-
tu est. iam ibi religio xpiana
aliud regni pdictet eterni
et deos falsos cultus sanilegus
inhibet. quid aliud illius gens
uam hoies dicit. nisi regni
qd tam dm qseruati est nulla
alia causa. nisi suis religionibz
desertis et illa recepta pte
potuisse. In qua uoce uanitas
que poteat esse. isti attendunt
speculi sui et similia coqueri
si ullus in eis pudor est. em
destat qm qm romani impiu af-
flictu est. potius qua mutati
qd et alijs ante xpi nomen
tribus ei colligit et ab illa est
afflictione recreatu qd nec istis
tribus despondu est. viii

Duis em de hac re uouit.
uoluntate dei. deinde quia
si placet extanta deos turba
quia romam colebant. que po-
tissimu uel quos deos credant
illud impiu dilatusse atqz puafe
Vtqz em in hoc tam pscaro ope
et tante pferissime dignitatis
audent aliquas ptes deo non

nile tribue aut uoluptate que
auoluptate appellata est. aut
libertate cui nome est albidine
aut auaritia que in finitum
uagantibus pscidet. aut timore q
amas eos admistras qui ante
put uno loco libri hmqz qmeorai
ora noia deoz aut deaz que
illi gradibus uolubus vix qd
honde potuerit. singulis rebz
qria dispaentes officia muniri
Vt agroz muny alicui deo qnt
tendu arbitratu sut s rura dea viii
rurine. dea motu iuga motum
deuigantio. collibus dea collabua.
uallibus ualloniann pfererunt
ner salte potuerit una sagena
tulem muerie cui semel segetes
qmendunt. Sed satis frumeta
qua dm sub tra essent ppositam
uoluerit hie deam seichu. Cu
ueo iam essent sup terram et
segetem facent deam segetem
frumetis ued collectis atqz reco-
ditis ut tanto seruauit deam
tutulu pposuerit. Cu non
suffici uidet. illa sagena qua
dm segetes abintis herbis usqz
ad aristas aridas puenit. Non
tu satis fuit bonibus deos mul-
titudine amatus. ut aia misca
demonoz turbe pstitueretur.
vny dei ueri aisti dedignati
qplexu. pfererunt ergo pfer-
pman frumetis germinantibus
deuiculis nodis qz cohuoz. den
nodati. In uoluntate folliculos
deam uoluntia. Cu folliculi pa-
tescit ut spica erant deam pate-
legu. Cu segetes nouis arstis
equit. quia uetes equare ostre
dixerit deam ostalua. florentibz
frumetis deam floram lactesta-
tibz. deu lactu tu. maturefeci-
bus deam natura. cu riuat.
id est aia auferunt. dea riuat
Vt ne oia qmeoro. quia me puz
qd illas non pudet. Vt autem
pauissima ideo dixi ut intelliget
nullo mo eos dire inde ista munia

impū constituisse mixisse cōser-
uasse romanū que ita suis quēq;
adhibeantur officiis ut nihil
vniūsim vni aliam credetur
vni ergo sagacia auget impū
cui tūta pter simul et segla-
bus et arboribus nō licebat
vni de armis tūta cogita-
ret tūq; pposita pūtorū
cūas nō pmittebat extēde-
qū nodotū aduincet in bello
qū nec ad folliculū spire si tū
ad nodū gemmā vniūsimq; do-
mū sue ponit hostiarū et qā
hō est oīno suffiat. Tres deos
isti posuerūt forculū floribus
cardeam cardū. Simetū si
mū ita nō potat forculus
simul et cardū hūe q; ser-
uac. Omissa igitur tūba in-
mītorū deorū uel aliquatū mē-
missa officia maiorū deorū de-
beūq; inquit qū rōma tam
magna ita est ut tam dū tot
gentibus imparer.

Iunus ergo Jouis hōpus
est ipm em deorū oī deorūq;
q; regem voluit. hoc eius in-
dicat scriptū. hoc in astro colle
capitolū. De isto deo qū a
poeta dū quēmētissime pūcat
Jouis oīa plena. hūc nūro
redit eā ex hīs colū qū vni
deū soli sine simlāto colunt
s. alio nomie mūpari. Quod
si ita est tū tam male tractatū
est rōme sicut qū et in cetis
gentibus ut ei fiet simlāto
qū ipi eā varroni ita displicet
ut tū tamē tūtatū pūsa cō-
pūctudie pūerit nequaq; tū
dicē et scribē dubitaret qū hū
qū pūlis instāuerūt simlāto
et mētū deprefferūt et erro-
rem addiderūt.

Iurū eā iūno nēoz adū-
gitur que dicitur foror et
quē quia Jōne inquit i etherē
accipim; in acie in nōie. Et
hec duo elementa ymita simē
altū supū altū inferū nō

est ergo ille de quo dū est Jōne
oīa plena. Si aliquid pte implet
et iūno et an uterq; utriq; implet
et ambo isti quēq; et monob;
istis elementis et in singulis sit
sit. Cū ergo ether datur iōni
aer iūoni. postremo ipi duo
satis essent. Quid est qū iūne
heptimū tribuit. ita pūtom
et ne ipi q; sine quib; rema-
nent. additur neptimū salacia.
pūtom pserpma. Quid est qū
fūtiatū fabulā nec inuenit
Si enī hec ita essent ita pūq;
elementū iūdi esse nō pūtiūoz
eorū verēs pūerit ut singulis
deorū cōiūgia. singulis iūdiē
elementis. Cū vō iūno affma
uerūt aliud eē etherē aliud aerē
aqua vō sine supior sine infe-
rior utq; aqua est. pūta quia
diffinitū inquit mū ut aqua
nō sit et infior ita qū aliud
pū esse quā ita qū talē dūsi-
tate distincta. deinde. Ecce it
totus in hīs quorū uel tribus
elementis corporeis corpētus
est iūdius. Minera ubi erit
quid tenebit quid implebit.
simul enī tū hīs in capitolio con-
pūta est tū ista filia nō sit
aboz. Nam si etheris ptem
supiore minera tūe dūat. 7
hat occasione fūge poetas qū
de iōne capite iūta sit. Cū nō
ergo potius ipa deorū regina
deputatur qū sit iōne supior
an quia iūdiū ēit pūm.
pū filiam. Cū nō de iōne ipa
erga saturnū iūta ista pūta
est. an quia virtus est. ergo
pūtiūat. absit inquit. fabulā
est ista garrulitas. ecce fabulis
nō creditur et de diis meliorū
sentiant. Cū ergo non data
est pū Jōne et si nō sublimior
equalis certe sedes honoris. Qū
saturnus inquit hūc longitudo
est. tū igitur collat qū iūti
colunt. et rex deorū inquit nisi
inatur natus ex tpe. Quid enī

dicat in dignum cui inquit et immo nati dicit
ex tpe. si celi est ille et illa terra
nam si est in libris suis hinc eorum
docti atque sapientes. Neque de fig-
mentis poetarum si de philosophis libris
et virgilio dictum est. Cum pat-
et omnes fecundis umbribus et fer-
gintis ingremis letare descendit
et ingremis telluris aut tre quia
et hic aliquas diffinitiones voluit
esse atque in ipsa terra. aliud tamen
aliud telluris aliud tell' moniam
putavit. et hos omnes deos hinc
suis nominibus appellatos. suis officiis
distinctos. suis aris sacrisque vene-
ratos. Eandem terram etiam mater
dixit vocavit ut iam poete tolle-
rabiliora consueverunt. si enim istos
non poeticos sed sacros libros
non solum immo soror et coniux sed
etiam mater est iouis. Eandem terra
terram. eandem etiam vestem voluit
cui tamen sepius vestem non nisi no-
ignem esse prohibeant pueri
ad foros sine quibus civitas ee
non potest. et ideo illi virgines so-
lere filie. quod sicut ex virgine
ita nunc ex igne nascitur quam to-
tam vanitatem abolere et extinguere
itaque ab illo oportuit qui est natus
ex virgine. Quis enim sciat quod sit
tantum honoris et quasi institutus
igni tribuerit. aliqui vestem non
erubescit etiam venerem dicit ut
naneat in annulis eius honora-
ta virginitas. Si enim vestis est
quo et ite virgines et veneras
opibus abstinento ferunt. an
venes due sunt una virgo altera
nisi. an potius tres una virginis
que etiam vestis est. alia quinquen-
taria. alia metrum cui etiam phe-
nices domi dabant. Deputatio
filias antiqua eas ingeret viris
que illas una est volam. No-
uitque virgo quia habet maritum
absit aut ut metrum ne filio immo-
nis et copiarum minime facere
videamus. immo. ergo hec ad-
compositus intelligitur. phile si ea
volamque nuntiat. meo quod fecit
illa cum iure. hinc sub inquit.

venus

et talia dicimus de deis eorum et ubi no-
sunt. a heri in theatris libetissime
petat. tunc deorum et ad eorum in
ad fabulas redit que ista instituta
nobis est succensere. qui heri in
theatris libenter expectat. tunc
tunc deorum in honore instituta sunt
deorum eorumdem.
Modo sit inquit corpori huius
mundi animus qui vult. scilicet istam
molem ex quatuor vel quod eis pla-
ret elementis constructa implet
et movet. modo in suis partibus sordet
et sordet. modo sit etiam
ut aerem inione subit. fiam
desuper amplectatur. modo totum simul cu-
aere. sit ipsum celum terra non tamen
quintem eandem quod nunc quia hoc
in diis turpe est. non ferimus
umbribus et semibus feret. mo-
dit ut sit. nunc per astra distare
deus unus de quo multi poeta
nobilissimo dicit putant. Deum
namque ne per omnes terras tractus
quod nunc telum quod profundum
Ipe in ethere sit inquit. Ipe et in
aere. immo Ipe in mari neptunus
in inferis eadem maris pater sa-
laxa. metra pluto. Iura in inferis
proserpina. in focis domestica
vestis. in fabricis fornace volam
in sideribus sol luna et stelle
in divinitatibus apollo. in morte
mercurius. in initio minator. in
tunc timor. saturnus in tpe
mars et bellona in bellis. liber
in vineis. rees in frumetis. dy-
na in fluvio. in iura in ignis
quod sit eadem postremo
illa turba quasi plebeorum deorum
Ipe per noie liberi vnos semi-
bus. et noie libere ferat. Ipe luc-
et dispas et diespit. qui per
pducit ad diem. Ipe dea mea
Ipe dea mea quia pferunt
mensuris ferat. Ipe lucina quod
apturibus innotet. Ipe
open ferat nascentibus ex-
eis eos sum terre. et voret
opis. Ipe in vagitu os apiat
et noet. deus vagitum. Ipe
tenet de terra et voretur. dea
tenentia. Ipe tunc tenentur.

et vocet^r deus nymia. Non sit
alius sⁱ ipse in illis duabus que
fatu nascantibus annit et vocat^r
tumentes. Presit fortuitis vo-
ceturq^z fortuna. Indma ruminia
manu p^uulo iⁿ mulgeat. quia
ruminia dixerit veteres manum
Indma potina potorem mⁱst^r
indma edulita est^r prebeat^r
De panore in faniu p^uuena
mⁱncipat^r. de spe que venit ve-
milia. de voluptate volupia.
de actu ageroria. de stimulis q^uo^z
admirum acti homo mⁱpellit^r
dea stimula noiet. Strema dea
sit stimula faciendo. Ummoria
que mⁱare doceat. Camena que
canere. Ipe sit et deus consil^r
p^ubendo consilia et sentia sentias
mⁱst^rando. Ipa dea uimentis
que post p^uerta exapiat uimentat^r
etitis exordia. Ipe sit fortuna
barbata que adultos barba in-
duat quos honore noluerunt
etut hoc qualesq^z mⁱne saltem
mastulum dei uel abarba barba-
tu sicut et nodis. nodotu ul recte
no fortuna sed quia barbas habz
fortunui noiauit. Ipe in ingratmo
deo mⁱges ingrat ut in uirgini
uori zona soluitur. Ipe in uore
sue uirtutes eius. et dea uirgi-
menis uore. Ipe sit montang
uel turmg qui est apud q^u etos
p^uapus si no p^udet. hec omnia
que dixi et queq^z non dixi. no
en oia dicenda arbitatus sum.
Sⁱ omes dii deeq^z sit unus nⁱpe
sue sunt ut quida uoluit. oia ista
pres eius sue uirtutes eius si d^r
uⁱdetur. quibus en placet esse
mⁱdi am l^rque sentiam uelut
magnos multos q^uo^z doctos est
hec si ita est. hec si ita sunt q^u
quale sit mⁱdi queo quid p^udent
si vni deu coletit p^uudentore
opendio. Quid en eius q^utempe
ni ipe coletur. Si aut mⁱuendm
fuit ne p^ueruisse sue neglece
pres eius nascit^r. Non ergo ut
uoluit unus animatus hec tota
uita est que omes cotinet deos

quasi suas uirtutes uel membra
uel pres sⁱ sua queq^z ps sit uita
uirtutis sepaia si p^uer altum mⁱsti
alia p^u et alia placari alia coti-
tari. Si aut dicit^r omes siml. i.
ipm totu ioue potuisse offendi.
si p^uer eius no t^r sigillatim mⁱ
uatiu q^u coletur. Ita ut q^u si
alia omnia que sunt mⁱuabilia
tu dicit^r oia syden pres iouis
esse et omnia vnie atq^z iouales
uas h^re et ideo sine cotrouersia
deos esse no uident q^u multos
no coletit q^u multas edes non
constat. mas no statuit
quas cu p^uuissimis sydes sta-
tuendas esse putant. et sigilla-
tim suarificand. sic uirtu^r uas-
ant^r q^u no sigillatim coletit^r
no metuit p^u p^uas placatis
totu celo nato vnie. Si autem
stellis omes ideo coletit quia in
ioue sunt que coletit. isto copeu-
dio possent in illo vno omibus
supplicare. Si eni nemo nascit^r
tu in illo vno nemo cotempnet^r
potius qua cultis quibusda iusta
nascendi tu illis qui p^uermissi
eent multo mⁱosioribus p^uberet^r
Presertim tu eis de supia sede
fulgentibus turpi nuditate dis-
tentus p^uoniet et p^uapus
Iud illud none debet moue
aritos hoies uel qualesq^z
homines. Non ad hoc ingeny op^u em.
est excellencia ut deposito studio
cotentoms attendant. si mⁱdi
amq^z deus est. ei q^u anno mⁱudus
ut corpus est ut sit vni aliat co-
stans ex aⁱo et corpore atq^z iste
deus est eius simi quoda natle
in sepo continas aia ut expius
aia qui uisificat^r totu ista mo-
les uite atque aie mⁱtos vnie
cu p^uo auq^z nascens forte
p^uuatiu mⁱst^r omo remanere p^u
p^uer q^u no sit ps dei quod si ita
est quid no uideat q^uta uapie-
tas et nⁱreligiositas cosegnatur
ut q^u calcanit quist^r p^utem dei
calcat et in omi chⁱnte occidendo
pars dei trundetur. Nolo omia

dicere que put occurrere cogitationibus
dici aut sine verumdicta non put
I aut sola malitia? *malitia*

Sicut sunt homines partes dei
esse contendunt. Vt video quid
si totus mundus est deus quo be-
tias ab eis partibus separant. Et
oblitari quid opus est deus
ionabili dicente. I. homine quid in
felixus modi per se. dei partem va-
pulae tu puer vapulat. Jam
vero partes dei fieri lasquas iniquis
damnablemipias atque omni laudabiles fere
quibus fere possit nisi prorsus insant. Pos-
tremo quid nascitur eis aliquibus
non colitur. tu. a suis partibus non
colatur. Restat ergo ut dicant
omnes deos suos habere vitas
sibi quicquid vult nulli eorum esse
partem cuiusquam sed omnes colendos
quoniam cognoscit et colit partem quia tam
multi sunt ut omnes non possint
quorum nuper quod rex perfidet. ipse
credo ab eis putari regnum con-
stituisse. Iurisse iurum. Nam si hoc
ipse non fecit que alii dei omnes
tamen magnum potuisse aggredi ne-
dant. tu omnes omnipati sunt offi-
tius et opibus partibus nisi alteri-
uriat in altis ineste igitur
deos regni hominum potuit et p-
pagari et augeri

Ic primum quero an non eadem
regnum aliquis deus est. An-
em non ita sit si victoria dea est
aut quid ipso iure in hac causa
opus est si victoria faciat partem
partem et semper eat ad illas quod
tulit esse victores. hac dea finie-
te et quia eam iure f. vacante
vel aliud agerite que gentes sub-
dite remanent que regna non
cedunt. an forte displicet bonis
iniquissima improbitate pugnae
et finitimos quictos nullamque
muniam facientes ad dilatare
regnum bello sponteque provocare

Ideam ergo ne forte non
ptineat aduversos bonos
gaudere de regni latitudine. Inq-
tas enim eos cum quibus in ista
plane si ita sentiat apud et laud.

bella gesta sunt regnum adiuuit ut
refraret. Ad utique primum esset si
quies et instans. Antiquus quod
se bellum gerit nulla provocet mun-
tia ac si felicitas regis huius
omni regna primum essent co-
cordi in ciuitate letitia. et ita esset
in modo regna primum gentium ut
fuit in urbe domus primum gentium
Quomodo belligere et potestas
gentibus dilatare regnum malis
videtur felicitas bonis virtus
Et quia potius esset ut innumerosi
infortibus dicerentur. ideo non
in regne dicitur. etiam ista felicitas
sed primum dubio felicitas maior
est. vixit bonum huius. concordem
quia vixit. malum subugae bella
tem. mala nota sunt optare huius
quia odens vel quod huius. Si
ergo iusta gentes bella non in-
quia non iniqua. iure iniqui tum
magnum accipere potuerit iniquum
tamquam aliqua dea colenda est
multum enim ad ista latitudine iniquum
eam copata videmus que facit
bat innumerosos ut essent in quibus
iusta bella gerunt et augetur
iniquum. Cur aut et iniquitas
dea non sit. vel exhiat gentium
Si paucior et paucior et felix
dixit iure esse meruerit. huius.
igitur duabus id est aliena in
iniquitate et dea victoria dicitur
bello. tam iniquitas extitit.
victoria eadem bella felicitas
finiat. etiam ferato. iure creuit
iniquum. Quas enim huius partes iniquum
hiet. in ea que possent in finem
eius putari. dixit huius. dixit vocat
dixit colunt ipse primum partibus in
vocant. hiet huius aut etiam ille
aliqua partem si regnum etiam ipse
appellaretur sicut appellat illa
victoria. aut si regnum iniquum
est iure tur non et victoria iniquum
eius hebeatur. Quod primum ha-
beret si non lapsus in iniquum
sed verus rex regnum et dicit

duantem cognoscitur atq; coleretur

Non aut pluri
q; cu deos singulos singul
motibus attribueret. vocame-
rit deam agenoria que ad-
attendum extiteret. dea murea
que p. modum no mouet ac fa-
ret hominē ut apt pompomus
murem id est minus desirofi
et inactiosu deam strenua que
facit strenuū hys omnibus dijs
et deabus publica sacra facere
susteperit. et mure vo appellates
que facit quieti in edem hret
extra portā collinas publice
illam susape noluerit nō in-
dignū fuit. amū in quieti. in
pocus ita significatū est qui
illam turbam colere pferaret
nō plene deos. si deos ei
quietem habere nō posse. ad qua
vocat verus medicus dicens
Disce ante quia multis simi et
similis corde et in nemis rege
mabus vesare.

N forte dicit qd deabus vic-
toriam impitit mittat atq;
illa tanqua regi deos obtepedine
adquos misit. uemat et meos
pte confidat. hor vō dicit nō
de illo ioue que deos rege pro-
sua opinione qfingit. si de illo
vero rege sculoz q mittat nō
vero victoriā que nulla sba e
si angeli simi q et faciat vire
que voluerit aug consiliū oculi
in esse p. inqum nō p. ita si
victoria dea est. nūc nō deus
est triumphus et victorie inqum
nel maritus nel frat nel filius.
Talia quippe isti deistis dijs o-
pinati sūt. qualia si poete fin-
gent atq; anobis exagitantur.
videret ista ridenda esse figme-
ta poetas nō veris attribuēda
minibus et tu se ipi nō ridebat
in talia deliramenta nō apud poe-
tas legebant si in templis colebat
Iouem igitur de omnibus rogarēt
ei vni nūc simpliciter. nō enī
quo misissent victoriā si dea si

est et sub illo rege est. posset
ei andē resistē et sua potius fa-
re voluntatem.

O mō qd et felicitas dea est
edem accepit animi meruit
sacra ei cognia pfoluta sūt ipa
ergo sola colitur ubi qm ipa est
quid boni non esset. Sed quid
sibi vult q et fortuna dea pu-
tatur et colitur. an aliud est
felicitas. aliud fortuna. quia
fortuna p. esse et mala. felici-
tas aut si mala fuerit felicitas
nō est. Certe omē deos utriusq; seruis
si et sexus hnt nō nisi bonos
existimare debet q plato dicit
hor alij p. hor excellentes rei
publice p. q itores. Et nō
ergo dea fortuna alij boni
alij mala an forte qui mala
dea nō est sed in malignum
demonē repente meretur.
Et nō sūt ergo dee iste p. factio
q quot hōes fortunati hor est
bonie fortune. ita tū sūt et alij
phurmi simul h. est vno tpe.
male fortune inqum si ipa esset
simul et bona esset et mala hys
aliud illis aliud. An illa que dea
est semp est bona. ipa est ergo
felicitas que dea p. est bona. an adhibent
nūc adhibentur diuersa nomina. diuersa nomina
sed et hor fensū est solet enī ipa est ergo
et vna res diuisis nominibus appellari felicitas cur
et nō diuerse edes diuerse t. are dno nomina
diuerse sacra. Est ita inqum qd sed et h. fensū
felicitas illa de illa est quia boni
hnt p. dentibus mitis fortuna
vō que dicitur bona sine illo
examine mitoz. fortuito accidit
hōibus et bonis et malis vnde
eā fortuna noiat. Et nō ergo
bona est que sine illo iudicio
venit et ad bonos et ad malos.
ut quid ac colitur que ita tota
est passim in quoslibz manentis
et suos cultores pferit pteat
et suis coceptoribus heret.
aut si aliquid pferit cultores aq
ut ab illa videant et amet in
mela sequit. nō fortuitū venit

ubi est diffinitio illa fortuna ubi e
q afortunatus ena nome accepit
vultu em pdest eam colore si
cultores fortuna est. Si aut suos discernit
ut pfit fortuna non est. an et ipa
quo voluit impit mittit colat
ipso ipe solus no em pt ei iubet
et deum quo voluit mittenti for
tuna resiste. aut certe ista male
colant qui uolunt hie merita
qua dea possit felicitas mitti

Untu sane hinc velut ve
mini tribuit qua fortuna
vocat et simulacris eius quod
amundus dedicatu est et appellata
est fortuna muliebri ena locuta
esse memorie commendauerunt atq
diuise no senel si itez q eam
ate nuncie dedicauerunt quod qd
si ved fit mirari nos non oportet
Non em maligius deomibus ena
fit difficile est false quos artes
atq verficias hinc potius isti ad
uextere debuerunt. q illa dea
locuta est que fortutu accidit
no que meitis venit fuit em
fortuna loquax et mita felicitas
ut quid aliud nisi ut homines
ite vnie no curaret sollicita
sibi fortuna que illos sine ills
bonis meitis faceret fortunatos
Et ita si fortuna loquitur non
saltem muliebri si virilis potest
loquatur. ut no ape que simla
tis dedicauerit putarent tam
miraculu muliebr loquantate
fuisse. Sequi **xx**

Quod autem quocq dea fecerit
que quidem si dea esset
multis fiat pferda Et nuc q
dea no est si domi dei pa ad
illo impetret a quo solo dari
pt ut omis falsos deos tba
vanescat. Sed nuc et fides dea
nedita est et accepit ena pa
templi et altare qua quisque
prudens apioscit. Habitaculu
illi serpm fiat. Unde ante sunt
illi quid sit fides mi pmi et

maximi officij est ut in ved re
datur deum Sed cur no suffe
reat virtus. nome ibi est et
fides qm quide virtute in qua
tuo spes distribuenda esse vide
runt prudentia fortitudinem
iusticiam temperantia Et qui
iste singule suas spes hnt in
pibus iusticie fides est maxm
nos q loci apud habet quia q sag
quid sit et quor iustus ex fide
vinit Sed illos miror appetites
multitudis deos si fides est qre
ahis ta multis deabus iuriam
fecerit ptermittendo eas quib
similit edes et aras deditare
potuerit. Cur temperantia dea
esse no meruit tu eius nome
nulli romanu pntes no putam
gloriam copauerunt. Cur deniq
fortitudo dea no est que affuit
iustis ai dextera porrexit in
flammas que affuit iustis ai
se p pira in obruta tiam papi
tam dedit. que affuit deo pri
et deo filio ai pro exanti se
venerit. si hi hys omnibus
veri inerat fortitudo. unde
modo no agit. quae pdenat
quae sapia nulla minimi loci
meruerit. an qua i noie quai
ipius virtutes omnes coluerit.
sic ergo et omis deus coli ang
ptes cetari dii putant. Sed in
illa vna virtute et fides et p
dencia que tu extra medibilib
altaria meruerit. deas non
veritas s vanitas fecit **xxi**

Et em ver. dei numera
pit vniptu ubi est virtus
et felicitas. quid aliud qntur
quid ei suffiat an virtus feli
citas qna no suffiat. Omnia
quippe agenda completatur vir
tus. omia optanda felicitas. Si
impit uti hec daret ideo colat
quia si bonu aliquid est latitudo
regni atq diuitum itas ad eand
pmet felicitate. cur no nitellam

est dona dei esse no deas. Si
autem putare sit deo salte alia
tanta deor turba no quieretur.
Consideratis em officiis deor
deazqz omi que sunt volue-
runt pro sua opinione finierunt.
Inveniant si put aliquod quod
ab aliquo deo postari possit hor-
tanti virtute. hnti felicitate. deo
doctrie vel amerturio vel amine-
na petendi esset cu virtus omnia
ferat hnt. ars quippe ipa bene-
re qz omendi virtus dueteribus
diffinita est. unde abeo qd grece
mure dicitur virtus noma artis
latinos tradidisse putant. Et
si virtus no nisi ad ingemiosu
posset venire quid opus eat
deo. tanto pre qui tantos r acutos
facit in hoc posset conferre fe-
licitas. In gemiosu quippe nasa vrate
felicitas est. unde ead si non
potuit a nondo nato coli dea fe-
licitas ut her ei committata dona-
ret conferret hoc pumbz eius cul-
toribus suis ut eis ingemiosi
filii nascent. Et id opus eat
plurimibus in votare hntia
ni si ad esset felicitas no solu
bi parent si etia bonos. Et id
nre eat opidee commendare nas-
centes deo vagitatio vagietes
dee amine iacentes dee rmine
fugientes. deo statulino adentes
dee met ut bona herent mete
ad deo volumino et dee volumine
ut bona vellent diss quigalibz
ut bn quigent. diss agiesabz
ut fructus uberimos timent. ma
ipi dine frutere mara. bellone xmu
ut bene belligerent. dee victorie
ut virent. deo honoris ut
honorarent. dee pecunie ut pe-
cuniosi essent. deo estulano et
filio eius ingentibus ut herent
eream argentearum qz pecuniam
tam ideo pven argentum estu-
lani posuerit quia prius ora
pecunia in usu esse cepit qz pta
mptea. Quor aut qz argen-
tibus non gemit aurum.

quia et aurea subsecuta est
que et pri argentius et auro es-
tulano aurum pvenit. Et id
ergo erat nre ppe her bona.
vel animi vel corporis ut exha-
tutam deas turbam tolle et in-
uolare quos neqz omis quierant
nec ipi potuerunt omnibus bonis
hntibus immutatum sigillatimqz
digestis deos minores et singulos
quide cu posset magno fati-
pendio una dea felicitas multa
offere nec solu ad bona capien-
da quisqz alius si neqz ad de-
pellenda mala quereptu. cu en
esset inuotanda ppe falsos fessos
dina fessoma ppter hostes depel-
lendos dea pelloma ppter eros
medicus vel apollo vel estulapius
vel ambo simul qui esset grandis
pntulu nec deus spu esis ut spi-
nas exagris eradiciet nec dea
rubigo sit no accedet rogatur
una felicitate pnte et tiente
ut vel nulla mala exortent
vel fatimine pellant. Postmo
qm de duabus istis deabus vir-
tute et felicitate pnte tracta q
si felicitas virtus est virtutis
est pntu no dea si dei domi e
Si autem dea est au no dicatur
et virtute ipa ofere. ququide
etia virtute consequi felicitas
magna est de. xvii

Quid ergo est qz ptingenti
bificio varro videtur pstat
se amibus suis quia no solum
quierat deos quos coli oportet
ad quos vili ead die quid
ad quos ptingent. quia nihil pro-
dest niquit homi aliamqz medi-
nome formamqz nosse et quid
sit medicus ignorare. Ita dicit
nihil pdest scire deum esse estula-
pnt si nescias en vultudini optu-
lari atqz ita ignores au ei debe-
as simplicitate. Hoc etia alia
similitudine affirmat dicens.
no modo bene vine si vine omo
neminem posse si ignoret quis
nam sit faber quis pictor

ista si heret pnt
saturno iovez
ita et pnt

qui tector aquo quid utensile pe-
te possit que admittit asserere
que dicit que doctore eo modo
nulli dubium esse asserens ita ee
utilem cognitione deor si faciat
qua quist denis vni et facultate
ut pstatu amittit rei habeat ex-
eo em potius inquit scire que tunc
et tunc deni aduocare atq i iudice
debeamus ne facia q ut nimis solet
et opteq a libero aqua amittit
vni magna sane utilitas quis
no hinc mas ager si veri mon-
straret et si vni veris deni aquo
essent bona vni hoibus tolen-
dum doceret

Ed unde nunc agitur si libri
et sacra eos vera sunt
et felicitas est. cur no ipa vna
que toleret constituta est. que
posset vniuersa referre et tunc
facere felitem et vni em optat
aliquid ppter aliud qua ut felix
fiat. Cur deniq ta sero hinc
tante deo post tot romanos
principes humilis ede constituit
Cur ipe romulus felix esse
cupiens tunc civitate hinc tunc
potissim sciret. nec ppter aliq
dus rebus supplicavit qui nihil
de esset si her adesset vni et
ipe nec prius rex nec ut pu-
tavit postea deus fieri si hinc
deam ppta no habet ut quid
ergo constituit romus deos qam
rom. marce. pti. famm. tyberm.
herculem. et si quos alios ut qd
tutus tatus addidit saturni ope
solent. hinc. volent hinc et quos
alios addidit. me quos ena dea
reotina felicitate neglecta. ut
quid nimia tot deos et tot deas
sine ista Eniam forte mitanti
turba vide no potuit. hostilius
tate rex deas et ipe nonos pa-
noie atq pallore ptiandos no
introducet. si deam ista nosset a
toleret. pte qmpe felicitate
omnis ptiore et pallor no ptiatus

abstuderet si pulsus abstuderet
Deinde quid e hoc q eda iam
romi impm longe lueq crescit
et adhuc nemo felicitate tolet
an ido grandius impm qua fel-
aus fuit vni qm ibi esset va
felicitas ubi vera no eat pietas.
pietas est em vera. verax dei
tutus. no cultus falsos tot deor
quot demonior si et postea iam
in deor amn felicitate suscepta
magna bellor ciuiliu infelicitas
subsecuta est an forte iuste est in-
dignata felicitas quod et tunc sero
et no ad honore si ad cotumelia
potius imitata est ut cu ea tole-
papius et deatini et ptiore et
pallor et febris et teta no im-
mina tolendos si anima tolentm.
ad extremu si si turba indignissia
tanta dea tolenda visa est. cu-
non vel illius rebus toleba-
emus em ferat q nec me deos
consentientes quos dicit mofitu
roms adhiberi nec me deos quos
se lectos vocat. felicitas constituta
est ut templu aliq ei fieri qd et
lon sublimitate et opis dignitate
premier. cur em non aliquid me-
lius qua ipi regm nisi felicitas deo
si si tu regnaret felix fuit et po-
rior est felicitas regio. Nemo em
dubitatur fuisse inuenit hoem qui
se timeat fieri regem vultus.
at inuenit qui se nolit esse fel-
tem ipi ergo di si p anguria
vel quoh modo eos posse consuli
putant dehar re consuleit ut
vellet felicitati loco cede si forte
alios edibus vel altaribus iam
fisset locus occupatus ubi edes
maior atq sublimior felicitati
constituerit. Ena ipe impu ceder
ut ipm verticem collis capitolini
felicitas ponit optinet. No em
quispiam resistet felicitati nisi q
fieri no pt qui esse vellet i felix
vultu mo omo si consulet fuerit
impiter q ei fecerunt tres di

maioris timoris et reverentiae qui ma-
 iori et regi suo nullo modo cedere
 loco voluerunt. Nam sicut habet
 eorum littere. Cum rex tartarus
 capitolium fabricare nesceret et quod lo-
 cus qui ei dignior apud quod vide-
 retur ab aliis alienis cerneret potius
 patri non indecens audiret aliquid
 eo facere iussit et credens res
 tanto munusculo suo quod potius voluit
 re restituere quia multi erant illi
 ubi capitolium constitutum est pami-
 quum quasi ut concedere locum
 vellent iam atque ipsi inde rede-
 omnes voluerunt. Propter illos quos
 quoniam maiore timore multitudine
 atque ideo capitolium ita constitutum
 est ut etiam isti tres ritus essent
 tam ob scuris signis ut hoc vix
 homines doctissimi scirent. Nullo modo
 igitur felicitate iussit ipse contem-
 neret sicut athenis maiore multitu-
 dine contemptus est si ipsi etiam
 qui non resisterent iam profecto rede-
 rent felicitati que illis regem
 fecerat iocundum. aut si non cederent
 non id contemptu eius facerent
 si quod infelicitatis domo vel ob-
 stanti esse mallet. quod sine illa
 in locis prius eminere. Ita dea fe-
 licitate in loco amplissimo et
 religiosissimo constituta distans cives
 unde omnes boni petendum esset
 auxilium. ac si ipsa suadente ma-
 ioribus deorum supplicia multitudine
 delicta cogerent. una felicitas uni
 supplicaret. unius templi frequen-
 tia. tunc annibus qui felices ee
 vellent quorum esset nemo qui
 nollet. atque ita ipsa petetur que
 ab omnibus petebatur. Quis enim
 aliquid ab aliquo deo nisi felicitate
 teni velit accipere. vel quod ad felici-
 tatem existimat pertinere. unde
 si felicitas sit in platea in quo
 homine sit. hoc aut si dea est
 que tenet stulticia est ab aliquo
 deo eam deam petere quia possis a
 se ipsa impetrare. Hanc ergo
 super deos ceteros honorare etiam

loca dignitate debuerunt sicut enim
 apud ipsos legimus. Romanum veteres
 nescio quare summum cum nocturna
 fulmina. tenebat cernerent magis
 iocunde ad quae diuturna fulmina
 pertinerent. Sed postquam iam templum
 in summo ac sublimi constitutum
 est propter edis dignitatem sic ad-
 en multitudine conflavit ut vix
 inveniat qui summum nomen non
 audire iam non potest se falsum legisse
 meminerit. si autem felicitas dea non
 est quoniam quod vix est minus de
 ille deus quoniam qui etiam dare
 possit et falsos deos multitudine
 noxia relinquat. quia stultorum
 hominum multitudine vana sectatur
 dei dona deos si faciens et ipsum
 tunc ea dona sunt obsecratione
 superbe voluntatis offendens.
 Sic enim tunc non potest in felicitate
 qui tamen deam felicitate colit
 et deum datorem felicitatis reli-
 quat. sicut tunc non potest finire
 qui panem petiti haurit et ab ho-
 mine qui verum habet non petit
 libet aut eorum rationem.

Insiderare rationes usque adeo
 ne minus maiores nos mis-
 pientes fuisse credendum est ut
 hoc nescirent. nimis divina esse
 non deos. Sed qui sciebant
 nemini talia nisi aliquo deo.
 largiente concedi. quorum deos
 nomina non timebant. earum res
 nominibus appellabant. deos. quas
 ab eis sentiebant dari aliquid nominibus.
 unde flectentes sicut ab illo
 bellona nutantem ut non bellum.
 sicut acinis nimia non nimis. si
 a segetibus segetem nec segetem
 sicut apomis pomona non pomum.
 sicut abobus bobona non bonum
 aut tunc nulla vocabuli derivatio
 uaque sicut res ipse nominantur
 ut pecunia dicta est. dea que dat
 pecuniam non ideo pecunia dea ipsa
 putata est. ita virtus que dat
 virtutem. honor qui honorem

concordia que concordia victoria
 que victoria. Ita inquit in felicitate
 dea dicitur. dicitur. no illa
 que datur sed nunc illud attedat
 aquo felicitas datur. Ista nobis
 reddita rone multo facilius eis
 quoz ror no nung obdormit per
 suadebimus fortasse q no huius
Sed em iam huius xxi
 infirmitas sensit no nisi ab
 aliquo deo dari posse felicitate
 et hoc senserunt homines qui tam
 multos colebant deos in quibus
 et ipm eoz regem ioue quia no
 eius aquo daret felicitas igno
 rabant. Ideo ipus rei nomine q
 credebant ab illo dari emi ap
 lare voluerunt. Sans ergo iudicat
 nec ab ipso ioue dari posse felicitatem
 q iam colebant. Futurq
 ab ipso que nomine ipius felicitas
 colendu esse tenebant. Consi
 mo pesus aquoda deo que nes
 cebant eos credidisse dari felicitatem
 Ipe ergo queat ipse
 colat et sufficit. repudietur
 frepitus in mirabilis demonior
 Ili no sufficiat hic deus nu
 no sufficit nung eius. Ili nung
 no sufficiat ad colend deos deo
 dator felicitatis. nu no sufficiat
 ad accipiendu ipa felicitas. Em
 ant sufficit. no em habz homo
 qnd amplius optare debeat
 seruat vni deo dator felicitatis
 no est rpe que noiait ioue
 Nam si en datore felicitatis ag
 noiait. no utiqz aliu uel alia
 aquo dare felicitas. Cui ante
 sufficiat Non em habeat homo
 qnd amplius optare debeat ser
 uat vni deo dator felicitatis
 inquirunt. Nec ipm ioue cu
 tantis iniurijs colendu putaret
 Iste alie miz dicit adulterator
 vxoz Iste pueri pulchri impud
 tus amator et raptor. xxi
Sed fugebat hoc omnis
 aut tilius et huius ad

"nomine ipius
 felicitatis in
 quieret

deos tiffibat diuina malle ad
 nos amento displicuit vno ma
 ui diuoz trimum poeta consue
 tor. Em ergo ludi scena ubi h
 dicitur. tantum actantur
 deoz honoribus exhibent inter
 res diuas adocissimis roribz
 hic exclamet tunc no contra
 signeta poetaz. si cont insatita
 maiorz. an no exatunaret et illi
 quid nos faciam. Ipsi diu istu suis
 honoribus exhibenda flagitant
 atit imparit. itidem nisi fiet
 pmiciantur quia neglectu est
 aliquid se seuerissime vmdicant
 quia id qd neglectu fucat sem
 est placatus se esse nostrant
 inf eoz qmcorant. mutes
 et munda fra quid dicitur. Ita
 lano iustro renatio pntentias
 dem est in sompnis ut misenatu
 nuaret ut ludi rom instandem
 quod pmo eoz die in quodam
 falerato qm pto spectante ad
 simplum duri iussus est omnibus
 videlicet excludis hylantatem
 quentibus trite displicasset in
 pm. En ergo ille qui sompno
 qmombus eat postea die iussa
 fare no misus esset. secunda
 nocte her idem rursus seuerus
 imparit est. amisit filiu quia
 no fecit. Tertia nocte dan est
 homi q maior ei pena si non
 facit. mueret. Cu ead pmo
 andet i morbu madit acie et
 horribilem. Cu no ex amicorz fma
 ad magistrat rem detulit atque
 in lectica allatus est misenatim
 exposito q sompno recepta qtuas
 validudine pedibus suis sanus ab
 fressit. Tanto stipe suis maculo
 feratus quadruplicata pecunia
 ludas tensus in stantari. Cuius
 no videat si sami sapit subditus
 hoies malignis demonibz aquoz
 diatone non libeat nisi qm dei
 p istm xpm dmy mru in apulso
 esse exhibet talibus dms qmto

consilio potant turpia inditari.
In illis tene ludis poetarum numm
rimia frequentantur qui ludis roge-
tibus nummibus iussi senatus in-
stantabant. In illis ludis coenip-
tore pudiane Ione turpissimum
hystiones cantabant agebant
placabant. Si illud fingebatur
ille nascetur. Si aut fuis timby
etia fictis defectabat. qui toleret
nisi drabulo seruet. Ita ne iste
romi ronder dilataet conferuaret
impium. qui quous romano cui ta-
lia displicebant hore abiectior.
Iste daret felicitate qui ta miseli-
tate tolerat et nisi ita toleretur
in felix nascetur. xxvii

Relatum est in litteris dilec-
tissimum pontificem stenolam
disputasse hia qia tradita deoz
vni apocis. aliter iphis. thul
apitripibus tuitatis. Primum geny
mugatorum dicit ee q multa de-
dis fingant. indingia. senmori
no toguere tuitatibus q habe-
at aliqua supuacua etia q absit
plis nosse. Desupuanus non
magna causa est. Solet em et
viris pitis dicit supflua no nocet
Ene sut aut illa que plata in
multitudine nocet. Her mmpit no
pt esse deos heritulen. esulapui
tastoren pollucem. Prudum. en
adoctis q hoies fuerit. huania
q dione defecit. Quid aliud
qui q eoz qui sunt dii no hebat
tuitates vera simlacthi q verus
deus nec feru heat nec etuten
nec defuncta torpons membra. Her
pontifex nosse populus no vult
na falsa ee no putant. expedie
existimat fulti in religioe
tuitates quod dicit etia in libz
rez diuiaz vano tpe no dubitat
Prestara religio quo confugiat
libertatibz in finibus. Enam at
vitatem qua libent mmpit
credatur. ei expedire q fallitur.
Dicitur sane deoz genus tur-

stenola respuat eis his no tate
quia sic videtur deos deformat
ut nec bonis hominibus toparet
si alim fuerit furari alim adulte-
rare. Sic item mmpit alit tur-
pit atq mmpit dicit aut facere
Eres in se deas tuiasse depmio
pulchritudinis virtus diuas a-
vener. hiam enertisse Iouem
qm querti in bone aut tignu
ut si aliqua totumbat. dea hor
imbere satum filios deuorare.
Nihil demq posse confingi mia-
tulor atq videt. q no ibi repi-
atu. atq ab deoz tanta sentie
absit. Stenola pontifex maxie
ludos tolle si potes. pcepte
plis ne tales homines diis imor-
talibus deferant ubi rimia deoz
libeat mmpit et que fieri pnt
placeat mmpit. Si aut tibi in-
deit plis nos nobis importatis
isti pontifices deos nos roga
mibus mmpitibus ista iustis
ne talia sibi mbeant exhiberi q
si mala sunt et ptea nullo mo-
de deoz manifestare credenda.
maior est deoz iniuria deq bus
mmpit fingunt. Si no te audiet
deones sut. pua dorent. turpibz
gaudent no solum no deputant
iniuria si de illis ista fingunt
si etiam ptoz sus iniuria ferre no
pnt si p eoz solempnia no agat
Iam vero si aduersus eos Ione
interpelles maxime ohea tui
quia eius plura rimia ludis se-
mris actant. Vone etia si deu
Ione mmpitatis apio regit
totus atq admittat. hic mmpit
eo illis anobis maxime iniuria
q en tu istis tolerandi putatis.
eoz q regem esse phibens. xxviii

Nullo igitur modo dii tales
qui talibus placant. uel
potius accusant. honoribus et
mamis fit tunc q falsis obler-
tant. qua si de illis vera dicitur
romanti mmpit augere et ton-

servare potuissent. hoc enim si
possent gratis potius domum tam
grande conferrent. qui eos in
iustemodi rebus diu hresit hinc
strenus honorabilis dignusque
tolerant. qui et amoribus poe-
tarum quibus eos dilacerari vide-
bant se non subtraxerunt. dando
eis licentiam male tractanda homines
quos libet et ipsos strenuos non
timidos indicant. si dignos etiam
piscinis horibus fuerint. sicut autem
potuerunt auream penam hinc
romani quibus deus aurum non co-
scit. sic et aurum hinc po-
tuerunt et erant. si nec auge-
rent nec eius preni estulamus.
Et sic omnia que retere pigent.
sic ergo et regem inuitum quod
deo vero nullo modo hinc possit.
dixit vobis istis falsis et multis
ignotis sine contemptis utique illo
vno agnito et fide futura ac
moribus cultis et melius hic regem.
herent. tunc herent et post
hoc acciperet semper hinc
hic herent sine non herent. **1119**
Pam illud quale est quod
pulcherrimum inspicuum fuisse
dixerunt quod paulo ante quod
romani inactum et tunc et inuitate
et romi regi deos loco rede no-
huisse. Sic enim inquit significatum
est magna gente. i. romanum
nem locum que tunc datam
Romanos quoque tunc per deum
tunc neminem comotum. hinc
tunc etiam romanum per deum inue-
tute nemine esse tunc. videat
ergo quis habeat istum regem de-
os suos et datore regem suum
ut ei inspicuum istum paduersario
ponent tui non rede pulchrum est
etiam si si vera sunt non sunt
omne quod tunc. Sed enim quod
fuit fuit quod deus reseruit xpo qui
romi rede noluerunt. Salus.

quippe inquit finibus xpo rede
potuerunt et de sedibus locorum
et maxime de corde tunc
Sed inquit xpus nemine in car-
ne. inquit denique ista facient
que de libris eorum perferunt. si tunc
postea qui finis est sub rege
tunc inquit id inquit aliquoties
romi exatus fuit est. hoc est
versus in finem. falsum tunc ostendit
inspicuum quod inuitas ista non
reseruit romi et gens marcia in
pauibus atque inripetibus gressu
in ipa urbe contra est. tunc in
peris definentibus multis ab-
inuitate civitatibus in angustis
fuerat rotati. Ita emendata est
pulchritudo inspicuum. romi
contra romi totum non deos
si demonio. aliud est enim non
reseruit. aliud unde reseruit redire
etiam inquit et postea in orientibus
pauibus adriani voluntate inuitati
fuit tunc inquit romi. Ille namque
res pueras nobiles in membra
mesopotamiam assyria psarum
concessit inquit ut deus ille tunc
qui romi tunc sedem istos tunc
batur. pulchrum pulchrum inspicuum
loco non reseruit. romi plus quam
adriani regem homi quia regem
deos tunc videbat. tunc
quoque alio tunc pueris inquit
ma pene memoria tunc tunc
reseruit. qui inquit deos suos
illores oraculis deditis in modum
inquit inuitas inquit inquit
alimonia portaba. et tunc exat
definitus inquit etiam ipso hostis
inquit exat inquit et redar-
tus inquit ut inde nullus euadet
vnde hostibus inquit inquit
inquit inquit morte tunc
inquit plantu pacis illic inquit
fines constituit. ubi hodie
pulsant non quid tanto detineto
inquit concessit adriani sed

media in compositione defuit. Vano
igitur auxilio deus cuiusque non assistit
homini qui resistit adriani voluntati
resistit eadem nullam temeritatem et
romani necessitati viderit. Hec
intelligentes graviores quod ro-
mani sed contra consuetudinem
civitatis que de monumentis habuit
fuerat alligata pars valebant
quia et ipsi eadem si illa vana esse
sentiebant. namque in rebus sub vni
veri dei regimine atque impio co-
suetudine religiosi nulli qui deo
debet exhibere putabant ser-
vientes ut ait apud trecentum
potius quia creatori qui est deus
deus in senile. Huius veri dei erat
auxilium naturam aquo mutabatur
in vni et veritatem. Huius qui pro
vera religione morientur ut fal-
sa ea viventibus tollent. **XXX**
Auxilio auxilium videtur auxi-
ria et reprehendit homines
corrupti et corruptile vobis vite
consilia modestiores. si iste auxi-
derunt qui omnia esse ostendit
magna indignus est qui habeat
nullam in his rebus autem dis-
putat apud eum quibus lucius
balbus in secundo de deorum na-
tura velud philosophus et philoso-
phus inserit indignat. in
institutione simulacrorum et opini-
onibus fabulosis ita loquens //
videns ne ipsum ut philosophus
rebus in rebus nihil pinet
vano sit tractu ad comitatus et
factos deos. Et ne res gerunt.
falsas opiniones errores quod in bu-
lentis et superstitiones penne miles
Et forme enim nobis deorum et
etates et vestitus ornatus quod
non sunt genuit quia preter quia
comitatus omnia quod traducta ad
similitudinem imbecillitatis humane
na et perturbatis animis induit
amperunt enim deorum cupiditates

emulatione naturas. Nec vero
ut fabule ferunt. dii bellis plus
quod curaverunt. nec soli ut apud
homines in duos exitus rationes
alii dii ex alia parte defendunt.
si eadem ut utique ut in sym-
bolicis sua propria bella gesserunt
hec et dicitur et redimunt.
stultissime et plena sunt vanitas
his similes temeritatis. Ete enim qui
confitentur qui defendunt deos
gentium. Deinde cum si ad superstitionem
plene dicat ad religionem vero
que per se in scriptis videntur
dore. non enim per se in scriptis
verum eadem maiores in superstitionem
a religione separaverunt. nam qui
totus dies prebent inquit et
vinolabant ut sui sibi pueri
superstitiosos essent superstitiosi sunt
appellati superstitiosi qui totus dies
quis non intelligat eum comari
dum consuetudinem civitatis timet
religionem laudare minor. eamque
a superstitione velle se inquit si quod
id possit non invenire. Si enim
amantioribus illi sunt appellati.
superstitiosi qui totus dies prebent
et vinolabant. Vnde et illi
qui instituerunt quod illi iste rep-
hendit deorum simulacra dmer-
sa etate et veste distincta deorum
quia quia quia quia. Hec utique
in tamquam superstitiosa suspantur
multiplicat ista culpa maiores talia
simulacra. iustiores atque iustiores
res. multiplicat et ipsi quodlibet qui
eloquio se in libertate in tantum
evoluere nate habebat isti venen-
ti. nec quod in hac disputatione di-
sertus insonat. nuntie audient
in ipso ratione agamus itaque christiana
in uno deo in quo gratia non refo et
terre. sicut iste disputat si ei quod
fecit refo et terram qui has super-
stitiosos quas iste balbus velut
balbuciens vix reprehendit.

palatissima xpi h mltatam per-
tuplos fiduciam pfidem m m
pueritate morientu et m ve-
late vntem no solit m cordibz
religiosis vers etia m edibus
suppositis libet suoz serui-
tute subuertit. **xxx**

Ind ipse vario que dolemz
m rebus dñus ludos. se-
ntos quams no mudo pprio
posuisse m ad deos tolendos
multis locis velud religiosis
hortetur. Nomen ita confitetur
no se illa mudo suo sequi que
ciuitate romam mstutisse con-
menciat. ut si eam ciuitatem
noua constituat ex natie ponz
formula deos noua qz eoz se
fuisse deditur no dubitet
quomodo confiteri. Sed iam qm m neta
pplō esset acceptam abantiqz
nomi et pgnomi hystoria tene
ut tradita est debe se dicit
et adenu sine illa scribere
ac pscutari ut potius eas
modo tolere qz despicere vltius
velit. Quibus verbis homo
acutissimz satis mditat no se
apere omia que no s m con-
temptui essent si etia m vltio
despicenda videntur. n taceat
Ego ista comittere putari debui
nisi euidet alio loco ipe dicit
de religionibus loquies multa
esse vera que no m vltio fac
no sit uile. si etia m et si fal-
sa sunt aliter existimac pplū
expediat. Et ideo gretotele-
tas m ista taciturnitate pie-
tibus clausisse. hic certe totū
consiliū pdidit velut sapiētū
p quos ciuitates et ppli regerz
hac hic m fallacia multis modis
maligni denones delatunt q
et deceptores et deceptos.
ppl possident a quos dñatōe
no libent nisi grā dei pūm
xpm dñm m m. Dñt etiam ide

auctor acutissimz atqz doctissimz
qz hysoli ei videant. acutissimz
tisse quid esset deus qui crediderit
en esse animam motu ac ioe mudi
gubernante. ac p hoc si no dñ
tenebat qz veritas habz deus
em verus no aia s die qz est
effector et conditor. ai si tota
pudicia consuetudis liber esse
posset vni dei tolendū futetū
atqz p uadet motu ac ioe mudi
gubernantem ut ea m illo de-
har re qz remanet qz eam di-
cet esse animā no potius et tme
realtore. dicit etia antiquos ro-
manos plus annos centū et sep-
tuaginta deos sine simulacris
toluisse. qd si adhuc inquit ma-
fisset asinus dñ obseruarentur.
Cui sine sine testem adhiberet
inter tota etia gente mdeam nec
dubitat en locū ita tōtū ut di-
cat qm primi simulacra deos
pplis posuerūt eos ciuitatibus
suis et metū depisse et errore
addidisse pudent existimans.
deos facile posse m simulacris
stoliditate contempni quod vdo
no apt errore tradiderūt sed
addiderūt iam utqz fuisse etia
sine simulacris intelligi vlt
errorem. quia ppe m solos dicit
acutissimz quid esset deus
qm en credet animā mudi
gubernantem tatus qz existimat
sine simulacris obseruari re-
ligione quis no videat quātū
p m quancit ueritati. Si em al-
quid tota uetustate tūc poss
eroris pfecto et vni dei a quo
mudi tredit gubhari et sine
simulacris tolendū ee tōtū et
atqz nūa pemo muentus facile
fortasse de die mutabilitate to-
mouet. ut uatiam ponis i co-
mutabilem que ipam quoz aūz
condidisset deū bez esse sem-
ret her m ita sint quo tales

omni in suis fratribus multos deos
ridicula posuerunt confiteri
ea potius omnia dei voluntate
opulsi sunt quam persuadere conati.
si quia igitur inde nobis testi-
monia preferunt qui nolunt ad-
uertere de quibus et quia maligna
demonum potestate nos liberet sin-
gulare sacrificium tam sanctum sanguis
fieri et domini spiritus nuptiis. **xxv**

Ut etiam de gentilibus deos
magis ad poetas quam ad philosophos
fuisse populos inclinatos ideo et
seruimus et maiores deos maiores
filios id est veteres credidisse rationes
et eos constituisse congrua. Quod
utique non aliam ob causam sciri videtur
nisi quia hominum velud prudentium
et sapientium negotium fuit populum
in religionibus fallere et in eo
ipso non solum tolerare sed imitari etiam
demonum quibus maxima est
fallendi cupiditas sicut enim deo-
nes nisi eos quos fallendo de-
perire possidere non possunt. sic et
homines principes non solum iusti sed
demonum similes ea que vana
esse noncitant religionis nomine
suadebant populo tamquam verum hoc
modo eos nulli sonetanti animus allu-
gantes quo similes subditos pos-
sident. Quibus autem infirmis et in-
domis erudet simul fallaces et
principes imitantes et demones.

Ut igitur ille **xxvi**
felicis auctor et dator
quia solus est verus deus. ipse
dat terrena et bonis et malis.
neque hoc temere et quasi fortuitum
quia deus est non fortuita sed pro
rebus ordine ac tempore occulto nobis
notissimo sibi tu in ordine tempore
non subditos fuit sed enim ipse tamquam
dominus regit moderatorque disponit
feliciter vero non dat nisi bonis
hanc enim non possunt et habere et non
habere facientes possunt et non habere et
habere repugantes. Que in plena

in ea vita est ubi nemo iam seruet
et illi et ideo regna terrena et
bonis ab illo dantur et malis ne-
que. multos ad hunc impetu animi
puncti. Hec ab eo minime quasi
maxime aliquid concupiscunt et
hec est factum veteris testamenti
ubi occultum erat nomen quod illis
promissa et dona terrena sunt in-
tellegendis et tunc spiritualibus
non duntaxat in manifestis potestati-
bus et que illis temporalibus rebus
significaret eternitas et in quibus
dei dona esset vera felicitas.

Itaque ut cognoscant eam illa terra
bona quibus solis inhabitant **xxvii**
qui meliora cogitant non possunt in-
tempore tamquam dei esse potestati potestate non
in multos fallaces quos tolerandos
romani ante crediderunt populum suum
in egypto depauperissimis multipli-
cavit et inde signis mirabilibus
liberavit nec humana vires ille libere invocant
tamen ipsi eas multis modis
implacuerunt et gens in credibi-
liter credibiliter crederet ab egypto
fors persequenti et infantes omnes
necesse volentem manibus ipse li-
beravit. sine dea iuniora surrex-
erunt sine anima in animis fue-
runt sine edulenti et potina esca
potumque supererunt sine toto die
puerilibus educati sunt sine die
iugalibus iugari. sine cultu pri-
ncipi coniugibus iuxta. sine innotato
nepotum mare transiensibus dimissi
patuit et sequentes eos minuit
fluctibus in se redemptibus obruit.
nec consensuerunt aliqua deam
manum qui de celo magna super-
erunt nec qui silentibus aquam
perussa petra perfudit myphas co-
luerunt. sine in famis inanis sa-
tis et bellona bella gesserunt
et sine victoria quidem non vire-
runt non esse tu dea si dei sui
minime fuerunt. Quae segetia se-
getes sine bobona bonos. mella

sine mellona. ponia. sine poma-
na et prioribus omnia p quibus
tante falsos deos timbe rom
simpliciter putant ab uno vero
deo multo felicius acceperunt
et si no in eu pmissent impia
curiositate tamq magis arti-
bus seducti et ad alienos deos
et ad ydola defluenda et post-
remo xpm occidendo meode
regno et si no spatiofiorie tu
faciliorie mansissent. Et nunt
ty p oms fere terras gentesq
dissi sunt illius vniq veri dei
pudencia est ut deos falsos
usq quas similitudine me luci
templa euerit et sacrificia
phibent de rodibus eoz pro-
betur quomodum hoc fuit
tuto mente pphetu ne forte tu
lesetiu in mris anobis putae-
esse confictu iam quod sequi-
mur nolime sequeti videntu est
et hic dandus hinc pphetie
modus tituli qm libi.

Iusam romani impm omi-
q regnos nec fortunam
esse nec stellaz impositione
consiste. **i** De geminis simili
dissimiliq valitudine. **ii** De
argumento q rota figuli rumpi-
dus mathematicus assipit
in qoe gemoz. **iii** De esau et
iacob geminis multu inter se
moz et amoni qualitate dis-
pibus. **v** Quibus modis ma-
themati qmunt vana sciam
profiteri. **vi** De geminis dispa-
ris sexus. **vii** De electione diei
quo uxor dnat quo ve magno
aliquid plantat aut fertur.
viii De hys qui no astorum
posicione s qnessione amfars
ex dei voluntate pendente fati
noie appellat. **ix** De pntia
dei et libera homis uoluntate
contra tyronis diffinitionem.
x An uoluntatibus homi ali-
qua dnet nntas. **xi** De vni-
fali pudentia dei auq legibus.

omnia qmnetur. **xii** Quibus mori-
bus antiqui romani meruerit
ut deus verus quibus no emi
colent eoz auget impm. **xiii**
De amore landis qm tu sit vi-
tu ex hoc virtus putat quia
p xpm maiora vitia colibent.
xiiii De referendo amore san-
dis huane qm mstoz gloria
omus deo sit. **xv** De mercede
tpali qua deus reddidit bonis
moibus romoz. **xvi** De mercede
stoz amu ciuitatis eterne qui-
bus uilia sut romoz exempla
virtuti. **xvii** Qno fructu romi
bella gesserit et quatu hys
quos omre qmiserit. **xviii**
Qna alieni a iactantia debeant
esse xpiam si aliquid fecerit
p dilectione pte etne in tata
idm gesserit p huana gloria
et auitate terrena. **xix** Qua
inter se differant cupiditas glorie
et cupiditas diuionis. **xx** Tam
turpiter seruire uirtutes huane
glorie qua corporis voluptati.
xxi Romani regni adeo vero
esse dispositi a quo e omis ptas
et auq pudentia regunt vniusa.
xxii Tpa exitus q bellor ex de
pende iudis. **xxiii** De bello in
quo redactisus rex gothoz de
monu tultor vno die in geni-
ingentibus copis suis victus e.
xxiiii Qne sit xpiamo mpa-
toris et qua vera felicitas. **xxv**
De pspitibus constantino im-
patori xpiame deus contulit. **xxvi**
De fide et pietate theodosii angli.
xxvii Incipit liber quintus. **xxviii**
uoniam constat omi rex
optanda plenitudine
esse felicitate s no e de
sed domi dei et ideo in
deum colendu esse ab homibus
nisi qm pt eos facere felices. **xxix**
si illa dea esset sola colenda in
vto dretur iam consequet videri
qua amfatus qm pt et illa.

Bona dare que hie pnt etiam
no boni ac p hoc etia no felices
romani magni tunc magni tunc
diurni esse voluerit. quia em
hoc falsos deos illa quam
colebat multitudo no facit et
multa iam diximus et ubi visum
fuit oportum esse dicemus.

Uniu erso magnitudinis
magis romani nec fortuna
est nec fatalis scdm eoz pnam
sue opinionem qui ea dicit esse
fortuna que uel nullas causas
hnt uel no ex aliquo rationabili
ordine uementes et ea fatista
que pter dei et homi uolunta-
tem cuiusdam ordinis uitate
contingit. Versus diuina prudentia
regia constituit huius que si
ptra quisp fato tribuit quia
ipam dei uoluntate uel pntem
fati nomine appellat. suam tene
at signa corrigat. Cum em no
hoc pmi dicit q postea dictu
ius est. cu ab illo quisp ques-
ent quid dixerit fuit. na id
homines q audire uisitata loque-
di consuetudine no intelligunt.
nisi ante posuimus sydes qual-
est qui quis nascitur. si qant
qd aliqui alienant a dei uolun-
tate. aliqui ex illa etia hoc pe-
de confirmat. sed illi qui sine
dei uoluntate de ceteris opinu-
sydes. quid agunt. uel quid
horz habeant. bonos malos
ue panam ab auibus omi.
repellendi snt. no solum eoz qui
uera religione tenent. s qui
deos qualinqz licet falsos vo-
lunt esse cultores. s em opinio
quid agit aliud nisi ut nullus
omio colat. mit rogetur deus
Contra quos mo nobis disputa-
to no est instituta s tunc eos
qui pdefensione eoz quos deos
putat religioni xpiane aduer-
sant. Illi uero qui positionem
stellaz quodammodo decernunt
qualis quisp sit et quid ei pro

nemat boni quid ue mali amde
ex dei uoluntate suspendit. Si
easdem stellas putant hie hanc
ptatem tradita sibi astitui illius
ptate ut uolentes ista decernant
magis celo facit inuicia magis
uolens clarissimo sensu ac sple-
didissima cura opmatur. stellas
facienda decerni qualia si aliqua
fena ciuitas decerneret. hie
quano decerneret fuit emerte
da. Quale de illis iudiciis de ho. deinde
minu fuis deo relinquit. quibz
releas nitas adhibet. cu dnt
ille sit et sydes et homi. aut si
no dicit stellas accepta quidem
ptate astitui deo arbitrio suo.
Ista decerne s in talibus nita-
ribz iugendis illius omo nissa
complete. itaue de serpo deo senti-
endum est q modumissim uisum
est de stellaz uoluntate sentie.
Quod si dicit. significat potius
ista qua facit ut quasi locuro qda
sit illa potio potius futia no
agens. mediocriter doctos horz no em
mi fuit ista sententia. no quide
ita solent loqui mathematici. ut
uerbi gra dicit. magis ita pot-
tus homada significat s homi-
nadam fuit. vnius ut conceda
no eos ut debent loqui et aphib
ante oportet fmois regulam
et ea pceptanda pnuanda q
in sydes potione repie se p-
tunt q sit q nihil dnt. dnt
potuerunt. cur in uita qemoz
manibus meritis in pfectionibz
actibus honoribus rebus q rebz
ad humanam uitam pmentibus
atq in pa morte sic plerunqz
tanta diuersitas ut similiores
eis sint qntum ad hie attinet inf-
ti extranei qua ipi inter se qum
p exigui tps uitalium in uas-
tenda sepali in corpore aut p vni
conuictum vno etia mometo se
numati sequi.

Uterio dicit yponite nobi
hissim mediu scriptum
reliquisse quosdam hie n

simul et otale repissent et eos
morbus eode tpe nigrum esset
eod leuaret gemos suspitanti
ezhos possidimus stovos mlat
astrologie deditus. eande con-
stitutione astros natos eadem
qz conceptos solebat affere ita
qz medicus p hie credebat ad-
similitudinem temperiem valitudinis
h p hie astrologus ad vim totit
constitutioni qz sydes que fuerat
quo tpe qcepti nati qz sint in qe
ta multo est acceptabilior et de-
preio credibilior. tueritur me-
dicinalis. qm putes ut erant cor-
pore affere du comibent ita
p mordia conceptos affia potuit
ut conferitis ex mitione corpoe
matris poribus mremetis pa-
ris valitudinis nascenti deinde
in vna domo eisdem amietis in-
titi ubi aerem et son positom
et vni aquas pluuim vale
ad corpus uel bene uel male
accipiendi medicina testamr.
eisdem ena exatncoibus affuefi
titi similia corpori gerent
ut ena ad egrotandm vno tpe
eisdem qz causis simulit monent
Constitutionem vero celi ac sydes
que fuit qn qcepta sui nati sint
uelle trahere ad istam egrotandi
parilitate tu ta multa diuer-
sissimi gnis diuersissimos asser-
titi atqz euentum eode tpe et
vnius regionis tra eide celo so-
diti potuerit qapi et nasa.
nescio cuius sit in solencie vlos
agnonimq gemos no solum ac-
tus et pegrinationes hie diuer-
sas vni etia disparis egitudies
peti. de qua re sanctima quum
muchi videtur rationem reddet
ypontas diuersis alimietis et
exatncoibus que no d' corpous
tpatone s de animi uoluntate
ueniunt. dissimiles eis amode po-
tuisse valitudines. Porro ante
possidimus uel quilibet.

fatalis sydes assertor. nix si pt
potest hic inuenire quid dicat.
si velit impitot mclitq in eis
quas nescit rebus illud exuod
em conatur effice deminillo exi-
gu tpe qz mter se temi diu
nascent. huerunt pte celi ptiuita
ubi ponit hore notato quem ho-
roscopi vocant aut no tantum
valet qita inuenit ingemod.
uoluntatibus actibus moribus
casibus qz diuersitas aut plus
ena ualet qz est gemos uel
similitas gnis eadem qz uoluntas
m q maxima diuersitate no nisi
in hora qua quispq nasat ponit
ar p hor si tam relet alt ptiat
tes nasatur ut eade ps horosco-
pi maneat paria ciuita que que m
malls genum genus pnt i uenit
Si aut sequens tarditas horosco-
pi mutat putes diuersos quero
quos gnm hie non pnt in
Hic ista ignis affertur no-
bile illud quoniam defigiti
rotam quo iudisse. ferit augm
hac qoe tinbati unde et fi-
gulus appellatus est. diu em
rotam figuli in quita potuit
mtriffet m rete illa bis
nido de attineto tamq vno
eius loco sima referitate per-
cussit. Deinde inuenta sunt sunt
que fixerat desistente motu no
pno intervallo in rote illius ex-
nemitate distancia sic inquit
mitanta inpatitate celi etiam
si alt post aliam tanta referita-
te nastatur quita rotam bis tpe
prussi in celi spacio plurimum
est hinc sunt inquit queqz dis-
similia phibentur in motibus
casibus qz gemos. hoc figme-
tu fragilius est qz vasa que in
rotatione fringunt. nam si tam
multum in celo interest qz rustel-
sacombus qphendi no pt ut
alter gemos hereditas obueniat
alt non obueniat tunc audent

reus qui gemi non sunt in inspec-
erunt eorum constellationes talia p-
minae que ad illud ferebant per-
tinet quod nemo potest apprehendere et
momentis amotare nascentium.
si autem propter talia dicitur in aliorum
genitibus quia her ad productionem
spacia tempus pertinet momenti vero
illa parva minutitas que inter se
gemi patet sunt nascentes rebus
minimis tribuitur de qualibet ma-
themati non solent consuli quod
enim consilium qui sedent qui deam-
bulant qui aliquid praedant. nunc
isti dicitur. qui in omnibus operibus
casibusque geminos plurimum plurimum
et diversa monstrantur.

Item sunt duo gemi antiqua
partes memoria. ut de signifi-
catis loquar sic aliter pro aliter ut
postior placitum porro tenet. Data
in eorum vita fuerit moribusque
diversa tanta in actibus dispo-
sitis. tanta in puti amore dissi-
militudo ut etiam inimicos eos in-
se faceret ipsa distantia. Nunc quid
hoc dicitur quia uno incubante
alius sedebat. et alio dormiente
alius vigilabat. alio loquente ta-
cebat alius que pertinet ad illas
inimicitias que non potest ab eis
apprehendi. qui constitutionem syderum
qua quibus nascitur. tribuit unde
mathematici consistunt. unus
dixit meretriciam servitutem.
alius non servit. unus amorem
diligebatur. alius non diligebatur.
unus honorem qui magnus apud
eos habebatur amisit. aliter adeptus
est. Et de uxoribus. quid de
filiis. quid de rebus quibus diver-
sitas. Si ergo her ad illas pertinet
inimicitias tempus que inter se habet
gemi et constellationibus non assa-
buntur. Et tunc aliorum constellationibus
inspectis ista dicitur. quia non ad
minuta incomprehensibilia sed ad
tempus spacia pertinet que observari
possunt et potest. Et tunc hic agit tota
illa figura nisi ut homines fiterentur
Si autem ideo dicitur. quia non ad

eorum huiusmodi mittitur. ne ma-
themáticos vaniloquia quincantur.
Unde idem ipse quod morbum.
Quod eodem tempore geminos semor
que apparebat. ambo medicinaliter
inspicere oportet geminos suspi-
catus est. Nunc satis redarguitur
noluit syderibus dare quod de tempore
simili tempore veniebat. Cur enim si
similiter eodemque tempore non aliter porro non
aliter posterior egrotabat. sicut nati
fuerant. quia utique simul nati
ambo non poterant. aut si inquit
momenti attulit ut diversis temporibus
egrotarent quia diversis temporibus
nati sunt. quare tempus in nascendo
diversum ad alias res diversifica-
tes valere contendit. Cur potius
inquit diversis temporibus perficiari
diversis temporibus dicitur huiusmodi di-
versis temporibus filios procreare et
multa alia. propterea quia diversis
temporibus nati sunt et non potuerunt
eandem causa diversis egrotare.
Si enim dispar nascendi mora mu-
tantur horostopii et dissimilitatem
intulit rebus aut illud in
egritudinibus mansit. quod habe-
bat inquit equalitate conceptus.
aut si facta validudinis in conceptu
fuit. aliter vero res mortui esse dicitur.
non deberent inspectis natalium co-
stellationibus de validudine aliquid
dici. qui eis insumenda conceptio-
nis hora non datur. si autem ideo p-
miciant egritudines non inspecto
conceptiois horostopio. quia in-
dicant eas momenta nascentium quod
dicitur cuilibet eorum geminos ex na-
tuitatis hora qui egrotaturus esset
aut et aliter qui habebat eandem
horam natuitatis nunc huiusmodi per-
egrotare. Unde quod si facta
distantia temporis est in natuitate
geminos ut oporteat eis constella-
tiones fieri diversas propter diver-
sum horostopium. Et ob hoc diver-
sos omnes cardines ubi tanta vis
ponitur ut huiusmodi etiam diversa sit
facta. unde hoc accidere potuit

Cur no et duorū momēto tēpib
natorū pnt esse ad vmedmū atq
moriendū fata dispāia nā n

cū eorū qreptis dñsū tēp hīe nō
possit. aut si duos vno momēto
tēpib qreptos potuerit esse adnas
cendū fata dispāia. Nam si vnu
momentū quo ambo qrepti sūt
nō impedit ut alter prior alter
postior nascetur. tū vno momē
to si duo nascant. impedit aliqd
ut alt. prior alt. postior moriā.
si cōcepto vniq diuersos in vtro
gemos hīe pūntit. tū nitas
momēti vniū nō etiā quoslibet
duos intra dñsū casus habere
pūntit. at si omīs hūq autis.
uel potius vanitatis cōmēta tollit.
Quid est hoc q vno tēpē momēto
vno sub vna eademqz rēli posi
tōne qrepti dñsa habent fata
que illos pducāt ad dñsū. ho
mīd naturā. et vno momēto
tēpē sub vna eademqz rēli posi
tōe de duabus mīribus duo pū
nati dñsa fata hīe nō pūnt q
illos pducāt ad dñsam vmedī
uel moriendi nātātē. an qrepti
nō dū hīnt fata que nisi nascant.
hīe nō poterūt. Quid est ergo
quod dicit si hora qrepti nalis
inuenit. multa abistis dīa posse
dīrū. vnde et iam illud and.
nullis pducāt. q quidam sapiēs
hora elegit quā cū vxore cōi
bet vnde filiū mirabilem gēpūet
vnde postremo et hoc est q de
illis pū egrotantibus gēpūis
possidomūs astologus idēqz
pūis vndebat ideo fieri q eod
tēpē fuissent nati eodē q qrepti
Nam utiqz qd hoc addebat cō
ceptōne ne dīctur ei nō adliqz
dūm eodem tēpē potuisse nasci
quos qstabat omniū tēpē fuisse
cōceptos. ut hoc sūmūt sūmūqz
egrotabat nō dāet de pūmo
pūi corporis tēpāmeto. s. vnde
quoz valitudo pūitātē syde
reis nexibus affligaret. Si igit
in cōceptū tanta vis est ad equa

litatem fatos non debuerunt
eade fata mutari aut si pterea
mutant. fata gemos quia tēpō
dñsis nascant. tū nō potius nī cū
telligant iam fuisse mutata et
dñsis tēpibus nascant. Ita ne nō
mutat fata naturā. volūtas
vūcū nī mittet fata cōceptis
ordo nascendū. Quid et nī pū
gemos qreptibus ubi certe ambo
rūm eadem momēta sūt tēpū.
vnde fit ut sub eadem cōstella
tōne fatali alter cōcipiatur. mas
culus alter femina vū

Admirabilis gēpūis diuersi sexus
ambo adhuc vūnt. ambo
etate adhuc vūnt quos nū
sūt mī se similes cōpū spēs qū
hī mīdīso sexu pū. mīdīso tū
et pūto vite ita sūt dispāes.
ut pter actus qd nātē est cōmū
fibus distāe femos q ille i effū
cōmū militat et a sua dāmo pe
na sēp pēgrinat. illa de solo
pūo et de iure pū nō rēdīt.
Iustū qd est mīdībilis si au
tāstia fūta credant. nō aut nū
si nōmūtas homī et dei mīdī
cōpūent. Ille cōmūpūis illa vū
fūta est. ille mīdīosūm pūla
gēpū. illa nec mīpū. atqz pū
nū nū. hōrōstom vālet. hoc q
mīpū sit iam satis dīfferū. Sed
quale sit mīdī vāle dīcūt.
mīpū et mīdīpū ubi et vū
cōmūpū ēē mīdīfū est et mīdī
nātē vis est. ut cū cōpūerit
femina. de mīdī alū gēpū nō pū
vnde nātē est eadē esse mīdī
momēta qreptis. an forte tēpū
dñsū hōrōstom nāt sūt aut ille
mīdīfū dū nascet. aut illa
mīdīfū qmūtata est. s. nīpū
nō usqz quāqz absūde dīrī pū
nō solas cōpū dīfferūas qūla
tus quosdā vāle pūdīt
sūt mīdīfū cōpūfū et
dēfūfū vīdīm. et nīpū

codez
q

Et cum quo habet eadem constellationem
sexum. dicitur a se non habet
et potest scire quod fuit ad horam na-
scitur facere potuisse ut ab ea tam multum
anni tempore variari et humaribus
inveniens atque detrimens mu-
tari et immutari. quodam tempore res
sicut etiam et constas et inia-
biles estus occurrunt. non autem
et anni voluntates positoribus
ante syderis subdi. nunc isti tamen etiam
in eis actus inde religare totum
admonet ut quicquam. unde in
quidem corporibus eis possit
ratio. ista constare. et quidem
tamen ad corpus phines quia corpus
sexus. Et tamen eadem positoribus syderis
dum sexus gemi constati potue-
runt. unde quid insipientius
dici aut credi potest quia syderis po-
sitionem. que contempts ad ho-
minem eandem ambabus fuit facere
non potuisse ut ab eo tam multum
originali stante distaret. **Un-**
Item illud quod ferat quod in-
eligendis diebus nona
quedam suis actibus fuit mo-
huit. non est videlicet ille ita
natus ut fuit admirabilem
filiu. sed ita potius ut contem-
pabilem fingit et ideo vi-
doctus elegerit horam quia misce-
re non possent ergo fuit quod non
habebat et ex ipso fuit cepit
esse fatale quod meus naturitate
non fuerat. Quod si singula-
rem. Eligitur dies ut dicitur
non. Credo propterea quia potest in-
diem non bonum nisi eligatur.
Infirmitas adu. ubi est ergo quod
nascitur iam sydera deriverunt
an potest homo quod ei iam constitutus
est dei electione mutare et quod ipse
in eligendo die constituit. non
potest ab alia potestate mutari. unde
inde si soli homines non ante
omnia que sub celo sunt constituta
comibus subiacent. tamen alios
eligit dies accommodatos ponit
diebus. mribus vel arboribus vel
segetibus alios dies peroribus
vel domandis vel admittendis
maribus quibus etiam vel.

Bonni fecerit ameta et tertia
 huiusmodi. Si autem propter ad has
 res dies valent electis hinc quia
 omnibus corporibus sine manibus
 secundum diuinitates ipsarum momentorum
 hyder posito diuinitur. considerant
 quia inmutabilia sub uno tempore
 puncto uel nascuntur uel oriuntur
 uel interducuntur et tamen diuersos
 exitus habeant ut istas obser-
 uationes atque puero uidentur. minime
 esse persuadent. Eius enim est
 tantum extorsit ut audeat dicere.
 omnes arbores. omnes herbas omnes
 bestias serpentes aues pisces
 unicuique momenta nescendi si-
 gnificatum hinc diuersa. Solent tamen
 homines adtemptanda pericula
 mathematicorum afferre adeos re-
 stellatores multos animi quos
 oculis propter hanc explorationem
 f. domini sue diligenter obseruat
 eos quod mathematicos perferunt
 rectis qui restellatoribus inspi-
 cis. dicunt non esse hominem nasci
 sed petrus audent etiam dicere
 quare petrus utrum aptum similia
 inuentionem in mathe in nisto-
 die domus. Nam et ad amina
 facti temptantur ut tamen magis
 admiranda clamoribus ista in-
 dent. Sic desipiunt homines ut
 estimet tamen homo nasci recte
 rerum oculis ita in hiberni ut tamen
 illo sub eadem re ipsa plaga ut
 musci nasci. nam si hinc ad-
 miserint predicti rationibus que
 gradatim accessibus modis
 eos amissis ad tuncelos elephantes
 quod perdunt. nec illud no-
 hinc aduertit. quod electo ad sciam
 diuini agri die tamen multa gratia
 iuxta simul veniunt et exorta
 segete simul herbescent pubes-
 cunt flouescunt et in in spiritibus
 rectis uenas atque ut ita dixim
 conuinciales alias rubigo inter-
 mit. alias nubes deplendunt. alias
 homines auellunt. Eius istis.

alias ostentationes fuisse dictum
fuit quas tam diuersos ventus
hic conspiciunt. in eos peruenit
his rebus dies elige eas q ad-
telete negabunt ptine detenti
et solis sideribus subdet hoies
quibus solis nicta deus dedit li-
beas voluntates. his omnibus co-
fidentis no i merito creditur. in
astrologi mirabilis multa vera
vident occulto instinctu fieri spi-
ritum no bonos. quos est mira-
has falsas et noxias opinioes
de astralibus factis misere huius
metibus atq firmitate no hoio-
stori uacati et inspecti aliqua
ante que nulla est. **iv**

Omnino vero no astros constitutos
fuit est cu quidq capitul-
uel nascatur uel moriatur. si omni
quexionem feriem qz causam q
fit omne qz fit. fati nomine appel-
lant no multu cu eis de verbi
rotatione fia laborandum atq cer-
tandum est. qui quide pnti cau-
saz ordinem et quidam quex-
ionem dei summi tribuit volu-
tati et pnti. qui optime et ve-
racissime credit et cuncta scire
inqua fiant et nichil mori di-
nati relinquere a quo sut omis
ptates. pnti itaq pntie dei
summi voluntate nullis ptas in su-
pabilis pntia portigit eos
appellat fati sic pnti. nicta
amici. senere fuit nisi factor hy uersus
dne me sume pat alii qz diuatoz
posuioz pnti. nulla pnti
mon est. assini impigez fuit nal
le comitiboz genies. malus qz
pnti. fuit qz fuit bono. du-
aut uolente fati uolentem
trahunt. tempe euidentissie
hor ultimo versu ea facta ap-
pellant que sup dixit summi
pntis voluntate. cu se pnti
obedire dicit ut uolens diu-
ne nolens trahat. qm fuit
uolentem dicit uolentem

trahunt illi quoq uersus home-
m. hinc fuit suffragant quos
tyros in latini uerit. tales fuit
homi mentes qualis pnti. pnti
aut feds sustinuit. hinc fuit
mhar qoe aut hret poenta pnti
f qm stoycus dicit vni fuit asse-
rentes istos ex homeo uersus
solere usu pare no de illius po-
ete sed de istos pntis opinione
trahunt. in pntis uersus quos
disputant adhibent qua defuto
habent quid sentiant esse fuit
aptissime declarat. qm ionem
appellant que summi deu putat
a quo quexione dicit pendere
factorum. **Sequitur. v**

Hoc ad in redarguere roma-
ut no existimet aliquid se
aduersus eos ualere nisi cause-
iat diuatoz qua si roma-
re ut negat esse fati fuit. ea
qz uersus omnibus nulla ee omo
contendat. uel in deo uel in hoie
nullamqz rez pnti. Ita et
dei pnti negat et omni pnti
nam lute clarioz roma-
euerit. uanis argumetibus et opponit.
do sibi queda oracula que facile
pnti refelli que tu uer ipa quidit
ar. In his mathematicis coiecturis
refutandis ems repntat oratio
qua uere tales fuit ut se pnti
deficiat et refallant. multo fuit
chite tabulabiles qui uel fuit
fata constituit qz iste qui tollit
pnti fuit. Nam et pnti
esse et negat pnti fuit. m-
tissima infamia est. et uer ee
pnti tu uideret. ea illud temptat
asserit qz scriptu est. Dixit nicti-
ens in corde suo non est deus.
sed no ex sua pnti uiderit em qz
esset inuidiosu et molestu. ideo
qz totam fuit disputante de har-
re aduisti stoycos in libris de deo
nacta et pnti balbo cu stoy-
cos pntis de fendendis dedit.

maluit ferre finem quia propterea
qui nullam diuinam naturam esse
contendit in libris vobis de diuina
exsempo aptissime oppugnat p[ro]p[ri]a
fuit. hoc autem totum fate vide
ne fuit et consentiat et p[ro]bat
libertatem voluntatis. Putat enim
recessa sua fuisse ita esse consequens
fuit ut negari o[mn]ino non possit
sed quicquid in se habeant cor
rumpissime contrarietates et dispu
tationes p[ro]p[ri]as. Vos ut r[ati]onem
finem et vni deum ita voluntate
finem q[uod] p[ro]p[ri]am ac p[ro]p[ri]am eius
consistit nec tamen ne ideo noli no
tate faciat q[uod] voluntate faciat
quia illud nos finem ille p[ro]p[ri]um
cum p[ro]p[ri]a fuit no[n] p[ro]p[ri]um quod p[ro]p[ri]o
tenuit ut oppugnet p[ro]p[ri]am et
stipem ut no[n] o[mn]ia n[on]itate fieri
contendit. Quid ergo est q[uod]
p[ro]p[ri]o tenuit n[on] p[ro]p[ri]am. Futuros ut
cum labefactata disputacione de
testabili nitetur videb[imus] quia si p[ro]p[ri]a
ta sunt futura. nam hoc ordine
venient quo ventura esse p[ro]p[ri]am
sunt et si hoc ordine venissent
certus est ordo rer[um] certus est
ordo causar[um]. Non enim fieri aliud
p[ro]p[ri]um q[uod] no[n] aliqua efficiens causa
p[re]senter. si autem certus est ordo
causar[um] quo fit de q[uod] fit. futo
mquit sunt o[mn]ia que sunt. quod
si ita est nihil est i[n] ma[n]u p[ro]p[ri]e istius
quod est arbitrii voluntatis quod
si ceterum inquit o[mn]is h[um]ana
vita subiecit. frustra leges dat
frustra obm[un]taciones laudea vi
tuparores exhortaciones adhibet
neq[ue] ulla iusticia bonis p[re]mia et
malis supplicia constituta sunt
h[ec] ergo ne c[on]sequitur iudicia
et absq[ue] da et p[ro]p[ri]a reb[us] h[um]a
nis no[n] vult esse p[ro]p[ri]am futo[rum] atq[ue]
in has angustias coartat anim[us] re
ligiosum ut vni eligat e duob[us]
aut esse aliquid i[n] m[an]u voluntate
aut esse p[ro]p[ri]am futo[rum] q[uod] n[on] p[ro]p[ri]um

arbitrii non posse. Sed si alibi
confirmat alibi tolli. Si elegit
p[ro]p[ri]am futo[rum] tolli voluntatis
arbitrii. Si autem elegit voluntat[em]
arbitrii tolli p[ro]p[ri]am futo[rum].
Ipe itaq[ue] ut vi[m] magis et doctus
et vite h[um]ane plurim[us] ac p[ro]p[ri]e
consulens. ex his duob[us] elegit
lib[er]am voluntatis arbitrii. Quid
ut confirmat negant p[ro]p[ri]am
futo[rum]. atq[ue] ita d[icit] vult facere si
beros facit leges. Reliquos autem fecit
am[us] utq[ue] elegit utq[ue] c[on]fite[re]
et fide p[re]t[er]it utq[ue] c[on]firmat
Quid inquit na[m] si est p[ro]p[ri]a fu
turos sentit ista o[mn]ia que con
tingent donec eo pueniat
ut nihil sit i[n] m[an]u voluntate
eius rem[an]ens. tradidit eo p[ro]p[ri]am
venit ut no[n] sit p[ro]p[ri]a futo[rum].
Nam p[ro]p[ri]a o[mn]ia sic veniunt
si est voluntatis arbitrii non
o[mn]ia futo[rum] sunt no[n] est o[mn]i certis
ordo rer[um]. si certus ordo rer[um]
non est. nec res certus est
ordo p[re]sente deo que fieri no[n]
p[ro]p[ri]um nisi p[re]cedentib[us] et efficien
tibus causis. Si res ordo p[re]sente
deus certus no[n] est. no[n] o[mn]ia
sic veniunt ut ea enehia sit p[ro]p[ri]a
sunt p[ro]p[ri]o si no[n] o[mn]ia sic veniunt
ut ab illo ventura p[ro]p[ri]a sunt
no[n] est inquit i[n] deo p[ro]p[ri]a o[mn]i
futo[rum]. Vos aduers[us] istos sa
cileptos ausus atq[ue] impios
et deu[m] dicim[us] o[mn]ia sic an[te]
fiant et voluntate nos facere
quodq[ue] a nobis no[n] m[an]u vole
ntibus fieri sentim[us] et ponim[us]
o[mn]ia vero futo[rum] fieri. no[n] d[icit]
vni nulla futo[rum] fieri dicim[us]
qui futo[rum] nome[n] ubi solet a lo
quutionibus pon[itur]. i[n] m[an]u constituto
futo[rum] quia quisq[ue] conceptus
aut natus est t[em]p[or]e res ip[s]a ma
n[et] asserit nihil valere
m[an]u. Quidem autem am[us]
ubi voluntas dei p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um

neq; negamus neq; fati vocabulo
incomprehensibilem forte ut fati a fado
dñi intelligamus id est a loquendo
Non enim abumere possim esse
scripti in his scribis Semel locu-
tus est deus duo hec audiui
qm pñs dei est et tibi dñe
mā qui reddis vniūq; scdm
opa eius Et quod em dñi est
semel locutus est intelligitur
mobilis hoc est in mutabilis
oia que futura sūt et que ipse
facit est hoc itaq; rōne pos-
sem a fado fati appellare
nisi hoc nōme iam malia re-
soleret intelligi quo corda homi-
nū volū mutuari Non ē autē
q̄sequis ut si deo actus est
omni ordo causarū ideo nichil
sit in nre volūtatib; arbitrio
Et ipse quippe nre volūtatib;
incausatus ordine sit qui rectus
est deo eius q; pñs pñet
qm et hūane volūtates hūa-
nos opm cause sūt. nūq; ita
qm omib; rebus causas pñunt
Nam et illud idē pfecto in
eis causis etiā nras volūtates
ignōre nō potuit quas nras
opm causas esse pñunt Nam
et illud idē tyrelo concedit
nichil fieri si causa efficiens
nō precedat Satis est adēmi
māc qōne redarguendi Et quod
em em adimnat q; dicit nichil
quiddā fieri sine causa. s; non
omnem causam esse fatalem
quia est causa fortūta et nalis
est volūtaia Sufficit q; et oē
q; sit nō nisi causa pcedente
fieri consuevit Nos em eas aī
que dicuntur fortūte non eē dñi
nullas s; latentes easq; tribui
vel dei veri vel quolibet
homī spiritū volūtatū. nrasq;
nāles nequaq; ab illius volū-
tate si seruimus qm est auctor

omib; q; conditor nature Jam vero
cause volūtatū aut dei sūt a
angelos aut homī aut mortū
malū In hi volūtatib; appellate
sūt malū vñs ex pñs motus
illi quibus aliqua faciūt scdm
naturā suā. nūq; bonū malū
ve nō appetit uel emittit. Ange-
los aut volūtatib; dicos seu.
bonos quos angelos dei dicos
seu malos quos angelos dya-
boli uel etiā dedones appella-
tur et homī bonos sūt et ma-
los. ac p hoc colligitur non
esse causas efficiētes omī que
sūt nisi volūtatib; illius nate
sūt que spūs vite est Nam et
aer iste seu ventus dñi spūs
sed qm corpus est nō est spūs
vite. Spūs ergo vite qm vni-
facit omnia auctor q; ē corpus oib;
et oib; creator spūs. utiq; non ē
creatus In eius volūtate summa
pñs est que creator spiritū
bonas volūtatib; adimnat. malas
inducit omib; ordinat et quibus
dam tribuit Sicut em omī pñs
naturā creator est ita omī pñs
tūm dator nō volūtatū. Male bñt
quippe volūtatib; ab illo nō sūt
qm contra naturā sūt que ab illo
est Corpora igitur magis subia-
cet volūtatib; Et quod nras
i. omī animā mortaliū et nūq;
homī q; bestias quedā vero
angelos Sed oia maxime dei
volūtatib; subdita sūt cui etiam
volūtatib; omib; subdita. quia
nō sūt pñtem nisi quā ille co-
redit. Causa itaq; rebus que sūt
nec sit deus est. alie vñ cause
et faciūt et sūt. sicut omib;
creata spūs maxime rōnāles
Corporales aut cause que nūq;
sūt q; faciūt nō sūt nūq; causas
efficiētes amitte qm hoc pñt
quod ex pñs faciūt spiritū

voluntates. Quod igitur ordo cau-
 sarum qui p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a est deo
 id efficit ut nihil sit in ip[s]a volun-
 tate nisi in ip[s]a causam ordine
 magis habeant locum in volun-
 tatibus. Contendat ergo cyren[us] cu[m]
 eis qui h[ab]ent talem ordinem dicit ee
 fatalem. vel ponit ip[s]um fati no[m]i-
 ne appellat quod nos abhorreamus
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e vocabuntur quo non
 in re vera consuevit intelligi
 q[uo]d no[n] negat ordinem om[n]i rebus
 esse certissim[um] et dei p[ro]p[ri]e notissim[um]
 plus en[im] quia stoyri detestamur aut
 em[er]se dei enegat q[uo]d quidem
 inducta alius p[ro]p[ri]a in libris
 dedecus nat[ur]a facit molitibus e-
 ant si ee c[on]fiter[entur] dei que negat
 p[ro]p[ri]a fuit[ur] ena si nihil dicit
 aliud q[uam] q[uo]d ille dixit insipiens
 in corde suo no[n] est deus. Quia en[im]
 no[n] est p[ro]p[ri]a fuit[ur] no[n] e[st] utiq[ue]
 deus. Quia p[ro]p[ri]e et voluntates
 in t[em]p[or]e valent qu[ia] deus
 eas valere voluit atq[ue] p[ro]p[ri]a
 Et ideo quidq[ue] valent certissime
 valent. Et quod fuit[ur] sit ip[s]e
 om[n]i fuit[ur] sit. quia voluntas
 atq[ue] fuit[ur] ip[s]e p[ro]p[ri]a atq[ue] p[ro]p[ri]a
 fuit[ur] no[n] p[ro]p[ri]a. Quia p[ro]p[ri]a si nihil
 fuit[ur] nome[n] aliam rei adhibendu[m]
 placet. m[ag]is dicitur fatum esse in
 firmioris potentioris q[uam] voluntate
 qui en[im] h[ab]et in p[ro]p[ri]a q[uo]d illo t[em]p[or]e
 ordine. que no[n] v[er]o p[ro]p[ri]a si suo mo-
 do fuit[ur] appellat arbitrii in
 voluntatis infirmitate. **vi**

Unde nec illa n[atu]ra formida-
 da est qua formidando stoyri
 laborant[ur] in t[em]p[or]e rebus ita
 distringit ut quasda[m] subtraheret
 n[atu]ra. quasda[m] subde[n]t. atq[ue] in-
 his quas esse subn[atu]ra volue-
 rit. posuerit ena inis volun-
 tes ne videlicet no[n] essent libere
 si subde[n]t n[atu]ra. Si en[im] n[atu]ra
 n[atu]ra illa dicenda est que no[n] est
 in n[atu]ra p[ro]p[ri]a. Sed etia[m] si n[atu]ra
 efficit q[uo]d p[ro]p[ri]a sicut est n[atu]ra

moris. manifestu[m] est voluntates
 inis quibus ite vel p[ro]p[ri]a vi-
 ut[ur] substantia n[atu]ra no[n] esse. Quia
 ta[m] q[uo]d fuit[ur] que si nollem[us] utiq[ue]
 no[n] faciem[us]. Quia p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 ip[s]um velle. Quia si voluim[us] si no[n]
 luum[us] no[n] est. no[n] en[im] vellem[us] si
 nollem[us]. Si aut[em] diffinit[ur] esse
 n[atu]ra sedm[odum] qua[m] dicit[ur] n[atu]ra est.
 ut ita sit aliquid vel ita fiat. nes-
 cio aut[em] ea t[em]p[or]e ne nobis h[ab]e-
 tate anseat voluntatis. Nec
 en[im] et vitam dei et p[ro]p[ri]a dei
 sub n[atu]ra ponit. Si dicam[us] n[atu]ra
 est dei semp[er] velle. et t[em]p[or]a p[ro]p[ri]a
 sic. sicut nec p[ro]p[ri]a eius minuit[ur].
 cu[m] dicit[ur] mori fallit[ur] no[n] posse.
 sic en[im] h[ab]et no[n] p[ro]p[ri]a ut p[ro]p[ri]a
 si possit mori. Recte quippe esset p[ro]p[ri]a
 om[n]is dicit[ur] qui cu[m] mori et falli
 no[n] p[ro]p[ri]a. dicit[ur] en[im] om[n]is fuit[ur]
 do quod vult. no[n] pati[en]do q[uo]d
 no[n] vult. quod si ei accideret
 nequaquam esset om[n]is. unde p[ro]p[ri]a
 rea que da no[n] p[ro]p[ri]a quia om[n]is
 est. Sic en[im] ena cu[m] dicit[ur] n[atu]ra est
 esse ut cu[m] voluim[us] libero voluim[us]
 arbitrio. et v[er]o p[ro]p[ri]a dubio.
 dicit[ur] et ideo no[n] ip[s]um lib[er]o ar-
 bitrio n[atu]ra subit[ur] que ad-
 iuu[n]t libertate. Sicut igit[ur] n[atu]ra
 voluntates et ip[s]e fatiunt quidq[ue]
 volendo faciunt. q[uo]d no[n] fieret
 si nollem[us]. Quod aut[em] alio[rum]
 homin[um] voluntate volens quicq[ue]
 patit[ur] ena si voluntas valet.
 et si no[n] illius cu[m] illius hominis
 voluntas. si p[ro]p[ri]a dei. Nam si
 voluntas sui esset. nec posset
 quod vellent. pot[en]tior[em] volun-
 te impediret. Nec si sui vo-
 luntas esset. nec alius si eius
 esset quod vellent et si non
 posset implere quod vellent.
 unde quidq[ue] p[ro]p[ri]a si voluntas
 ten[et] patit[ur] homo no[n] debet
 trahere h[ab]itans vel angelus
 vel animu[m] t[em]p[or]i spiritus
 voluntatibus. si potius qui

dat pntem volent' volendo. Ho-
igitur pntem nihil est in m'a
voluntate quia deus pntem pntem
fetur esset in m'a voluntate.
Non enim qui hoc pntem nihil
pntem. Porro si ille qui pntem
quicquid futurus esset in m'a volu-
tate no mag' nihil sed aliquid
pntem. Porro si ille qui pntem
est aliquid in m'a voluntate.
Et no tunc nullo mo cognitur
aut retenta pntem dei tollit vo-
luntatis arbitrio. Denique quod
nefas est. negat pntem futurus
utiq' et ubiq' amplexum ut fideles
et veritate consistunt. Illud ut
bene credamus hoc ut bene vnuq'
male aut vultur si dedeo no
bene credit. Unde absit amob'
eius negat pntem ut libe veliq'
quo admiat sumus liberi ut
erim'. Proinde no frustra sit
leges obmptatores exhortatores
laudes et vituperatores. quia et
ipae futias esse pntem et pntem
valent ad ea impetanda. que
se pntembus concessis esse pntem
ut et iuste et iuste pntem bonis
fas et pntem supplicia constituta
sunt. Neque enim ideo no peccat
ho quia deus illi peccaturus
esse pntem. Vmo ideo no dubi-
tatur ipm peccare si peccat. quia
ille mag' pntem falsi no pt. no
fatu no fortuna non aliquid
aliud sed ipm pntem esse pntem.
Qui si nolit vmo no
peccat. sed si peccare voluerit
etia hoc ille pntem. xi

Deus itaq' sumus et verus
in verbo suo et spu sco
que tria vni sunt. deus vni
omnis creator et pntem ois aie
atq' ois corporis mag' sit pntem
opatoe felices quiq' sit. verita-
te no vanitate felices qui fecit
hominem rationale animal ex anima

et corpore qui eu peccante nec
impunitu esse pntem nec sine
m'a dereliquit qui bonus et
malis certam etia in lapidibus
vitam seminalem. etia in arbo-
ribus vitam sensuale in solis et
angelis dedit aquo est ois mo-
dus ois ordo aquo est mensura
m'is pondus aquo e quicquid vol-
uente est. cuiusq' gntis est. mag'
q' estimatois est. aquo sit ser-
ua formas forme semini. mag'
semini atq' formas qui dedit
et tunc origine pulchritudine
valitudinem pntem fecundita-
tem. membris dispositionem sa-
lutem concordiam qui et tunc u-
racionabili dedit memoriam sensum
appetitum. rationali autem in sup me-
tem intelligentiam voluntatem qui
non solum celi et terra nec solum
angelis et hominibus. Sed nec cotem-
pibilibus exiguis animalibus visceribus nec
eius animis penulam nec herbe
flosculum nec arboris folium sine
sua pntem quercientia et quadam
veluti parte dereliquit. nullo no
est credendus regna hominum eorumq'
diuitias et seruitutes assue pntem
cie legibus alienas esse voluisse

Proinde videamus qd. xii
romanoz mores et quia ob-
tam deus verus ad augendum
ipm admiare dignatus est. in mag'
pntem sit etia regna terrena //
Et no ut absolutus differre pos-
semus ad hoc pntem ad supiore
libe conspiciamus. q' in hac re
ptas nulla sit eorum deorum quos
etia rebus mutatoris colendos
putarunt. et pntem voluit pntem
supiores quas hucusq' pntem
defati quone tollenda ne quicquid
in iam pntem esset no illorum
deorum cultu romani ipm pntem
stati atq' seruati nescio cui fa-
to potius potius id tribueret
qua dei summi potentissime voluit

tati. veteris igitur primis remittit
 quibus eorum dedit et commendat.
 historia quibus ut alie gentes excep-
 ta una ipsi hebreos deos fal-
 sos colunt. et non deo victimas
 sed demonibus immolarent. tunc
 laudis mundi perinde liberales
 erant. gloria ingente duci-
 us honestas volebat. hanc
 indenter dilexerunt. propter
 hanc vine noluerunt. propter hanc
 et mori non dubitaverunt. Se-
 tris cupiditates humerum in-
 genti cupiditate prefferunt.
 Ipsi demum prius sua quam sine
 videbat. gloriam. duci vero
 atque impare gloriosi. prius
 omni studio libera. demum de
 ducam esse contempnerunt. hinc
 est. quod regalem ducam non
 sentes annua impia hominesque
 impatores sibi ferebant. qui
 consules appellati sunt a con-
 sulendo. non reges aut duci
 a ducando atque regimundo. et
 reges utque a regimundo duci
 melius videntur aut regim a
 regibus reges aut ut duci
 est a regimundo. si factus regim
 nis non disciplina putata est.
 regentis vel benivolentia co-
 silentis. si superbia ducimur.
 expulso itaque rege turpino
 et consulibus institutis fecit
 est. quod idem auctor in idios
 laudibus possunt quod nuntas in-
 credibile memoratu adepti li-
 bertate quibus brevi nuntiat ta-
 ta cupido glorie incesseant. Ita
 ergo laudis munditas et cupi-
 do glorie multa illa mutanda.
 ferit laudabilia atque gloriosa
 sui hominum estimantem. sedat
 idem salustius tribus suis
 magnos et patres viros
 maxime ratione et gratia resare

dicens. quod duci illa res publica
 non habuit quoniam virtute magni
 si sua memoria fuisse illos duos
 ingenti virtute diversis moribus
 in laudibus aut resare possunt
 quod sibi magni magni ex tunc bel-
 lium non exoptabat. ubi vir-
 tus eunteste posset. Ita fidebit
 in votis viros virtute magnos
 ut extaret in bellum miseris ge-
 tes et flagello agitur bello.
 nam sagittas ut esset ubi vir-
 eorum eunteste. hoc illa profecto
 laudis munditas et cupido glorie
 faciebant amorem itaque primitus
 libertatis. post etiam ducam
 et cupiditate laudis et glorie
 multa magna ferebant. reddit
 euntibus rei testium. Etiam
 poeta in signis eorum. inde appe-
 nit. Veneron tartarum erecti
 por presenna iubeat accipe in-
 gentem in-bem obsidione p-
 mebat. Eneade inferni pro
 libertate iubeat. Et itaque
 magni illis sunt aut fortis
 emori aut liberos vine. Sed
 in esset adepti libertas. tanta
 cupido glorie incesseant ut
 pax esset sola libertas et duci
 queret. duci primario habet
 quod velud torquente Ione idem
 poeta dicit. quin aspice iuno iuno
 que mare iubeat. Itaque quod meti
 telum quod fatigat. consilia in me
 referet metum quod sonabit. Ro-
 manos res duos gentem quod
 toratam. Sic planti veniet
 hinc labemibus etas. In do-
 mique assant. phrygiam cla-
 rissimam. Servio pre-
 met ac victis ducit. mhis
 Ene quide virgilius Ione
 iudicis tamque futuri predicte
 spe ianu fata reolvebat. re-
 nebat quod patria. res apperita

quicquid illa nolui ut ondem
duarum post libertate sit hinc
romanos ut in eos magnus
laudibus ponetur. hinc est et
illud eiusdem poete q tu uiaz
gentium artibus eas ipas pias
romos artes. remadi atq in
pandi subiungendi ac debellan-
di ipsos mite ponet aut ex-
tudent alij spiritina mollius.
aera. Credo equide viros du-
rent de marmore uisus. Qui-
bus causas melius reliq mea-
tus Describent radio surge-
tia sydera dicat. Tu regere
impio ipsos romane memeto
Hec tibi erit artes pari q in-
pone mores. Parte subiectis
et debellae supbos. Has artes
illi tanto prius exerebant q
to minus voluptatibus se dabat
et eucharom. tui et corporis
in corripiscendis et augendis
dictis et p illas moribus cor-
rumpendis. ampendo misera
cuiusq sapiendo facinus tur-
pibus. unde qui tales in mos
fabe supabat atq findabant
qn scribebat ista salustius.
tamebat virgilius no illis
artibus ad honore ad gloriam
sed doli atq fallacis ambie-
bant. unde idem dicit q pmo
mif ambitio q auaritia inos
honn exerebat. Quod in mimi
ppius virtute eat Nam gloria
honore impm bonus et qua-
nus eque sibi exoptabant. Et
ille inquit vera via uitae. hinc
in bone artes desunt doli atq
fallacis cotendit. hec sunt hoc
artes p virtute faceret non
p fallate ambitione ad honore
et gloriam et impm puenire
que tu bonus et ignauus e-

que sibi exoptant. Et ille a.
bonus vera via uitae. via pro
est qua uitae tamq ad pos-
sessionis fine. i. ad gloriam
et honore impm. hoc miferi
habuisse romanos. ena doli
apud illos edes iudicant. q
quittissimas constituerunt utut
et honore pro dys hntes q
dant adeo. unde intelligi ut
que fine volebant esse virtu-
tis et quo eam referebant
qui boni erant ad honore sub-
nani mali nec habent ea qua
us honore habere cupent quem
malis artibus conebant. ady-
pisti. i. doli atq fallacis me-
lus laudatus est nato. de illo
quippe ait. Quo miq petebat
gloriam eo mig illu sequebat.
quicquid gloria est. cuius illi
cupiditate flagrabat. inditui
boni bene de hominibus opi-
natum. Et ideo melior est vto
que quanto testimonio. cotenta no
est nisi qne sue. unde dicit
apulus. Nam gloria ma her e
testimoni qne me. Et alio loco
Opus aut. Nam pbat unusq q
et tuc in semetipso. tm gloria
hebit et no in alto. Gloriam
erit et honore et impm que
sibi exoptabant. et qio bonus
artibus puenire nitabant. boni
no debet sequi virtus si ipa
virtute neque em est vera u-
tus nisi que ad eu fine tendit
ubi est boni honore que meli-
no est. unde et honores quos
expetunt nato pete no debuit.
q coluitas ob eius virtutem
no peten dare si tu illa meo-
ria duo romani essent. virtute
magni resar et tuiso. longe u-
tus rationis veritati videtur.

pinguior fuisse qua resaris.
 unde qualis esset illo tpe civi-
 tas et antea qualis fuisset vi-
 deamus. nunc sua ratione. No-
 lite inquit existimare maiores
 nos armis rem publica expia
 magna fecisse. si ita esset nullo
 pulcherrima eam nos hinc
 quippe sonos atq; tinu. Pre-
 tera armos et equos maior
 copia nobis q; illis est. si alia
 fuere que illos vobis magnos
 fecerit que nobis nulla sunt.
 domi industria foris nisi impi-
 am in consulendo liber neq; de-
 licto neq; libidini obnoxia pro-
 hys nos habemus luxuria atq;
 avaritia publica et egestatem
 privatam opulentia laudamus. dmi-
 tiat sequitur merita. Inter bo-
 nos et malos disamine nullum
 dia virtutis puma ambis possi-
 det. Neq; inter ubi nos separati
 sibi quisq; consilia capitis. ubi
 domi voluptatib; hic periculis
 aut q; e servitutis. Eo fit ut
 impetis fiat in vana. re publi-
 cam. Qui audit her rationis
 verba sine salustii putat qua-
 les laudant. idem vetes omnes
 eos tales fuit vel fuisse al plu-
 res. Non ita est alio q; vera
 no essent. que ipse item scribit
 ea que quicquam in secundo libro
 hinc opis ubi dicit inurias.
 validior et ob eas discessione
 plebis apribus alias q; dissensi-
 ones domi fuisse. Jam inde a
 puo neq; amplius impio et modis-
 to iure acti qua expulsis re-
 gibus q; dmi metus atq; timore
 fuit. donec belli grime quod
 ipse ipm in etruia susceptu fuit
 fuit. postea vobis servili impio
 pios exuisse plebem regio moe
 verberasse agro pepulisse et

cetis exptibus solos esse im-
 pio. quaz discordia. dmi illi
 dmi vellent. illi servire nollet
 sine fuisse bello pinto secundo
 quia rurs; gravis cepit urge
 metus atq; ab illis pturbatoib;
 alia manore cura cohibe nos
 inquietos et ad concordia reuocare
 tuilem. sed p quosda paucos
 qui p suo modo boni erat magis
 administrabant atq; illis tolera-
 tis at tempatis malis paucos
 bonos. prudentia res illa res-
 cebat. sicut idem historico dicit
 multa s; legenti et audienti q;
 plus idem domi maliciae
 mari atq; tra pilaia famora
 fecit libuisse attende que res
 maxima tanta negotia sustinui-
 sset. qui facbat sepe uno pua
 manu cu magis legionibus
 hostiu grandisse romanos nove-
 rat pua copis. bella gesta cu
 cu opulentis regibus. sibi q;
 multa agitant. ostade dicit
 paucos tuum egressam vir tu-
 te totu patuisse. eo q; fuit
 ut diuinas paupertas multitudine
 nem paupertas suparet. Sed pro
 quia atq; desidia civitas inquit luxuria
 corrupta est. rursus res publi-
 ca magnitudine sui impatorum
 atq; ingratum vicia sustentabat
 paucos igit virtus ad gloria
 honore impm vera via et ipa
 virtute intentu ena a cathone
 laudata est. hinc eat domi in-
 dustria qua quicquam ratione
 ut etiam esset opulenti tem-
 es res puate. unde corruptis
 moribus vicia e. contito posuit
 publice egestate privatam opule-
 tia sequitur.
 nam obrem tu dmi fuisse
 regna orientis illustra
 voluit deus et occidentale

fieri quod ipse esset postius
 sed in ipso latitudine et marti-
 tudine illustris. Ad quod talibus
 potissimum gressit hominibus ad-
 mala domanda gratia multas et
 laudis qui in bonis et glorie consue-
 rit prae in qua ipsa gloria
 requiebat salute quod eius saluti
 sue praeponere non dubitarent. Per
 isto uno modo amor laudis pe-
 tunie cupiditate et multa alia
 vitia comprehensibiles. Ita sanius vi-
 detur qui et amore laudis vitium
 esse cognoscit. quod nec poeta
 fugit dicere qui ait laudis ad-
 re timores sunt certa pericula quae
 te ter prae lecto poterit re-
 tirare libello. Ademque in car-
 mine lyrico ad reprehendam diuini-
 di libidinem. Latus regnes. ^{ita ce}
 amicum dominando spiritum quia si si-
 libiam remota gradibus iungas et
 utque penitus suat vni vinti
 qui libidines turpiores fide-
 pietatis impetto spiritum sancto et
 amore intelligibilis pulchri-
 tudinis non repugnat melius
 salte cupiditate humane laudis
 et glorie non quod iam si sed
 minus turpes sunt. Etiam tullius
 hunc dissimulare non potuit in
 eius libris quos de re publica
 scripsit ubi loquitur de institue-
 do principe civitatis que dicit
 alendum esse gloriam et consequi
 quicquid maiores suos multa
 cura atque pericula glorie cupidi-
 tate fecisse. Hunc igitur modo non
 solum non respicebant vni etiam
 ad exatendum et attendendum
 esse tenebant principes putan-
 tes hoc utile esse rei publice
 quod nec in ipso parte libris
 tullius absque peste dissimulat
 ubi eam luce clarus asitet
 En enim de studiis talibus loquitur
 que utique sectanda sunt sine

verum boni non vento sic ratho.
 laudis humane sunt intulit vni-
 versalem gratiam quod finem. Ho-
 nos alit artes. omnes quod accen-
 dunt ad studia gratia. facient quod
 ea semper quod apud quosque impo-
 nit igitur cupiditati. ^{et}
P melius resistit tunc dubita-
 tione quia redit. Tanto enim quicquid
 est deo familiarior quanto ab hac in-
 imidua mundior. que magis vita
 est et si non funditus eradica-
 tur ex corde quia etiam bene proficiet
 animos temptare non cessat. saltem
 cupiditas superet distatque iustine
 ut si aliquid iacent que cupid-
 eos quosque impo-
 si bona si
 recta sunt etiam ipse amor humane
 laudis erubescit et cedat aori-
 veritatis. Tamen enim hoc vitium
 inhumanum prae fidei si maior in corde
 sit cupiditas glorie quam dei timor
 vel amor ut dominus dicit. Et non po-
 vos testis addere gloriam ab inimicis
 expectantes et gloriam que a solo
 deo est non quiescentes. Item de qui-
 busdam qui in eum crediderunt
 et verbanter palam confitebantur aut
 evangelista. Dilexerunt gloriam
 hominum magis quam dei. quod si ipse
 non fecerunt qui tamen in his locis
 produntur christi nomine ubi non
 solum impo-
 sicut ille ait
 Jacuit quod ea semper quod apud quosque
 impo-
 vni etiam summe de-
 testatis habebat. teneat. ^{et} ^{et}
 non magis eodemque modo meo
 Si quis me negavit coram hominibus
 negabo eum coram patre meo qui
 in celis est vel coram angelis dei
 in maledicta et obprobria gra-
 vissimas persecutores crudeliter
 penas non sunt deteriti a pre-
 dicando salutis humane tanto ho-
 num. Offensionis humane et quod
 eos divina scientes utque dicunt
 digne quod videntes debellantes

cupidus maculans
 mors viciosa
 amator

libiam

libris

quodammodo cordibus diuis atq;
introducitur pace iusticie iusticie
mentia xpi gloria cōseruata ē
nō mea tūq; in sue virtutis
sue quenerit sed eam quoz
nam ad dei gloriam referentes
cūq; ista tales erant isto quoz
fomite eos quibus consulebat
ad amore illius a quo et ipi
tales sicut attendebant. Itaq;
ne p quāna gloriā boni essent
docuerat eos mgi illorū dices.
Cūmetē facē iusticiā vitam totā
hōibus ut videam ab eis alio
qū mercede nō habebitis apā
prium vīm qm i celis est Sed
rursus ne hoc puerse intellige-
tes hōibus placere metuerent
mūq; qz pdesse latendo qz boni
sūt demonstrātes quo sūe i no-
restrē debent. Luceat inquit opa
vīd. totā hōibus ut videant
bona frū vīa et glorificent pa-
trē vīm qm i celis est. Non
ergo ut videam ab eis i. hac
intende ut eos ad uos cōuertat velut
quā nō p uos aliquid estis.
sed ut glorificent prium vīm
qm i celis est ad que quesi-
fiunt quod estis. hoc semel se-
mies qm ptenas et muros
et deos nō sibi infelido peas
sed illatas fendo et vīte vā
qm vera pietate et i iustia mul-
titudine superant. sed tū illi cent
manitate terrena quibus pro-
pitius est omī pilla offitōz.
fimis et cōmunitas eius i regnū
nō mcelo s; mēta. s; i vīta
etna sed in distensione morte-
nū successione mortuoz quod
aliud amarent quā gloriā q;
volebant etiā post morte tāq;
vīte m ore laudatū. **XX**
Quibus ergo nō erat dānis
deus vīta etna m sās an-
gelis suis in ciuitate sua celsa

admiq; sonetate pietas vera
pduat. que nō exhibet serm-
tute religionis quā latia gēa
vocat nisi vī vō deo s; neq;
hanc eis hēna gloriā exale-
n. s; mī mīpū cōtredet nō red-
detur merces bonis artibus
eos i. virtutibus quib; ad tā-
tā gloriā puenire nitebantur.
De talibus enī qm ppter hoc boni
aliquid facē vident ut glori-
fient ab hōibus dūs dūt
amen dū vobis pceperūt mer-
cedem suā. sic et isti pūtas
res suas pte qm hoc ē iē pub-
lica et pro eius etno cōtep-
serūt auaritie resistēt cōsu-
luerūt pte cōsilio libere neq;
delicto scdm suas leges. neq;
libidini obnoxii hys omībus
artibus tamq; vera vīa mī
sūt ad honores mīpū gloriā.
honorati m omībus fere tēti-
bus. hodie qz litteris et histo-
ria gloriosi. sūt pene i oībz
gentibus. Non est qz de simi-
at veri dei iusticiā cōquerunt
perceperūt mercedē suā. **XXI**
Merces aut scdm lōge **XXI**
alia est etiā obprobria hū-
mīdū sūq; defectonibus odiosa
est illa ciuitas sempiterna est
ubi nullus orit tū nullus
mōit. ibi est plena et vera
felicitas. non dea s; domi dei
unde fidei pignus accipit quā
dū pēgiantes eius pulchritu-
dīnē pspiciant. Si nō oritur ibi
sol sūp bonos et malos sed
sol iusticie ptegit ibi nō erit solus bonos
magis iudicia dūcē etiam
publicū pūatis rebus iustitias
ubi thaurus quib; veritatis
unde nō ut talis merces m
libus hōibus reddet quā
tōmū mīpū ad quāna gloriā

Scitum quoniam impe-
rat ad impia
et magna non
cogant aut no
aliquid nocent
romam gerit
quibus submissis
imposuerit leges
suas nisi quod id
fatum est ingenti
strage bellorum
quod si concordia fieret
id ipsum fieret meli-
ore successu nulla
esset gloria triumphum
phantum neque
enim et romam
non vincit sub
legibus suis quas
ceteris imponebat
hoc si fieret sine
marte et bello
non ut nec vi-
ctoria locum ha-
beret nemine vin-
cente ubi nemo
pugnaret non
ne romam et cetera
non geritibus
est eadem con-
ditio. profectum
si mori fieret quod
prope gerissimum
atque humanissimum
fatum est ut omnes
ad romam impe-
rat permitteret
societatem aut
per eam civitas
essent vide finem
sub imperio ubi
improptin-
tes

disfaturum est. unde etiam ut cives
etiam civitatis quia dum hic per-
uauit diligenter et sobrie illa
mutuerunt exempla et videntur
quanta dilata debeat superne pre-
put vitam etiam. Si tu a suis cui-
bus tenet dilata est pro homi-
nibus. quanta enim pertinet ad hanc
vitam mortaliem que paucis diebus
durat et finit. quid inter est
sub cuius imperio vivat homo mortuus
Si illi qui imperium perueniunt son-
etatem accipiant civitatis et romam
cives essent. ac si esset omni quod
eat ante paucos tantum quod plebs
illa que suos agros non habet
de publico vivet qui pastus eius
per bonos ad iustitiam rei pub-
lice gratias a concordibus perstat
quod victis extorquetur.

Unde quid inter sit ad mro-
limitate bonos quod mores
ipais recte homini dignitates quod
alii viderit alii videri sunt. omni
non video. propter illam humanam
glorie inanis fastum in quo
preparat mercedem suam. qui
eius ingenti cupiditate arserunt
et ingentia bella gesserunt. unde
enim illos agri tributa non solunt
ut quod eis licet discere quod aliis
non licet. unde non multi sena-
tores sunt in aliis terris qui
romam ne faciat quidem nominat.
Tolle iactantiam et honores oves
quod sunt nisi honores. quod si
pulsatis seculi admitteret ut
honoratores essent quicquid me-
iores. nec sic per magno haberi
debit honor humanus. quia
nullius est pondus finis. Sed
vitam etiam in his rebus busi-
tis dominum dei nostri. Consideramus
quanta contempserunt que perirent
quas cupiditates subegerunt
pro humana gloria. qui etiam tanta
mercedem tantum virtutum accipe-

meruerunt et valeat nobis etiam
hoc ad repudianda superbia ut in
illa civitas in nobis rectitudinem
promissum est. tantum ab hac discent
quanta distat recti a terra a terali
letitia vita etiam. ab inanimibus
laudibus solida gloria. a societate
mortalium societatis angelorum a
finis solis et finis. finis eius
qui fecit solem et lunam nihil
sibi magnum fecisse videantur. tunc
prece cives si per illa ad adiungenda
fecerunt boni operis aliquid. vel
mala aliqua sustinuerunt. tunc illi
per hac tenetiam iam adepti tantum
fecerunt tanta prece sunt. prece
tunc quia remissio prece. tunc a
ues ad etiam tollit prece habet
aliquid. cui per virtutem quidam si
nihil fuit asilum istud remissum
quo multitudinem qua illa civi-
tas condet. quorumlibet delictorum
congregantur impunitas. pro etiam
vita omnia fortis. felix si pro hac
terali vita fortes viri se in fili-
os impenderunt.

Unde ergo magnum est pro
illa etiam celestis prece. pro
natura seculi huius quanta libet romam
da blandimenta contempnit. si pro
hac terali atque terrena filio. huius
nisi potuit et ostendit quod illa
facere neminem cogit. Sed recte.
difficilius est filios interimere
quod quod pro ista faciendum est. ea
que filijs contempnenda videbantur
atque filanda. vel donec pauperes
vel si existat temptatio que id
pro fide atque iustitia fieri con-
pellat. amitte. felices enim vel si
hos nos non diuine terrene fu-
erunt. aut nobis videntibus amitte-
tende a nobis mortuis acerbis
nescimus vel forte a quibus volumus
possidende. si deus felices facit
qui est mentium veri opulentia
Bruto ante quia filios occidit

infelicitatis prohibet testimonium. enim
 poeta laudator est. aut enim. natos
 in primum nova bella mouentes adpe-
 nam pulchra pro libertate vota-
 bit. Infelix ut cum fuerit ea fin-
 mores. Sed uersu sequenti con-
 solatus est. Infelicem uiuat a-
 mor pite. laudem quod inmensa cupi-
 do. heri sunt duo illa libertas
 et cupiditas laudis humane que
 ad fata impulit miranda rationes
 Si ergo pro libertate mortuorum
 et pro cupiditate laudem que
 a mortaliis expectat. amidi
 filii apud potuerunt. Quid
 magni est si pro vera liberta-
 te que nos ab iniquitatis et
 mortis et dyaboli donatu libe-
 ros facit. nec pro cupiditate huma-
 no laudem si caritate liberandos
 Non atarcho rege si ad eumque
 et demonum principe. non filii om-
 niunt si christi pauperes in filios
 apudant. Si alius etiam rationes
 princeps quodam talitatis filium
 non quia tota priam sed priam
 in quodam iniqui sui. i. tota
 quod impauerat pro impator ab-
 hoste promouatus inuenit ar-
 doe pugnat licet uisset omi-
 dit. ne plus mali esset. in eo
 iniqui totum quia boni in gloria
 hostis omni. ut qui se iactant
 qui pro in mortali priam legibus
 ora que multo magis quam filii di-
 signum bona tena totum priam
 in furiis amillus etiam iniqua-
 tam priam acuique reuocibus ac-
 terimor hostium uoluerunt.
 iniqui depulerunt dampnatus quod
 ab emulis fuerit. agallus iterum
 liberant quia non habebat
 potiore ubi posset uine glori-
 osus. aut extollat. uelud quia
 de aliquid fecit qui forte in
 ecclesia domini in iniquis carnalibus

ab

grauissima ex honoribus passus
 est inuicem. non se ad eius hostes
 heros tristit. aut aliquid con-
 illam ipse herem condidit. si ea
 potius quam ualuit ab heros
 prius summa priuate defendit in
 alia non sit. non ubi uiuat in homi-
 glia si ubi uita accipiat eterna.
 si inuitus ut in prius rege par-
 fiet qui inuicem bello rationes prius
 bat quod prius in omni omide
 non potuit et pro eo alter de
 rebus omidit. inuicem armam in
 eius omnes dextera extendit.
 dicens multos tales quate illi esse
 uidet in eius eximii inuicem. aut
 ille fortitudine et comitatu talium
 pro honestis sine ulla dilacione
 se ab illo bello fin prius opesuit.
 quod regno rebus inuicem est
 inuicem sua si pro illo non una manu
 neque hoc sibi ultro faciens si pro
 sequere aliquo prius totum corpus
 flammis inuicem si inuicem ar-
 matus comitatu in aduicem hyati
 ho se prius dedit. deos suos
 inuicem seruens qui inuicem
 ut inuicem id quod inuicem inuicem
 inuicem inuicem. nec aliud inuicem
 potuerit quod inuicem armis quod se
 extolle inuicem uidelicet oportebat
 ut deos inuicem inuicem inuicem
 inuicem prius armatus inuicem
 se inuicem pro etiam prius fecisse
 dictus est. qui aliquo fidei sue
 passus inuicem. non se ultro in-
 talem mortem inuicem si ab illo
 inuicem inuicem obiecit. qui quide
 a domino suo eode quod rege prius
 sue carnis inuicem tepit. Nolite
 inuicem eos qui corpus omidit.
 inuicem at non prius omide. Si se or-
 tidendo quodammodo inuicem inuicem
 deri denouerunt ut illis inuicem
 bus et inuicem deos factum inuicem
 placantibus inuicem libaret.

exatus. nullo modo supbiaut
si nites tanq[ue] dixit aliquid
pro illius p[ro]p[ri]etate p[ri]e fece-
runt n[on] est est vera felici-
tas usq[ue] ad sui sanguinis effusi-
onem no[n] solum suos fides pro-
p[ri]us fidebat[ur] vers[us] et ip[s]os
inimicos amicos fidebat[ur] si-
cut p[re]ceptu[m] est diligentes cari-
tatis fide et fidei caritate re-
tinentes Si martus p[ro]fessus
deditis edem hominis in omni-
bus n[on]ne falso sibi adiudicis
morte filii imitata ut illo m[un]do
p[ro]p[ri]etatis absterget[ur] atq[ue] ita de-
ditiois gloria collega eius
consequetur ita contempnit ut en-
im etia[m] in sepulchro inberet
et sic in eius corde orbitatis
dolorem glorie cupiditas vincat
q[ui]d magis se pro euangelio
in p[ro]p[ri]etate qua[m] aures sup[er]ne
p[ri]e liberatur et colligit
deductis erodibus fuisse dictis
est tu d[omi]n[u]s de sepulchro p[ri]s
sui sollicito aut Segue me et
sine mortuos sepelire mortuos
suos Si martus regis ne
crudelissimos hostes inuadendo
fasset ad eos ab ip[s]a roma
reversus est qui sicut romani
en tene uolentibus iudisse fer-
tur postea q[ui] affis seruierat
dignitatem illis honesta[m] tuis
hic no[n] posset en q[ui] carthagine-
ses qui contra eos in romano
senatu exercebat inuassimis
simpliciter necauerunt qui tunc
atque no[n] fuit p[ro]fide illius p[ri]e
contempnendi ad cuius b[e]n[e]dictio[n]e
fides ip[s]a p[ro]ducit aut quid ier-
buet d[omi]n[u]s pro omnibus que re-
tribuit si p[ro]fide que illi debet[ur]
talita fuit ho[m]o passus quanta
pro fide qua p[ro]fessus in
mias debebat passus est io-
hannis q[ui]d aut se auderet
extollere de uoluntaria p[ro]p[ri]e
tate xpianu[m] ut in quib[us] vite

pergruade expedior ambulat
viam que ducit ad p[ro]p[ri]etatem ubi ve-
dunt ip[s]e deus est tu audiat
uel sentit hunc valent qui in
suo defunctus est consilium n[on]
adeo fuisse pauperem ut minimu[m]
apud collatis eius sepultura
n[on]aret Audiat ut legit quatuor
circumacti cu[m] quatuor m[un]do
possidet et ea suis manibus
toleret ab arguo esse abeundi
ut dictator fieri maior utiq[ue] ho-
mo q[ui] consul victis q[ui] omib[us]
hostibus m[un]do gloria[m] cose-
runt qui eade[m] p[ro]p[ri]etate m[un]do
aut quid fuisse martu[m] p[ro]ducit
qui nullo p[ro]p[ri]o m[un]do huius fuit
ab etne illius p[ri]e sonetate se-
ductis cu[m] fabricu[m] didicerit tatis
m[un]doibus p[ro]p[ri]i rectis ep[iscop]os
p[ro]p[ri]a etia[m] quarta p[ar]te regni
aromana ciuitate no[n] potuisse di-
uelli ibiq[ue] m[un]do p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]a
cu[m] male voluisse v[er]u[m] illud
quod rem publicam a rem p[ro]p[ri]a
rem p[ri]e se quem h[ab]ent op[er]u-
lentissimam atq[ue] ditissimam sic ip[s]i
in suis domibus pauperes erant
ut quida[m] eor[um] qui iam bis consul
fuerat ex illo senatu homi[n]u[m] pau-
peru[m] pelleret notate censoria
quod decem pondo argenti i
vasis h[ab]ere co[m]p[er]it est ita idem ip[s]i
pauperes erant quor[um] triumphis
publici ditabit[ur] eternu[m] none
omnib[us] xpianu[m] qui ex ceteris p[ro]p[ri]o
suo diuitias suas quicunq[ue] faciunt
sunt q[uo]d scriptu[m] est martu[m] q[uo]d ap[osto]l[us]
ut distribuatur sicut cuius op[er]is
est et nemo dicit aliquid p[ro]p[ri]i
si sunt illis omnia quicunq[ue] intelli-
gunt se nulla ob hoc ventitaci
oportet iactantia id faciendo pro
obtinenda sonetate angelorum
cu[m] pene tale aliquid illi fece-
runt pro testanda gl[ori]a i[n] v[er]bo
h[ab]et et alia si qua rep[er]iuntur
in litteris eor[um] t[ame]n sic in notes

reut qui tanta fama predicarent
 nisi idem impium longe lateq.
 porrectis magnificis successibus
 ingerebat. Proinde p illud impium
 tam magni tamq. duntur. vi.
 ros q. tantor. virtutibus p. lars
 atq. gloriosi. et illos intencioni
 merces qua quebat est reddita
 et nobis p. p. ita n. re q. monit.
 mo exempla. ut si virtutes q. s.
 iste ut atq. sit similes quas.
 isti p. n. itatis tene gloria te.
 meruit pro dei gloriosissima ti.
 mitate no temeri q. pudore p. n.
 gannit. si temeri q. supbia no
 extollant. v. m. sicut dicit ap. l.
 indigne fut passiones h. m. op. is
 ad finem gloria que revelabit
 in nob. ad h. m. a. v. d. gloriam
 p. n. itis q. t. p. is s. a. s. d. m. a. v. m.
 estimabat. illos. v. n. d. e. e. a. d. i. n. d. e. i.
 qui x. p. m. o. m. d. e. r. u. t. r. e. v. e. l. a. n. t. e. t. e. s.
 t. i. m. o. n. i. o. n. o. n. o. q. d. i. n. v. e. t. e. r. i. v. e. l. a.
 t. i. f. u. i. t. u. t. n. o. p. t. e. r. r. e. u. s. e. t. t. p. a.
 s. i. b. u. s. b. i. s. i. t. i. s. q. u. e. d. i. n. a. p. r. o. d. e. a.
 p. m. u. x. t. e. b. o. n. u. s. m. a. l. i. s. t. p. t. o. n. c. e. d. i. t.
 s. e. d. p. e. t. i. a. v. i. t. a. m. u. n. i. v. e. r. s. i. b. u. s. q.
 p. e. t. i. u. s. e. t. q. u. i. u. s. s. u. p. e. n. i. t. i. s.
 s. o. r. e. t. a. t. e. t. o. l. a. t. d. e. u. s. v. i. n. u. s. e. t.
 v. e. r. u. s. i. n. s. i. m. e. i. s. t. o. r. g. l. o. r. i. e. d. a. n. a.
 t. i. f. u. i. t. u. t. h. i. q. u. i. q. u. a. l. i. b. u. s. v. i.
 t. u. t. u. s. h. e. n. a. m. g. l. o. r. i. a. m. q. u. e. s. i. e. n. t.
 e. t. a. c. q. u. i. s. i. e. r. u. t. v. i. v. e. n. t. e. o. s. q. u. i.
 m. a. g. n. u. s. v. i. a. s. d. a. t. o. r. e. v. e. r. o. g. l. o.
 e. t. a. n. t. u. s. e. t. h. i. e. o. m. d. e. r. u. t. a. n. q.
 r. e. s. p. e. c. i. u. n. t. x.

interest sane ut cupiditatem
 humane glorie et cupiditatem
 diabolicam. na licet p. s. i. u. e. s. i. t. u. t.
 q. u. i. h. u. a. n. a. g. l. o. r. i. a. m. d. i. l. e. c. t. a. n. t.
 e. n. i. a. d. u. a. n. a. n. d. e. n. t. a. f. f. e. c. t. e. t. u.
 q. u. i. v. e. r. a. m. l. i. c. e. t. h. u. a. n. a. s. l. a. u. d. i.
 g. l. o. r. i. a. m. c. o. r. u. p. i. s. c. i. t. d. a. n. t. o. p. a. b. e. n. e.
 i. n. d. i. c. a. n. t. i. b. u. s. n. o. d. i. s. p. l. i. c. e. d. u. a. n. i.
 a. n. q. i. m. p. i. e. d. e. s. i. d. e. a. t. e. n. i. a. p. a. p.
 t. i. g. n. a. p. e. l. e. a. q. u. e. r. i. t. p. l. e. n. i. t. u. s.

Sunt m. l. t. a. e. m. i. n. m. o. r. u. b. u. s. b. o. n. a. d. e. q. u. a. m. l. t. a. b. e. n. e. m. d. i. c. a. t. q. u. i. b. e. a. m. l. t. a. n. o.
 h. e. a. n. t. p. e. r. e. a. b. o. n. a. m. e. t. u. t. a. d. g. l. o. r. i. a. m. e. t. i. m. p. i. u. m. v. e. l. d. i. a. b. o. l. i. c. o. s. d. e.
 q. u. i. b. u. s. a. u. t. s. a. l. u. s. t. i. u. s. s. e. d. i. l. l. e. v. e. r. a. v. i. a. m. i. n. t. u. r. q. u. i. s. q. u. i. a. u. t. s. i. n. e. c. u. p. i. d. i. t. e.
 g. l. o. r. i. e. q. u. a. v. e. r. e. t. u. r. h. a. m. o. b. e. n. e. m. d. i. c. a. t. i. b. u. s. d. i. s. p. l. i. c. e. d. u. a. n. i. a. n. q. i. m. p. i. e. d. e. s. i. d. e. a. t.

obtinere qd diligit p. n. d. e. q. u. i. g. l. o. r. i. a.
 c. o. r. u. p. i. s. c. i. t. u. t. v. e. r. a. v. i. a. m. i. n. t. u. r. a. u. t.
 t. e. r. t. e. d. o. l. i. s. a. n. q. s. a. l. l. a. n. s. c. o. t. e. n. d. i. t.
 n. o. l. e. n. s. b. o. n. u. s. v. i. d. e. r. i. e. s. s. e. q. u. o. d. n. o.
 e. s. t. E. t. i. d. e. o. v. i. r. t. u. t. e. s. h. u. i. i. n. a. g. n. a.
 v. i. r. t. u. s. e. s. t. c. o. t. e. p. n. i. e. g. l. o. r. i. a. m. q. u. a. c. o.
 t. e. m. p. t. u. s. e. i. u. s. i. n. q. u. i. d. e. i. e. s. t. h. i.
 d. i. c. i. t. a. u. t. n. o. a. p. u. b. i. l. i. t. a. t. i. o. q. u. o. d. q.
 e. m. f. e. c. i. t. a. d. o. f. f. a. s. h. o. m. i. n. i. q. u. o. g. l. o.
 r. i. e. t. e. m. p. t. o. r. a. p. p. a. r. e. a. t. a. d. m. a. i. o. r. e. m.
 g. l. o. r. i. a. m. f. u. i. t. e. s. i. n. e. d. a. t. n. o. e. s. t. v. n. d. e.
 s. e. s. u. s. p. i. r. a. n. t. i. u. s. e. n. s. i. b. u. s. a. l. i. i. e. s. s. e.
 q. u. a. s. u. s. p. i. r. a. n. t. o. n. d. a. t. s. e. d. q. u. i. c. o.
 t. e. m. p. n. i. t. e. n. i. a. h. s. u. s. p. i. r. a. n. t. i. u. t. e. m. e.
 r. i. t. a. t. e. q. u. o. d. h. i. s. i. v. e. r. e. b. o. n. u. s.
 e. s. t. n. o. q. u. e. p. n. i. t. s. a. l. u. t. e. q. u. i. t. u. t. a.
 i. n. s. t. a. n. t. e. s. t. q. u. i. d. e. s. p. i. d. e. i. v. i. t. u. t. e. s. e. n. i. s.
 h. a. b. e. t. u. t. e. n. i. a. i. p. o. s. d. i. l. i. g. a. t. i. n. i.
 m. i. t. o. s. E. t. i. t. a. d. i. l. i. g. a. t. u. t. s. u. o. s.
 o. f. o. r. e. s. u. t. d. e. t. r. a. c. t. o. e. s. v. e. l. i. t. c. o.
 r. r. e. c. t. o. s. h. i. e. c. o. s. o. r. t. e. s. n. o. m. i. t. e. n. a.
 p. n. a. s. e. d. s. u. p. i. a. g. l. o. r. i. a. d. a. t. o. r. i. b. u. s.
 a. u. t. s. u. i. s. q. u. a. n. u. s. p. u. p. e. n. d. a. t.
 q. d. e. n. l. a. u. d. a. n. t. n. o. t. i. p. u. p. e. n. d. i. t.
 q. d. a. m. a. n. t. v. e. r. e. c. o. s. n. o. l. l. f. a. l. l. e.
 l. a. u. d. a. n. t. e. s. n. e. d. e. a. p. i. a. t. d. i. l. i. g. e. n. t. e. s.
 p. d. e. o. q. u. i. n. s. t. a. t. a. r. d. e. n. t. u. t. p. o. t. u. s.
 i. l. l. e. l. a. u. d. e. t. a. q. u. o. h. a. b. i. t. q. u. o. d. q.
 i. n. e. o. i. n. t. r. e. l. a. u. d. a. t. o. r. q. u. i. a. u. t. c. o.
 t. e. m. p. t. o. r. g. l. o. r. i. e. d. u. a. n. t. i. s. e. s. t. a. n. d. u. s.
 b. e. s. t. i. a. s. s. u. p. a. t. s. i. n. e. t. r. u. d. e. l. i. t. a. n. s.
 v. i. a. s. s. i. n. e. l. u. x. u. r. i. e. t. a. l. e. s. q. u. i. d. a.
 i. d. e. m. f. u. e. r. u. t. v. n. o. n. e. n. i. n. u. r. a. e. s. t. i.
 m. a. c. o. r. i. s. a. m. i. s. s. a. d. i. a. b. o. l. i. s. a. p. p. i. d. i. t. a.
 t. e. t. a. r. u. e. r. u. t. m. u. l. t. o. s. t. a. l. e. s. f. u. i. s. s. e.
 s. e. p. d. i. t. h. i. s. t. o. l. a. s. e. d. h. i. m. p. i. a. s.
 s. i. m. i. t. a. t. e. e. t. q. u. a. s. i. a. r. t. e. q. u. i. d. a. m.
 h. e. r. o. r. e. s. a. t. p. h. i. q. o. b. t. i. n. u. i. t. a. n. q.
 f. u. i. t. t. a. n. t. a. l. i. x. u. r. i. e. s. u. t. u. t. n. i. c. h. i. l.
 a. b. e. o. p. u. t. a. t. v. i. n. l. e. m. e. t. u. e. n. d. u.
 t. a. m. t. r. u. d. e. l. i. t. a. s. u. t. n. i. c. h. i. l. m. o. l. l. e.
 h. i. e. n. e. d. e. b. i. t. s. i. n. e. f. a. c. i. e. t. e. n. i. a.
 t. a. l. i. b. u. s. t. a. m. d. u. a. n. d. i. p. t. a. s. n. o. n.
 d. a. t. n. i. s. i. f. u. n. i. d. e. i. p. r. o. v. i. d. e. n. t. i. a. q. u. i.
 r. e. s. h. u. a. n. a. s. i. n. d. i. c. a. t. t. a. l. i. b. u. s. d. i. u. s.
 d. i. g. n. i. a. c. a. p. t. a. d. e. h. a. r. r. e. v. o. x. d. i. n. a.

viginti

est loquere dei sapia per me
reges uerunt uerunt. et tunc
in pine tenent terra Sed ne
tyranni non pessimi atqz impi
reges. sed ueteris uide fortes.
dicti existimet. Unde ait vir
gilius. Pars magis paas erit.
dextra tenuisse tyranni. Apusie
alio loco de deo dñi est. Et in
regule facit hoīem ypocritam
ppter pueritatem ppi. Et in obit
quibz ut potui satis exposue
rim quia causa deus uig uerq
et iustus rōnos pñm quidam
forma terrene ciuitatis bonos
adunet. ad tanti impi glām rō
sequenda pñt tñ et alia causa
esse latior pñt diuersa meita
quis hūani deo mī nota qm
nobis. dñ illud qñt nī omī
uēdit pñs nemem sine uer
metate et uer dei cultu uerā
posse hīe uirtute. uer uerā cē
qm glīe sūt hūane. Eos tñ
qm tues nō sūt ciuitatis etīe
que mīanis hīs dñt ciuitas
dei. uirtiores esse hīe ciuitati
qm hnt uirtutem ut ipam qua
si uer ipam illi aut qm uerā
bene pietate pñti uiuūt si hac scīz
rectendi pños cōsectati sūt. nī
cūl est felixus rebus hūanis
si deo mīseante habeat pñte
tales aut hoīes uirtutes si
as qñtastz mī hac uita pñt
hīe nō tribuūt mī glīe dei q
eā uolentibus credentibus pete
tibus dederit sñmū qz mīelli
qmū qñt sibi desit ad pñt
nem mīstīe. qualis est i illos
stōz angeloz societate tñ se
mīlī aptare qñtūlibet autem
laudet atqz pñdet uirtus
que sine uerā pietate seruit hōi
mī glīe nequaqz stōz exiguus
mīnīs qñda est quoz spes
posita est mīstīa et mīseri
cordia uerī dei xxii

Solent pñi qm sine boni hūani
mīpa uirtute cōstitūt adm
gendū pudore quibusdam pñis
qm uirtutes quid pñant si eas vo
luptatis cōtīs sīe merūt et
illam pñpam putant appetenda
istas pñt ipam tabula quanda
uerbis pñt nōi uoluptas i sella
regali quāsi delicata quēda regia
cōsidat. ei qz uirtutes famule sibi
tiant. obseruantes eius mītu. ut
faciant quod illa mīpauet. Et in
pudentie mībeat ut diligenter
mīpant quō uoluptas regnet
et salua sit iusticie mībeat ut
pñt bñtia que pñt ad quādas
mīstias cōtībīs comodis mīstias
as mīstī faciat mīstīa ne offens
legibus uoluptas uīe seruā nō
possit. sfortitudinē iubeat ut si
dolor corpori accidet qm nō qñt
lat mī mortem teneat dñam sñā
i uoluptate forat mī mīstī cōsta
tōe ut per pñmāz sñāz pñt
dationem mīstīet pñas doloris
anileos Temperantie iubeat
ut tñt capiat alimētōz et si qz
distat ne p i modica cōm noxī
aliquid ualitudine tñbet. et
uoluptas quā etā mī corporis
santate epytūrei maxima ponit
tranūt offendat. Ita uirtutes cū
tota glīe sīe dignitate tñdū mī
piose nuda et mīhoneste mulier
tule seruent uoluptati. Quāqz
hac pñtū dñt esse ignominiosas
et deformes et qd mīq bonoz sīe
possit aspū et uer dñt Sed
non existimatis debiti decoris
esse pñtū si eā talis sñtāt
ubi uirtutes hūane glīe sñtāt
sicut emī ista glīa delicata ista
mīstī nō est sit mīstīa tñ est et
mīstī uamitatis hī. unde non
ei digne seruit soliditas quēda
firmitas qz uirtutū ut mīstī pñ
uideat pudentia mīstī dīstībū
at mīstīa mīstī toleret fortū

do. nihil trauia modet nisi
vnde placeat. hominibus et veto-
se gl'e seruat. nec illi se ab ista
feditate defenderint qui in aliena
pnanit iudicia velut glorie co-
temptores sibi sapientes videt-
et sibi placent. na eoz virtus
si tu illa est. alio mo quodam
humane subdit laudi. nam em ipe
qui sibi placet ho no est. qui aut
vera pietate in deu que diligit ne-
dit et sp'at et plus intendit mea
in quibus sibi displicet. qua mea
si qua in illo sit. que no tam ipi
qua veitatu placent. neq id t'bit
vnde p' place iam. nisi eius me
an metuit displice. dehis sanatis
gras agens de illis sanandis.
preces fundens **xxviii**

Une cu ita sint no tribuamus
dandi regni atq impri.
placem. nisi deo vero qui dat fe-
licitatem regni. refoz solis p'is.
regni vo terreni et p'is et mi-
p'is sicut ei placet cu nihil i-
iuste placet. **xxviiii** em aliquid
diximus qd' ap'ri nobis voluit ee
ni multa ad nos et ualde supat
vires mas homi occulta dyant
et liquido exatme mita diuidi-
tare regnoz. Ille igitur vnus
verus deus qui nec indito nec
aditorio desit genus humani
qui voluit et qui voluit idus
regni dedit. qui dedit assyris
uel ena p'is. a quibz solis dios
deos coli. vni homi altaz ma-
hi contineat lutere istoz. ut in-
ream de p'lo hebreo de quoz
dixi quatu' satis visu est qui p'
vnu deu no coluit et qn regnat
in ergo p'is dedit segetes.
sine cultu deo segene. qui alia
dona terras sine cultu tot de-
oz quos isti rebus singulis
singulos. uel ena rebus singu-
lis plures p'osuerit. ipe ena
regni dedit sine cultu eoz

117.
p quoz cultu se isti regnasse
crediderit. sic ena homibz qm
marco ipe d'uyo refari qui mi-
iusto ipe et ieroni ex m vespe-
riams uel p'ri ut filio suamissi-
mis impatoribus ipe et domi-
niano crudelissimo. Et ne p' sm-
philos ne nate sit. **xxviiii** q' statio
xpiano ipe apostata in iliano.
cuq' ephraim iudolem decept
amore diuadi. sacrilega et de-
testanda curiositas. cuq' vanis
deditus oratulis erat. qn fieto
seruitate victorie nanes quibz
victus iudatus portabat. ipe
dit. Deinde feruide instans i-
modicus ansibus. et mox mto
teneitatis omisus n'lonis hosti-
sibus egerit relapud extant.
ut alit inde no posset emidi.
nisi cont' illud auspiciu dei t'mui
de quo supiore libro diximus
romi iup' t'mui monent. **Ces.**
sit em t'mui deus iudati qui
no resserat romi. **h'et** plane
deus vnus et verus regit et
gubnat ut placet et si omisus
transis unq' m'isus. **xxviiii**
Ic ena t'ra ipa belloz sic
meus arbitrio e iusto qz
indicio et iura ut attete ut con-
solari genz homi ut alia annis
alia tardius finant. **bellum**
priatuz a pompeyo bellu p'mu
thu aspione m'edibili relex-
tate t'pis breuitate q'fecta finit
bellu quoq' f'igituoz gladia-
toz q'uis multas roms diuitibus
et duobus q'ulibus vitiis p'ta-
lia qz horribili qz co'rita atq
vastata. t'ro m' anno p'is m'ia
q'fip'm co'sumatu est. p'ietes
ma'is et peligui gentes n'f' extranez
ptalire post diuturna et deno-
tissima sub romano iugo seru-
tatem. in libertatem capud erige-
teptant. iam multis nationibus
romano iupio subiugatis de-

Itaque karthagine in quo bello
italico romani sepius vici
ubi et duo consules perierunt et
alii nobilissimi senatores non
diuturno in tempore tracti est hic
mali. Nam quibus ei annis sine
dedit Sed belli perniciem senatus
in maximis detrimentis et in
sanitate rei publice per annos
decem et octo vires extenua-
uit et pene consumpsit duobus
plus ferme sex romanorum
milia ceciderunt. Bellum perniciem
per xx et tres annos peractum est
Bellum inuidiam et ac ne
quisquam arbitretur invidiam
romanorum fuisse fortiora tunc
peragenda superiorem tribus
multum in omni virtute laudatis
Bellum famulatum inuisum est
est ferme. L. in quo bello
ita romani vici sunt ut subiugum
etiam mitterent. Et quia non dili-
gebant gloriam propter iustitiam
Et iustitia propter gloriam dilige-
videbant. pacem fratri fedus
quod imperium. hoc ideo quicquid
qui multi peritiam res ipsam
quidam etiam dissimulatores fue-
runt si tribus christianis aliquid
bellum paulo diutius trahi-
vident. illud in nostram religio-
nem peritissime misilunt ex ita-
manibus quod si illa non esset
et veteri ritu numma colunt.
Iam romana illa virtute quod
admirante morte et bellona
tanta celeritate bella confecit.
id quoque celeritate finire. Perco-
lunt igitur qui legunt quod
diuturnum quod variis eventibus
quod luctuosus cladibus a veteri-
bus sunt gesta romani sicut soli
orbis terrarum velud percellis-
simi pelagus talia varia trahi-
miliis tempestate iactant et quod
nolunt aliqui fateri nec in-

romanas

multis infectis in
duobus plus

bella

sanis adversus deum huius se
interimat et decipiant impeto
quod in memoria. Et in
perentissimo tempore deus mi-
serabiliter et misericorditer fecit. non
in gratia actione quicquid sed
quod in misericordia est omni si fieri
per hominem oblatione sepelire co-
nantur. Et quod a nobis si tacebit
si similiter eius iniqui. Cum in
dignatus rex gothorum archime-
miseri et inania in multis viam
constitutus romani cernunt in mi-
ner. uno die tanta celeritate
sic virtus est ut ne uno tempore
non dicam extincto si reliquato
romani multo amplius quam ceteri
miliis eius perstet. extitit
utque ipse mox captus perindebitur
necatur. Nam si ille tam impius
in tantis et tam impiis corporibus
romani fuisset iniquus cum per-
asset quibus horum locis in in-
detulisset in qua persona deum time-
Cuius non sustinere fuisse. cuius
pudicia vellet intacta. Et nas-
ant ista per dies suis voces hinc
quod in sustinere iactarent quod
ideo ille virisset. ideo tanta po-
tisset. quia cotidie sanctis
placabat atque mutabat deos quod
romanos fuisse christianam religio non
smebat. Nam quicquid in illo
hys locis ubi in in sume ma-
iestatis oppressus est. cuius eius
fama nebrefer nobis carthaginensis
nem dicebat. hoc nede spar-
ge iactare paganos. quod ille dies
amias protegebant et opitula-
tibus quibus vino fac cotidie
ferebat. vici omni non posset
ab eis qui talia dies romani fac-
non facient nec fieri agnos per
mitterent. Et non agnos miseri-
gras tante me dei qui in sta-
tisset in impio barbaria gra-
mori dignos mores hominum as-

ingae indignatione sua tanta
 mansuetudine ipant ut illa
 pmo facit mirabilis vni ne
 ad infirmos annos evertendos
 gloria daret demonibus quibz
 en simplicitate constabat. deinde
 ab his barbaris roma capetur
 qui contra omnem consuetudi-
 nem bellos ante gestos ad-
 sorta sui qfugientes xpiane re-
 ligionis reuerentia tuerentur
 ipis q demonibus atq impi-
 os sacrificos ritibus de quibz
 ille psumptat. sic aduersaret
 non xpianorum longe anteq
 bellum bellu in eis qua tunc
 hominibus gere videntur. Ita
 verus dñs gubernator q rex
 et rōnos cu ma flagellauit
 et tunc mirabilis vitiis sup-
 plicatōibus deo nec saluti
 rei putū nra esse sacrificia
 illa monstrant ut ab his qui
 pūritate sed prudente attedut
 nec pntes nritates verarie
 lino desent et mē ethe vite
 fidelissima expectatōe tūcat
Lequemur nos xpia
 nos quosda mpatores id
 felices dicimz quia nō ducunt
 imparit uel mpantes filios
 morte placida reliquerit. uel
 hostes rei publice domuerit
 uel inimicos tuos aduersus se
 insurgentes et carere et opūne
 potuerit. hec et alia vite hūg
 erūnose ul' mnia ul' solana
 quidam etiam multos demoni
 ampe meruerit qui nō pūet
 ad regnū dei quo pūet ista q
 ipus nra fmi est ne ab illo q
 qui i eu credet uelud fūma
 bona desiderant. si felices eas
 xam si iuste impant. si inter-
 hūvas sublimiter honorant
 et obsequia mnis hūit salutari

nō excolunt si se hoies esse
 meruerit si sua pūtem ad dei
 cultum maxime distandū manes-
 tate eius famulam faciūt si dñi
 timent. diligit colūt. si plus
 amat illud regni ubi nō timent
 hie confortes. si modis vindi-
 cant facile ignosunt. si eandē
 vndam pū nritate regende
 tuende q rei publice nō pro
 salutandis inimicis odys.
 exeret si eandem veniam nō
 ad mpmūte iniquitatis sed
 ad spem correctionis indulgent.
 si quod aspe cognuit plex q
 deterie nūe lenitate et hūfioz
 largitate cōpensant si luxuria
 tanto eis est castigatior qūto
 posset esse liberior si malit n-
 piditibus pūis q mūbūfioz
 gentibus impare et si q oia
 faciūt nō pū ardore mams
 glie q pūter caritate felicitatis
 etarie. si pūus hūilitatis pi-
 etatis et misericordie et orōis
 sacrificiū deo suo vero ymo-
 sare nō negligūt tales xpia-
 nos mpatores dñs esse feli-
 ces intm spe postea re ipa
 finios nō id qd expectant ad
 uenerit Sequit
Ami bonus deus ne hoies qui en-
 credent pū eterna vitā colen-
 dum has sublimitates et regna
 terrena existimarent posse
 nemem consequi nisi demonibz
 supliet q hū spūs m talibus mtem
 valent constantiū mpatore
 nō supplicante demonibus sed
 ipū ves deū colentem pūis
 etenis mpleuit mneibus.
 quā optae nullus auderet.
 cui etiam rōndē nritate romā
 impio sonā uelud ipūis romē
 filiam. si sine aliquo templo
 demoni simulacrisq qressit

dui imperavit vniū suū orbem
rōmū vniū augustus tenuit et
defendit in administrandis et
gerendis bellis victoriosissimū
fuit nūtrius optimendis per
omnia pspatus est grandem
egritudine et senectute defuit
est filios imperatores reliquit
si rursus ne imperator quisq; idō
xpianus esset ut felicitatem
constantini meret nū p't vita
etiam quisq; debeat esse xpianus
multo citius quā nūtrius abso-
lit gratiam ferro tyrannico per-
misit nūtrius longe quide nūtrius
q; magnū pompeyū tolerantem
velud rōnos deos. Nam ille
vnditanti atatione nō potuit
quē tūlis belli quodāmo hē-
dem reliquerat atheodosio.
vnditatus est quē regni p'tia
pem fecerat nū pūtrū hīe et
freni audia fide societatis
quā minime p'tans
Unde et ille nō solū sua
uit quā debebat fide
vni etia post eius mortem
pulle ab eius mēstōre maro
valentinianū eius pūtrū f'rem
nūtrius p'tes impij tamq; xpianus
exceptit pupillū p'rio custodivit
affū quē destituit oibus opib;
nullo negotio posset infie si
lacus regnandi cupiditate nūtrius
quī busaciendi caritate flagraret
vnd potius eū suata impato-
ria dignitate susceptū ipsa
hūantate et grā consolatus ē
Demde cū maximū trisilem
fuit ipse successus hic in angust
tūtrius curaz suaz nō est lapsus
ad curiositates sacrilegas atq;
illitatus si ad iohēm in egypti
hēmo constituit quē dei p'mū
p'hāndi spū p'dicti fama re-
b'refcente didicerat misit atq;
ab eo mūtrū victorie certissimū

2

ionianum

iste aut quip
anime solacia
talia non regni
zant atheodosio

vivo

accepit mox tyrrhū maritū ex
tructor valentinianū pūtrū impij
fui p'tibus vnde fugatus fuit
nūtrius misericordissimū venēatōne
restituit eoz sine p' m'fidias
sine quo alio pacto nō casu p'x
extincto alū tyrrhū eugenū
quī illius impatoris locū nō
legittime fuerat subrogatus ac-
cepto m'f'us p'phetico r'iso fide
tertius oppressit totū tūtrius rō-
busissimū exatū nūtrius orado q;
ferendo pūgnant milites nā
quī adierant retulerunt exorto
sibi esse demanibusq; iacula
bant nūtrius atheodosij p'tibus ma-
nūtrius nehemēs ventus i'ot
et nō solū q; in eos m'acbam
totatissime rapet vni etiam
p'p'oz tela in eoz torpa torquē
vnde et poeta claudianus quū
axpi noie alienus in eius tū
landibus dixit i' d'm'm'm dilē-
deo tū militer ether. Et tōm-
ti venit ad cassiā ventū vich
ante fuit t'edideat et p'dixat
ionis simulacra quē adisus
eū fuerat nescio quib; ritib;
velud consenata et m'aspibus
constituta deposuit eoz t'p' pū-
mina q; curia fuisset totū
q; illa leticia pūtr'ebat cur-
soribus et se ab eis fūtrūm
uelle dicentibus. hylater be-
m'gnet; donavit m'itroz
suoz filios quos nō r'p'm
nūtrius si belli abstulerat imp-
tus etia nō dū xpianos hac
omissione fieri voluit et xpianū
caritate dilexit nec pūtrū re-
bus si auxit honoibus i' neiem
post victorias pūtrās m'itūa-
nas valere pūtrū bella tūtrū
nō sicut tūtrū et maris et
sulla et alij tales nec fūtrū
fūtrū voluerūt si nūtrius dōm-
exorti quī tūtrū nōce voluit

ad ead
nāz con
m'p'arte
har

annatu me' hec omnia ex ipso ini-
 cio imperij sui no' quieuit inf-
 tissimis et misericordissimis le-
 gibus aduersus impios labo-
 ranti ecclesie subuenire quia va-
 lens hereticis fures animas ne-
 hemet' afflixerat. tunc ecclesie se-
 menbz esse mag' q' metris reg-
 nare gaudebat. Simulacra
 gentium ubiq' euerrenda precepit.
 Tatis intelligens nec terrena
 munera in dei veri posita esse
 p'prie. Quid ante fuit eius
 religiosa humilitate mirabilis
 quid in thessalonicensium gemitu
 suum scelus cui ipse epis int-
 redentibus p'miserat indulgetis
 tumultu quosda' qui ei rohe-
 bant vindicare repulsus est
 et ecclesiastica rogeratus.
 disciplina sic egit p'mam ut
 imputoria celsitudine pro illo
 p'prie orans mag' fletet. video
 p'statum quia p'mando timet
 statim hec ille secum. et si qua
 similia. que quicquid longi
 est. bona opa tulit. ex isto vi-
 pore spali amissibz fulmis et
 sublimitatis hanc quosd' opm
 merces est. est etiam felicitas.
 cui datur et deus salis veri-
 tat' p'prie. tota vero bona vite
 hinc uel sustinere uel subsidia
 sunt ipm mundu' luce amaris.
 terras aquas fructus p'prie q'
 hinc animam corpus sensus me-
 tem vitam bonis malis q'
 largitur. In quibus etiam quesi-
 bet. impij magnitudo q'm p'
 ipm subiectio dispensat. Pro-
 inde iam etiam illis r'ndendum
 esse video. q'm manifestissimis
 dominicis quibus ostendit quod
 nd ista spalia que sola scilicet
 hic contempnit nihil falsos d'os
 m'ositas p'sit confutari atq' co-
 m'iti conuict' asserere no' vite p'm-
 tis utilitatem sed p'pter eam
 que post mortem futura est.

esse tolerandos deos. nam istis qui
 p'pter amicitias mundi hinc uolunt
 vana tolerare et no' se p'mitti.
 phibitus sensibus q'querunt. hinc
 hinc libris satis arbitror esse.
 r'ndum quosd' res cu' edidissim' p'ores
 et multos manibus esse repis-
 sent. midui quosda' nescio q'm
 aduersus eos r'ndone scribendo
 p'mare. Deinde ad me p'latu e-
 q' iam scripserint. si t'p'us q'rat
 quo sine sine p'prie possint ede
 quos admones ut no' optent
 q'd eis no' expedit. facile est
 em tunc videri r'ndisse qui tunc
 noluerit. aut quod est loquacis
 vanitate quia non ideo p't quod
 veritas quia si voluerit etia
 plus p't r'ndare qua' vitas
 sed considerat oia. diluere et
 si forte sine studio p'm indicantes
 talia esse p'spexerint. que potius
 exagitant qua' conuelli p't. garrir-
 litate impudetissima. et quasi sa-
 turia uel m'nta lenitate rohi-
 beant. suas m'ntas et potius a
 prudens emendant. q' laudari
 adimpudentibus eligunt. nam
 si no' ad libertate vera dicendi
 si ad licentia maledicendi t'p'is
 expectent. absit ut eis eneiatur
 q' apt tullius de quoda' q'm per
 tundi licentia felix appellabat.
 Quidem cu' p'mare licebat vnd'
 quicquid est q'm maledicendi li-
 centia felix se putat. nullo er
 felicit' si hoc illi omo no' liceat
 cu' possit deposita inanitate iac-
 tunc. ead' isto t'p'e tunc studio
 consulendi quodq' noluerit tota
 dire et q'ntu' p't ab eis quos
 consulit amica disputatioe hones-
 te q'ant' libere quod oportet
 audire. Tituli sexa libri q'd.
 E hinc qui dicit deos a
 se no' p't p'prie vita coli
 ex mod varonem de dys
 gentiu' sensisse r'ndendum sit

quos talia et gita et sacra de-
 textit ut reuerens in eis qd
 si de illis omo retinet **ii** Etne
 sit pto varionis libroz suos
 quos de antiquitatibus rez
 huanae diuinae qd qd posuit in
 exuot exdisputatoe varionis
 libroz suos quos apud tulto-
 res deoz antiquiores res
 huane qd diu repant dme
 repant **v** De tribus quibus
 theologie ston varione. **i**
 vno fabuloso alio naturali
 tertio qd ciuili **vi** De theologi-
 a naturalia i fabulosa et detrahi
 tont varionem **vii** De fabu-
 losa et ciuili theologie simi-
 litudine atq concordia **viii**
 De neptitudibus naliu tonu
 quas doctores pagini p dms
 suis conant ondere **ix** De
 officiis singulor deoz **x**
 De libertate senere qui nehe-
 mericus ciuilem theologiam
 reprehendit qua varo fabulo-
 sa **xi** Etne deinde senere
 senserit **xii** Etneod gentiliu
 deoz vanitate detecta neq
 at dubitari etiam eos vita
 nem pstru posse qui nec
 ipam adiuuent spalem **xiii**

I vntq supioribus li-
 bris suas multu vi-
 deor disputasse ad
 uersus eos qui multos deos
 et falsos quos esse mutilia
 similitudina uel i mundos spūs
 et pūrosa deonia uel certe
 creaturas no reatore ueritas
 xpiana conuincit pū vite huius
 mortalitatis rez qd terrenas va-
 litate eo ritu ac seruitute qd
 mere fatia dicit et vni vco
 deo debe uenerandos et co-
 tendos putant et minie quid

fulsacie uel pūnae nec istos
 qd nec ullos alios quancitq
 inuener libros satis esse posse
 quos nesciat qd ea puta qd
 vanitatis nullis redē viribus
 vanitatis veritatis impuue
 utiq eius nū viciū tam i nūe
 duatur. nani et cont omē
 nūgentis industria nō malo
 medici s egroti in sanabilis
 morbus inuictus est. hū vco
 qui ea que legit uel sine ulla
 uel non in magna ac unia ve-
 teis erroris obstinacoe nūestra
 et considatū pūendū facilius
 nos isto mō tūmator qd vo-
 lūmū plus qd questionis quib
 ueritas postulabat satis scisse
 quā mīq deseruisse mōitabit
 totū qd vūmū quā xpi-
 ane religioni de quāq vite sta-
 dibus terrenas qd contricōe
 ac mutacoe rez nūpti face
 conant nō solū dissimulatio
 sed cont suam qstiam sanctib
 ena doctis quos mūpietis ve-
 fūa possedit omo esse nūmen
 ite tōgūmū atq tōmū plena
 qd leuissime temeritatis et pūi-
 tōssime iūmōsitatis dubitare
 non potuit qm **ii**

I nūc ergo deinceps ut p
 missus ordo expetit etiā
 hū refellendi et docendi sūt
 qui ppter istam vitam s ppter
 illam que post morte futū
 est. deos gentiū quos xpia-
 na religio destruit colēdos
 esse contendit. placet a uendi-
 to oraculi sū sp psalmi sūde
 ex ordinū disputacōis mee **Ab**
 tuq est dñs deus spes ipius et
 nō respexit i vanitates et in-
 famias mendaces. vūptū i oib
 vanitatibus in famus qd mē-

dantibus longe tollerabilibus p[ro]p[ter]
 audiendi sunt quibus displicent
 iste opinioniones errores q[uod] p[ro]p[ter]
 q[uod] p[ro]p[ter] constituit similitudine
 in multis multa q[uod] de his q[uod]
 deos in mortales vocant fla
 atq[ue] in digna. Sine f[ine] fuerint
 p[ro]p[ter] facta crediderit et credita
 eor[um] cultui sacros q[uod] ritibus
 misauerit. Cuius ergo hoib[us]
 qui et si no[n] libe[r] p[ro]dicando salte
 v[er]it[ate] in disputat[i]onibus misitudo
 talia se imbare testati su[n]t no[n]
 n[on] adeo e[st] inueniunt[ur] q[uod] ista
 tractat[ur] v[er]o no[n] v[er]u[m] de[n]t q[uod]
 fecit om[n]em sp[irit]ualem co[n]se[n]su[m]
 creatura p[ro]p[ter] vita[m] que post
 mortem futu[r]a est coli oportet
 at. Sed multos deos quos
 ab illo vno factos et sublimat[ur]
 tollerant quida[m] eor[um] p[ro]p[ter]
 actib[us] excellentiores nobiliores
 q[uod] senserit. Ceteru[m] quis fecit
 dici atq[ue] contendit deos illos
 quos i[n] quarto libro quosdam
 commemorat. quibus res exigu
 as singulis singula distribu[n]t
 officia vita[m] etiam aut[em] p[ro]p[ter]
 an vo[n] p[ro]p[ter] illi et acutissimi vni
 qui se p[ro]p[ter] magno h[ab]ito co
 scripta docuisse gloriatur. ut
 sciret[ur] quare cu[m]q[ue] deo suppli
 candu[m] esset. quid a quo pete[r]e
 ne absurditate turpissima q[uod]
 ioculare i[n] immo fieri solet pe
 tet[ur] a libero aqua. a nyphis
 v[er]u[m] mutos erit curiam h[ab]e
 dy[us] i[n] mortalibus supplicat[ur] ut
 cu[m] nyphis petierit v[er]u[m] ei[us]
 viderint nos aqua habemus
 hoc a libero pete[r]e. possit recte
 dire si v[er]u[m] no[n] habetis saltem
 date n[on]q[uam] vita[m] etia[m]. Et n[on]
 hac absurditate monstriosis
 V[er]u[m] ille chachimantes solet
 em[er]se ad risum faciles si no[n]
 affectent fallere ut demones

singula ridebunt. O homo putas
 in p[ro]p[ter] nos h[ab]ere vita[m] quas audis
 no[n] h[ab]ere vitam. impudentissime i[n]
 sustine est vitam etiam atalib[us]
 dy[us] pete[r]e ut sp[irit]u qui vite h[ab]et
 erupnissime atq[ue] breuissime et si
 qua ad eam p[ro]p[ter]t admiranda
 atq[ue] sustinenda ita singulas p[ro]p[ter]
 las tueri asserit[ur] ut si id quod
 sub altius tutela p[ro]p[ter]t e[st] pete[r]e
 ab alio. tam sit inueniens et ab
 surdu[m] ut minime sanritati.
 videat[ur] esse similitudine. Et n[on]
 cu[m] sit abstractibus m[ag]is digne
 vident[ur] n[on]q[uam]q[uam]. Cu[m] vero a
 nescientibus stultis dignius n[on]
 vident[ur] in m[un]do. Cui ergo deo
 vel dee p[ro]p[ter]t quid supplicat[ur]
 q[uod] ad illos deos attinet q[uod]
 instituerit ciuitates ad octis so
 lerent solent inueni meorie q[uod]
 mandatu[m] est. Et n[on] a libero vbi
 q[uod] a nyphis quid a v[er]o.
 at sit a rebus quos p[ro]p[ter]t p[ro]p[ter]t
 m[un]dos putat[ur] p[ro]p[ter]t si a rebus in q[uod]to libro
 v[er]u[m] a libero p[ro]p[ter]t. a v[er]o p[ro]p[ter]t
 aqua a nyphis igne pete[r]e.
 erroris est. q[uod]to maioris deli
 cti i[n]ueni esse intelligi debet si
 cu[m]q[ue] istos p[ro]p[ter]t vita[m] supplicet[ur]
 etia[m] etia[m] obrem si cu[m] de reg
 no tereno quere[r]e q[uod]na illud
 deos ut deas hominibus crededi
 esset posse co[n]fere. discessis omib[us]
 longe alie[m] a v[er]itate m[un]du[m] est
 a quoq[ue] istos m[un]du[m] multos.
 atq[ue] falsos salte[r]e regia t[er]rena
 existimare constatu[m] none infa
 missime impietatis est. si etia[m] vita
 que t[er]rens omib[us] regib[us] sine
 ulla dubitac[i]o[n]e ut op[er]at[i]o[n]e p[ro]p[ter]
 da est ab istos quosq[ue] dari au
 qua[m] posse credat[ur]. neq[ue] em
 p[ro]p[ter]t ea dy[us] tales ut t[er]reni regu[m]
 dare no[n] posse nisi su[n]t. quia
 illi magis et ex[er]si su[n]t hoc
 quidq[ue] p[ro]p[ter]t et abiecti q[uod]

no dignaretur in tanta sublimitate
tunc. Sed quilibet considerat
fragilitatis humane conditio
tenentes regni iusto quibus contemnit
illi dii tales apparuerunt ut in
dignissimi videntur quibus danda mala
atque servanda debent ut ista co
mitti ac per hoc si ad summa
peruenit duobus libris pertractata
docuerunt nullus deus ex illis
Ba vel quasi plebeiorum vel qui
propter deos ydoneus est regni
mortalia mortalibus dare. quanto
magis per immortales ex moda
libus facere. Huc accedit quia
si iam cum illis agimus qui non
per istum sed per vitam que post
mortem futura est existimant
colendos deos. Jam nec propter
illa saltem que deos talia prestat
tamen disputata et propter non de
veritate sed vanitatis opinione
tribuit omnes colendi sunt sicut
credunt hi qui nullum eorum vite
huius mortalibus utilitatem necesse
esse contendunt contra quos iam
quique precedentibus voluminibus
satis quatuor potius disputavi et
cum ita sunt si eos ipsi colunt
deum inueniunt etiam ipsa florent
in signis contemptores aut eius
ultra nitra contemnit inuictus vel
mea tamen semles frugescent. si
malas cultorum suos spemiosus
et festinus fortuna barbata
nesciet a quibus aut spernetur
gloriosi aut male barbato
videmus etiam sic rectissime dicitur
hucusque istas deas singulas pos
se suis officiis quodam modo leni
timitas ac per hoc nec anime
tute oportet peti vitam eternam que
non daret barbati nec a fortuna
barbata bonum aliquid post hanc
vitam esse sperandum tunc in hac vita
pietas nulla esset ut eandem
sultem etatem que barba induit

ipsa prestatet. Vnde vero cum ex
cultus nec per ista ipsa que putat
eis subdita sit mirum quia
et multi colentes inuictate dea
mine nulla etate virgine et
multi non eam colentes gaudent
robore inuictus. Item nulla
fortune barbati supplices aduul
sam vel deformie barbam pue
re potuerunt et si qui eam per
barba impetranda venerant
a barbato eius contemptibus
irident ita ne desipit cor humanum
ut quos deos culti per ista
temporalia et cito pretermittant innumera
quibus singulis singuli preesse
prohibent inane ludibriosum
quod quosdam per vitam eternam
credat esse fructuosum. hanc dicit
illos posse nec hi dicere aut se
qui eis ut ab insipientibus propter
coleretur ista opera temporalia quia
minus multos putant ne his
eos sedet otiosus minutatim
diuisa tribuerunt.

Ius marci varronis cum
osius ista que sunt quos
inuenit domus quos considerant
attentius quos distinxit acutus
quos diligentius pleniusque con
spicit qui tenui et si minus et sua
ius eloquio doctrina tamen atque
sententia ita refertus est ut
omni eruditione quam nossecula
rem illi aut libalem vocant
studiosi verborum cyclo delat
Denique et ipse tullius huc ta
le testimonium prohibet ut in libris
academici dicat ea que ibi
nec fati disputatone se habuisse
cum marci varrone. hanc inquit
omni facile acutissimo et sine
ulla dubitatione doctissimo non
aut eloquentissimo et facillimis
simo qui reuera in hac facili
tate nullum impar est. Sed omni
inquit facile acutissimo ac in

ut quicquid illi quidermi fuerit
Sunt autem omnes ut dixi quidem
quia in istos exordio vni su-
philem qui prius de omnibus
loquitur imposit. Ex quo abso-
luto consequenter ex illa quicquid p[ro]p[ri]a
distributio tres precedentes qui
ad hoc p[ro]p[ri]a p[ro]met ita sub diuisit
ut p[ri]m[us] sit de pontificibus. se-
cundus de clericis. tertius de quic-
quid vniuersis sanctis. secundus
tres ad loca p[ro]metentes ita ut i-
vno eorum de sacerdotibus. altero de
sacris edibus dicit. tertio de locis
religiosis. tres ponit qui istos
sequuntur ad p[ro]p[ri]a p[ro]met. i. ad dies
festos ita ut vni faceret de feriis
ultim[us] de iocis m[er]itis. de ste-
m[er]itis tertium. quatuor[us] t[er]tiu[m] ad
sacra p[ro]metent. vni dedit con-
sectatores. alteri sacra p[ro]metent.
ultimo publici. hanc velut po-
pam obsequiorum m[er]itis qui
restant dii ip[s]i sequuntur extremi
quibus iste vniuersus altus im-
pensus est. In primo dii terti-
in secundo m[er]itis. m[er]itis t[er]tiu[m] aucto-
nomissimo dii p[ro]p[ri]a atq[ue] selecti
In hac tota serie pulcherrime
ac subtilissime distributionis et
distributionis vitam etiam frust-
queri et sp[irit]u impudentissime
vel optari. Ex his que iam
diximus et que incipit dicenda
sunt tunc n[on] homin[um] qui corde ob-
stinato sibi n[on] fuerit minimus
facillime appetit ut homin[um] em[er]it
ista instituta vel demonum n[on]
quales vocant illi demones
bonos. s[ed] ut loquatur ap[er]tus in-
mundo spirituum et sine c[on]tra-
uersa malignos. qui noxias
opiniones quibus anima humana
magis magisque vanescit et in-
comutabili etne q[ue] veritati co-
aptari atq[ue] m[er]itis n[on] possit in-
videncia mirabili et occulte in-

ferunt cogitationibus impiorum
et apte aliqui sensibus ingerunt
et quia p[ro]p[ri]a fallaci attestacione
confirmit. n[on] ergo vario p[ro]p[ri]a
se prius de rebus humanis de diis
aut postea scripsisse testat[ur] q[uod] prius
extiterint ciuitates deinde ubi
eius hec instituta sunt. v[er]o at
religio n[on] actena aliqua ciui-
tate instituta est. s[ed] plane ce-
lestem ip[s]a instituit ciuitatem.
eum v[er]o inspirat et docet ve-
rus deus dator vite etne v[er]is
cultoribus suis. v

Idemus igitur confidentis
ideo se prius de rebus
humanis scripsisse postea de diis
quia dicit iste ab hominibus insti-
tute sunt. hec id est sicut por-
est inquit p[ro]p[ri]a quia tribula-
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a faber quia edificat.
ita p[ro]p[ri]a sunt ciuitates q[ue] eu-
que acuitatibus instituta sunt
Dicit autem se prius scripsisse
de diis postea de hominibus. si de
omni natura deorum scriberet q[uod] si
de aliqua scriberet n[on] de omni-
aut v[er]o etiam aliqua si non
omnes deorum natura n[on] p[ro]p[ri]a debe-
at esse q[uod] homin[um] etiam q[uod] i illis
tribus nominissimis libris deos
rectos et m[er]itis et selectos
diligenter explicans. nulla de-
u[er]um p[ro]p[ri]a videt[ur]. Et n[on] e-
ergo q[uod] ait si de omni natura
deorum et homin[um] scriberet prius
diuina absoluissem[us] quia huma-
attigissem[us]. aut em[er]it de omni na-
deorum scribit aut de aliq[ua] aut
omni de nulla. si de omni p[ro]p[ri]a
da est utiq[ue] rebus humanis si de
aliqua n[on] n[on] etiam n[on] res p[ro]p[ri]a
cedat humanas in indignum est
p[ro]ferri etiam vniuersis nature homin[um]
pars aliqua deorum. q[uod] si nullum
est ut aliqua p[ro]p[ri]a diuina p[ro]p[ri]a
vniuersis rebus humanis sultem

Dignum est ut rōnis. Porz quippe
humanas libros nō qūtu uidebe
tias s qūtu ad sola rōnia pūnet
spit. et uos tū res dīnas libe
se dixit scribendi ordme pūisse
pūit pūitōre tabule pūte. sūit
fabz edificō aptissime cōstans
q enā iste dīne res dīne sūit
pūture ab hōmibus mīstare sūit
festat ut de mīlla deoz nātūa
spūisse mīelligat neq hor apte
dīe nōuisse sed mīelligentibus
reliquisse ubi em nō omīs nīsta
te qūd mīelligat aliqua s pū
mīellig et mīlla qm que mīlla
est nec oīs nec aliqua est
nam ut ipe dīat si oīs esset
nātūa deoz de qua scriberet
scribendi ordme rebus hūanis
pūonenda esset. ut aut et ipe
tātente veritas rēuāt. pūone
da esset certe rebus idūis
enā si nō oīs sed saltem aliq
esse rē aut pūonit. et ipe mīlla
est nō itaq rebus dīnis mīestie
pūoluit res hūanas: s rebus
veris voluit mīestare res fūl
sas. In hys em que spūit de
rebus hūanis secutus est hys
rōm res festaz. que aut de
hys quas dīnas vocat q mī
opimones res vanae. hor est
mīuz quod voluit sub tali
s mīoe mīare. nō solū scribes
de hys posterius quā de illis
s enā rōne reddens nū id se
terit qd si tāgisset alit hor
fūm eus ab alijs fortasse de
fendetur. In ea vero qū rōne
quā reddidit nec alijs quodq
reliquit p arbitrio suspitari
et satis probant hōies se pū
fuisse mīstutis hōm nō nām
hōm nē deoz ita se libros rē
dīnas nō dēneritate que pū
net aduātū ad erroīe spūisse
re confessus est quod aptus alibi

posuit sicut mīto libro cō
mīorū ex nātūe formula se
spūis fuisse si nōn ipe cōydet
mīitate quā vero in veterē
mīuenēat nō se potuisse mī
eius cōstetudine sequi
Ende illud quāle est qū
est q tūa quā theolōgie
dīat esse id est rōneque de dīs
explīat. eoz q in mīstichon vūm
appellari. alit pū sūon. et mī
mīsem. latine si nūus adūit
tē. gēnis quod pūm posuit
fabulare appellāem. Sed fa
bulacōm dīat nābulis em
mīstichon dīat est qm mīstos
gēre fabula dīat. Et dīat ut
ut nāle dīat. nam et cōsue
tudo sonoris adūit. Tēnū
enām ipe latine emīcāt qd
mīse appellat. Deinde aut mī
rīron quō pū. mīsem quō pū
appellat quō mīaxime mīit
poete pūstion quō pū. mī
sem quō pū. pūm mīqmd
quod dīat mīeo sūit mīstā cō
nā dīgnitate et nātūam mōz
mīstā fīctā. In hor em ut dēns
alīus acapite alīus ex fēde sū
alīus ex gūtīs sagīis nātīs.
In hor ut dīs fīctā sūit ut adūl
terit mīent ut pūmerit hōm.
dēmq in hor oīa dīs attrībū
que nō mōdā hōiem sed enā
que mīcōtempūssim hōiem tādē
pūit hī certe ubi potuit ubi mī
fūis est vībī mīpūitū pūitūit.
qūta mīendatīssimū fabulīs nāl
deoz fīet mīiūia sūe rāhīgne
ulīus ambīgnitātīs expressit
fōnebat. em nō de nālī rīco
fōgia nō de mīllī sed de fabu
losa quā libere ase putant
esse pūspandā videaq quid de
altēa dīat. Et mīdū gēnis
est mīqut qd de mīrū de

quo multos philibos reliquerunt
in quibus est. dii qui sunt ubi ad
genus. quales ex modo tpe. cui
in semper no fuerunt dii an exiguus
ut credit heraclitus. an eximieis
ut pythagoras. an ex athenis
ut ait epictetus. Sic alia que
falsus nra preter mistola q
extra mforo ferre pnt ames
Nihil mli que culpant quod
philoson vocant. et ad phyos pti-
net. Tanti eos nra se con-
trouersias inuectant. p quos
fca est diffidentia multitudine
fortis. Remot tu hoc genus
a foro. i. aplice scolis. vero et
pictibus clausit. Illud autem
pini medaiffim ac turpissim
uauitibus non remouit. O
religiositas ames ptares.
atqz nris ena ronas. q de
dys i mortalibus phy disputat
ferre no pnt. q vero poete
trouit et hystriones agunt quia
contra dignitate ac nam i mo-
taliu ficta sut. quia no mo-
in bonum s ena in contemptu
m homi rade no pnt. ne soli
ferit s ena libent. andunt. fias.
neq id m. s dys quoz nris
her her place et p eos placendos
esse de cerunt. Dixit aliquis
her duo qta muficon et phi-
sion. i. fabulosi atqz uale.
discernamq ad hoc nulli de quo
mtr agitur. unde et illa tpe
discernit. iamqz ipm similem
videamqz explet. video quide
tur debeat discerni fabulosi
quia falsum quia turpe quia
indignu est. ut naturale autem
a simili velle discernere quid est.
aliud qia et ipm similem fateri
esse mendosum. Si em illud na-
le est qd habet reprehensionis
ut excludat. Si autem hoc

quod simile dicitur nrale non est
quid habet mti ut admittatur.
her inuente illa causa est. quine
prius sapient de rebus humanis
posterius dedimus qm in diuis
rebus no nam deos s homi.
instituta secutus est. Inueniant
sane et similem theos. Terti
genus est inquit quod in mudi-
bus tunc maxime sacerdotes
nosse atqz administrare debet. In
quo est quos deos publice fac
at sacrificia colere et facere queqz
passit ad hoc quod sequitur. Atte-
dantqz prima nquid theos maxime
accomodata est ad hanc s a ad-
mundu tria ad mbe. et nris no
videat tu palma dedit. utqz
fede qua supra dixit esse phy-
hanc em ptine testat. admodu
quo ista nihil esse excellentius
opinat. in rebus duas vero the-
logias pna et secunda thecos.
et tria thecati s atqz mbris dis-
tinxit ac mxit. videat em non
toto mto quid est mbris ptinere
posse. et admodu quus mbes
esse videat in mudo fieri em
pt ut in mbe scdm opinionones
ea colant et ea credunt quos
in mudo uel extra mundu natura
sit nuscipi thecats instituit nisi
similitas pnt quid instituit nisi.
pnt ludos scenicos ubi sut ludu
frenu nisi in rebus diuis deqz
hij libri tanta solertia qstribut.
Inarte vanto cu sis. m
homo omi acutissimqz sine
ulla dubitatione doctissimqz s ai
homo no deus nec sps dei ad-
menda et ammandu diuina in
veritate libertate qz subiectis
seruis quidem qz fuit res die
ab humanis mbris atqz menda-
tis diuine s viciis spmibus
pnt opinionones et consuetudi-
theatrum vo ubi est nisi in mbe
quod theatrum instituit

nes in supstitibus publicis vers
 offende quas ab deos natura ab
 hominibus vel talia quales in hunc
 mundi elementis humani animi suspi-
 rat infirmitas. Et sentis quia tu
 eas usque quare consideras et
 ois via litterarum resonat ex
 hic agit humani spiritus excellen-
 tissimum ingenium. Exinde tibi huma-
 na licet multiplex ingens quod
 doctria in hunc mundum sufficit
 fiat. Naturales deos tolerare
 turpis. Similes corporis inuenerunt
 alios fabulosos in quibus liberius
 quod sentis enomias. Unde et istos
 similes velis volis per perimidas
 dios quippe fabulosos utrimo-
 datos ad theatris nales admodum
 similes adhibes. Eum mundus
 opus sit diuinis vires vero et theat-
 opa sunt hominum non alii dii videntur
 in theatris quod qui admodum in teple-
 nec aliis ludos exhibebitis quod
 quibus victimas immolatis. Qui-
 to liberius subtilius quod isti di-
 uides dicis alios esse deos
 nales alios ab hominibus insti-
 tutos si de istis institutis alio
 hinc hinc poetarum aliud facer-
 dotum utrasque tu ita esse ut se
 citas conseruo falsum ut sitile
 sunt uterque demoribus quibus
 doctria est minima vitibus. Se-
 questituta igitur paululum theod-
 qua nalem vocant. De qua pro-
 ea dissensum est placet ne tunc
 vitam etiam peti aut sperari ab
 diis poetis theatris ludariis
 sentis. Absit ymo mitat de
 verus tamane sanilegimus
 demerant. Exinde ab eis diis
 quibus si placent et quos si
 placent. Tu eos illis tamen hie-
 trimentum vita etiam postenda
 est. Vtmo ut arbitror usque

ad fati principium furiosissime
 impietatis insaniat. Nec fabu-
 losa igitur nec tamen theod-
 pitnam quicquam adypistitum
 vitam illa enim de diis turpia
 fingendo seminat. Nec fatiendo
 inquit. Illa medaria parit
 nec tollit illa res diuinis
 falsis nimibus infectat. Nec
 eos tamen ludos modius res
 amplectitur. Illa de diis nepha-
 da signata hominum turpibus
 personat. Nec deos ipos festi-
 mitatibus quod sentit summa et
 flagitia inuicem illa mutat. Si
 autem illa potest aut fugit. Nec
 autem autem testis veris aut ob-
 fertur et falsis tunc turpes
 ambe dampnabiles. Sed illa
 que theatrica est publicam tra-
 tudine perficit. Quia que in be-
 na illius turpitudine ornatur
 hincque vita etiam parit. Un-
 de ista breuis tractatus quod possunt
 an vero vitam possunt totum
 nefarios hominum si se inserunt
 affectionibus et affectionibus as-
 sentibus vires et vitam non
 possunt sonctas demonum qui
 tollit. Turpibus suis si veris
 quod malis si falsis quod male. Si
 tu diis iudi fortasse turpium
 nimis has res ignaro. Per ea
 sola de diis talibus indigna
 maiestati diue et indigna de-
 testabilia celebrari. Que poetis
 tantum turpibus et ludis scien-
 as attinent. Sana vero illa que
 non hystiones si sacerdotes agunt
 ad omni esse de deore puritatis
 et aliena. Hoc si ita esset in-
 qua theatrica turpitudines
 in eos honore quicquam celebra-
 das esse censeret. Autem eas
 ipsi dii precepit sibi nec exhiberi

Sed ideo nihil videtur ad ob-
sequium deorum talia gerere mytho-
anis quia similia gerunt in
templis. Denique in monumentis
auctor nullum theorum a fabulo-
sa et nali tria quidam finibus
distingui conat. nam etiam
eximiam temperantiam et abutit
sepatam nulli voluit. aut
enim ea que scribit poete mi-
esse et ut ipsi sequi debeant
que autem phy. plus et ut ea
volunt fatum expediat. et
sic abhorrent neque ut tam
eximiam adiuues ides assip-
ta sunt non parva. Etiam re-
cum civilibus et sunt quia tu plus una fat-
benignitatis maior societatis
debet esse nobis tu phy. et
tu poetis. non ergo missa tui
poetis et tu alio loco dixit
dehinc deos non adpo-
etis et adphy. fuisse ipsos
nihilatos hic enim dixit et fieri
debeat ibi quid fiat phy. et
dixit utilitatis causa scripsisse
poetas delectationis. ac per hoc
ea que apocis conscripta sunt
sequi non debent. tunc sunt
deos que tu delectant et ipsos
et deos delectant enim causa
sunt dicit scribit poete non
utilitatis. Et tu scribit que di-
expertant populi exhibent **un** ^{ante}
U denotantur ipse ad the-
anilem theorum fabulosa the-
aniam strenua indignitatis et
turpitudinis plena et si tota
que iusto suspensa et respuan-
da iudicat. per huius est que co-
lenda et obsequanda tenetur.
Non sane per insignia sunt
unde institui et que ab omni
corpore aliena impotente illi
concreta atque suspensa sit. sed
omne persona et tenuia eius

corpus meum quemetissime co-
pulata. Etiam enim aliud ostendit
illa similitudo forme sexus e-
tates sitis deos. Nam barba-
tu iouem iuuerem iueneri
um poete huius potestates. non huius
Nam priapo nudi non etiam
sacerdotes enormia pudenda
ferunt. an alii stat adoranda
infantis sacris et pedit ridendo
mytheatis. Nam saturnus se-
nex apollo ephebus ita persone
sunt. huiusmodi ut non sunt sta-
tue delectationis. Cur fornicus
qui foribus pest et huiusmodi
qui huiusmodi sunt. masculi atque
ut hos. Cardea femina est que
etiam tardius feriat. Morne
ista indians res libris iuueni-
untur. ipse que huius po-
ete suis carminibus indiana
dixerunt. Nunquid dyana the-
anica portat arma et urba-
na sumptu virgo est. Nunquid
strenuus apollo iuuenis est
et ab hac arte delectationis va-
rat. Sed hec honestiora sunt
in apparere turpius. Etiam de-
ipso ioue senserunt qui eius
nutritus in capitolio posuerunt
Done attestati sunt homines
qui omnes tales deos non fa-
bulosa garrulitate sed histori-
ca diligenter homines mortalesque
descripserunt. Epulones etiam deos
pasitos iouis ad eius mensam
qui assuerunt quid aliud qui
inimica sacra esse voluerunt
Nam pasitos iouis ad eius
quintum adhibitos si mihi dix-
isset risu atque quiesse videtur
varro dixit non tu iridet de-
os si tu commendaret hoc dixit
diana non huiusmodi res libri
hoc enim scripsisse testantur.

Nec ubi ludos strenuos expone-
 bar si ubi capitolina mira pende-
 bant demum atalibus vincti et
 fateri sicut turba humana forma
 deos fecerit ita eos delin-
 guant voluptibus credidisse
 non in malis spiritibus suo negotio
 defuerit ut has noxas opini-
 ones humanas mentis ludificatione
 firmarent unde etiam illud est
 quod herulis editus onosus
 atque feriatu huius tessens seni
 utraque manu alternante nimia
 constituit herulem in altera se-
 ipse sub ea condit ut si ipse vi-
 asset destipendio templi sibi
 tempus paret amicum quod con-
 duceret Si autem victoria heruli
 fiet hoc idem depernita sua
 voluptati herulis exhiberet
 deinde cum a seipso tamquam ab her-
 ule virtus esset debitam re-
 na et nobilissima meretrice
 lamentum deo heruli dedit
 At illa cum dormisset in templo
 vidit in somnis herule sibi
 esse coniunctum sibi quod duxisset quod
 inde descendens cum primo inue-
 nit in obuia fiet ad illam esset in-
 ventura mercedem quam sibi
 reddere debet ab herule pro-
 sum ut sit abeunti cum primo
 iuuenis ditissimus carissimus occu-
 risset eumque delecta seru-
 bisset diuina illa hede de-
 fectus est que amplissimam
 adeptam pernam ne diuine mer-
 cedi videtur ingratum quod acceptis-
 simum putant numeribus proli-
 vum etiam ipsa sapientia hederat
 illa non apparente inuentum est
 testamentum quibus iuris eam
 ferit etiam honores meruisse
 diuinos her si poete fingent si
 nimis agerit ad fabulosam the-

dirent paulo dubio puer et a-
 nuli theos dignitate sepanda
 niderent. Cum vero her dederit
 non poetarum sed ipsos non minus
 sed sacros non theatros sed templo-
 rum id non fabulose sed iustis theos
 atato auditore puerum non frust-
 raciones ludiaris artibus fin-
 git deos que tanta est turpitu-
 dine sed plane frustra sacerdotes
 velud sacris ritibus conatur
 fingere deos que nulla est ho-
 nestatem. Sacra sunt iuuenis
 et si in eius dicta insula sanio
 celebrant ubi nuptia data est inuptia
 ioui Sacra sunt tunc ubi apollone
 iuxta proserpina queit Sacra
 sunt venere ubi amatus eius
 adon apollo dente extinctus iu-
 uenis fortissimus plangit. Quod
 sit maris deus ubi una pulcherrima
 adolestens ab ea dilectus et mu-
 liebris zelo abstusus etiam homi-
 nibus abstusus quos gallos vocant
 infelicitate deplorant. Her cum
 deformiora sunt cum scemra fedi-
 tate quod est quod fabulosa de deis
 figmenta poetarum ad theos vi-
 delis puerum velut scemra
 nuntiat. Atque theos qui puerum ad-
 urbem uoluit qui ab honestis dig-
 nis indigna et turpia ita quod
 potius est unde thane debeant
 historiis qui oculis hominum pe-
 prerit nec omnia spectantibus mi-
 dauent que sacras edibus edim-
 pmentibus oculis. Et modo de sacris
 eos boni sciendum est que tene-
 bris opunt cum tam sunt detes-
 tabilia que pferunt in luce. Et
 tunc quod in occulto agunt per ab-
 sultos et molles ipsi videntur.
 Eosdem in homines infelicitate ac-
 turpiter enervatos atque tor-
 ruptos occultis minime potuerit

persuadeant tui pnt. se aliquid smi
ptales arte homines. quos inter-
fua sci unari atqz uersari negat
no pnt. Responsum quid agant. s
fama p quales agant. Nonnuq
aut que agant. in ista quo
miqua uel in iustitia meretur
abstusus et mollis mituit. Et
tu etia ipa turpes et infames
agunt neqz em ab honestis npi
debuerit. Erue sut ergo ista
sana quibus agendis tales elegt
satis quales ne timelita in se ad-
mittit obsecutus. **W**

Iat em huc ista phisologia
quasdam sicut aut. i. natu
rom in ista ratione quasi vero nos
in hac disputatione phisologiam
quid et no theon. i. rom non
natu s dei. Etiam em qui
verus deus est no opione sed
na deus fit. non tu ois natu
deus est quia et hois et petris
et arboris et lapidis itaqz natu
est quos nihil est deus. Si
aut in ista ratione hinc qm agitur
de sanis aut de deo caput e ite
qz in diu ita est. Etiam ista
quidam quod terra p sanam. Et
evidentius fuffiatut eis qui
dicit ois istos deos homines
fuisse. Sic em sut thione sicut
eis in est ita. Si vera aut
theon. opus dei est ita no in-
vnipti quocumqz modo sana em
nuptent et refert ad res
nam vnos miliebra pati no
est sedu natuam. s cont nam
hic morbus hoc tunc hoc de-
dus habet. ut illa sana pro
fessionem q in vno s homi mdi-
bus vix habz ut tormenta qfessi-
onem deinde si ista sana que
stemas turpi quicquid esse se-
diora huc extusant atqz pur-
gant qz habet in ista ratione suas

quibus onant res significare
natu tui etia poetia sumit
extusant atqz purgant. Quia
em et ipi ad eundem modum
nuptent sicut usqz adeo ut qd
ab eis i manissim et in fandissim
dicit saturum filios degenasse
ita nomilli in ista qz lonan
quitas quis que satur in nomine
significat. quidqz quicquid ipa
qfumat uel sicut idem opina-
vario puenit saturum ad se-
ma que in ista de qua oruit
itum rendit. Itemqz alij alio mo
et similit. terra. Et tu theon fabu-
losa dicit et tu oibus hinc
remodi in ista ratione suis rephe-
ditur abiat. in ista uer solit
anali que phos est. vni etiam
ab ista nulli de qua agitur que
admittes phosqz aserit puenire
eo qz dedis indigna co fuerint
merito repudianda distant
eo minus consilio ut qui autis-
sim homines atqz doctissimi an-
ista consilia sicut ambas myp-
das intelligebat et illa s. fa-
bulosam et istam tuisem. Illa
vo audebant mypdae. hanc
no audebant. illam tuisem
proposuerit hanc ei snalem rom-
dam exposuerit no ut huc p
illa tenenda eligetur sed ut
tu illa respuenda intelligatur
atqz ita sine paulo eos qui tui
sem theon rephe de metuebat
itaqz contempta ea qua nalem
vocant quid meliores amos
inueniret locu nam et tuis et
fabulosa ambe fabulose sicut abe-
qz tuis ambas inuenit fabulo-
sas qui vanitates et obsecrantes
ambas prudent in pexerit. an-
bas tuis qui ludos stentos
pmetes ad fabulosam in dda
nullu festiuitatibus et in in-
bun

dñs rebus addidit. Et nō igitur
 vire etne dande pñs nūq̄ de-
 orz istoz tribuit quos sua fūta-
 cū et facta gūnt dñs fabu-
 losis aptissime p̄bentis esse
 pñsimos foris etatibus sexu
 q̄tu quicq̄ q̄atōibus ritibus
 p̄turbis omibus aut homines
 fuisse intelligit et pro vñs fūta-
 vita uel morte facta eis et so-
 lempnia q̄stuta. hūc errorē
 m̄fūantibus firmatibus q̄ de-
 moibus aut et exualibet
 oratione in mūdissimī spūs sal-
 lendis hūans mētibz mēpasse
 und ipa mūmū officia
 ta m̄lū mūmū q̄ consas-
 fa p̄t eas dñt p̄vñs q̄mūq̄
 p̄o mūne supplicari oportet. unde
 nō q̄mde omia s̄ mūlta iā dñs
 nōne fūmilitati mūmū q̄ dñe
 cōsonant dñp̄tati. Si dñt duas
 q̄mūq̄ mūtes adhibet m̄fanti.
 quāz vna mūlū m̄fanti p̄m dñt
 fūit ista ad hāc duas adhibet
 deas cōsultam et p̄mā nēpe
 despe et aliquid m̄mo fūmle
 m̄fanti dñt agē videt. libez
 alibedamento appellati nōmū
 q̄ m̄ares m̄mōmū p̄mū
 bñfūl emissis semibz libez
 h̄ idem in fēmbz agē liberam
 quā ena uenire p̄mū q̄d
 et ipas p̄hibeat fēma emittē
 et ab h̄or eandem vñsem cor-
 pis p̄tem m̄templō p̄m fēme-
 am libere ad h̄et addit mūl-
 ores p̄tributis libez et vñm
 p̄t libidōne cōmūmādam. Sic
 bathanalia fūma celebrant
 m̄fanti nōi vñm p̄m cōfite-
 abachantibus talia fieri nō
 potuisse nisi mēte q̄mota. h̄
 m̄ postea dñp̄tuerūt senatū
 fūmōri et ea m̄ssit auferri.
 fūtem hūc tēdē forstam sen-

sevit quod i mudi spūs dñp̄dñs
 hēntur m̄hōm mētibz possit
 hēc recte nō fieri m̄thentis hūmū
 quippe ibi nō fūit q̄mū deos
 h̄re qui ena hūdis talibus deser-
 tent. sile sit fūmōis et nāle m̄t
 illud est q̄d m̄ religiofū a fūp-
 fūmō dñt hūmō deos arefūm
 oso aut tantū vereri ut p̄ntes
 nō ut hostes hūmō atq̄ om̄s ita
 bonos dñt ut fūmōis sit eos
 notētibz p̄t q̄ sedē quēq̄ m̄
 notēte tū mūmōi fē te post
 p̄t h̄es deos custodes q̄mōmū
 adhiberi ne fūmōis dede p̄
 nocte rēgrediat et vexet eos q̄
 custodū fūmōis q̄mōis tū h̄es
 h̄ores noctū tūmōis hūmōa domū
 et p̄mō hūmō fēmōi fēre postea
 p̄lo tūo utere scopis ut h̄es
 dñs cultūe fūmōis deus fūmōis
 m̄s p̄hibeat m̄mōis q̄ neque
 arbores redm̄t ac p̄māt fūmōis
 ferro neq̄ far cōfūmōis fūmōis p̄lo
 neq̄ fūmōis coacernant fūmōis
 scopis ab h̄is aut tribus ibi
 h̄es m̄mōis m̄mōis a fē-
 mōis m̄mōis p̄mōis ap̄lo p̄mōis
 dēuēnti a scopis q̄mōis dñs
 custodibz cōtra m̄mōis dei fūmōis
 fūmōis fēta cōfūmōis ita tūo
 dei notētis fūmōis custodia bo-
 nōis nō nālet nisi p̄mōis esset
 adūfūis vñm exq̄ a fūpō h̄arēdo
 m̄mōis utpote fūmōis fūmōis
 cultūe tāquā m̄mōis rep̄mōis
 ita ne ista est m̄ notētia deoz
 ista cōmōis uel q̄mōis fūmōis
 m̄mōis fūmōis m̄mōis m̄mōis
 da tū ludibria t̄mōis m̄mōis
 culus et fēma m̄mōis adhibet
 deus m̄mōis p̄t h̄ fūmōis
 Sed domū est dñtenda que nūbit
 adhibet deus domūmōis ut
 m̄ domo sit adhibet deus domū
 tūm ut m̄mōis tū vñm adhibet

virgines

dea maritima et quid ista que
ut porta hanc videri pa-
gat cetera quia tunc et sag-
nis pinto secreto pudoris
et quid nuplet nubiis turba
minimi qui et panyphi inde
descendit et ad hoc nupletur-
no ut eorum pua cogitata ma-
ior sit tunc pudicitie si ut feme
sexu infirme novitate pando
illis coopantibus sine ulla diffi-
cultate virginitas auferat. Ad-
est enim dea virginis et de
pr subutis et dea m- pnia
et dea punda et venus et
papius. Et quid est hoc si romo
laborante nullo ope vnde ab-
dus adinuari oportebat. no
sufficit aliquis unus aut aliq-
vna ut quid venus sola par-
esset que ab hac ena dicitur m-
cipata q sine eius in fema
vnto esse non desinit. Si e-
ulla fons in hominibus que
no est in numeris none in-
credunt quicquid huc deas nrisq
sexus esse pntes et huc op-
nstantes. ita pudore affinit-
ut et ille in q moueat et illa
plus reluctet. Et si ad est vir-
ginitas dea ut virginis zona
folia. Si adest deus subutis
ut inro subutatur. Si adest dea
pnia ut subacta ne se qmone-
at qpmiat. dea punda ibi q
facit. Erubescat eat foras agit
aliquid et maritus valde inhone-
tu est ut qd vocat illa impleat
quicquid nisi ille si forte id tole-
ratur quia dea dicitur esse non
deus. Nam si masculus tredit
et punda vocat. in q rom-
en pro uxoris pudicitia postet
maritus in xlii q feta tota
situant. Sed quid hoc dicam in
ibi sit et papius minimus mas-
culus sup tuiq i manifestum et fa-
turpissim

nimb fedē nona impta videbū-
more honestissimo et religio-
sissimo mahonaz. Eant adhuc
ad theatrum similem atq subulo
inbes ad theatris templa a se-
fata pounfiri acui mibus poe-
tas velid res honestas et tu pi-
bus verates a fallacibus graues
alembus seras a ludicris appea-
das a respiciendis qua pnt quia
concentur subite discernit. Intell-
gim q quid agunt. Illam theatri-
tam et fabulosam theom abistu-
nuli pendē nouerit et ei de
tarmibus poetas tamq despe-
niso resultare. Et id ista ex-
posita qua dampnare non audet
illam eius ymaginē liberis ar-
guit et ipse dicit et qui qff-
tunt quid velut et hanc pnam
faciem cuiq illa ymago est de-
testent. Et na dū qm tamq
meode sperulo se nutientes
ita diluxit ut qui qualesq
sunt in utraq melius videant
Inde ena cūctos suos tribili-
bus impiis quiderit ut i m-
dianu theom fabulosa sibi di-
tarent in suis solennitatibus
ponent in rebus dūms habent
atq ita et serpos i mūdissimos
spus manifesta esse docuerit
et hūq inbane theom velut
elre et pte illa theatrum
obiecta atq ipbata membz
ptemq fecerit ut tu sit vni-
uersa turpis et fallax atq
mse qtuat qmentis deas
vna ps eius sit in lris suar-
danti altera in tū mibus po-
etas utq habeat et alias
ptes alia qo est nūc pte dmi
honem varronis et in banam
et theatrum theom et vna
tūlem pte satis ut opmor-
ondi vnde quia sunt ambe
similis turpitudinis obscuritas

indignitatis falsitatis absit vni
religiosis ut sine abbat sine
is illa vita speret etna demp
et tpe vario gmeone et emure
deos cepit aqreproe hois quoz
nunc est exorsus alano emmiz
feriem pduxit atq decepti hois ad
mortem et deos adpm hominem
ad ea que sunt ptinetes clau
at adueniam deam q mfmieib
rem tantat deinde cepit deos
alios onde qui ptinet no adp
hominem s ad ea que sunt hois
sicut est victus atq vestitus et
queruq alia que sunt vite sunt
natura onde monibus qd sit
nuncup minus et qpt qm quoz
debeat supplicari qm qm amisa
diligentia nullus demittit ut
nauit deos aqmbus vita epi
postenda sit qpt qm vna qe
epiani finis etius erio usq
deco tardus sit ut no intelli
gat istu hoem cuiem theoa
tam diliget expode et apienda
amqz illi fabulose m digne
atqz probiose finem demm
do atqz ipam fabulosam prem
sse huius satis euident docendo
io mli qm nali qd dicit adphos
itue m amib homi molu locu
ia substituta ut fabulosam re
phendat cuiem vco repheue
quidem no audeat sicut qdendo
repheueibilem ondat atqz ita utq
nding ito intelligentia repbata
ola nalis remaneat eligenda
dequa suo loco maduorio dei
veri diligentius discedu est
libertas sane que sunt de
fuit ne istam urbana theoa
geature finissima apte sicut
illa repheue audeat ames
enere que nouissis indigis i nei
pfor mroz clauisse ipibus
no quidem extoto vni exaliqua
gre no defuit Affuit em sibi

nis vincti defuit. Nam in eo libro
que tota supstices condidit nro
topiosus atq uehemerius rephe
dit tpe cuiem istam et urbana
theoa qm vario theatriam atqz
fabulosam. Eui em de finissima
aget qatoinqut i mortales i
molabiles m mania vilissima atq
m mobili deditant hitus ut hoim
furas q et pisan quida vero
mixto sexu diuersis corporib
indunt minima vocat que si spm
accepto subito occurrunt monst
hrent. Deinde aliquito post
q theoa. nalem pdiamis quo
ruda pfor finas digresset
opposuit sibi homi et ait hoc
loco dicit aliquis Ereda erio
reli et tiam deos esse et sup
fuiant alios infra Ego feram alios
aut platonie aut peripateticu
struone quoz alt fecit deum
sue corpoe alt sine qno no
Et adhuc videns quid erio
tandem inquit veriora videt
hiti tati aut romuli aut tullij
hostij semina. Roatma hitus
tarius deditant dea pini ty
beruqz romulus hostilius pa
nore atqz pallote teterinos
hoim affus quoz alt meritis
terite motus alt tynis nec
morbus quide s rufor her m
ma parus nudes et celo re
pies deipis vero rthbus arde
liter turpibus q libe spst ille
inquit miles sibi ptes impu
tur ille laceratus ferat ubi aratos
deos tinct qm pinos mentur
dij aut nro debent coli qiofi et
hoc noluit. Tantiu est pturbate
mentis et sedibus suis pulse furo
ut sic dij placant quoadmodu
ne quid hoies sentiut teterime
et mfabulas tradite auditatis
hymni lacerauerit aliquoz
membra nemine sua lacerare

missit regie libidinis voluptu
castrata sunt quide si nemo sibi
nec ne esset iubete dno nunc
intulit seipi intemphs con
trudant & volueibus suis ac
saghe supplicat Si tu intueri
varet que facit. quere parit
nucuet tam indecora honest
tam indigna liberis tunc diffi
milia sanys ut nemo fuit dubi
tatis fure eos si tu paucioribz
fuereut. Vnde sanitatis promissum
est in sanneum turba Jam pa
illa que in ipso capitolo fieri
soleret quereant et in capide
omo coartant. quus nedat nisi
aburidentibus aut furentibus
fieri. Nam tu in sanis estipnis
ofurim lugeri potuit. Mox aut
muerit. magis esse gaudio
derissit tu puto eius inuenio
qz frugatur dolor tu ille atqz
ferat ab eis qui nullis pside
rit nullis qz inuenerit venat
expulit. huc tu inquit furo
re tu quus est. tollibile est
semel in anno in sanis in capi
toli pueni pndebit publice de
merine qz si vanus fuor attai
buit officii. alius nomia dui
subiat alius hon. homi nunciat
alius victor est alius victor qui
vano motu brachioz & mutatu
ingruentem / sit que unum at
minerie capillos disponant
longe a templo no tantu a si
mitachro stantes digitos mo
nent toruati mo sit que spe
cilli teneant sunt que aduadi
monia sua deos aduoret. sunt
qui libellos offerunt et illos
transam sua doceant. Doctus
aristumilus senex iam denepi
tus cotidie in capitulo nuncin
agebat qz diu libent. expect

victor

tarent que illi homines desidat
ome illic arripit. genis opam
dus in mortalibus desidat. Et
paulo post. hi tu inquit eni
si sup vacui usum no tu pen
ner infame deo pmittit. Sedet
quedam in capitulo que se a
amari putant ne unomus quid
si rede poetis velis nuncin
fime respiciunt. hanc liber
tate vario no sunt timodo
poetia theoz respicende ausus
est nuncin no ausus qua iste
quidit si si vix attendamus de
tiora sit templa ubi her agri
qua theatra ubi frugit. vnde
in his sacris ciuitis theoz. has
ptes potius elegit seneca sapien
ti ut eas in ai religione no habe
at si in actibus fingat. aut eni
que oia sapiens seruibat tad
legibus missa no tantu dno gna
ta et paulo post. Erud qd et
in ioma inquit deos in ioma
et ne pie quide firm ant foroz
Bellona marti collocamus iulao
venerem neptuno salariam //
et quosdam in celbes reliquimus
quasi qdico deferret pstim ai
quedam vidue sit ut pto ma
uel fulgura et dnu i muna
et iubus no m. petrore defussu
omem istam ignobilem deos
turbam qua longo euo longa
supstauit qd esset. Sic inquit
adodum ut meum qz rustum
eius nig aduorem qua adrem
ptue. nec leges ergo ille nec
mos inuuli theoz illud in san
erit qd dno gnat esset uel
adrem ptuet sed iste que phi
quasi liberem fecerit. tu qui
illis illustis pti romem sena
tor eat tolebat qd respicende
bat agebat qd arguebat qd

nispabat adobabat qz videlicet
magnum aliquid in p[ri]va doce-
rat ne sup[er]stitionis esset mudo sed
p[ro]p[ter] leges tunc moresq[ue] hominu[m] no[n]
quid ager[et] gentem scirent iusticia-
no sed nutriet[ur] in templo eo damp-
nabilis quo illa que mendaciter
agebat sic ager[et] ut eni[m] p[ro]p[ter] vera-
ta[m] age[re] existima[re]t scemcos aut
ludendo potius delinqueret quam
fuliendo deciperet. **xv**

Dum inter alias tunc theos
sup[er]stitiones reprehendit etiam
sanam iudeos et maxime salu[m]
mutat[ur] eos facere affirmans qd
p[ro]p[ter] singulos septuos interpretor
tus dies septuaginta fere p[ro]p[ter] etatis
sue p[ro]dant varando et multa
in p[re]sentia no[n] agendo sciant
xpianos tu iam tu iudeis imi-
tissimos i[n]ventu[m] p[ro]p[ter] q[uo]d iudeos
ausus est nec vel laudaret tota
sue p[re]sentie verum q[uo]d iudeos vel
reprehendit tunc p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]am forsitam
voluntate de illis sane iudeis
tu loquere ait. Eum enim usq[ue]
eo sceleratissime gentis q[uo]d iudeos
tudo conat[ur] ut p[ro]p[ter] om[n]es iam
has recepta sit vici viciq[ue]
leges dederunt. Quabat[ur] hec
dicens et quid duntaxat ager[et]
ignotans subiecit plane smam
qua significat quid de illor[um] sanod
rone sentiret. dat em illi in ras
ritus sui novit et maior p[ro]
p[ro]p[ter] fuit q[uo]d q[uo]d desat[ur] iudeos
vel au[re] vel q[uo]d instituta sunt
miste d[omi]na ac postmodu[m] ap[osto]lo
dei tu vite etne misteriu[m] reve-
latu[m] est. p[ro]p[ter] quo oportuit eade[m]
ante sublat[ur]a sunt et alias d[omi]ni
maxime tu adu[er]sus mamthecos
ager[et] in hoc ope loco ap[osto]lo
re dicendu[m] est. **xvi**

Dum p[ro]p[ter] nec theos quas
p[ro]p[ter]a dicit[ur] iudeos p[ro]p[ter]i-
ten p[ro]p[ter]i ten. Namque aut p[ro]p[ter]
dia fabulosa n[on] alis tunc quod
nec de fabulosa qua et n[on] m[un]do
falso & q[uo]d deos cultores libere
reprehendit. nec de tunc tunc
illa p[ro]p[ter] esse q[uo]d iudeos et ista
simillima vel eade[m] deterior in-
venit. Quanda[m] est etia[m] vita
q[uo]d tu satis no[n] p[ro]p[ter] sit que in
hoc volue[re] d[omi]na sit. adu[er]gat et
illa que in p[ro]p[ter]ioribus libris et
maxime q[uo]d de felicitatis dato[re]
deo plura disputata sunt. nam
tu nisi felicitati p[ro]p[ter] eterna[m] vita[m] vni-
q[ue]randi hoies essent si dea fe-
licitas esset eterna vo no[n] dea f[elicitas]
munus est dei tu deo nisi dato[re]
felicitatis q[ue]randi sum[us] q[uo]d
eterna[m] vitam ubi vera est et
plena felicitas pia caritate dili-
gunt. Non aut[em] esse dato[re] fel-
icitatis que p[ro]p[ter] iam istos deos q[uo]d
tanta turpitudine colit[ur] & iudeos
colant[ur] multo turpius nascit[ur]
atq[ue] ob hoc se p[ro]p[ter] in iudeos
q[ue]rit[ur] p[ro]p[ter] ex his que d[omi]na sit
nemem dubitare oportet. porro
qui no[n] dat felicitate[m] vitam
quid dare possit eterna[m]. Eam
quippe vitam eterna[m] d[omi]na ubi
est sine fine felicitas. Nam si
na impens[us] vivit etia[m] quibus
et n[on] p[ro]p[ter] auctant[ur] in m[un]do
mors est illa potius etia[m] q[uo]d
vita nulla quippe maior et peyor
est mors q[uo]d n[on] no[n] mori tu-
mors s[ed] q[uo]d a[n]i[m]a p[ro]p[ter] illud quod
in mortalis creata est sine qua-
litate vita esse no[n] p[ro]p[ter] s[ed] ma[m] mors
est eius alienat[ur] a vita dei in-
eternitate suppl[er]it[ur] vita igit[ur] eterna
a sine sine ullo felicitate[m] solus ille
dat qui dat veram felicitatem

etiam illi quos colit theos. ista
nullis dare non posse iurati
no solum pro ista temporalia atque
terrena quod superioribus angelis
libris omnino multo magis per

salute seculo etiam

minis

que vult etiam post mortem futura
est. quod isto videretur illis co-
operantibus eorum colendi no-
nunt. Et qui utroque consuetudinis
vult magis malis radicibus habet
si cui de ista nulli theos respu-
enda atque vitanda pars videor
disputasse in aliud voluit quod
hinc opitulante deo submis-
sum est minis intendat. **Ami-**

Uam in theos septem hanc
nulli deitatem esse consti-
tent in selectis deis etiam iurati
posse credendum sit. **Et** in
sunt dii selecti et an ab officiis
multos deos habeant. ex-
cepti in. **Et** in na sit id que
deseruit quorundam deos
possit duci in multis inferio-
ribus excellentior admissi non
deputet. **in** **delius** acti in
dus inferioribus qui nullis
infametur obprobrio quod in selec-
tis quorundam turpitudines
celebrent. **De** paganos se
aetore doctus philosophis quod tot-
bus. **De** opinione variorum
qua arbitratibus est deum an
esse mundi qui in noctibus suis
habeat animas multas quod divina
natura sit. **in** **du** rationale sit sunt
iam et tamen se modo nonna
separi. **in** **Ab** qua cum aucto-
res iam bysionte ymaginem
ipsius fuerint. qua in etiam
quadri forme videri voluit. **De**
De Jouis prate atque eiusdem an
Jano quare. **in** **du** iam et Jouis
ita distinetur sit. **De** cogni-
tionibus Jouis que non ad mul-
tos deos sed ad unum eundemque
referunt. **in** **Et** in ipse etiam
pena mutipat. **in** **Et** in od

du exponit quod satiribus quod
re sit genus ut quod unus impi-
esse doceat. **in** **De** meritis
et meritis officiis. **De** festis
quibusdam quas pagani deos
suis nominibus mutipaverunt.
De apostolice et dyana rei
seletis dyos quos pres mundi
esse nosuerunt. **in** **Et** in etiam que
vario opiniones suas deduxit per
mutipam ambiguitas. **in** **Et** in
credibilior est qua error pa-
ganus molevit. **in** **De** in
tationibus quibus colendi satir-
vatioque mutipat. **De** fatis
terris eleusine. **De** in puti-
dine satioris qui liberos seletin-
bant. **in** **De** neptis et sali-
na aciemilia. **in** **De** in
vario dea esse confirmat eo quod
ille animo mundi que opinatur
dum etiam hanc corpus sui in
ma ptem pmet. **in** **Et** in
am impat. **De** in
et rationibus eorum significan-
bus que etiam fuerint multas.
res iudices non debuerunt
multos deos firmare opinio-
nes. **in** **Et** in in
abstusione atque grecos sap-
entia doctus repetit. **in** **De**
turpitudine satioris inis mag-
is. **De** in
gors qui nec veram divinitatem
colit nec eo cultu quod colenda est
vera divitas. **in** **Et** in
una variorum a theos in multis
sibi pro contordet. **in** **Et** in
que physiologi ad mundum pres
quod ipsius retulerunt ad unum unum
deum referre debuerunt. **in** **Et** in
pietate disternatur a creatura
reator ne primo tot dii colantur.
in **Et** in sit opa unius
tois. **in** **Et** in
dei excepta ipsa sacrate fer-
tatores veritatis utant. **in** **Et** in
et not sunt in redemptoris.

illis vero typis defuerit q
q sit diversis significatibus
pdratum xxviii qz p solam
xpianam religionem manifestat
ponerit fallacia spiritum nullu
nos de homi erroro gaudendum
Delictis minie pompis
quos senatus ne furor tanse
quales meis habebant in notef
reit iussit mendi xxxvi Dey
dromiaa p qua imma visus qui
busdam demoni ymaginibus ludi
finitur

Ingens me prius
et ueris opmnes ve
ritati pietatis minias
quas reueiosus amq
ulius et tenatus duntaxat
huanus error m fxit. enelle
et exsurpae tonantem et illius
gratie quifor ut ueris deus p
pro meo modulo in eius adiuto
cooperantem ingenia referora atq
meliora quibus ad iunir rem
supiores libri satis supz suffi
cunt panent et equanunt fer
re debent et pte alios no putat
supflum qd iam sibi sentit no
mum aulm magna res agitur
cu vera et vere sta duntaxat q
us abea nobis ena huc quam
mte gemis flagrant nara sub
sidia pbeant no hi pte mortat
ute hifitoui vaporem s pper
vitam btam que no mfi etia est
querda et colenda pdrat

Hanc duntatem uel sic ut dei
tatem dixi nam et hoc dlo
m iam nos no piget ut de gre
ro expreffus hiffetant q illi
theotera appellat. Hanc upur
duntatem no esse mea thes qua
mitem vocant que a marro uer
rone. 16. volubus explicata est
i no pueniri adethe vite felu
tatem tulu deoz mltu quales
auuntibus qualie q colendi m
finit sunt m non du pswasit
sexus liber que peme abfoluq

cu istu forstan seget qnd de hac
qone expedienda ultius desidet
non hebit fieri em pt ut saltem
deos selectos atq pmpus quos
vario volue opfexis est ultimo
de quibus pars dixim qmifnam
colendos pte vitam btam que no
mfi etia est opmnet etia i re
non dico q fariq tertulianus for faceret aut
tasse qua uerius si di feligimur
ut bulbi utiqz reteri reprobi mduz
Non hoc dico video em ex electis
filii aliquos ad aliquid manus
atq prestantius fiant in militia
ni tyrones etia fuerint ex hys qd
eligitur ad opus aliquid manus
armoz et m eligit in entia qui
fiant ppositi no unqz reteri reprobi
tut m omis boni fideles etia mto
mampent. Et pte me alie quas
relinqm ad bibendum Non opus
est multa pante cu res marto p angulares
et m obtem no exhor q dy ex
multis quidam selecti fut ut is
qui fupit uel eoz mltos uel
dy ipi vitupandi sunt s aduer
tendu potius qui nam isti fut et
ad qua rem selecti videant in

Dos certe deos selectos var
io vni libri cor error que
dat. Jam done saturu geminu
meritum apostolice matre uita
m neptm folem ortu liberu
preu. rellatem. reteri. imione
fina. dynd. numeru uenerem
uestam. in quibus omnibus ferme
xx duodenm mares. vii sunt
feme. her imma utz pte ma
iores in mudo aduustatores se
lecta duntam ex pte mfi mmo
tuerit maior q est eis cultus
exhibitus Si pterea quia opa
maiora ab hys admittantur
i mudo no eos muerre debm
m illam quasi plebeiam mmm
multitudinem minutis opusculis
deputata. Nam et ipe pma ia
mus cu puerperu concipitur vi.

Eligit medi
fimo lapides
angulares
no reprobis
reteri qui
structure pa
bus alijs de
putantur. El
guit meatre
ad uescendu
no reprobis
alie quas re
linqm ad
bibendu

illa cuncta opa sunt exordium.
mutatum in mutis distributa in
mibus additi apti recipiendo se-
mina ibi est et Saturnus ppter
ipm semen. Ibi liber quia mare
semine effuso sanguine liberat. Ibi liber
quia et venem voluit que hoc ide
bntiam oferat seme ut etia emissio
semine liber. Unus hy exillis sut
qm selecti appellat. Sed ibi est
fiorib9 et dea mena que mensurus florb9
pest qm9 Joms fia in ignobilis
Et hanc pvide. Ibi fior9 membr
menstruoz in libris selectoz ddr
ipi inuom idem amor assignat
que in d9 selectis etia regina
est. Et hic tamq inuoluta in
eadem mena purgata sua eide
ruon pferet. Ibi sunt et duo
nefas qm obscurissim inuolutus
et sentius quoz alt vitam alt
sensus puerperio largit. Et
num9 multo plus prestatum tum
sunt ignobilissim qm illi tot pro-
ceres et selecti. Nam profro sine
vita et sensu qm est illud totum
q inuolutu utero gerit nisi nes-
cio quid. abiectissim hmo ac
pulueri comparandum.

Ad ne igit causa tot selectos
ad hec opa minima copulat
ubi amano et sentio quos fama
obscura recondit in hui9 inuoluta
pitione spent. Confect em selec-
tus Jannus aditum et quasi ianua
seini confect selectus liber eiusdem
seini emissionis vms confect hoc
idem libera que ceres seu venus
est seus confect selecta inuoluta et hoc
non sola s in mena filia iouis fluo-
res menstruos ad eus qm opertum
est inuolutu et confect inuol-
utus obscurus et ignobilis vita
confect seminis obscurus et ignobi-
lis sensum. Et ne duo tanto illis
rebus prestantiora sut qmto et ipa
intellu ac ioe vntat. Sicut em
que rationat et intelligunt profecto

potiora sut hys que sine intellu
atq ioe ut perora ita et illa qm
vita sensus sut pda hys qm ne
vntat nec sentit nito preferit
inter selectos itaq deos vntum
vntat et sentius sensifit
mif haberi debuerit qua inuol-
utus adh admissor et Saturnus
seini dator uel sator et liber et
libera seini qmotes comotors ne
emissores que seina cogit in di-
est nisi adiutam sensumq puen-
runt. Et ne inuoluta selecta non
dant adh selectis s a quibus
inuolutis et p istoz dignis
glectis. Et not si inde om inu-
ptatem hie ianu et ideo illi en-
p qm opertum no inuoluto an-
bui et om seini emittendo.
liber et libera et ideo hys a-
pesse que ad substituendos ho-
ptinent om purgandos et p-
endos inuoluto et ideo etia non
de esse purgandis feminis et
pibus homi querit quid in-
deat de inuoluto et sentio ut
et ipos velut hie omq vnt
et sentit ptatem et si com-
dunt attendant qm eos sublu-
foraturi sunt. Nam seini bus
nasti inuoluta et exteriora est.
vntate aut atq sentire etiam d-
os pderos opnat. Si au-
dunt inuoluto atq sentio he-
sola attributa que inuoluto in-
uoluto et sensibus ad inuoluto
sunt. tui non deus ille qui
sunt omia vnt atq sentire
etia tam vita pber et sensum
vntat salu ope hoc inuoluto etia
pibus inuoluto et quid opus e
inuoluto atq sentio qm si ubi
qm vite ac sensibus inuoluto
pferet hys quasi famulis qm
carnalia velut extrema et
yma omnia sunt ita ne sunt
illi selecti desatuti famula ut
non inuoluto quibus etia

ipsi ista quattuor si in tota sua
 nobilitate qua usi sunt felicitandi
 opus facit in ignobilibus regem
 Jumo selecta et regina Jovisq;
 soror et quare. hoc in medio
 est pueris et opus facit tunc
 deabus ignobilissimis abeona
 et adeona. Ibi posuerit et mete
 deam que facit pueris bona me-
 tem et inter selectos ista non
 ponit quasi quidam manus pos-
 tan boni potest ponit ante Jumo
 que interduca est et domiduca
 est quasi quidam possit nec cape
 ad domiduca si mens non est
 bona tunc minus deam selecto-
 res isti inter selecta immuna
 nime posuerunt et tunc pfecto
 et numerne fuerit pfecta cu-
 p ista minuta opa pfecto meo
 am tribuerunt. et tunc enim dubi-
 tet multo esse melius hinc bona
 mentem quam meo quilibet in-
 gentem. Nemo enim melius est
 qui bona habet mente et tunc
 enim pessimi memoria sunt inu-
 bili tanto peiores quanto minus
 et male cogitant obliuisci. Et in
 immensa est inter selectos deos men-
 tem aut deam turba multis opunt
 et tunc deum tunc dicitur quid de
 felicitate de quibus in quarto libro
 phia iam diximus quas in deas
 hinc multum eis locum inter selec-
 tos deos dare voluerit ubi de-
 derit macti et vito vin effori
 mortui alteri acceptori. En igitur
 multis minutis opibus que mi-
 nutatim diis pluribus distributa
 sunt etiam ipsos selectos videntur
 tamquam senata in plebe per opa
 et inuicem in quibusdam
 diis qui nequaquam felicitandi de-
 putandi sunt multa maiora
 atque meliora administrari quam
 ab illis qui selecti videntur. Fel-
 citat arbitri non propter ipsam

fores in immundo administrationes
 si quia puenit eis ut in ipso
 in notestant selectos deos et pri-
 pios innotatos unde dicit etiam
 ipse varro quod diis quibusdam prius
 et deabus multis sicut bonis
 ignotis accessisset. Si ergo fel-
 citas ideo fortasse inter selectos
 deos esse non debuit quod ad ista
 nobilitate non merito sed fortuita p-
 uenerit saltem inter istos si potius vel
 p illis fortuna ponet quia dicit
 deam non rationem disponere si ut tunc
 amdeat sua tunc dona conferre
 hoc in diis selectis tunc apireni
 debuit multis maxime quid
 posset ostendit qui eos vidimus non
 propria virtute non rationem felicitate
 sed temeraria sunt eos tutiores
 de illa sentit fortune plate se-
 lectos. Nam ut vir discretissimus
 satisfecit etiam ipse deos fortiss
 attendit tunc dicit sed pro for-
 tuna in omni re dicitur. Ea res
 tunc ex libidine in ipso ex vivo
 celebrat obstruitur non enim potest
 inuenire tunc tunc celebrata sit
 vennis et obstruita sit virtus
 in ambar abisus operanti sunt
 minima nec operanda sunt merita
 aut si hoc nobis meruit quod phi-
 res appetit. phies enim venerit
 quod virtute celebrata sit vennis petuit
 et obstruita sit virtus tunc
 celebrata est dea nimieria et
 obstruita est dea penia tunc
 que hincio plures affinat
 anaritia quod penia et in eis
 ipis qui sunt arctissimi inu-
 nemas hominem qui non habeat
 artem suam penuria morte
 de venalem pluris pendat
 propter quod aliquid sit quod id
 quod propter aliud dicitur. Si ergo
 innotatis innotis multitudine
 facta est deos ista selecti tunc
 dea penia nimierne platea

non est tñ pñt pñam hñt actiōes
mñli Si autem pñam sapienñ
est ista diuñsio tñr nō plāta est
veneri vñtus tñ eam lōge me
fuit rñd Saltem recte ut dñi
rñā fortuna que sñt putant
qm ei pñm tribñt mñm re
duñt et res rñtas exhibñe
mñ qñ exñō celebrat obsñatqñ
si tñ exñō vñnt ut tñe
rñro mñdñ suosqños vñlet
celebrat obsñatqñ qños
vñlet pñm lōm hñt mñlet
tis que mñpñs qños deos tñ
pñm est pñm mñ ut illi ex
nō possit mñlñ aliñd etiā rñā
fortuna mñ aduersa pñmñda
est que alios nobiles faciens
nobilitatem uacta nō est

hñsse fortunā
sibi qñ aduersa
est que alios

Selectis tñmñ nobilitans
et stantibus appetit et eos dñt
fortunatos si non eos mñ aduñ
urias quam honores selectos
videret Nam illam mñmñ
tñbñm rñā ignobilitas tñxit
ne obñeretur obpñis Fideñ
qmñdñ tñ eos videnñ signentis
hñmñas opñmñ pñas mñter se
opñibus distributis tñmñ mñ
mñstñlños vertigñlñ qñductōes
uel tñmñ mñ vñdñ ingentis ubi
vñmñ vñstñmñ ut pñmñ exeat pñ
multos actiōes tñmñstñ tñ aduñ
vño pñdñ pñmñ pñ Sed aliter
non putatñ est opñmñ mñstñmñ
dñmñ mñ consilendñ mñ ut singuñ
las actiōes pñes rñd ac facile tñ
genñtur esse pñmñ vñmñmñ vñ qñstñ
reptñ deos non selectos qñ
aliquos tñmñ famam tñxit
mñmñ vñ aut selectos qñstñ
qmñ non mñse notam tñmñmñ
mñstñmñ accepit Isti adistos
hñmñ opñ descendunt Isti
mñstñmñ pñstñmñ tñmñmñ nene
rñnt Delatñ qñmñdñ nō mñstñ
facile quodqñdñ occurrit quod

Adistat singuñ
o mñmñmñmñ
vñmñmñmñ
difficile coe
rentmñ

adpñmñ pñmñ Et fortasse tñmñ
fuit ut mñmñmñmñ vñit et mñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
Saturnus fugiente benignus ex
reptñ tñ hospite pñtus est rñgñ
ut etiam mñmñmñmñmñmñmñ
dent iste mñmñmñmñmñmñmñ
Si isti mñmñmñmñmñmñmñmñ
rñs appetitōes tñmñmñmñmñmñ
tñmñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
rñnt mñt ei hñstñmñmñmñmñ
quadristñmñmñmñmñmñmñmñ
facientes mñ forte voluerñt ut
qmñ pñmñmñmñmñmñmñmñmñ
pñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
iste mñmñmñmñmñmñmñmñ
sior appareret Señ

Sed rñmñmñmñmñmñmñmñmñ
pñstñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
tñmñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
lud aliorñmñmñmñmñmñmñmñ
rare conantñ pñmñmñmñmñmñ
sic vñmñmñmñmñmñmñmñmñ
hñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
signa ornatusqñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
adisset doctñe mñstñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
veros deos mñmñmñmñmñmñ
qmñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
hoc vñdñmñmñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
tñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
dos deos et mñliberi deo vño
pñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
pñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
pñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
rñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
significñmñmñmñmñmñmñmñ
ed vñlñmñmñmñmñmñmñmñ
pñlñmñmñmñmñmñmñmñmñ
den voluit esse uel deos her
fuit mñstñmñmñmñmñmñmñ
vñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ
vñdñmñmñmñmñmñmñmñmñ
Sed oñmñmñmñmñmñmñmñ
mñmñmñmñmñmñmñmñmñmñ

prudencia p̄didisti quia tibi sobrie
visit est q̄ h̄i qm̄ p̄m̄ p̄p̄s si
militaria constituerit et metū
dempserunt cūbus suis et erio-
rem addiderunt rōs nos q̄ deos
similacris vetes obfuisse id
nos h̄i tibi fuerit aures ut q̄
rōm̄a postiores idōs dicere
audēs. Nam si et illi acutissimi
sui simulacra cōfusserit for-
tassis totū istū sensū desimilacris
nō q̄stiuendis m̄tēmissent. Vm̄
h̄moris silentio p̄m̄eres et h̄m̄s
remodi p̄m̄osus vanus q̄ f̄i-
mentis mysteria ista doctrine lo-
quatus et elatus p̄dicaret.
aia tua tū tam docta et ingeni-
osa ubi te multū dolemus p̄her
mysteria doctrinā adden̄ f̄iū aq̄uo
f̄iū est non en̄ quo f̄iū est nec
eius porio sed en̄ cūm̄ q̄dico
est nec qm̄ est oīū aia sed
qm̄ fecit om̄em aiam quo solo
illustante aia sit b̄i si eius gr̄e
non sit m̄strata nullo mō potuit
p̄uenire. Vm̄ ista mysteria doctrine
qualia sunt q̄stiuenda q̄
f̄iū ostendunt fatetur. m̄tū
vir iste doctissim̄ aiam m̄ndi
et p̄tes eius esse veros deos
vide intelligit. totā eius theōm
eam s̄z italem cū multū cōm̄t
usq̄ ad aie rōnālis nam se ex-
tende potuisse. De nālī en̄ p̄dās
p̄ma p̄loquit. m̄hor libro in quo
videbim̄ vtrū p̄m̄ptatōnes
physiologicas ad hanc nālēm
possit referre nūllam q̄ de-
dis seletis vltimā scrip̄sit q̄
p̄tuit tota nālīs eī. Et quid
opus eāt ab ea nūllam tanta
ira deos abingē. Si aut̄ rācō
n̄strime sep̄ata est qm̄ nec ista
reī est que illis illi nālīs
statet p̄uenit en̄ usq̄ ad aiam
non usq̄ ad v̄m̄ dī qm̄ fecit.

aiaū q̄nto est abiectior et falsi-
or ista tūilis que maxime n̄ra
corpū est occupata nām sicut iste
interpretatōes eius ex quibus q̄da
nātūra quēorāe m̄e oportet
tanta abip̄is exquisita et em̄de-
nte diligētia demonstrabunt.

U It̄ ergo idem vāto adhuc
de nālī theō p̄loquens. den̄
se arbitrari esse aiam m̄ndi que
greci vocant rōfionem et h̄iē qm̄
m̄ndū esse den̄ s̄ f̄iū hominem
sapientē n̄ sit ex corpore et aīo tamen ab animo
hic videt. quoquo modo v̄m̄ rō p̄ri sapientē
f̄iū dī. Sed ut plures etiam ita m̄ndū de-
m̄ndū adūm̄it m̄ndū dī dī mō cūm̄ sit
m̄duas p̄tes rēli et h̄m̄ + rēli ex corpore et
b̄f̄iū m̄etēria et aīo et h̄iā nō h̄iū m̄de
vero m̄agna et h̄m̄m̄. Ep̄m̄bus a quo
f̄iū esse ceterū s̄m̄ aīo h̄iā a
qua m̄f̄iū h̄iū. Et n̄as om̄es
quatuor p̄tes aīas esse plenas
m̄etēria et aīo m̄m̄tālū
m̄agna et tēri m̄m̄tālū n̄f̄iū
mō aut̄ r̄m̄tālū rēli usq̄ ad tēliū
h̄m̄e ethereas aīas esse aīa
ac stellas eos celestes deos nō
modo intelligit esse sed cūm̄
videri. Inter h̄m̄e v̄m̄o q̄m̄m̄
et m̄m̄bos ac ventos m̄m̄m̄
aīreas esse aīas sed eas mō
nō oculis videri et nōm̄ h̄e-
rens et f̄ares et gemos h̄er
est videt. h̄m̄m̄ m̄ ista p̄lo-
m̄e p̄posita theō nālīs que nō
h̄m̄ h̄i s̄ m̄m̄tis p̄h̄ys p̄f̄iū
de qua f̄iū diligētiū dissēdū
est. n̄ de tūm̄ q̄m̄ ad eos se-
fectos attinet op̄m̄tālū deo
vero q̄d̄ restat m̄p̄f̄iū. Janus
v̄m̄m̄ aīo f̄iūm̄ exordū quēo
qm̄s nam sit.

VIII
espondet. m̄m̄dū est h̄i-
m̄s h̄er plane est atq̄ue
apta r̄f̄iū. En̄ ergo adēn̄
dīat. r̄m̄ m̄m̄a p̄m̄e f̄iūes v̄m̄

ad altum que finem vocant Nam
p^{er} finem et fines duobus istis
dies duos menses phibent de-
dicatos p^{ro}pter illos decem quibus
usq^{ue} ad decembrem caput est
martius **I**nnuam in iano febru-
arii timo Idem ideo timalia
eodem mense februario sele-
stium **S**icut dicitur in fir^{is} p^{ro}pterea
tota quod vocant feb^{ris} unde
mensis nomine accepit. Aliquid
ergo admodum qui Janus est
initia res phibet ut alt^{er} illis
deus p^{ro}ficetur. Nonne oia que
in hoc mundo fieri dicuntur in hoc
etiam mundo timari fatentur. Erue
est ista vanitas in ope illi d^{omi}ne
p^{ro}pterea dimidia in similitudo
fuerunt duplicem. Nonne isti sy-
frontem multo elegantius in-
p^{ro}ficiuntur si eundem et ianu et
tim dixerit atq^{ue} in ian^{is} vna facie
simbus alt^{er} darent. Erum qui
opat^{ur} in ian^{is} debent intendere. In
omni enim motu actionis sue qui no
respiat in ianu non p^{ro}spicit fine
unde recte est a meoria respiciete
p^{ro}spiciens conuertat^{ur} intento. Nam
cui excedit q^{uod} reperit q^{uod} finiat
no inueniat si vna d^{omi}ni in hoc
mundo in ian^{is} putarent extra. **B**isio
mundi p^{ro}fit et ideo iano i^u mundo
solam in ian^{is} tribuent p^{ro}pterea
p^{ro}fit ei p^{ro}ponit tim^{is}. Eius ab ian^{is}
selectis no alienarent. Erum quia
etiam in ian^{is} in istis duobus diebus in-
iaa res p^{ro}pterea finesq^{ue} tractant^{ur}
tim^{is} dari debent plus plus hono-
ris. Maxime enim leticia est in res
queq^{ue} p^{ro}ficiat. Sollicitudinis ante
p^{ro}fecta sunt cepta donec p^{ro}ducant^{ur}
ad finem. Erum qui aliquid in-
cipit maxime appetit intendit
expertat exoptat nec de re in ian^{is}
ata nisi timetur existat. **S**
ed ianu syfrontis similitudine
mutipato p^{ro}feratur duas em
facies ante et retro h^{ab}ere

dicunt q^{uod} hyatus in- in os ap^{er}it in
do similes videant^{ur} ut et palatum
h^{ab}ere vianon appellat et noⁿ in
inquit poete latin^{is} re^{li} vocauerunt
palatu^m aquo hyatu oris et foras
esse additi addentes versus et in
horis adstantes. Erum q^{uod} p^{ro}ducit
est mundus p^{ro}pter palatu^m in vocat^{ur}
fini vel h^{ab}ere vel poetu^m. Erum
tunc hoc ad ianu q^{uod} ad vianon
etiam p^{ro}pter solas salinas colat^{ur}
p^{ro}pterea deus in ian^{is} p^{ro}pter p^{ro}ficiedu^m
p^{ro}pterea expiendis sub celo palatu^m
vianon pandit ianu^m. Erum est
porro abscondit^{ur} q^{uod} in ian^{is} in ian^{is}
no inuenire duas ianuas exa-
uerso sitas p^{ro}pterea vel admittit
ad sed se aliquid intro vel emittat
ase foras et deinde ore et guttu^m
quos similitudine mundus no h^{ab}et
velle mundi similitudine p^{ro}ponit ian^{is}
p^{ro}pter solas palatu^m in ian^{is} similitudine
ianus non h^{ab}et in vero est facie
quadrifrontem et ianu^m geminu^m
appellat^{ur} adquatior mundi p^{ro}tes
hoc in ian^{is} quasi aliquid ex-
perter mundus foras sicut p^{ro}tes
omⁿis facies ian^{is}. Deinde si in
iun^{is} est mundus et mundus q^{uod}
p^{ro}tes constat falsu^m est similitudine
ian^{is} aut si p^{ro}pterea vna est q^{uod}
etiam nomine ostendit^{ur} et orien-
torus s^{ed} mundus intelligit^{ur}. in
ai duas p^{ro}tes alias nomina in
septetronis et an^{is} sitat^{ur} ist^{is}
quadrifronte dicit^{ur} gemi ian^{is}
ita quist^{is} gemi dicitur est
mundu^m. Non h^{ab}et o^mni^mo unde q^{uod}
or ianuas que in ian^{is} et
exemitibus pateant in ian^{is}
admodu^m similitudine sicut deb^{et}
fronte q^{uod} dicit^{ur} falsu^m more
horis inueniunt nisi neptim^{is} s^{ed}
p^{ro}ducant^{ur} et porrigat p^{ro}pterea
p^{ro}ter hyatu^m oris et guttu^m s^{ed}
dextra et sinistra facies pateant
et in h^{ab}ent vanitatem p^{ro}pter
ianuas nulla effugit anima nisi

accipiet Joveq; esse mundū et
en oīa seīa ex se emittē et i se
recepte qua tū nupit sp̄sit sādū
Jupit p̄genitor gentē q; nec mundū
tū tū vni et oīa idē esse tū
dus en vni et meo vno oīa
Lun ergo et iunus sūt
mundus sit et nupit mundū
sit vniūspit sit mundus quā
duo dī sūt iunus et nupit
et quā seorsū sūt templa se
orsū aīas diuersa sacra diū
milia similitudinē Si p̄tē q
alia vis est p̄mordior alia
rās et illa iunū illa iouis non
accipit. inquit si vnus homo
in diuersis rebus duas habeat
ptates aut duas artes t; sin
gulas diuersa vis est ideo duo
iudicēs aut duo dīcūt artifices
Sic ergo et vni deus tū ipe
habeat ptatem p̄mordior ipe
tū unde p̄tē illi duos deos
nec est putari quia p̄mordia
tenise q; res due sūt et si h
iustū putant enā ipm ioue
tot deos esse dicunt quoniam
ei q̄tiora p̄tē multas ptates
dederūt qm res oīs exquis
illa q̄tiora sūt adhibita mltē
atq; diuersē sūt exquis eam
q̄memorū
Lixerit en victore multū
opitulu impulsiore statore
centipeda stupinate rigillū
alūm iunū et alia tūe p
sequi longū est her aut q̄tior
ma imposuerūt vni deo p̄tē
rās ptates q; diuersas non tū
p̄tē tot res enā p̄tē tot deos
ei esse coegerūt et oīa viret
q; mēne viret q; opem in
diferentibus feret q; hiet in
pellendi statuendi stabiliendi
resipnadi ptate q; tamq; in
rigillis mundū q̄tuet ac sustinet
q; aleret oīa q; iunū i. māia
aleret aīalia In hīs ut adū

tinus quēdā magna sūt q̄dā
exigua et tū vniū utatq; facē
p̄tē p̄tē mē se p̄mordior
esse tūfas res atq; p̄mordia
p̄tē quas vni mundū duos deos
esse voluerūt ioue atq; iunū
quia q̄tū mundū et māia dāe
ualib; nec p̄tē her opa duo tū
longe mē se vi et difinitate diūsa
duo dī esse opulsi sūt Si vnus
nupit p̄tē illud rigillū p̄tē hoc
iunū appellatus est Volo dicē
q; aīalibus māia p̄tē sūgen
bus mē iunū potuit dicē
quia ioue p̄tē tū esset enā
duo iunū que in hoc opus
adutorū illi similitudinē de p
bet rogito en posse et ipm
iunū mē alud esse q
ioue sū illos valeri sūm
versis ubi dā est Jupit
omnis regū res q; denq; p
genitor gentē q; den e iunū
ergo dāte est et iunū tū
diferentibus fortasse quētib;
ipe iunemat esse enā illa di
ua iunū Si en māestate
deos ipe videbat in diūsa ut
in vni sp̄it alē ad nūā genū
h alē ad foliū p̄tē q̄tū
est indignus vniū rem i iunū
i ut māis alant māia du
os deos ptate mē quos
sit vnus nupit rex ipe ructor
et hoc agat non saltē tū co
iuge sua s; tū ignobili nestio
q̄tū iunū nisi quia ipe est
enā ipa iunū iunū for
tasse p̄tē mē māib;
iunū p̄tē dīcē
quippe voluisse vni feminū
nomē impone nisi et in illis
versibus progenitor gentē q;
dīcēt et inter eius alia q̄tū
iunū legem q; enā p̄tē vo
riet quā dēny mē illos mē
māia iunū et nupit

libro iam quicquid Sed cum
et mares et femine habeat pecuniam
nunc non et pecunia et pecunius
appellatus sit sicut iunior et
iunioris ipse viderint. **xx**

Iam non elegerunt idem huius
nomen reddiderunt et pecunia
inquit vocatur quod eius sunt omnia
et magna regni domini nomen humo
vo ille cuius sunt omnia vilissime
et contumeliosissime pecunia
manipulat ad omnia enim que celo
et terra continentur quod est pecunia
in omnibus omnino rebus que ab
hominibus nomine pecunie possidentur
si minus hoc nomen totum non
men imposuit ut quisque amaret
pecuniam non quolibet deum si ipsum
regem omnium sibi amare videatur
longe aut aliud esset si diuitie
vocaret aliud namque sunt diuitie
aliud pecunie Nam dicitur diuites
sapientes iustos bonos quibus
pecunia vel nulla vel parva est
magis enim sunt virtutibus diui-
tes per quas eis etiam in ipso cor-
pore res necessitatis satis est
quod adest pauperes vero amicos spem
infruentes et egentes contumeliant
enim magnas pecunias habere possunt
si mercedem gratiarum humilitatem
non esse non possunt Et dominus ipse vin-
cte dicitur diuite non tamen pecunia
sed omnipotentia dicitur itaque et diui-
tes pecuniosi et interius egem si
cupidi Item dominus pauperes pecunia
carentes sed interius diuites si
sapientes Et qualis ergo ista
theos debet esse sapientia ubi
rex deorum eius rei nomen accepit
quia nemo sapiens contumit
ergo enim facilius si aliquid
hac doctrina quod admittit pertinet
etiam salubriter discere deus
mundi regem non ab eis pecunia
sed sapientia notaretur cuius amor

purgata a sordibus malicie hoc
est ab amore pecunie. **xxi**
Sed quid de hoc Jone phid
ad que fortasse referri referri
di sunt ut manibus remaneat deo
cum opinio plurimum tamen hic
ipse sit omnis sine qui partes eius
vel partes existimat sine cuius
vis autem quia putat parva diffi-
sam ex partibus molis huiusmodi
visibilis mundus iste consistit et
multiplici administratione mutare
quasi plurimum deorum nomen accepit
etiam est et saturnus unus
inquit de principibus deus pe-
nes quem sacrum omni dominatus
est. Nomen exposito versum
illoque valeri fortis sit se huius
Jone esse mundum et enim omnia semina
ex se emittit et in se recipit hoc
est igitur penes quem sacrum
omni dominatus Etiam est geminus
deus inquit qui proprius est
atque unus habet omnia res coniungen-
das que alii habent unus huius
credunt quia mundum tamen dictum est
inquit progenitor gentium quod Et
tamen alio loco geminum dicitur esse
universumque cum iohannem et
ideo esse singulos singulorum tamen
aut mundum cum deum esse adhuc
idem utque renovat ut tamquam
universalis genus ipse mundi animus
esse credatur hic est igitur quem
appellavit Jone Nam si omnis
genus deus et omnis unus animus
deus et si et ipse abhorret
absurditas ipsa opellit restat
ut cum singulari et excellenti
dicant deum geminum quem dicunt indi-
cum ac phas totum. **xxv**

Item vero et martem
que referunt ad aliquos
partes mundi et opera dei que sunt
insementis non minuerunt et
ideo eos saltem operibus hominum

proposuerit promouendi et belli
gerendi admittens. Et non mer-
curius si promouens etiam deos pro-
tem gerit ipse quoque regi deos
ducit. si secundum eius arbitrium
iupit loquitur aut loquendi.
ab ipso accipit facultatem. Et non
utique absurdum est si antequam huius-
modi in promouens prius tributa per-
hibet non est credibile adlar-
tandos maria non solum pueros
sed etiam et petrosi unde rimi-
nus agnoscitur est ioue des-
cendisse uoluisse et tunc in
promouens quia petrosus antequam
hinc ad se prius uoluisse ac-
cipere idem ipse est iouis atque
mercurius. Et si promouens ipse di-
citur esse mercurius sicut ea
que de ipso dicitur interpretantur. Unde
nam ideo mercurius quasi me-
dius currens dicitur appellatus
et sermo curat inter homines
medius ideo hermes grece ad
primum ut interpretatur que ad primum
nem utique pertinet. Hinc etiam dicitur
ideo et meritis per esse quia
inter uidentes et ementes primo
fit medius. alas eius in capite
et pedibus significat uoluntatem
ferri per aera. Promouens namque dicitur
qui per sermonem omnia cogitata
emittit. Si ergo mercurius
ipse primo est etiam ipse ostendit
deus non est. Sed si sibi deos
facit eos qui deones sunt in
mundis supplantando spiritibus
possident ab eis qui non di-
si demones sunt. Item quia nec
marte aliquid elementum nec
ipsum mundi inuenire potuerunt
ubi agent opera qualiacumque nature
deum belli esse dixerunt. quod opus
est homini et obstabile eis non
est. Si ergo patre perpetuam se-
licitas daret mars quid ageret
non haberet. Si autem ipse bellum est
mars sicut sermo mercurius

utina quod manifestum est quod non sit
deus nam non sit et bellum quod
nec falso vocetur deus.
Ipsi forte ille stelle sunt huius-
modi quas eos impellunt non
sunt. Nam stellam quidam vocant
mercurium quidam inde marte.
Sed ibi est et illa quae vocantur
ionem. et tunc eis mundus est io-
nis ubi ibi quae vocantur saturnum
et tunc ei prius dant non prius saturnum
omni uidelicet semper. Ibi est et
illa omni clarissima quae ab eis
appellatur uenus et tunc eandem
uenerem esse etiam luna uolunt
quod de illo fulgentissimo syde-
re apud eos tamquam demata aurea
minus uenustas contendunt. Hinc et
quidam uenis quidam dicit esse
iunonem. Sicut solet esse uenus
vires. Nam multo plures eam
stellam ueneri tribunt ita ut
vix eos quisque reperiatur qui aliud
opinatur. Quibus autem non uideatur
tunc regem omni ionem dicant quod
stellam eius ab stella uenis tanta
uincat claritate. tanto enim esse
debet res illa fulgentior quanto
est ipsa potior. Fident idem sic
videri quia illa quae patitur ob-
scure superius est atque aetheris
longe remotior. Si ergo superius
longum magis maior dignitas me-
ritur quare saturnus ibi est ioue
superior an uanitas fabule quod rex
ionem facit non potuit usque ad
sydera peruenire. Et quod non ualuit
saturnus in regno suo nec in capi-
talis saltem obtinere est promissus
in celo. Quare autem ianus non ac-
cipit aliquam stellam. Si propterea ipse
mundus est et omnes in illo sunt
et iouis mundus est. Et hinc an ipse
nam sua proposita ut potuit pro
una stella quae non sit inter sydera
tot facies accipit interea. De-
inde si propter solas stellas mer-
curium et martem partes mundi

putant ut eos duos hie possint
quia utiq; fmo et bellu no sit
ptes mudi s actus homi. Enr an-
en et thamo et tancro et stor-
pioni retistq; huiusmodi que reles-
tia fictia miant et stellis non
singulis sed singula pluribus
constant supuis q; istis in fimo
relo phibent tollorati ubi con-
stantor motus mirabilem men-
tum sydeibus pbet nullas aras
nulla sacra nulla templa fecerut
nec deos non duo nr hos selec-
tos s ne nr illos quide quasi
plebeios habuerut xxvii

I postmodum quibus duatores
et medici velint tu ut in
aliqua pre mudi statueret ipm
ena solem esse dixerit dyanum
q; germania eius Similit et
hina et vias psidem unde et
virgine voluit q; via mchil pa-
riat et ideo ambos sagittas
hre q; ipa duo sydea radios deo
radios terras usq; ptendant w-
amili voluit igne mudi neptunum
aquas mudi ditem ptem hor e
orti terre nam et infima pre
mudi liberi et terere pponit
semitas at illi masculinus illa
femine vel illi liquor illam vco
auditati semini et hoc utiq; totu
refert admodu i adione qui
ptea dms est progenitor qm
hry q; oia femina exse emittet
et m se recipet quicquid ena mte
magnum eandem terem voluit
quam mchil aliud dicit esse qua
nam tamq; phibent et mione
et idd ei secundas causas rerum
tribuit tu tu rom sit dmi pro-
genitor gente q; quia sm eos
totus mundus ipe est roms m-
ueria ena quia eam hmanis ar-
tibus posuerut nec muerunt
vel stellam ubi eam ponent eam-
dem at sm cetera vel ena hina

esse dixerit vestam quoz ipaz
ptea deas maxima putauerut
q; ipa sit tra qm igne mudi
hmoie leniore qui phnet ad vsus
fms homi fuites non violentore
qualis vltam est ei deputandu
esse crediderut ac p hoc omes
istos selectos deos hnt esse m-
voluit in quibusdam vnum sit
in quibusdam ptes eius vnum sit
sicut hunc ptes eius qm ut
mrem magna ut solem ut hina
vel potius appolline et dyanum
Et aliqui vnu deum res plures
aliqui vna rem deos plures fa-
ciunt Nam vnu deus res plures
sit sicut ipe mpt et mundus
em totus mpt et solū res mpt
ter et sola stella mpt et ha-
bet et dicit Itemq; Iuno se-
cundus causas dua et mmo aer
et mmo terra et si venerit vnet
mno stella Similit mmeria si-
mus ether et mmeria inde hina
qua esse in etheris mmo hunte
existunt vna vero rem deos
plures ita faciunt et iunus est
mundus et mpt sit et mmo est
terra et mat magna et teres
Et sicut hec que ex plicam coram gratia
ita cetera non explicant s ponis
implerunt sicut impetus errabū-
de opinionis impulsuerit ita hnt
atq; illuc hnt atq; illuc mfilut
et resiliut ut ipe vato de omi-
bus dubitare qua aliquid aff-
mare voluerit xxviii

Uam tui extremos pnum
de dyis certis tu absoluit
libz in altero de dyis mcertis
dire mgressus apt tu mhor libello
de dyis dubias opiniones posu-
ero repheudi non debeo qm
em indicabit oportet et posse tu
audiet faciet ipe Ego atq;
pdui possu ut in primo libro q
dixi in dubitationi reuocare

quā nūq̄ que p̄ scribam omnia
ut ad aliquā dūrgā sumā ita
nō solum istā istū dedys i rēbus
s̄ et istū decertis ferit i rēbus
Interto porro isto dedys selectis
postea quā p̄loratus est qd' ex
nālī theō p̄elognēdū putat
ingressurus. hūq̄ quilibet theō
vanitates et nīsanias mendaces
ubi enī nō solum nō dūcebat
res veritas s̄ etiā maiorē
p̄uebat auctoritas dedys m̄q̄
p̄p̄i romani publicis quibz dedes
dedicauerūt eozq̄ pluribus
suis ornatos vocauerunt.
nūq̄ libris scribam. s̄ ut ex
enopheanes rolophomus scri-
bit quid putem nō quid con-
tendam ponam. hōis enī herē
opimar dei sūe. Res igitur
nō op̄prehensas nec firmissime
creditas s̄ op̄matas et dubi-
tatas sermone trepidus possi-
retur. dāta ea que ab hominibz
instituta sūnt. Nec enī sicut
suebat mūdū esse relū et ita
reliū p̄deribus fulgidum tū
seminibus fertilem atq̄ humis mori
reta sicut hanc totā molimur
atq̄ naturā in quadā nūisibili-
tate ac op̄potenti regi atq̄
administrari certa ac stabilitate
nēdebat ita potat. affirmā
de iano qd' ipse mūdus esset
aut de saturno. In uenire quo
et iouis p̄r esset et ioui reg-
nante subditus fuit esset et
retera talia.

In quibus creditur reddunt
vato tū phibent. hōies
fuisse et vniuersos eoz ab hīs
qui eos aduocando deos esse no-
luerūt et eoz nūq̄mo mori-
bus actibus m̄sibus sacra et
solempnia constituta atq̄ hoc
paulatim p̄ quas demonibus
similes et iudicaz rerum

audas irrepando longe lateq̄
voluntati orientibus ea menda-
tis poetarū et adea fallacibus
spiritibus seductibus factis em-
fieri potuit ut iunens nūp̄is
ut abnūpio p̄r nūcia metues
et mūdus regni p̄rem pelleret
regno. it̄ id qd' iste m̄putatur
ita saturni p̄rem aione filio
sup̄atu qd' ante est tūis que
p̄rmet adione quā seme quod
p̄rmet ad saturnū. Si enī hoc
ita esset nūq̄ saturnus p̄r
fuisse nec p̄r iouis esset. Sep-
em seme tā p̄redit nec vniuersa
gūatur ex seme. Sed tū cona-
uissimas fabulas sūe hominū res
gestas velud nālīs m̄p̄tatores
honore etiā hōies acutissimi tā-
tas patiūt angustias ut eoz
quoz vanitate dolores cognūtur.

Saturnū inquit dixerūt ex
que nata ex eo essent solū
denotare q̄ eo semina vnde nas-
centur redirent et q̄ illi p̄ione
gleba obiecta est denotanda suffi-
rat. m̄q̄ manibus hūmans obui-
reptas ferendo fruges. antequā
utilitas arandi esset inuenta. Sa-
turnus ergo dici debuit ip̄a ita
non semina. Ip̄a enī quodammodo
denorat que gement. tū ex ea na-
ta semina mea rursus recipienda
redierūt et q̄ pro ioue accepiss-
dicit gleba quid hoc ad id valet
q̄ manibus hominū seme gleba
cooptū est. Vniuersus ideo nō est
ut ita denotatū q̄ gleba cooptū
est ita enī dictū est quasi gleba
q̄m op̄posuit semen abstulerit
sicut saturno phibent oblata
gleba ablata ioue at nō potius
gleba semen op̄piendo ferit illud
diligentius denotari. deinde isto
modo seme est iūp̄t nō semina
causa q̄ paulo ante dicebatū.

Sed quid faciant homines qui cum
res stultas interpretantur non in-
veniunt quid sapienter dicat. Salte-
m inquit propter agriculturam.
Erat illo regnante non dum erat
agricultura et ideo porta eius
ipsa prohibent sicut ipse fabellas
interpretatur quia primi homines
ex his vivebant semibus que
sua sponte germinabant. An salte-
reptio perditio accepit ut qui
primis temporibus res fuerat onerosa
fieri operibus laboriosius de-
inde ideo dicit aliquibusdam
pueros et solitos timorari sicut
aperis et aliquibusdam etiam
maiores sicut agillis quia
omni semini optimus est genus huius-
modi de hac re crudelissima va-
ritate quid opus est perire
dicit hoc potius aduertamus
ut tenemus has interpretaciones
non referri ad diuinum vinum
in corpoream incommutabilem
quod namque aquo vita merum sit
poscenda est sed eas esse fines
in rebus rationibus inmutabilibus
et ceteris inquit periti saturnus
casuisse in fabulis dicit hoc
sufficit penes saturnum non
penes ceteros semen esse diuinum
hoc propterea quod intelligi datur
quia nihil in celo defensionibus
nascat. Sed ecce saturnus si ceteri
est filius Iouis est filius Celi
omni enim esse ioue inmutabiliter
et diligenter affirmant. Ita ista
que diuinitate non venit plebsque
et nullo impiente se ipsa subue-
nit. Chironem appellatum dicit
quod hero vocabulo sufficit tempus
spatium sine quo semine inquit
non potest esse feminis her et alia
de saturno multa dicit ad seme-
nia referunt. Sed saltem saturnus
seminibus in tanta ista optate suffi-
ceret etiam ad hoc diu aliqui

requirunt maxime liber et libera
et ceteris de quibus rursus quod ad
semen attinet tanta dicit quasi
de saturno nihil dixerit. **XXI**
In ceteris autem famis perditio ista
eleusina que apud athenienses
nobilissima fuerunt de quibus ite-
nihil interpretatur nisi quod attinet ad
frumentum quod ceteris inuenit et ad
proserpina quam rapiente orco
perdidit. Et hanc ipsam dicit sig-
ficare fecunditatem seminis et ne-
cum defuisset quodam tempore eademque
sterilis terra meret exorta esse
opinionem quod filiam terris id est
ipsam fecunditatem que proserpina
dicta esset orco
abstruxerat et apud inferos deti-
nerat. Et ne res cum fuisset facti
publico celebrata quia rursus
eandem fecunditatem rediit proser-
pina reddita exorta esse fecunda
et ex hoc ei sollemniter instituta
dicit deinde multa in mysteriis ex-
trahi que nisi ad frugum inuentionem
pertineant. **XXII**
Iam vero liberi sacra que siquidem
seminibus ac per hoc non solum liquo-
ribus fructuum quod quodammodo
primam vinum tenet vinum enim seminibus
analit perferunt ad quam turpitu-
dinem perueniunt propter quod dicit
propter primam longitudinem sed propter
superbiam istos ebrietate non propter
inter cetera que primitie quoniam multa
sunt corporis imitatio rationis quoniam quedam
dicit sacra liberi celebrata cum
tanta licentia turpitudinis ut
in eius honorem pudenda virilia
colorantur non saltem aliquotum ve-
tundioris seculo sed nuptialium ex-
ultante nequitia. Nam hoc tur-
pe membris liberi dies festos cum
hore magnis precibus impositi
prius rursus in corporis et ipsis in melle
postea uetabant. Inopido ante
ianua. Vix libero totus mensis

tribuebatur. tunc diebus omnes
verbis flagitio sumus utentur.
donec illud nobis pformi tuis
verbi esset atq; in loco suo qui
esset. Eni mebro in honesto mrem
familias honestissima pala co-
nam nre eat impone. Sic vide-
lis liber. deus placandus faciat
puentibus semini sic ab agnis
fastuato repellenda ut muna
fate rogetur. mpublico q; per
meretrix si mone. spectaret
puniti debuit mtheatro p
her saturnus creditus non est
suffire semibus ut occasiones
multiplicandis deos i munda
ma reparet et abvno vero do
meito i mndine destituta ac
p multos falsos mnditate mmo-
ris et i mndine pstatuta. Ista
sacrilegia sacra noiaet fescz
pantoz demoni turbis mola
dem q; prebet. **xxiii** pallmedaq;
Am utiq; q; salacia neptim q; **per**
inferiore aqua maris esse dix- **da**
erunt. ut quid illi adiutu est
et nemilia nisi ut sine ulla ra
necessarios sumoz sola libidine
pstatute multiplicaret i vitano
demonioz. **S** pstat mptaro
pstat theos. que nos ab ista re
prehensione reddita rone co-
pestat. venilia mquit mnda est
que ad littus venit salacia que
msalium redit. Eni ergo dee
fuit due tu sit vna que venit
et redit. nempe ista est exesh
ans m multa muna libido vesi-
na. Ezimms em aqua no temi-
netur. que it et redit. huius hi
occasione vauitatis duobus de-
monis mmitatis ampt quacu-
lat. mnda que it et no redit
ezuero te vario nel vos qm
tum doctoz homi talia septa
legistis et aliquid magnu

vos didisse iactans interpreta-
ni hoc volo dice p m illa mto-
mutabilem etia q; natuam qui
solus est deus sed saltem p m
aiam mudi et ptes eius quos
deos esse veros existimatis. pte
ate mudi que mare pmeat du
nobis deu nobis fuisse neptum
utruq; tolerabilioris erroris e
Ira ne vnda ad littus veniens
et msali rediens due fuit ptes
mudi aut due ptes ate mudi
Ezms m m ita desipiat ut har-
sapiat. Cur ergo vobis duas dea
ferant nisi quia pmissi est asa-
pientibus maioribus mris et
no ut dy phies nos rephat. s
ut ea que istis vauitatis et
falsitatis pmdent plura no-
demonia possiderent. Cur mte
illa salacia p haur mptarom
inferiorem maris ptem qua
mro eat subdita. Namq; illa
modo m refluxente fluctu esse
phibetis m supficie posuistis
an quia veniliam pelire acce-
pit. nata sum maritimu de sup-
maus excludit. **xxiiii**
Itempe vna est terra qua
plena quidem videm
animabus suis. vinctu rpani
magnum corpus m elementis m
q; m fima ptem. Cur eam vos sit
eam deam an quia fecunda est
Cur ergo no mnt homines dy si
qui eam fecundiore facit. ex-
sendo. sed m anit no m adera
sed ps ate mudi mquit que
p illam pmeat deam facit q;
non eundem sit m hoibus
aia que vtz sit na fir questi
et m homines dy non hntu-
et q; est grauit dolendu hys
qui dy non sut et quibus m
meliores sunt colendis et adg
randis mirabili et miserabili

erode subdunt et certe idem
 vario in eodem de diis selectis
 libro tres esse affirmat. nunc
 gradus in omni vniuersa et nata
 vni q' omnes ptes corporis q'
 vniut hñit et nō hñ sensum
 s' tñ ad vniendū validitatem
 hanc vni in nro corpore pmanere
 dicit in ossa vngues capillos
 sicut in mudo arbores sine
 s' alunt et crescit et modo
 quodam suo vniut s' gradū
 aie in quo sensus est hanc vni
 puenire in oculos aures nares
 os tactu. Tñ gradū esse aie
 s' q' vniut aie in quo
 intelligentia pmanet hoc p'
 hoīem omēs tñ mortales
 hanc ptem aie nūdi esse dicit
 deū in nobis aut gemū vocat
 Esse aut in mudo lapides ar
 terra quā videm⁹ quo non
 pmaneat s' q' ut ossa e vniut
 wes dei Solem vā lūmīn
 stellat⁹ sentim⁹ quibus ipse
 sensit sensus esse eius et hñ
 porro aiam eius vni que
 puenit mastra spāni quoz
 facit deos et ptea interitū pma
 deam tellure. Quod autem nat
 mde pmaneat in mare atq'
 oceanū deū esse neptūm
 redeat ergo ab hac quā theoz
 nālem putat quā velud req'
 escendi cā ambagibus ab hñ
 atq' amfictibus fatigatus e
 gressus est. redeat ad auleu
 hñ eū ad hoc tenes tantū sp'
 de hoc ago. Non dū dico si hñ
 et lapides aīis sūt ossibus et
 vnguib⁹ similes. Similit'
 eos intelligentibus non hñ
 sicut sensu carent aut si id
 tarent aut si id aīro hñ dū
 ossa et vngues mī intelligat⁹
 quia in hñm sūt q' hñ sūt

qui hñ intelligentia tam stultus e
 qm hos in mudo deos dicit q'
 stultus est qui in nobis ossa et
 vngues hoīes dicit. Sed her tñ
 ptes fortassis agenda sūt. Nō
 an istū adhuc posuit nolo fieri
 omī p' ut sicut in nālis theoz illa
 veluti libertate caput erigere
 paululū voluisse videat⁹. Adhuc
 tñ hñ lib⁹ versans et se mīo
 versari cogitans eū eā in re
 spexerit et hoc ptea dixerit.
 ne maiores eius sūt aīe tñ
 tates tellurem atq' neptūm
 manit coluisse credat⁹. Sed hoc
 dico ps aīū mūdāque ptem
 pmaneat sicut vna est terra aī
 uoz nō eā vna fecit deam quā
 dicit esse tellure quod si ita fecit
 ubi eū hñ eū s' Jouis atque
 neptūm q' dicit ptem vocat
 ubi eius quā pserpina q' s' dñ
 aīa in eisdem libris positam
 opinionem non tere fecunditas
 sed ps inferor phibetur. Quod
 si dicit aīū mūdāque ptem tñ
 pmaneat tere superiore dicit ptem
 patrem facit deū. Eū vero in
 feriozem proserpinā deā tellus
 illam quā eū ita eū totam
 quā ipa eā in diis istas ptes
 deos q' diuisi est ut ipa terra
 que sit aut ubi sit inueniri nō
 possit nisi quis dicat simul istos
 deos ortū atq' proserpinā vna
 deam esse tellurem et nō esse
 iam tres sed aut vnam aut duos
 et tñ tres dicit⁹ tres sūt tres
 rosim⁹. aīis sūt delubris sac'
 simulacris sacerdotib⁹ sūt et
 p her fallacibus pstituta aīam
 cā supnatibus demonibus sūt
 ad hñ rñdeat quā ptem hñ
 pmanet ps mūdāque aīū ut deū
 faciat tellurionē. Non inquit
 sed vna eadem q' habet geminā trā
 vni et masculinā q' feminā

ponat et femina q̄ recipiat
atq̄ nūtiat. Inde infemine dicitur
esse tellurem anasius tellimo-
nem. Cur ergo pontifices ut ipse
iudicat additis quocq̄ alijs duo-
bus quatuorq̄ dys fatiunt rem di-
uina telluri tellimoni altori ru-
tori detellure et tellimone iam
dictū est. altori quare q̄ ex tra
inquit aliunt? oia que nata sūt
Fufori quare q̄ rursus inq̄
tuta eodem renouant. **220**

Debuit ergo una fia ppter
ista quatergenia vni q̄tior
hie noia q̄tiora no quatuor
fate deos sicut tot q̄tioribus ^{mag}
vniis supit et tot q̄tioribus ^{mi q̄}
vna immo in quibus oimibus vis ^{ribm}
multiplex est. dicit ad vnu dei
uel ad vna deam p̄tines no mul-
tudo q̄tiorum deorū enā mul-
titudinem faciens. s̄ p̄tō sicut
aliqui eam ipas vilissimas
fetas eas quibz libidine quasi
erūt teder p̄tinet turbarum
sic aiam vitem fati et i mūdus
spiritibus p̄stituti deos sibi
multiplicare quibus p̄sternetur
sicut plurimū libuit sic aliqui
et p̄tuit. Nam et ipse vniu
quasi derpa turba venudatus
vnam deam vlt esse tellure
Eodem inquit dicit mrem
machin qd̄ typanū habeat
significari esse orbem terre q̄
turres incipite opida quod
sedes surgant. tuta ea nō oia
moucant. nam nō moueri
q̄z gallos hinc deē ferrent
ferrent significat. qui semine
indigeant terra sequi oportet
In ea quippe oia repit. Quod
se apud eam iactant p̄p̄it
inquit qui terra colit ne sedeat
semper eas q̄ agant. Cymbaloz
sonitis fermentoz iactoz

esse

ac manū et eius rei nephib
incolendo agro quid sic diffital
Ideo exere q̄ eam antiqui co-
lebant ere antiqua ferrū esset
inuetū leone inquit adiungit
soluit ac mansuetū ut oīdant
nlli genus esse hie tam remon
ac nichemet ferrū q̄ nō subit
coliq̄ quemat. deinde adiungit
et dicit tellure nrem et noibz
pluribus et q̄tioribus qd̄ noia
rūt deos existimatos esse con-
plures Tellure inquit putant
ee opem q̄ opa fiat meoz nre
q̄ plurima pariat p̄tō sicut
q̄ ex ea p̄sternit fruges vesti-
q̄ vestiat herbis. S̄ alias de-
inquit non absurde ad hanc
renouant. Si ergo vna dea
est que quidem colita veri-
tate nec ipa est mām quid
itur in multas vniū sūt ista
multa noia non tam multe de
ip̄ noia s̄ erratū maiors auc-
toritas desinit et enude var-
ronem post hanc sententias
trepidat q̄pellit adiungit et
et dicit. In quibus opinio
maior de hys deabus nel pli-
res eas putarūt esse non
p̄tuit. nō valde aliud s̄
vnam deam noia hie plura
multa aliud esse deas ista
S̄ p̄t inquit fieri ut eadem
res et vna sit et mea queda
res et vna sit et mea queda
res sūt plures. Condo ut in
vno hoīe esse res plures mu-
ido et hoīes plures inq̄ et
ido et deas pluras vni sūt
valuit diuidant q̄ssent multi-
plirent replirent implirent
her sūt telluris et nris ma-
pitana mistia vnde oia res
rūt ad mortalia semina et
exertendum agriculturam. It
et et vna dea ee res plures

ad herelata et hinc fine. hinc fine
pauum turres galli iactato magna
membris crepitibus ambulato. q. h. c. h.
leome. v. t. a. c. m. p. a. l. i. c. e. t. h. n. a. n. q. t. a.
ne p. t. e. a. g. a. l. l. i.

ne p. t. e. a. g. a. l. l. i. a. b. s. t. i. s. h. i. n. t. m. a. g. i. e.
d. e. e. s. e. r. u. i. u. t. u. t. s. i. g. f. i. c. i. e. n. t. q. u. e. t. e.
m. i. n. i. e. i. n. d. i. g. e. a. n. t. t. e. r. r. a. s. e. q. u. i.
o. p. o. r. t. e. q. u. i. a. s. i. n. o. n. e. o. s. i. p. a. p. o. n. i.
s. e. r. u. i. u. s. s. e. m. i. e. f. a. c. i. a. t. m. o. n. i. t. e. r.
v. t. i. i. e. m. s. e. q. u. e. n. d. o. h. i. c. d. e. i. m. i. n. o. n.
c. i. h. a. b. e. a. n. t. s. e. m. i. e. a. m. i. t. t. a. t. h. o. r. h. a. b. e. a. t.
i. n. t. e. p. t. a. r. i. e. s. t. a. n. d. e. t. e. s. t. a. r. i. n. e. r. s. e. m. e. n.
a. t. t. e. n. d. i. t. u. r. q. u. i. a. m. a. l. i. g. n. i. d. e. m. o. a. r. g. u. i. t.
n. e. s. p. u. a. l. i. e. r. u. t. q. u. i. n. e. r. a. l. i. g. n. a. q. u. i. d. o.
m. a. g. i. a. h. i. s. s. a. c. i. s. p. o. s. s. i. t. e. r. i. a. n. s. i. h. a. r. d. e. a.
s. m. i. t. e. t. t. a. m. t. r. u. d. e. l. i. a. e. x. i. g. e. r. e. c. o. m. m. h. a.
p. o. t. u. e. r. u. t. S. i. d. e. a. t. e. r. r. a. n. o. n. t. e. a. n. t.
e. s. s. e. t. m. a. n. u. s. d. e. i. h. o. i. e. s. o. p. a. n. d. o.
i. n. f. e. r. e. n. t. u. t. s. e. m. i. a. q. s. e. q. u. e. n. t. u. r.
p. i. s. s. a. m. n. o. n. s. i. b. i. s. e. m. e. n. d. o. u. t.
s. e. m. i. a. p. d. e. i. t. p. p. t. i. s. s. a. m. s. i. d. e. a.
n. o. n. e. s. s. e. t. t. a. m. f. e. r. u. n. d. a. f. i. e. t.
m. a. n. i. b. u. s. a. l. i. e. n. i. s. u. t. n. o. r. o. g. e. t.
h. o. m. i. n. e. m. s. t. e. r. i. l. e. m. f. i. e. r. i. m. a. n. u. s.
s. u. s. J. a. m. q. u. i. m. l. i. b. e. r. i. s. s. a. c. i. s. h. o.
n. e. s. t. a. m. a. t. i. o. n. a. p. u. d. e. n. d. a. v. i. r. i. l. i. a.
r. o. n. a. b. a. t. s. p. e. c. t. a. n. t. e. m. u. l. t. i. t. u. d. i. e.
u. b. i. r. u. b. e. n. s. e. t. s. u. d. a. s. s. i. e. s. t. i. s. s. a.
f. r. o. n. s. m. i. h. o. m. i. n. u. s. a. s. t. a. b. a. t. f. o. r.
s. t. a. n. e. t. m. a. n. i. u. s. e. t. q. u. i. m. r. e. l. e. b.
r. o. n. e. i. m. p. n. a. z. s. u. p. p. r. i. a. p. i. s. t. a.
p. u. n. n. o. n. a. m. u. p. t. a. s. e. d. e. v. i. d. e. b. a. t.
s. o. n. g. e. q. t. e. m. p. t. i. b. i. l. i. o. r. a. a. t. q. u. e. s. e. m. o.
i. a. p. u. n. t. p. i. s. t. a. t. u. r. p. u. d. i. c. i. e. m. i.
d. e. l. i. s. s. i. m. a. u. e. l. t. r. u. d. e. l. i. t. a. t. e. t. u. r.
p. i. s. s. i. m. a. J. b. i. d. e. m. o. n. i. a. s. i. t. i. b. u. s.
s. i. e. t. u. t. q. u. e. s. e. x. u. s. i. l. l. u. d. i. t. u. r. u. t.
n. e. n. t. s. u. o. v. i. l. i. e. r. e. p. u. n. i. a. t. J. b. i.
f. a. s. t. i. n. a. t. o. t. i. m. e. t. a. g. r. o. s. h. i. c. a. m.
p. u. t. a. t. o. m. e. m. b. r. o. s. n. o. n. t. i. m. e. t. J. b. i.
s. i. s. e. d. e. h. o. n. e. s. t. a. n. o. n. e. i. m. p. t. e.
v. e. n. i. d. i. a. u. t. n. o. s. o. l. i. f. e. m. i. n. d. i. t. a. s.
s. e. d. n. e. r. v. i. r. g. i. n. i. t. a. s. a. d. m. a. n. i. u. r.
h. i. c. i. t. a. a. m. p. u. t. a. t. v. i. r. i. l. i. t. a. s. u. t.
n. e. r. q. u. e. r. t. a. t. i. n. f. e. m. i. n. a. n. e. r.
v. i. r. r. e. h. u. q. u. i. a. t. u. r. x. x. x.

Nat actis no. ille q. u. o. r. a. t. i. s.
n. e. r. e. u. s. a. b. i. s. t. o. m. i. p. t. a. r. o.
r. e. q. u. i. s. i. t. a. e. s. t. a. u. g. d. i. s. t. o. m. i. s. m. e.
m. o. r. a. m. g. a. l. l. i. u. s. a. b. s. t. o. d. i. t. u. r. S. e. d.
d. o. c. t. i. g. r. e. a. a. t. q. u. e. s. i. p. i. e. n. t. e. s. n. e.

quacumque rom tam sciam p. t. a. m. i.
q. u. i. t. u. a. i. e. r. u. t. p. p. t. v. e. r. n. a. l. e. m. q. u. i. p. e.
f. a. a. e. t. e. r. r. e. q. u. e. r. e. t. i. s. e. s. t. t. p. i. b. u. s.
p. u. l. c. i. o. r. p. o. r. o. p. h. y. s. n. o. b. i. l. i. s.
a. r. t. u. i. f. l. o. r. e. s. s. i. s. t. i. t. a. e. p. h. i. b. i. t.
E. t. i. d. e. o. a. b. i. u. r. i. s. i. m. q. u. i. a. f. l. o. s. d. e.
n. o. d. i. t. a. n. t. e. f. r. u. c. t. u. n. o. i. g. i. t. i. p. m.
h. o. m. i. n. e. m. u. e. l. q. u. a. s. i. f. l. o. r. e. m. q. u. i.
e. s. t. v. o. t. a. t. i. s. a. c. t. i. s. s. i. v. i. r. i. l. i. a. e. u. s.
f. l. o. r. i. o. p. a. u. e. r. u. t. J. b. i. q. u. i. p. p. e. i. l. l. o.
v. i. u. e. t. e. d. e. n. d. e. r. u. t. J. m. m. o. v. e. r. o.
n. o. n. d. e. n. d. e. r. u. t. n. e. q. u. e. d. e. r. e. p. t. a.
s. e. d. p. l. a. n. e. d. i. s. c. r. e. p. t. a. s. i. t. V. i. e. r.
i. l. l. o. f. l. o. r. e. a. m. i. s. s. o. q. u. i. s. q. u. i. p. t. y. e. a.
f. r. u. c. t. u. s. s. i. p. o. t. i. u. s. s. t. e. r. i. l. i. t. a. s. r. o.
s. e. r. u. t. a. e. s. t. E. r. u. d. i. p. e. e. r. g. o. r. e. l. i. q. u. e.
e. t. q. u. i. d. a. r. e. m. a. s. t. a. b. s. t. i. s. i. o. q. u. i. d.
e. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. r. i. d. i. c. a. t. q. u. i. r. e. f. e. r. t. u. r. t. p. u. o.
q. u. e. i. n. t. e. p. t. a. r. o. m. i. d. e. p. f. e. r. t. u. r. m. i.
h. e. r. f. r. i. s. t. a. m. o. l. i. e. n. d. o. m. u. l. t. i. l. q. u. i.
i. n. u. e. m. e. n. d. o. p. s. u. a. d. e. n. t. i. l. l. u. d. p. o.
t. i. u. s. e. s. s. e. c. r. e. d. e. n. d. u. m. q. u. o. d. d. e. h. o. r. e.
r. a. s. t. a. t. o. f. a. m. a. i. a. c. t. a. n. t. u. t. l. i. t. e. r. i. s.
q. u. i. m. a. n. d. a. t. u. i. e. s. t. M. e. r. i. t. o. h. i. n. t.
a. u. e. r. s. a. t. i. s. e. s. t. v. a. r. i. o. n. i. n. e. r. h. o. r.
d. i. c. e. v. o. l. u. i. t. n. o. n. e. m. h. o. m. i. n. e. m.
d. o. c. t. i. s. s. i. m. u. m. f. a. t. i. u. t. J. t. e. m. q. u. e. d. e. m. o. l.
s. i. b. u. s. e. i. d. e. m. m. i. r. m. a. g. i. e. t. o. t. a.
o. m. i. n. e. m. v. i. r. o. s. m. u. l. i. e. r. e. s. q. u. e. v. e. n. i.
d. i. a. m. q. s. e. r. a. t. i. s. q. u. i. u. s. t. p. m. i. g. e. s.
t. e. r. m. i. d. i. e. m. m. a. d. i. d. i. s. r. a. p. i. s. s. i. s.
f. a. c. i. e. d. e. a. l. b. a. t. a. f. l. u. e. n. t. i. b. u. s. m. e.
b. i. s. m. i. t. e. s. s. i. f. e. m. e. o. p. p. l. a. t. e. a. s.
v. i. r. o. s. q. u. i. c. a. r. t. h. a. g. i. n. i. s. e. n. a. a. p. p. l. i. s.
v. i. d. e. t. u. r. p. u. t. v. i. u. e. n. t. e. x. i. g. e. b. a. t.
m. u. l. t. i. l. v. a. r. i. o. d. i. c. e. v. o. l. u. i. t. n. e. r.
u. s. p. i. a. m. m. e. s. e. g. i. s. s. e. c. o. m. e. m. i. n. i.
d. e. f. e. a. t. m. i. p. t. a. r. o. e. r. u. b. u. i. t. i. a. m.
q. u. i. a. n. t. o. r. a. t. o. v. i. a. t. m. i. r. i. s. m. a. g. i. e.
m. a. g. i. e. o. m. i. e. s. d. e. o. s. f. i. l. i. o. s. n. o. n.
m. u. n. i. u. s. m. a. g. n. i. t. u. d. o. s. i. e. m. i. u. s.
h. i. n. t. m. o. n. i. s. t. o. n. e. r. i. a. m. m. o. n. i. s. t.
o. s. t. a. s. o. p. a. t. J. l. l. e. i. n. s. i. m. u. l. a. t. i. o. n. i. s.
h. a. b. e. a. t. s. o. l. a. m. d. e. f. o. r. m. i. t. a. t. e. m.
J. s. t. a. m. s. a. c. i. s. d. e. f. o. r. m. i. a. m. t. r. u. d. e.
l. i. t. a. t. e. m. J. l. l. e. m. e. m. b. r. a. m. l. a. p. i.
d. i. b. u. s. u. b. o. r. a. h. e. r. m. i. h. o. m. i. n. u. s.

perdita hoc deus tot Jovis in
fuit et tanta sumpta non vixit
ille nisi feminas corruptelas
vno gaminede celi infamavit.
ista tot mollibus professis
et impublis inquant tercia
et celo fecit inuicem Satini
fortasse possemus hinc in isto
que turpissime et delictis sine
conferte sine pferre qui premi
tastasse phibetur. Sed in satir
in satis hores alienis manib9
potius oradi qua suis abscondi
potuerit. Denotant ille filios
suos ut poete ferit et phisici
exhor inplantur qd' voluit
ut aut hystoria p'dit' nemit.
sed q' ei p'em filios suos sar'
firmierit no' recepe romani
ut vero ista deos ena mi'
romis templis castiatis inuist'
atq' istam seueram morem
seruauit. nedita vires adu'
uare romos exsecando viri'
lia viros qd' sunt ad hoc ma'
lum fuita mercurij veneris
lasciua scripta ac turpitudines
cetors q' p'fem9 delictis mi'
tandis cantaret et saltant'
mitheatis. Et hec quid sunt
adstatu mali nua magnitudo
magne nri huius opetebat
p'fertur q' illa dunt' apoe'
his cofuta. quia poete ista
ena fuixerit quo ea sunt dys
grata et accepta. ut arjo
caneant' ut scribebantur sic au'
dacia uel petulancia poetas
ut vero diuinis rebus et ho'
noibus eisdem impanitibus
et extorquendibus inuicibus
addentur. Et id est nisi tri'
men deos vno ve' q'fessio de
monior et decepto miseris
vni ista illud q' de abstractis con'
ferat'oe nri diu toti meruit
non poete fuixerit s' horie

q' sane maluerit hys ve dys
seletis quist' confectandis
est ut pro morte vimat bre'
quibus confectatis ante mor'
tem honeste no' pt vnie t'm
fedis sup'furoibus subditis
et i' mudiis demonibus obli'
gatus. Et h' oia inquit rese'
ntur ad mundu videat ne po'
tus ad mundu. Et id aut no'
pt referri ad mundu q' esse de'
nitatur in mudo. Nos mite'
am queri9 qui vera religioe
q'fissus non tamqua deu' suu'
adore' mundu. s' tamq' opus
dei p't deu' laudet mundum
et mundanis sordibus expia'
tus mundus pneumat ad deu'
qui condidit mundu. Istos vero
deos seletos vide' clarus in
notuisse q' teros no' tu ut eoz
illustrarent meita s' ne omil'
taret obprobria. unde nri eos
hories fuisse credibile est sicut
non solum poetice littere vni'
ciani historie tradiderit ita
q' virgilius ait. Adrim9 ad est'
reo venit saturnus olimpo
arma iouis fugiens et regnis
exul adeptis. et que ad hanc
rem p'uenia subferit tota
de hoc enemeris pandit hysto'
riam qua eminus in fatum uat
eloquitur unde quia plura po'
suerit qui contra huius huius
errores ante nos uel greco sa'
mone uel latino scripserunt
no' meo michi placuit i' mon'
p'fias physiologias in cosideo
quibus dacti et acuti homines
ad res humanas conat' verte'
res diuinis nri mdeo nisi
ad temporalia terrena q' opa
naturalia corporea uel etiam
si inuisibilem hi mutabilem
potuisse renorari qd' nullo mo'
est verus deus hoc autem

si saltem religiositati quibus sup-
stituitur. agitur. esset quidem
dolendum non his. verum deum ami-
nari atque puniri in aliquo
modo fecerit tam feda et turpi-
no fieri nec videri. ac me p-
deo vero quo solo anima se in qua-
bitante sit felix. nefas sit cole-
re corpus aut animam quito nisi
nefarium est ista sit colere ne-
que salute nec deus humanum
corpus aut animam colentis ob-
tineat. Et in obrem si templo
sacerdote sacrificio quod vero deo
debetur. colat. aliter elementum
mundi vel creatus aliquis spiritus
enim si non in mundus et malus
non ideo malus quia illa mala
sunt quibus colitur. Sed quia
talita sunt quibus solus ille
colendus sit. in talis cultus
permittitur debetur. Si autem ut
monstruositate simulacri oris
sacrificis homicidiorum conuocare
vixim pudendorum mercede sui-
pros. scelerum membris ab-
satione genitalium consecratione
mollum. Festis impiorum ob-
strenuorum quod fudo. vixim vixim deum
in ois anime corporis creatorem
colere se quisque contendat non
ideo peccat quia non est colendus
que colit. sed quia colendum non
ut colendus est colit. Et in vero
et rebus talibus. in turpibus
et sceleribus et non deum vixim in
anime corporisque creatorem sed crea-
tura quibus non in ois colit
que illa sit anima siue corpus.
que anima sunt et corpus. his
peccat in deum quod et per ipso
vixit quod non est anime et talibus
rebus colit quilibet nec ipse
colendus est nec non modo. Sed
si quoniam in ois in quibus
nefarieque coluerit in primis
et exinde autem vel quos

157
coluerit esset obscurum nisi eorum
testaretur. hystoria enim ipse que feda
et turpia consistunt. innumibus
tribuit. exigentibus reddita vixim
remotis constat ambagibus
d nefarios demones atque in in-
diffinios spiritus habere omni cultu
theo munificendis stolidis ymagi-
nibus et peccatis possidendis ena-
mulis cordibus imitatos. vixim
ind igitur nascetur quod vixim dor-
tissimum et acutissimum vixim
velud subtili disputatione hos
omnes deos in rebus et terram
redigere ac referre conatur. et
non potest fluere de manibus re-
mit. labunt. deridunt. dicitur
enim de se ipsis hoc est deabus.
quoniam inquit ut primo libro dicit
de foris duo sunt principia de-
orum aduersa de celo et terra
a quo dii primi terrestres ut dicitur primum
in superioribus mirum feminis relectes
a celo qui dicitur de sano quem
alii relecti alii dixerunt esse mundum
Sic de feminis scribendi famum
mirum attestare. Senio quoniam
molestum tale ac tantum parum
ingenium ducit. enim quada ratione
verisimili relecti esse quod faciat
terram que parum et ideo illi
inastulim vixim tribuit. hinc fe-
nam. et non attendit enim potius
esse qui her faciat qui utriusque
ferit. hinc etiam samochitum
nobilia mysteria in superiore libro
sic interpretatur. ea quod nec suis se que
nota sunt scribendo exposi-
tione eis quod missus quasi relecti
quodissime pollicetur. dicit enim
Te ibi multis iudicis roffegisse
in simulacris aliud significare
relecti aliud terram aliud ex a-
rebus quas plato inpressat vixim
as. Celi quoniam terra inuonem
vixim inuonem vixim inuonem
fit a quo fiat aliquid. terram

Deorum

de quo fiat ex^m scdm q^d fiat q^d
in re omittit dicit q^d plato illas
ydeas tanta vim hie dicit ut sm
eas no reli aliquid fecit s^c etia
fm sit hoc dico isti m^h libro
selektor^{um} quibus quasi tanta q^d
plexus est pdidisse Celo em
tribuit masculos deos feminas
terre interquas minervam
qua sup^{er} qm^{am} reli ante posue-
rat. deinde masculus deus nep-
tim^{us} in mari est quod ad terra
potius q^d ad reli p^{er}inet. Dispa-
ter postremo qm^{am} grece pluto
dicit etia ipse masculus fiat
cunbor^{um} tlenus deus esse phi-
betur sup^{er}iore tiam tenens
inferioribus h^{is} p^{er} p^{er}man
q^dingem etno ergo deos ad reli^{et}
deas ad terra referre conatur^{mo}
etud solidum quid constans
quid sobrium quid definitu
habet her disputato illa est
ante tellus n^{on} deas m^o s^c
machia apud qua molhu et
abstisoz seseq^{ue} ferantur atq^{ue}
iactantur m^o s^c p^{er}cepit turpi-
tudo. etud est erfo q^d dicitur
m^o p^{er}it deos tantis rapud deas
tellus. nec ibi facit vnu^m cap^{it}
eror^{um} nec hic sanu^m finor. Cur
hic frustra referre nitur admi-
dum etud et si possent p^{er}do
vero m^ondu^m nemo p^{er}is colit.
Et tu eos nec^{um} p^{er} posse veri-
tas aptu^m q^duat referat her
potius ad homies mortuos et
ad demones pessimos et nulla
questio remanebit **xxx**
Dum oia que ab eis existoz
deoz theoz velud p^{er}it
rombus referit adimudum
qm^{am} sine ullo scrupulo sacrilege
opinionis religionis deo potius vero qm^{am}
ferit m^ondu^m omis aie et omis
corporis conditori tribuant^{ur}

aduer tam^{en} hoc modo nos deu
colim^{us} non reli et terra quib^{us}
duabus p^{er}ibus m^ondus hie co
stat nec aiam uel aias p^{er}ine
tia queq^{ue} diffusas s^c deu qm^{am}
ferit reli et terram et omi
que meis sit etia ferit omi
mam sine quom^{am} modo vme
et sensus ac tonis expte sine
etia sentientem sine etia intel
ligentem et ut iam inapiam
illa vni^{us} et veri dei opa pe
nure q^d que isti sibi dii qm^{am}
diu quasi honeste tonat^{ur} fan
turpissima et sceleratissima m^o
ptari deos multos falsos q^d
Unu^m deu **xxx** ferentiu
colim^{us} qui natus ase
creatus et subsistendi vno m^o
finesq^{ue} q^dstatut qui rez causat
nouit atq^{ue} disponit qui vni
semm condidit qui tonalem
aiam qm^{am} dicit arm^{is} quibus
voluit vmentibus indidit q^d
sermonis facultates vsti q^d do
nanit qui m^onu^m futura dixerit
quibus placuit spiritibus n^{on}
tuit et p^{er} quos placet ipe futi
ra p^{er}dit et p^{er} quos placet
malas vilitudines pellit qui
bellor^{um} quoz ipoz m^o sit eme
dand^{um} et castitand^{um} est geime
huam^{um} exordis p^{er}gressibus fm
busq^{ue} modat^{ur} qm^{am} m^ondi h^{is}q^{ue}
m^onu^m uelamentissim^{um} et vno
sentissim^{um} p^{er} i meso nae tepam
to et creant et regit qui v
uersaz aquaz creator et g^{er}
nator est qui solem fecit cor
poraliu^m clarissimu^m luna euz
q^dgrua et motu dedit qm^{am} qm^{am}
enam m^oseis duatom sua p^{er}at
q^d no subtrahit. qm^{am} semia et
alimeta mortaliu^m sine arida s^c
liquida naturis q^detentibus
attributa substituit qm^{am} terra

fundat atq; fundat qui fructu
 eius aialibus hominibus largit. ^{en}
 qui causas non solum principales
 sed etiam sequentes novit atq;
 ordinar. qui fine statuit modum
 qui vias releses atq; terrestres
 locorum mutabilibus pibet. qui hu-
 manis miseris que creantur
 suas animi variat adinuanda
 vitam nam q; gressit. qui qmāto
 in maris ac ferie ad admittam
 pparande proles instituit. qui
 hominū rebus que fons et fons ^{adhi}
 ad sacrificios nūm; terrenis ^{vent}
 indidit. Ista sunt certe que
 deo selectis si nescio quas phy-
 sicas interpretaciones viri acutissimi
 atq; doctissimi varo sine que
 aliunde accepit. Sine que ipse
 querit distribuere laborant
 hec aut fecit facit atq; agit
 unus verus deus idem ubiq;
 totus nullis nullis locis nullis
 vniuersis alligatus in nullas p-
 tes scilicet ex nulla pte muta-
 bilis implens celum et terram
 pūte potentia nō indigente
 natura sic itaq; adiuuat omnia
 que creantur ut etiam ipsa ppos
 xerte et age motus si finit
 etiam enī nihil ee possint
 in eo nō tū sunt q; ipse agit
 ut multa etiam p angelos si
 non nisi ex se ipso bñficiat angelos
 ita quāuis ppter alias causas
 hominibus angelos mittat nō
 in exangelis homines si ex ipso
 laut angelos bñficiat ab hoc uno
 et vero deo vitam spemq; etiam
Quod enim ab illo **xxxi**
 ppter huiusmodi bñficia que
 erat de qua nōnulla diximus
 dimittit nature bonis malis

q; largitur magnū et bonorū
 ppter magnie dilectionis iudicium
 quilibet enim q; suū q; vniū q;
 celū terramq; respiciū q; mete
 atq; rōm habent quā enī ipm
 qui hec omnia condidit iniquitatē
 nequaquā valeamus adomus suf-
 fire grās tū q; nos oneratos
 obritos q; pnis et acōtemplo
 sue lūis auersos ac tenebras
 i. iniquitatis dilectione remotos
 non oīno deseruit misit q; nō
 vbi suū qui est eius vniū
 filius qui p nobis assumpta carne
 nato atq; passo. quāti deus
 hominem pendet noscē q; atq;
 illo sacrificio singulari apertis
 omnibus mundamur eiusq; spm
 in cordibus nris dilectione diffu-
 sa omnibus difficultatibus supra
 his metum requiem et con-
 templationis eius ineffabilem
 dulcedine veniemus que corda
 que siue ad agendam egras
 sans esse contenderunt **xxxi**
Nunc misterium vite etie iam
 unde ab exordio hūis hūmū
 p quod figura et sacra tēbus
 yfria quibus oportuit pange-
 los p dicitur est. deinde p hūis
 heredes in via quādam rem
 publicam que hoc sacrum ager
 congregatus est nisi p quosdā
 facientes p quosdā nescientes
 id q; ex aduentu xpi usq; nūc
 et deinceps agitur p hūmū
 esse venturū. sparsa enī p pte
 eadem gente pgentes ppter
 testimonium scripturaz quibus
 eterna salus in xpo futura p-
 dicta est omnes enī nō solum
 p hūmū que in verbis sunt ut
 tū pcepta vite que mores

pietatemque confirmat atque
illis suis totuere. vni enim
sacra sacerdotum tabernacula
sine templis altaria sacrificia
relinquunt de dies festi et quod
ad eam feruitute pertinet que
deo debetur et grece pro latina
dicit ea singulificant et pre-
muntur que pro eterna vita
fidelium in xpo et impleta credi
et impleta terminis et impleta
da consideramus **xxxiii**

Per hanc ergo religionem
vna et veram potuit
aperiri deos gentium esse im-
missos demones sub defectibus
occasionibus animarum ac tractantur
ipse mundanus deos se putari
cipientes et quasi diuis hori-
bus eisdem et selectis selectis
ac tunc turpibus rebus superba
impunitate letantes ac adu-
diu quersione mundanis animis
inuidentes. ex quo et in manu-
festo et inmissis diuinitatibus
liberantur. tunc credit in eu qui
credidit perbit ad exurgendum
tante humilitatis eximium
superbia ceciderunt huic sunt in
soli illi de quibus multa iam
diximus et alij atque alij similes
ceteris gentium atque ita et
hij de quibus nunc agimus tam-
in senatu deorum selecti. Sed
plane selecti nobilitate tamen
non dignitate virtutis. Quorum
sacra varro dicit quasi ad nates
vires referre conatur. quibus
honestare res turpes quoque
quadret et consoletur non potest
inuenire qui non sunt ipse.
istos sanos rursus quas putat
vel potius vult putari nam
si non soli ipse istos sanos
rursus veris etiam quilibet alie
huius generis essent quamvis inest

ad deum veris vitam que etiam
que in religione querenda est
pertinet. tunc qualiter de rerum
natura reddita ratione aliquat-
im mitigarentur offensione quia
non intellecta in sacris aliqua-
velut turpitudine aut absur-
tas fecerat sicut in quibusdam
theatrorum fabulis vel delictis
misteris sacre conatus est ubi
non theatra delictorum sibi
absoluit si theatrorum potius si
multitudine delicta dampna-
ti utique conatus est ut ipse
horribilibus rebus offensum
velut naturam tam rano reddidit.

Sed contra **xxviii** de hunc
inuenimus sicut ipse vir d-
tissimus quod dicit de hunc ponit
in libris redditas sacrorum tam-
nullo modo potuisse tolerari in-
dignas ritus que non solum sed
in noverunt religiosi si scripte
recedunt in tenebris hanc
dicant quod in tenebris hunc opus h-
mesus loco dicitur esse p-
viam sicut apud eundem va-
ronem legitur in libro de cultu
deorum. Hic dicitur quod in h-
ad ianuatium fundum et h-
eius iuxta sepulchrum nunc
pompij tamen arat et
extra libros eius ubi sacrorum
instituto et scripte erant tam-
in in deum pertulit ad p-
ille tunc insperisset p-
tantum de hunc ad senatum ut
tunc p-
legissent tunc quod in sacrum
fuit instituto nunc mortuus
senatus assensu est eos quod lib-
tamen religiosi p-
plor ut quod tunc censuerunt
Credat quisque quod putat v-
vero dicit quod dicens singulis
vesana contentio quibus tunc

inpietatis defensor egregius
me admonere sufficiat sanctorum
causas a rege pompilio romorum
sanctorum institutore conscriptas ut
populo nec senatui nec saltem ipse
sacerdotibus in notescere debuisse
ipsum quod numma pompilii tunc
state illata ad eam demonum
venisse secreta que ipse quidem
scribet ut fieret unde legendum
omouet si ea tamen tunc rex esset
qui minime quicquam metueret
nec aliqua docere nec docendo
ut quoquo modo consulendo per-
auderet ita quod scire neminem voluit
ne homines nefaria docerent mo-
lare autem timuit ne demones
natos fieret obruit ubi tunc
putauit sepulchro suo promittere
arantes posse non credens Sena-
tus autem tunc relationes formi-
dalet dampnae maiorem et ideo
minime assentiri coegit illos
tamen libros tam periculosos esse indi-
cavit ut nec obiri iuribus inbe-
ret ne humana curiositas multo
vehementius rem iam perditam
quereret si flammis aboleri nefanda
monita ut quia iam nunc esse
existimabat sancta illa facere tole-
rabilius erant transmissis eorum ig-
noratis quam quibus tunc tunc ederet

Quam et ipse minime **xxv**
ad que nullus dei propheta
uenerat nullus sanctus angelus
interebat ydromantia facere con-
pulsus est ut in aqua videt
imagines deorum vel potius su-
perficatos demonum agnibus
induct quod in sacris constitue-
re obseruare debet Quibus de
inacorum idem varro apud di-
it allatum quo et ipsum numma
et postea pythagorae philosophi in-
uisse memorat ubi adhibito

161.
sacrae etiam inferos prohibet susti-
tari et ydromantia quere dicit vo-
tari Quae ydromantia vocatur
id ipsum est ubi videntur mortui
dinare quibus haec artibus fiat
ipsi viderunt nolo enim dicere has
artes etiam ante nostri saluatoris
aduentum in istis ciuitatibus sancti
legibus solebant prohiberi et pena
seuerissima vindicari Nolo in-
quam hoc dicere fortassis enim talia
tunc ferebant his tamen artibus didi-
cit sancta illa pompilius quorum
sanctorum sancta perdidit tunc obruit
ista timuit et ipse quod didicit quod
causas perditos senatus libros
interdixit Quia mihi ergo varro
sanctorum istorum alias nescio quas
causas velud phrystas incepta
quales si isti libri habuissent
non utique arsisset aut et istos
varronis ad resatam pontificem
scriptos atque editos prius conscripti
fuerint interdidissent Quia ergo
aqua egresserit et exportauit
numma pompilius unde ydroman-
tiam faceret idem ydromantia
quidem dicit habuisse quae admo-
dum in superadicto libro varronis
exponit Ita enim solent res ges-
te assensione mendaciorum in fa-
bulas verti In illa igitur y-
dromantia curiosissimus rex ille
romulus et sancta didicit que in
libris suis pontifices habent et
eorum tunc quas propter se neminem
scire voluit Itaque eas seorsum
scriptas fecit quodammodo mori-
fecit ut ita subtrahendas hominum
notitiae sepeliendas quod tunc
aut ergo demonum illis tamen ser-
uide et noxie cupiditates erant
conscripte ut ex his tota illa
historia civilis etiam apud tales
homines exentabilis appareret

qui tam multa in ipis sacris
erubescenda susceperunt. aut
illuc omnes nihil aliud quod ho-
mines mortui pdebant. quos
tam plura ipis vetustate fere
omnes ipsi gentium deos in morta-
les esse crediderunt. in et talibus
sacris. i. illi demones oblecta-
rent. qui se tolendos pro ipis
mortuis quos deos putari
ferebant. quibusdam fallacium
miraculorum attestacionibus suppo-
nebant. Et occulta dei veri
pudencia sciri est. ut et pom-
pilio amico suo illis torculari-
bus quibus ydromana fieri
potuit. nuda illa qstari pmit-
tent. et in ut mortuis incedet
ea potius q. obviet admoie no
pmittebant. qui ne in noteste-
rent. nec aratri quo sunt em-
ta obfiste potuerit. nec silo
varronis quo ea que de hac
re gesta sunt in manu memoria
puenerit. no em put q. non
sunt. effire. sunt. mit. alto
dei summi iusto q. iudicio pro-
meritis eorum quos ab eis vel
affligi. tui. vel etia subici. ac-
deripi iusti est. Quia vero
purose vel aculm. ve. dimitat
aliene ille littere iudicate sunt
hinc intelligi pt. q. eas maluit
senatus nirende. quas populi
occultant. q. tunc q. timent
qui hoc. unde no potuit. Quia
ergo vitam. nec. modo. vlt. hie
piani. talibus sacris. querat
etiam. Quia. ante. in. maliguis
demonibus. no. vlt. hie. piani
talibus. sacris. querat. etiam. Quia
ante. in. maliguis. demonibus.
no. vlt. hie. forietatem. non. sup-
fationem. qua. colat. noxiam.
pimestat. si. vera. religione. qua
pduat. vniat. agnoscat. xxxvi

Uyali libri octavi
De questione nalis theoe in
phys excellent. sine exordio
ii. Deduobus phys. quibus
i. iustitio et iomro eoz q. an-
toribus in Desonati. f. disti-
m. Depapno in. discipulis
sacris. ploe. qui. omem. phys.
triplici. ptoe. dimisit. v. Quia
detheo. in. platonicis. potissim.
disceptandu. sit. quoz. opinio.
omni. phys. posponenda. sunt.
dogmata. vi. Deplatonicoz
sensu. in. hac. pte. phys. que. ph-
sica. notatur. vii. Quia. ex
tellenores. ceteris. in. loyca. i.
rationabili. phys. pta. platon.
fuit. huda. viii. Quia. etia. in. moral.
phys. platon. optineat. principal.
De. ea. phys. que. adueritatem
pdei. xpiane. pms. atressit. ix.
Quia. sit. inter. phys. artes. vel
grosi. excellencia. trisi. x. Unde
plato. eam. telligenciam. potuit
acqre. quia. xpiane. sine. pingu-
it. xi. Quia. etia. platon. de. vno
vero. deo. bene. senserint. multa.
in. dijs. sacra. facienda. reiser.
xii. Desina. platonis. qua. de
sunt. deos. non. esse. nisi. bonos.
aitos. q. virtuti. xiii. De. opinio.
eoz. qua. ronale. tui. gentes.
esse. dixerunt. i. in. dijs. relesabus.
in. demonibus. aeris. et. in. demo-
bus. terreus. xiiii. Quia. not. neq.
p. aeria. corpora. neq. p. si.
piora. hitacula. demones. hoib.
auterekt. xv. Quia. de. demonib.
demoni. apuleus. platonicis.
senserit. xvi. An. dignu. sit. eo.
spus. abhoie. coli. a. quoz. vity.
etia. oporteat. liberari. xvii.
Quia. sit. religio. in. qua. do.
q. homines. quendunt. dijs. bo-
nis. demonibus. uti. debeant.
adnotatis. xviii. De. impietati.

artis magice que promissio viat
malitior spiritum xxv. Au ac
dendit sit q dii homi libentius
demonibus qua hominibz misceant
xxv. Au demonibus mactis et
mepitacibus dii utuntur fallit se
abeis aut ignorant aut velut
xxv. De abinendo alicui demoni
vina apuleum xxv. Quod ha
nesti megistrus de ydolatria
enferit et unde sine potuerit
mysticoe egiptias auferdas
xxv. Quod hermes puti suoz
it confessus horroz doluerit
refruendi **Unde** q sit obca
ingelis et hominibus put ee qm
xxv. Et ois religio pactior
ita homines mortuos fuit imple
a xxv. Quomodo honois que
epiani martiribus impendunt
capitulum vnde vnde

Nunc intencoe opus est nobis
anno multu qua erat
insupior solutoe ques
honi et explicatoe
ibros de theo quippe qua nate
porant in quibusz hominibus
ion em fabulosa est vel nullis
for est vel theata. vel urbana
mas alrea iactitat deoz tina
ita modat deoz desideria
mofiora ac p hoc malitior
onus demoni q deoz **Sed**
i phys est huda collato quoz
pni nome si latine meprem
morem sapie pfitehur **Sed**
i phys est huda p dno si sapia
eius est p que fra fut omia
aut dina auctoitas veritasqz
nonstancit verus phys est
mator dei. **Sed** quia res ipa
uq hoc nome est in omnibus no est
in hoc nome florant neque
on qao vere sapie sunt ama
tres quicqz appellat phy
pcto ex omnibus quoz smas
lis mris potui eligendi fut
nosse

in quibus non indigne questio
ista tractet. Neqz em hoc ope
omni phya vanas opinionones
refutare suscepit. **Sed** eas tm
que ad thea pment quo vbo
greco signficari intelligimus
dedimite sine ratione nec eas sine hmonie
omni si eoz tm qui tu et esse
dimitate et huania tuare con
sentiant no tm suffice vnius
in conmutabilis dei cultu ad
vitam adipiscenda ena post
mortem btam si multo ab illo
sane vno conditos atqz instatu
ros tam tolerandos putant
hui iam etia varioms opione
vitatis ptingente triscendunt
Siquidem ille tota theoz na
turalen usqz admodu istum
nel auctu eius extendere potuit
isa vo sup omem are natiam
confiteant den qm no solu m
du istu visibilem qui sepe reli
et tre noie mimpat. si etia
he omem omo auctu feret
et qui rationalem et inteller
tualen tuq quibz aia huania
est parte sui suis mto mta
bilis et in corpore btam facit
hos phyos platonios appella
tas ad doctore platone voca
bulo dinato. nullus qui hec
vel tenuit natura puti qm
existimo audiret ignorit de
hoc igit platone que natura
puti qm existimo breuit at
tingam pns eos queorans
qui en in eode gnie sittearum
tpe pntesserunt ij

Quantu em attinet ad hanc
gieris que ligua inter
tetis genui itaroz hetur duo
phyoz qua tradunt vnu yta
licu expte ytalie que quidam
magna giera mcompata est
altu yonici in eis terris ubi

ubi et nunc ista notat. Italici
genus auctorem hunc pyth. py-
thagoras sanum aquo etiam fuit
ipm physe nome exortu. Nam
tu antea sapientes appellarent
qui modo quoda laudabilis vite
alijs pste videbant. iste initio
gatus quid pfitetur physe se
esse audit. i. studiosu ut ama-
tozem sapie qui sapientem p-
fiteri arrogantissimu videbatur
Ionia vero huius piteps fuit
thales milesius unus istorum
septem qui sunt appellati sa-
pientes. Et illi ex iure hie disti-
guebant et quibusdam preceptis
ad bene vmedu accomodatis
Iste ante thales et successores
etiam ppararet. res nam scripta-
tus suasq disputaciones litteris
mandans emant maxime qd
admirabilis existit qd astolo-
que nuntis qprehensio defecto
solis et hinc etiam p dicitur potit
aqua tu putant res esse p-
apm et hinc oia elementa indi-
ipm q mundu et que in eo gunt
unt. existe. Rictis aut hinc
opi q mundo considerato tan-
mirabile aspici q ex dicitur mete
posuit hinc successit anaxima-
der eius auditor mutavit qd
de res na opinione non em
ex una re sicut thales ex hinc
si ex suis ppris pncipis quasq
res nasa putant. Etue res
pncipia singulari esse credidit
infinita et i mirabiles mundos
gungie et queq in eis orunt
eosq mundos nro dissolu modo
ita gungui existimant. quita
quisq etate sua mane potuit
Nec tpe aliquid dme menti
mhyb res opibus tribuens
Iste anaximone disciplin et
successorem reliquit qui omis

res tas aeri infinito dedit nec
deos negavit aut tacuit. Non
tu ab ipis aere finit s ipos ex
aere ortos credidit. Anaxagora
vero eius auditor hab. res on
quas videq efforem dmi am
sensit et dixit et ex infinita n-
teria que consistet similibus
inter se pncipis. res omi qd
suis et ppris singula fierit. s
amio faciente. dno diegenet
quoq anaximeneis alt. audit
aerem qd dixit res esse ma-
tiam de qua oia fiunt s esse
qpotē dme ronis sine qua
nichil ex eo fieri pt. Anaxa-
successit auditor eius arche-
laus 7 tpe de pncipis in se
similibus quibus singula q
fiunt ita putant. qstare omi
ut in esse etiam dicit que tota
etna i illas pncipis qnter
et dissipando agit omia. So-
crates hinc discipulus fuisse
phibetur. magister platonis
pt quem bene tucta ista r-
Socrates ergo. // colui
pncipis vniuersam phyam
ad corrigendos qponendos q
mores flexisse memoratur
tu ante illi omis magis phy-
i naturalibus rebus p senecand
opam maxima impenderint
no multu ante videtur posse
adliquida colligi utd. socrate
ut hoc faceret redio res obf-
et nteritaz ad aliquid aptu
et certu repiendu am intendi
q esset bre vite nrm pte qui
vna omi phyoz runtilasse a
laborasse videt. industria
an vero sicut de illo quidam
benivolentius suspicant. vole-
bat i mundis terrenis cupidi-
tatibus aios extendē mdu
tonari quiquidem ab eis causi

et videbat exquiri quas pmas
utqz pmas no nisi i vniq veri
no pmi dei volute esse crede
bat unde non eas putabat nisi
mdata mente posse qphendi
et ideo purgande bonis moibz
ute res sebat instandium ut
depnebz delibidimbz exonerat
us amqz naturali vigore metua
re attolleret nam qz mtorporei
et mcomutabilis hns ubi cause
om factas nars stabilitatem vi
ut intelligencie puritate cospici
et constat eu tu mptoz stul
tia scire se aliquid opinari
na m ipis moralibus qombus
quo totu mui intendisse videba
vel confessa ignoancia sua uel
aspmulata sua lepore mirabili
dissendi et acutissima mbanuta
re agtasse atqz verasse unde
et conatatis inimicis calumpni
isa diuade dampnatus morte
militatus est Et enim postea
illa pa que publice dampnauit
ut hmeriui ciuitas publice huer
nduos accusatores eius usqz
ideo ppi indignatoe querfa
t vniq eoz opnessus vniuitatis
xilio aute volutario atqz atqz
petuo silen pena alt euader
tam pntara huius vite mortis qz
ama sonates reliquit plimos
ne phye sectatores. Quos rei
ati studiu fuit m qom mora
tu disteptatoe versari ubi agi
esumo bono sme quo fieri ho
tus no pt qui m sonatibz
asputatoibus du oia mouit
fferunt destruit qm no emdet
opariut ty tuqz placuit mde
spserrunt et ubi tuqz visu est
mstituerut sine boni finis aut
tom appellatur quo quisqz am
puenit hns est. Sic aute diuer
tis inter se sonat de isto sine
sias huerut ut ty vix neditile.

est vniq magistri potuisse fac
sectatores quidam sumu boni
esse dicit voluptate sicut ans
stipus quidam virtute sicut
muthiscenes. sic alij atqz alij uld
atqz aliud opinati sunt quos
quicorare soligitur est m
Ed inter discipulos socratis
no quide m merito excellens
fia glia claruit qui oio rebus
obstaurat plato qui tu esset
atheniensis honesto apud suos
loco natus et mtenio mirabili
longe suos qdiscipulos antenat
tu parz putans pficiende phye
suffire seipm ac sonatira dis
ciplina qua longe lateqz potit
pergrinatus est quaquers en
alicui nobilitate sine papiede
fama rapiebat itaqz et i egypto
didit queatqz magna illic
habebant atqz docebant et m
eas ytalie ptes veniens ubi
pythagoreoz fama celebraba
quodquod ytalie phye tuc flo
rebat auditis enimetoribus
mea doctoribus finalime cop
hendit et quia magistram
sonate simpulant diligebat
eu loquente fere m omnibus
pmonibus suis faciens ega
illa que uel ab alijs didicet
uel ipe qita potuerat intellige
na videat tu illius lepore et
moralibus disputatoibus repa
itaz tu studiu sapie m arde
et contemplatoe verset unde
vna ps eius actua altera qte
placita diu pt quare actua
m agendam vitam i aduiores
instruendos ptinet qtemplatua
aute ad qspiciendas nature res
et furerissima veritate sona
tes m acta excelluisse memorat
pythagor vñ mag contemplatue
quibus potuit intelligencie mri
bus mstituere prouide plato

Et studiu sapie
m actione et
qtemplatone
versat

utramque in gendo phisiam pphasse
lauda quam in tres distribuit
vnam moralem que maxime
in actione versatur. altam na-
lem que contemplationem deservit
est. etiam rationalem qua vni dis-
tinguitur a falso. Quare licet utriusque
in actioni et contemplationi sit natura
via maxime in contemplatione per-
speculationem sibi veditat vitare
Ideo h. tripartita non est ordinaria
illi divisioni qua intelligitur
omne studium sive in actione et
contemplatione consistere. Quid ante
mihis vel de his singulis phis
pho senserit. id est ubi finem
omni actioni ubi tam omni natura
vni. ubi hinc omni rationem esse
cognovimus vel crediderit diffidendo
explicitum longum esse arbitror et
tenue affirmandum esse non arbi-
tror. Cui enim magistri sui sonatus
que sentit in suis volubus
disputate notissimum morem
dissimulando facit vel opiniois
sue servare affectat qui et
illi ipse placuit. fani est
ut etiam quibus phis de rebus
magis sive non facile pphici
possint. Ex his que apud eu
leguntur sive que ab aliis dicta
esse narravit atque transcripsit
que sibi placita videntur. quod
quicquid et hinc operi inseri
oportet. anobis vel ubi suffici-
atur. religioni vere quam
fides nostra suscipit ac defendit
vel ubi ei videtur esse totius
quintum ad istam de vno deo et
philosophum pertinet quomodo pro vita
que post mortem futura est
veraciter. Et hanc fortassis
enim qui phis totis phis ge-
tunt longe ite quod platonem dicitur
atque veracius intellexisse ac
securi esse fama celebrior
laudent. aliquid tale de deo

sentit ut in illo inveniat et
causa subsistendi et ratio intelli-
gendi et ordo vivendi. Quare
tunc vni ad naturalem altam ad ra-
tionalem tunc ad moralem partem
intelligitur. phis. Si enim ho-
ita creatus est ut propter quod in eo
prestitit attingit ad illud quod
tanta prestat et vni vni opti-
den sive quo nulla natura sub-
sistit. nulla doctrina instruit. nullus
usus expedit ipse queat. ubi
nobis servata sunt omnia ipse ser-
vatur ubi nobis certa sunt omnia
ipse diligitur. non ubi ita sit omnia
Ergo plato dei. **H**inc imitatore agnoscitur
imitatorem dixit esse sapientem
tunc principatum sit deus. qui
opus est extitit rebus. Nulli
nobis quod isti phis accesserunt
cedat eis igitur. non solum sed
illa fabulosa deorum animabus
oblectas annos impiorum. nec
solum etiam illa aulis ubi impii
demonas tristibus gaudiis
deditos phis deorum nomine sedi-
centes humanos errores. tunc
suos diuos homines facit volue-
runt. ad spectandos suos tunc
ludos cultores suos tunc ad
tu sui studio invidiosius
citantes et sibi delectabiliores
ludos deus spectatoribus ex-
hibentes. ubi si quod velut hoc
gerunt in templis quanta sibi
theatrorum obstruere turpau-
et queque turpia gerunt. nunciat
opata sibi templorum feditate
laudent et ea eque que vni
ex his sacris quasi ad celum et
terram res quod mortalium sentit
et actus nunciat est quia in
ipa illis ritibus significantur quod
ipse in finire conatur. Et ideo
veritas rationem non sequitur
et si ipa essent tunc me rationem

ea que infra illam nature ordine
constituta sunt p deo suo cole-
da no essent nec sibi pferre
debuit tuncq deos eas res qbz
ipam phulit verus deus et ea
que nimia pompis reuera.
id sacra huiusmodi phuea
tem sepehendo curant abstrudi
et aratro eruta senatus iussu
incendi huiusmodi que sunt ena illa
ut aliquod denudum inuenerit suspi-
remur que alexand' macedo.
impit admatrem sibi annatho
militate sacros exproptis quoda
reone patefra ubi no pimus et
famus et eneas et romulus
iel ead herules et estulapiq
et liber semele uatis et iudaie
res et si quos alios ex morta-
ibus p dno hnt sicut ena ipi
maiores gentium quos uariu
in iustulano tugis noibus vi-
detur attigere impit' uno. satiq
ultramus uesta et alij phum
quos varro conat' ad mundi p-
res siue elementa triffere ho-
mies p d' fuisse p dicit' huius
et ille quasi ad reuelata iustia
reteris admonet alexand' ut
u ea mri qspita in finiant.
famus mbeat contremari no
ubi ergo iste que dne theoe fa-
hilosa qhuet et tuis ploni-
is phys redant qui vni demu
t reu auctorem et vitatis illu-
torem et bñtudinis lachitore
isse dixerunt. Sed alij quoz phy-
m corpore nature pñcipia cor-
pori deditis mentibus opmati
ut redant hys tantis et tanti
rei cognitoribus iuris ut theales
inquire maxime in aere
roya in igne epyrurus in aetho-
us hoc est minutissimus corpus
illis que nec diuidi nec sentiri
pueit et quicunq alij quoz

emiarde i mortu no est nite
siue simplicia siue quicta corpa
siue vita rueria siue vincta
p ai corpa tñm pñcipia qz res
esse dixerunt nam quida eoz a-
rebus non vniis res vinas
fieri posse crediderunt sicut epy-
turi quida vero a vincte quida
et vincta et no vincta sed
ai a corpore corpora nam stopa
ignem i corpus vni ex hys qua-
tuor elementis quibus in sibilis
mundus hic qstat et vinctem et
sapientem huius mundi et ipius
mundi fabricatorem atqz omi
que in eo sit eiqz omo ignem
deu esse putant. huius et ceti
similes eoz id solum cogitare
potuerunt qd' ai eis corda obstru-
ta carnis sensibus fabulata
sunt qn se quippe habebant qd'
no videbant et apud se vincta
quabant' qd' foris videbant
ena qm no videbant p tñm cogi-
tabant hoc aut in qspai talis
p cogitatis id no est corpus
p similitudo corporis illud aut
vide videt' i animo her simli-
tudo corporis nec corpus est ne
similitudo corporis. Et vide
videt' in animo her similitudo
corporis atqz utz pulchra an de-
formis sit indicatur pñto est
melius q ipa que indicatur
her mens hominis et rationalis aie
natura' que utqz no est si iam corpus
illa corpus similitudo ai in ano
cogitantis aspuit' atqz indicat'
nec ipa corpus est non est
ergo nec tra n' aqua n' aer
nec ignis quibus quatuor cor-
poribus que dicunt' quatuor
elementa mundi corporeu vides
esse pñcipia pñto si n' apud
corpus no est qm deus crea-
tor anni corpus est. Sed aut

ergo et isti ut dñi est pñomab.
redant et illi quos quid pñomab.
dicē dñi corpus esse vñptñ.
eiusdem natūe aug ille est aīos
mōs esse putant ita nō cog
monit tanta mutabilitas aīe
quā dei natūe trōne nepñā
est sed dñi corpore muta
aīe natūa Nam p seipam m
tōmutabilis est poterunt isti
dicē corpore aīa volūeatur
tand namq; p seipam mutabilis
est vñptñ q; mutari nō pñ
nulla re pñ ac pñ hōr q; pñ
corpore mutari pñ aliqua re
pñ et ideo in tōmutabile rōe
dñi nō pñ

Uiderit ergo isti pñ q; re
teris nō in merito fama
ut pñ glōia pñatos vide nullū
corpus esse dñi et ideo nūta
corpora hñstenderunt quē
tes pñm dñi viderūt q; z
q; mutabile est nō esse pñm
dñi et ideo nām omēm mu
tabiles q; omēs pñs hñstē
derūt quētes pñm dñi
deinde viderūt omēm spēm
in re quāq; mutabilē quā est
quidq; vñptñ q; nō et quā
hñstēq; natūa est nō esse
posse nisi ab illo qui vñ est
quā in tōmutat est atq; pñ
sue vñptñ vñdi corpore figu
ras qualitates ordinatū q;
motū elēta disposita aīelo nñ
et quēq; corpora meis sūt
sue omēm vitam uel quē
mutat et continet qualis est
in arboribus uel quē et hōr
hñ et sentit qualis est in pe
coribus uel quē et hñ hñ
et intelligentia qualis est
in hominibus uel quē nutritio
subsidio nō indiget s; in tō
tinet sentit intelligit qualis
est in angelis nisi ab illo esse
nō posse qui simpliciter

quasi possit vñ nō intelligens nec
aliud illi est intelligere ac bñ esse q;
possit intelligere nō bñ

est quā nō aliud illi esse es
aliud vñe quasi possit esse
nō vñens nec aliud illi est vñ
aliud intelligē quasi possit in
telligē nō bñ s; qd est illi
vñe intelligē bñ esse hñ et
illi esse pñter hñt mōmuta
litate et simplicitate dñen
en intelligunt en et oīa ista
tñse et nñ amillo fieri potū
Considerant en quidq; est ne
corpus esse uel vita melius
atq; aliquid vitam esse q; vñ
spēm q; corpus esse sensibile
intelligibilem nñ pñde in
telligibilem spēm sensibili pñ
serunt Sensibilia dñm q;
visu tactuq; corpore senti quē
Intelligibilia quē in q; spēm me
intelligi Nulla est en pñtā
tudo corpore sive in statu corp
sicut est figura sive in motu
est cautēna de qua nō mñ
posset videtur q; pñ nō pñ hñ
meo in illo esset hñ spēs s;
tñore motū sive sñptū vñ
sive spātū ut locū ut tñpū s;
ibi quōq; nisi mutabilis es
nō aliud aliud melius de spē
sensibili videtur et melius mñ
nōsior q; tardior melius pñ
rior q; imperior melius
exercitior quā mñ exercitior
Et idem nñ vñus tñ pñtū
sue utq; postea q; pñs s;
ant recipit nñus aut mñ
sue dubitatōe mutabile est vñ
ingeniosi et docti et mñus e
ritati hñes facile collēgerunt
nō esse in eis rebus pñam
spēm ubi mutabilis esse quā
En igit meo q; spēm et corp
et aīa magis mñ q; spēm
essent Si ante omī spēm tñ
posset omī nulla essent vid
rūt esse aliquid ubi pñma esse
et in tōmutabilis spēs et ideo
nec corpore atq; ibi reus esse

ad hñm

principium rectissime crediderunt quod
fieri non esset et ex quo facta cuncta
essent. Ita quod notum est dei mani-
festavit eis ipse dei ab eis inuisibi-
lia omnia per ea que facta sunt intelli-
genda sunt sempiterna quorum utriusque
eius et divinitas. ac quo eam visibi-
lia et temporalia cuncta creata sunt her-
de illa parte quam philosophum
nascemur inquirunt dicta sunt.

Quod autem attinet ad doctrinam
ubi versatur per alia que
ab eis loqui et rationalis videtur
absit ut his operandi videantur
qui posuerunt iudicium veritatis
in sensibus corporis eorum quod in fide
et fallacibus regulis omnia que
discuntur menanda esse censuerunt
ut epicuri et quales alii tales
ut etiam ipsi stoici. Qui tamen veheme-
ter amantur solentiam disputant
di quia dyalectici non autem acor-
poris sensibus eam dicendum pu-
tarunt hinc assensantes animi omne
notiones quod appellant emotivas
res earum sed quas diffidendo
diffido explicavit hinc pagani atque
quod totam discendi docendi quod
videtur ubi ego multum soleo tamen pul-
chros non dicunt esse nisi sapientes
quibus sensibus corporis ista pul-
chritudinem videntur qualibus oculis
carnis forma sapientie densius apparet
erunt hi vero quos multo rectius
anteponi distulerunt ea quod mente
aspiciunt ab his que sensibus atti-
gunt nec sensibus adiacentes quod put-
ner eis dantes ultra quia putant. Alii
autem mentium esse dixerunt addiscen-
da omnia eundem ipsum deum a quo
facta sunt omnia.

Reliqua est pars moralis qua
hiero vocabulo dicitur ethicorum
ubi quatuor desumo bono
quo refectus omnia que agimus
et quod non propter aliud sed propter seipsum
appetentes id quod adipiscentes ut
quo bonum finis ultimus requiritur

Ideo quippe et finis est dictus quia
propter hunc totum voluimus ipsum autem
non nisi propter ipsum hoc autem bonum
tamen bonum alii ac corpore alii ab-
solutum alii abutitur hominem esse dixerunt
videbant quippe ipsum hominem co-
stare ex animo et corpore et ab abstracto
istorum deum aut abutitur bene fieri
esse posse credebant. Alii quod
dam bono quo bonum essent quod autem
ta que agebant referrent atque
illud quo referendum esset ultra
non quierent unde illi qui dixerunt
addidisse tamen genus bonorum quod
appellatur extrinsecus sicut est
honor gloria pecunia et si quid huiusmodi
non sic addiderunt ut finis esset
et propter se ipsum appetendum sed propter
aliud bonum quo esset hoc genus
bonum bonum malum aut malum.

Ita bonum hominis qui vel ab animo
vel acore vel abutitur expeti-
verunt nihil aliud quam abstractum
expetendum esse putaverunt. Quod
qui id appetuerunt acore apte
hominis de corpore qui vero ab animo
apte meliore qui autem abutitur
a toto homine. Sive ergo apte
qualibus sive a toto homine non nisi
ab homine nec ista dicitur quatuor
fuit ideo tres sunt multas dissensio-
nes philosophorum sectarum fecerunt quia
et de bono corporis et de bono animi
et de bono utriusque diversi diver-
sa opinati sunt. Cedant igitur
hi omnes illis philosophis qui non dixerunt
bonum esse hominem fruente corpore
vel fruente animo sed fruente deo
non sicut corpus aut seipso animam aut
sicut animo amicus sed sicut lux
oculis vel si aliquid ab his ad
illa similitudinem ascendimus est quod quod
sit si deus adiuvet alio loco
quodam fieri pro nos fieri potest quod

Item satis sit. **rebit**
Quem morde proinde determinas-
se finem boni esse per se ipsum vivere
et ei soli evenire posse si notitia

dei habeat et imitatorum nec esse
aliam obediendum deum ideo quod non dubi-
tat hoc esse philosophi amare deum
cuius uaria sit incorporealis unde
utque tollit: tunc forte deum stu-
diosum sapientie id est philosophum cum deo
frui tepit: quibus enim non totum
deum sit qui eo fruitur quod amat
multa enim amando ea que ama-
da non sunt inferi sunt et mise-
reres tunc frui nemo tunc deus
est qui eo quod amat non fruitur
Nam et ipsi qui res non amandas
amant non se deos putant ama-
do sed fruendo. Quis ergo fruitur
eo quod amat uerum et summi bonum
amat quis enim bonum nisi miserum
negat ipsum aut uerum ac summi
bonum philosophus dicit deum unde uult esse
philosophi amatores dei ut qui iustitia
ad beatam uitam tendit fructus deo.
sic deus qui deum amat. Quam
ergo philosophus dedec summo et uero
ista senserunt quod et res creatas
sit effector et finis cognoscenda
ui et boni agenda quod ab illo
nobis sit et principii nature et
veritas doctrine et felicitas uite
sive philosophi accommodari inueniunt
sive quod aliud secte sue non
imponant. sive tamen uolunt
quibus qui in eis principii fuerint
ista senserunt sicut idem philosophus et
qui enim bene intellexerunt sive
enim ytalici propter pythagoreos et
si qui forte alij eiusdem sive
idemque fuerint sive alia
quorum gentium qui sapientes ut
philosophi habiti sunt abstantia liberos
egyptij in diuina psephaloei sate galii
hyspani alij quod reperiunt qui hoc
viderunt et docuerunt eos omnes
rebus anteponi eosque nobis pro
quiores fatemur. Quibus enim ho-
minibus libris tamen ecclesiasticis
eruditus platonis forte non
ignoret nec uis duo genera philosophorum

extiterint in hebra lingua yoniorum
et ytalicos sicut non tamen ita sicut
est in rebus humanis ut nesciat
philosophi ut studium sapientie uel ipsam
sapientiam proficere. Cauet eos tamen qui
sunt elementa huius mundi philosophi
non secundum deum agere quod fructus est
mundus. admonet enim precepto
ipsi fideles quod audit quod deus
est. Cauete ne quis uos decipiat
per philosophum et inane seductione
sui elementa mundi. Deinde ne
omnes tales esse arbitretur audit
ab eodem apostolo dicit de quibusdam
quia quod notum est dei manifestum
est in illis deus enim illis manifestum
tamen inuisibilia enim eius a consi-
tutione mundi per ea que facta sunt in-
telligi conspiciuntur sempiterna quoque
uirtus eius et diuitias. et ubi ab
mensibus loqueris tamen non magis
dedec dixisset et que apertius
potest intelligi quod in illo uirum moue-
re et summi adient et ait et
non quidam dixerunt. Nonne fame
enim ipse in quibus erant tunc
ubi enim deum est quod per ea que facta
sunt deus illis manifestum
intelligi conspicienda inuisibilia
sua. ubi enim deum est non illos
ipsum deum recte cognosse quod et alijs
rebus quibus non oportebat
diuinos honores illi uiri tamen debite
detulerunt qui cognoscentes deum
non sicut deum glorificauerunt in-
gras egunt sed euauerunt in
cogitationibus suis et obstinati
est insipientes cor eorum dicentes
enim se esse sapientes stulti facti
sunt et mutauerunt gloriam incor-
ruptibilis dei in similitudinem
ymaginis corruptibilis hominis
et uolucrum et quadrupedum
et serpentium ubi et rationes et gra-
tos et egypcios qui de sapientia non
gloriantur sicut fecit intelligi. Sed
de hoc tamen istis postmodum di-

putabimur. In quo aut nobis con-
 sentit de uno deo huius universi-
 tatis auctore qui non solum
 sed omnia corpora est incorporea
 vni ena sup omnes aias incor-
 ruptibilis purissimi mri lumen
 mri boni mri in eos retis ante
 et si lras igno. **P**onit
 rans eoz xpianq verbis
 que non didicit in disputatone
 no utitur ut in nalem latue
 ut physicam there appelleret ea
 prem in qua denatue inquisitoe
 tracta et ronale syne loyca
 in qua quibz quo nam modo
 vitis papi possit et moralem
 et ethicam in qua demoribus
 agitur bonos qz finibus appe-
 tendis maloz qz vitandis ideo
 uestit ab imo vero deo atqz obno
 optimo nam nobis esse quia
 fa adynachue eius sumus et dotez
 qua en nobis nra et grana qua
 illi coheredo bti sumus hec itaqz
 causa est cur istos retis ante po-
 namus quibz alij phy nigema
 sua studia qz qhuerint inquisi-
 dis res causas et qui na esset
 modus discendi atqz viuendi
 ista deo cognito reperit ubi eet
 et ta qstitue vniuersitatis et
 lux papiende vitatis et fons
 bibende felicitatis. Sine ergo ista
 plonit sine quibz alij quoz h
 genit phy dedeo ista sentit
 nobiscu sentit. Et ideo in plo-
 mas inq age placuit hanc cau-
 qua eoz sit hie notiores ita
 et hie quoz hie hie mgenibz
 pminet eas magna pdiratoe
 celebravit et latini pnoti eas
 uel excellencia uel glia ipas li-
 bentius didicerunt atqz in mri
 eloqui hie hie nobiliores ita
 nores qz fecerunt. **V**
 wantur autem quidam no-
 bis in xpi gratia sociati

ai andit at legit plonem dedo
 ista sensisse que multu qhuer
 veritati nre religionis agnoscat
 unde nonnulli putauerunt omni
 ipi prexit inceptis hanc
 inidisse ppham uel septuaginta pph
 tuas in eadem pph mardo legisse
 et nos quidem opinione i qm
 busdam libris meis posui. **S**ed
 hie sentit puritatem huius ro que
 ronica hystoria continet. ptoem
 inidit atqz quo pphatit Jem
 as. Etenim vni ferre annos post
 ea nati fuisse qui in lxxx. et
 vni vixisset ab anno mortis
 eius usqz ad id tpe quo ptole-
 meus rex egypti septuaginta pph
 tuas gentis hebreoz deinde
 poposuit et p septuaginta viros
 hebreos qui eam hie hie hie
 nonerant interpretandas hie hie
 autem anni regnit sine lxx.
 etna pph in ista pph mardo
 pia plato nec Jemam vide po-
 tuit tanto ante defuncti nec
 easdem septuaginta lxx que nodu
 fuerant in hie hie hie hie
 late qua ille pollebat nisi forte
 quia fuit acerrimi studij fuit
 egyptias ita et istas pph mardo
 didit non pphendo hie hie
 qz ptolemus pro mgenit hie
 firo qui regna pphate eam timeri
 poterat meruisse pphent sed
 ut colloquendo quid qhuerit qm
 rone posset addisset hoc ut ex
 ista illa suade videntur indi-
 ca quod liber geneleos sic napt
 hie hie hie deus celu et terram
 terra aut eat inuisibilis et
 incorporea et tenebre erant sup
 abyssum et spūs dñi ferebat
 sup aqua. In hie hie ante pto-
 que libz de mundi constitutoe
 pphatit deu dicit in ipso ore tñ
 primo ignem mrisse aham

pot opinione
 quorundam de
 plone quam
 septuaginta pph
 tuas

festum est ante q[uod] ip[s]i tribuit
reli locu[m] habet ergo hec finis. ^{nunc}
quidam illius similitudinem
pleni quia dicitur in principio fecit de-
celu[m] et terram. deinde ille duo
media quibus m[un]di sibi
hec extrema copularentur aqua
dicit et aerem unde putatur
sit intellexisse q[uod] scriptu[m] Spiritu[m]
dei ferebatur super aqua[m] par-
tem attendens quo mo- do sole-
at illa scriptura appellare sp[iritu]m
dei qui et aer sp[iritu]s dicitur qua-
tuor op[er]atus elementa illo
loco commemorata videri p[oss]e de-
inde q[uod] p[ro]lo dicit amatorem
dei esse p[ro]p[ri]u[m] nihil sit istis
sacris l[itte]ris flagrat et maxime
illud q[uod] et me p[ro]p[ri]u[m] adducit
ut pene assensu[m] p[ro]loem illor[um]
libror[um] ex[em]p[ta]m non fuisse q[uod]
tu ad san[ctu]m moysen ita verba di-
p[er] angelu[m] p[er]ferant ut p[ro]p[ri]u[m]
q[uod] sit nome[n] eius qui eni[m] p[ro]p[ri]u[m]
p[ro]p[ri]u[m] ad p[ro]p[ri]u[m] haberi ex-
em[pl]o lib[er]andu[m] videatur.
Ergo si qui su[n]t hec dices filius
iste qui est misit me ad vos
tunc in eius op[er]at[i]o[n]e qui ve-
est q[uod] inco[n]m[un]ibilis est ea
que inu[er]abilia s[un]t sicut no[n] sit
vehementer hoc p[ro]lo p[ro]lo tenuit
et diligentissime comendavit
Et nescio ut[rum] usq[ue] respiciat
in libris eor[um] qui ante plato[n]em
fueru[n]t nisi ubi d[omi]n[u]s est Ergo
fuit qui su[n]t et dices eis qui
est misit me ad vos. s[ed] unde
tunc ille dicitur sive p[re]de-
tibus eor[um] veteres libris sive
potius quo dicitur ap[osto]lus quia
q[uod] notu[m] est dei manifestu[m]
est nullis deus eni[m] illis mani-
festavit inu[er]abilia eni[m] eius
a co[n]stitutio[n]e m[un]di p[er] ea que s[un]t
fuit intellecta co[n]spiciuntur.

semp[er]na quoq[ue] virtus eius et
diuinitas eni[m] no[n] inmerito me
platonem p[ro]p[ri]u[m] elegisse cu[m] q[ui]b[us]
nam q[uod] in ista q[ue]stio[n]e qua[m] modo
suscepimus aq[ui] denari t[em]p[or]e ut
p[ro]p[ri]u[m] felicitate que post mortem
futura est vni deo an p[ro]p[ri]u[m] s[un]t
sacra fute oporteat satis ut
estimo exposui.

De deo quippe hoc potissimu[m] elat[ur]
qui de vno deo qui fecit celu[m]
et terram quito melius senserim
tanto rebus gloriores et illu-
tiores huiusmodi alius pla-
tonis p[ro]p[ri]u[m] ut in aq[ui] p[ro]lo
me discipulus vni excellentis
ingenij et eloquio p[ro]p[ri]u[m] quida[m]
nupar[um] s[ed] multos facile sup[er]ant
sectam p[ro]p[ri]u[m] condidisset
q[uod] de ambrosio discipulo con-
fuerat p[ro]p[ri]u[m] discipulos p[ro]lo
clara fama excellens vni ad
huc p[ro]p[ri]u[m] m[un]da h[ab]ere com-
passet post mortem vo p[ro]lo
ensipus sororis eius filius et
exenotates dicitur eius discip-
u[m] s[un]t sicut eius que archademi
vocabat[ur] eidem successit alius
obhor et ip[s]i et eor[um] successores
archademi appellaret[ur] rector
tu p[ro]p[ri]u[m] nobilissimi quibus p[ro]lo
sectandus placuit nosuerunt
se diu p[ro]p[ri]u[m] aut archade-
micos s[ed] p[ro]lo ex quibus s[un]t
valde nobiles q[ui]a p[ro]lo in
blancus p[ro]p[ri]u[m] m[un]di ante
id est g[ra]eca et latina ap[osto]li
asser[unt] extitit p[ro]lo nobilis s[ed]
h[uius] om[n]is et rector huiusmodi et
ipse p[ro]lo d[omi]n[u]s p[ro]lo sacra
d[omi]n[u]m esse putant.

Unamq[ue] ergo a nob[is] et in a
multas rebus magis differ-
tiam in hoc in q[uod] modo posui
quia neq[ue] p[ro]lo res est et vnde
nunc q[uod] est p[ro]lo ab eis qui

quibus dicit istum autem exhiberi
arbitrentur. Nam bonis angelis
an et bonis et malis sed de his
habemus finem plonis dicentis
omnes deos bonos esse nec esse
omnes. Ista deorum malis quibus est
igitur ut bonis hoc exhibenda
intelligantur. Tunc enim dicit ex-
hibentur qui nec dii erunt si
boni non erunt hoc si ita est
nam de dicit quid aliud docet
crede illa per se variat opinio
quia nonnulli putant deos ma-
los satis placandos esse ne-
cedant bonos ante ut adiuvent
immortales mali enim non sunt
dii boni porro debemus ut dicit
honor satis est deffendus
exui sunt ergo illi qui ludos se-
micos amant eosque diis rebus
admitti et suis honoribus flagrant
exhiberi quosque nos non eos indi-
cat nullas si iste affatus minus
indicat malos. Quod enim de-
ludis stemis pro sensent notum
est in poetis illos qui tam in-
dignia deorum maiestate atque
bonitate curia opposuerunt
tense mutare pellendos. Exui
sunt igitur isti dii qui de stemis
ludis in ipso plone contendunt
Iste quippe non patitur deos
falsis criminibus infamari isti
eisdem criminibus satis honores
celebriunt inveniunt denique isti in
eosdem ludos infamiae prepe-
rent postrentes turpia etiam
malitia gesserunt tunc latius in-
tes sunt et in nuttentes morbi
quod eos abnuisset inipsum eum
morbi retrahentes cum iussa
compleisset iste aut illos nec tunc
malos tunc putat si sine sine
robore astutissime retinens
omnes poetarum sacrilegas iugas
quibus illi in mundicie societate
oblectantur apud bonum instituto

remouere non dubitat. Hinc autem
plone qui iam in secundo libro
commemoramus ut semideos labeo
ponit qui labeo minima mala vic-
timis truentis atque huiusmodi sup-
plicatombus placari existimant
bona vero ludis et talibus qui
adlectant puerilibus rebus ex-
erito est quod semideos pro non
semideos sed diis et hoc bonis
illa oblectamenta qui indicat tur-
pia tunc astutius audet auferre
et tunc sane dii refellunt finem
labeonis. Nam sem lacrimis non
lascivos tunc atque ludibundos
si etiam senos atque tristes non
suarunt. Exponat ergo nobis
ista plone qui omnes deos sunt
autors res sunt finem bonos et
honestos et virtutibus sapient
sonos esse arbitrantur aliter
de nullo deorum sentiri nefas sunt
Exponimus inquit. **III**
Retente igitur audiamus omni-
inquit aiahu in quibus e-
ma tonalis triptata diuisio est
Indeos hoies demones dii exref-
lentissimum loci tenent homines
infinum demones medum. Nam
deorum sedes in celo hominum in tra-
maere demonum sicut eis dulsa
dignitas est locorum ita etiam in tra-
punde dii sunt hominibus demo-
nibus qui potiores hoies vero
intra deos et demones constatu-
ti sunt ut elementorum ordine sit
differencia meritorum demones igitur
medi qui admodum diis qui in-
ferius habitant proponendi ita
hominibus quibus superius preferendi
sunt hinc enim cum diis quoniam in mor-
talitatem corporum aios aut cum
hominibus passiones. Quia pro-
no est nunc inquit si etiam
ludorum obstem et poetarum fig-
mentis delectentur inquit in
humana capiuntur affectibus

q
nadaunensis

aquibus di longe absint et mo-
dis omnibus alieni sunt. Ex quo
colligitur ptoem poetica detes-
tando et phibendo signum
non deos qui oes boni et ex-
celsi sunt ppassse ludos stem-
ros voluptate s demones her-
si ita sunt que hret alio apud
alios repant apuleius tu pto-
murus maddonensis de har re-
sola vni spst libz tu q titulu
voluit esse dedeo sortatis ubi
differit et exponit ex quo que
muni sortates habebat id-
mcti et amicitia quada con-
sistat quo phibetur solitus
amoni ut desisteret ab agendo
qui illud q age volebat non
pse fiat euentus. dicit enim
aptissime et copiosissime asserit
non illi deo fuisse s demone
diligenti disputatoe ptractans
istam ptois dedeo similitate
sublimitate et homis humilitate
et demoni medietate finem
her ergo si ita sunt quo nam
modo ausus est pto ena si no
dijs quos ab omi humana rotati-
one se mouit certe ipis demoni-
bus potius in be pellendo mis-
re theatras voluptates nisi
quia hoc pacto amonuit am-
huanu quus adhuc in his mori-
bendis membris positi prospice-
dore honestatis impia demoni
misa cotempne eoz i mnditia
detestari. Nam si plato hoc ho-
nestissime arguit et phibuit
psto demones turpissime po-
posterit atq miserunt. aut
ergo fallit apuleius et non
est ex isto que muni habuit
amici sortatis aut contraria
interferit pto modo demones
honorando modo eos delicias
aauitate su memorata remene-
do aut non est sortati amicitia

demones translata de qua usq
adeo et ppe apuleius erubuit
ut de deo sortatis puotaret
libz que fm sua disputatoem
qua deos ademonibus tam di-
fugent copiose q disternit non
appellat dedeo sed de demone
sortatis debuit. Chaliut autem
hic in ista disputatoe q i tythi
libri pone ita em p sana dor-
trinam que huanis rebus il-
lupit omes ut pene omes de-
moni nome exhorrent ut quisq
ante disputatoem apulei qua de
moni dignitas commendatur tui
tu libri dedemone sortatis leg-
nequaq illi hominem sanu fin-
sentiret. Quid ante apuleius
qd m demonibus laudaret in-
uenit pter subtilitatem et fir-
mitate corpm et habitacoms
alioie fori. Nam demonibus
eoz tu de omnibus gualiter
loquetur non solum in mal boni
dixit s ena p huius mali Dem-
q hro illo libro ppsus non
mirat eos ena stemia turpitu-
dine in rebus diuinis hre volu-
isse et tu deos se putari velut
deos amibus oblectari potius
et quida in eoz sacris obsten-
seu sollemnitate se turpi treditu
seu ridetur vel horretur eoz
affectibus conuenire. **pv**
Quam obrem absit ut ita co-
sudet amiy verant reliq
osus et vero deo subditus idem
tribuetur demones se ipso in-
fiores q habeat corpora meli-
alioqui multas sibi et bestias pl-
turus est qui nos et acrimoni
sensui et motu facillimo atque
relaximo et valencia virui et
amofissima firmitate corpm
vincit. Quid homi videndo e-
quabit aquilis et volucribus
Quid odorando rambus qis

velocitate leporibus cunctis omnibus
 animalibus quibus nullum valendo leo-
 nibus et elephantibus. Quibus dum
 vivendo serpentibus qui etiam
 depolita tunc senectute deponit
 atque iuventa redire prohibent.
 Sed sicut his omnibus rationando
 et intelligendo meliores sumus
 ita etiam demonibus bene atque
 honeste vivendo meliores esse
 debemus. Ob hoc enim prudentia
 dicitur eis quibus nos constat esse
 potiores data sunt quaedam potiora
 corporum numerata ut illud quod eis
 promittitur etiam iusto modo nobis
 commendatur multo maiore tunc
 extollendum esse animi quia corpus
 ipsamque excellentiam corporalem
 quam demones habere nossemus pre-
 bonitate vite quia illis antepo-
 nitur contemptum discernimus. habitum
 et nos immortalitate corporum ne
 quia superbius et intus torquet
 si quia puritas predat amorem
 nam vero de loci astutidine quod
 demones in aere nos autem
 habitumque iusta ita promittunt
 ut hinc eos nobis esse promitte-
 dos existimemus. omnino iudicium
 est hoc enim pacto nos et omnia
 volatilia rebus promittimus at enim
 volatilia cum volando fatigantur
 vel reficiendum elementis corpus
 habet tamen repetit ut ad rem
 quidem vel ad pastum quod demo-
 nes inquit non faciunt. Nihilquid
 ergo placet eis ut volatilia
 nobis demones aut etiam vola-
 tilibus antecellant. Quod si de-
 mentissimum est opinari nihil
 est quod de habitando superioris
 elementi dignos esse demones
 existimus quibus nos reliquos
 affertur subde videmus debemus
 Sicut enim fieri potuit ut aeri
 volutres terrestribus nobis
 non solum preferant verum

etiam subiciantur pro rationabilis autem
 que in nobis est dignitate ita fieri
 potuit ut demones quibus magis
 aeris sunt terrestribus nobis non
 ideo meliores sunt quia est aer
 quam terra simplicior sed ideo eis homines
 preferendi sunt quia spiritus prior homini
 nequaquam illorum homini deficiente con-
 paranda est. Nam et ista ratio plonius
 qua elementa quatuor proportionem
 utitur atque ordinat ita duobus ex-
 tremis igni mobilissimo et terre
 mobili media duo aer et aqua
 interponit ut quito est aer aquis
 et aere ignis tato et aqua simp-
 res sunt. His satis nos amonet
 animalium menta non per elementorum
 gradibus consistere. Et tunc quippe
 apuleius cum rebus terrestres animal
 hominem dicit qui cum longe pro-
 animalibus aquatilibus cum ipas
 aquas terre ponat quod ut intel-
 ligamus non eundem ordinem
 tenendum cum agitur de cunctis animalibus
 qui videtur esse ordo in gradibus
 corporum si fieri posse ut inferius
 corpus aut melior in habitat de-
 terior quod superius. ¶

De moribus ergo demonum.
 cum idem plonius loquitur
 dixit eos eisdem quibus homines
 animi perturbantibus agitari irritari
 numeris obsequiis domusque placari
 grande honoribus divinis sanctorum
 ritibus oblectari et multis si quid
 neglectum fuit quomodo inter-
 terere etiam dicit ad eos pertinere
 divinationes auguria aruspina vatu-
 atque sompniis ab his quoque esse
 miracula magis. Videntur autem
 eos diffinire aut demones esse
 quia animalia aut parva mente ratio-
 nalia corpore aerea tempore eterna.
 horum vero quippe tria priora illis
 esse que nobis quippe tria posteriora
 eos cum dis habere que. Sed video
 tria simpliciora que nobis habet

duo etiam in diebus hinc aialia que
dicit et deos qui sua cuique elem-
to distribuunt inter se tribus
aialibus posuit nos in rebus
que in terra videntur et sentiant ma-
gnitudinem pfectis et alia natura
in aeris demones in esse
rebus deos ac per hoc quod demones
hinc sunt aialia non solum eis in
hominibus vnde etiam in diebus per-
ribus quod est que est quod mente
rationalia in diebus et hominibus
quod tunc etiam in diebus solis quod
non parva in hominibus solis
et corpore aerea ipsi sunt soli
unde quod hinc sunt aialia non est
magnum quod hinc sunt et perora
quod mente rationalia non est sum-
mos quod et nos sumus et tunc
etiam quod bonum est si non bene
melior est enim temporalis felicitas
qua misera eternitas et non parva
quo super nos est quod et nos hoc
sumus nec ita esset nisi miseri
esset et corpore aerea quod est
timendum est in omni corpore perfectum
aie qualiscumque videtur et ideo religi-
onis cultus qui debet exaudiri ne-
quaque debeat ei rei que mis-
rior est aie porro si in illa
que demonum esse dicitur amma-
ret virtute sapientiam felicitatem
et hinc eos dicit hinc in diebus etiam
etiam atque quia perfectum aliquid dicitur ex-
optandum magnum pendendum nec
sic eos in ipso hinc tamen de-
tote deberem et potius ipse
a quo hinc illos accepisse nosse
quod in nunc honore duo aerea
digna sunt aialia ad hoc rationalia
nec misera esse possunt ad hoc etiam
ut miseriam finire non possunt
etiam quod ut omnia cetera hinc solum
peractem quod nobiscum demones
dixit hinc que in animi passionibus
si omnia quatuor elementa sunt in a-
libus plena sunt in mortalibus

ignis et aer mortalibus aialia
et hinc etiam tunc animi demonum
in bellis et rebus agitentur per-
bano Est enim que hinc passio
dicitur unde illa voluit vocare animo
parva quod verbum de verbo passio
parva dicitur motus in ratione rationem
Cur ergo sit ista in animis demonum
que in peroribus non sunt quod
si quid in perore simile apparet
non est perturbatio quia non est
contra rationem quia perora tamen
in hominibus aut non sunt iste per-
turbatores facit hinc scilicet in
misera vnde enim sumus in illa
felicitate bene que nobis abbat
mortalitate liberatis in fine per-
mittit deos vnde dicit ideo
istis perturbatores non periti quod non
solum etiam vnde etiam bene sunt En-
dem quippe animas rationales etiam
ipso hinc prohibent sed ab omni
labe ac peste purissimas et
obtemperant si propter deum non perturbat
quod aialia sunt bene non misera
et propter perora non peribant
quod aialia sunt que nec bene per-
esse nec misera restat ut de-
nos sicut homines ideo perturbem
quod aialia sunt non bene si misera
Quia ista insipientia vel per-
aus amencia per aliquam reli-
gione demonibus subducit tamen
per vera religionem ab ea proficitur
in qua illis sumus filios libemus
Cum enim demones quod et iste ap-
mus quod eis plura peccat et di-
nis honoribus dignos censet
in capite confiteri in instigant
nobis vera religio peripit ne-
na instigant si ei potius res-
tamen in demones donemus
nobis vera religio peripit ne an-
donos acceptione faciamus cum
demones honoribus multentur
nobis vera religio peripit ut tu-
bus nullo modo moveantur in

ad hanc passiva ut
misera sunt

aliquis

demonibus quosdam homines ocores
quosdam amatores sunt non pri-
denti tranquillo quod indico. si mo-
ut appellat ipse primo nobis va-
religio papitit nos etiam diligat
minutos postremo omnem motu
cordis et salu mentis omnes tur-
belas et tempestates anni quibus
demonibus estuare atque fluctuare
asserit nos vera religio deponere
iubet que igitur est causa nisi salu-
taria error quod miserabilis ut ei
te fatias uenendo humilem au-
te cupias uiuendo dissilem et
religione colas quod imitari nobis
in religionis summa sit mutari
que colis **rim**

Frusta igitur eis apulensis
et quicunque ita sentit huius
detulit honorem sic eos in aere
medios inter etherem reliquit atque
quasiens ut quoniam nullus deus misce-
hominem quod plerumque dixisse prohibetur
isti ad eos perferant pres hominum
et inde ad homines pertrahat que
posuit iudicium enim putantur
qui ista crediderunt miseri homines
dixit et deos hominibus dignum ut
miseri demones et diis hominibus
huius poetica que allegent inde
gressa que apportet ut videlicet
homo castus et ab artium magi-
tate steteribus alienus eos pa-
tiones adhibeat per quos istum
diis exaudiant qui hoc amant
que ille non amando sit dignior
quod fatuus et libentius exaudire
debeat. Amant quippe isti stre-
uitas turpitudines quas non
amat pudicitia. Amat enim in
maleficiis magis nulle nocendi
artes quas non amat in nocencia
Ergo pudicitia et in nocencia
si ut abdiis impetrate voluit
non potit suis meritis nisi suis
meritiuibus minimas non
est quod ista poetica fragmenta

et theatri ludibria instituit
teneant habemus contra ista ma-
gister eorum et tate apud eos
miratibus plerumque si pudor huius
ita de se male nectur ut non solum
diligat turpia vix etiam dimittit
existimet grata sequitur **rv**

Primo aduersus magicas
artes de quibus quosdam
minis in felices et nimis impios
et gloriis huius primo puberis lucem
testem citabo Cui enim tam grauius
ista plectuntur sentitate legum si opa
sunt immuniu tolerandos an forte istas
leges christianis instituerit quibus
artes magice puniuntur. Sed in alium que-
ssum nisi quod hec maleficia gener hu-
mano puerosa esse non dubium. aut
poeta clarissimus. Testor claris deos tace
et te germana huius quod dicit caput
magicas multa amittit artes
Illum etiam quod alio loco de huius artibus
dicit atque fatias alio vix tradit
messes eo quod hac pestifera stercora
quod doctrina fructus alieni talias
terras huius perhibent. Nonne
in xij tabulis. i. rationes antiquissimas
legionibus iureo quoniam et
quod et ei qui hoc fecerit suppli-
tum constituit postremo apulensis
ipse inquit apud christianos iudices
demagias artibus accusatus est
quas utique sibi obiectas si diuinas
et pias esse nouerat et diuinas
placui opibus quod non solum
eas quod debuit si etiam perferri
leges christianis potius quod
hec prohibetur et dampnanda
putarentur que huius inuidia et
venanda oportet Ita enim uel
sumam sua per suadet iudicibus uel
si leges iniquas illi sunt illi sapient
enim talia perditant atque sandate
mortemularent dignum tunc illius
demonibus dona rependerit per
diuinas opibus predicandis huius
vitam aduini non huius sed mires

in tunc eis primie obiret. xpi-
na religio quia nouerunt se fieri
saluos et gloriosissimos metum
non eam negando tales penas
eundem delecterunt. Et ponus con-
tendo pfitendo peditando et cum
pia securitate monendo leges quas
prohibebant. erubescere oportuerunt
imitari quod fecerunt. Quia autem pro-
misi per prophetam et disertissima
extat oratio quia tamen autem ma-
gistratus a se alienum defendit. se quod
aliter non vult in nocente videri nisi
ea negando que non putat ab inno-
cente quitti. At omnia macula
magistratus quos ite sentit esse
dampnandos doctus fuit et
opibus demonum. Quos viderit
autem teneat honorandos eos vicia-
rios assensu pferendis ad deos pa-
bus nris quos debemus opera de-
mitare. Si adden verum presuras
volunt puenire. Deinde quicquid
preces les homini dicit bonis per demones
affertur putat magistratus amicitias
Si magistratus voluit tales si hiatas
noluit per tales. Si autem pator pui-
tens preces suadit maxime si
aliquid magistratus admisit ita ne
tandem illis intertendebus
veniam accipit quibus impel-
lentibus aut fametibus se ten-
disse plangit macula. tunc et ipse
ut possint penitentibus mereri
indulgentia potes agere quod eos
deceperunt ut et ipse postea acci-
piant penam hoc nemo unquam
de demonibus dixit quia si ita
esset nequaquam sibi audient diuos
bonos expere qui penitendo
desiderarent ad gratiam primie vel
perire venie. Ibi enim est detest-
anda superbia hic humilitas misera
da sequitur. **XX**

Hat enim mensura causa et ar-
tissima cogit demones me-
os inter deos et homines agere
ut ab hominibus afferant desiden-
ta et adus referant impetrata
et ne nam tandem ista causa est
et quia veritas quod nullus magis
deus misceat homini peracta igitur
sacris dei qui non misceat homini
simpliciter et misceat demoni
anxiant. Non misceat homini
penitenti et misceat demoni deap-
enti. non misceat homini confugiendi
ad diuitate et misceat demoni si-
phenti diuitatem. Non misceatur
homini petenti indulgentiam et mi-
ret demoni suadenti nequitiam
Non misceat homini per prophetas libio
poetas debene misceatur ciuitat
pellenti et misceat demoni ap-
tibus et pontificibus ciuitat
pstemos ludos poetas ludib-
requerenti. Non misceat homini
deos crimina frange prohiberi
et misceat demoni se falsis
crimibus deos oblectati. No-
misceat homini magistros scelerum
iustis legibus pmeriti et misceat
demoni magistratus artes doceri
et impellenti. Non misceatur
homini ciuitati demonis frange
et misceat demoni deceptam homi-
anxiant. Et minus tate homi-
abfurditatis et indignitatis et
magistra veritas quod si deos ether-
os humana ciuitates quid teneat
homines agere utque latet misceat
demonis aeris ciuitatem qui et
longe a terra est aliterque suspens
aer vero etheri teneat. cohibere
omniabilem sapientiam. quid ali-
de diis istis isti sentunt quos
omnes optimos voluit eos et
humana ciuitate ne cultu videri

indigni et ppter elemetoz dista-
nam huana uesare ut credant
demonos nraui ut ob hoc ena
nra putent colendi p quos
dij possint et quid in rebus
huans agatur adire et ubi
oportet hominibus subuenire
hoc si ita est dys istis bonis
nra noty est demon p corpus
vini q homo p am boni
multu dolenda nraitas an ponq
irridenda uel detestanda vanitas
ne sit uana dinitas Si em aio
abobstatulis corpis libero anim
nra uideri dij possint non ad
hoc indigent demonibus nraus
Si aut aior iudicia corporalia
qualia sunt locutio uolus moty
p corpus sui ether dij sentiunt
et inde colligunt Quid ena de
mones nraent pnt et medage
demoni denpi Porro si deoz
dinitas a demonibus no pt falli
eadem dinitate q agnus non
potest uhorari **xxi**
Uellem ante isti michi dire-
rent utz dys demonos
nraunt de nraibus deoz poe-
nra psoni displice figmenta et
pbi ea placere relinquerent an
utz omittant deos q esse
maluerunt totus rei huius igna-
ros an utzq iudicauerit et
religiosa erga deos psonis pri-
dena et in deas i mrosam
libidine suam an suam quide
psonis qua uoluit deos p mra
atenciam poetas falsis rmbus
infirmari ignotam dys esse no-
uerunt suam uero nequitiam
qua ludos stultos nraat quibz
lla deos dederat telebrunt
pdeie non erubuerunt uel timu-
erunt hoc quatuor que mro-
tando pposu quodlibz eligant
et in quolibz eoz qntu mali
de dys bonis opinant atcedat
Si em pmi elegerint confes-

suri sunt non sinisse dys habi-
tare ai bono plone qui eoz in-
urias phibebat et hntasse cu
demonibus malis qui eoz inu-
rijs exultabant ai dij boni hntez
boni longe ase positi no nisi
p malos demonos nossent Si
aut pmi elegerint et utzq
omittant a demonibus dixerint
ut dij omo nesciret et plonis
religiosissima lege et demoni
sacrilegiam delatam quid in
rebus huans pntiuntos demo-
nos dij esse ualut pnt qui illa
nesciunt que in honore bonoz
deoz p religione bonoz homi
contra libidine maloz demoni
derant Si uo pmi elegerint
et non solit suam plone deoz
inurias phibente s ena demon
nequitia deoz inuirijs exulta-
tem p eos demonos nraos dij
no nraisse Funderit hoc mrae
est an in sultare Et dij utzq
sic auduit sic utzq qntu
ut no solit malignos demonos
deoz digni et plonis religioni
qntu nraentes atq sanctes
a suo atesu no arceant vni et
p illos malos pntiuntos psoni
bono longinquo donq hntat
Sic em eoz katheratos seles elemetoz q
colligunt ut illis aquibus ai catenata
nraunt qntu possint hnt aquo
defendunt no possint utz que
scentes s aeris et tie hnt
tare pondera non valentes Jam
qd reliquu est si qntu elegerint
penus est retis Qntu em ferat
si poetas de dys i mortalius
tmbosa figmenta et theatros
indigna ludibria pnt in his
omibus ardentissima nraiditate
et suauissima uoluntate dys
demonos nraunt et q plo
phyta pnt de optima re
publica her omia tenent re

monenda tamen ut iam di
boni tales multos nosse cogit
malis pessimos atque erona qna
non fuit nosse bona phylos
illa sunt munita ista in honore
ipsos deorum xxii

Quia igitur nihil istos qtu
or eligendum est ne in quos
eos de diis tam male sentiat
Pestur ut nullo mo credendum sit
q apuleius p suade nititur et
quicunq alij sit eiusdem sine
phy ita esse medios demones
nec deos et homines tamq inter
mitios et impios qui hinc se
runt petros mis inde refe
runt deos superbas s esse
spus nocendi cupidissimos a
iusticia penitus alienos superbia
tudos invidiam ludos falli
cia callidos qui in hoc quidem
aere habitant qz dereli supio
ris sublimitate delecti merito
in irresistibilis inpressionis i
hoc tibi qgruo velud rure p
dampnati sunt. Nec si quia
supra tias et aquas aeri sonis
est ideo et ipi sit multis supe
riores hominibus qui eos inter
no corporeos s electo in munit
deo vero pia mente facillime
superant Et multis plane pti
cipatote vere religionis mduz
me tamq raptis subditisq do
minant. Quos maxie pti
mabilibus et fallacibus sig
nis sine fros sine pdictorum
deos se esse p suaserunt quibda
vero vicia eos aliqui attenus
et diligentius intuentibus no
potuerunt p suade q dii sunt at
ideo inter deos et homines inter
mitios ac bnfros impetratores
se ee finxerunt si hi no ista fal
tim honores homines eis defendi
putant qui illos nec deos ee

credebant qz malos videbant
deos aut bonos volebant nec
videbant si quol omo mduz
nos dire honore dno maxime
ne offenderent plos a quibus eis
tuebant in uerata supstioe per
tot sacra et templa seruire

Nam diuersa de illis xxiii
hermes egyptius quem
tinegistrum vocant sensit et sp
apuleius em deos qd illos nega
s si diat inter homines et deos
ita quadam medietate versari
ut hominibus apud ipsos deos nri
videat cultu eos a superioris rel
gione deos no sepat Ille aut
egyptius alios deos diat esse a
summo deos factos alios ab hoib
hoc qui hoc audit si anue poth
est putat dia de simulacris q
opa sunt manum homi ac ille
visibilia et cotratabilia simlac
velud corpora deos eos asseri
si ee aut hys quosdam imitatu
diat qui valeant aliquid sine
adnotend sine ad desideria ne
nulla complenda eos a quibus
eis diu honores et cultus obse
quia deferunt hos ergo deos
spus inuisibiles p antem quida
visibilibus rebus corporeis
materie copulare ut sunt quas
diata corpora illis spiritibus di
tata et subdita simulacra hoc
diat deos facere tamq machina
et admirabilem deos faciendo
accepisse homines pte hinc egi
ri verba prut in man lignum
interpretata sunt pona Et qui de
qgnatote inquit et consors hor
deos q nobis mduz sermo
ptentem hois o aselepi vna qz co
nostris diis inquit et pr uel qd
est si deus ut effector est
deos celestiu factor est deos
qui in templis sit humana p
ita homo factor

nitate contenti. Et paulo post
 a humanitas inquit semp memor
 ature et originis sue illa in di
 vitatis imitatio p[re]senteat ut fiant
 ut ac d[omi]n[u]s ut sui similes essent
 eos et nos fecit ita humanitas
 eos suos ex sui volu[n]tis similitudine
 g[ra]taret. Et t[ame]n aselepius ad que
 maxime loquebat[ur] ei in d[omi]no at
 v[er]isset statuas d[omi]n[u]s p[er] amicitie
 ut ille statuas inquit o aselepi
 ndes q[ui]s tu ipe diffid[as] statuas
 uitas sensu et sp[iritu] plenas. Tu
 aq[ue] facientes et talia statuas
 uitas p[er]fectas easq[ue] f[aci]te uitas s[an]c[t]e
 ompn[u]m multisq[ue] alijs rebus
 iditentes imbecillitates homin[u]m
 uantes easq[ue] m[un]dites tristitia
 eana q[ue] p[er]meritis an ignominia
 selepi q[ue] egyptus ymagin[em] sit
 et. aut q[uo]d est veru[m] i[n] i[n]staurat[i]o[n]e
 estensio om[n]i q[ue] gub[er]nantia
 itq[ue] exierunt in celo. ac si d[omi]n[u]s
 it verus terra n[ost]ra in i[n]d[omi]n[u]m totu[m]
 it templu[m]. Et t[ame]n q[ui] p[er]fecte n[ost]ra
 midentem d[omi]n[u]m. istud nos igno
 mie fas no[n] est. fuit t[em]p[us] est
 si appetat egyptios in cassu p[er]ia
 mente dimitte sedula religione
 pernasse. deinde multis verbis
 hermes h[uius] locu[m] exegit in quo
 videt[ur] hoc t[em]p[us] d[omi]n[u]m quo xp[ist]iana
 religio q[ui]to est v[er]ior et s[an]c[t]ior
 or tanto uehementi[us] et lib[er]i[us]
 n[ost]ra falsa figmenta subuertit
 it q[ui]a verissim[us] saluatoris libet
 hominem ab eis d[omi]n[u]s quos facit
 homo et a deo subdat agno
 t[us] est homo. Et hermes in
 sta p[er]d[omi]n[u]m velud amicus eiusdem
 ludificatoribus demoni loquit[ur]
 nec xp[ist]iani nome[n] euidenter
 exp[er]iuit si t[ame]n ea tollent[ur] itq[ue]
 delectant[ur] quos obseruatione
 celestis similitudo custodiret
 in egypto ita her[et] futura deplorans

luituosa quodammodo p[er]d[omi]n[u]m
 testatur. Erat eni[m] de h[uius] de h[uius]
 diat apl[us] q[ue] cognoscentes deu[m]
 nec fiant deu[m] glorificauerunt
 aut q[ui]as egerit s[ed] enauerunt
 in cogitationibus suis et obscura
 tu est in sapientie cor eor[um] d[omi]n[u]s
 tes eni[m] se esse sapientes stulti
 fa fuit et imitauerunt gl[ori]am in
 corruptibilis dei in similitudinem
 ymaginis corruptibilis hominis
 et cetera que quere[n]t longu[m] est.
 multa quippe talia diat de uis
 vero deo fabricato[n]e m[un]di qualia
 his veritas habet et nescio qu[ia]
 illa obscurato[n]e cordis ad ista de
 labitur. ut d[omi]n[u]s quos q[ui]temur
 ab hominibus fieri semp velud ho
 mines subdi et her[et] finis t[em]p[us]
 plangit inferri quasi quidq[ue]
 sit infelix homi[n]i cu[m] sua sit
 menti d[omi]n[u]m tu sit facilius
 ut tamq[ue] colendo quos fecit nec
 t[em]p[us] sic homo qua[m] ut p[er] eius d[omi]n[u]m
 di possint ee quos fecit homo
 Quis eni[m] sit ut ho[m]i[n]i in honore p[er]it
 petonibus non intelligens apa
 reat q[ue] ut op[er]i dei ad eius yma
 ginem f[aci]t id est ip[s]o homi[n]i op[er]i
 hominis p[er]feratur. Quia p[er] merito
 homo de fecit ab illo qui eni[m] fecit
 cu[m] sibi p[er]f[aci]t ip[s]e q[ue] fecit her[et]
 vana deceptoria p[er]uosa sacile
 gra hermes egyptius quia t[em]p[us]
 quo ausentia ventu[m] f[aci]ebat
 dolebat. Et tu impudent[er] do
 lebat qua[m] imprudent[er] f[aci]ebat
 Non eni[m] her[et] ei reuelant[ur] sp[iritus]
 s[ed] sicut p[er] h[uius] fas qui her[et] p[er]
 dentes cu[m] exultato[n]e dicebant.
 Si faciet homo deas et ecce ip[s]i
 no[n] sunt di. Et alio loco. Erat
 in die illo diat d[omi]n[u]s ex t[em]p[us] n[ost]ra
 similitudo[n]e deit[atis] et no[n] iam est
 eor[um] memoria p[er]re vero de egypto
 to q[uo]d ad hanc rem attinet Ita

stus ysayas pphat et monebunt
manu fra egypti a facie eius et
meretur cor eoz iudicium meum et cetera
huiusmodi Ex quo tunc et illi erant
qui venturus qd' sciebant venisse
gaudebant exualis symeon
qualis anna qui mox natu ihu
exualis elizabeth que etiam
conceptu missu agnouit. Exualis
petrus renescante pre dicens
Tu es xpus filius dei vni hinc
autem egypto illi spūs indicant
runt futura ipalia p ditionis
sue qui ena pnt in carne dno
trementes dixerunt Quid uersti
uite tpe p dēre nos Eius qz
subitu illis fuit qd' futurū qd'
p tū dno opmabant sine qā
p ditionem suam hanc ipam
dicebant quia fiebat ut coīstē
pntetur et h' eat tpe id est an
tēpūs iudicij quo etia dampnatoe
pmiendi sunt in omibus ena
hōmibus qui eoz societate de
tinent sicut religio loquitur
que nec fallit nec fallitur. No
sicut iste quā omi vento doc
trine hinc atqz inde pflatus
et falsis vera pmittens dolet
quasi pituita religione quam
postea confitebitur errorem pty
multa em ad hac nūm redit
ut itū dicat dedus quos hoies
fecerūt ita loquens Et iam de
talibus sunt satis dicta talia
Itēz inquit ad hoīem rōneqz
redeamus ex quo dno dono ho
atā dno est rōnale atqz em
mūanda sūt que de hōie dā
sunt. Omī em inuābilū vniat
amācone qz hō dnam potuit
inuenire nam eam qz effire
Omī ergo p dnam
mī multa errabant dā
deoz rōem maredulū et non
mī aduertentes ad cultū re
ligionem qz dnam inuenerūt

artem qua efficeret deos. Omī
nente aduenerūt vī tute dem
natūa quementem eam qz mīsa
qmī aīas facē nō poterant erro
res aīas demonū uel angeloz e
indiderūt ymaginibus sās dīnū
mīstis p quas ydola et bīfanie
et male vires hīc potuissent
no utz sit qfiteritū. pī demē
admirati quō iste confessus qm
nūpūt p dnam mī multa errā
bant circa deoz rōem maredulū
et non qm aduertentes ad cultū
religionem qz dnam inuenerūt
artem qua efficeret deos. Nūquā
nā saltem mediocriter dixit eo
errasse ut hanc artem inuenerūt
faciendi deos aut qfiteritū fuit
dīre errabant. Iste ergo multū
error et maredulitas nō dīnū
aduertentū ad cultū religionem
quā dnam inuenerūt artem qua
efficeret efficeret deos. Et mīpud
multus error ac maredulitas
et acultū ac religionem dnam
auerfio. Ac inuenerūt ut hōmī
hōmī arte faceret deos. hoc dolet
ut sapiens tamqz religionem dnam
uentū tertio tpe auferri vide
si non et mīdīa maledū suos
errore p dē phtūm et mōvā
penā demonū futurā dolere
qfessit. Si em p dnam eoz mī
errando circa deoz rōem mared
litate et auerfioe aīmī acultū
ut religionem dnam inuenerūt
artem qua efficeret deos. Quid
mīz si hēc ars detestanda qf
fecit auerfioe religionem dnam
aufertur. ac vītās euēdat errorem
fides redaripuit mīredulitātē
cōfessio corrigit auerfionem.
Si em tactis causis dīxisset
p dnam inuenerūt arte qua
faciunt deos. mī fuit utiqz
si quid p dnam qz sapiens
attende et vide nequaquam
a religionem dnam

illos ad hanc artem peruenientes
fuisse. quia homo deos facit si
ueritate non aberraret. Quia
ne deo diuina sunt crederet
anim aduerteret ad cultu reli-
gione quod diuinum. Et in si cas
us huius nos docemus multum
trivem homini et incredulitate
anim errantis atque in fideles a-
ma auersione utriusque scilicet eorum
impudentia resistentium veritati
anim vero idem ipse qui pietatem
huius artis super omnia cetera miratur
in hunc quia illi deos facere quod
st et dolet uenturum esse tempus
quo hoc omnia deorum signum et
hominibus instituta et legibus
obtemperant. auferri consueuerunt. tamen
atque eximuit tunc quia ad ista p-
uicini sit dicens proanos suos
multo errore et in incredulitate
tamen non aduertendo ad cultu
religione quod diuinum inuenisse hanc
artem. quia fuerint deos nos quod
portet dicere uel potius quod
ipse nisi pietas possit gratias deo
deo uero qui hoc gratias tunc quod
instituta sunt abstulit. Nam quod
instituit multitudo erroris abstulit
via veritatis. Quod instituit
incredulitas abstulit fides et
instituit cultu religionis diuine
uersio abstulit ad omni uiam diuinam
in quod uersio. Vnde in sola e-
rupto quia solam plangit in
to demonum spiritus. sed in omni terra
ne cantat. duo tantum nomina
aut uel sane et uel prophetie
se promittant ubi scriptum est.
Cantate duo tantum nomina can-
tate duo omnes terra. Titulus quoque
huius psalmi est. Quia domus
disfructuatur. post captiuitatem
restituatur. cum domus duo
uitas dei que est sancta ecclesia
que est in omni terra post eam

captiuitatem quia illos homines
de quibus credentibus in domum
tanquam lapidibus unius domus
edificatur. captos demonia pos-
sidebant. Neque enim quia deos
homo faciebat ideo non ab eis
possidebatur. ipse qui fecerat qui
in eos sonetate colendo tradi-
rebat. Sonetate dico non ydo-
lorum stolidorum sed versutiorum demon-
um. Nam quid sunt ydola nisi quod
eandem scriptura dicit. Quis illos habet
et non vident et quid tale de
materiis licet a fabro effigatis
in uita sensus caritatis deus
fuit. sed in mundi spiritus eiusdem similes
illis arte illa nefaria colligati
cultorum suorum animas in sua soneta-
tem redigendo miserabiliter cap-
tiuerunt. Vnde dicit apostolus
Scimus quia nihil est ydolum
sed que ymolant gentes demonibus
ymolant et non deo. Volo vos
scire demoniorum fieri. Post hoc
ergo captiuitate quia homines ama-
ligus demonibus tenebant. dei
domus edificatur in omni terra. Vnde
titulus psalmi. ille accepit ubi dicit.
Cantate duo tantum nomina can-
do. omnes terra. Cantate duo et su-
diate nomina eius. uel de die iudicij
salutare eius annunciate in gentibus
gloriam eius in omnibus populis. nunc
Baba eius qui magnus deus et
laudabilis nimis tribus est super
omnes deos. Quia omnes dii ge-
ntium demonia deus in te celos fert.
Quia ergo doluit uenturum fuisse
tempus quo miseret cultores ydolo-
rum et in eos qui colunt diuorum
demoniorum malo spiritui instigatus.
semper nolebat istam captiuitatem
inane quia in facta per tantum edi-
ficare domum in omni terra. promittit
dicit illa homines dolendo promittit
abat ipsa gaudentes et quia

deos in alienaret anfig essent a cultu et religione dñi nosnt mfm
net mptcs mter homies et deos et pte snos pas pestios ac mptissmos
res et quod homies qm mē errates et mredn et anfi a cultu a reli
ne dñi bñ eis sine dñie melioresnt quos deos ipi arte fecerit restat ut

pius victor est qui her p stas
pphas timebant. ead hermes ipi
ea que volebat et dolebat mferi
na aprudentibus et fidelibus et
religiosis s aberrantibus et mte-
dulis et acultu dñie religionis a-
na-sis esse instituta mris modis
tactis est confitari dñi qm eos
am appellet deos. tñ dicit atulibus ho-
mibus stas quales esse utiqz no
debemqz velut dñit colendos no
esse ab eis qui tales no snt qles
fuerit aquibus fa snt. hor est
aprudentibus fidelibus religiosis
simul ena demitans ipos hoies
qui eos fecerit sbinet mpor-
tasse ut eos hñit deos qui no
erant dii verū est quippe illud
pphetia Si fuerit homo deos
et ere ipi no snt dii. deos ergo
tales talu. deos arte stas atulibz
tñ appellasset hermes. i ydolis
demonēs p artem. nescio quam
cupiditatē suaz vinctulis illiga-
tos tñ appellaret stas ab homi-
bus deos no tñ eis dedit quod
plonais apulens. unde iam satis
diximqz et sit mconiens abspu-
dum qz mnting. ut ipi essent
mterpres et mteffores nre deas
quos fecit deus et hoies quos
isdem fecit deus hñit affentes
vota inde mmea refentes. Vñ
em stultū est credē deos quos
fecerit hoies plus valē apud
deos quos fecit idem ipi deus
quā valent ipi hoies quos fecit
idem ipi deus. deno quippe simla-
thio arte mptia colligatus abhoie
fais est deus s tali homi no omi
homi. Quālis est ergo idem deus
que non facit homo nisi errans
et mrednūis mersus adeo vco.
porro si demonēs qm colunt in
templis p artem nescio quam yma-

quibus indita hor est mfidibus
simlacris ab eis homibus qui
arte fecerit restat ut q pñt
demonēs possunt nre quāsi bñfi
pñando magis notentes qz māt
deapientes nre apte mlesnaci
net tñ quodh hos mfi qñ pñttu
alta et seacta dei pñdencia. Vñ
tñt tñm qz mēdy mē hoies et de
pñmā deos mñttu apud hñ
mies valeant. hñ em dñs domus
quos stas angelos nos vocam
rationalesqz creaturis sē celest.
habitatōis sine pñtis ari esse
non pñt aquibus tam longe ab
m affente qz longe ab sñit a v
tutibus vñia et abomitate malū.

Nullo nō igitur quasi
demoni medietate ambi-
est ad benivolentia deos nre por
angelos bonos. s p bone volū-
tis similitudinem quā tñ illis pñt
dñt tñ illis vñm et tñ illis dñi
colut colunt. Et si eos carnalis
oculis vñdē non possimqz hñit
aut dissimile volūtatis et frām
te mfirmutatis mferi sñm. mñ
ab eis longe sñm mte merito n
corpis loco. Non em quā niteri
conditōne carnis habitant. Sed
in mndicia cordis tñna sapiens
eis mñm. Cñ vero sanam ut
quales ipi sñt sñm fide illis m
pñmquāqz si ab illo nos fieri dñt
a quo et ipi fa sñnt ena ipis fa
uentibus credimus.

Ad hñe aduertendū est quō ipi
egypci tñ dolet tñt esse v
tñz quō illa auferent. exegypci
que fatentur amulm errantibus
m credulis et acultu dñie religio-
nis mersis ee m stulta ayt mter-
retera. Tñt tñ ista sñm se
des delubroz atqz templor. se
pñtqz eit mortuoz qz pñm.

na quasi vero si illa non aufer-
ent non essent homines mortui
ut alibi essent homines mortui poti-
us nuda. Et itaque quanto plus
ostendit quod et dies tanto maior
esset nuda sepulchrorum pro maiore
morum mortuorum. Et hoc videtur
ostendere quod memorie nostrae mor-
talis eorum delubris succedunt
et videtur quod hoc legitur ad nos
uerso atque pueris putant apa-
tans nuda fuisse deos interpres
nobis autem totum mortuos in sep-
tibus. Tanta enim homines impie cen-
te in montes quodammodo ostendit
et quod oculos suos ferentes no-
luit videre ut non attendant. Tota
autem his paganos autem non iueni-
unt vix iueniunt deos. quod homines fu-
erunt mortuique domini homines delati
ut ostendo quod varro dicit oes
ideus mortuos existimari inanes
eos et probat per ea sacra que omni-
bus mortuis exhibentur ubi et hi-
dos quicquid fideles tamquam
hoc sit maximum divinitatis indicium
per non solent fieri nisi minimis
elebati. Hermes ipse de quo nunc
igitur in eodem ipso libro ubi qui-
libet primarius deploratus ait
ut ita ista sapientia sedes delubris
atque ipse sepulchros esse mortuos
insensum deos egypti homines mor-
tuos esse testatur. Cum enim dixeret
nos suos multum errantes tra-
eoz idem in credulas et non animi
diverentes ad aliam religionem
et divini invenisse autem quia
fuerunt deos. cum iuvenit inquit ad-
venit virtutem demum natura
necemtem eamque miseres quoniam
nas facere non poterant evocantes
nas demonum vel angelorum eas
videntem ymaginibus suis divinis
et mysterijs per quas ydola et be-
neficiendi et male vires habere
potuissent. Deinde sequitur tam-
que exemplis probatur et dicit

Amus enim tuus o aesclepi medicus
pater inuentor in templis aesclepi
est in monte libie in ta litta toto-
du: drilloz in quo iacet eius imago
mors ho: i. corpus reliquius enim vel
per totum si est hoc totum in sensu
vite meorum remeant in celum omnia
enim nunc hominibus ad infinita perstat
infirmis immo nunc suo que solus
et medicus arte probare. Erre mor-
tuum dixi totum pro eo in eo loco ubi
habebat sepulchrum falsus ac falsus
quod remeant in celum adtingens de-
inde aliud hermes inquit cum
amicum nomine est none in fidei conspectu
nomine prius assistens omnes mor-
tales vndeque venientes adiuvat
atque conficit. hoc enim hermes
maior et mercurius quem dicit
cum fuisse in hermapoli hoc
est in sui nominis similitudine esse per-
hibetur. Erre dux deos dicit her-
mes fuisse estulapum et mercuri-
um de estulapio et thera et latini
hoc idem sentiant mercurium autem
multum non putant fuisse mortuum
que hi ipse cum fuisse testa-
torem alius est ille alius ipse quod
ius eodem nomine interpretatur
non multum prius alius ille sit
alius ipse vnde et ipse fuit estula-
pus ex homine deus secundum testimonium
fieri apud suos vnde huius nuncius
tri nepotis sui adhuc addit et dicit
Cum vero fas sit bona perstat perstat omnia quoniam
quibus obesse fas sit naturam. Deinde multa bona
ut ostendat ex hoc quod esse deos
quos illa arte homines faciunt
Vnde dat intelligi demones se
opinari ex hominibus mortuorum animis
existisse quos per artem quam iuven-
nerunt homines multum errantes
in creduli et religiosi aut invidiosus
simulacris quia hi qui tales deos
faciebant quibus utique facere non
poterant. Tu de ysyde dixeret
quod quicquid quibus obesse fas sit
naturam servitus adiungit tremis.

etiam diis atque mundanis facile est
nasti utpote sunt ab hominibus ex-
utrumque natura facta atque opposita ex-
utrumque natura dicitur ex aia et rege
ut p ara sit demoni p corpore si-
militudine. Unde quidam inquit ab-
estipnis hoc facta aia minipari
coliqz p singulas civitates eoz
aia quos sit qferate videntes
ita ut eoz legibus incolant et
eoz nominibus incupent. ubi est
illa velud quiesca luctuosa q terra
egypti velut sassa sedes delu-
bros atque templos sepulchros
futura esset mortuoz qz plenissi-
ma. Nempe spūs fallax cuius in-
stanti hermesisti dicebat p ei
ipm coactis est cofitei iam se
illam vitam sepulchros et mor-
tuos quos p diis colebant fuisse
plenissima. p dolor demoni p
en loquebatur. qui suas futuras
penas apud stoz memorias
mantis in mune mererant. In
mistas en talibus locis torquet
et conficit et depossessis homi-
corporibus vitantur. **xxvii**

Per tñ nos eisdem mibus
templa sacerdotia et sacri-
ficia instituit qui non ipi s deus
eoz nobis est deus. honoramus
sane memorias eoz tamq stoz
hom dei qui usq ad mortē cor-
porū suoz pueritate retinuit
ut in notescet veru religio
falsis fatis qutis qz enā
si qui antea seniebat timedo
repnebant. Quis autem audit
aliqui fidelit stantem sacerdotem
ad altare enā sup sui corpus mar-
tiris ad dei honorem culti qz qst
tūm dice mibus. Offero tibi
sacrificiū petre vel pauli ut
typiche tñ apud eoz memorias
offeratur deo qui eos et hoies
fecit et mēs et fas suos ante
his celesti honore sociant ut.

ea celebritate et deo vero de
victoris grās agamq et nos a-
imitationem talū rōnaz hūm
palmarū eodem in uorato i an-
lū ex illorū memorie renon-
toe ad hortemū. Quenūqz ihi
adhibetur religiosoz obsequi-
m m m loas ordiata sunt n
non facta ut sacrificia mort
tamq deoz. Quenūqz ead ep-
las suas eo deferūt quod qui
arpiant melioribus nō sit et
implerisq terraz nulla talis e-
consuetudo. tñ quicūqz id faciū
quasqz apposuerit orant et an-
runt ut vestant. uel eam
eis indigentibus largiant. sa-
tisqz eas sibi nolunt p me
m m m nomine dñi m m m. No-
ant esse ista sacrificia m m m
m m m q ead illic offertu-
fieri xpianoz. Nos utiqz m m
nos nec dñis hōibus nei
hūanis cūmbus colimq sicut
colunt illi deos suos. nec si-
fina illis offeimq nec eoz piaz
meoz facta queri. Nam de
de uxore osus egyptia dea
deputibus qui omes reges fuisse
credunt quibus putibus su-
illa tñ sacrificia muenit oia
segetem atq inde spiritus m m
reg et eus consiliario merito
denunt. Unde eandem tñ m
nolūt que et qita malicia o-
etis s mstas eoz lris mēre
mandata sunt sicut leone sar-
dote p dente ad olympiade m
sacrit ailex legant qui vol-
uel put et recolant qui leg-
rūt uel videant quibus hō
mortuus uel delinq eoz factū
tamq diis facta fuerint in-
tuta absit ut eos quāuis de-
habeant fas mibus m m m
tñ deos nos habet ulla exp-
audant qpare. Sic enā m m

constitui sacerdotes nec officiis
sacrificia miribus miris quia mro
grui indebiti illiati est atq;
vni deo tunc debiti ut nec tim-
bus suis nec ludis eos in pisis
oblectemq; ubi vel flamma isti
celebrant deos suos si hi hoies
essent talia comiserunt ut qfata
delictamenta demonum noxiarum
si hoies non fuerunt. Existo qm
demonum sacrales no hnt deū si hnt
sed fortasse homi ab illa arte ^{den sed}
faciendi deos alieno et innoti
illi inptauerunt talem deū qui
eadem arte excellere noluerunt
quid ergo plura nō esse spūs
istos colendos ppter vitā beatū
que post mortem futura est
nullus vel mediocrit prudens
ambigit s; fortasse dicturi sūt
deos quid esse omnes bonos
demonēs aut alios malos
alios bonos et eos p quos
adiutam metim beatū puerū
colendos esse tenebunt quos
bonos opmunt. Quod quale
sit iam i volūte sequi videbū
Tituli lib. i. c. i. e. s.
Ad quem archidiaconi dispo-
nunt pmissa puenit et
qua discedendi se de resi-
dua qoe. **i.** An inter demones
quibus dii superiores sunt sit
ita pē bonos quos pſidio
adverā beatitudinem possit hū-
na aīa puenire. **ii.** Et ne
demonibus apuleus ascribat
quibus romi tū nō subtrahat
nihil virtutis assignat. **iii.**
De phurbaribus que sit p-
opacitē stoycos q; sūa
et passiones que xpianos
uos afficiūt nō ut viciat na-
mit s; virtute exercent. **iv.**
Quibus passionibus deones
constitentes apuleio exagite

quos ope hoies apud deos
asserit adnari q; pſonici
figmentis poetarū infamatos
deos asserunt de quos studi-
os certamine nō hnt ptes
demonum non deos sunt. **vi.**
De diis celestibus et demonibus acri-
bus hominibus q; tēms apulei pſo-
ma defuncto. **vii.** An aīana
celestis deos p intercessionem
demonum possit hōi pūderi
viii. Et sū pſonici sūam
miseri sunt hoies in corpore
mortali quia demones metim
ix. De diis quibus sū
pſonici demonum hominū q;
natura distinguunt. **x.** Quot
demonēs si nec tū diis bti nec
tū hoibus miseri ut in hanc
ptem sūe utriusq; quione
sunt mediū. **xi.** An hoies tū
sūt mortales possunt vici-
tudine esse felices. **xii.** De
mediatore dei et homi homie
xpo ihu. **xiii.** An rōnabli pſo-
ma definerunt deos celestes
definientes tēna tota qia hōi-
bus non miseri quibus ad-
mutatā deos demones suffi-
ciunt. **xiv.** Quot consequenda
vitā beatū que in pſonice
est sūm homi non tali media-
tore indigē hoiem qualis est
demon s; tali qualis est vni. **xv.**
xvi. De falsa demonum dī sua
intercessione vīa spondet ad deū
hōi adiutatur ut hoies a vīa
veritatis auertat. **xvii.** De
appellato demonum iam nec apud
rusticos eoz assinnat in hoc alio
boni. **xviii.** De qualitate sūe q-
demonēs supbos facit. **xix.**
Adque modū dū voluit deorū
in notestē. **xx.** Quid misit in
sūam stoz angelos et sūam
demonum. **xxi.** Hōie deos falso

ascribi dicitur quod tunc et
et angelis sanctis et hominibus
iustis ordinatis septuaginta aucto-
ritate commune est. *et in*

in nupit libet natus
Nec bonos nec malos
deos esse quida opinati
sunt quida vero
dedis meliora sena-
entes tunc eis honores laudisq;
tribuerunt ut multi deos mala
crede audent. Et illi qui deos
quosdam bonos quosdam malos
esse dixerunt demones quoque ap-
pellauerunt nomine deorum quia
et deos si iustus nomine demonum
ita ut ipse ioue que voluit esse
regem totos principes ab hominibus
fateantur demone manipali. hi
autem qui omnes deos non nisi bo-
nos esse asserunt et longe pstra-
tores eis hominibus qui prohibet
boni merito mouet demonum
fas que negare non possunt ea quod
nullo modo adus quos omnes
bonos nolunt quidam posse existi-
mantes diuinum nunc deos et deo-
nes adhibere cognunt ut quidam
multo dissimulat eis in opibus uel
afflictibus prius quibus vni sua
manifestant omnia spiritus id credat
esse demonum non deos si quia eos
demones nunc homines et deos ita
medios constitutos putat. tunc
nullus deus homini misent ut
hinc profertur desiderata inde re-
ferantur impetrata atque plerumque
papui phyzos ac nobilissimi
sentant in quibus velud exalte-
toribus placuit ista exanare
quoniam nunc cultus plurimorum deorum
possit ad consequenda vota beatam
que post morte futura est. libro
superiore quiescimus quo pacto
demones qui talibus gaudent
qualia boni et prudentes.

homines aduersant et dampni
i. sacrilega et flagitiosa facin-
rosa non de quibus homine si di-
uis dicitur signum poetarum
magistrorum artium sceleratam pi-
dam quod violentiam possunt
primiores et amatores di-
bonis gratiae homines bonos
hoc nulla ratione posse optui est
pnde hic liber sicut in illis
sine primis disputatorem qui
debebit de diuina qua noluit
non deos nunc se quos omnes
nos dicitur nec de diu deos
se et demonum quos illos ab-
bus longe aliter quod se ingunt
inter deos et homines tollit
si de diu ipso demonum quod al-
pntem pntet questione.

Est diu alios bonos al-
alios malos demones que
sine sit etiam plurimorum sine
quodlibet sua nequaquam
velud demones bonos sequi
dos sibi esse arbitretur per quod
tamquam medios dicit quos
bonos credit diu conuincit
fertat et studet ut quasi in
eis posset esse post mortem
necnon malignorum spirituum
reptis falsa longe aberrat
a vero deo cuius sola
quo sola anima humana et rationis
et intellectualis beata est.

Que igitur diu est dem-
malorum et bonorum quod
plurimorum apuleius dedis vi-
uersalitatis differt et in multi-
loquens de aeris eorum corp-
bus de virtutibus tacuit aut
quibus essent potius si essent
boni. Tacuit ergo beatitudinis
tam. iudicium vero miserie in
non potuit consistens eorum mi-
tem qua rationales esse prohibet
nequaquam eius est negligenda
discussio.

no salum in p inbutam inuita
 ontute passionibus in iratib
 bus nequaquam tede rede s p
 moti sicut stultas metum mos
 st pcellosis quodammodo p
 omibus agitur verba eius de
 far re ista sunt. Ex hoc ferme
 remoni nro inquit. poete solet
 and quia p nūl avertate op
 es et amatores quozda homi
 nos singe hos p ppare t enche
 flos rontia aduersari et afflige
 hntur et miseri et indignan
 et augi et letari oem q hnt
 nūl faciem pati sūl motu cor
 nis et falso metis p omes roni
 aoni. estus fluctuat que oēs
 nūbele tepestes p nūl adeos
 relesu nūmilitate exultat
 am em mibus verbis illa dubi
 tatio q nō aios aliquas infer
 nes ptes s ipas demoni me
 res quibus ronalia sūt aialia
 velut pcellosum salum dicit.
 passioni tempestate turbat ut
 ne hominibus quid sapientibus
 p pendi sūt qui hūmōdi p
 rōmibus aios apibus hūana
 id est i nūmō m firmitas ead
 m eas hūmō vite coditoe p
 mēte in p nūbata resistit nō
 eis cedentes ad aliquid ad pro
 bandū uel p nūbādi q exorbi
 ter abūmō sapie et lege m
 re s stultis mortalibus et in
 iustis non viribus s moribus
 ites ut non dūa detiores eo
 p vetustiores et debita pena
 insaniabiles p nūmō mēte
 ut iste appellatur falso fluctuat
 nec in ueritate atqz uirtute
 qua turbulent et p nūmō aff
 epignat exulla aini pte to
 p nūmō due sūt sūe p nūmō
 de hūmō aini moribus quos q
 pate mī aut quid sūe tyres

p nūbātes quid affiones uel
 affūs. quid uero sicut iste m
 gretu expressit passiones vocat
 has erio p nūbātes sūe affio
 nes sūe passiones quidā p nū
 dicit ead sapientem i tade s m
 modeatās rōm q subiectas ut
 eis leges quodammodo quibus ad
 nūmō redigunt mod dūmō mēte
 imponat hoc qui sentit p nū
 sūt sūe aia m aia dūmō
 p nūmō sūt qui sēta p nūmō
 rōndidit aia aut sūt sūe
 tade illas oimō hūmōdi passio
 nes in sapientē nō placet hoc
 autem id s sūe tyres m libris
 de hūmō bonos et malos ver
 bis magis quā rebus adūmō p nū
 mō sūe p nūmō rōndidit
 quāt. quāquidē sūe volūt dū
 mō p nūmō sūe rōmō rōmō et
 extia eo q nūmō boni volūt
 esse sūe boni p nūmō uirtutem
 tamqz benenūmōi que uūmō m
 aia est herat ista sūmō et ex
 qui loquendi q nūmō mō appellat
 bona sūe m rōmō uirtutis q
 idē uūmō p nūmō et exūmō
 sit ut abūmō sūe uūmō mō
 uūmō sūe bona sūe rōmō
 p nūmō tū est estimatōe pensent
 nec mōmō q nūmō sūe dūmō
 mō nūmō uirtutis uūmō
 erio mōmō ead m hōmō uūmō
 ut accidant sapienti passioēs
 aini an ab eis sit p nūmō aia
 de uūmō eos p nūmō quā dūmō
 bus facit q nūmō sūe rōmō
 et ipas mōmō hūmō alūmō quā
 p nūmō et p nūmō sūe
 tūe existimo quāt adūmō rōmō
 attinet nō ad uūmō sūe
 em aia oimōmō quibus ad
 id oimōmō ne longū sūe aia
 uūmō q nūmō sit eūmōmō dūmō
 m libris quibus est tyres

notum artitaz fignit agellus
cu illud nauigiu viri elegan-
tissimi eloqui et multe ac fa-
mide scie se nauigasse aliqui
cu quoda phyo nobili stoyto
is phs fuit lacus et nbe-
rius quod ego breuit attigam
narrat agellus cu illud na-
uigiu horribili reo et mari
periculosissimo iactaret mihimode
expalluit qd aiaduer fuit ab
eis qui aderat q nris in mortis
vicinia attentis utz nec ne phys
nro turbachur. demde tepestate
transacta mox ut seruitus pbit
colloquendi uel etia garrendi
son foru quidam ex his quos
nauis illa portabat dices lux-
oriosus asyaticus phs appellat
illudens q extimisset atq pas-
sisset cu ipe mansisset mhe-
pidus meo q impendebat exiro
at ille aristippi foratui risu
retulit qui cu in re simili an-
disset Phidit pro aia nequiss-
imulonis merito no fuisse sol-
licitu se aut aristippi amia ti-
me debuisse hac illo dante froye
depuiso postea quesuit agellus
aphyo no exaglandi animo sed
discreudi que nam illa ro esset
pauis sui qm ut doret horem
suendi studio venit attens
protulit cu de sartimula sua
stoyti epiterti libz in quo ea
scripta essent que agnunt ze-
nonis et aristippi quos fuisse
stoytos principes nomq in eo
libro se legisse dicit agellus
hor stoyas placuisse q animi
vis quas appellant sanctas
as nec in platea est utz et qui
mandant aia cu venit extir-
bilibus et formidabilibus re-
bus. Necesse est etia sapiens
am moneant ita ut paussit

eadem uerba
ab homine
sibi audisse

statim

detzetis

uel panestat metu uel tri-
stia. tamq hys passionibz
pneuentibus metis et rone
officiu nec ideo hi in mente
opinionem mali nec appban
eisy consensu. hor em esse
uolunt in platea idq mte esse re-
sent mte am sapientis et su-
p fult animus eisd passionibu
redit atq accomodat mentis
assu. Sapientes aut qms co-
nitate parat. retinet su de
hys que appetit uel fuge in-
nabilis debet uani et stabi-
m rousa mete sinam. her n
potui quid comodius agelli
b recte breuiss et ut pito-
planus exposu que ille se-
piterti libro legisse comoda-
em ex decretis stoytos dices
atq sensisse qzue si ita sim-
aut nihil aut pene nihil
tat mte stoytos aliosq phs
opinionem de passionibus et
turbationibus aiorz utiq em
mente mente roem q sapi-
abearz dnatore defendunt et
ideo dicit eas in sapiente m-
tade stoyti quia nequaq em
sapiam qua utiq sapiens q
ullo errore obnubilat aut he-
subitit accidit aut amco su-
entis salua serenitate sapi-
pt illa que comoda uel in-
moda appellant qms ea uir-
dite bona at mala Nam pfi
si nihil penderet eas res
phys quas amissit se nauit
quo sentiebat sicut est uita
salus corpus. hys corpus uo-
ita illud pucha phortestare
ur pulloris etia testimo p-
uimph et illam pmonem pa-
et fixam tenet mete sinam
vitam illam salutemq corp-
quos amissionem minaba-
A poterat

tempestatis immunitas non esse
bona que illos quibus in esset
accidit bonos sicut facit iustitia
et aut aut ea uer bona appel-
landa. si quidam iustitie uerba
stamini non res ex animi depulsa
nim est. et quia iustitia est uer
ipius bona vocantur an quid
da diuine ne de his puerur
non inq stoytus quia pira tus
sanest et passent ea non
quilit appellando si equalit
exstimaudo ambo in si bonos
stos seu modis pira tus ad fla-
nam nobis facimus iustitiam
ut alia ea retine non possunt
et dicitur her amittit quibus na
tibus salua et iustitia habe-
t illa quippe quibus iustitia
molat. Ita mens ubi fixa e
illa finis nullas perturbatores
et si accidunt in ferioribus
in pira tus in se qua idem p-
ualere pmitit quia uno ipa
as dicitur et non offendendo
et potius resistendo regimine
uirtutis exerceat. Talem de-
scribit etiam virgilius eneam
ubi ait. mens i mota manet
anime uolunt manes nunc

Non est uir in te copiose
at diligenter unde quid
deistis passionibus doret diuina
optima quia christiana eruditio
hinc deo quippe quam in te
libat regenda et humananda me-
as passiones ita moderandas
et frenandas ut in iustitia iustie
uertat. Denique in disceptatione
ita non in ipse ut plus an
astat nec ut sit tristis si
nde sit tristis nec ut time-
t si quid timeat. Insa enim
tantum ut corrigatur. quia ista

pro afflicto ut libetur. time
pessimi ne peat. Vescio uis
quid sana asidendo rephe-
dat. Nam et inam stoytus
est culpae solere. Si quito
honestus ille stoytus pira-
baet. inam hois libertandi qua
timore naufragii longe melius
et humanus et pios sensibus
accommodatus tyro in resans
sande locutus est ubi ait.
Nulla de uirtutibus tuis nec
amias nec gratia mea est
et uis est aut mea nisi aliene
misere queda in meo corde.
passio qua utiq si possimus
subuenire appellat. Deriuit
aut motus animi ista idem qui
ita prebetur mea ut iustitia
asernet. sine tu indigenti hi-
bit. sine tu ignoscat. pemit
hanc tyro locutor. eglechus
non dubitauit appellare uirtute
qua stoytus inra. uirtu manere
non pudet. qui tu ut donut
liber epeteti nobilissimi ex de stoy-
tibus zenonis et egi sippi qd
huius sette pira tus fuerit. huius
modi passiones in animi sapie-
tes admittit. que uirtus omib
miser libes esse uoluit. unde
fit quod ut si ipa non putet uirtu
qui sapientia accidunt ut contra
uirtute mentis idem qd nihil
possint et uirtu eadem qd sit finis
pira tus atq etia pira tus et
ipos stoytus. Si ut ait nullus
ubi totius ista inu dmi torquet
hoies gentiles gentilis cupid-
ores quia uirtutis. Si adhuc
merito queri potest ut tu aduice
pira tus pira tus in finitatem etia
in quibus bonis officiis huius di-
peti afftus. Sancti uero angeli

effectus non
illius turbu-
lentis

et sine ira puniunt quos accipi-
unt etiam dei lege puniendos et
miseris sine miserie passionis
subueniat et punitis eis quos
diligunt sine timore opitulentur
et sic istas non passionum con-
suetudine locutois humane eam
in eos usurpent. ut quidam op-
similitudine non per affectionem
infirmiorem sicut ipse deus
secundum scripturas nascitur in
ulla passione turbatur. hoc enim ubi
videtur usurpant affectus vi-
na. **I**n istis de suis angelis
quoque dilata videntur quoad
modum dicunt personam mediorum
mones inter deos et homines
constitutos istis passionum estibus
fluctuare. Si enim mente ab his
libera esset durante motus huius-
modi patenter non eos dicit
apuleius simili motu cordis
et salo mentis per omnes cogi-
tationes estus fluctuare. Ipsi igitur
mens eorum id est per animi su-
perioris qua rationales sunt in qua
virtus et sapientia si ulla eis
esset passionibus turbulentis
inferioris animi per rationem
moderandis quod dicerent. ipsa
mentis mens eorum sicut iste pro-
prieus consistit. salo per turbationem
fluctuat. Subiecta igitur
mens demonum passionibus
libidinum formidinum iras atque
hinc inde rebus exueuntur per se
libera est quod sapientia qua pla-
centur diis et ad bonorum morem
similitudinem hominibus consistant
in eorum mens passionum vias sub-
iugata et oppressa. quodque rationis
naturalis. sed ad fallendum et
decepiendum tanto acius nite-
dat quanto ea magis possidet. non
di cupiditas. **VII**
Inod si quis dicit non exori
sed ex malis demonum demonum

modo esse quos poete quorundam
hominum osiores et amatores de-
non paul averitate fingunt
hos enim dicit apuleius salo-
tis per omnes cogitationum motu
fluctuare. quod istos intelligi
ponimus. qui tamen hoc dicit non
quod dant in malis sed omni
modum medietatem propter ac-
cipere in deos et homines
describat. hoc enim ait fin-
poetas quod existos demonum in
deos finit et eis deos non
imponit et quibus voluerit
hominibus ex his amicos in-
tos quod distribuit. sicut carminum
imposita licentia. tamen deos ab
demonum moribus et celestibus
et beatitudinis opulencia reme-
esse prohibent. hoc est ergo
poetas deos dicit tamen dicit non
sunt eos quod sub deorum nominibus
int se decet. propter homines quod
propter paul diligunt vel odere.
Non paul autem averitate di-
cant esse fictionem qui deo
appellari vocabulis qui non d-
sunt in tales describunt. den-
nes quales sunt. denique hinc
esse dicit homerica illa minor
nam que mediis rebus quod
non cogitando acilli intuen-
er. ergo minime illa sunt
poetae vult esse figmentum
eo quod minime deam putat
ut deos quos omnes bonos
beatos quod credit in alta ethe-
rede collocat. paul averitate
mortalium. et autem aliquis de-
sunt quod faveus trojanis
quod alius aduersus grecos
trojanos opitulator. que vero
sen maris nomine idem poe-
memorat quos deos iste ta-
no agentes in habitabilibus re-
bus ponit et hinc demones
pro eis quos amabant con-

eos quos oderant. ut se certa-
uerint. hoc non paul a veritate
poetas dixisse confessus est. de-
his quippe ita dixerunt. quos homi-
bus simili motu cordis et salo-
mentis p omis cogitationi estus
flutuare testatur. ut possent
amores et odia no pusto a s
sicut plus alis eos i venatoribus
et anit. s suas studia pui
p alijs aduersus alios exere
idem vide. phi. curasse psonalis
ne tu hec apoeis taceatur. no
ademonibus medys s abipis
dys quos noia poete fingendo
ponit fieri credent. a vi

ind illa ipa diffinitio demoni-
pas ve mteuda est ubi
ubi certe omes detrimando qplex-
us est. qd ait demones ee que
malia animo passiva nient. id
malia corpore uera tpe etna
Inquid. ne quq. qmcoratis magf
dixit omo q demones ai bonis
saltem hoibus id vident. he
que q no esset i malis. Nam
pos hoies ai aliquid desce-
do complect. suo loco de illis
dicens. tamq. de infimis atque
henis ai pus. dixisset. de celesti-
bus dys et qmendatis duabus
ptibus ex sumo et infimo istis
terto loco de medijs demonibus
loquit. Agit. hoies inquit. ioe
plaudentes orone possentes.
immortalibus ms moribundis
membris senibus et anxys me-
bus. bruis et pgnorib. torpore
diffitibus moribus stibus erdi-
bus pntia. audacia pntia
spe. riss. laboe. fortuna. caduca.
pntulatum. morles. tucti. nui
vniuso que pnti. vassu. pnti.
negida prole. mutabiles. voluti
tpe. tarda. sapia. nta. morte

querula vita. has. mrolit. ai
hic. tam. multa. dicit. que. adphi-
mos. hoies. pntet. inquit. ena
illud. taut. qd. non. erat. esse
paucoz. ubi. ait. tarda. sapia
quod. si. pntississet. mlo. modo
ite. genus. hiam. desce. pntis.
hui. tu. mteuda. diligencia. tmas-
set. Cu. vero. deos. excellencia
qmendaet. ipam. bntidtem
quo. voluit. hoies. p sapiam
puenue. in. eis. affirmant. ex-
telle. pnt. si. aliquos. deones
bonos. velle. mtelegi. aliquid
ena. in. ipos. desce. pntis. ponet.
Vnde. nel. ai. dys. aliqua. bnti-
dinis. pnti. nel. ai. homibus.
maletur. sapiam. putarent.
hic. quem. Vnt. vero. mlti
boni. eos. qmcorant. quo.
boni. discernent. a. malis. q.
us. et. eos. malicie. liberius
expmende. pntent. no. tam
ne. ipos. qua. ne. mltos. eos
apud. quos. loqueba. offendet
significauit. tu. prudentibus.
quid. de. illis. sentire. debent
qmquidem. deos. quos. omes
bonos. bntis. q. edi. voluit. ab-
eos. passomibus. atq. ut. apt
tpe. turbulis. omo. separant. so-
la. illos. corpm. etnitate. quifet
amio. aut. non. dys. s. hoibus
stiles. demones. aptissime. mntul-
tans. Et. hoc. non. sapie. bono
nuq. et. hoies. pnt. esse. pntes.
s. pntu. bntis. passioni. que. stul-
tis. malis. q. dnt. a. sapien-
tibus. vero. et. bonis. ita. regit.
ut. maluit. ea. no. hie. q. vnt.
Nam. si. aio. corpm. s. ai. dys. et
ntate. amos. demones. habe
veller. mtelegi. no. utiq. hoies
ab. hui. rei. consortio. separet
q. et. homibus. eternos. esse

nos quod dubio sicut plerumque
sentit ideo tu hoc genus animi
describet in mortalibus in
morbundis membris dixit esse
a r p hoc si rix homines
propterea quoniam tu dices etiam
non sunt homines quia corpus sunt
mortales propterea ergo demones sunt
quia corpore sunt in mortales
quales igitur sunt mediatores
inter homines et deos per quos ad
deorum amicitias homines ambiant
qui hoc tu hominibus sunt de-
tus quod est in animis melius
id est animi hoc autem huius tu dices
melius quod est in animis de-
terius i. corpus. Tu enim animis
i. animi ex qua consistit et corpore
quos duos anima est utique cor-
pore melior et si infirma et
infirma melior certe etiam
corpore sanissimo atque firmissimo
quoniam namque eius excellentior nec
labe vitio postpositum corpori
sicut autem etiam sordidum argenteo
seu plumbo licet purissimum carnis
estimatur ista mediatores deos
et homines per quos interpositos diis
humana ingit tu dices sunt corpus
etiam vitiosum autem tu hominibus
animi quia religio quia voluit diis
homines per demones ingi in corpore
sic non in animo constituta. Et ne-
nam tandem istos mediatores
falsos atque fallaces quia capite
deorsum nequitia vel pena susce-
dit ut inferiore animis preter
i. corpus tu superioribus superio-
rem vero i. animi tu inferioribus
habeant et tu dices celestibus
impropte semiete quicquid tu hominibus
ante terrestribus impropte digne
sunt miseri. Corpus enim ferum
est sicut etiam salustius ait in
impio corpus summo in utim
admirat autem alium nobis tu dices
ille

alium tu beatus quoniam est quoniam de
hominibus loquebat quibus sunt
beatus mortale corpus est. Isti
autem sunt inter nos et deos media-
tores nos per se perdidit put
quidem dicit de animo et corpore aliter
tu hominibus quoniam est. Et sicut dixi
tamquam impulsu ligati atque susce-
ptum ferum corpus tu dices beatus. In
animi tu hominibus miseris parte
inferiore exaltati superiore delecti
unde si quis propter hoc eos puta-
verit eternitate habere tu dices quia
nulla morte sicut animi transfari
an eos solunt a corpore nec sic
estimandum est eos corpus tam
horatorem etiam vehiculum si eternum
vinculum dampnatorum r
p lotius recte inter memorie
mirum quibus plerumque etiam
excellenter intellexisse laudat
is tu dehumanis animis aperit. Pater-
inquit miror mortalia istis
vincula faciebant ita hoc quoniam
quod mortales sunt homines corpore
ad magni dei preter preter arbit-
tus est ne semper huius vite mi-
seria tenerentur. Hac una midy-
na modicata est iniquitas dem-
one in animi passum. Misera non
mortale sicut homines si eternum cor-
pus accepit. Effet quippe scien-
tes hominibus si mortale tu eis
hrent corpus et tu dices animi beatus
Essent autem pares hominibus si
tu animo misero corpus saltem
mortale tu eis habere mererentur
si tu acquirerent aliquid preteritum
ut ab eternis vel in morte
requerent. Vnde vero non fe-
liciores hominibus non sunt animi
misero si etiam miseres sunt
preter corpus vinculum. Non
aliqua pietatis et sapientie disci-
plina proficientes intelligendo
sunt ex demonibus fieri deos

tu aptissime dicit deos etios
Iat quide et aias homi de-
mones esse et ex hominibus
fieri lares si mortu boni sunt
semures si mali seu laruas
manes ante deos dia si mer-
tum est bonos eos seu malos
esse mitor in qua opinionem
quantam bonissime apiant
sectandis p ditis moribus quib
no videat si uel paululum at-
tendat quingdem pphibet neq
hoies fuerint uel laruas se
fieri di opmatur uel diu-
manes deos futo peiores sint
qito notendi apudiores ut
eaa quibusdam sacrificijs taq
duns bonidibus post mortem
se imitari opmetur ut noceat
laruas quippe dicit esse noxios
demonos ex hominibus fros. s
hinc alia qe est. Inde autem
phibet appellari thre bros ei
demonos q boni sunt am hoc
est boni demonos an quozq homi
demonos esse confirmans. xii
ed nuc de hys agim9 quos
in natura ppa descripsit
nuc deos et homines que aialia
mente romana anno pua cor-
pore acria tpe etia. Vtempe
ni pus deos insublimi celo ho-
mes aut mtra infima disuictos
locis et uate dignitate fereriet
ita confusit habetis inquit illi
vna aialia deos ab hominibus
plum diffentes loco sublimitate
vite ppetuitate uarie pstrone
multo mter se pinguo qmcatu
ai et habitacula pima abmfi-
mis tanta mtrapedo dispestat
et vmanitas illuc etia et m-
defata sit hic caduca et futes-
lina et ingema illa ad bthidien
sublime hec admiserias infini-
tas hic trina mideo qmeorata

tria deducibus natie pthibus ultis
i. finis atq infinis. Vam ta que
posuit dedys laudabilia eadem
repetuit ays quidem verbis ut eis
nduerfa a tria ex hoibus reddet
tria deos hec sut loca sublimitas
vite ppetuitas pftio natie hec
alijs verbis repetuit ut eis tria
qtraria humane conditionis opponet
ai et habitacula inquit summa
abmfinis tanta mterta pedo dis-
pestat quia dicit loca sublimitate
et vmanitas inquit illuc eterna
et indefra sit hic caduca et subi-
lina quia dicit vite ppetuitate
et ingema illa inquit ad bthidi-
nem sublimata hec admiserias
infinata quia dicit natie pftionem. nullo m
tria igit abeo posita sunt deos se pinguo
i. locus sublimis etitas bthido inquit
et m hys qtraria tria homi i. mfi9 qmcatu
mortalitas miseria. Inter hec trina locus
deor et homi qui demonos medi-
os posuit de loco nulla est qtraria
Inter sublime quippe et infimi
locus md medius aptissime habe-
et dicitur. Et cetera bma restat qbz
aut attentoz hida est queadmodum
uel aliena esse ademonibus onda-
vel sic eis distribuunt ut medi-
etas vide exposita. Sed abeis
aliena esse non pnt. Non em
sunt diti9 loci medii nec suu
esse nec infimi ita demonos m
sunt aialia romana nec bros esse
nec miseros sicuti sunt arbusta ut
perora que sunt sensus ut roms
expta recte possum9 dire. Quoz
ergo ro mentibus m est aut nise
ios esse aut beatos uate est. Item
non possum9 dire nec mortos ex
demonos nec etnos. Qua naque
vmanita aut metum vmit aut fi-
niut morte q vmit. Jam vero
isto tpe etnos demonos dicit
Quid igit restat mfi ut hys medi9

de duobus finibus vni habeant
 et de duobus infinis alii. Nam
 si utique de finibus habebunt
 aut utique de finibus medij non
 erunt si in alterutram partem
 respiciunt vel terminantur. Quia
 ergo hijs finibus sicut determinati
 est: tunc utriusque non potest accipere
 extrinsecus parte singulorum mediabitur
 ut patet quia de infinis non
 potest habere eternitatem que ibi non
 est vni hoc de finibus habet. Et
 ideo non est alium ad contemplandam
 medietatem suam quam de infinis
 habeant nisi miseriam eternam
 et itaque sunt personae sub
 finibus deorsum vel contra eterni-
 tatem vel eternam beatitudinem hominum vel
 infirmorum vel miseria mortalium
 vel mortalitas miseria eternitas
 vel eterna miseria. Nam et quique
 illis que indiffinitudine demonum
 posuit non eos medios sicut
 proutebat ostendit qui tunc dicit
 eos habere nobiscum quod quia aialia
 quod mente rationalia quod animo passi-
 ua sunt tunc dii sunt vni quod tempore
 eterna et vni proprium quod corpore
 aerea. Quod ergo medij qui
 vni sunt tunc finibus tria tunc infi-
 nis. Quod non videat relicta medi-
 etate prout nuncietur et depmetur
 in infima. Sed plane eadem ibi
 medij sunt ita in vni ut vni
 habeant proprium quod corpus est ac-
 rum sicut et isti personis atque
 infinis singula propria dii corpus
 etherei homines quod eternum duo
 vero quia sunt hominibus omnibus
 quod quia sunt aialia et mente ratio-
 nalia. Nam et ipse tunc de diis et
 hominibus loquitur. Hecis nunciet
 bona aialia. Et non solent isti
 deos nisi rationales mente percipere.
 duo sunt residua quod sunt animo
 passiva et tempore eterna. quorum

demonum
 ante medi
 oru vel mi
 sera eternitas

sunt vni tunc infinis tunc finibus
 alii ut proportionali ratione libiata
 medietas neque sustollatur. Tunc
 neque in infima depmetur. Ipa est
 autem illa demonum miseria eternitas
 vel eterna miseria. Quia enim ap-
 aio passiva eam miseria dixit
 nisi eorum cultoribus erubisset.
 Porro quia prudentia dei finibus
 sicut eam ipse fatentur non fortu-
 temetate regit mundus. magna
 esset istos eterna miseria nisi esset
 magna malitia. Si igitur. Ita tunc
 dicitur. endemones non sunt eride-
 mones demones quos nunc homines
 et deos isti in medio locaverunt.
 Quia ergo est locus honoris den-
 num qui supra homines infra deos
 istos prebeant adiutorium illis
 inferum. Si enim boni eternique
 sunt proprio et bona sunt eterna beatitudo.
 medios eos esse non potest quia mis-
 dyas operatur multumque separat ab hominibus
 unde frustra isti conabantur unde
 quo demones boni si et in morta-
 les sunt et bona tunc medij constitu-
 antur nunc deos in mortales et
 beatos et homines mortales ac mis-
 ros tunc enim utique habeant cum
 diis et beatitudinem sicut et in mor-
 talitatem nihil aut horum tunc bonum
 et miseris mortalibus quod non
 potius remoti sunt ab hominibus
 dyas quod quia quod nunc utroque medij
 constituti. Tunc enim medij essent si
 haberent et ipse duo quedam sua in
 tunc finibus alterutroque sicut tunc singu-
 lis utroque quia sicut homo quod
 dam medij est sicut inter perocum et
 angelos ut quia perocum est ad
 rationale atque mortale angelus
 aut rationale et in mortale. Med-
 homo est inferior angelis su-
 perior perocibus hinc tunc peroc-
 bus mortalitatem rationem tunc ang-
 lus atque rationale mortale. Ita et

in quibus mediū int̄ b̄ros in mor-
tales miseros q̄ mortales her-
uerunt debent q̄ int̄ mortale
sit b̄nū aut immortale sic miser-
trū et b̄nū et / c. xii

mortalis homo esse possit
magna est int̄ hoīes q̄ oīūda
ent̄ q̄dūm suam h̄milit̄ i f̄ux
erit nesciuerunt hoīem capere
esse b̄tudinis posse q̄ diu mor-
taliter vuit. Q̄rūda vero ex-
tulerūt se et ausi sunt dīre sa-
pientie compotes b̄ros esse posse
mortales. Q̄rūda si ita est / int̄
ip̄i populus mediū constituit int̄
mortales miseros et in mortales
b̄ros b̄tudinem h̄ntes tū in mor-
talibus b̄ros mortalitatem cum
mortalibus miseros p̄f̄o em̄ si
b̄nū sūt inuident neim nam q̄
miserius inuident et ideo mor-
talibus miseros q̄ntū possunt
ad consequenda b̄tudinē cōsu-
lant ut eā i mortales valeant
esse post mortem et angelis i
mortalibus b̄ros q̄ntū / c. xv

Autem t̄ multo credibi-
lius et p̄babilius disputa-
om̄es hoīes quā diu mortales
sūt eā miseri sūt nāc est que
reūq̄ est medius qui nō solum
homo v̄s eā deus sit ut ho-
mies ex mortali miseria ad b̄nū
i mortalitate huius mediū beatā
mortalitas interueniendo p̄ducit
que neq̄ non fieri mortalem
oportebat neq̄ p̄manere mor-
talem mortalis q̄ppe f̄s est
nō infirmata verbi d̄m̄tate
h̄ carnis infirmitate suscepta
Non autē p̄manet in ip̄a car-
ne mortalis quā resuscitauit
amortuus q̄m ip̄e est fructus
mediatoris eius ut nec ip̄i
p̄t quos liberandos mediator
effus est in p̄petua uel carnis
morte remanent p̄uide medi-
atorem inter nos et deum

et mortalitatem h̄re oportuit
tūssimam et b̄tudinem p̄ma-
nentem ut p̄ id qd̄ tūssit q̄rue-
ret mortuus ad id qd̄ p̄manet
tūsseret ex mortuus. B̄nū igit̄
angeli int̄ miseros mortales et
b̄ros i mortales mediū esse nō
p̄t quia ip̄i quoq̄ et b̄nū et i-
mortales sūt. Possunt tūte
mediū esse angeli mali q̄ et i-
mortales sūt tū illis miseri
tū istis h̄is q̄ntū ē mediator
bonus qui aduersus eoz in-
mortalitatem et miseria et mor-
talis esse ad t̄pus voluit et b̄nū
esse in eternitate p̄siste potuit
ac f̄reos et in mortales f̄p̄bos
et miseros noxios sue i morta-
litatis iactantia sedurent admi-
seriam et sue mortalitatis h̄milit̄
et sue b̄tudinis benignitate
destruxit in eis quos rōda p̄-
sua fidem mundanis ab illis
inimicissimā d̄m̄tate liberauit.
h̄o itaq̄ mortalis et miser lo-
ge se iustus q̄ i mortalibus
et b̄ros quid eligit mediū
p̄ quod i mortalitatem et b̄nū
diu ropulsetur q̄ posset delec-
tare et in demoni i mortalitatem
miser est qd̄ posset offendere
i xpi in mortalitate iam non
est. Ibi ergo cauenda est mise-
ria sempiterna h̄c mors t̄m̄da
non est que nō esse potuit sem-
piterna et b̄tudo est amanda
est sempiterna ad h̄c se q̄ntū
int̄ponit medius i mortalis
et miser ut ad i mortalitatem
b̄nū tūssere non f̄uat q̄m p̄-
sistat q̄ impedit. i ip̄a miseria
Ad hoc aut̄ se int̄posuit morta-
lis et b̄nū ut mortalitatem h̄f-
nata ex mortuus faceret i mortales
q̄ in se resurgendo inuānt et
ex miseri b̄ros unde unq̄ ip̄e
discessit alius est ergo medius
malus qui sepat amicos alius

potuit

bonis qui reconciliat inimicos
et ideo multi sunt medij separato-
res quia multitudo que beata est
vniq dei participatio sit beata aug
participatio pnatore misera mul-
tudo malorum angelorum q se op-
ponit ad impedimentu que ut po-
ad beatitudinis adiutoriu etia ipa
multe obstreperit quodammodo ne
possit ad illud vnu bonu beaticu
perueniri ad quod ut pducemur
non nullus s vno mediatore
opus eat et hoc eo ipso aug pti-
cipatioe sinu bea hoc est verbo
dei non fit p qd sita sunt omnia
Nec tu ob hoc mediator est q
verbum maxime quippe i mortale
et maxime bea verbum longe
est a mortalibus miseris sed
mediator p qd homo eo ipso
utiqz ostendit ad illud no solu
bea verum etia beaticu bonu no
oportet queri alios mediatores
p quos arbitremur nobis puen-
tione gradus esse moliendos
quia beatus et beaticus dei suis
pnceps humanitatis nre opendit
pbiut participande diuinitatis sue
neqz em nos mortalitate 4 mi-
seria liberans ad angelos i mor-
tales beos q ita pducit ut eoz
participatioe etia nos i mortales
et bea sinu Sed ad illa trinitate
nug et angeli participatioe bea sit
ideo qui in forma serui ut me-
diator esset infra angelos ee
voluit in forma dei sup angelos
mansit id in inferioribus via
vite qui in superioribus vita no-
em vni est q idem plonatus
aut plonem dixisse nullus deos
miseretur homi Et h p papiu eoz
sublimitatis ait esse spem q ad
nulla attractione homi qtanuau-
rigo demones qtanuari
fateatur et ideo eos aquibus

cxxv

audare

qtanuat no put omes q in-
mundi puter sunt et demones
contractione homi et bores aut
demonu aut si qtractari miseri
horibus nec tu qtanuari demo-
nes put dys p pto meliores se
quia illi si miscent cotamare
Nam hoc deos dicit ee papiu
ut eos sublimet separatos huana
expectatio cotamare no possit
den qnd sum omi creatorem
que nos deu vni dicit sic aploe
pducari asseneat q ipse sit so-
lus qui no possit penia ser-
mois huam qnus ore uel mo-
dre qphendi vix aut sapientis
viris ai se vigore ai quantu
liant atropare remouent mella
hug dei et id quoqz medu velu
in altissimis tenebris rapidissi-
migrustanne limie candidum
nituitate Si ergo signa omnia
vere sinu deis intelligibili et
ineffabili quada puria et si
interdu et si tamq rapidissimo
thorustanne limie candidum
intermittas ad tu sapientiam me-
tibus ai se qntu liant atropare
remouent nec ab eis qtanuari
pt quod e q isti dii ptea costi-
tuitur longe in sublimi loco ne
qtractione cotamant huana
quasi vero aliud corpora illa
ethica q vide sufficiat quoz
luc terra qntu sufficit illustri
Porro si no cotamant sydeu
quos deos omes visibiles de-
nec demones homi cotamant
aspi qnus de pmo videat
an forte vocibus humanis qtan-
rent rorulos et ideo demones
medios hnt p quos eis voca
homi miant aquibus longe
ab sint ut in cotamantissimi
pserent et id iam de rebus
sensibus dicam no em offat

qm acie no qtanuat oculos

contaminari uel di possent si
 adessent uel ai ad sint demones
 put uiuorū corpū vaporibus
 hūanorū si tantis sacrificiorū
 radauerunt nō q̄taminant indo-
 loribus In gustandi aut sensu
 nulla nate reficiende mortali
 intret ut fame adacti nōs
 abhoribus querant Tactus uo
 in p̄tate Nam licet ab eo potissim
 sensu contritatio dicta videat
 hactenus si uellent miscent
 hoibus ut uideat et uideat
 mōuerit et mōuerit Tangēda
 aut que uitas Nam neque
 hoies id cōcipiscere audient nū
 deos uel demonū bonorū cōspici
 uel colloquio fruerit et si intui
 tuositas p̄deat ut uellent quo
 nam pacto quispian inuitum
 tangere deos uel demone qui
 non capti nō p̄t passere uideo
 igit uisibiles se p̄bendo et loque
 do et audiendo di corporaliter
 miseri hoibus possent hoc
 modo demones si miscentur ut
 dixi et nō q̄taminant di aut
 q̄taminarent si miscent in cō-
 taminabiles dicunt demones et
 cōtaminabiles deos Si autem
 q̄taminant et demones quid
 q̄ferit hoibus ad uitā post
 mortem b̄tā quos q̄taminati
 mūdāe nō p̄t ut eos mūdōs
 diis in cōtaminatis p̄t adungere
 nō quos et illos mediū q̄stitui
 si fuit aut si hoc eis sufficit
 nō q̄ferit quid p̄dest hoibus
 demonū amica mediata aut
 ut post mortē nō ad deos hoies
 p̄ demones t̄iscant s̄ simul
 uiuant utiq̄ q̄taminati Ac p̄
 hoc uent b̄t nisi forte quis
 dicat more spongiarū uel hū-
 remodi res mūdāe demones

amuros suos ut tanto q̄m sordidi
 oies fiant q̄nto fuit hoies eis
 uel s̄ t̄gentibus mūdiores
 et si ita est q̄taminatoribus di
 miscent demonibus quo ne
 q̄taminarent hoim p̄miquitate
 cōtrectacōm q̄ ut ait an forte
 di p̄t ab hoibus q̄taminatos
 mūdāe demones nec ab eis eo
 nō non possunt et hoies q̄taminant
 talia sentiat nisi que fallatiss
 demones decepti et si vi-
 deri et nō uide q̄taminat uide
 ab hoibus di quos uisibiles
 dicit clarissima mūdi lūna et
 cetera sydera hūiores q̄ fuit deo
 ues ab ista hoim q̄taminacōne
 qui nō p̄t uideri nisi uelut
 aut si nō uideri s̄ uide non
 cōtaminat neq̄nt ab istis clari-
 mus mūdi lūnis q̄ deos opi-
 nant uideri hoies in radios
 suos has usq̄ p̄tendant et in
 tu eos radij p̄queq̄ in mūda
 diffusi non q̄taminant et di cō-
 taminarent si hoibus miscent
 eia si eet mētus in subueiēdo
 q̄tactus Nam radij solis et
 lūne t̄ia q̄tingitur ut ista q̄t-
 minat lucem. T̄mōz autē plūm
 tam dactos hoies qui tūta cor-
 poralia et sensibilia p̄ incorpo-
 raliū et intelligibilibz post-
 ponenda mūdāuerūt tū agut
 de b̄tā uitā corporaliū q̄tecta-
 tōm facē mētionem ubi est
 illud p̄tōm ubi apt fugiendū
 est igitur ad clarissimā p̄tiam
 et ibi patē tibi oīa. Et ne igit
 inquit classis aut fuga p̄tē
 deo fieri Si ergo deo quāto
 similioz tanto fit quisp̄ p̄mior
 Nulla est ab illo alia longinquitas
 quā eius dissimilitudo In corpo-
 rali uero illi etno et cōmūta

tanto est aia hoib diffinior
quito res tpaliu mutabilu.
qz cupidior. c. xvii

ut ut sanet qm i mor-
tali puitate que i sumo
est ea que in vno sunt morta-
lia et in munda conuenire non
pnt opus est quide mediatore
non tali. qui corpus quidem
habeat in mortale pinguu
sumis anu aut morbidu sileu
nifinis. quo morbo bonis in-
uideat. potius ne sanemur
qz adiuuat ut sanemur. s. tali
qui nobis infinis ex corpis mor-
talitate coaptatus i mortalis
spis iusticia s. silitudinis ex-
cellencia mansit in finis mu-
dandis liberandisqz nobis vere
dnu pbeat adiutori. qui psto
in grammatibilis deus absit ut
grammatone tunc ex home quo
indutus est aut ex homibus it
quos in hore qusatus est Non
en pua sunt hec miam duo q
salubrit sua inuicem miam
uer carne posse cotamari vera
dinitate uer ideo putandos de-
moe nobis esse meliores qa
non hnt carne hic est sicut cu
sta scriptura pducit mediator dei
et homi ho xpus ihus deus d
nitate qua pnt est semp equal
et humanitate qua nobis frus e
pnt non hic bonus est ut copetet
pua facilitate dicimus. c. xviii

Alia aute illi fallacesqz me-
diatores demoes qui cu p-
spis i munda miseri at maligni
multis effabus clareant. p corpo-
raliu cu locoz mtrialia et pae-
roz corporu lenitate a pucti
amoz nos auocant atqz auerte
moluunt no via prebent ad deu
s. ne via teneat impediunt. qm
dem et in ipa via corporali
que falsissima est et plemis

errois. qua no it agit iusticia
qui non palem altitudinem
s. p spualtem qz est mtrialtem s.
militudinem ad deu debet ascedi
in ipa tu via tozli qz demoni
amti p elemetoz gradus ordi-
nant. ut etheos deos et ter-
renos hoies aereis demonijs
medijs qstatutis hoib deos opi-
nant. hic sapiu ut ppt hoc
mtrialli locoz cotrectatoe no
grammat. huana ita demoes
grammati potius ab hoibus q
hoies mudari a deobus credit
et deos ipos cotamari potui
nisi loci altitudine mmentu-
erant tam infelix est ut ista
via mudari se existimet ubi ho
cotamatos demoes cotamati
di cotamabiles pducant et
non potius elingat via ubi
grammatantes m demones em
et ab in grammatibili deo adu-
dam sonetatem in cotamatos
angeloz hoies a cotamatoe
mudent. c. xix

ed ne de verbis etiam
nos certae videamus q
nonnulli istoz ut ita dixerim
demoniacos in quibus et la-
beo est eosde phibent ab al-
angelos dia qnos ipi demoe
iuturpant iam mtriali deob
angelis indeo aliquid disse-
dini quos isti ee no negant
Sed deos bonos demoes vi-
tare q angelos malit Nos
aute sicut scriptura locupit-
sm qua xpiam suuq angela
quidem pti bonos pti
malos. inqum vero bonos
demones scpting. s. ubi
illaz hnt hoc non possum
reptu. siue demones siue
demonia dicunt no malit
significat spis et hant
loquendi consuetudinem i

1 qualitate

1 per qua no
locor distan-
tia sed

in ipsi usqueque secuti sunt ut eorum
etiam qui passim appellavit et
deos multos ac demones colen-
dos esse contempsit nullus fere
sic tam frivolis et doctus qui
videat insande vel seruo suo
dicere demonem habere. si quilibet
se dicere voluit. non se aliter accipi
male dicere dubitavit non possit
dum ipse nos tam contempsit ut
post offensionem animi tam mul-
tas ut iam penes sunt omni qui
hoc verbum non nisi in mala parte
audire consueverunt. quod dixerimus
rogamus. exponere tu possimus
angelos nomine adhibere eandem
offensionem que nomine demonum
fieri poterat evitare. *capitulum*

uamque etiam ipsa origo spiritus
nostris si diuos intueamur.

sibiros affectu aliquid cognitione
dignissimum demones enim dicitur
qui vocabuntur greci est absque
nomine apud autem spiritus sancti locutus
ait. Eadem inflat caritas vero
edificat. Et recte taliter intelligi
sciam nisi tunc prodesse tui caritas
in est. Ene hac ante inflare
in superbia in manifestissime quasi
vento sitatis extolle. Est ergo
indemonibus sancta sine caritate
et ideo tam inflati hoc tam
superbi sunt ut honores diuos
et religionis servitute quam
vero ideo debere sciant sibi sacra
gerunt exhiberi et quibus prae
cipit quos prae adhuc agunt
contra superbia. porro deo
in quia pro meritis possi-
lebat genus humani dei simili-
as que in forma servi appa-
uit quamquam virtute habeat
ne homini nescit in mundicia
sacris inflato demonibus plures
superbia non sancta ipsi ante demo-
nes etiam hoc ita sciunt ut eide

domino in firmitate carnis et dante
dixerit quid nobis et tibi.
Ihu nazarene venisti prode nobis
et factus est in his verbis quoniam
eis et tanta sancta erat et talitas
non erat pena suam quippe for-
midabant ab illo non in illo
infirmam diligebant. Tanti
vero eis in notuit quibus voluit
Tanti autem voluit quibus oportet
fuit. si in notuit non sicut an-
gelis sanctis qui eius secundum id quod
verbum est participata eternitate per-
finitur. si sicut eis terrendis
in notestendu fuit. ex quibus ty-
ranica quodammodo potestate fuerat
liberaturus predestinatus in finem
regni et gloriam semper veritatem
et veritatem sempiternam. In notuit
ergo demonibus non pro id quod est
vita eterna et finis in commutabile
quod illudat proos tui videndo
per fidem que in illo est. corda
mundant. si per quendam suam ipso-
lia sue virtutis effecta et omni-
tissime signa potest que angeli-
tis sensibus etiam maligniorum
spirituum potius quam in firmitate
hominum possent esse constituta conspi-
cia. Denique qui ea paululum super-
menda indicavit. et aliqui alius
latuit dubitavit de eo demonum
princeps. eius temptavit an christus
esset explorans quibus se temptari
ipso permisit ut hominem quem
habebat ad me mutaret ipse et
ex. Post illa vero temptatum
tui angelus sicut scriptum est mi-
nistret et boni viri et sancti
acque ac per hoc spiritibus in mu-
dis metiendi magis magisque in-
notestebat demonibus quibus
esset ut ei inveniunt spiritus in illo
contemptibilis videre. carnis in
firmitas resistere illis audet
is igitur angelis bonis. *xxv*

corpaliū

nis corpaliū q̄ rēd scia qua
inflantur demones vilis est nō
q̄ ead ignari sint s̄ q̄ illis
dei qua significatur tantus rati
est p̄ cui nō tū mōrli vni
etia incommutabili et ineffa
pulsitudine cui s̄tō amōe
mar-desūt oīa que infra sūt
et q̄ illud est nō sūt seq̄ rēd
nita illa rēpūit ut extoto
q̄ boni sūt eo bono ex quo boni
sunt p̄fuerunt Et ideo tertius
etiam tpalia et mutabilia ista
nouerūt qm̄ eorū p̄cipales
tas m̄bo dei cōspiciūt p̄ qd
fuit est mūdus quibus rāsis
quedam p̄buit quēda rēpā
tūta ordinantur demones autē
nō etnas qm̄ rāsis et quodā
cardinales m̄dei sapia q̄tepla
s̄ quorūdam signorū nobis
ocultorū maiore experientia
multo p̄fina q̄ hōies summa
p̄pūit dispoītes quoq̄ p̄as
aliqui p̄nūciant Deniq̄ sepe
isti m̄p̄ illi omo fallit aliud
est em̄ tpalibus tpalia et mutabi
mutabilia rērtāe etq̄ tpālē
et mutabilem mōdū sue volū
tatis et facultatis m̄serē qd
demonibus rēta rēe p̄missi
est aliud m̄t m̄etnis atq̄ m̄o
mutabilib̄ dei legibus que in
eius sapia m̄mūt mutāōnes tpm̄
p̄mde deiq̄ volūtatē que tam
rērtissima quā potentissima ē
om̄i spūb̄ eius p̄cipatōe q̄nos
rere q̄ s̄as angelis itā distre
none donatū est Itaq̄ non sō
lū etni vni etiā b̄i sūt boni
m̄t qm̄ b̄i sūt deus illis est
ap̄io creati sūt illius quippe
indecimabiliter p̄cipatione

et rērtēplacōe p̄ferunt et
os s̄ p̄lōm̄t m̄ahunt deo
quā demones dīcē eisq̄
animāe quos a sūmo deo rē
ditos deos s̄atib̄ eorū auctor
et m̄gr̄ p̄lō dīcunt q̄ volūit
non em̄ m̄ eis de v̄rborū cō
trouersia labōandū est Si em̄
s̄t rērtēplacōes ut tū a sūm
deo s̄tōs et si non p̄ se rēd
s̄ ei aquo s̄tā sūt ad hēndō b̄i
esse dīcūt hoc dīcūt q̄ dīdīm
quodq̄ eos nōie appellēt h̄at
ant p̄lōm̄orū esse finem sue
om̄i sue m̄etiorū m̄etiorū h̄is
in uenit p̄t Nam et de tpm̄
nomine qd̄ h̄m̄ustemōi i mōrtā
lem b̄rtm̄q̄ creaturā deos ap̄
lant Ideo nū nos et tpm̄os p̄
nulla dissensio est quia et in
m̄is s̄atib̄ h̄is s̄egitū Deniq̄
deorū dīcē locutū est Et alibi
Cōfitemi deo deorū Et alibi
Rex martius s̄p̄ om̄s deos
Illud autē ubi s̄r̄ptū est Ter
ribilis est s̄p̄ om̄s deos dī
dā sūt demitēps oīdit Sed
em̄ Cū om̄s dīi gēntiū de
ma dīcē ante rēlōs fērit Em̄
om̄es ergo deos dīxit s̄ gēnti
i quos gēntes p̄ dīcē h̄nt qm̄
sūt demōna ideo terribilis ē
q̄mō terrore dīcē dīcēbat P̄
p̄dē nos Illud v̄ro ubi dīcē
Deus deorū nō p̄t m̄telligi
deos demōnōs et rex maḡ
s̄p̄ om̄s deos absit ut dī
s̄p̄ om̄ia demōna Sed hōi
quoq̄ m̄p̄lō dei eadē s̄r̄ptū
deos appellat Et m̄gr̄ dīcē
dī estis et filij A deos quid
est deus deorū Et s̄p̄ hōs dī
os qm̄ dīcē est Rex marti
s̄p̄ s̄p̄ om̄es deos dīcē s̄r̄ptū a n
exclē om̄es p̄t itaq̄ m̄telligi
hōr deorū deus qm̄

bis quibz si omnes homines dicti
 sunt dii q. m. p. l. o. d. e. i. s. i. t. q. u. e. m.
 p. a. n. g. e. l. o. s. u. e. l. p. h. o. i. c. e. s. a. l. l. o. q. u. e.
 d. e. u. s. q. u. i. t. o. m. i. s. i. n. m. o. r. t. a. l. e. s.
 e. o. n. o. i. e. d. i. g. n. i. s. i. n. t. q. u. i. e. a. f. i. r. i.
 u. n. t. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. a. d. q. u. a. d. e. m. i. n.
 t. o. l. e. n. d. o. a. n. i. m. a. h. o. i. e. s. p. u. e. n. i. e.
 e. r. u. n. d. i. n. d. e. b. i. t. i. s. i. n. s. i. n. o. f. r. u. s. t. a.
 m. i. s. e. r. i. i. s. s. i. n. e. e. x. p. r. e. s. s. i. u. s. h. o. i. e. s.
 m. i. n. i. p. a. t. o. s. d. e. o. s. q. u. i. a. i. l. l. o. s. m.
 m. o. r. t. a. l. e. s. e. t. b. e. n. e. d. i. c. t. o. s. q. u. i. b. u. s. n. o. s.
 e. q. u. a. l. e. s. f. i. t. i. d. e. s. i. n. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e.
 p. r. o. m. i. t. t. i. n. e. c. s. q. u. i. t. i. l. l. o. r. u. m. e. x. c. e. l. l. e. n. t.
 a. l. i. q. u. e. e. o. r. u. m. n. o. b. i. s. c. o. s. t. a. n. t. i. e. d. e. i.
 i. n. f. i. d. e. l. i. s. a. u. d. e. t. i. n. f. i. r. m. i. t. a. s. q. u. i.
 i. n. h. o. m. i. n. e. f. a. c. i. l. e. e. s. t. e. u. t. a. r. e. e. t.
 e. u. d. e. n. t. i. u. s. d. i. a. d. a. b. n. e. r. i. t. h. o. i. e. s.
 d. i. m. p. l. o. d. e. i. u. t. r. e. c. t. i. a. r. f. i. d. e. n. t. e. s.
 f. i. e. n. t. e. i. s. e. s. s. e. d. e. i. s. i. n. q. u. i. d. i. c. t.
 e. s. t. d. e. u. s. d. e. o. r. u. m. q. u. i. a. e. t. s. i. a. p. p. e. l.
 l. e. n. t. u. r. d. i. i. n. m. o. r. t. a. l. e. s. i. l. l. i. e. t.
 b. e. n. e. d. i. c. t. i. q. u. i. i. n. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. f. i. n. t. t. u. d. i. c. t. i. s.
 d. i. i. d. e. o. r. u. m. i. d. i. i. h. o. m. i. n. u. m. p. l. o. d. e. i.
 c. o. n. s. t. i. t. u. t. o. r. u. m. q. u. i. b. u. s. d. a. t. u. m. e. s. t.
 e. g. o. d. i. c. i. d. i. i. e. s. t. i. s. e. t. f. i. l. i. j. e. x. c. e. l. l. i.
 o. m. i. s. h. u. i. c. e. s. t. q. u. i. a. y. t. a. p. p. l. u. s.
 e. t. f. i. f. i. n. i. t. q. u. i. d. i. c. i. t. d. i. i. s. i. n. e.
 i. n. t. e. l. o. f. i. n. e. i. n. t. i. a. f. i. n. i. t. i. d. i. i. i. n. f. i. n. i.
 e. t. d. i. n. i. m. u. l. t. i. n. o. b. i. s. t. u. v. i. n. u. s. d. e.
 p. r. e. x. q. u. o. o. m. n. i. a. e. t. n. o. s. i. n. i. p. s. o.
 e. t. v. i. n. u. s. d. u. s. i. h. u. s. x. p. i. u. s. p. q. u. e. r. u.
 n. a. e. t. n. o. s. p. i. p. s. u. m. N. o. n. m. u. l. t. u.
 u. r. g. o. d. e. n. o. m. i. n. e. d. i. s. p. u. t. a. n. d. u. m. e. s. t.
 a. i. r. e. s. i. p. s. a. i. t. a. t. a. r. e. a. t. u. t. a. b. s. t. r. u.
 p. u. l. o. d. u. b. i. t. a. t. o. r. i. s. a. l. i. e. n. a. f. i. t. q. u. i. d.
 v. e. r. o. q. u. o. d. n. o. s. e. x. e. o. r. u. m. i. n. m. o. r. t. a. l. i. u.
 i. n. o. r. u. m. i. n. i. s. s. o. s. e. s. s. e. a. n. g. e. l. o. s.
 n. a. m. q. u. i. d. e. i. u. o. l. u. n. t. a. t. e. h. o. i. e. b. u. s.
 m. u. t. a. r. e. n. t. i. l. l. i. s. a. n. t. e. n. o. p. l. a. c. t.
 q. u. i. a. h. o. c. m. i. s. t. e. r. i. u. n. o. p. i. l. l. o. s. q. u. o.
 e. o. s. a. p. p. e. l. l. a. n. t. i. n. m. o. r. t. a. l. e. s. e. t.
 b. e. n. e. d. i. c. t. o. s. S. e. d. p. d. e. m. o. n. e. s. f. i. e. r. i. n. e.
 u. n. t. q. u. o. s. i. n. m. o. r. t. a. l. e. s. t. u. n. o. n.
 n. a. b. e. n. e. d. i. c. t. o. s. a. u. d. e. n. t. d. i. c. e. a. n. t. r. e. c. t. e.
 i. n. m. o. r. t. a. l. e. s. e. t. b. e. n. e. d. i. c. t. o. s. u. t. i. n.
 r. e. m. o. n. e. s. b. o. n. o. s. n. o. n. d. e. o. s.

sublimit' collocatos et ab huius
 contrarietate semotus quibus non
 quoniam via videat' tu ita detesta
 bile est nome demoni ut hoc
 modis omnibus a sanctis angelis nos
 remouere debeamus vnde ergo ita
 liber iste claudatur ut facinus
 i mortales et beros qd vident
 qui tu facti et creati sunt medi
 os non esse ad in mortalem bntu
 diem p durepdis mortalibus
 miseris aquibus utaqz dia sept
 em ante medij sunt quem budo
 in mortalitate in superioribus
 miseriam in inferioribus qd mto
 malicie miseri sunt bntudine qua
 no hnt mudi nobis put ponis
 qd pbe vnde nichil hnt mnti
 demoni q nobis digni afferat
 tu eos tanq admtoes colere
 debeamus qd potius ut decepto
 res vitare debemus qmos aut
 bonos et ido non solu i morta
 les vni eni beros deoz nome
 facis et sacrificijs pnt vita bntm
 post morte adpiscenda colendas
 putant qualescuqz illi sunt et
 quoz vocabulo digni sunt non
 eos velle ptale religionis obse
 quiu uel vni den coli a quo creati
 et auq pnapatoe bnt fut admiu
 te po insequeti libro diligenti
 differemus *lib. 2. x*

Et ann bntudinem sine auge
 as sine hominibus p vni dui
 ihi ena psonas defuisse s uel
 hui quos ad hoc ipm colendos pu
 tant vni hui deo an ena sibi fac
 ficari voluit esse quendi De
 supra iudicatioe quid psonas sen
 ferit De vero dei iustm agno
 psona qius creatoru vniuersi
 tatis intellexerunt denariu colen
 do angelos seu bonos seu malos
 hore dno Ex vni vero deo
 sacrificiu debeant De sancti
 cis que deus no requirit s ad

significatorem eorum offerri voluit que
requirit De vero p[ro]p[ri]o sa-
crificio Et s[an]c[t]os angelos ea
sit in nos dilato ut nos non su-
os s[ed] vniq[ue] veri dei voluit esse
cultores De miraculis que de-
os ad corroboranda fidem p[ro]p[ri]os
etia p[er] angelos misterium p[ro]missi
suis adhibere dignatus est De
illius artibus demonum nullum in
temporibus p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is quedam
p[ro]p[ri]o quedam quasi n[on] p[ro]p[ri]o ver-
satur De temeraria que falsa
purgatorem demonum in vocatone
p[ro]mittit De ep[isto]la p[ro]p[ri]a ad ame-
bontem egypti qua petit dedime-
sitate demonum se doceri De
miraculis que p[ro]p[ri]os angelos
misterium deus verus opa-
De invisibili deo qui se visibilem
sepe p[ro]stiterit no[n] s[ed] q[uod] est s[ed]
s[ed] q[uod] poterunt ferre terne-
tes De vno deo colendo no[n]
solum p[ro]p[ri]o etiam s[ed] etia p[ro]p[ri]a ip[s]a
beneficia qua vniuersa in p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
deuote p[ro]p[ri]a q[uod] s[an]c[t]is demonum s[an]c[t]o-
rum angelos que p[ro]p[ri]e dei
p[ro]p[ri]erit An dep[re]canda b[e]n[e]d[i]c[t]a
vita h[uius] angelis sit nedendum
qui se soli exigit h[uius] d[omi]no
an vero illis qui non se sed vni
deo s[an]c[t]o p[ro]p[ri]at religione seruire
De archa testamenti inuanti-
Asq[ue] signis que ad comendanda
legis ac p[ro]missionis auct[orit]as d[omi]n[u]m
f[aci]t fuit Contra eos qui demoni-
iaculis quibus dei p[ro]p[ri]us erudit[us]
est negant et q[uod] lib[er]is esse nede-
dum Et ne r[ati]o sit visibilis
sacrificii q[uod] vni vero & invisibili
deo offerri deet vera religio
Desumo veroq[ue] sacrificio q[uod] ipe
dei et homi[ni] mediator eff[icit]us est
Demo p[ro]p[ri]is demonibus dato ad
glorificandas qui p[ro]p[ri]erant in

passionem qui aereos sp[irit]us non
placando ip[s]os n[on] deo p[ro]p[ri]ando
vicerit Unde sic s[an]c[t]is adu[er]sum
demonibus p[ro]p[ri]as et vnde cordis v-
purgat De p[ro]p[ri]is in q[ui]b[us]
p[ro]p[ri]a purgatione aie esse p[ro]p[ri]a
De vno veroq[ue] p[ro]p[ri]o q[uod]
solum nam h[uius] p[ro]p[ri]at et
renouat omnes s[an]c[t]os et sublegis
i[ps]e et subp[ro]p[ri]is s[an]c[t]is in s[an]c[t]o
et fide xpi iustificatos fuisse
De inconstancia p[ro]p[ri]a n[on]
p[ro]p[ri]onem veri et auct[orit]is demonum
fluctuantis De impietate p[ro]p[ri]a
qui etia apulei n[on] s[an]c[t]is d[omi]no
Et in p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
obsecutus no[n] potuit vera sapi-
a est xpus agnosce De
tarnat[ur] d[omi]n[u]m in i[ps]u xpi quam
confiteri p[ro]p[ri]os erubescat in
etas Exalta p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]m
p[ro]p[ri]a refutauit et dissennendo
correxerit Contra archim[and]rite
p[ro]p[ri]os quo aiam h[uius] deo
asserit esse coeterna De
uersali via aie libe[ra]nde qua p[ro]p[ri]a
male quendo no[n] repit et quam
sola gra xpiana rescant

Om[ni]a ita p[ro]p[ri]a est qui
quoq[ue] modo uti p[ro]p[ri]a
b[e]n[e]d[i]c[t]os esse omnes homines
velle Et in aut sunt n[on] vnde
d[omi]n[u]m mortaliu[m] qui n[on] s[an]c[t]is m[an]u-
magne q[uod] t[em]p[or]is s[an]c[t]is t[em]p[or]is si
in quibus p[ro]p[ri]a sua studia et o[mn]i-
t[em]p[or]is quas in mediu[m] addu-
atq[ue] disant et longu[m] est et in
Si eni[n] resolt qui hoc legit q[uod]
in libro ege[n]t[is] octauo m[an]u-
p[ro]p[ri]is in quibus h[uius] debet vni
que post morte p[ro]p[ri]a est q[uod]
tractaret in ad eam vni de v[er]o
qui etia eff[icit]us est deo an p[ro]p[ri]o
dus religione sacrificii ferueno

puenire possimus no ena hic eade
 reperi expectant pfectum in posset
 relegendi si forte oblitus est ami-
 nulari memoriam. Etiam psonas
 omni phos mto nobilissimos
 p ea quia sape ponuntur. hact
 i mortalem ac ronallem uel mlt
 laudalem hois nam nisi phapato
 illius hinc dei a quo et ipa et
 mundus fuit est beatu esse non
 posse ita illud quod omnes hoies
 appetit. i. uita beatu queq. isti
 assentur negant. qui no illi
 uni optimo. qui est incommutabilis
 deus puitate casti quouis adhe-
 re. Sed quia ipi q. siue redentes
 uantati error q. plos sine ut
 ut aplos. Euangelicantes inco-
 hitatibus suis multos deos.
 ita putauerit uel putari put
 uoluerit ut quida eoz etiam
 demonibus duos hoies sanos
 et sacrificos defendos esse re-
 erent quibus iam no pia ex-
 pte iudicant. Itur uidendum
 ac dissidendum est quidnam deus
 donat in mortales ac bti in re-
 estibus sedibus diuinitatibus pi-
 apatibus constituti quos isti
 eos et ex quibus quosda uel
 bonos demones uel nobisam
 angelos uolunt quid credendi
 mit uelle a nobis religio pie-
 atem q. seruari hoc est ut ap-
 pus dicant. ut ead sibi am tui
 eo suo qui ena in est placent
 is ut sana faciant et sancti-
 emq. uel aliqua ma seu nos
 pos religionis ritibus reserue
 it est em diuitati. uel si exps-
 lus dicendit est deitati debitz
 ultus ppter que uno uerbo
 significandu qui nunti satis p-
 quon no omittit latini q. ero
 ibi nre est in summo quid uelim
 uel latram quippe in ubi ubiq.
 ras septuag. positi est. mte-

ptati sunt seruitute. Et ea ser-
 uitus que debetur hominibus fm
 qua precepit aplos seruos dms
 subditos esse debe alio nomine
 q. ree mutipari solet latia uo
 fm consuetudinem qua locuti s
 qui uobis dms eloquia condide-
 rit aut semp aut tam frequet
 ut pene semp ea dicit. seruitus
 q. ptiuet ad colendu dei. pro-
 inde si tui cultus ipe dicit no
 soli deo deberi ut dicunt em co-
 lere et hoies quos honorificat
 uel recordat uel pnia frequet
 tamq. uel soli ea quibus nos
 religiosa humilitate subiam. Et
 quedam etia que subiecta snt uob
 phibent soli. Nam ex hoc uo
 et agrotose et coloni et mcole
 uolunt. Et ipos deos no ob aliud
 appellant relicolas nisi q. relin-
 tolaunt. no utq. uenendo s mbi-
 tando tanq. reli quosq. quosda
 colonos non sicut appellantur
 coloni qui condicendi debet ge-
 ntali solo ppter cultum sub dms
 possessor. s sicut aut quidam la-
 tini eloq. magnus auctor. vrbz
 antiqua fuit tyrij temere coloni
 admittendo em colonos uoluit
 no ab agnitione. hinc et ciuita-
 tes a maioribus ciuitatibz uelut
 plos exantibus condite colonic
 mutipant. ac p hoc quid nunti no
 deberi nisi deo ppa quada noie
 uerbi hinc omis uerissimu est
 Sed quia et aliad res dicitur
 cultus ideo latine uno uerbo
 significari cultus deo debitus no
 pt. Nam et ipa religio ipius dis-
 tinctus non quilibz s dei cultu
 significat uideat. Unde isto no-
 me interpretati snt in eam q
 q. ree tristia dicit. fm quia satis cresca
 loquedi consuetudine non impi-
 torz con uili et doctissimoz et
 cognatombz huius atque.

affinitatibus et quibusque uni-
tudinibus dicitur exhibenda reli-
gio non ea vocabulorum sonantia
signum cum de cultu dei vertitur
questio ut fidenter dicere valeamus
religionem non esse nisi dei cul-
tum qui videtur hoc verbum a
facienda observantia propinquitatis
humane insolentius auferri pietas
quorum prope dei cultus intelligi
solet quia greci eusebiam vocat
hec tu et erga patres officiose
hunc dicitur. more autem voluit
hunc non etiam in opibus imitari
quantum. Quod ideo arbitror
evenisse quia hec fieri precipue
mandat deus ea quod sibi vel
pro sacrificiis vel pro sacrificiis
placere testatur. Et quia loquendi
consuetudine factum est ut et deus
ipse dicatur pius que sane greci
nullo sui sermonis usu euseben
vocant quous eusebiam propter
illos etiam voluit usurpare.
Unde in quibusdam scripturis
locus ut dicitur tertior apparet
non eusebiam quod ex bono cultu
si theosebiam quod ex dei cultu
compositum resonat dicere maluer-
unt ut libet autem horum nos
vno verbo enunciare non possumus
etque ita latine grece interpretatur
et latine interpretatur sermo si
ea qua colimus deum vel que
trecenta grece latine autem dicitur
religio si ea que nobis est erga
deum vel qua illi eusebiam nos
vero non vno verbo exprime sed
dei cultu possumus appellare hanc
ei tamen deo debere dicimus qui verus
est deus facitque suos cultores
deos. Quia igitur igitur sunt in celestibus
habitaculis in mortales et
beati si nos amant nec beatos esse
nos voluit colendi utique non sunt
si amant autem et beatos voluit

Distinctio

proinde videtur. Unde et ipse
non aliunde ipse et aliunde nos
ed non est nobis ullus
hys excellentioribus phis
gone conflictus. viderit enim
his multis modis copiosissime
daverit. hinc illos unde et
fieri beatos obiecto quodam linei
telligibili quod deus est illis et
est quod illi a quo illustrantur
clarerant atque eius participandi
per se hinc subsistunt. Sepe
tunc plotinus asserit sensi-
plonis explanas ne illam quod
dem qua credunt esse universi-
tatis animam aliunde beatam esse
nam idque esse hinc quod ipse
est si a quo creatum est et qui
intelligit illuminante intellectu
lucet. dat etiam similitudinem
ad illa incorporea de hys celestibus
conspiciuntur apud corporibus
quam ille sit sol et ipse sit
anima quippe solis obiectu illu-
re putat. Dicit ergo ille in
plonius animam rationalem suam
potius intellectualis dicenda su-
Ex quo etiam hinc in mortalibus
beatos quod animas esse intelligit
in celestibus sedibus habitare
dubitat non hinc supra se nam
nisi deus qui fabricatus in
a quo et ipse factus est nec a
de illis signis prebere vitam
beatam et hinc intelligentiam
ritatis qua inde prebetur et
consonas etiam ut legitur
fuit homo missus ad eos cum
eat iohannes hic venit in testem
ut testimonium prebet de lumine
omnes credunt per ipsum. Non est
ille lux si ut testimonium prebet
de lumine. Erat hinc verus qui
luminat omnem hominem veniens
in hunc mundum quia dicitur
satis ostenditur quam rationem
vel intellectualem qualis

iohes sibi finne esse no posse.
 altius nei tuis pnapatoc lute
 or et ipe iohes fatetur ubi ei
 habens testom dicit. Vos oes
 eplentudine eius accepimus
 ue tu ita sint si ploma tu
 uel quicunq; alij ista sence-
 nit cognoscentes deum si ut
 en glorificarent et grās agerit
 et enanescerent in cogitacōib;
 ius nec plos enōib; pñm
 ageris fient pñm resistē no mi-
 nit pñm confitent et illis i
 mortalibus ac bñs et nobis
 mortalibus ac miseris ut i mor-
 tales ac bñ esse possim; vñ
 en deoz colendo qñ et nosce-
 rit et illorum
 iuc nos feruitute que et
 latia greta dicit inq; bñs
 ius sine in nobis ipis debet
 inq; en templū finit omes et
 inq; en templū finit qñ et
 inq; en concordia et singulos in
 stare dignat non in omnibus
 ma in singulis maior qñ nec
 uole descendit nec pnapatoc
 inuit. En ad illū finit est
 lūre cor nñm eius vngento
 in sacro dote placitū. En tēptas
 idinas redim; qñ usq; ad sag-
 mine pro eius veritate recta
 in suauissimū adoleu; mēso
 in eius spñm pro frōq; amde
 sagittimus. Ei dona eius i nob
 iōq; ipos nouem; et reddim;
 e bñficio eius solemnitatib;
 fñs et diebus statuis dñm;
 iñm; qñ mēoriam ne uolūne
 tpor; mērata subrepat obliuio
 e sacrificam; hostiam hñlitas
 e laudis in aia cordis igne fer-
 uide caritatis adhuc videri
 sut videri potit ei; rohen dñ
 nōm pñm et cupiditatem
 nala; labe mēdamur et eius
 inme consecramur Ipse est

en fons nre bñtudinis. ipe est omib; appetitib;
 finis hñt eligentes uel potius re-
 ligentes amiserunt em negligē-
 tes hñt ergo religentes vnde
 et religio dñi pñbet. ad en
 dilaoe tendim; ut pueniedo
 quiescam; Ideo bñ qñ illa
 fine pñcti. bonū em nñm deau;
 fine inter pñm; magna totēd
 est. nullū aliud quā illi rohe-
 rare tñq; vñq; aia mēstacit
 mēstacit pñt amplexu vñs si
 mplet. fñmda qñ mēstacit
 hoc em bonū dilige in tota aia
 et in tota virtute papm; adq;
 bonū debem; et hñm; dñi
 qñm; dñi et quos diligit
 dñe sic complere illa pñpta in duo
 quibus tota lex pñdet et
 pñeta Diliges dñm deū tuū
 in toto corde tuo et in tota aia
 tua et diliges pñm tuū sicut
 tēpm; ut qñ homo se diligit
 nosset constitutū est ei finis q
 referet oia que agēt ut bñ
 esset. Non em qui se diligit
 aliud vlt esse qñ bñs. Sic at
 finis est adhe;e deo Jam igit
 fñenti dilige sepm; in mēda;
 de pñmo diligendo sicut sepm;
 Quid aliud mandatur nisi ut
 ei qñm; pñt comendet diligendu
 deū. hñt est deū nñtus hñt vñ
 religio hñt recta pietas hñt bñ
 deo debita seruitus. Quid igit
 in mortalis pñs qñta libet virtu-
 te pñda si nos diligit sicut se-
 pm; ei vlt esse subditos ut bñ
 pñm; aia et ipa subdita bñ est.
 Si ergo nō colit deū miseri est
 quia pñatur deo Si autē colit
 deū nō vlt se colī pñdeo. Isti
 em potius dñe sine suffragatur
 et dilaois vñm; fñuet quā
 scriptū est. Sacrificans dñs era-
 dirabitur nisi deo soli. Nam ut
 alia nñt taceam que pñnent

ndireligionis obsequium quo colit
deus sacrificium certe nullius homin
est qui audeat dñe debet nisi
deo. Multa denique decultu dño
usurpata sunt que honoribus
defect hñanis sine hñilitate in
una sine adulatore pefasera ita
ut quibus ea defuit hñes
habentur qui dñit colendi et
uenerandi si ante multu eis
additur et adorandi. Quis
vero sacrificandi censuit nisi
en que deū aut sanctū aut pu
tant aut finxit. Quia porro
antiquus in sacrificando sit dei
cultus. Dño illi frēs cayn et
abel satis indignant. quod ma
ioris deus reprobanit. sacrifici
minoris aspexit.

nis autē ita desipiat ut
estimet aliqbus usibus
dei esse uicaria que in sacrifici
quod nō offerunt. Quia tñ multis
locis dñia scriptura testatur
ne longi faciam? Breue illud
de pñs s. qmēdare sufferent
Dixi dño deus meus es tu qui
honor meorū nō egēs. Non
solū igit pēde uel qualibet
alia re corruptibili atque terrena
si ne ipa quide iusticia hominis
deus egi credendus est totūq
q colitur deus homi pdeset
non deo vltq em fonti se quisq
dixit consuluisse se bibet aut
lucā si viderit vlt q ab anti
quis pñibus aliqua sacrificia fa
sūt victimis pēorū q mñ pñs
dei legit non facit aliud intelli
gendū est nisi rebus illis eas
res fuisse singulificatas que agūt
in nobis adhuc ut inheremus
deo et ad eundē sine primos
consulam. Sacrificiū ergo vi
sibile multisibilis sacrificiū sacri
f. factū signū est. unde ille pe

ntens apud ppham uel ipe
pheta quēus deū hñe pñm
pñs suis. Si voluisset i q
sacrificiū dedissem utiqz hñe
tanstis nō delectaberis. sacri
deo spūs contribulatus cor
rumpit et humiliat deus non
spñit iutueant. queadmodū
ibi dñit deū uelle sacrificiū
ibi deū audit uelle sacrificiū
Non vlt q sacrificiū a uad
petrois. sed vlt sacrificiū cor
cordis. Illo igitur q en uelle
dixit hoc significat q en uel
fuerit. Sic itaqz deū illa nō
dixit qm amittis ea uelle
dñit uelut sue gratia volū
tatis. Nam si ea sacrificia
uolēt quod vñ hoc est cor
rumpit et humiliat dolore pñm
uolēt eis sacrificiis signifi
que uelut sibi delectabilia
desiderare putatus est. nō
dehys offendis in lege uel
pēpisset et ideo mutanda
oportuno certo q iam tēpe
ne ipi deo desiderabilia uel
certe in nobis acceptabilia
non potius que singulifica
sunt credent. hñe et tal
loco pñs alius. Si esurire
mignit nō dicam tñi mē
est en orbis terre et pl
mitudo eius inqñid mādū
bo carnes thamos aut si
huros potabo. tamqz dñit
utiqz si michi essent nec
ria non ate petem que hñe
m pñte. demde subiungem
quid illa singulificauit in
mola deo sacrificiū fand
et redde altissimo vota
et inuoca me in die tribul
et erua te et honorifica
me. Item apud alū pphā
in quo inqñit. Apphendam

dmi et affinnam den meum
 excessum. Si apprehenda illum
 ubi holocaustis in vitulis amittit
 et acceptaverit dñs in milibus
 meum aut in denis milibus.
 iuror pñgrom si dedeo pño-
 renti mea pro impietate mea
 iurati ventris mei pñas me
 nec. si amittat est tibi homo
 domi aut quod dñs exquirat
 ite nisi face iudiciu et dilige
 manu et pati esse ne cu dño
 eo tuo Et in hinc pñe verbis
 itaqz distinctu est satisqz deca-
 tati illa sacrificia et semp
 io requirere deū quibus fisci-
 atur. hec sacrificia que requir-
 eus in epla que mstruitur.
 iobis benefice inquit et cor-
 atores esse nolite inquit oñi-
 ista talibus eū sacrificijs pla-
 eant deo. ac pñor ubi scriptu
 st manū volo qz sacrificium
 sacrificio plati oportet intel-
 ligi qm illud quod ab omibz
 pellatur sacrificiu signu est
 oris sacrificij. Porro ante ma-
 ni est sacrificiu. Unde dñi
 st quod paulo ante qm eora-
 i. Talibus em sacrificijs pla-
 eant deo exuētiqz igit mstr-
 iario thabnatu siue templi
 multamodis de sacrificijs lepi-
 ius esse precepta ad discer-
 dei et pñm signifianda re-
 fñt in his em duobus pñp-
 is ut scriptu est tota lex pen-
 dit et prophete.

igitur unde vñ sacrificiu est
 omne opus q agit ut
 si sonetate in heram deo re-
 liti s ad illu finem boni quo
 vivat bñ esse possimz unde
 e ipa ma qua homi subuei-
 non pñt den sñ no est sacri-
 ficiu Et si em ab homie fit
 ut offertur tñ sacrificium

res divina est ita ut hoc quoqz
 vocabulo id latini vetes appel-
 lauerūt. unde pñe homo dei
 non consecratus et deo notus in
 qñtu mudo morit ut deo vi-
 uat sacrificiu est. Nam et hñ
 adimaz pñmet quia quicqz in se
 ipm facit. pñtea scriptum est
 miseru anime tue placeas deo
 Corpus enā mñi in tñcia.
 castigamz si hñ que admodum
 debemz pñt deū facit ut non
 exhibeamz mendici mñ arma
 iniquitatis pño sed arma ius-
 tiae deo sacrificiu est ad quod
 exhortans aplus ait obsecro
 itaqz vos fies pñiam dei ut
 exhibeatis corpora vñ hostia
 vñiam frām deo placente ro-
 nale. obsequiu vñi. Si ergo
 corpus quod inferiore tñcia
 famulo vel tamqz instrumento
 utit mñ. in eius bonis et re-
 usus ad deū refert sacrificiu
 est qñto mñ anima ipa in se
 refert ad deū ut inie amoris
 eius attensa forma carpie se-
 rularis amittat ei tamqz in ro-
 mitali forme subdita reforme-
 hñt ei placens qd ex eius pñ-
 ritudine accepit fit sacrificium
 qd idem aplus consequet adm-
 gens. et nolite inquit qformari
 hñt senilo. si reformi in bonitate
 mentis vñe ad pñ q sit vo-
 dei quod deo bñplacitu et pñm bonu
 Cui igit vera sacrificia opa
 sunt mñe sñe i nosipos sñe
 in pñmos que refert ad deū
 opa vero mñe non ob aliud fi-
 ant nisi ut amiseria libemur.
 ac pñ hoc bñ sñmz quod non
 fit nisi bono illo de quo dñi
 est inqñ autem ad herē deo
 bonu est pñro effinitur ut tota
 ipa redempta civitas hoc est

congregatio societatisq; fratres
vnicuique sale sacrificium deo offerat
per sacerdotem magnum qui etiam
seipsum obtulit in passione pro
nobis ut tanti capitis coquis
essetq; secundum formam semini. Hanc
enim obtulit in hac oblatione quia
secundum hanc mediator est in hac
sacerdos in hac sacrificium dicitur
itaque nos hortatus esset apostolus
ut exhibeamus corpora nostra
hostiam unicuique fratri deo pla-
centem rationabile obsequium in
et non conformem hunc fectum
sed reformem in unitate spiritus
in adiutorium que sit volun-
tas dei quod bonum et beneplacitum
et perfectum quod totum sacrificium nos
ipsi sumus. Dico enim inquit per gratiam
dei que data est multa omnibus
qui sunt in vobis non plus scire
quam oportet scire. sed scire ad te-
pantiam sicut unicuique deus pro-
tus est mensura fidei. Erant
enim in uno corpore multa membra
habemus omnia autem membra non
eosdem actus habent ita multa vnum
corpus sumus in christo singuli autem
aliter aliter membra habentes diversa
dona secundum gratiam que data est.
nobis hoc est sacrificium christianos
multa vnum corpus in christo quod eadem
sacra altaris fidelibus nota
frequenter etiam ubi ei denota-
tur quod in ea oblatione qua offert
ipsa offeratur. ⁱⁿ se

sanctificat

erit ubi in celestibus sedi-
bus constituti in mortales
et beati qui creatoris sui participare
congaudent cuius eternitate finit
cuius veritate certum cuius munere
qui nos mortales et miseros
ut in mortales beatos finit miseri-
corditer diligit voluit nos sibi
sacrificari sed ei cum et ipsi no-
biscum sacrificium se esse noverunt

Cum ipse enim sumus una trinitas
dei cum domino in patre. Gloriosissimum
dicitur sit deus trinitas dei. cuius
in nobis pergruat per in illis
opituletur de illa triplice signa
trinitate ubi dei voluntas inter-
grabilis atque in commutabilis lex
de illa signa quodammodo anima
gerit. Namque ubi anima de nobis
aduersus iniquitatem per angelos sancta
illa scriptura descendit ubi legitur
Sacrificium digne eradicabit in
deo soli hunc scripturam hunc legem
preceptis talibus tanta sunt at-
tata macula ut satis appareat
quod nos sacrificium velint mort-
les ac beati qui hoc nobis vo-
esse quod sibi ⁱⁿ

am minus vetera si comedere
longius quam fas est re-
uere videbor que macula
sunt attestata promissis de
quibus ante annos milia per
abraham quod in semine eius omnes
gentes benedictionem fuerant
bitur et tunc enim non mirum
eius abraham filium peperisse qui
sterilem eo tempore senectutis
parere fecunda iam posset
atque in eiusdem abraham sac-
ficio flamma relicta sancta inter dominum
fas victimas transisse eius
abraham predictum ab angelis
leste incendium sodomorum quod
angelos hominibus similes
picio susceperat et per eos de-
prole ventura dei promissa
nuerat ipsa quod inminente
incendio militum de sodomis
eosdem angelos liberatorem lo-
filii fratres eius cuiusque uxores in
ictu respiciens atque in saltem
repente conuersa magis
monuit sacro neminem in
liberatoris sue precepta deside-
debe illa vero que at qui

que iam p moysen pto dei
 sub ingo servitutis erigendo in
 egypto mirabiliter gesta sunt ubi
 rasti pharaonis hoc est regis
 egypti qui pto illu ditione
 exponebat. ad hoc facere queda
 miracula pmissi sunt ut mirabilis
 videretur. Illi em faciebant
 veneficiis et miraculoribus
 magis quibus sunt mali an-
 geli hoc est deones dediti. moy-
 ses ante tanto potentius quito
 inq nomi dei qui fecit celu
 e terra servientibus angelis.
 eis facile superavit. denique inter-
 tu plagis deficientibus magis
 drem plage p moysen magna
 misteriorum dispoitoe coplete se
 omnibus ad dei pto dimitte du
 pharaonis et egyptos dura tor-
 di reseruit mox q penituit.
 et cum abscederet hebreos
 ceteri conarent illis dimiso
 i aut pto timentibus vinda
 hinc atq hinc in se redemite
 e opti et oppressi sunt. Quid
 di illis miraculis dicam que
 in deserto idem pto ductae
 spemida divinitate crebuerunt
 apas que libi no poterant
 misse in eas sicut deus pre-
 parat ligno amantudine caruisse
 reventes faciasse mania esu
 enbus venisse de celo. et cu
 ejer colligentibus constituta
 mensura qm amplius quisty
 exitis verimibus putruisse
 eate vero diem sabbt dupli
 coctum quia sabbt colligere
 nei licebat nulla putredine
 vi satum desiderantibus car-
 ne vesca que tanto pto illa
 pisse posse videbat. cuncta
 velatibus opleta et cupidita-
 tis ardorem fastidio sacietatis
 exitu omnes hostes tustu
 q phibentes atq phantes

orante moysen manibusq; enq
 in figura auras extensis nullo
 hebreos cadende pstratos
 q moyses in pto dei ac sese ab-
 ordinata divinis sonetate
 diuidentes ad exm visibile vi-
 sibilis pene terra debystete p-
 uinos mersos virga passam petram
 tante multitudini huiusmodi
 fluentia fuisse scilicet morsq
 mortiferos penam iustissimam
 patris in ligno exaltato atq
 pspetto eneo serpente sanatos
 ut et pto subueniet afflito
 et morte destituta velud trui-
 fixis mortis similitudine fingide
 que serpente pto fti medra
 reservatu cu postea plus oras
 tamq ydoli colere cepisset
 usuras exetias i re religiosa
 plate deo seruens cu magna
 pietatis laude contriuit
 et et alia multa huiusmodi
 que diuinitis quocumque
 nel longu esset longior fiebat
 ad commendand vniu veri dei
 cultum. et multos falsos q
 phibend fiebant aut simplici
 fide atq fiducia pietatis non
 in miraculibus et carminibus ne-
 scire rursus itas ante opontis qui
 uel magiam uel detestabiliori
 more goethiam uel honorabiliori
 themiam vocant qui quasi co-
 nant ista discernere et illicitis
 artibus deditos alios aut landa-
 biles dampnabiles quos et nu-
 lificos vulgus appellat hos em ad
 goethiam pto dicit alios aut
 laudabiles videri voluit quibus
 themiam deputat cu sunt utriq
 ritibus fallacibus donum ob-
 stricti subnoie angelos Nam et
 porq quidam q purpurae aie
 ptthemiam pictant hi et pudi-
 bunda quodammodo disputacione
 porphyrus

mittit. Reuerſione vero adden-
tante. autem pſtate tunc negat
ut videas et int' nunc facile
te curioſitatis et phyſe pſeſſi-
one. ſine altitudinis fluctuare
Vnde em hanc arte quaſi ſal-
larem et in ipſa aſſione pſulo-
ſam et legibus pſhibuitam ra-
mendā mouet. int' autē veſid
eius laudatōibus redens nūc
dicit ea mūdāde pſi aīe non
quidem intellētiā. quia rerum
intelligibilium pſcipit. veritas in-
ſas hūm pſi. corpū ſi ſimili
quia corpū rerū pſcipit. vna
gines hanc em diem pſ quāſdā
conſeruatōes themyſas quas
theleſas vocant ydonea fieri
atq; aptam ſuſceptōi ſpiri-
tūm et angelos et ad vide-
dos deos. Ex quib; in themyſas
theleſis ſatet. intellētiā aīe
inſal pſiſtētis accidē q' ſanat ea
ydonea ad videndū deū ſimū et
et pſpiciendā ea que vera ſūt
Ex quo intellēti pſi quāſi deos
uel quāſe viſionem fieri dicit
themyſis conſeruatōibus i qua
nō ea vident. que vera ſūt. de-
mō autem rōnalem ſine q' inſ
cūat dicit intellētiāle inſia poſ-
ſe dicit quādē etiā ſi qd' ems.
ſpūale eſt nulla themyſa ſuit
arte pſiſtētis. Porro autē the-
myſo ſpūali pſiſtētis hūm
et hactenq; ut non exhor adi-
mortalitate eternitate q' pſiſtēt
q' qm ita diſternat. a demōib;
angelos aīa loca eſſe demō
empyrea uel etherea diſſens
angelos et ad moueat. utandū
aīa demōis amittit. uel ſub
uertate uel paſſulū aīa poſſe
eleuari. quā ſq; pſi mortem aīa
vero viam eſſe pſiſtēt. ad an-
gelos ſupna conſortia. ſi tunc

dam demoni ſonante expre-
quodammodo conſeſſione teſtanti
ubi dicit aīa poſt mortem
ſuendo penas. aīa demoni
in quibus curruereba. horres
ipſamq; themyſam quā veſi
conſiſtēt. angelos deos
quendat apud tales agē pſi
ueſtāe non potuit. que uel
in uideat pſiſtēt aīe uel
tibus ſeruant mūdōs que
de hac re taldei neſcio tūc
pſiſtēt. Conſpuit. inquit vi-
thalea bonis pſiſtēt a
magis in uolūte ſuſcitatos
eſſe ſuſcitatos. nī vi- adeade
potens tactus mūdā admi-
tas ſaras pſiſtēt potens
gaſſet. ne poſtulatā rōnedei
Ergo et ſuſcitāt ille nūc
iſte non ſatet. quo mūdō di-
apare themyſam eſſe tā bo-
quendi q' mali deos et ap-
horres diſpſiſtēt. ſoētiā d
et ad illas pſiſtēt pſiſtēt
q' deducit quas qm' demō
et hominibus apulenis attri-
deos in abeis ethere ſeſi
aīa demōis ſepans et pſiſtēt
aīa demōis i illa deſpſiſtēt ſuſcitāt
re nūc aīa pſiſtēt
que doctore ſeruit pſiſtēt
ueſtā quā themyſa diſpſiſtēt
etiā pſiſtēt deos obſtſiſtēt pſiſtēt
bus et pſiſtētibus dicit q'
ſaris pſiſtēt admiſtēt te
potuerūt. Ne pſiſtēt aīe pſiſtēt
gaſſet et tā ten er abeo q'
inſpſiſtēt mali ut ab alio q'
poſtulat bonū emidē pſiſtēt
themyſam ſolu illo timore
poſſent et ad dandū benefi-
liberari. Quis nō mūdē h
omni ſuſcitāt demoni eſſe
inſi eoz miſerrimis ſeruis
a ſiſtēt veri liberatois aīa

Vanus her apud deos iudicatur bo-
 ros utiq; plus ibi valet bnficiis
 purgator aie q; malivolus in-
 reditor. aut si diis infans homo
 pmo agebatur purgator. vide-
 bitur in diuinitate no utiq; abumido
 hirti nec sicut ne dixit pme-
 ti valentis numinis impediti
 fuditio libero id negare debuerit
 Anri est ante qd benignus ille
 adens qui themptus sacris
 am purgare cupiebat no in-
 uant aliquie supiore deu qui
 ul plus terret atq; ad bnficie-
 diu cogit terribus deos uel ab
 eis reuerente opester ut libe-
 s faciat si tu thempto dono
 fari defuerit quibus ipos
 dos quos inuocabat aie in
 purgatores pns ab illa timoris
 pste purgaret. Quid em te
 ei? cur deus potior adhibei
 possit agno teneat nec possit
 amio purgent. an inuenitur
 diis qui exaudiat mundum
 et timore diis metuat ne be-
 nificat nec inuenit deus q
 eandias benofit et timorem
 ds auferat ne benefariant
 euentia pscara. Quid poi-
 rida purgato ubi plus impat
 munda mundentia q; impat
 pta beneficentia. Immo vero
 pntum tenenda et testanda
 falana et salutis audienda
 dahma. Quid em qui has ser-
 dias purgatores sanificis vi-
 ribus opant quasda mirabilt
 purgatores sicut pmeorat ul ite
 aneloz ymagines uel ragna
 purgato spm vident si tu uel
 tal aliquid vident illud est
 q; plus diat qm substantias
 hi ignat se uelut angelu

lucas eius em sunt illa fantasmata
 quia miseras animas multos
 fulsoz q; deoz fallacis sacris
 cupiens uerere et aucto uer
 dei cultu quo solo mundat et
 sanant aucte sicut deprotheo
 dnu est formas se uerit in-
 omes hostit mfermes fallat
 subueniens utrobq; notens vi-
 elius sapuit iste parq; in
 ad anebonte spsit egyptu
 ubi consulenti filis et pienti
 et pdit sacrilegas artes et
 enecat. Et ibi quide omes de-
 mones repbat quos diat ob-
 imprudencia trahit hindum
 vaporem et ideo no in ethere
 s in aere esse sublima atque
 in ipo hunc globo vnipti no
 audet omes fallacias et mali-
 nas et in epnas quibus merito
 monet omibus demonibus dare
 Quosdam namq; benignos deo-
 nes more appellat alioz timi
 omes qdali imprudentes esse
 fateatur. Mutat ante qd no
 solum di afficiant victimis
 sed etia opellant atq; rogant
 fac qd honores voluit et si corpe
 et incorporeitate di ademoni-
 bus distinguunt quo deos esse
 existimand sit solem et luna
 et visibilia cetera mcelo que
 corpola esse non dubitat. Et
 si di sunt quo alijs benefici alijs
 malefici esse dicunt et incorpo-
 ralius ai sunt corporei qm qd
 Quid etia ueluti dubitans in
 m diuinitatibus et quedam mia-
 facientibus aie sunt potentiores
 an aliqui sps existens ne
 veniant pgnos her ualeant
 et potius enenre existens
 reuocet eo q; lapidibus et

serbis adhibebitis et alligent
quosdam et apient causa
hostia vel aliquid eiusmodi
inabit opent unde dicit
alios opinari esse quoddam
genus cui exaudire sit quinn
natura fallax omni forme multi
mode similes deos et deos
et aias defictos et qd esse q
efficiat hec oia que videtur
bona esse vel pna Cetera ita
ea que vere sunt bona nihil
opitulari vno vero ista nec
nosse s et mala conuolare et
militare atq impedire nomip
virtutis sedulos sectatores
et pleni esse temeritatis et
finitis gaudere in dardibus adula
tombus capi et teta que dehe
que fallaciu malignos q spi
ritum qui extiteris in animi
venit. Quamofa pensis sopitos
vigilantes ve deludunt no trid
s ppsuasa confirmat s ta tenuit
suspitat aut dubitat ut her as
seriat opinari diffigle quippe
fuit tanto ppsu tucta dyat
sonetate vel nosse vel fident
arguere que quelibz amula
xpiana nec tuctant esse et
liberime detestat nisi forte
ipe et istum ad que scribit me
Bontem tamq talu sacros pre
clarissim antistitem et alios ta
lu opm tamq diuinos et ad
deos colendos ptinenu amia
toes ptinenu venundat offede
Sequitur m et en velud inqiren
do queditat que sobrie conhd
rata attribui non pat nisi ma
lignis et fallacibus ptatibus
Exuit em cur tamq melioribz
i uocatis quasi aioribus peiori
bus impetur ut iniusta prepa
hois exequantur Qui attritatu

alios

ve ueneria non exaudiant mi
tentem cu ipi admiratos quo
conuictus quost dure no mo
curantibus suos antistit
oportet abstine demuerit ne
poribus psto corporis possu
torporis possuant. Ipi ve
et alijs vaporibus illuciam
et in dardibus hostias Cui
a cadaveris conuictu phibi
inspector pleriq ista cadaver
relebent. Quid sit qd no
demoni vel aliam anime de
s ipi soli et hinc aut tunc
relestin homo vito nullibz
noxius intendit minas eost
trita falso ut eis extorquet
veritate Nam et reli se co
dere uniat et teta filia ho
posibilia ut illi dii tamq in
pientissimi pueri falsis et ni
lis amacombus triti qd mi
efficiant dicit eni spsisse
mone quoda talu sacros
ponis sacros pntu ex
que apud egyptios sint releb
in modis vel deyside vel d
nde marito eius maxima in
hre cogendi deos ut facia
impata qu ille qui tuncibz
cogit ea se pde vel enato
quinnat ubi se ena oford
membra dissipatus tribli
dicit si face missa neglexent
hec atq huiusmodi vana
insana hoien diis unari
quibz s ipis relestibus
sydereis luce fulgentibus no
sme effu violenta prate
gente atq hys terribus
facienda que voluit pdui
multo poru amiat. Immo o
sub spe mirantis et transat
talit regnantis dat intel
illos her age sps quos

pmo sub aliis opinione despa-
 non ut ipse possit natura si-
 ro fallaces qui filant deos et
 as defictos demones aut no-
 ut ipse aut si filant si plane sit
 et qd ei videtur herbis et la-
 pidibus et arboribus et somis
 etis quibusdam ac voribus et
 signationibus ac signentis
 quibusdam etia obseruatis i reli-
 gione moribus sydes fabri-
 ca mra ab hominibus pates
 doneas variis effectibus exe-
 cutionis totu hoc ad eosdem
 nos demones pmet ludibricas
 as sibi subditas et volup-
 taria sibi ludibria de homin er-
 oribus exhibentes. Aut ergo
 eueria dubitamus et inquiremus
 si pory in ea quicoriat qbus
 magis et redarguitur. nec
 deis pates que nos ad bta
 nam rapessenda faciet sed
 ad deceptos demones pmet
 nonstent aut ut meliora de
 hys suspitemus. etia voluit
 orem egyptu talibus erobis
 editu et aliq magia se facie
 pmanere non simpba quasi au-
 ditate doctois offende nec
 pte aduersantis alitacione
 infare si quasi quentis et
 ste riplentis huius ad ea co-
 genda querte et q sunt con-
 tumpnenda vel etia deuitanda
 nare. Deniq ape adeptis siue
 pnt se ab eo doceri que sit ad-
 bitudinem via exegipia scipia
 quim illos quibus rousacio ai-
 dis adh esset ut ob mementu
 fipm vel pdm qmndu aut
 pper nuptias vel meratuna
 ul quid huiusmodi mentem
 di am inquietarent frustra
 regi videri dicit coluisse sapias
 ill etia ipa minima ai quibus
 rousarent et si de reteris

rebus vera pderent in qm
 debeatudine nihil in nec satis rantiu
 ydonei mouerent nec deos illos
 esse nec benignos demones sed
 aut illi qui dicit fallax aut omio
 huius esse quiti. vni qma tata
 et talia gerit hys artibus ne
 vniis modu hiane facultatis
 excedant quid restat nisi ut ea
 que minifere tamq diuitis pda
 uel fieri videntur nec hi adim q
 vnius dei cultu referit cui sim-
 plicat niger e fatentibus quoz
 psonis et pmiulta testantibz
 solu bnficiu bonu est malignos
 demoni ludibria esse et seductola
 impedimenta que vera pietate
 rruenda sunt pdeat intelligit

oro aut querit / r. xii.

miracula siue p angelos
 siue quocumq modo ita diuinitas
 fuit ut dei vnius in quo solo
 bta vita est nullu religionem q
 emendat ea vero ab eis uel
 p eos quos nos p^m veritatem
 pietatemq diligunt fieri ipo
 deo nullis opante credend est
 neq en amie udi sunt qm den
 inuisibilem visibilia miracula
 opari nescit ai ipse etia p^m ipos
 ferent mndu que certe visibile
 nescire non pnt. Quid igit ma-
 bile sit in hoc mudo p^mo minq
 est quia totus hie mndus i celu
 et terra et omia que in eis sit
 que certe fecit deus. Sicut ante
 ipse qui fecit ita modus quo fecit
 occultus est et incomprehensibilis
 homi qmuis itaq miracula visibilia
 natum videndi assiduitate vluer-
 unt hi cu ea sapienter intuemur
 inusi tatissimis rarissimis q ma-
 iora sunt. Nam in omi miraculo
 q sit p^mo mndus mirabilissim
 est homo. Quid apt deus qui
 fecit visibilia celum et terram
 non dedignat^r facere inuisibilia.

quecumq; futu-
ra sunt

inartula in celo uel in terra quibus
ad se inuisibilem colendum ad se
exstatet animam animam adhuc visi-
bilibus dedita ubi erit et qui
faciat in comitatu quilibet penes
ipsum est manibus dispoitoe iam
ipa facta sunt. Nam ipalia mones
ipalit no monet? Vter alit uouit
facienda q; facta nec alit in uocates
exaudiat q; inuocatus uidet.
Nam et tu exaudiat? angeli ei
ipse in eis exaudiat tamq; in uoc
nec inuocato templo suo. Sicut
in hominibus suis facit eius q; ipalit
fuit in illa etia eius lege respecta
et mouere debet.

sonus

q; ai sit inuisibilis sepe
visibilis. prius apparuisse meo-
ratur. Sicut enim quo audire. Sicut
in plerumq; intelligentia constituta
non est hoc qd ipa. ita et spes
quia visus est deus in natura
inuisibili constitutus. no eat hoc
q; ipse uisus ipse meade spe
corporali videba. Sicut illa sima
ipa in sono uocis auditur. nec
illi ignorabant inuisibilem deum
in spe corporali qd ipse no eat
se uide. Nam et loqueba. tu lo-
quere moyses. et ei tu dicebat
Si inueni gratiam ante te onde in-
remetipsum. Sicut es ut videam te.
En igitur oportet dei legem me-
dictis angelos tribuit dari non
vni homini paucis uel sapientibus.
si uniuersis genti coram eodem nifi-
na in monte facta sunt. ubi lex p-
vni dabatur. conspiciente multi-
tudine. metuenda et tremenda.
que fiebant. Non enim populus isit
sic moysi credidit quicquid modum
suo lignito lacerationum qd astone
sen apothine leges quas condidit
accepisset. Cui enim lex dabatur
ipso qua celi vniq; inbebi. huius deo

et ipso inge-
ti

in conspectu ipius ipse ipse
te diuina prudentia inditabat
rabilibus res signis et moribus
apparebat ad eandem legem da-
tatori seruare creatura.
icut ante uisus hominis u-
hiam quibus quod adder
prietat ita eruditio p quosda
similes ipse tamq; etiam pfer
accessibus ut atpabilibus ader
remenda et inuisibilibus adi-
bilis pingeret ita sane ut etia
que erga uisibilia pmitteret
duntaxat pma uisus tu coler
comendaret. deus ne mens
na uel p ipis tremis uite ti-
vie bnficijs nifi nisi uero
creatori et dno subderet. Ch-
quippe que pstat hominibus
angeli uel homines pnt in uis
esse omnipotentis pte. Quis
differt in sanis de pudentia
plotinus plotinus disputat
asimio deo cuius est intellectu
atq; in effabilis pulchritudo
ad hoc terrena et una pti
flosculos atq; folios pul-
tudine coprobatur que oia q
quasi ablecta et uelocissimi pe-
nitia deretissimos formas
nudos huius non posse consi-
nisi inde formet. ubi for a
intelligibilis et in comitatu
simul huius oia p seuerat. q
deus ipse ubi oia uidet ubi ay
considerate huius agri no lab
necq; nec dico aut nobis
nec saltem in omni glia sua
amictus est sicut uisus ex
et si femi agri quod huius
est et itas inlibam milt-
deus sit uisus ipse milt-
modum fidei. Optime ipse
na aia adhuc terrenis de
uis infirma atq; terrena
ea ipa que ipalit exoptat
infirma

hinc transitorie natura et p illius
 vite sempiternis beneficiis contempera
 no in nisi ab uno deo expectare
 consuevit. ut ab illius cultu ut
 ab illius cultu ena in istos desi
 derio non recedat ad quem contem
 tu cor et ab eis auerfione pie
 it itaqz dicitur *ex vi* mat
 prudentie plantat ordinare
 tum cui sit ut queadmodum dixi
 et in actibus aplos legitur lex
 in edictis angelos daret deum
 veri dei cultu in quibus a psona
 ipius dei non quid p sua psona
 que semp corruptibilibus omnis
 immutabilis pmanet si rectis iudi
 cibus p subiecta creatori creatur
 visibiliter appareret et sillabam
 pistorias humane figure vori
 bus loqueretur qui in sua natura no
 corporalis si spualis no sensibilis
 si intelligibilis non paret si ut
 ita dicam etualis nec incipit
 loqui nec desinit q apud illum
 sentiens audire sentiens non cor
 poris aures si mentis mystri eis
 et magis qui eius veritate inco
 mmuta pfirmat in mortalit ba
 et q faciendo modis ineffabi
 libus audire et usq in ista visi
 bilia ac sensibilia pducendum
 inuicem atq diffinit efficit.
 hoc aut lex distributoe tpmi
 data e que pms hinc ut dmi
 est pmissa terna quibus in p
 ficiunt etia q visibilibus
 suauis celebraret multi intelli
 gent pania vni9 in dei cultus
 aptissima illis et vori et res
 omni contestare papi9 no vni9
 deinde q qui fecit totu et tra
 et oem ciuili et oem spm qui
 non est qdpe ille em fecit hoc
 tra sunt atq ut sint bene se et
 habeant eius habeant indigent
 in quo tra sunt *ex vi*
 inibus igit angelis debita

et sempiterna vita credend esse
 censentur eis qui se religionis
 ritibus coli voluit sibi sana et
 sacrificia flagitantes a mortalibus
 exhiberi an eis qui hinc oem cultu
 vni deo creatori sibi debere di
 cunt eis reddendum vera pietate
 pceptum tunc et ipi contemplatione
 ba sunt et nos pntes esse pnt
 tunc illa namq visio dei tunc
 pulchritudinis visio est et tanto
 amore degrassima ut sine hac qui
 buslibet alijs bonis pntu atque
 humilitate no dubitet plocum in
 felicissim dicitur. An ergo adhuc vni
 quidam angelis quida vni ad se
 ipos latia colendos signis inia
 bilibus extet et hoc ita ut illi
 istos coli phibeant isti aut illi
 phibe non inuent quibus potius
 sit credendum. Pntent quibus
 potius sit credendum. Pntent
 psona. Pntent quibus qd
 Pntent tunc ut potius p
 mti. hoc em sit eius ille aures
 vortibus digniores postremo
 vntent homines si nullus nature
 sue sps qd ronalis creati sit
 exalta pte vntent in eis. Pntent
 mti eis ne sacrificandum sit dms
 vel angelis qui sibi sacrificari
 mnt an illi vni tui mnt hui
 qui et sibi et tuis phibent. Et
 nec isti nec illi ulla miracula fa
 rent si hui pntent alij quidem
 ut sibi sacrificaret alij vero id
 nentent si vni tui mnt deo
 satis deberet pietas ipa disten
 ne quid hoc defuiti pntie
 quid de vera religione descedet
 plus ena dicam si tui hui inabi
 libus fas humanas aias pmore
 rent qui sacrificia sibi expetit
 illi aut qui hoc phibent et vni
 tui deo sacrificari mnt nequa
 ista visibilia miracula fere digna
 rent pnto non sp corpus sed.

rode mentis proponendi eos esse
auctoritas est vero deus id est
ut ad commendanda eloquia veni
sue ut pios in mortales muros
no sui facti si maiestate illius
peditantes faceret maiora etiora
clariora miracula ne infirmis
pijs illi qui sacrificia sibi expe
runt falsam religionem facilius per
suadent eo quod eos sensibus quida
stipendi mutarent que tandem
ita desipere libeat ut non vera eli
gat que sceleretur ubi et ampli
ora inuenit que mireretur illa
quippe miracula deorum gentium
quod commendat historia non ea dico
quod inuicibilis tempore occultis rebus
invisi transis inuicibilis subdina
pudentia constituit et ordina
tis monstruosa quod inuicibilis quales
sunt inuicibilis prius aialm et
relo tunc quod res inuicibilis facies
eius siue in terrenis siue etiam
in uocens quod prius atque inuicibilis
demonum ritibus fallacissima
eorum astutia prohibent si ea
dico que vi et potestate eorum fieri
satis euidentur apparet ut est
quod effugies deos penatium quod
deuota eneeas fugiens aduocet
deloto in locum inuicibilis refe
runt quod tunc inuicibilis noua
cula ferunt quod epidauri serpes
estulapio nauiganti roma romes
adhesit quod nautis qua inuicibilis
inuis fruge uehebat tantis
hominibus homines tonatibus et
mobilem redditum una mulier
cula zona affligata ad sue pu
diticie testimonium mouit et hanc
quod uirgo vestalis decurrit corrip
tione non vertebat aqua in
pleto tribus deubey neque
pfluente abstulit contione
fiam hec ergo atque alia hanc
remodi nequaquam illis que in

propter dei sui legimus in tunc ad a
magnitudinem confecta sunt
et nato minus ea que illorum
quorum propter qui tales deos
coluerunt legibus indicata sunt
prohibenda atque plectenda mar
si uel theurgica quos plebs
spontemur mortaliu spiritus vnde
gualia ludificatione decipunt quod
est hinc deponere donec suppo
sit ut ait lucanus propter d
spumet in herbas quida et si
nonnullis prioribus fratribus videmus
ope roemari finis tunc quo
distinguit inuicibilis hec in
audire exellere illi enim multi
tunc inuicibilis sacrificijs colendi si
quod manus hic expetit hys
vero vni commendatus deus
qui se nullis talibus indigere
et septuaginta sua refractione
et eorum postea sacrificiorum
remotione demerit Si ergo tunc
si sibi expetit sacrificium pone
di eis sunt qui non sibi sed deo
creatori omni tunc sunt hinc
enim audire quod inuicibilis inuicibilis
nos diligunt quod per sacrificium
non sibi sed ei nos subde volu
ant et ipsi contemplatores boni sunt
et ad eum nos peruenire a quo ip
non recesserunt Si autem angelus
qui non vni sed pluribus sacrificia
fieri voluit non sibi sed eis deus
voluit quod deos angelus sunt
tunc sacrificari sit iubent ut ali
tunc alii veterit tunc eos nullus
hinc veterit tunc vni isti sacrificia
iubent Porro si quod inuicibilis
eos supra fallacia ut boni ne
honor deos angelus sunt sed
demonum mali qui non vni soli
at summi deus si serpos sacrificia
coli voluit quod manus qua
vni dei contra eos eligendum
est per idem tunc ferunt angelus
etiam sic eis proponendi sunt illi qui
vni dei deos angelus sunt tunc
sacrificari

boni qui non sibi sed illi iubent
ut sacrificia seruamus annos
ipsi sacrificium esse debemus. ex
vnde lex que in edictis da-
ta est angelorum inquit vni
deus deorum religionem sanctorum
iussus est tolli. alii vero quilibet
prohibiti in artha erat posita quod
archa testimonium inuincibile erat
quo nomine satis significat non
deum qui per illa omnia colebatur
innumera solere et continere
loco. in causa eius et quidam
humani sensibus darentur signa
ex illius archa loco. si voluntatis
eius hinc testimonium prohibet cuius
enim ipsa lex erat in tabulis ascripta
ta lapideis et in artha ut dixi
posita quia tempore peregrinationis in
heremo in thabnaculo quod
similitur appellatum est thabnaculum
hinc testimonium in debita sacerdotum
veniarum portabant. signum
quod erat quod per diem nubes appare-
bat que sicut ignis nocte ful-
gebat. que nubes in monentem
castra mouebatur et ubi sta-
rent castra ponebant. Reddita
sunt ante illi legi magnum mira-
culi testimonia quod ista que dixi
et propter uoces que ex illius ar-
che loco edebant. Nam in illa
promissionis uerbis eadem archa
transiit Jordanis flumini ex parte
superiore subsistens et ex parte
inferiore decurrens ipse et ipse
et ipse situm posuit transiendi
locum. deinde ciuitatis que prima
hostilis occurrat. more gentium
deos plurimos colens. septies ea-
dem archa circumacta muri ter-
derunt. nulla manu oppugnata
nullo arietis percussu. Post hoc quod
in iam in terra promissionis esset
et eadem archa propter eorum peccata
fuerat ab hostibus capta hic quod

repant in templo dei sui quem
preteritis colebant honorifice
collocant abentesque transferunt
aptoque postea die simulacrum
cui supplicabant inuenerunt col-
lapsum deformum et confectum
Demque ipsi prodigis rati de for-
mibus quod prima archam dei testimonium
ipso uide repant reddidit ipse
autem reddidit qualis fuit imposue-
runt ea placuisse. eorum numerus a-
quibus vitulos surgentes abstige-
rant submiserunt et eas quo vel-
lent ut fuerunt. etiam hinc vni
diminam explorare cupientes. at
ille sine digne horum atque itore per
adhibere via peruenit gradientes
inter renouate multitudine esurientium
filios magnum sacrum suus cultoribus
reportarunt. hoc atque hinc deo
pura sunt si magna terrendis salu-
bitur erudiendis mortalibus. In
enim per prophetam quod persona rectius
rebus sapuisse laudantur sicut pau-
lo ante quidem inquit quod diuini pro-
uidencia ac quod res in finem
atque eterna amissionem. donec re-
numerat testis pulchritudinem
quod non solum in corporibus animalium
vni in herbis etiam feno quod videntur
ingrunt quod euidentius hoc
attestantur diuinitati que ad horum
prodigiorum eius sunt ubi ea religio
commendat que omnibus celestibus
terrestribus infirmis sacrificari
vetat vni deo tui iubens quod soli diliges
et distos bonos faciat eorum quod sacrifici-
orum tua inuincibile perficies. ea quod
per meliorem sacerdotem in melius
mutanda prodicens. non ista se appa-
re sed per hoc alia potius significare
testat non ut tempore huius honoribus
sublimetur sed ut nos ad eum colendum
eius colendum igne amoris eius accendi
quod nobis non illi bonum est
exterminum. Sequitur

autem dicit aliquis ista falsa
 esse mirabilia miracula nec
 fuisse facta sed mendaciter scripta
 et magis hoc dicit si de his rebus
 negat omnia nullis his esse crede-
 dum potest etiam dicere nec deos ul-
 los tunc mortalia non enim se-
 aliter colendas esse persuaserunt nisi
 mirabilia effabris quos et historia
 fentium testis est quare dum eos
 tentantur utraque potius quam
 utiles ostendere potuerunt unde
 hoc ope modo tunc habent iam denique
 libris habemus in manibus non
 eos suscipimus refellendos qui
 uel ullam esse uindictam negant
 uel humana non tunc attendunt
 sed eos qui modo deo conditi sunt et
 gloriosissime ciuitatis deos suos
 preferunt nescientes enim ipsum esse
 eam mundi huius visibilem et mu-
 tabilem inuisibilem et immota-
 bilem conditore et uice huius non
 de his que condidit sed de se ipso
 uerissimo laudat. Eius enim
 ipsa ueritas ait michi autem
 adhaere deo bonum est. De se
 namque bonum uel phyco quod
 ad quod adypiscendum omnia officina
 referenda sunt nec iste dixit michi
 autem dixit huiusmodi bonum est a
 in se ipsum purpura et strepitio ad
 dyademate excellere aut quod
 nonnulli etiam phyco dicere non enim
 fuerit michi uoluntas corporis
 bonum aut quod melius uelut
 meliores dicit nisi sunt michi utus
 animi mei bonum est. Sed michi
 inquit adhaere deo bonum est
 hoc enim docuerit tui uini tunc
 sacrificandi sunt quocumque angeli eius
 miraculorum eam quod testatorem monne-
 rit unde et ipse sacrificium eius
 fuit factum factis tunc intelligibili
 correptus ardebat et in eius
 in effabilem in corporeum ipse

complexum suo desiderio ferebatur.
 Porro autem si multos deos col-
 tores qualescumque deos suos esse
 uideus facta esse miracula et ciuili-
 uerum historie uel libris magis
 siue quod honestius putant the-
 mistic credit quod tunc est
 tunc illis his uoluit ardeare illa
 facta esse quibus tanto maior
 debet fides quanto super omnes est
 magnus tui uini soli sacrificandi
 esse proprium

in autem putant hoc uisibi-
 lia sacrificia deus alijs co-
 gruiere illi uero tamquam inuisibi-
 lia inuisibili et maiora maiori
 melioribus meliora qualia sunt
 pure melius et bone uoluntatis
 officina prodest nescit hoc ista ce-
 signa aliorum sicut uerba sonantia
 signa sunt res et uocantur sicut
 laudantes atque orantes adu-
 diuini signifiantes uoces et
 res ipsas mirorde quas significat
 non aliter uisibile sacrificium offe-
 rendum esse uoluit quod illi tunc in
 cordibus nostris inuisibile sacrifici-
 um uini nostrum esse debemus
 tunc nobis facit nobisque con-
 stantem atque ad hoc ipsum nos
 prius uiribus adiunat angelis
 quocumque uirtutes et superiores et
 ipsa bonitate ac pietate potest
 res. Si autem illis hoc exhibere
 uoluerit non libent accipit
 Et tunc ad hoc ita mittitur
 ut eos prius sentiant aptissime
 notant. Eius exa in his suis
 putauerit quidam defendunt
 angelis honore uel adorando
 uel sacrificando qui debet deo
 et eos sunt amonitorem prohiberi
 nisi quod hoc ei deferre tui uini fac
 esse nonerit imitati sunt ange-
 los suos eam si hoies dei
 uiam paulus et barnabas

infracta fide quodammodo
sanctatis putati sunt dii eiusque ly-
taonij victimas immolare voluerit
et a se huius pietate reuocaret
eis in que credent amittant
deum nec ob aliud fallaces illi
prope sibi hunc exigit nisi quia
vero deo debent fuisse. Non enim
revera ut ait poeta et nonnulli
putant cadaveribus in domibus
si diis hominibus stant. Copia
vero in domibus magna hunc vndique
et si amplius vellent ipsi sibi
poterant exhibere. Et in eis di-
nitatis sibi arrogavit spiritus non
nulli corpus primo si supplicatis
aut delectantur. Quia subiecto de re-
torque dicitur. In studentes iter
ad deum vni ne sit hoc illius sacri-
ficii dii sacrificat. In pia pter-
inde verus.

ille mediator inquit fuit
serui accipiens mediator effugit
dei homo ex ipso. In in forma
dei sacrificium in pre sumat in
quo et unus est deus in in-
forma serui sacrificium inuit
esse quod sume ne ut hac occasio
quisque existimet tunc sacrificium
dum esse creature per hoc et sa-
crdos est ipse offensus ipse et
oblatio cuius rei sacrificium cotidie
esse uoluit ecclesie sacrificium. Et
in ipius capitulis corpus sit se-
ipsum per ipsum dicitur offere huius
veri sacrificij multiplicia uaria
et signa erant sacrificia pristina
sed in hoc vni per multa signi-
ficaret. tuncque verbis multis
res una dicitur ut sine fastidio
multum commendaret. hunc primo
vero quod sacrificio quicquid sacrifici-
um falsa cessant.

Odoratus aut perfrictus quod
tempus etiam perfrictus perfrictus
demonibus ut hominibus quos

possident exaltatis inimicitias
aduersus dei ciuitate tyrannice
exercent sibi quod sacrificia non solum
ab hominibus offeruntur simulant
et a volentibus expectant vni et
ab inimicis persequendo violentu-
extorqueat non solum non est sed perniciosa
eandem ualens inuenit eam ut inimi-
cum impleant quos ciuitas dei ta-
to clariore et honoratioribus tunc
est quod fortis aduersus impie-
tatis perit et usque ad sacrificium
revertit. hoc multos eligitur
si etiam loquendi consuetudo pa-
retur. mas ereas herodas vomit
hoc enim nomen a immo ne dicitur
hactenus quod herce immo herce appella-
Et ideo nescio quid filius eius
per herodas fabulas herodas sunt
multipliciter hoc videtur ueluti mis-
tiam significare fabula quod aer immo-
ni deputat ubi uoluit in demonibus
herodas habitare quo nomen appel-
lant aliam inhi aras defectorum
si erantio mites in herodas in-
cipant. Si ut dixi erantio primo
nisi consuetudo admittet non
quo eis esset in demonibus in-
uere sacetas si quod eosdem
demonibus id est aerias uident
putant et in eis perit quod
putat significare immo quod non
usque in in conuenient apochis
induat inimica uirtutibus et
celi potentibus uiris fortibus
inuida si in suis ei succumbit
infelicitate. respondit quod uirgilius ut
in apud eum illa dicit uirgo ab
enea ipse enea amoneat helenus
quasi dicit consilio religioso
et dicit inuolam tunc uera libes
dumque potentem supplicibus
supra domus. Ex qua opinio
poeta quod non ex sua fama si
ex aliorum dicit bonum deum genus vel
non inuenire in hominibus nisi

malus fuit ante placatus tunc
fortiora sunt apud eos minima
mala q̄ bona quicquidem mala
impediunt adiutoria bonorum nisi
eis placatus deus boni malisq̄
uolentibus bona potesse non
p̄nt notē ante mala p̄nt nō s̄
valentibus resistē bonis Non
est ista vacua q̄ s̄t religio
via Non primione q̄ est aīas
p̄tates p̄or virtutibus inui-
dentes n̄ m̄es uiuāt non
om̄s si dīa q̄t n̄sitate heros
n̄r supplicibus dom̄s s̄ virtu-
tibus dīus herā sup̄ant Como-
dus quippe sapio afficiatius
est q̄nominatus q̄ virtute affi-
tam uicerit q̄ si hostes dom̄s
placasseit ut parerit v̄n
Erat pietate hoīes dei ac-
tū p̄tates minūta q̄tari
am q̄ pietati exorcisando am̄t
non placando oēs septuagies
aduēsitates q̄ eius uiuāt oīa
do nō ipam sed deū suū aduer-
sus eam Non em̄ aliq̄e uiuāt
aut subūgat nisi sanctate p̄i
In eū ergo noīe uiuāt q̄m
hoīem assūpsit egitq̄ s̄ue p̄o
ut in ip̄o sacerdote ac sacrifico
fiet remissio p̄or. i. p̄media-
torem dei et hoīū hoīem iqu
xp̄m p̄que f̄a f̄t purgator
p̄or. i. reconciliat̄ deo nō nisi em̄
p̄is hoīes sequit̄ adeo quod
in hac vita non sit n̄a virtute s̄
dīna misericordie purgator p̄m̄dū
gentia illius nō p̄ n̄tū poteat
quia et ip̄a q̄tillatūq̄ virtus
que dicit̄ n̄a illius est nobis
bonitate t̄ressa m̄lū aut nob̄
in hac carne tribuerat nisi
usq̄ ad eius deparationem subue-
nia uiuēnt q̄tēa ergo nobis
p̄mediatore p̄stata est gr̄a ut
polluti carne p̄i carnis p̄i

similitudine mundāem hac dei
gr̄a qua in nos oīdit magnā
mān suā et in hac vita p̄-
reptū et post hac vitam p̄-
ipam sp̄em m̄m̄tatis veritas
ad p̄f̄oem p̄lāstam p̄dūrent
int etiā p̄or dīus oīa x̄m
m̄lis fuisse iustū nos nō
p̄m̄tari s̄ue thelet atq̄ solis
ut h̄m̄t oīdetur nullor̄ deor̄
thelet hoīem posse purgari q̄
em̄ thelete purgāt si s̄ue solu-
q̄ nō purgant quos n̄r celest̄
deos p̄cipuos h̄m̄t demq̄ dī
eadem oratulo exp̄ssū p̄cipū
posse purgare ne forte tū dī
esset nō purgant thelet solis
et s̄ue aliq̄ aliq̄s dei detur
valere ad purgandū thelete q̄
dentur. Que aut dīat esse p̄-
cipū tamq̄ p̄lōm̄s n̄m̄q̄ dī
em̄ deū p̄m̄ et deū filiū quē
gere appellat p̄m̄ m̄tallū
uel p̄nam m̄ente de sp̄m̄ an-
f̄o aut m̄tallū aut nō apte
aliq̄ dīat quos que aliū dī
hos medū nō m̄telligo. Si ex-
terna sicut plotinus ubi de
p̄m̄p̄alibus s̄b̄s disputat au-
natuam etiā iste velle m̄telligi
non utiq̄ dīet hos medū
id est p̄is et filiū medū post
ponit quippe plotinus aīe nam
p̄m̄o m̄tallū Iste aut cū dīat
medū nō postp̄at s̄ m̄p̄onu
et m̄m̄d̄ hoc dīet ut potuit
s̄ue ut voluit q̄ nos sp̄m̄ s̄m̄
nec p̄is tū nec filiū tū sed
utruq̄ sp̄m̄ dīcūq̄ lib̄is em̄
verbis loquit̄ p̄h̄y nec in rebus
ad m̄telligendū difficiliss̄ offe-
sionem religio s̄q̄ am̄ū p̄tine-
runt. Nobis autē ad rectā reg-
lam loq̄m̄ fas ē ne verbor̄ lig-
na etiā de rebus que h̄y s̄m̄
impia q̄m̄tūat op̄m̄one. No-

itaque duo ut tria principia in
de deo loquimur sicut nec duos de-
os vel tres nobis factum est dicere
quod de unoquoque loquimur vel
de patre ut de filio vel de spiritu sancto
etiam singulis quibus deum faciamus
nec dicimus tamen quod quodlibet sabellianum
eundem esse patrem qui est et filium
et eundem spiritum sanctum qui est et pater
et filius. sed patrem esse patrem et
filium patris et patris filium. spiritum sanctum
nec patrem esse nec filium. unde itaque
dominus est non purgatus hominem nisi
principio quousque pluraliter apud eos
fuit dea principia. **xxviii**
sed subditus porro mundis pla-
tibus de quibus coherere
bat et eas libere redarguere
formidabat voluit intelligere
dominum christum esse principium cuius in car-
nate purgatum. tamen quippe in ipsa
carne transiit quia per sacrificium
in purgatorio assumpsit magnum
sacramentum. ea superbia non intel-
ligens quia sua humilitate deiecit
verus hominibus et mediator in
ea se ostendens mortalitate mor-
talibus quia maligni fallacesque
mediatores non habendo se superbius
extulerunt. miserique hominibus ad-
mittuntur deceptores velut in mortales
mortalibus commiserunt. Bonus
itaque verus et mediator ostendit
patrem esse iustum non carnis scilicet
vel naturam que cum anima hominis
et suscipi sine patre potuit et huius
et morte deponi et in mensibus
resurrexerat imitari nec ipsam
mortem quousque esset pena patris
quia tamen per nos sine patre ipse
pro soluit peccando esse vitanda
sed ponens si facultas datur pro
iusticia per seipsum id enim solvere
potuit moriendo patrem quia in et
mortuus est et non pro patre.
Huius ille promissus non quod non
esse principium nam alio fieret
purgatorum nec enim caro pater

non est aut anima humana sed verbum
per quod facta sunt omnia Non ergo caro
per seipsum mundat sed per verbum quousque
suscepta est in verbum caro facta
est et habitavit in nobis Nam
de carne sua manducanda iusticie
loquens in hiis temporibus non intelleximus
offensi recedentes dicentes durus
est hic sermo quousque enim per audire
Fuit manetibus rebus Spiritus
est qui vivificat caro non potest
quod principium ergo suscepta
anima et carne et animam in eternum
mundat et carne ideo quousque
indeus quousque esset videtur se esse
principium Quod utique carnales
in firmi patris obnoxii et igno-
rantie tenebris obvoluti neque
patre possemus nisi ab eo mundare
mur atque sanctemur per hoc quod
etiam et non etiam Etiam
enim homines sed iusti non etiam
in illius autem in carne natura
humana erat sed iusta non peccata
erat. hoc est mediatio quia magis
lapsis incertis quousque porrecta
est hoc est seme dispositum
per angelos in quousque edictis et lex
dabatur quia et unus deus soli
videbatur et hic mediator futuris
promittebatur. **xxv**
unus sancti fide etiam iusti
antiqui mundari pie vincedo
potuerunt non solum inter quos lex
per se habere daret neque enim eis
predicator deus vel angelus defuerat
Et ipse quousque legis quousque quousque
in figuris res spirituales huius videntur
promissa carnalia quousque quod vetus
dicit testamentum Nam et quousque
tunc erant per quousque sicut per angelos
eandem promissio predicata est et
ex illis modo erat tamen in magna
dinam quousque spiritum de boni humilitate
sine paulo autem memoriam. tamen
etiam ante ad hunc deo bonum est
in quo plana psalmus duos testa-
mentorum que dicitur vetus et

nomi satis est declarata distinctio
propterea carnalis enim terrenasque pro-
misiones tu eas impijs humidae
pessaret dunt pedes suos pene
fuisse quotos et effusos nullap-
pini prope modum gressus suos ta-
quia frustra deo qua seluisset
tu ea felicitate qua de illo expec-
tabat contemptores eius flore pspi-
cet se quod in rei huius inquisitione
labaurasse volentem tu ita esse
apprehende donet miraretur i sola-
tu dei et intellegit in nouissis
eorum qui felices videbantur etiam
Tunc ergo intellexit in eo quod se
extulerit sicut dicit fuisse de-
iectos et deferisse ac pisse propter
iniquitates suas totumque illud
nuncie temporalis felicitatis ita eis
fuit tamquam sompni euigilantis
qui se repente inuenit suus que
sompniabat fallacibus gaudijs
destitutu Et qui in hac terra
uel in ciuitate terrena magni sibi
videbatur dñe inquit in ciuitate
tua ymagine eorum aduersissimi
rediges Quid hinc tam uale
fuit etiam quia terrena non nisi ab
vno vero deo quere in aui plate
fuit oia satis ondit ubi apte Ve-
lud petrus frater suum apud te
et ego semper tecum velud petrus
dixit utique non intelligens En
quippe ante desiderare debui que
michi tu impijs non puit esse
quia quibus eos tunc humidae
cernerem putari me ita summi
tibi seruasse qui et illi hoc hinc
qui tibi seruire potuissent tu
ergo semper tecum quod etiam italium
reus desiderio deos alios non que-
sui ac per hoc sequitur Temisti
manu dextere mee et in uoluntate
tua deduxisti me et tu gloria
assumpsisti tamquam ad sinistram meam
illa peruenit que humidae apud

impios tu vidisset pene collap-
est Quid enim michi est inquit
melo et at quid uolui super terra
reprehendit se ipsum iuste quod sibi d
placuit quod tu tam magni boni
hinc melo quod post intellexit
rem transitoria fragilem et quod
non lucram felicitate adeo suo
presunt misera defecit inquit a-
meum et caro mea deus cordis
mei defrauitque bono abusu ferro-
bus adsumma unde in alio ps
dicit desiderat et defecit ala
mea in atria domus Item in alio
defecit in salutem tuam anima mea
tu tu de utroque dixisset i deo
de et carne deficiente non defe-
subiecit deus cordis et carnis
meae si deus cordis mei per cor que
caro mundat unde dicit Quid
que intus sunt et que foris sunt
munda erunt Partem deinde de
sua ipse deum non aliquid ab eo
se ipsum Deus inquit cordis mei
et per meam deum in seruili quod in
munda que ab hominibus eliguntur
ille ipse placuit eligendus Quid
enim inquit qui longe se facit
abste pibuit perdidisti oem qui
foruitur abste hoc est qui in
tor deos uult esse profubili
unde loquitur illud propter quod et
coram deo per dicens uisa
fuit Michi autem ad herem deo boni
est non longe ire non per pluma
foruitur ad herem autem deo tunc
peritum est qui tu totum quod labora-
domini est sunt libertatini Vnde
i uero sit illud quod sequitur per
uideo spem meam Spes enim
que uidetur non est spes Quid
enim uidet quis quid sperat ait
apulus si autem quod non uidemus
namque per patientiam expectamus
In hac autem spe nunc constituti a
gramus quod sequitur et finis

nos quoque p[er] modum m[un]di angeli
dei. i. m[un]di eius am[ic]antes ei[us]
voluntatem et gl[ori]am gl[ori]am q[ue]
laudantes unde cū dixisset po-
nere m[un]do spem meam ut am-
nam inquit omnes laudatores
tuas in portis filie syon. her[et]
gloriosissima ciuitas dei. hic
vini dei nouit et colit. hanc
angeli s[an]c[t]i amantissim[us] qui nos
ad eius societate inuitauerunt
necq[ue] suos in illa esse uoluerit
quibus nō placet ut eos colamus
tuncq[ue] n[ost]ros deos s[ed] cū eis et illor[um]
et uini dei nec eis sacrificemus
s[ed] cū ip[s]is sacrificiū s[an]c[t]is deo. V[er]o
itaq[ue] dubitante qui her[et] dep[re]ssā
malicia obstinatōe considerat
omnes in mortales. b[ea]t[us] qui nos
non inuident. neq[ue] eni si inui-
dent essent b[ea]t[us] s[ed] potius nos
diligunt nec nos cū ip[s]is b[ea]t[us] s[an]c[t]is
plius nobis fuent plius adiu-
uant q[ua]m uini dei cū illis co-
sum[us] p[er]m[issionem] et filii et s[an]c[t]i s[an]c[t]i
q[ui] s[ed] eos ip[s]os p[er] sacrificia colē[us]
esno quo q[ui]nti uide[re] xxi
am[ic]as suis the[od]ot[is] eni
bestebat por[ro] Nam ista ut
sapiebat s[ed] contra multos deos
cultū non deū uer[um] libere dese-
debat. Et angelos quippe alios
esse dixit qui deū s[an]c[t]i desende-
res hominib[us] the[od]ot[is] diuina
p[er]mittent. alios aut[em] qui i[n] his
ea que p[er]s[on]is sunt. et altitudinē
eius p[er]funditate q[ue] declarant
Vini igit[ur] hos angelos quor[um]
miseriū est declarare uoluit
p[er]s[on]is credendū est. uelle nos
subdi nisi ei tūq[ue] nobis adma-
ant uoluntate unde optime
admonet. etiā ip[s]e p[ro]m[issionis]
mutandos eos potius q[ua]m muta-
dos i[n]uocandos. Non itaq[ue]
debem[us] metuerē ne in morta-
les et b[ea]tos vni deo subditos
non eis sacrificiū offenda[re]

ex em non vni nisi uero deo
deberi s[an]c[t]i qui et ip[s]i adhe[re]ndo
b[ea]t[us] s[an]c[t]i p[er] uel dubio. Neque p[er] illa
significante signā. neq[ue] p[er] ip[s]as
rem que sacrificiis significat s[ed] sibi
exhiberi uolunt. Demoniū
est her[et] ar[ist]otelmia s[an]c[t]is atq[ue]
miser[is] aq[ui]bus longe diuisa
est pietas subditos deo nec
aliunde q[ua]m illi cohe[re]ndo b[ea]tos
ad quod boni p[er]cipiendū etiā
nobis p[er]uicacia benignitate opor-
tet ut faueant. neq[ue] sibi
ar[ist]otelmia quo eis p[er]cipiendū
s[ed] eni amantissim[us] sub quo eis i[n]
pace sacrificiū. Et ad huc
trepidat oph[er]e aduersus p[er]a-
tes et ueris uirtutibus et uer-
dei numeribus inuidas h[er]e s[ed] b[ea]t[us]
uorem iam distinxit angelos
qui p[er]s[on]is amantissim[us] uoluntatem ab eis
angelis qui adhe[re]ntes ho[mo]nes
nescio qua deducti arte dese-
dunt. Et ad huc eas hono-
ras ut dicit p[er]mittit diuina
que tandem diuina p[er]mittit
qui non uoluntate p[er]s[on]is inuadit
Nempe illi sunt quos sacris
p[er]s[on]is affligant ne p[er]starent
aie p[er]mittit. nec abono ut
dicit p[er]mittit cupienti ab alijs
uirtutis solui et s[an]c[t]i p[er]mittit reddi
potuerit. Ad huc dubitas her[et]
malicia esse demonia uel te
fingis fortasse nescire dū non
vis the[od]ot[is] offendere aq[ui]bus
curiositate deceptis ista p[er]mittit
et misera p[er]mittit b[ea]t[us] didi-
asti. Audes istam inuidiam non
potentiam sed pestilentia et non
ditam diuinam s[ed] q[ua]d[am] tu fatelis an-
tillam potius inuidor[um] isto aere
t[er]renso lenare m[un]di et inter-
deos n[ost]ros etiā s[an]c[t]os collo-
care uel ip[s]a quoq[ue] h[er]e obpro-
brijs in famare
namto h[er]e et tolerabi-
l[is] confortam[us] tuis p[er]mittit

maius apuleius erravit qui quod
demonibus anima et mens videtur
tos agitari moribus passionum
mentis quod turbulis honoribus eos
quod si uolens uolensque confessus
est deos tui celi superiores ad e-
thera spatia pertinentes siue vi-
sibiles quos conspiciat luce
ternebat solem ac lunam
et cetera ibidem luna siue invi-
sibiles quos putabat ab omni
labe istius perturbatum alienas
quarta potuit disputatio ferre ut
tu aut hoc didicisti non a plone
sed archaldeo magistro ut in empi-
ris etheris ut empiras
mundi sublimitates et finem
celestia extolles. uicia humana
ut possent dii in themis p-
miciare diuina. Quibus diuis
te tu intellectuali vitam facis
altorem ut tibi videlicet tamquam
physio themis ita artis nequaquam
uideantur. si alius eas time
impote impotes ut hanc ueluti
mercedem reddas magistro tuis quod
eos qui philosophari non possunt
ad ista sedunt quod tibi tamquam
superiori capaci esse uisilia con-
fiteris ut videlicet quicquam aphe-
virtute remoti sunt quod aduina
uicis atque paucos est te autem
tore themis hanc aquibus
non quidem in anima intellectuali
vos saltem in anima spirituali pur-
gent in quant et qui istos
quos philosophari putet in-
corpabilis maior est multitudo
philosophos ad senectus et illatos
magistros tuos quod ad stolas ploni-
tas venire rogant hoc enim tibi
manifestum demonibus deos esse
reos se esse fingentes quos
peditator et angelos frus es

purgatores

purgatores quod in anima spirituali
purgata arte purgati adprien-
tunde non redierunt si super aer-
as plagas inter ethereos deos
habitabant. Non enim audit ist-
homini multitudo quod quos a
demonum duatu libertatibus
aduenit. In illo enim huius
miseri cordissimum purgatum e-
mentis et spiritus et corporis pur-
pura quippe totum hominem siue
puro ille suscepit ut totum quod
constat homo a puris peste si-
naret. Erue tu quocumque uicium
cogitauisses et te te potius quod
ne uirtuti que humana fragilis
et infirma est uel purissimum
curiositati sanandum tunc quod
fisses. Non enim te decipisset
ita uia ut tunc scilicet oc-
tula sunt in mortale quod quod
sunt. de quo etiam poeta nobilis
poetice quidem quod malis ad-
vincta persona uacat tu si
adipsum referas dicit te dicit si
qua manet scelens vestigia
munda pectus soluent formi-
ne terris. Ea quippe dicit quod
etiam multa proficiunt in uirtute
iusticie putat quod huius uirtute
mitate et si non scelera sceler-
tu manet vestigia que non in
ab illo saluatore sanantur de quo
iste uersus expressus est. Non
namque non hoc a se ipso dixisse
virgilius in ecloga quod quod
ferme uersu indicat ubi ait
ultima tunc iam uenit au-
mus etas unde hoc ammen-
sibilla deum esse inuicant ap-
ret. Themis uero illi uel p-
tus demonibus deos spes fin-
tasque fingentes inquant pur-
qua purgant humanum spiritum

sitate sancta finitū et decepto-
 ria variis ludificatione forma-
 rum em purgetur hōis spm q
 mundū hūc pūm alioqu nullo
 modo cu mōis mudi hōis
 hūcūent ipm qz mōie bnfim
 qd pūm videbant aut metū
 pūent aut simili mūdētia
 denegarent Sufficit qd pū-
 pūone thēm qūda neq mō-
 fūalem aiam hōc est mente
 mām dīs posse pūgari et
 ipm spūalem i aie mē pte
 mente mōiem qūatāi dte
 pūgari posse asser i mōiale
 m eternam q non posse ar-
 arte fieri confitens xpūs aut
 vitā pūttit etiam vnde ad
 en mōis nobis qūd stoma-
 chūbus mōmūbus tu vide-
 tūbus stupentibus q cōmūit
 qūd pūest q nēgāe non
 potuisti errare hōmēs thēm-
 qūa discipūla et qūa fallere
 p cām mōspiente q fūmū
 atq esse certissimū errore agēdo
 et supplicando ad pūpēs au-
 tēlosq decurre et mōmū qū
 ne opam pūdisse videaris
 istū dīcēdo mōtis hōies ad-
 thēm qūos ut p eos aia spūa-
 lis pūgt illos qū nō sūm
 mōtūalem aiam vūnt xpm
 utis ergo hōies m errore
 certissimū neq hē tantū
 mām te pūdet cū virtutis
 et sapie te pūtearū amātoz
 q si vē ac fidelit amātes
 xpm dei virtute et dei sa-
 pietia cōmūissēs nec ab-
 eis saluberrima hūilitate tu
 more mōstatis vānissime sūe
 resūissēs Confiteis tū etiam
 spūalem aiam sine thēm qūis
 artibus et sine thēletis qūbo
 frustra discendis elaborasti

posse vūte contūctie pūgtari
 aliquando etiā dīs q thēlete
 non post mortem eleuant aiaz
 ut iam nec eide qū qūa spūa-
 lem vōtas aliquid post hūm
 vite sine pūesse videant Et
 tū vōtas h mōtis mōdis re-
 pens ad mōst alud qū existi-
 mo nisi ut talū qūoqz vōtū
 pūis appareas et pūteas illi-
 ritas artū mōis nēl adeas
 fūas tūe mōis Sed bene
 q mōtūendū dīs hāc arte
 nēl legū pūulis nēl ipmū auto-
 mō atq utiā hōc salū abs te
 mōsi amēant et inde ne illi
 absorbeant abscēdant aut eo
 pūentis nō accēdant mōmū
 recte et pū eam mōtis vōtia
 pūulas thēletas pūgtari dīs
 Sed p sūm patrit nōm i pūia
 mōtem sine mōtūm qū pūte
 est cōstūus vōlūtas hūc aut
 xpm esse non cōdis Contēpūis
 em cū pū corpus ex fema ar-
 tepū et qūp tūtis obpūm
 extēsam videt sapiām fūctis
 atq abiectis mōmū vōmōis
 de supioribus atq ar ille im-
 plet qd pūe sū de illo vānt
 pūenit Perdam sapiām sa-
 pūentū et pūde pūdenā
 repūabō Vlent sūa mōis per-
 det et repūat quā tūe donat
 h quā sūi arōstaut qū non
 hūc ipmū vnde qmōiato isto
 pūhetūo tēstāmō sēqū et dīat
 aplū ubi sapiens ubi sūba
 ubi cōpūisitor hūm sēculi Nō
 ne sūlām fēit deus sapiētā
 hūm mōdi nam qū mōdi sapiā
 non cōgnōit mōdus p sapiām
 dī pūat deo p sūlām
 pūatōis salūos fūe tēdetes
 qū qūde mōdi sūia pūenit
 et qūti sapiām qūerūt nōs

ante inquit potius xpm circa
fixum iudeis quod scandalum
gentibus aut falsum ipse vero
uocatus iudeis et gentes xpm dei
virtute et dei sapientiam qui stultus
dei sapientius est hominibus et
infirmum dei fortius est fortius hoc
quasi stultus et infirmus tunc
sua uirtute sapientes fortesque totos
mit Sed h est qd q sanat in-
firmos non superbe intuentes
falsa similitudinem sua si similit
ponit uera miseriam confitetur
reducit prem

et eius filii que uocatis
primi intellam seu mente et
eors mediu que putamus redde
spm sm et more uo apptas
tres deos ubi et si uerbis in-
discrepantis utrum uidetis in
qualitatem et quasi p quedam
remus ymaginatiois umbrata
quo utendum sit Et in rationem
incommutabilis filij dei qua sal-
uamur ut ad illa que credimus
uel exequatularum pte intelligi
venire possimus non uultis ag-
noscere Itaque uidetis ut tunc
utitur et si de longinquo et si
de aere talitante primum in qua
manendum est si via qua emend
est non tenetis Confitemini
gratum quicquid ad dei p uirtu-
tem intellatene patris dicit
esse concessu non enim dicit
pauis placent uel pauci vo-
luerunt Sed tu dicit esse concessu
paul dubio dei gratiam non hominis
sufficiens confitemini ut eis ead
hoc uerbo aptius ubi plonis
suam sequens nec rpe dubitas
in hac uita hominem nullo modo
ad perfectionem sapie puenire fm
intellam tu uementibus omne qd
est prudentia dei et gra post
hanc uitam posse compleri

O si contemneres dei gratiam p
Ihm a istu dmi in ipam q
eius mirat naces qua homo
uam corpus qd suscepit fm
esse exemplum que uidere po-
tisses Et quid facia scio me
frustra loqui mortuo si quiti-
ndre attinet Et tunc autem
adeos qui te impendunt
et re uel qualitate amore
sapie uel inositate uam qua
non dubitasti diste diligunt
quos potius mita appellat
alloquor fortasse non frustra
gra dei non potuit gratis
commendari quia ut rpe uiuam
dei filius in se incommutabilis
manes moueret hominem et
spem dilectis sue daret ho-
bus homine medio quo ad illu
ab hominibus uenietur qui tam
longe est in mortalibus et mo-
talibus incommutabilis a comu-
tabilibus iustis ab impijs et
a miserijs Et quia natura me-
dit nobis ut beati in mortales
cupiamus esse manes etus si
cupiens q mortalem ut nobis
tribueret qd amamus pueni-
do docuit quempie quod tim
Et hinc uita ut possitis ac-
quiescere humilitate opus est q
terrua nre difficillime pueni-
patendo ut Et em in credib
le dicit pfectum uobis qui
ha sapitis quibus ad hoc co-
dendi uosipos amore debetis
Et id magna uobis in credib
dz ai d deum assumpsisse huma-
nam animam et corpus uos re-
tantu tribuitis aie intellat q
uia utiqz quanta est ut ea cu
substantiali prue illi meti que
dei filii confitemini fieri posse
dicatis Et id in credibile es
si aliqua una intellectualis

nā modo quoda ineffabili et
 singulari p̄multo salute sus-
 cepta est. Corpus vero anime
 offerre ut hō totus et plenus
 sit nā natura nā ipa teste cog-
 noscitur. Quod nisi usitatissimum
 esset hō p̄fecto esset mirabilis
 talis quippe in fide recipi-
 endū est et si hūc dūo et
 inimitabile in comitatu tū spū
 puri aut verbis utar que
 vñ habetis incorporeū in
 corporeo coherere. an forte vos
 offendit inusitatus p̄tus ex-
 m̄tue. Vñ q' debz offende-
 re p̄tū ad pietate suscipienda
 debz adducere q' mirabilis mira-
 bilis natus ē. cū vō q' ipm
 corpus morte depositū et i meli-
 resurrexerit natus iam i cor-
 ruptibile atq' i mortale i sup-
 ra subiecit. hoc in sup̄na
 itasse credē remissis. m̄tu-
 ritos p̄tū in hys nūc libz
 ex quibus nulla possim qd
 de resurrexū aīe scripsit. tam-
 nēd p̄tū de corpore esse
 fugiendū ut aīa possit b̄tū
 p̄manē cū deo. Et ip̄e p̄tū
 ista sentiens corrigendus
 fuit. Prefertim tū de anima
 mundi hūc visibilis et tam-
 ingentis corporee motis nū-
 llo tam incredibilia sentiens
 p̄tū quippe auctore mal' ee
 dūctus mundū et aīa b̄tū
 p̄tū nūc ee cū sempiternū
 r̄no ergo nec vñq' solue-
 a corpore nec vñq' tacebit
 b̄tū si ut b̄tū sit aīa
 corpus est de fugiendū sole
 quoz istū et tēta sydera
 nō solum in libris vris corpora
 esse fateam q' nobiscū om̄s
 homines et conspire nō cūtat
 et dūc p̄tū aīa ut

putatis p̄tū her esse aīa
 b̄tū p̄tū et tū hys cor-
 poribus sempiternū. Quid ergo
 q' tū vobis fides xp̄iana sua-
 detur. tūc nos obliuiscimur aut
 ignoŕe nos fingitis quid dis-
 putat aut docē soleatis. Quid
 tūc est tūc q' opiones nūc
 quas vos ip̄i oppugnatīs xp̄iani
 esse volitis. nisi quia xp̄us hūc
 venit et vos sup̄bi estis. Quid
 hāc s̄tū corpora in resurrexerit
 futura sūt p̄tū aliquo scriptu-
 losius int' xp̄ianaz scripturaz
 doctissimos disputat. futura
 tū sempiterna m̄tū dubitamus
 et talia futura quale sūt resur-
 rexerit xp̄us demonstrat. Quid
 si qualitatē sūt tū incorrup-
 tibilis xp̄us et in mortalia in-
 corruptibilis q' aīe corporeā q'
 in deū sūt impediencia p̄di-
 cent. vñq' etiā dicatis esse
 in celestibus in mortalia corpora
 i mortale b̄tū. Quid est ut
 b̄tū sūt om̄e corpus fugiendū
 esse op̄m̄ ut fidem xp̄ianā
 quasi r̄nabilis fuge videam
 nisi quia illud est qd itū dico
 xp̄s est hūc nos sup̄bi. an
 forte corrupti pudet. Et hoc vi-
 tū non nisi sup̄bū est pudet
 videlicet doctos hōes ex disci-
 pulis p̄tū fieri discipulos xp̄i
 qui p̄tū sūt sūt q' dūc
 sūt at dūc p̄tū eāt
 verbi et vñ eāt apud deū
 et deus vāt vñ hoc eāt in
 p̄tū apud deū oīa p̄tū
 sūt et sūt p̄tū est
 m̄tū. quod sūt est in ip̄o vi-
 ta eāt et vita eāt hūc hōm̄
 et hūc m̄tū hūc et tene-
 bre eā nō p̄tū et in
 vñ sūt er̄m̄tū cū nōne est
 sūt Jōh̄m quida p̄tū sūt

orinda p̄tū
 volut am̄m
 sūt et Jōh̄m
 am̄m hūc sūt
 b̄tū

a fco sene simpliciano q postea
medio lanensi ecclesie pcedit epus
solebamq audire aureis libris p
scribendis et p omes eccas i locis
eminetissimis ponendu ee dice-
bat. Sed ideo vult supbis de
ille mfr q vbu raro fm est
et fitant i nobis ut paz sit
miseris q egrotant in se etia
in ipa egitudine excellant et
de medicina qua sanari poterant
erubescant. Non em hoc fa-
ciunt ut erigant. s ut cadendo
gravis affligant. c xxx

q post ptem aliquem emen-
dare estimat indignu
ipe porq no nulla et no pna
emendavit. Nam ptem aias
pny mortem p sui usq ad cor-
pora bestias strpsisse certissim
est hanc suam pny doctor
tenuit et plotinus pny tu
m re dissipavit. In quibus sane
non ad sua que dimiserant s
ad alia nova corpora redire
humas aias arbitratus est.
Vndit q illud crede ne mat
fortasse filiu in mulam resoluta
vertaret et et no pndit hoc
crede ubi resoluta m impuella
filio forsitam mber. Quid au-
dit honestius q su et veraces
angelu docuerit q ppe spu dei
acti locuti sut q ipe que veni-
tus saluatore pmissi mnt p
dixerit q missi apli qui orbe
terz evni replerent. qntu
mq honestius credit reuer-
ti aias semel ad ppa corpora q re-
verti totiens ad diuisa vmpm
ut dixi ex magna pre correptus
est in hac opinione porq ut sal-
tem in solas homines humanas
aias papitari posse sentaret
volui vos aute ceteros enerte
minime dubitare et dicit etia ad
hoc deu aiam mudo dedisse

ut matie rorposores mala ad
pny reuertet. nec aliqui in
talit polluta contagioe tenet
ubi et si aliquid in conuer-
sapit mfr em data est corpo-
ut bona facit no em mala d-
ret si non facit meo tu alio
ploncor opinione et no i
pna emendavit q mndatam
ab omibus malis aiam et i
patre constituta iniqua iam
mala mudi passura esse co-
fessus. Quid pto sua pto
absulit quod esse ploncu n-
phibet ut mortuos ex vmbis
ita viuos ex mortuis semp fm
falsu q esse ondit q ploncu
videt dixisse virgilius i aep
elios pnyatas aias missa
quo noie tamq pfabulam
dent significat gaudia bto
ad flumini letben euocari h-
est ad obliuione pnyos s
m meores supm conuea
reuisant q m suis et mtpia
mropa uelle reuer-
dissimant h porq qm reuer-
crede stultu est ex illa que
vita bssima esse no potit
mfi de sua sint eternitate
tissima desiderare aias cor-
ruptibiliu corpni labem et
ista inde reuereare tacquam
agat summa pnyato ut i quo
requatur. Si em pto mnd-
dant h effiat ut omi obli-
uiscant maloz maloz di-
obliuio faciat corpni deside-
ubi mntu implicent mali
pfo est ifelicitatis causa su-
felicitas et stulticie ca pfo
sapie et in mndicie ca sum
mudato nec vitate ubi bta
est aia q dicitur est ubi
oportet ut bta sit. Non e-
bta est nisi secuta ut aute
fallatur beata sit

remota sit falso putant se ip-
 sam fore qui aliqui est et mi-
 ra. Cui ergo eludendi causa
 falsitas est quo deuitate gau-
 debit. vidit hoc por-⁹ purgata
 et animi ob hoc reuer-⁹ dicit
 id prem ne aliqui iam malos
 polluta contagione teneat
 alio igitur agnoscendum
 est plerumque falsitas quasi
 natus. orbis ille ab eisdem
 ibidem et ad eadem reuer-
 ti. Quod eam si verus esset q-
 re facie pdeset nisi forte inde
 nobis audeat pferre pla-
 uia quia illud nos in hac vita
 am nesciremus quod tpi in alia
 ueliori vita purgatissimi et
 sapientissimi fuerant nesciamus
 et falsu credendo bti futur
 o rō si absurdissimi et stul-
 tissimi dicit por-⁹ pfecto est p-
 ferenda sima hys qui aiaz ar-
 tas alternante sp btiare et
 miseria suspicati sunt. Q rō
 si ita est. Ecce plerumque i me-
 lus apstone dissentit. Ecce
 vidit hic quod ille no vidit
 nec post talem ac tantum
 nihil in refugit correctionem
 si homi prosuit veritatem.
 Cui ergo no potius diuitati
 redmū de hys rebus quas
 iuano ingenio pnestigare
 no possū que animi quoqz
 piam non dedeo coeternam
 creatā dicit esse que non
 at. Et em hoc plerumque nollit
 rede hanc utiqz causam ydo-
 leam sibi videbant auferre
 et nia nisi q semp antea fuisse
 impitū deinceps esse non
 posset q q et deinde et de-
 his quos in mundo deos adeo
 tos scribit plato aptissime

dicat eos esse repisse et hie
 initium fine tū non huius. sed
 p conditoris potentissima volūta-
 tem metim mansuetos ee phi-
 beat. Ut id quo intelligant
 inuenerit non esse h videlicet
 tps si substitutois initium. Si em
 inquit pes exetitate sp fuisse
 in puluere semp sub esset vesti-
 tiū. quod tū vestigiū a calitate
 fū nemo dubitaret. nec alim
 ab alio pū esset sic inquit qm balim
 et mundus atqz in illo dñ creati
 et semp fuerit et sp existere
 qui fecit et tū fū. Vtūqz si go
 nia semp fuit et miseria eius
 semp fuisse dicenda est. Dono
 si aliquid in illa quod exetio
 non fuit qe cepit ex tpe tū no
 fieri potuit ut eet ex tpe que
 antea non fuisse. Deinde bati-
 do quoqz eius pū expmētum
 malo s firmior et sine fine
 mansueti sicut iste confitebat
 paul dubio cepit ex tpe et tū
 semp est tū antea non fuit.
 Illa igitur omis argumentatio
 dissoluta est qua putatur nihil
 esse posse sine fine tps nisi
 q initium tps hinc sine tps no
 habebit. Quia ppter dñe auctōr
 huana redat in firmitas eist
 bti et i mortalibus de vera re-
 ligione credam qm sibi p-
 honore no expebit que deo suo
 qui ead m est debet scimit
 nec iubet ut sacrificiū faciat
 nisi ei tantū tū et nos anim
 illis ut sepe dixi et sepe dicit
 est sacrificiū esse debem p eū
 sacerdote offendi qui in hōie
 que suscepit sū que et sacer-
 dos esse voluit ead usqz ad mor-
 tem sacrificiū p nobis digna-
 tus est fieri

et est religio que vniuersalem continet viam aie libertate qui nulla nisi hac libertate potest. Hec est enim quodammodo regalis via que vniuersam ducit ad regnum non quali fastigio mutabundum. sed eternitatis firmitate fecit. En autem dicit Porphyrius in primo meta finem degressu anime libris nondum recepta in vniuersam quidam secta quod vniuersalem continet viam aie libertate vel apud verissima aliqua vel ab indolis moribus ac dispositione aut in diuitiis talibus aut alia qualibet via nondum in sua notitia eandem viam historicam cognoscere placet perit. ^{sed} dubio proficitur esse aliqua nondum in sua venisse notitia. Ita enim non sufficiebat quidquam de anima libertate studiosissime didicerat sibi quod vel potius alijs nosse ac tenere videbatur. Seminebat enim adhuc sibi de esse aliqua prestantissima auctor quia de re tanta scire oportet. En autem dicit et apud verissima finem animi nodum in sua notitia peruenisse sectam que vniuersalem continet viam aie libertate de satis quod arbitror audit vel eam perit in qua ipse philosophatus est non esse verissimam vel eam non continere talem viam. Et quomodo potest esse verissima quia non continet. Hec via vniuersa que alia via est vniuersalis aie libertate nisi qua vniuersa aie libertate ac per hoc sine illa nulla anima libertate. Cum autem addit et dicit vel ab indolis moribus et dispositione vel ab indolis talibus vel alia quod

libet via manifestissima vocat. testat. neque illis que archa didicerat hanc vniuersalem viam aie libertate continere. Et ut se archa deus oracula diuina scire quod assidua quicquid facit tunc non potuit quia vniuersam intelligi aie libertate vniuersalem viam nodum receptum vel ex aliqua verissima philosophia vel ex eadem gentium doctrinis et maxime velut in diuisis rebus habebant quia plus apud eos curiositas valuit quod et talia cognoscendos et colendos non dicit in sua notitia historicam quicquid placet. Et ne in ista est vniuersalis via nisi quod non sine quibus genti propria. sed vniuersis gentibus quod quibus est diuinitus incepta est quia tunc iste homo non mediocri merito perditus esse non dubitat. vniuersam quippe diuinam sine ista vniuersali via aie libertate genus humanum relinquere potest non credit. Vtque enim aut non est hoc tunc bonum tantumque adiutorium non dicit receptum nodum in sua notitia esse placet. nec tunc enim potest esse in rebus humanis qui ista libertate aie vniuersalis via que non est alia religio christiana obprobriari permittit ab ydolorum demonibus et rusticis regibus. Hec autem assidua et consuetudinem in in hoc est testis vitas per quos videntur omnia corporalia mala per fide pietatis et commendat vitas esse tollenda videbat ergo ista per philosophum persequens dicit ista via perit et perit non esse libertate aie vniuersalis

mirabat non intelligens hoc
 id enim mouebat et quod in eius
 stoe peti metuebat aduersus
 confirmationem robustiore et co-
 uendationem potius phueret. hec
 est ergo aie liberande vniuersa-
 lis via et vniuersis gentibus.
 hinc miseratione gressa tuus p[ro]p[ri]o
 iocundus ad quoscuq[ue] iam venit
 et ad quoscuq[ue] ventura est
 nec debuit nec debebit ei dici
 p[ro]p[ri]e modo et quare sero qui
 intuentis consiliu[m] non est humani
 ingenio penetrabile. Quod se-
 it etiam iste tu dixit. nodu[m] re-
 cepit hoc domini dei et nondum
 in sua notitia fuisse platum.
 Tempore enim p[ro]p[ri]a veritas non esse
 indicat. quia nondum in fide
 sua receptu[m] fuit uel in notitia
 ueritatis pueniat. hec est m[un]di
 liberandus nodentiu vniuersalis
 na de qua fidelis abraham
 hunc accepit oraculu[m]. In seme-
 no bndirent omnes gentes ex
 ut quide[m] gente chaldeus s[ed]
 et talia p[ro]missa p[ro]p[ri]et et ex-
 lo p[ro]p[ri]et huius. semen disposui
 angelos in manu mediatoris
 n[on]io esset ista liberande aie
 vniuersalis h[ec] est omnibus gen-
 tibus data. missus est descendere
 etia[m] sua et de domo p[ro]p[ri]e
 in tunc ipse p[ro]p[ri]et archalde-
 et sup[er]stationibus liberatus.
 n[on]i uel deum sequendo coluit
 in p[ro]mittenti fidelit[er] credidit
 hec est vniuersalis via de qua
 in sua p[ro]pheta d[omi]ni est deus
 miserat[ur] m[un]di et bndicat nos
 s[ed] m[un]di n[on]i sui sup[er] nos et
 miserat[ur] m[un]di. ut cognoscat
 in terra via tua in omnibus
 gentibus salutare tui unde
 ante post ex abrahe seme-

carne suscepta de seipo ipse sal-
 uator dicit Ego sum via vitas
 et vita hec est vniuersalis via
 de qua tanto ante p[ro]pheta est
 Erit in nouissimis diebus mani-
 festus mons domus d[omi]ni p[ro]p[ri]us
 in ierusalem n[on]i et ex tollit[ur]
 sup[er] colles et uenit ad eum omnes
 gentes et ingredient[ur] naves m[un]di
 et dicent Venite ascendamus ad
 montem d[omi]ni et in domum dei ia-
 cob et annuntiabit vobis viam
 suam et ingredient[ur] in eam. Ex-
 syon enim p[ro]dierit lex et verbum
 d[omi]ni ab iherusalem. via ergo ista non
 est vni[us] gentis s[ed] vniuersa[rum] gentium
 et lex v[er]bi d[omi]ni quod d[omi]ni non in syon
 et iherusalem n[on]i s[ed] inde p[ro]cessit
 ut se p[er] vniuersa diffunderet unde
 ipse mediator post resurrectionem
 suam discipulis trepidantibus ait
 oportebat impleri que scripta
 sunt in lege et p[ro]phetis et p[er] sal-
 uis de me tunc aperuit illis
 sensu[m] ut intelligerent scripturas
 et dixit eis quod oportebat xpm
 pati et resurgere a mortuis tria
 die et p[ro]dici in nomine eius
 p[ro]p[ri]am et remissionem p[ro]p[ri]orum p[er]
 omnes gentes impientes
 ab iherusalem. hec igitur est vniuersa-
 lis liberande via qua sum an-
 geli sum et p[ro]pheta p[ro]p[ri]us imp[er]at
 hominibus ubi ponent[ur] dei
 gratia repientibus et maxime
 in hebreis gente cuius erat ipsa
 quodammodo sancta res pu-
 blica iherusalem et p[ro]p[ri]ationem
 ciuitatis dei ex omnibus con-
 gande et thabernaculo et templo
 et sacerdotio et sacrificiis
 significauit et eloquiis h[ab]uit
 manifestis p[er] p[ro]p[ri]as n[on]i
 p[ro]dierit p[ro]p[ri]us aut in carne
 ipse mediator et b[ea]tus eius ap[osto]l[us]

A quibus mortalem ex omnibus qstat pti
 A pat bus ut em no alia purgatio
 ei pti + quieretur qia vocat
 mentalem porq alia que ipi cor
 pnavocat por ptea totu suscepit vera
 ialem alia diffusi q potentissimus q munda
 tor atq saluator pter hanc
 viam que pti cu her futuri
 purgant pti cu fru linciat
 nup qui hiano defuit neno
 liberatus est neo libeat neo
 liberabit Et aute Porphyri
 vniuersalem viam aie liberade
 nondn in sua notia histoiali
 conuincit dicit esse pstatam Exud
 hac histoia vel illustrus nune
 nri pt que vniuersu mundu

tanto apertius auctus optimus et
fidelius in qua ita narrare
puta ut futura etiam predicantur
quod multa videmus implet
ex quibus ea que restant sunt
dubio speramus implenda. Vt
enim potest videri uel quicunque pro
etiam in hac via quasi teneat
res et adiuta istam mortali
pertinentiam diuinationem predicantem
quod quatenus quod merito in aliis
variacionibus et quod et in
uel artium diuinationibus faciunt
gratiam enim si uel magister hominum
uel magister esse pendenda est
vite nam uel infidelis sunt
senex et sicut arte medica
quibusdam intercedentibus signis
prima euentura valitudinis
pudent uel in mundi demonum
sua disposita sunt primum quod
uis et inueniunt atque in
tibus iniquorum ad quod cog
entia sunt ducendus quodam
sibi venditant et in matiam
sua fragilitatis humane. Vnde
taliter sunt homines in ista vniuersa
auctus liberandus via gradus
tamen magister propheta autem
quod et ista eos non fugerit
et ab eis sepe predicta sunt in
eorum fidem facienda quod mori
sui sensibus non poterant in
mari nec ad experientiam fid
releri facilitate predicta. Sed al
erant vere magna atque di
que quibus dabatur cognita de
uoluntate futura nuntiabant
christus quippe incarnare uentus
et que in illo tam clara pre
fuit atque in eius nomine in
penitentia hominum et ad deum
consilio uoluntatem remissio pe
ccata iusticie fides. Propter
per uenerunt orbem in uel

multitudine credentium
 ista similitudo demonum
 infuso subuersio et reptatio
 datus p[er]ficiendi purgatio et
 beatus ab omni malo iudici
 resurrexerunt mortuos. scilicet
 tas nuptias. etna dampnatio
 regni q[uod] etiam gloriosissime
 ciuitatis dei. sp[irit]us eius i[m]mor-
 talis p[er]ueniens in huius vite sp[irit]u
 ut p[er]dicta atq[ue] p[er]missa sunt
 mors tam multa completa inspi-
 ring ut ita pietate esse tetea
 nfidam[us] huius vite multitudinem
 sp[irit]u ad deum videndum e[st] me[m]brum
 obediendum in ista septimana qua
 dicat[ur] atq[ue] asseri veritatem
 putat[ur] no[n] credunt et ob hoc
 intelligunt oppugnat[ur] p[er] h[oc]
 repugnare no[n] possit. Et qua-
 rit in d[omi]no libris istis et si-
 milia q[uod] nonnulli de nobis ex-
 pertabatur interit[ur] in quor[um] d[omi]no
 odio q[uod] tuus deus et d[omi]nus
 diuine dignatus e[st] fuisse[m]us
 refutando contradicere impior[um]
 in conditio[n]e sit ciuitatis de[us]
 infirmitate institui deos suos
 ferit. Et d[omi]nos d[omi]no libris
 atq[ue] superiores aduersus eos co-
 pti sunt qui p[ro]p[ter] bona vite huius
 eos colendos putat. quicq[ue] aut
 ostiores aduersus eos qui nihil
 eor[um] p[er]mittit que post mortem
 iustitia est seruand[um] existimat.
 emere ita ut in p[ri]mo libro pos-
 citi sunt deduc[us] ciuitat[um] quas
 h[oc] seculo p[ro]p[ter]as diximus in
 iustitiam p[ro]metas exortu et pio-
 u[er]bi et debitis finibus q[uod] d[omi]no
 in arbitrio q[uod] d[omi]no diuitis ad-
 mador expediam lib[er]o.

Sea p[er]te op[er]is qua duas
 ciuitat[um] i. celestis ac ter-
 rene iustitia et fines incipit
 de m[un]do. De congruendo

deo adu[er]sus notitiam nemo homi-
 puenit in se p[er]mediatore dei et
 hominem istum xpm. De aut[em] in
 nomine scripture d[omi]no sp[irit]u. De
 conditio[n]e mundi que in p[ri]ncipio sit
 uer[um] nouo dei ordinata consilio
 quasi postea voluit q[uod] antea
 voluit. Jam non esse cogita-
 dum de infinitis t[em]p[or]is spacijs cu[m]
 mundu[m] quam uer[um] de infinitis lo-
 cor[um] r[ati]o[n]is mundi et t[em]p[or]is vni[us] e[st]
 p[ri]ncipiu[m] uer[um] aliud alio p[er]ueniri

De qualitate p[ri]or[um] d[omi]nos
 quia anteq[uam] sol fieret uesp[er]am[us] et
 mane credunt habuisse
 et tunc qualis ve intelligenda
 sit dei requies quia post opa
 sex d[omi]nos requieuit in septimo

De angelor[um] q[uod] d[omi]no q[uod]
 secundu[m] diuina testimonia senaedi
 sit. De simplici et i[n]com-
 tabili trinitate dei p[er]is et filij
 et sp[irit]us sc[ilicet] vni[us] dei t[ri]u[us] non e[st]
 aliud qualitas. An em[en]s
 b[e]n[e]dictio[n]is quia sc[ilicet] angeli ab initio
 sui semp[er] h[ab]uerunt etiam illos.
 sp[irit]us qui i[n] ueritate no[n] steterunt
 p[ri]ncipes fuisse credendu[m] sit

De reparatione b[e]n[e]dictio[n]is iustor[um] n[on]
 du[m] reuerentia p[er]missionis d[omi]ne
 p[ri]m[us] et p[ri]mos in paradiso homi-
 aute p[ri]m[us]. An ita vni[us] feli-
 citatis omnes angeli sunt creati
 ut neq[ue] lapsi de se possent
 nosse qui elapsi sunt et post
 ruina labentiu p[er]seuerantie sue
 p[er]ficiam accipiunt qui steterunt

Et tunc t[em]p[or]e locutionis dictu[m]
 sit de dyabulo q[uod] in ueritate
 non stetit quia ueritas no[n] est
 in eo. Et tunc seruendu[m] sit
 de eo q[uod] scriptu[m] est ab initio
 dyabulos parat. Degra-
 dibus et diuisis creaturaz
 q[uod] alter pendit i[n] suis utilitat[um]
 alt[er] ordo r[ati]o[n]is. Virium

malicie non nam esse & contra
natura cui adparandi non co-
ditor causa est & voluntas
Depulchritudine vniuersitatis que
p ordinacionem dei etiam ex tota
vires fit opposicione lucis et tenebrarum

Quod sciendum videat ex quo
sentendum videat diuisit deus
in lucem et tenebras De-
eo q post disarctum lucis ac
tenebrarum dñi est Et vidit de
lucem quia bona est De-
etia et incommutabili dei scia
ac voluntate quia semp illi
vniuersa que fecit fit planitext
facienda queadmodum fit
De his quibus in vniuersitate
res et bono creatore bene co-
ditas quedam displicent et pu-
tant nullam naturam malam

De errore in quo origenis
doctrina maculat Detritate
dñia que p dia opa sua signifi-
catiois sue sparsit indicia

Detritata totius phye distipula

De vniuersitie summe tñta-
tis que fm quenda modum i na-
cia nec du bñficiis hois inue-
nit

De essentia et scientia
et utriusq amore

An
ena ipm amore quo et esse et
scie diligimus dilige debemus
quo nuf dicente hmitatis pma
hmi appropinquamus

De scia
angelorum scia quia trinitate in
ipa auz dñitate nouerit quia
opm causas pñs in opante arte
q in ipis opibus artificis intue-

De scientia in pñtione
qui pñt suaz qñtitate coplet

De die septimo in quo
plenitudo et requies quæda

De opinione eorum qui
angelos creatorem autorem
voluit esse q mundi

De
duabus angelorum sonetibus
diuersis atq disparibus que
non in congrue intelliguntur hinc

et tenebrarum uerbis incipit
De eo q quidam putat
deronditoe firmamenti aquarum
disarctos angelos significatos
et q quidam aquas existimant
non creatas

Uterea in roma quidam uir-
tute agniti sub rege alarici
atq impeti magne cladis o-
sa est eius enerfione deos fm
multos q cultores quos usm
nomine paganos vocamus in
anam religionem referre tot-
tes solito acerbius et amar-
den vob blasphemare ceperi
Unde ego exardescens zelo dñi
dei aduersus eos blasphemias
et errores libris detritate d-
scribere institui Quod opus
aliquot annos me tenuit eo
alia multa interueniebant qu-
differri non oportet et me
ad solvendum occupabat hoc
detritate dei grande opus
tandem viginti duobus libris
terminavi Quod quq pmi e-
refellit qui res quas ita
ppari voluit ut ad hoc mult-
deos cultu quos pagani col-
consequenter intellam esse ac-
tremum et quia phibent in
ista exoni atq fundare tot
Sequentes autem quq adu-
eos locut qui fatent hec
la nec defuisse vnc nec de
mortalibus et ea nunc mag-
ime quia locus tribus pñm
q variari & deos multos
tuum quo eis sacrificat pñ-
vitam post mortem futura est
disputant his ergo de re lib-
due iste vane opinionones xp-
ne religionem aduersarie ref-
runt Q ne quisq nos alie-
am redarguisse non ante in-
asseruisse reprehendet id agit
alta opus huius que libris di-
derim continere quaquā nū

et et in prioribus de rebus libris q
 a sunt afferantur et in duodecim
 posterioribus redarguitur aduersa
 in duodecim igitur libris sequentibus
 qui quatuor continet exortum
 duos civitatis quos est una dei
 archa huius mundi. Sed quatuor
 transiit eam sine pertransum de re
 duo qui et posuerunt debitos si
 res ita omnes viginti et duo
 in in sunt de iusticia civitate
 septi. huius in amehore ante
 prout ut de iusticia potius dei
 viderent. In quos duodecim
 libro non debuit pro magistro
 in in abrahe sacrificio flama
 chaus fecit inter diuisas victi
 nas tueri. qui hoc illi in
 sione iustitiae est in septimo de
 mo libro qd' dicitur est de samuele
 non erat de filiis aaron. dicendum
 potius fuit non erat filius sacer
 dotis. filios quippe sacerdotum
 defunctis sacerdotibus succedere
 magis legitimum moris fuit
 nam in filiis aaron repitit
 in samuele si sacerdos non
 put nec ita in filiis ut in ipe
 videret aaron. si sunt omnes
 filius qui dicitur filii israel
 hic opus sic incipit Glorio
 sissima civitate dei dicimus

in
 iustitiam dei dicimus ea
 scripta testis que non
 fortuitis motibus aucto

id plane sume dispendio pro
 videntur super omnes omni gentium
 his omnia fidei gratia in gentes
 quatuor diuina excellens auc
 tuitate subiecit. ibi quippe
 scriptum est Gloriosa dicta st
 de civitas dei Et in alio ps
 lismo magnus dominus et lauda
 tus in civitate dei in
 monte sion eius. dilatatus ex
 tendit. vniuersa terre Et paulo

ptu meode pso Sicut audimus
 ita et videmus in civitate dei in
 in civitate dei in deus fuit
 dant ea metum. Itaque in alio psalms
 impetibus sanctificat civitatem dei
 sanctificat inhabitantem suam altissimus
 deus in medio eius non quiescit.
 Hic atque huiusmodi testimonys
 que omnia quicquid minus laquei
 est. didimus esse quidam civitate
 dei cuiusque esse conuersionis
 illo amore que nobis illius con
 ditor. inspanit. hinc conditori
 fere civitatis eius hinc civitatis
 deos suos preterit ignorantibus
 en esse deum deorum. non deum falsos
 et est impios et superbos qui
 quos in conuersione omnibus qui
 luce prius et ob hoc ad quidam
 gentem potatem redacta suas
 quodammodo prius potestas
 in peruenit. huiusmodi duos a de
 ceptis subditis quod. si deorum
 prius atque fides qui potius sepos
 vni subdere qui multos. sibi potius
 qui deum colere qui pro deo deservit
 coli. Et huiusmodi fere prius inuicem
 dere superioribus libris quod po
 tui duo et rege in aduocante
 inuicem. Atque vero quod ame
 era expecte agnoscentibus mei
 qui non in meorum debiti deducant
 civitatis hinc. et celestis quas
 in hoc inuicem seculo pulchras quo
 dammodo diuina inuicem qui prius
 tas exortu et exortu et debitis
 finibus quod valuerit disputare
 eius prius domini et reus in inuicem
 opitulatione fides aggreddi pri
 mu qui dicam quicquid exordia
 duas istas civitatis et angelos
 diuersitate preterit

agnus est et admodum in
 vniuersam creaturam corporea
 et in corporea corporealis operta
 qui mutabilem inuicem inuicem
 excedit atque in conuersionem dei

sciam puenire et illic disto expo
q̄ cuncta naturaz que no est q̄ me
no fecit nisi ipe. Sic em deus
ai hoie no p aliqua creaturam
loquitur corporalium corporilibus
instrepens auribus ut inter so
nantes et audiente aerea spa
tia verberent. Neq; p em di
spatalem que corpus similitudibz
figitur sicut in sompnis uel
quo alio tali modo. nam et sic
velut corpus auribus loquitur
quia velut p corpus loquitur
et velut interposito corporali
latoz mitallo multu em similia
sunt talia visa corporibus s̄ loqui
ipa veritate s̄ quis sit ydoneus
ad audiendu mente no corpore.
ad illud em hois ita loquitur qd
in homine totis quibus homo co
stat est melius et quo ipe deus
solus est melior. Cum em homo
rassime intelligatur uel si hoc
non pt saltem credat. fides ad
ymaginem dei p̄stro ex sui pte est
ppriusq; superior deo. quia supat
inferiores suas quas etia cum
pecoribus quibz habet

ed quia ipa mens cui ratio
et intelligentia nascitur vi mest
ris quibusdam tenebrosis et
ueteribus mualida est non solum
ad m̄hendu finendo vni ead ad
p̄stendu in commutabile t̄nex do
net de die in diem renouata
atq; sanata fiat. felicitatis capax
fide p̄mi fiat m̄bucenda atq;
purganda niqua ut fideiuius
ambularet aduentate ipa veritas
deus dei filius hoie assumpto no
deo conscripto t̄nde constituit
atq; fundant fidem ut ad hois
den iter esset homi p hominem
den. hic est em mediator dei
et homi homo ih̄s xp̄s p hoc
em mediator p qd et ho p hoc
et via. quasi n̄t en qui tendit

ad illud quo tendit via media
et spes est puenendi. Si aut
aut ignorat quia emd sit q̄
pdest et nosse quo emd sit
est aut versus omes error
via minutissima ut idem ipe
deus et homo exuo itur. den
quid. ho. hic p̄us p̄bas
den de p semetipm. postea p
it̄m satis esse indicant locu
etiam sp̄it̄as condidit que
ta notat. eminentissime auct
tui fidem habemus de hys re
quas ignorare non expedi
p̄nosipos nosse ydonei. f̄m
Nam si ea furi put testibus
que reota no sunt a sensibz
qui n̄o testimonio f̄re no p
de hys alios testes requir
credim. t̄p̄iorz sensibz re
esse uel fuisse non credim
erto de visibilibz que no
ois credimus qui vident
ita decetis que ad quēq; f̄m
sensu corpus p̄m̄ent ita de h
que omo ac m̄te sentiant
t̄pi et ip̄o rectissime dicit
vnde et f̄m̄a notabunt am
hoc est demissibilibz quia
n̄o sensu interiore remot
hys nos oportet aede qui
in illo incorporez f̄m̄e dista
dedicerit q̄t maneria q̄m̄e
isibiliu om̄i max̄q;
mundus est inuisibiliu
maxim̄q; deus est. Sed m̄u
esse conspici. denū esse aem
et aut deus fecit mundū i
paciū credim. quia deo. m̄
en audim. iustq; m̄m̄os re
fuis quā m̄st̄p̄us f̄is ubi
p̄p̄a eius f̄irp̄napio fecit d̄
telli et itam. It̄m nam u
fuit iste p̄p̄a quādo fecit de
teli et terra n̄o. s̄ ibi f̄u
sapia dei p quā f̄ra sit d̄
que in aīab etia f̄ras se t̄

et et amicos dei et aplos co-
 hntur eis qm sua que sine fac-
 uti mltis enarrat. scilicet eis
 magis angelis dei qm semper
 ndent facie pns uoluntate q
 us in quibus oportet immanit
 xhus unus eat iste qm qui
 xit sps sit in pncipio fecit de-
 su et terra. qui tam uolans
 us est p quem deo crededi-
 t ut eade sps dei quod et
 si reuelata qm uoluit et ipam
 dem mlti futuz tato ante p-
 ed quid pla. cum / dicit
 aut etio deo tunc fuit reli-
 t terram que antea no fecisset
 tui hoc dicit si. unde etio
 ne ullo mto et nec adeo fuit
 nderi uoluit minus alii fuit
 veritate et letali morbo impi-
 tatis insaniuit. Excepit em
 ahetas uolubus mundus tpe et
 matissima sua mutabilitate
 nobilitate et uisibili omni pul-
 serina spe quodammodo tari-
 us et fuit se esse et no nisi
 deo ineffabiliter atq; inuisibiliter
 pfecto fieri se potuisse pclamant
 tui aut adeo quid fuit fateri
 no tui em tuis uoluit hie sed
 ne creatus fuit mlti ut
 modo quoda uix intelligibili
 sup sit fuit. dicit quidem
 quid unde sibi deo uident
 uid a fortuita teneitate defen-
 de ne subito ille fuisse uenisse
 datur in mente q; magis ante
 uisset fuit mlti et amisse
 li uoluntate noua tui in nullo
 si omo mutabilis. si no uideo.
 qd eis possit in rebus rebus io
 na subsiste maximeq; in mlti
 qua si deo totum esse totu
 drint. unde illi accidet noua
 uferia que magis antea fuit
 pr etio in nullo modo potuerit
 pphare. Si em althasse sp
 magno et ineffabiliter atq; mlti
 luter pulzo

eius misericordiam et beatitudine dixerit
 uat est dicit ita semp althasse
 natiam. Unde illa eos sequit
 absurditas ut eia tui bti dicit
 magis utiq; no sit bti si futurum
 sua misericordiam et turpitudinem
 pndet. Si aut no pndet nec se
 turpe nec ac miseri fore. Sed
 bti semp existimat falsa opi-
 moe sit bti quo dia fultus
 mlti pt. Si aut semp quide
 pscula uero infinita tui bti
 dne althasse amne miseria putat
 Sed uir tam decet tui fuit libe-
 rati aduersione no esse reditua
 nihilom vntu. magis ea fuisse
 ve bti. si demereps esse mlti
 noua quoda uel fallaci beatitudi-
 ne ac p hoc fatebunt illi accide
 aliquid noui et hoc magis atq;
 pldat q; magis uero p etuitatem
 amisset. Cum nouitatis tui si
 deo negabit metna habuisse
 cu filio fuit em negabit etiam
 beatitudinis eius auctore pneside
 pietatis est. Si aut dicit eia
 ipam noua consilio extortasse ut
 decet sit aia metna bti quo
 em alieni ab ea que illis quoq;
 displicet mutabilitate mirabunt
 Pono si ex tpe creati. si in nullo
 uilis tpe putat tamq; mlti hie
 mlti si non hie finem faterentur
 et ideo semel expta miseria
 si ab eis fuit liberata magis mise-
 ram postea fuit no uir dubi-
 tabunt hoc fieri maxime mlti
 tabili consilio dei. Sic ergo ac-
 dant 4 mlti ex tpe fieri potuisse
 nec tui ideo deo in eo faciendo.
 etio consilio uoluntate q; mlti
 emde dicendu tui tase
 est istis qui deo conditore
 mlti esse conseruunt et tui
 querunt de mlti tpe quid rinde-
 amus quid ipi rindeant de

m qd
mundi loco ita enim quidam aut potius
tunc et non antea fuit sit quoad
modum queri potest aut hic potius
ubi est et non alibi vltim si infi-
nita spacia temporis ante mundum cogitat
eis non videtur deus ab opere res-
fare potuisse Similiter cogitent ex
mundum infinita spacia locorum in
quibus si quisque dicat non potuisse
vacare omnipotenti tunc quis est
ut innumerabiles mundos in Epistola
sompnicie cogant ea tunc dicitur quod
eos ille fortuitis motibus atque
mors digni asserit et resoluit
Isti autem opere dei fides dicitur fuit
si enim per infinitas in mensuram
locorum extra mundum innumeras
partes vacare voluerint nec eosde
mundos quod eam de isto sentiant
ulla causa posse dissolui En quis
enim agitur qui et deum incorporeum
et omni naturam que non fuit quod
tempore creatori nobiscum sentiant
alios aut minus indignum est ad-
istam dispositionem dispositionem religi-
onis admittere maxime eos qui
multis deus sacros obsequium
defendunt putant isti philosophos reos
nobilitate atque ante vixerint non
ob aliud nisi quia longo quidem
tempore vixit reliquos persequi-
ores sunt veritati tunc forte philosophi
dei quia nec intelligunt nec deter-
minant nec distendunt locum si enim
fuit de deo sentire dignum est
fateri incorporea prima ubique
tota atque locorum extra mundum
spacium absente esse dictum fuit
et uno tunc atque incorporeum istius
infinitatis tunc exiguus loco in-
quo mundus est occupata non
opinor eos in hoc vaniloquia
persequi En igitur unum mundum
ingentem quidem mole corporea fuit
tunc tunc et loco suo determinati et
operante deo fuisse esse dicunt quod
videtur de infinitis extra mundum

locis tunc in eis ab opere deus re-
habet videtur de infinitis ante
mundum temporibus aut in eis ab
opere deus cesset cessant Et
fuit non est quis ut fortuitum
potius quod vult divina deus non
alio si isto modo est loco mundi
constituerit tunc potest infinitis
verbis ubique patetibus in illo et
tellectore merito possit hic est
quidam eandem divinam rationem quod
id fuisse est nulla possit hinc
comprehendere naturam ita non est
quis ut deo aliquid existime
accidisse fortuitum quod illo po-
tius qui antea tempore totum
mundum tunc esset antea quod
per infinitum vero spacium per-
tinet fuisse aliqua divina unde
tempus tunc ponitur Et si di-
manes esse homini cogitatione
quibus infinita ymaginatur
loca tunc nullus locus sit per-
mundum Fides eis isto modo
maniter homines cogitare potest
tempa naturae dei tunc tempus illi
sit ante mundum

I enim ite distinxit et
tunc et tempus quod tempus si
aliqua mutatio non est me-
ant nulla mutatio est quis
videat quod tempus non fuisse in
natura fuit que aliquid al-
mutatio mutaret tunc motus
et mutationis tunc aliud atque
aliud que simul esse non po-
redit atque succedit in bre-
bus vel punctibus moras
mutabilis tempus sequitur En
igitur deus in aeternitate
est omnino mutatio creator sit
et ordinator quod dicat per
tempus spacia mundi creasse
videtur nisi dicat ante mundum
iam aliqua fuisse creaturam
atque moribus tempus autem
ro si hic facit maxime quod

nres ita dicit in principio fecisse
 deni rehi et terram ut nichil
 antea fecisse intelligat quia sic
 potius in principio fecisse dixerit
 si quid fecisset ante rem tunc
 rem tunc que fecit post dubio
 no est mundus factus in tpe sed
 in tpe ex quo em fit in tpe et
 post aliquid fit et ante aliqd
 tps pro id qd pntu est ante
 id qd fitu est. Nullu ante pt
 esse pntu quia nulla eat creatu
 tunc mutabilibus modibus age
 in tpe aut factus est mundus si
 in eius condicione factus e muta
 bilis modis sicut videt se hie
 etia ordo ille pmoz sex ut sep
 tem dies in quibz mane et
 vespere notantur donec dia que
 hys diebus deus fecit sexto
 pfinantur. die septimo qz i mag
 no mistio dei variato quode
 ezm dies cuiusdi sunt aut p
 diffi nobis aut etia nobis
 aut etia impossibile est cogitare
 qnto mif dicitur videmus quippe
 istos notos dies no hie vespere
 nisi desolis occasu ne mane nisi
 desolis exortu. Et aut tres piores dies sine
sole patti sunt qui quarto die
factus refertur. Et pmius qui
 den lux verbo dei facta est atq
 mter nam et tenebras deus
 sepasse narrat et tande lucem
 vocasse diem tenebras at nocte
 Sed qualis illa sit lux et quo
 altitante motu qualenqz ves
 pam et mane fecit remodu est
 a sensibus nris nec ita ut est
 intelligi a nobis pt ex quo fit
 sine ulla hesitacoe crededi e
 aut em aliqua lux torporea
 est sine in superioribus mundi p
 tibus longe a respectibus nris
 huc unde sol post modu ante

ris est aut lucis nove significata
 est sta civitas in suis angelis et
 spiritibus hris de qua dicit aplos
 Cuius factu est ut in m m m
 in celis etia dnt quippe 4 alio
 loco. Omnes em vos filij lucis
 estis et filij dei no solum noctis
 neq tenebras. Et si adueffam
 dei huius et mane aliqte qmnet
 intelligi valeamus qui facta crea
 ture in copacoe sue creatoris
 quodammodo vespasat itenqz hies
 rit et mane fit in et ipa refert
 ad laude dilaoem q creatoris Nec
 in nocte vergit ubi no creator
 creatie dilaoe relinquit. Deniq
 scriptura in illos dies dominaret
 ex ordine mif mposuit voca
 bulu noctis Non em ait alibi
 facta est nox. si facta est vespere
 et facta est mane dies unus ita
 dies secundu et terti. Conuac
 pi quippe creatie in sepa de
 colorator est ut ita qm m dei dicat
 sapia qmnotat velud in arte q
 facta est ideo vespere qua nox co
 gnouimus dia pt que fit ut dixi
 tu ad laudandu et amand re
 fertur creatori rennrit i mane
 et hoc fit facit in cognucom sui
 pmius dies unus est. Et in cog
 tione firmamenti de ac maris
 omi qz gignucom radibus co
 tinuata sunt dies tertius. Et
 in cognucom lucis in maioris et
 minoris omiqz syderis dies quarto
 Et in cognucom omi aialiu nata
 riu atq volatiliu dies quintus
 Et in cognucom omi aialiu hie
 nox atq ipius hois dies sextus
 unu vero in die septis cum
 requiescit deus ab omibz
 opibus suis et stificat em ne
 quaq est accipendu pueriliter
 tanq deus laborauit opando
 qui dixit et facta sunt verbo

intelligibili et sempiterno non po-
nati et ipsi. Sed requies dei
requiem significat eos qui re-
quiescunt in deo sicut letitia domus
letitia significat eos qui leti-
tiam in domo etiam si non eos domus
ipsa si alia res aliqua letos facit
Etiam in domo si eadem domus
pulchritudine sua faciat letos
habitantes ut non solum eo loque-
di modo leti dicat quo signifi-
catur per id quod continet id quod
gignit sicut theatra plaudunt
prata mugunt in illis homines
plaudant in his bones mugiat
si etiam illo quo signatur per effluere
id quod efficitur sicut letitia epistola
dicat significans eos letitia quos
legentes efficit letos. Conveni-
entissime itaque cum deum requiemisse
propheta narrat auctoritas signifi-
cat requies eos qui in illo re-
quiescunt et quos facit ipse requies-
cere hoc etiam hominibus quibus
loquitur et apte quod utique scripta
est permittente propheta quod etiam ipse
per bona opera que in eis et per eos
operatur deus si ad illi prout in ista
vita perfidem quodammodo accesser-
unt in illo habent requiem sem-
piternam hoc enim et sabbati vaca-
tio excepto letis in vere dei
propheta figurati est. Unde suo loco
discessit diligenter arbitror differe-

unt qui de se et de
civitatis exortu dicit missi
tui et prout quod ad ipsos angelos
attinet dicens putam que huius
civitatis et magna pars est et
eo beator quod nunquam periri-
nata que huius divina testimonia
suspectant quoniam satis videbitur
deus largiente explicare tonabor
ubi de mundi constitutione scire licet
dicunt ut sciant non eundem dicunt

ut vel quo ordine creati sunt
angeli. Et si permissi non sunt
vel relictis ubi dominus est. Huius
fecit deus celi et terram vel po-
tius lucis huius de qua loquor
significati sunt. Non autem primi
soli esse huius existimo quod se-
cunda est requiemisse deum in die
septimo ab omnibus operibus suis
que fecit in his ipse ita sit ex-
plicit. Huiusmodi fecit deus celi
et terram et ante celum et terram
nichil aliud fuisse videat. Cum
ergo a celo et terra regit atque
ipsa terra quia primitus fecit sicut
scriptum quidem eloquitur ut in
his et in reposita nodum luce
fuit utique tenebre fuit super abissi-
ni super quondam tene et aque in
distinctam confusio ubi enim lux
non est tenebre sunt. Unde est
deinde omnia credo disposita sunt
que per sex dies consummata nam
quo angelis permittentur tamen
non essent in operibus dei a quibus
die sempiterno regunt. Opus autem
dei esse angelos huiusmodi et si
non permittit non tamen evident exp-
licit si alibi hoc scriptum est. Nam
vixit et testatur. Nam et in vixit
tamen in termino vixit tamen per
esset. Benedicite omnia opera domini domini
in executione eorum de quibus etiam
sunt angelis notati sunt et in ipso autem
laudate domini decem laudate enim
in excessis laudate enim omnes an-
geli eius laudate enim omnes virtutes
eius laudate enim sol et luna
laudate enim omnes stelle et limones
laudate enim celi celos et aque
que super celos sunt laudet nomen
domini quia ipse dixit et facti sunt
ipse mandavit et creati sunt
Etiam hic aptissime a deo factos
angelos esse divinitus dominus est tamen

eis int' cetā celestia comēdatis ni-
 fertur ad oīa ipse dixit et factū sunt
 et nūc porro audebit opinari
 post omnia ista que sex diebus
 emātū sunt angelos suos. Et et
 si quisq' ita desipit redarguit ista
 vanitate. illa scriptura parit auctori-
 tatis ubi deus dicit. Et nūc factū sunt
 sydera laudauerūt me voce magis
 omnes angeli mei. iam ergo extitit
 angeli qm factū sunt sydera factū sunt at-
 q' to die. Vt quid nam ergo die
 tertio factū esse dicitur. Hymnū
 est enī quid illo die factū sit ab
 aquis utiq' tria distincta est et
 distinctas sui gēis spēs duo ista
 elementa superseruit. et pduxit
 tria quiddā. Tridūm in heret. Vt
 quid nam h' ne h' quidē. Tunc
 enī firmamentū est. nūc aquas
 superiores et inferiores relinquit
 appellatū. In quo firmamento q' to
 sunt sydera factū. Vt ergo si
 ad istos duos opa dei p'inet
 angeli nūc sunt. illa lux que dei
 nōme accepit. nūc unitas ut
 commendat. non est dñs dies p'
 nūc si dies unus. nec alius ē
 dñs secundū aut trinus aut ceti
 si idem ipse unus adimplendū
 senariū vel septenariū mūn.
 repetitū est p' senariū vel
 septenariū cōstructioni. Senariū
 si opm que fecit deus et septe-
 nariū quietis dei. Cui enī dñs
 dixit fiat lux et factū est lux.
 Si itē in hac luce creatō intelli-
 git angelos p'fecto factū sunt p'hi-
 apes suas etne qd' est ipa mō-
 mutab'is scripta dei p' quia factū sunt
 oīa que dñs vni gēnti dei
 filii ut ea luce illuminati quā re-
 atū fuerit lux et vocauerūt dies
 p'p'atōe in cōmutabilis lucis
 et dei qd' est v'ba dei p' quod
 et ipi et oīa factū sunt. Amen
 quippe v'ba quod illuminat oēm

hoīem ueniente in hūc mundū.
 hoc illuminat et oēm mundū ut sit angelū
 lux non in seipso si nūc agnō
 si auertit angelus sit in mūdus
 sicut omēs qm vocant in mūdus
 spūs. nec iam lux mūdus si in se-
 ipo tenebre p'p'atōe p'p'atōe
 lucis etne. Vt ali enī nulla nata
 est si missio boni mali nō accepit
 se itaq' bonū solū. c. v.
 simplex et ob hoc solū in
 cōmutabile quod est deus. ab
 hoc bono creatū sunt omnia bona
 si non simpliciā et ob hoc mūn-
 bilia. creatā sane. et factū mūn-
 nō gēnta. quod enī de simplici
 bono gēntū est p'ter simplex
 est. et h' est qd' illud de quo ge-
 nū est que duo p'eni et filii
 dñs et utiq' hoc nūc spūs s'c' vni
 deus est. Et nūc spūs p'is et filii
 spūs s'c' p'ia quadam uocōne
 hūc nōis in sacris l'ris mūn-
 alius est aut q' p' et filius quia
 nec p' est nec filius. Et alius
 dixi non aliud quia et h' p'it
 simplex p'it q' in cōmutabile bonū
 est et q' cōtēnū. Et hoc trinitas
 unus est deus. Et ideo nō sim-
 plex quia trinitas. neq' enim
 p' hoc nām istam bonū simpli-
 tem dñs quia pater in ea solus
 aut solus filius aut solus spūs
 s'c' Cui vō sola est ista nōis
 trinitas sive subsistentia p'sōas
 sunt. Sebelianū gēnti p'ita-
 uerūt. Et idō simplex dicitur
 qm hoc est q' h' excepto q'
 relatiue quēq' p'sōa ad alt'z
 dicitur. Vt utiq' p' h' filii
 nec tū ipse est filius et filius
 h' p'eni nec tū ipse est pater.
 In quo ergo ad semetipm dicitur
 nō ad alt'z hoc est qd' habet p'
 tū ad seipm dicitur. Vt utiq' hūdo ut a vniū
 q' vitam et eadem vita ipse est
 p'ter hoc utiq' natura dicitur. Sim-

plex cui non sit aliqd' h're uel
qd' possit amitte uel aliud sit
h'us aliud qd' sit sicut vas aliqne
liquore aut corpus aliqne colore
aut aer lucem sine feruore a
aia sapientia. Nichil em hoc est
id qd' habz. Nam neqz vas liquor
est. nec corpus color. nec aer
lux sine feruore. neqz aia sapia
est. Hinc est q' eia p'uari pnt
rebus q's hnt et in alios h'us
uel qualitates verti atqz et vas
euaniet. h'ore quo pleni est
et corpus decolorat. et aer
tenebrescat sine frigore sine
+ aia desipiat. Sz et si sit corpus in
corruptibile quale s'at i resur-
rectioe p'mitt' habet quid ipius
in corruptionis inamissibile qua-
litate s' manet s'ba corporali
non est quod ipa in corrupto
Nam illa est eia p'singulas
ptes corporis tota. nec alibi
maior nec alibi minor. neqz em
nulla ps est in corruptor q' alia
Corpus vero ipm maius est i
toto qua in pte. Et tu alia
ps est in eis amplior alia minor
no ea que amplior est in corrup-
tor q' ea que minor aliud est
itaqz corpus quod no ubiqz su-
totu est alia in corrupto que
ubiqz eius tota est quia omis
ps in corruptibilis corpus eia
rebus in equalis equalit' in cor-
rupta est. Neque em verbi gra
quia digitus minor est qua tota
manus idd in corruptor manus
q' digitus. Ita tu sunt in equalis
manus et digitus equalis est
em in corruptibilis manus et
digitus ac p' hoc q' ipius a corpore
in corruptibili in separabilis in-
corruptibilis sit aliud est tu
s'ba qua corpus dicit aliud
qualitas eius qua in corrupti-

abile mutipat et ideo eia sit
non h' est quod habz aia q' ip
eiam si semp sit sapiens sicut
eit tu liberabit. in etim p'cipa
toe tu in inmutabilis sapientie
sapiens erit que no est qd' n
Neque em si aer in fusa luce
vniqz desit. Ideo non aliud
ipe aliud qui illuminat. Neqz h'
ita dixerit quasi aer sit aia q'
pntinerit quida qui no potuerit
in corpore cogitare naturaz. Sed
h'et hoc ad illa in magna dispa-
ritate quida similitudinem ut
no in conuenient' dicitur sic illu-
vi aia in corpore luce in corpo-
ra simplicitatis sapie dei sicut
illuminat. aeris corpus luce corp-
rea. Et sicut aer tenebrescat
ista luce desertus. Nam nichil
fuit aliud que dign' locos quo
spatium tenebre q' aer tenebre
luce ita tenebrescat aiam sapie
luce p'natu. Sedm hoc ergo di-
at illa simplicitas que p'napa
sit uerqz diua sit qd' no aliud
est in eis qualitas aliud s'ba
nec alios p'cipatoc uel diua
uel sapia uel s'ba sunt. Cetm
dant est in scriptura s'ba s'ba
sapie multiplex eo qd' multa
in se heat. Sz que habet hoc
et est et ea omnia unus est
Neqz em multe s' una sapia
est magna sit infinita quida
quoda q' q' infinita itaui red
intelligibilu in quibus sit oes
inuisibiles visibilia et in muta-
bilu que p' ipam sit sunt. Qm
deus no aliq' nesciens fecit
qd' nec de quolibz homine artifice
ite dici pt. potu si sciens fer-
oia eamqz fecit que noueat
ex quo acturrit animo quoda
mud. s' tu veru q' iste mundus
atqz incommutabiles rationes reru
visibilu et inmutabilu que per

venire ab hac illu[m]i[n]at[i]o[n]e nisi q[uod]da[m]
no[n] obtineat excellen[t]ia[m] sapientie
b[eat]e vite q[uod] p[er]inde

241

nobis notus esse no[n] p[otes]t nisi esset
deo aut nisi notus esset esse no[n]
ne cu[m] ita sunt. Et p[otes]set
nullo quod modo s[un]t sp[irit]u
aliq[ui] t[em]p[or]is prius em[er]it sp[irit]us illi
tenebre quos angelos dicit sed
simul ut s[un]t s[un]t lux s[un]t s[un]t
Non tu ita tu creati ut quocunq[ue]
modo vixeret. si ena[m] illu[m]inati ut
sapient[er] b[eat]e vite q[uod] p[er]inde dubio
no[n] nisi etia[m] est etia[m] t[em]p[or]is s[un]t
certa atq[ue] s[un]t. Et rationalem
vita[m] licet insipient[er] sit h[ab]et
ut etia[m] no[n] possint amittere nec
si vult q[uod] ante ante p[er]tasset
illius sapie[n]t[ie] s[un]t p[ri]ncipales de
m[un]do quib[us] p[otes]t in eis cu[m] p[ri]ncipal[iter]
t[em]p[or]e equales fuisse illis qui p[ri]ncipal[iter]
vera vere p[er]fekte q[uod] b[eat]i s[un]t. qui
nequaqua[m] de sue b[eat]itudinis etia[m]
tate fallit. q[uod] dicitur s[un]t q[uod]
quidem si equales in ea fuisse
etia[m] ista in eis etia[m] manifestat
p[otes]t b[eat]i quia p[otes]t certi. Nec eni[m]
fuit vita quod dicitur fuit ita
etia[m] vita vacat d[icit] p[otes]t si fuit
b[eat]itudo sit siquid vita t[em]p[or]is v[er]e
do etia[m] vero fuit no[n] habendo
notata est etia[m] p[otes]t quia no[n]
quodq[ue] etia[m] totu[m] b[eat]i sit d[icit]
en[im] etia[m] penalis ignis eternus
nisi v[e] p[otes]t q[uod] b[eat]a vita no[n] nisi
etia[m] est. nec est talis istos
q[uod] desit. et p[otes]t non etia[m]
sine nescientes aliud putant q[uod]
sientes timor nescientes error
b[eat]os esse utq[ue] non s[un]t. Si
aut[em] hoc ita nesciebant in fide
incertis ve[n]t[ur]i fide[n]t si ut s[un]t sem
p[er]it[ur]i atq[ue] q[uod] fuit b[eat]itudo est
boni s[un]t inu[en]it[ur]i p[otes]t firma
assensione ferebat ip[s]a de t[em]p[or]e
felicitate t[em]p[or]is et b[eat]e vite
plenitudine qua[m] in s[un]t angelis
esse ordinis no[n] habebat neq[ue]
en[im] b[eat]e vite vocabulu[m] ita con

trahit[ur] no[n] quoda[m] significat[i]o[n]e in
iustas ut dicitur soli deo b[eat]i
qui tu ita vere b[eat]i est ut maior
b[eat]itudo esse no[n] possit. Inu[en]it[ur]i q[uod]dane
q[uod] angelis b[eat]i s[un]t sua quadam
summa b[eat]itudine q[uod]ta esse in cu[m]
gelis p[otes]t quod aut q[uod]ta est. Nec
ip[s]os t[em]p[or]is q[uod] utmet ordinalem
vel intellectualem creatura b[eat]os fuisse
inu[en]it[ur]i p[otes]t putat[ur] e[st] etia[m] en[im] p[otes]t
p[ri]mos illos h[ab]ere in paradiso ne
q[uod] andebat b[eat]os fuisse cu[m] p[otes]t
q[uod] sua b[eat]itudo qua[m] dicitur na
vel ut eterna esset inextinguibilis
essent etia[m] nisi p[er]tasset cu[m]
hodie non inu[en]it[ur]i b[eat]os v[er]e
quos videm[us] iuste at p[otes]t t[em]p[or]is
p[otes]t fuit in mortu[er]is h[ab]ere
vita[m] d[icit] fine t[em]p[or]is vastate
q[uod]ta fuit inextinguibilis p[otes]t
h[ab]ere in fuit d[icit] inu[en]it[ur]i
qui licet de sue p[er]fekte p[otes]t
certi s[un]t de p[otes]t t[em]p[or]is p[er]fekte sua
reple[n]t inextinguibilis. Et etia[m] en[im] h[ab]ere
se in a[n]i[m]e p[otes]t iustas p[er]fekte
h[ab]ere usq[ue] in fine s[un]t nisi aliq[ui]d
revelat ab illo fuit certis qui de
h[ab]ere re iusto latenti q[uod] iusto no[n]
omnes iustit[ia] si n[on]em fallit
etia[m] itaq[ue] p[otes]t ad delat[i]o[n]em
boni b[eat]os erat p[ri]mus homo
in paradiso qua[m] quilib[et] iustus in
h[ab]ere in fuit mortali etia[m]
aut ad sp[irit]u fuit b[eat]os quib[us]
in quib[us] t[em]p[or]is corp[or]is
t[em]p[or]is non opinione sed certa ve
ritate inu[en]it[ur]i est sine fine
se h[ab]ere omni molestia t[em]p[or]is
p[otes]t angelos in p[otes]t
summi dei quia est ille homo
in casus inextinguibilis in magna
illa felicitate paradisi quo etia[m]
in iustis no[n] diffinit[ur] omni
utroq[ue] quito efficit b[eat]itudinem
qua[m] ito p[otes]t inextinguibilis na
desideat hoc est ut et bono

incommutabili quod et deus est
sine ulla molestia p[er]suasit
et meo se metum esse masu[er]it
nec ulla dubitatione nide[n]t nec
ullo er[ro]re fallat hanc h[ic] an-
gelos lucis pia fide credimus
hanc nec antequa[m] caderent fuisse
angelos p[er]dores qui sua p[er]mitti-
te illa luce p[er]uati sunt quib[us] t[em]p[or]e
colligim[us] habuisse t[em]p[or]e aliquam
et si no[n] p[er]suasit beatitudinem si
vita egerunt ante p[ri]m[um] p[er]fo-
redendi sunt aut si dicitur vide[n]t
qui fa[cti] sunt alios credere ita fuit
ut uide[n]t accipere p[er]suasit uel
p[er]seuerant uel casus sui alios
aut ita ut veritate certissima
eternitate sue beatitudinis nosset
Et equalis beatitudinis omnes
ab initio creati sunt et ita filant
donec isti qui n[on] mali sunt ab
illo bonitatis h[ic]ne sua volun-
te recedissent p[er]fo multo est
durius n[on] putat angelos p[er]do-
etne sue beatitudinis inter eos et
ip[s]os de semetip[s]is ignorare quod
nos de illis p[er]spicitur scias nosse
potui[er]it. Quibus em[en] catholicis
xpianis ignorant n[on] nomini
d[omi]ni ex bonis angelis ultimus
fuit sicut nec ista insonetate
bono[rum] angelo[rum] ultimus reditus
veritas quippe in ewa[ng]el[i]o p[er] f[ide]s
fidelibus p[er]mittit q[uod] erit co[n]s[ec]us
angelis. Quibus ena[m] p[er]mittit
q[uod] ibunt in vita eternam. Porro
aut si nos certi sum[us] n[on] nos
ex illa i[n] mortali felicitate casu-
ios illi vero certi no[n] sunt i[n]m[en]-
p[er]dores no[n] equales eis em[en]
p[er]fo ena[m] ip[s]i certi sunt sue fe-
licitatis etne. Qui illi alij q[uod]
certi non fuerunt no[n] em[en] erat
eor[um] eterna felicitas aut[em] certi
essent que sine fine habitura

restat ut aut impares fierent
aut si pares fuerint post illor[um]
ruinam illis certa fuit sine se-
rene felicitatis accessit nisi f[ide]
te quib[us] dicit id quod ait de
dya[bol]o ille hominida eat ab initio
et i[n] veritate no[n] stetit. Sic est
accipiendo ut no[n] solum hominida
no[n] fuit ab initio i[n] initio h[ic]uam
quib[us] ex quo utiq[ue] h[ic] fuit est
que decipiendo p[er]t occide[n]t. Vm
ena[m] ab initio sue conditionis i[n]
veritate no[n] stetit et ideo i[n]m[en]
beatus cu[m] fuit angelis fuit suo
renu[n]s esse subditus creator
et supbia sua velut p[ri]uata
p[ri]uata elatus ac p[er] hoc falsus
et fallax que quia neq[ue] vici
p[ri]uatum omnipotens enadit et
qui p[ri]uata subietionem noluit t[em]p[or]e
quo v[er]e est affectat p[er] supbia[m]
elationem simulae quod no[n] est i[n]
sic intelligi ena[m] q[uod] beatus ap[osto]lus
ait ab initio dya[bol]o peccat
hoc est ex quo fuit i[n]stia re-
n[on]sant. quia nisi pia deo q[uod]
subdita voluntas h[ic] no[n] pote-
hinc sine quib[us] accipiat no[n]
cu[m] illis hereticis sapit i[n] mani-
f[est]is et si que alie pestes u-
ferunt q[uod] sua i[n] quida[m] p[ri]uam
t[em]p[or]e ex aduerso quoda[m] p[ri]uam
pio dya[bol]o habeat nam mali
qui tanta vanitate desipiunt ut
cu[m] verba ista ewa[ng]el[i]i i[n] a[n]i[m]e
nobiscu[m] habeant no[n] attendat
non dixisse d[omi]ni a veritate alie
fuit s[ed] i[n] veritate no[n] stetit. ubi
aueritate intelligi voluit i[n]q[ui]-
utiq[ue] stetit. em[en] p[ri]uam fuit
beatus cu[m] fuit angelis p[er]manet
ubi ena[m] iudiciu[m] x[risti]
quasi quesissimus unde
onda q[uod] i[n] veritate no[n] stetit
ait ait. Quia no[n] e[st] veritas

Alapsam

meo. Eset at in eo si in illa ste-
 asset. Sonitue aut dñi est inuig
 visitata. Sic eni vide sonare
 in veritate no stent quia no
 est veritas in eo tanq casit
 causa ut in eo veritas non sit
 q in veritate no stent. Ista sonitue
 et 4 mps. Ego clamaui qm ex-
 audisti me deus in dñm videat
 Exaudisti me deus qm clamaui
 Et si dixisset Ego clamaui fa-
 qua ab eo queret vnde clamaui
 maret. ab effat exauditionis
 dei clamoris sui ondit affan
 tanq dicit hinc ondo me cla-
 maste qm exaudisti me. T p
 illud etiam quod ait dedyabulo
 Jo Abimao dya pñat q nallit
 in illo esse pñat dicit no intell-
 gunt si nallit est nullo modo
 esse pñat. Sed quid videtur
 phetias testions sine quodave
 yswas sub figurata psona pñ-
 apis babilone dyabolus notus
 o no rendit luifer qm mane
 onebat. sine quod Ezechiel
 fidelis padisi dei fuisse qm
 lapide pñoso ornatus es ubi
 intelligit fuisse alqm sine
 pñat. Nam expressus ei paulo
 post dicit Ambulasti in dieb9
 tuis sine vito. q si alit queren-
 nus intelligi nequent oportet
 eni illud qd dñi est in ver-
 tate no stent sic ampiam9 q
 in veritate fuit si no pñat
 Et illud q ab initio dyabol9
 pñat no ab initio ex quo cre-
 atus est penare putandus e
 si ab initio pñat quod ab ipñis
 supbia cepit ee pñat. Vter illo
 qd scriptu est in libro job cum
 dedyabulo sermo esset hoc e
 initu figmentu dñi quod fecit
 ad illudendu ab angelis suis
 cui adeo sonare videt 7 pñ

ubi legit. draro hic que finxisti
 ad illudendu ei. sic intelligend
 est ut existimes talem ab initio fatu
 ni ab angelis illudendu. si hac
 pena post pñat ordinatu finit
 ei ergo figmentu est dñi. no eni
 est ulla natura ena meritis
 in finis q bestolis qua no ille
 constituit. a quo est ois modus
 ois spūs ois ordo sine quibus
 nihil rez in nemi uel cogitari
 pt. Et ito mag angelica creatu
 que oia ceti que deus qdidit.
 nature dignitate preedit. **XVI**
 Vhs eni que quor modo fut
 et no fut q deus est a quo fut
 fut pñat. videret fuit ea que no videret
 fut vim gupendi vel etia hys
 que appetendi isto motu carent. hys q
 Et in hys que vinit pñat
 fuit non sententibus fuit at sententia
 bonis aialia. Et in hys que
 sentit pñat intelligencia no
 intelligitibus fuit bonis pñat
 bus. Et in hys que intelligunt
 pñat in mortalia mortalibus
 fuit angeli hominibus. si ista
 pñat nature ordme. Est aut
 alius atq alius pro suo amstz
 vsu estimatois modus quo fit
 ut queda sensu carentia quibus
 dam sententib9 pñat in tñ
 ut si pñat esset ea pñat dena
 rez quere vellent9 sine que
 in ea locu fut ignotates sine
 etia fiant9 nris ea comodis pñat
 ponentes. Et nris eni non domi
 nel domui sue pane hie qm
 mures mures q pulices malit
 Et quod nris at in ipñis et homi
 estimatoe quos certe natura
 tante est dignitatis pñat q car-
 nis coparet equis q feris
 gemina qua famula ita liber-
 tate nudandi pñat distat rago
 considerantis a nritate i dñis

sen voluptate cupientis in ista
quod p[er] se[m]p[er] m[er]e[m] gradibus
pendat uirtutis aut quod p[er]
quod expediat consistat et ista
quod uer[um] l[icet] m[en]te[m] appareat
voluptas uero quod iocundi cor-
poris sensibus blandia[m] expectat
valet
m
f[ac]t[um] t[ame]n naturis rationalibus quoddam
velut pondus voluptatis et
amoris ut in ordine nature an-
geli hominibus in lege iusticie boni
homines malis angelis preferant
ropt[er] naturam istam xviii
non p[ro]p[ter] malicia[m] dyaboli
dum ite[m] intelligimus hoc est
mirum figmentum d[omi]ni quia sine
dubio ubi esset uirtus malicie
natura non uiciata p[re]ssit uirtu-
tem et ut ait no[n] contra nam est ut no[n]
possit nisi uoce[m] nature no[n] uic[ia]
esset uirtus recede[re] adeo nisi na-
ture eius id uirtus esset potius
quereret esse cu[m] deo et uia p[ro]p[ter]
eandem uoluntatem mala fraude
testimonium est nature bone Et
deus sicut natura[m] bonam op-
timam creator est ita malis vo-
luntati inissimam ordinatorem ut
in ille male utitur naturis bo-
nis ipe bene utatur eandem uolun-
tatem malis ita q[uod] fecit ut
dya[bolus] i[n]stitutio illius bonis
voluntate sua malis in inferi-
oribus ordinatus illudetur
ab angelis eius et ut profuit
temptatores eius s[ic] quibus
eas abesse desiderat Et qui
deus in eu[m] q[uod]d[am] nature future
maliginitatis eius no[n] e[st] utiq[ue]
p[ro]uident et p[ro]uidebat que bona
demalis eius esset ipe finis
p[ro]p[ter]ea p[er] ayt d[omi]no hic quem
fuerit ad illudendu[m] ei ut i[n] eo
ipso q[uod] enim finit licet p[er] sua

Bonitate boni na[m] p[er] sua p[er] sua
p[er]asse m[en]te[m] quod illo uideret et
equie enim deus malo
nulla non dico angelos s[ed]
uel homi[n]es crearet que[m] malum
futu[m] esse p[re]staret nisi p[er] nos
quibus eos bonos uisus q[uod]mo-
do atq[ue] ita ordine seculor[um]
tamq[uam] pulchritudo tam ead[em] exq[ui]-
busdam quasi antiphetis ho-
nestaret d[omi]n[u]m itera[m] enim que[m]
pellant in ornamento locutione
sunt detestissima que latine in-
pellant opp[ro]p[ri]a uel q[uod] exp[re]ss[um]
dicit totu[m] p[ro]p[ri]a. Ita est apud
nos huius uocabuli co[n]suetudo
in tu eis ornamento locutionis
eandem sermo latine utat[ur] ymo
figue om[n]i genti. Hys autem
et paulus ap[osto]lus in sc[ri]ptura
ad cor[inthios] ep[isto]la illi loci suauiter
explorat ubi dicit parua iusticie
aduersus et similes p[er]gram
et inuoluntate p[er] in famam et
bona fama ut seductores et ve-
races ut qui inuoluntate et cog-
noscent. Quasi morientes et
ente uiuunt ut co[n]t[ra] et non
mortificati ut h[er]eses s[ed] ante
gaudentes. Sicut egem m[en]-
ros h[ab]et locutiones tamquam
m[en]te[m] h[ab]et et o[mn]ia possidentes
Sicut ergo ista co[n]t[ra] g[ra]tis
opp[ro]p[ri]a sermone pulchritudine
reddut ita quada[m] non uerbo
sed res eloquentia g[ra]tis
opp[ro]p[ri]a seculi pulchritudo co[n]-
ponit aptissime hoc positum
est in libro ead[em] isto mo-
do contra malu[m] boni co[n]t[ra] morte[m]
uita[m] sit co[n]t[ra] p[er] p[ro]p[ri]a Et
sic inuere in opa om[n]ia alij
sunt bona et bona unum co[n]-
tra unum

namque itaque dum sermonis
obscuitas erat ad hoc sit uti-
lis quod plures finas veritatis patet
et in luce notorie produat dum aliq-
ui sic alius sit intelligit ita ut
ut quod in obscuro loco intelligit
vel attestacione rerum manifestans
vultis alijs locis minime dubijs
asserat. Sine tamen multa tractant
ad id quoque perveniamus quod sensit
ille qui scripsit siue id lateat si
ex occasione tractade perinde ob-
scuitatis alia quodam vera dicatur
non nisi videtur ab opibus dei ab-
soluta sua. lux illa prima facta
angelis creati intelligit et in-
ter angelos et in mundos fuisse
discretum ubi dicitur esse. Et dimisit
deus inter lucem et tenebras et
vocavit deus lucem diem et tene-
bras noctem. Solus quippe ista
distingere potuit qui potuit etiam
plures qui cadunt perire casuros
et luce puratos veritatis intue-
re. Namque supbia remansuros. Nam
inter istum nobis notissimum die
et nocte. i. inter hanc lucem et has
tenebras multiplicissimas sensibiles
in his luminaria celi ut diuident
imparant efficiunt inquit luminaria
infirmamento celi ut luceant super
terram et dividant inter diem et
noctem. Et paulo post. Et fecit
inquit duo luminaria magna luna
et minor in principio diei et
lunare minus in principio noctis et
stellas et posuit illa deus in firmamento
celi luce super terram
et posse diei et nocti et dividere
inter lucem et tenebras. Inter
illa vero lux que facta societas
angelorum est illustracione veritatis
intelligibilis fulgens et ei con-
trarias tenebras. i. malos.
aversos a luce angelorum iuste
teterimas mentes tunc dividere
potuit cui etiam futuris non natie

si voluntatis mali omittit aut
in certum esse non potuit
enim nec aliud est plerumque
plenius quod ubi dicit deus
fiat lux et facta est lux. totum
subiectum est. Et vidit deus lucem
quia bona est non postea quod sepa-
vit inter lucem et tenebras et vo-
cavit lucem diem et tenebras nocte
ne simul in luce talibus tenebris
testimoniis placati sui perhibuisse vide-
retur. Nam ubi tenebre incursabiles
sunt inter quas et lux ista hinc
oculis spiritualibus luminaria celi dmi-
dunt non ante sed post infertur
Et vidit deus quia bona est
posuit illa inquit in firmamento
celi luce super terram et posse diei
et nocti. Et separavit inter lucem
et tenebras. Et vidit deus quia
bona est non postea quia sepa-
vit inter quas placuit quia ut dicit
sine patet. ubi autem dicit fiat
lux et facta est lux. Et vidit deus
lucem quia bona est. Et post
modum infertur. Et separavit deus
inter lucem et tenebras vocavit
noctem non hoc loco additum est
Et vidit deus quia bona est
ne videtur appellaretur bona cum
esset hoc alium mali vitio pro
non natia. Et ideo sola ubi
lux placuit conditori tenebre
aut angelice et si fuerant ordi-
nande non tamen fuerant appande-
re. id est enim aliud
intelligendum meo quod per omnia
dicitur vidit deus quia bona est
nisi opus approbationis secundum artem
facta que sapientia dei deus autem
usque adeo non tamen factum est tunc
vidit deus bonum ut nihil eorum fieri
si ei fuisset in cognitu. dum ergo
videt quia bona est quod nisi
vidisset autem quod fieri non utique
fieri daret bonum esse non dicit
Et plato quod plures e ausus

est dicitur elatus ^{et} sicut dicitur dicitur nunc
de vniuersitate p[er]fecta ubi et ipse
non usque adeo desipiebat ut
putaret d[omi]ni op[er]is sui nouitate
sui beatorem s[ed] sic unde voluit
artifici suo placuisse iam sicut quod
placuerat in arte faciendo Non
quod nullo modo deus sua valet
¹ fiant ut aliud in eo faciat que n[on] d[omi]ni
sunt aliud que iam sunt aliud q[uam]
fuerunt Non enim more nostro
ille uel quod futurus est p[er]spicit
uel quod p[ri]us aspiciat uel quod p[re]s[en]ti
est respicit sed alio modo quod
maxime cogitationis consuetudine
longe atque diu[er]so Ille quippe
non ex hoc in aliud cogitare
mutata s[ed] o[mn]ino incommutabilis
videtur ut illa quide[m] que t[em]p[or]a
l[iter] fuit et futura nondum sunt
ipse vero hec o[mn]ia stabili ac
eterna p[er]petua comprehendat Nec
aliter oculis aliter mente n[on] enim
ex uno constat et corpore nec aliter
ut aliter antea et aliter postea
et t[em]p[or]e non sicut m[un]da ita quoque
¹ p[er] h[oc] eius sua t[em]p[or]e t[em]p[or]e uidelicet et
p[re]s[en]ti uel futuri varietate mutata
apud que n[on] est transmutatio
nec momenti obumbratio Nec
enim in t[em]p[or]e de cogitatione in cogi-
tationem transiit in t[em]p[or]e in corporeo
continui sicut assuit cuncta que
nouit quoniam t[em]p[or]a ita nouit nullis
suis t[em]p[or]alibus notionibus que ad
modum t[em]p[or]alia mouet nullis suis
t[em]p[or]alibus motibus Ibi ergo vi-
dit bonum esse quod fecit ubi
bonum esse vidit ut faceret Nec
quia sicut vidit sicut dupliciter
vel ex aliqua p[ar]te mouit t[em]p[or]aliter
minoris s[ed] sicut p[ri]us quia
faceret quod videt quia t[em]p[or]a p[er]fecta
n[on] operaretur nisi t[em]p[or]e p[er]fecta sua
cum nihil ex eius op[er]ibus addere

et t[em]p[or]a p[er]fecta si t[em]p[or]e in finem d[omi]ni
esset quibus fecit luce suffragere
dicitur fecit deus lucem Si autem
n[on] solum quibus fecit vni etiam
per quod fecit satis esset ita e-
mutari Et dicit deus fiat
lux et facta est lux ut n[on] t[em]p[or]e
d[omi]ni s[ed] etiam p[er] verbum luce facta s[ed]
ipse n[on] solum et t[em]p[or]a vero t[em]p[or]a
quedam maxime scienda de
actura nobis oportuit inquirere
quibus ea fecit per quod fecit quia
ea fecit dicit deus inquit
fiat lux et facta est lux et vidit
deus lucem quia bona est Si
ergo querimus et t[em]p[or]a fecit de
us est Si per quod fecit dicit si
et facta est Si quare fecit quia
bona est Nec auctor e[st] et ex
sententia deo nec res efficitur
dei verbo nec t[em]p[or]e melior q[uam] ut
bonum creare a bono. Hanc et
p[ro]p[ri]am causam condendi mundi in
t[em]p[or]e dicit ut a bono deo op[er]e
bona fieri sicut ista legit sicut
ab his que leguntur forte t[em]p[or]e
nouit sicut animo ingenio in
uisibilia dei p[er] ea que facta sunt
intelligit contemplet sicut ab his
qui ista contemplant et ipse di-
dicerit Sequitur xxi

hanc t[em]p[or]e causam i. ad bona
creanda bonitate dei hanc
inqua t[em]p[or]e t[em]p[or]e iusta atque v[er]de
neam que diligenter considerat
et pie t[em]p[or]e et t[em]p[or]e omnes co[n]tra-
uersas quoniam mundi originem
t[em]p[or]e quida[m] heretici n[on] vident
quia eterna carnis huius fragile
et mortalitate iam de iusto sup[er]
placuit veniente d[omi]ni ei n[on] con-
uenit p[er]fecta offendunt sicut
ignis aut frigus aut fera bestia
uel quod cuiusmodi nec attedunt
quod in suis locis naturisq[ue] vigeat

pulchritudine ordine disponantur qui
 tuncque vniuersitati res ipsius po-
 tibus decoris tamquam in quem
 rem publicam conferunt uel no-
 disquis si eis conferunt atque fuerit
 utrumque quod utilitas attribuant
 ita ut venena ipsa que per modum
 uentria perniciosa sunt quoniam
 idhibita insalubria medicame-
 ta vertuntur quodque a contrario etiam
 quibus defecerunt sicut abusus
 et potus et ista lux in modum
 et importuno usu noxia sentia-
 unde nos admonet diuina prouide-
 tia non res insipienter vituperare
 sed utilitate res diligenter inquirere
 et ubi inueniuntur ut in firmi-
 tas defecit ita tunc omnia sicut
 erant quedam que uix potuimus
 inuenire. Quia et ipsa utilitas
 multatio aut similitudo exaltatio
 ut aut elationis attritio tunc ma-
 nifeste nam nulla sit malum no-
 menque hoc non sit nisi peruersio
 boni. Sed atterimus usque ad
 uelut a visibilibus usque ad
 invisibilia sunt alijs alia bona
 nesciote adhuc inaequalia ut esset
 nam deus aut ita est artifex
 magnus magnus ut minor
 non sit inuis que per se non
 sua granditate nam nulla est
 artificis sapientia merenda sunt
 sicut in spe inuisibili hominis si
 inuadatur suppositum quia per
 modum inuisibilis corporis et quia in-
 uenit denique pulchritudinem qui
 non mole constat sed pulchritate ac
 mensurae membrorum nec sane
 nullum mirandum est quod hi qui
 nulla mala putant esse naturam
 per se non suo quoque pro exorta
 paganaque principio nosse acipe
 scilicet annu peragis res ut bonum
 reus condet bona credentes
 in potius ad hoc mundana mo-

limina rebassantis aduersum se
 mali repellendi extrema uirtute
 productum suam naturam bona malo-
 rofendo supando quod inuicem quod
 turpitudine polluta et crudelis
 sine captiuitate et oppressu la-
 bore magno uix inuadet ac libet
 non tota tunc sed quod eius non potuit
 ab illa iniquitate purgari tunc
 fit ac uincit futurum hostis victi
 et inuicti. Si autem manum dei non
 despicit sed potius in sanum et si
 dei naturam sicut est incommutabi-
 lem atque omnino in corruptibilem
 credent tunc uoce nulla res possit
 uiam uero que uoluntate imitari
 in detentis et per totum corrupti potuit
 atque ita in commutabilis ueritate
 luce purari non dei partem nec
 eius naturam que dei est sed ab illo
 condita longe in parte condita
 et christiana sanitate sentiet xxii

ed multo est mirandum am-
 plius quod sit quidam qui
 nobiscum vni credunt omnium rerum
 esse principium nullaque naturam
 que non est quod deus est nisi ab
 illo conditum esse non possent
 fuerit tunc ista tam fabricandi
 mundi tam bona ac simpliciter
 credere ut deus bonus condet
 bona et essent post deum que
 non essent quod deus bona tunc
 non faceret nisi bonus deus Sed
 alias dicit non quid partes dei
 sed fratres adeo peccasse a conditum
 recedendo et diuersis peruersis
 per diuersitate peruersa a rebus suis
 aduersas diuersa corpora quasi
 vincula meruisse Et hoc esse
 mundi eamque tam mundi fuisse
 faciendi non ut condentur bona
 sed ut mala cohiberentur. Hinc ori-
 genes in re culpam in libris enim
 quos appellat perierathon et
 de principibus hoc sensit hoc scripsit

ubi plus quā dicitur p̄t minor bonum
metasasas h̄is tam doctū et exa-
tū non attendisse p̄m q̄ hoc
esset totū sc̄pturē h̄m q̄ tate aut
toritatis n̄tentionē que p̄ omnia
opa dei subingens Et uidit deus
omnia que fecit et erant bona val-
de nulla alia t̄m faciendi mudi
intelligi voluit nisi ut bona fient
a bono deo ubi si nemo peccass̄
fuit naturis bonis esset mundus
ordinatus et plenus Et quia
parū est nō ideo t̄ta sūt imple-
ta pars t̄i bonorū longe maior
m̄is m̄refectibus sūe iatē ordine
seruet Nec mala voluntas quia
nat̄e ordine seruare nō sūt q̄
idō iusti dei leges omnia bene or-
dinata effugit Et sicut pictura
t̄i colore nigro et toto suo posita
ita vniuersitas res si quis possit
intueri eā t̄i p̄tōribus pulchra
est quāuis p̄p̄os consideratos
sua deformitas t̄upet deinde
videre debuit origines et quāq̄
sapit ita si hec opinio vera
esset mudi ideo fuit ut aīe p̄o-
meritis suorū p̄tōrōs tanquā
erustula quibus penalis m̄fui-
dent corpa atterent sup̄iora et
leniora que minus infiora vero
et thauiora que amplius pecca-
uerūt denotēs quibus deterius
nichil est terrena corpora quib̄
inferius et thauius nichil est po-
tius quā homines etiā malos h̄re
debuisse Vnde vero ut intelligem̄
aīas merita nō qualitātibus corp̄s
esse pensanda aerui possidet
pessim̄ demon h̄o ante et t̄u
atq̄ malus longe minoris m̄iorisq̄
malicie et certe ante parū t̄m
h̄tū corpus accepit Et nō aut
fuit p̄t dicit quā istū solum et
in vno mudo vnus esset non de
cori pulchritudinis nē eā saluti

res totū cōsistisse artificem
dei Et potius enimesse q̄ vi-
cia sic peccauerūt ut tali corpo-
nere mudi ac p̄ hoc si cōt̄
ut nō vna s̄ due vno nō due
s̄ decem nē centū p̄m̄iter
equaliterq̄ peccassent centū so-
h̄t h̄c mundus q̄ nouit fieri
non opusis p̄m̄ione mirabili
ad res t̄p̄alit̄ salute decore q̄
cōsistit est Et contigit p̄m̄e
tanta vni aīe p̄gressione pe-
ccatis ut sola corpus tale mer-
Non plane aīas de quibus nō
quid loquar sed eorū ip̄s quā
talia sapit multū longe aīe
et merito est cōfessio p̄m̄
h̄o hec ergo tria que sup̄ius
quendam t̄i vniūq̄q̄ t̄reat
requirit quis eā fecerit pe-
quid fecerit quare fecerit ut
deat deus p̄ verb̄ quia boni-
tas altitudine m̄fuit nobis n̄
trinitas m̄tine h̄c est p̄t
et filius et sp̄s s̄cis an ali-
occurat quod hoc loco sc̄ptū
illud accipiendum esse p̄hibeat
multi sermōis est q̄ nō om̄
vno volumine ut explicemus u-
gendū est

redimus et tenemus et si
deh̄ p̄dicamus q̄ p̄t nē
meit verbi hoc est sup̄iam
quā f̄a sūt omnia vniūq̄q̄
filii vniūq̄q̄ et n̄s et n̄i
sūne bonis equalit̄ bonum
et q̄ sp̄s s̄cis simul et p̄s
et filii sit sp̄s et n̄e cōsistat
et cōt̄ius ambobus atq̄ hoc
totū et t̄itas sit p̄t p̄tate
p̄sonat et vniūq̄q̄ deus p̄t
insepāibilem d̄nitatē sicut vni-
om̄is p̄t insepāibile om̄is
t̄tān Itā t̄i ut eā t̄i de-
singulis quib̄ vniūq̄q̄
eorū et deus om̄is esse t̄i

tunc. Simi vero de omnibus finit
 non tres dii vel tres omnipote
 res sed unus omnipotens. Tanta
 si est unitas inseparabilis uni
 tas que sic se noscunt perituri
 aut boni patres et boni filii
 patres sunt quia unus est amor
 te bonitas diu possit amor
 to amorem temeraria perituri
 num unitas amoris est diu
 unitate fratris in suis fieri
 non amoris quasi qualitate
 ipsam quoque sciam et tria in
 unitate persona. Ad hoc enim me
 nobilitatis dicit quod cum sit pa
 tris et filius spiritus et pater spiritus
 et filius spiritus per se in se vocat
 patres spiritus tantum spiritus scilicet
 et consubstantialis amoris. Sed nihil
 est aliud bonitas diuina quam spiritus
 sanctus et illa diligencia rationis est
 id presumptio audacia ut in op
 us dei secreto quodam loco modo
 non na extat. Interio eade nob
 ifinita intelligat. Trinitas una
 nam creatura quis ferat per quid
 erit per quippe intelligit. Veru
 m dicit ut fiat quod amillo dicit
 in est. Paulus dubio per verbum finit
 in eo vero quod dicit vidit de
 ma boni est. satis significat.
 en nulla unitate nulla sine unitate
 unitatis indigentia sed sola boni
 te fecisse quod finit est id est quod
 omni est. et modus ideo postea qui
 in est dicit ut res que facta est
 omniere bonitati per quam facta est
 videtur. Et tunc bonitas si spiritus spiritus
 te intelligit. unitas non trinitas
 spiritus operibus intimat. Inde est
 unitas spiritus que in suis angelis.
 in se est et origo et in formam
 in beatitudo. Nam si querat unde
 est deus eam condidit. Si unde
 spiritus adeo illuminatur. Si unde
 est felix deo spiritus subsistens
 modifatur. contemplatur illustratur

in bonis iocundatur. est videtur amat
 in eternitate dei vivet in veritate
 dei huc. in bonitate dei gaudet
 nam intelligi dat.

Hinc philosophi sapientie disciplinam
 tripartitam esse voluerunt. uno vero
 tripartitam esse aduertente ponunt
 Neque enim ipsi insisterunt ut ita
 esset sed ita esse per se inueniunt.
 Cum una pars appellaretur physica.
 altera loyca. tertia ethica. et quod
 nota iam multorum hinc latius fre
 quentata sunt ut naturalis rationa
 lisque vocarentur. quibus etiam in isto
 libro breuitate strinximus. Non quo
 sit quibus ut ipse in quibus tribus ali
 quid secundum deum debeatate cogita
 uerint. et uerum pro primis ista
 distributionem repperisse et quicquid
 se dicat. tunc neque nam omni auc
 tor nisi deus visus est neque intel
 ligencie dator neque amor. Quod
 bene dicitur quod uiuatur in spiritali
 et de al de natura per se et de
 ratione indagande veritatis et
 de fine boni ad quem cuncta que agunt
 referre debemus. diuersi diuer
 sa sentiant in quibus in tribus mag
 nis et qualibus questionibus
 omnis eorum usatur intentione. Ita
 in multis una quaque eorum quid
 quisque sectetur multiplex sit dis
 crepantibus opinionibus. tunc na
 tura esse aliqua nature tri
 plicis forma vite summa nemo
 cunctatur. tria etiam sunt que
 in uno quoque homine artificie spec
 tantur ut aliquid efficiat. Na
 tura doctrina usus. Natura
 ingenio doctrina scia usus.
 fructu diuidendus est. Nec
 ignoro quod ipse fructus fructus
 usus ut utentis sit atque

hoc interesse videat² quia re
frui dicitur que nos non ad ali
ud referenda propriam delectat uti
vero ea re qua propter aliud quesi
mus unde temporalibus magis
utendum est qua fruendum ut frui
mereamur eterno. Non sicut per
uicem qui frui uoluit nullo uti
ante deo. Quia non nullo propter
deum impendit sed deum propter
nullo colit. Vnde eloquendi
modo que plus obtinuit con
suetudo et fructibus utimur et
usibus fruimur. Nam et fructus
iampe dicitur agros
quibus utique omnis temporaliter uti
mur. Et itaque more usum dixe
rim. Quibus tribus que in homine
spectanda quomodo que sunt
natura doctrina usus. Ex
hys obtinenda beatam uitam
triplicita ut dixi apud hys multa
est disciplina. Naturalis propter
naturam. Rationalis propter doctrinam
moralis propter usum. Si ergo
natura nostra esset a nobis pro
fita et mentem nos gemissemus
sapiam nec eam doctrinam id
est aliud discendo prope cura
remus et in amor a nobis pro
fuit et ad nos relatus ad deum
vivendum sufficeret ne bono alio
quo frueremur ullo indigeret.
Nunc vero quia natura nostra ut
esset diuina et auctore paulo du
bio ut vera sapiamus ipsam
debent hinc doctore ipsam eam
ut beatam sumus suauitatem intime
largito rem. // xxxv
et nos quidem in nobis tam
et si non equalem ymmo

valde longe quod distantem
quod coeternum et quo brevius
tamen dicitur non enim sic an
deus et cum qua deo nihil sit
verbum ab eo factum nam propter
magis dei hoc est summe illi
trinitati agnoscamus ad huc
formam perficienda ut sit ea
illi ne propria natura et summe
et nos esse noui et in esse
nosse diligimus. In hys autem
tribus que dixi nulla nos fa
sitas versilis turbat non enim
ea sicut illa que foris sunt multi
sensu corporis tangimus. Nihil
locis videndo sonos audiendo
odores olfaciendo sapores
gustando dura et mollia co
trectando sentimus. Quorum sci
sibilium eam ymagines eis sum
mas nec iam corporales cog
tationes usamus memoru
tenemus et propriam in ipsa
desideria conatamur. Sed si
ulla fantasmatum vel fantas
matum ymaginatio ludicator
in esse et quod nosse et amare
tissimum est. Nulla in hys
academice argumenta
indanda sunt dicentium
si fallis. si enim fallor sum
non qui non est utique nec falli
propter hoc sum si fallor
omnia ergo sum quod esse non
fallor quod certum est me esse
fallor. Omnia igitur esse
falleretur etiam si fallor. Proui
deo quod me noui esse non
fallor. Conque est aut ut
meo quod me noui nosse non fallor

hant enim noui esse me ita noui
 caa hoc ipm nolle me ea q
 duo cu amo eunde quoz amo
 q quidda tertiu nec impais
 amatois cas quas noui
 bus adingo vtzq em fallor
 amare me cu mbyb q amo
 no fallar em q si illa fal
 si essent falsa me amae vtz
 est nam quo pacto vtz re
 prehenderet vtz p hiberet
 bamoe falsor sine illa
 eade falsum esset. Omni vtz
 illa vera atq certa sint
 ems dubitet q cor cu ama
 sup se amor uerus t certus
 et tam pazzo nemo e qui
 se se nolit qua nemo est
 on no esse btus uclit vtz no
 cu pt btus esse si mcha sit
 a uco mqnada nali // xvij
 om esse locondum est ut
 no obaliud t hys qui miseri
 sunt uoluit interire t cum
 miseros senaant no se
 ipos deribus sed miseriaz
 qz potius auferr uclunt
 his caa qm t sibi miseri
 ni qz t plane sunt t no so
 d sapientibus qm stulti
 vnd caa t ab hys qm se
 bds putat miseri uclunt
 qua paupes atq mendici
 unt si qm t mortalitatez
 tict qua nec ipa miseria
 neretur pposito sibi q si
 noadem miseria semp esse
 vellent nulli caa misquo
 essent futuri si omimodo
 futuri p fco uultarent

leticia t sic semp eligent esse
 q omo no esse hmg rei test
 est notissimq sensus cor. Non
 em moi metuit t maluit in illa
 erupna uiue qua ca morte
 finire nisi qz satis az quam
 refugiat natura non esse atq
 ita tuse nouerint mortuos
 esse pro magno beneficio sibi
 hant impedi miam desiderat
 ut aliquato productum meaq
 miseria uiuat t aduqz maria
 paul dubio ergo iudicat imor
 talitate saltez tale que non
 heat sine medaatis quata
 gratulaco suparent qz aualia
 omia caa mrdalia qmbus
 datu no est ista cogitac ab
 t mesib drocomibus usq ad
 coquos vermiculos vrome
 se esse velle atq ob hoc in
 teritu fuge omibus qmbus
 possunt motibus iudicant
 vtz az busta omstz fructes
 qmbus nullus e sensus ad
 vitandam manifesta motoe
 pmae. Vtne ut in aurau
 tubi cacumibus germe emut
 tant alius terte radice af
 figut q alimctu trahant
 atq ita suu quodamodo esse
 conseruat. Ipa postremo
 coep qmbus no solu sensus
 sed nec ulla semialis salte
 est. Vita ita in ucl uclit
 misupna ul i yma descendit
 ul libratu in medys ut
 essentia sua ubi sedm nam
 possut esse mstodiat. Jam

vos posse quatinus ametur qd
q falli nollit natura humana
uel hinc intelligi potest qd laudat
quisq; sana mente magis vult
quam letari in amencia. Quae
uis magna atq; mirabilis potest
hominum amentibus nulla est
licet eos quibusdam ad istam
lucem obtinendam multis quod
nobis sit acrior sensus octo.
Sed luce illa inter porta q
tingere nequeunt qua men
tura quodammodo radiat ut
de his omnibus recte iudicare
possimus. Ita inquantum cam
tapiamus intus id possimus videri
in mente sensibus irrationalium
animalium et si sciamus nullomodo aut
certe quodammodo scire similitudo
Cetera autem res corporalia non quia
sentiunt sed quia sentiuntur
sensibilia in corpore sunt. Ex
in arboribus hoc simile est sensibi
libus qd aluntur et quingunt
vixunt et haec omnia corporalia
latentes in natura causas
hinc sed formas suas quibus
mundi hinc vixibilis structura
formosa est sentiendae sensibus
prebent ut pro eo qd nosse non
possunt quasi innotescere velle
uideat sed nos ea sensu cor
poris ita capiunt ut de his non
sensu corporis iudicent. Habemus
enim alium in nobis hinc sensum
isto persistens quo iusta et in
iusta sentiuntur. Iusta per intellectu
quibiles spiritum in iusta per corpus per
uacionem ad hunc sensum offici
tium non daces pupille non

auricule non spiracula narium
non gustus faucium non ullum
corporis tactus accedit. Et
me et esse et hoc nosse certum
sum et hoc amo atq; ama
me similiter certum sum.
Et de duobus illis esset
scilicet et notitia quatinus am
in nobis et quatinus am
mactio etibus que infra sim
cor rpiatur et si diffens qd
in similitudo quatinus suscepti
opis res iusta est postulac pau
dum de amore aut quo a
mal vult et ipse amor ame
no don amatur aut. Et hinc
pbamus qd in hominibus qui re
amatur ipse magis amat.
Neque enim vir bonus merito
diator qui facit quod bonum se
qui diligit. Cur ergo et in
bis ipsis non et ipsum amorem
nos amare sentiuntur quo am
quid boni amantur et am
quo amatur et quod aman
no est. Et istum amorem in se
qui et illa diligit quo id an
tur quod amandum est poss
enim ambo esse in uno homi
Et hoc bonum est homini ut illo
faciente quo bene viuunt et
deficiat quo male viuunt
donec ad perfectionem sanctur et in
bonum queratur omne viuunt
Si enim peccata essemus carna
et quod secundum sensum clus est
amaremur. Id est esset suffia
bonum nostrum et hinc hoc in esse
nobis bene nichil aliud que
Ita si arbores essent nichil

naente motu amare posse
 imptu id quai appetere videm²
 uo feracius essent vbeu²sq
 ructuose Si essent lapides
 aut fluctus aut uentis aut
 flama ul quid cuiusmodi sine
 illo quid sensu atq ita no² h
 nobis deesset quasi quidam
 uox loco atq ordinis app
 tus Nam uelud amores
 opm momenta st ponderu
 ue deessim q²uitate suese
 sm² leuitate vitant² Ita
 in corp² ponde sicut amga
 uoe fertur quib²q² fertur
 em igit homines sim² ad uir
 tatis vni²que creati aug
 vera et iustas et sua uelitas
 sua et uia raitas e q² ipe
 sua et uia et rara trinitas
 fusa neq² sepa²ta in q²os q²
 bus que infra nos sunt
 no² tipa nec aliq²mo essent
 nec aqua specie q²mentur nec
 aque ordine ul appetent ul
 tinent nisi ab illo facta essent
 on² simie sapies e q²mi simie
 tibus tamq² poma q²mi fecit
 inabili stabilitate turentur
 ciai quida² eius alibi in q²
 m²ssa vestigia colligamus
 nobis aut ipis eius yma
 gine contuentes tamquam
 uioz ille ex²on² filius ad nos
 et reuer²si surgam² et ad illu
 rdeam² aquo peccando re
 cesseramus Ibi esse nrm no
 l²bit morte / ibi nosse nrm
 ni² l²bit errorez Ibi amde
 nrm no² l²bit offensionem

Huc aut ista ta² nra quauis
 certa tenemur nec alyb ea
 ordamus testibus s² nos ip²
 pnaa sciamur atq² intiore
 v²ad²issimo cernamus intub²
 tamqua² diu futua ul utrum
 magna defutura et quo si² m²le
 quo aut si bene agatur p
 uentura sint q²mi p²nos ip²os
 nosse no² possum² alios q²mi
 testes uel q²uam² ul habem²
 de quoz fide au² nulla debeat
 esse dubitatio no² e iste s² potior
 est dilige² cui² disendi locu²
 In hoc aut libro de unitate
 dei q² no² p²gnatur in h²ing² uite
 mortalitate s² i² mortalit² s²
 in celis e id e de angelis s² i²
 deo colentibus q²mi nec unq²
 fuerit nec futuri sunt de p²tes
 inter quos et illos q²mi et ha
 luce diffentes tenebre s² i²
 deu p²mitas dimisisse ia² dubi²
 illo aduinate quod cepimus
 ut possum² q²placemus v²uij
 Alii quippe angeli s² i² no² p²ba
 sona²la deu distut s² p²ip²
 pnaaz i² mutabilis ueritat²
 hoc e uer² b² e² u²ngemtu² et
 ipm vbi et prem² et eos spm
 sm² canq² esse inseparabilem
 unitate singulari² in ea per
 sonas esse vna² s²am et in
 omib² no² tres deos esse s² vnu
 deo ita nouem² at eis m²g
 ista q² nos p²ip² nobis cogniti
 sim² q² p²am q² creatura me
 lus i² hoc e in sapientia
 dei tamqua² morte qua
 facta e q² in ea ipa² s²ut at

Ac per hoc et seipsum ibi melius
quam in seipso videntur et in seipso
sunt enim et aliud sunt quod ille
qui fecit ibi tamquam in duria
congruone in seipso tamquam
in respectu sicut supra iam
diximus quod aliud est differt ut
mea ratione cognoscatur aliud
sicut quia sunt est in in seipso
sicut aliter sicut ratione in se
sicut veritas figurat in intellectu
quod aliter in impulsu in
bit. Et aliter iusticia in veritate
incommutabili aliter in anima in se
Sic deinde cetera sicut firma
mentum inter aquas superiores et
inferiores quod celum vocatum est sit
deorum summa aquas congeneres terre
quod undatio et herbarum in saturo
atque lignorum sicut solis ac lune
stellarum quod quodiam sicut quodiam
animalium volucrium quod atque pisces
et belluarum quod nata sunt sicut
quodiam intra gradientium
atque repentinum et ipsius hominum
qui cuncti intra rebus excel
let omnia her aliter in verbo dei
cognoscuntur ab angelis ubi
sunt tabulae et in quibus sunt
sunt incommutabilitatis per
manentes aliter in seipso illa cla
rissime ac obscuriore congruone
velut azoth atque opum. Quia in
opa omnium ipsius creatoris lau
dem veneratione quod in fermitu
tamquam mane lustrum lucet
in melibus contemplationis
et autem per seipsum in
sicut eorum die sicut rep
tito sed diebus per seipsum in

non quia deo necessaria sunt
mora tempus quia qui non potuit
creare omnia simul que deinde
congruis motibus peragentur
Sed quia per seipsum in
opum significata per seipsum
quippe senarius primus quod
in seipso per seipsum in seipso
et tertia et dimidia quod sunt in
et duos et tamen qui in seipso ducit
sunt per seipsum per seipsum aut in hac
quodiam in seipso ille in seipso
quodiam sit que quodiam sunt du
et per seipsum dimidia tertia quarta
deinceps ab aliquo numero de
Ratque enim quodiam quia in me
uenale numero quatuor partes
aliqua est ideo dicitur per seipsum
eius sit in seipso aut per seipsum
nona eius est Et tamen per seipsum
tertia eius est. Commite uer
iste ducit partes eius nona sit
atque tertia in seipso et tria lo
sunt atque summa eius quod
est nona. Item in seipso
quaternarius est atque per seipsum
quodiam sit dicitur non per seipsum
aut per seipsum de quia per seipsum
est sit et quodiam quodiam sunt du
et dimidia quodiam sit quodiam
hec tres partes eius decima est
quodiam et dimidia in seipso et
et quodiam simul ducit non quodiam
decem sunt in octo duo de
quodiam est in seipso sit quodiam sit
que sunt duo sit quodiam quodiam
sunt tamen sit et tertia que sit
quatuor sit et dimidia que
sunt in seipso aut et duo et tria
quatuor et sex non duodecim

amplius scelerum fuit hoc
 venit quicquid putavi ad
 medanda senarij mmi p foz
 ens pimus ut dixi p b u d s u s
 s i m u a r d a c t p e p f i a t u r
 u q n o p f c a t d e u s o p a s u a
 a n d e r o m m q t e m p n e n d a n o
 e t q u i i m u l t a s s c a s s e p t m a x
 l a b q u a m q u a e s t m a n d a
 f d o n e c d i l i g e n t e r i n t u e n
 t u d n e c f r u s t r a i n l a u d a b u s
 e t d i c t u e p m a i m e s u a r
 i s o t p o n d e d i s p o s u s t i
 s e p t i m o a u t d i e i c o d d i e
 p a c e s r e p e t i t o q u i m u s e c i a
 d e r o e p f a u d e d e i r e q u i e s
 m e n d a m u s i n q u a p m u s a n c
 s c a c i o s o n a t i t a d e u s v o l u i t
 t u d i e m i n u l t a s s u s o p i b q
 i n t i f i c a c s e d m i r q u i e s u a
 e n e n o h t d e s p a m n e q e m
 n u l l a c r a t u r a e u t e d a m
 a i t n d e i u b o a l i t i n s e q g m
 t i f a a t a l i a z v e l u t d i m n a
 o u d v e l u t d e s p m a n o t i a
 s e p t e n a i o p a r o m m p f o e
 d i q u i d p l u r a p u t f i z l i b e r
 u z i a m p l u b u d e z v e o z n e
 o c a s i o n e c o p t a f a c i a o l a m
 n a m l e m t m q q u a u t i l i t e r
 u t a c v e l l e v i d e a m l i n d a
 e t a q r a c i o m o d e d a c o m s a t q z
 d u i t a c n e f o r t e t u d e m i o
 n u l t u l o q u i m u s m e s u a r p o
 d s n e g l i g e r e i n d i c e m h o c
 u r q s a t i s s i t a d m o n e q t o t q
 n p a r p a m u s t n a r i u s t o t q
 p u r q u a t n a r i u s d o q m b q
 d i o b u s s e p t e n d i u s q s c a t

Ideo pro vniuerso sepe ponit
 sicut est sepe cadet iustus
 et resurgit et quoniam cadit
 non peribit et non prodeunt iustitiam
 sed de tribulationibus ad similitudinem
 perducit intelligi voluit et sepe
 hoc iudic laudabo te et non ali
 bi alio modo donec semp laud
 eus in ore meo et multa huius
 iudicis auctoritatibus repud
 in quibus septenarium mms ut
 dixi p omnes rei vniuersitate
 ponit sicut p hoc cod sepe
 mms significatur spiritus sanctus
 de quo dominus ait docebit
 vos sem vester Ibi requies
 dei quia requiescit iudeo In
 deo quippe implena p f o e
 requies mpte aut labor Ideo
 laboramus quia diu copte sumus
 si autem veniat quod p f o e q
 copte e e u d a u a b u r h m e
 e t a e q u o d e t a s e p t m a d
 i l l a s a d l a b o e i m a m b d
 u c o a n g l i q u o s s t r i c t a t i z
 q g r e g a a o m m h a c p e g n a t e
 l a b o i o s s i a h b s u p p a m u s
 s i o u t h n t p m a n e d i e t m t z
 i t a q g n o s c e n d i f a c i l i t a t e z
 z r e q u i e s c e d i f c a l i f e l i a t e z
 s i n c d i f f i c i l t a t e q u i d n o s
 a d m u a t q u o q u i p u a l i b q
 m o t i b u s p u r i o t h i b a d n o
 l a b o r a t x x x j
 I quid aut q tendat
 et dicat no scid anglos
 esse significatos in eo quod
 sctum e ffia l u o z f a c t a
 e l u o d z q u a l i b e t l u c e m

tunc primum factam esse corporalem
aut opictur aut doceat ange-
los aut prius esse factos non tamen an-
firmamentum quod inter aquas
et aquas secundum et appellatum est
celum sed ante illud quod domus
est. In principio fecit deus celum
et terram atque illud quod domus est
in principio non ita domus tamen
primum hoc secundum sit ante se-
cit angelos sed quia omnia in
sapientia fecit quod est uerbum
et ipsum scriptura principium nunciat
sicut ipse in euangelio uidetur
quoniam quod est respondit se
esse principium non contrarium
reueram quod maxime quia
hoc me delectat primum quod causa
in suo oratorio sancti libri gene-
sesis tunc quod commendatur. Omnis
emenda dicit. In principio fecit
deus celum et terram ut patet scilicet
intelligat in filio sicut attestat
per ubi lectionem magnificata sunt
opera tua omnia sapientia fecisti.
quoniam tunc paulo post
quod corat causa spiritus sanctus
ad emendatum esset quales terram
deus primum fecit ut quam
mole materia de future co-
structione mundi et celi et terre
nunc inuenerunt subiuciendo
et addendo terra autem erat inuisi-
bilis et inopposita et tenebre
erat super abyssum. mox ut in-
tatis commemoratione quod plerumque
et spiritus magnus dei super ferebat
super aquas primum ut uollet quod
adipiscat quia primum est ut
ad probationem legem ad asideri
regula non auertentem plures

possit quare secundum duntaxat
angelos factos in sublimibus
celi sedibus non quid deo ac-
tibus sed in de sua sempiterna
uera felicitate scilicet et ac-
tos esse nemo ambigat ad
quod societate primum primum
los suos dominus docet non solum
illud autem erunt equales angeli
deum ipsi quoque angeli qui
contemplatione fruuntur omni
ubi autem uidete ne quod primum
vnu quod primum dicitur et
vobis quia angeli eos in
semper uident faciem primum
qui in celis est. **XXXV**
et ceteris aut quod angelos
et in huius mundi prima de
suis qui eis uelut carcer est
usque ad futura iudicium
ultima dampnationem. Ap-
petitum apertissime ostendit dicitur
quod deus angelos perantibus
non peccaverit sed carceribus a-
liquis inferi retrudens in
iudicio primum tradiderit
reueram. Intelligit hoc ergo et il-
lum ut primum ut ope diuissim
quod dubitet illosque luce in
appellat quibus quod dicitur quod
quid non ad huc in se uol-
tes et eos equalitate ad quod
spantes ut quod duntaxat tene-
tam lux dei ab aplo primo
frustrum em aliquod inquit to-
nebre inquit aut lux in domino
Iscariot uero desertus tenebris
apertissime inuenerunt primum a
uerit quod per eos esse eosque

infidelibus siue intelligunt
 siue credunt. Quia propter et alia
 in isto libro huiusmodi loco
 intelligenda est ubi legimus deus
 et lux fiat lux et alia tenebre
 et sunt et deus quod septimum est
 et dicitur deus inter lucem et tene-
 bras nos in istas duas ange-
 licas societates una fruente
 et aliam inueniente typo-
 na cui dicitur Adorate eum
 omnes angeli eius alia ang-
 elicis dicitur hec omnia et da-
 bi si prostratus adoramus
 ne vnam dei sed amorem fla-
 grantem altamque celsitu-
 dinem in mundo amorem fumante
 et qui sicut septimum est et deus
 spiritus in istis huiusmodi aut-
 dit gratiam illam in celis celos
 habitante ista inde delectam
 in hoc in summo aereo celo tu-
 multuante illa huiusmodi
 petate iniquilla et istam
 tenebrosam cupiditatibus
 turbulenta illam dei mutu-
 amet subueniente iuste ul-
 cimente ista suo fastu dominam
 et in credi libidine deest
 ante illam ut quatuor et quatuor
 la dei pietati misera ista
 in quantum est nocet dei pietati
 et frenata illa huiusmodi illud
 in ut volens pro sit persecu-
 tionibus suis hanc illi inui-
 dente ad pignos colligit
 suos oros ergo has duas
 dictates angelicas inter
 se dispares atque contrarias una
 et natura bona et voluntate

etiam altam vero natura bo-
 na si natura pueram volun-
 tate pueram. Aliis manifesti-
 oribus dominas septuaginta testi-
 monijs declarata quod etiam in
 hoc libro cui genesis nomen
 et lucis et tenebras quod vocabul-
 significatas et ista etiam
 si aliud sensu hoc loco forte
 qui scripsit non est mutiliter
 obsonitas huiusmodi tractata
 sine etiam si voluntatem
 auctoris libri huiusmodi indagare
 nequimus arma in fidei que
 per alias eiusdem auctoritatis
 sacras litteras satis fidelibus
 nota et non aberrant. Et si
 enim corporalia huiusmodi memorata
 sunt opera dei huiusmodi procul dubio
 non nullam similitudinem spua-
 lium secundum quod est et dicitur omnes
 enim hos filii lucis est et filii
 dei non sunt noctis neque te-
 nebras. Si autem si sensu etiam
 ille qui scripsit ad perfectionem dis-
 putationis siue vera pueri
 intentio ut homo dei tam
 omnino digne quod sapienter vno
 per eum spiritus dei incommutand-
 opibus que omnia septo die
 dicit esse perfecta nullo modo an-
 gelos pertermisisse credatur
 tunc in principio quia primo
 fecit scire quod quidem in
 telligit in principio quod in ubi
 vniuerso fecit septimum sit
 in principio fecit deus celum
 et terra quibus nominibus vniu-
 salis et significata etiam et spiritus

et corporalis quod est arduum
ut magne due mundi partes
quibus omnia que creata sunt
continetur ut promissum est totam
ponet ac deinde partes eius
per mysterium dicitur in unum coeque
rebitur. *Ex xxviii*

Quamquam nonnulli puta-
uerint aquarum nomen
significatos quodammodo populos
angelorum et hoc esse quod est
fiat firmamentum in aqua
et aqua ut supra firmamentum
angeli intelligat in fra uero
ut aque iste visibiles ut ma-
lorum angelorum multitudo vel
omnes homines gentes. Quod si ita
est non illud atque ubi facti sunt
angeli sub discreti et numerus
et aquas quod plures sunt in me atque
imprope uariantur et negent
quod factus adeo qui iniquas
septimus et fiant aque quod put
simili uarietate eadem de terra dicitur
usque enim legitur dixit deus
fiat terra sed inquit septimus
et in principio fecit deus celum
et terram. Illud ergo et aqua in-
telligenda est uno enim nomine
utrumque comprehensum est. Nam
ipsius modus sicut in per legem
et ipse fecit illud et aridam
manus eius subiecit. Et hoc
qui in nomine aquarum quod super
celos sunt angelos intelligi
voluit per decibus elemen-
torum mouetur et ideo non pu-
tat aquarum fluidam gra-
ueque naturam insuperioribus
mundi locis potuisse constitui

qui sunt res suas si ipse homi-
facere potuissent non ei putu-
tam quod esse flamma diaboli
et tamquam elementum corporum
in aquarum uice optinet in-
pite ponent ibi enim sedes et
flammatio secundum dei opus ut
aptissime secundum istos autem quod
res tam absurde ut si hoc
curremus et in hoc libro simili
septimus esset quod deus huius
fluidus et frigidus ac per hoc quod
insuperare omnibus ceteris in
in corpore parte posuit isti tri-
tores elementorum nequaquam
ordet et si auctoritatis quod
subditi essent aliquid aliud
et hoc intelligendum esse
sent. Sed qui si diligenter
regula scrutemur atque tractemur
que nullo diuino libro de
tuoque mundi septa sunt et in
dicenda et disposita instituta
opus longe de gradibus
et tamquam de duabus istis
diuersis inter se atque quod
societatibus angelorum magis
sunt quedam cordia dualia
etiam in rebus humanis aut
tu de quibus deinceps de
institui quatuor satis esset
summe disputamus huc quod
aliquando claudamus et
apertis capta libri duodecim
captum.

Quia bonorum angelorum
natura et uirtutes esse
a deo esse contrarias quod
ab eo qui sumus et per hoc
totum uidetur diuersum.

quod non est. **¶** De huius
 dei non per naturam sed per contrarietatem
 voluntatem que cum ipso non
 est bone utique nature noceat
 in via si non est. **¶** De
 rationali autem vita ca
 rentem que in suo genere atque
 ordine ab universitate decore
 non discrepat. **¶** Et in omni
 a speciatim modo laudabilis
 creator. **¶** Et sic sit be
 atissimis angelorum bonorum et
 cunctis sit miserie ange
 lorum malorum. **¶** Causam effi
 centem male voluntatem non
 esse querenda. **¶** De amodo
 quod voluntas ab im
 mutabili bono admirabile
 huius deficiat. **¶** Unde sancti angeli
 et huius creatores nature
 eundem habeant bone vo
 luntatem auctorem per spiritum sanctum
 in eis caritate diffusa semper
 fuisse. **¶** De fine eius historie
 que multa milia annorum per
 huius temporibus ascribit. **¶** De his
 qui huius mundi non semper
 per se putat sed autem mirabiles
 ut amide unum certa construe
 antem seculorum semper nasci et
 redire operantur. **¶** Et in
 respondendum sit his qui prima
 conditione hominis tanta esse
 cunctis. **¶** De revolutione
 seculorum quibus certo fine gelu
 sit universa semper eundem
 ordine eandemque speciem re
 durre quidam philosophi crediderunt
 de tali generatione quibus
 huius quia deus nec novo

consilio constituit nec mutabili
 voluntate. **¶** Unde an ut deus
 semper etiam deus fuisse semper
 intelligitur credendum sit
 creatura quaque iniqua de
 fuisse cui daretur et quod di
 catur semper creatura quod di
 non per contrarium. **¶** Unde intel
 ligendum sit promissa homini adeo
 vita eterna aut terra eterna. **¶** Unde
 de immutabili consilio aut
 voluntate fides sua defendat
 contra rationes eorum qui
 opera voluntate repetita per
 eos semper voluit seculorum
 redire circuitus contra eos
 qui dicuntur que infinita sunt
 nec dei posse sua comprehendere
 seculis seculorum. **¶** Unde
 impietate eorum qui asserunt
 auctorem finem vereque beatitudinem
 per huiusmodi atque ipsum per huius
 huiusmodi ad eas miseria la
 boreque reditura. **¶** Unde de co
 ditione huiusmodi hominum atque
 meo quod huiusmodi. **¶** Unde pre
 facit hominem que per se deus
 condidit peccatum simul quod
 per se quod per se ipsum ad
 eundem huiusmodi in augmentum
 sua esset gratia translatione. **¶** Unde
 natura autem huiusmodi create
 ad ymaginem dei. **¶** Unde an il
 lius vel minime creature per se
 dii an angeli creatores. **¶** Unde
 nature et omnes speciem universa
 se creature dei formam. **¶** Unde
 philosophorum opinione qua puta
 verunt angelos quod adeo co
 ditos sed ipsos esse huiusmodi

corpm conditoe **xxxij** In pmo
homo oportam fuisse omes
plenitudinem quibz hnam
qua puidit deus que pars
honoranda esset pmo que
dampnanda supplicio Inap
liber duodecim Ca .i.

Intequam de institutione
hous dicam ubi duas ci
tatu quatio ad vidualu
mortalu genus attinet ap
parebit doctus sicut supiore
libro apparuisse in angelis
iam videt. p. ubi nudi queda
de ipis angelis mdo esse di
cenda in quibus demonstratur
quatu a nobis p. q. no mco
uenies neq. mco gruu dicat
esse homibus angli q. socie
tas et merito esse dicat vna i
bonu alia i malis no solum
angelis veru etia hominibz
constitute sequit. **ij**

Angeloz bonoz et maloz
inter se contrarios appetito
no naturis pnapio q. diuisis
ad deus omi substantias bo
nus auctor et conditor utroq.
creat. s. voluntatibus et cupi
ditatibus p. tisse dubitare fas
no e du alij q. stant in quo
omibus bono. q. ipe illis deus
e atq. i eius et mutatis uita
te p. p. Alij sua p. late po
tius delectati uelud suu bonu
pbi ipe essent a supiore qnd
omni bnfico bono ad p. a defluere
vult. et hntes clacoms fastum
ocellentissima etnitate va
nitatis astucia pro certissima
uitate studia p. pro indui
dua caritate supbi fallacia

inuidi effecti sunt. **Stitudo** id
illor causa e ad hene deo et
circa istoz miserie causa q. ca
trale est intelligenda q. e
ad hene deo. **Et** obre si in
querit. quae illi bti sint
pondetur quia ad hene de
et ad quatu aut ista sunt mi
ra respondet quia no ad
rent deo no e creatue rom
uel intellectual bonu quo b
sit nisi deus. Ita quibz non
omne bta possit esse creat
neq. em hoc muni ad p. isa
aut caput fere ligna saba
si quis huiusmodi est ea fi
que p. no de se ipa p. q. a
demchilo creata est s. q. a
a quo creata e. hoc em ad
bta quo amisso misera e
ille uero q. no alio s. de se ip
bono bti est ideo misera ne
p. esse quia non se p. am
dum itaq. i mutabile b
no esse nisi vnu vix bi
dum. **Ea** uo que fecit bon
quid sunt quod ab illo vi p
in mutabilia sunt quod no
de illo s. demchilo fca sm
amqua ergo summa no sit
quibz e deus manus boni
mag. sunt tu ea mutabil
bona que ad hene possunt
ut bta sint i mutabili bon
quod usq. adeo bonu cor
est ut sine illo misera est
nate sit. **Rec** ideo cetera m
creatur vniustate melio
sunt quia misera esse no
possunt. **Rec** em nebra
cetera capio mdo deo dia

quā est. Et ppter deo. i. summe
essencie et auctori omni qualiter
omni essencie essentia nulla
contraria est. in

Videtur autem in scripturis in
inimici dei qui non natura
sed vias aduersantur eius
impio. nihil ei valentes
nocere sed sibi inimici enim sunt
resistendi nocere oportet. Et
dedit deus namque immutabilis
est et omni modo incorrupti
bilis. idcirco viam quo resist
tunt deo qui eius appellan
tur inimici non est deo sed ipsis
malis. Neque hoc ob aliud nisi
quia corrumpit in eis nature
bonum. Natura et gratia non
est deo. sed in eis quia quod
malum est contrarium est
bono. Erunt autem neget deum
summe bonum. Viam ergo con
trarium est deo tamquam ma
lum bono. Porro autem bonum
est et natura quia videtur in
et hinc bono utique contrarium
est. Sed deo tamen tamquam bono
malum non videtur quia videtur
non tamen malum sed causa non bonum
Nulla quippe mala deo non
ia sed mutabilibus corrup
tibilibus quod naturis bonis
tunc iporum quoque testimonio vi
deatur. Si enim bone non essent
eis vicia nocere non possent.
Nam quid eis nocendo faciunt
nisi adiungunt integritatem pul
chritudinem salutem virtutes
et quid quid boni nature. per vi
am detrahi suae immutabilitati con
suevit. Et non si homo desit

nihil admodum non nocere
phos nec viam nam esse vi
et non nocere non potest unde colligitur
quod non possit nocere nisi
non quia non inest ubi nocet
hoc causa isto modo dicitur potest
esse nec in summo posse bonum
nec nisi aliquo bono deo
ergo bona alicubi esse possunt
sola mala nisi quod enim natura
etiam ille quod male volu
tatis initio viciate sunt in
quod viciate sunt male si
in quatuor autem nature sunt
ne sunt. Et tamen impemur et na
videtur excepto eo quod natura
est. etiam hoc ubi bonum est
impemur non est hoc enim iustum
Et omne iustum paulo dubio be
num. Non enim quisque de viciis
naturalibus sed de voluntariis
penas luit. Nam causa quod vi
gustudine nimio ut progressi
roboratur velut naturaliter
molevit a voluntate summi
propter de viciis quippe nimio
loquimur eius nature cui men
inest capax intelligibilis huius
quia discunt iustum ab in
iusto.

Aliis quoque rebus mutabilibus
atque mortalibus vel intellectibus vel
sensu vel vita omnino careant quod
eorum dissolubilis natura cor
rumpitur. Damnaabilia per
tamen induratio est ad istam creatu
am modum muti creaturis ac
perit ut cedendo ac succed
do pagat infima pulchritudinem

omni ingenio suo istis mundi partibus
congruentem. Neque enim celesti-
us fuerat arena coequeunda a
deo vniuersitati deesse ista de-
luerit quoniam sunt illa meliora
et ergo in his locis ubi esse
alia quod petebat aliis alia de-
cipientibus oritur et succubant
nova maioribus atque in quiete
ipancum supata uertuntur
et est ordo in se miscuit. Vnde
dicitur deus nobis ipse non de-
at quoniam parti eius per quod dicitur
re mortalitatis in tota vni-
uersum cui particule que nos
offendunt satis apte decet
frequentius sentia non possumus
inde nobis in quibusdam quoniam
ita in quod videri sumus rati-
redenda parit prudentia
orditois ne tanti artificis o-
mnia in aliqua reprehendere
amitate hanc temeritatem
uideamus. Quia quod vicia
renas non voluntaria neque pe-
alia nra ipas quare nulla
mo eamus non sit auctor et
conditor deus si prouident atte-
amur ead ratione commendant
ma et in eis hoc nobis per vi-
um tolli displicet quod in nra
placet nisi quia hominibus et ipse
nature plenius displicet cum
is sunt noxie non eas consi-
derantibus si utilitate suam
sicut illa animalia quorum hinc dan-
tia egipcos supbia vapula-
uit. Sed isto modo possunt et solem
outipare quoniam quid peccat
et debita non reddere poni

audientibus iubentur ad solem
non itaque quod comodo in se per
se ipam considerata ita dat ar-
tisia suo gloriam. Sic et natura
ignis eterni sine dubitatione
laudabilis quod dampnatio
in ipis futura penalis. Quod
em e igne flammate ingente
lucente pulchrum. Quod cale-
facte curate torquente uti-
litas quoniam eo nichil sit uren-
te molestus. Idem igitur
ipse aliter dispositus per quod
qui conuenit ad habitum quod
distinguit inuenit. Nam cum
vniuerso mundo utilitates ubi
applicat quibus possit nec au-
dicendi sunt qui laudant in igne
lucere ardore aut vitupant
videlicet non quod sui natura sed quod
comodo vel incomodo. Vnde
cum voluit ardere noluit sed
par attendit eam ipam
lucere que certe illis placet
oculis infirmis per inueniunt
nocte et in illo ardore quod eis
displicet non nulla animalia
per conuenientiam salubritatem vivere. **vi**
Nature igitur omnes quoniam sunt
et deo hinc modum suum
speciem suam et quando se cum
pace sua perfectio bone sunt
et tunc ibi sunt ubi esse per na-
ture ordinem debent quoniam
acceptum suum esse custodit
et que semper esse non acceptum
pro usu motu quod res quibus
creator lege subducitur in
melius deus ne mutat
in eis diuina prudentia reddere

omnia que in gubernande vni-
uersitatis includit ita ut nec
tanta corruptio quanta us-
que ad intellectus naturas muta-
biles vniuersales et mortalesque p-
ducit sic faciat non esse quod
erat ut non inde fiat quater
quod esse debebat. Quare cum
ita sint deus qui summe est
atque ob hoc ab illo facta est
omnis essentia que non summe
est quia necque illi equalis
esse debet que de nihilo facta
esset necque ulla modo esse potest
ab illo facta non esset nec ullorum
vicioz offensione vitupan-
dus si omni naturarum quod dicitur
ratione laudandus est. **¶**
Proinde causa beatitudinis
angelorum bonorum ea vel
suma reputatur quod ei adhaerent
qui summe est. Cum vero causa
mixtae malorum angelorum quia
ea merito occurrat quod ab illo
qui summe est auersi ad se ipsos
quasi sunt qui non summe sunt
et hoc viciu quod aliud quare
supbia inuaditur. Inuadit
quippe omnis peccata supbia. No-
luerit ergo ad illam custodire
fortitudinem suam et quo magis
essent si ei qui summe est ad-
haerent se illi perfendo id quod
in se perulerit. Sic prius de-
fectus et prima inopia. Inuadit
viciu eius nature que ita
creata est ut nec summe esset
et ad beatitudinem huiusmodi eo
qui summe est frui potest a quo
auersa non quod nulla si ei
in se esset atque ob hoc misera

facta. huiusmodi peccata male voluntas
causa efficiens si queratur magis
inuenitur. Quod ergo est quod
facit voluntatem malam cum
ipsa faciat opus malum ac per
hoc mala voluntas efficiens
est opus mali male aut volun-
tas efficiens nihil est. Quod si res
ita est aut sit aut non sit a causa
voluntate. Si sit aut bona prius
sit sit a mala. Si bona quibus
despiciat ut dicat quod bona volun-
tas faciat voluntatem malam
erit cum si ita est bona volun-
tas peccati quod absurdum putat
nihil potest. Si aut res ista que
putatur facit voluntatem malam
ipsa quoque sit voluntatem mala
causa ea quod fecit res quater inter
voco atque ita ut sit aliquis in
querendi modus cum prius vo-
luntatem inquit. Quod est cum prius
voluntas mala quia facit vo-
luntatem mala si illa prima causa
nulla fecit nam si precessit aqua
fieret illa potest est que alteram
fecit. Si respondet quod eam mu-
ta res fecit et deo semper sunt qui
ut mala natura sunt si enim
in nulla sunt omnia non sunt si a
mala viabatur ea et corrumpe-
bat eratque illi nobis ac per hoc
bono pualebat et ideo in mala
natura voluntas mala esse
non poterat si in bona mutabilis
in cuius tantum hoc possit nocere
Si enim non nocuit non utique vo-
luntas fuit ac per hoc nec volun-
tas mala fuisse dicenda est peccata
si nocuit bonum auferendo vel
minuendo utique nocuit non

gitur esse potuit semperna vo-
 luntas mala in ea re qua in
 ma boni naturale passerat
 mala voluntas nocendo pe-
 idnuere Si ergo non est sem-
 rna quis ea fecit quero
 Restat ut dicatur quod ea res fe-
 cit malam voluntate in qua
 illa voluntas fuit hoc utro-
 upior sit r quid an inferior
 in equalis Si superior utiqz
 uelior Quid ergo nullus aor
 io potius bone voluntat hoc
 dem pfectit et equalis duo
 pisse quia dum sunt paria vo-
 luntat bone non facit alit in
 illa voluntate mala rursus
 et inferior res cui nulla volun-
 as est fecit angelice nature
 me pma peccavit voluntate
 mala Sed etia res ipsa quecuqz
 est inferior usqz ad infima trans-
 in natura et essentia est paul-
 ubis bona huius modum et spe-
 laz in que atqz ordine suo
 ano ergo res bona efficiens
 voluntate male quo magis
 omni causa mali cu em se vo-
 luntas relicto superiore admise-
 roa querit Et quia puer-
 ipa quatio idcirco non res in-
 cior voluntate malaz fecit
 et rem inferiorz prave atqz
 inordinate ipa quia facta est
 appetiuit Si enim aliqui duo
 equalit affecti animo et corpore
 videat unus corpus pulchri-
 udinez qua una unus con-
 id illata moueat alter in
 voluntate pudica scabilio
 pfectit quid putamus esse cause

ut in illo fiat in illo non fiat
 voluntas mala exue illaz res
 fecit in quo facta est Vtqz enim
 pulchritudo illa corporis nam
 eam non fecit in ambobus qm
 quid ambobz non dissimiliter
 occurrit aspectibus an ead
 intuent in causa e Cuius
 et illius an videri et amari vult
 non utriusqz ambobz enim et aior
 et corpore equalit affectus fuisse
 p d u m g a n d i c e n d u m e a l i m
 cor maligni spiritus suggestio-
 ne temptatio Quid non eade
 suggestioni et qualitate sua
 sioni ipsa voluntate consen-
 dit hanc et confessionem
 hanc malaz qua male siua-
 denti adhibuit voluntatem
 que in eo res fecit quemqz
 vram ut hoc quoqz impedire
 id ab ista questione tollat
 si eade temptatio ambo
 temptentur et unus ei cedat
 atqz consensat alter vero qui
 fuit puenet quid aliud atqz
 nisi vnu voluisse a castitate
 deficere Vnde nisi ipsa volun-
 tate nisi ead fuit utroqz
 corporis et animi affectio am-
 box oculis patitur visa est
 eadem pulchritudo ambobus
 put in facit occulta tempta-
 tionis igit in vno corpore vo-
 luntate mala que res fe-
 cit voluntate scilicet volenti-
 bus si bene intuent nihil
 occurrat Si enim dixerim quod ipse
 ea fecit quod erat ipsa ante vo-
 luntate mala nisi na bona cui

auctor deus qui est incommuta-
bile bonum. Quia ergo dicitur
qui consensit temptanti atque
suadenti cui non consensit
ad illiute utendi pulchro
corpore quod videndum ambobus
puter affuit ad ante illam
visionem ac temptationem
sicut ambobus animis et corpore
fuerunt ipsum sibi fecisse vo-
luntate malam quia utique bo-
nus ante voluntate fuit
quicquid circa fecit utrum
quia natura est an quia de
nichilo facta est et mouet vo-
luntate mala non deo esse
mape quia non est. Sed deo quod
de nichilo facta natura. Nam
si natura ea est voluntatis
male quid aliud cogimur
dicere nisi ab eo fieri malum
et bonum esse tam mali. Sed
anatura bona sit voluntas
mala. Quia inde fieri potest in natura
bona quibus mutabilis an-
tequam habeat voluntatem
malam. **Nemo**
Nemo igitur quicquid effia-
centem tam male voluit
non enim est efficiens sed deficiens
quia nec illa effectio sed defectio
deficit namque ab eo quod simile
est ad id quod minus est hoc
est mape hinc voluntatem
malam. Causas porro de-
fectionis istas ad efficientes
non sunt ut dixi deficientes
velle mouere tale est ac si
quisque velit unde tenebras
ut audire. Quia utrumque nobis
notum est neque illud nisi per deum

neque hoc nisi per auctorem non per
inspeciem sed in speciei privationem
Nemo ergo come scire quicquid
quod me nescire scio nisi forte u-
nescire dicitur quod scire non possi-
facendum est. Ita quippe que in
inspecie sed in eius privationem
sunt si dicitur aut intelligi potest
quoddam modo nesciendo scimur
ut sciendo nesciamus. Cum
enim adest et oculi corporalis cum
per speciem rationis nescit tenebras
videt nisi ubi cepit non videt
causa non ad aliquem alium sensum
sed ad solas aures pertinet senti-
entiam quod tamen nullo mo-
do non audiendo sentitur. Sic
speciem intelligibiles mens quibus
intra intelligendo conspiciat
ubi deficiunt nesciendo quod dicit
delicta enim quibus intelligat he-
sao naturam dei iniquam multi-
dopte posse deficere et ea posse
deficere que de nichilo facta sunt
quicquid quod minus sunt et bona
faciunt tunc enim aliquid faciunt
causas sunt efficientes. Inquit
aut deficiunt et hoc in la facit quod
enim tunc faciunt nisi mala et vana
causas sunt deficientes. Item
scio in quo fit mala voluntas
id in eo fieri quod si nollit non
fieri et ideo non est necessarios sed
voluntatis defectus iuxta pen-
sequitur deficiat enim non ad
sed male et non ad malam naturam
sed ideo male quia cum ordinem
habet ab eo quod simile est ad
id quod minus est. Neque enim au-
videtur est auaricia sed hominum

esse amatis aut puerse inflicta
 derelicta que incomparabiliter
 amos debuit anteprom. Nec
 homia viciu e pulchrior sua
 u qz corpm. f. amie puerse
 amatis corporeas voluptates
 neglecta temperantia quarebad
 malit pulchrioribus suauior
 busqz coaptamur. Nec lactan
 ca viciu e laudis hanc f.
 amie puerse quentis laudat ab
 timibz spreto testimonio qstie
 et supbia viciu e dantis pta
 im uel ipms etiaz ptatis f.
 amie puerse amant ptatem
 ad potetiois iusticia qtempta
 et qstie qui puerse amat omni
 nature bonu etia si adipis
 ab ipse sit in bono malus et
 miser melior priuatus. **U**
 num ergo male voluntat
 efficiens nalis ul si dici
 et essentialis sit ca ab ipsa
 impie incipit spiritui muta
 illud malum quo minuit atqz
 repuat nature bonu nec ta
 m voluntate facit nisi defec
 to qua defecit deus mag de
 rationis etia ca utiqz defiat
 de diuina nulla esse efficiet
 ausany etia voluntat bone
 uicend e ne voluntas bona
 longv angeloz no fca sed do
 cetna esse ordatur. Num go
 pi fa sunt qnd illa no esse
 ca dicit. Porro quia facta
 et utru ad ipis est an sine
 illa fuerut pud f. si cu ipso
 no dubiu q ab illo fca sit a
 no et ipi simulqz ut fa sunt

et a quo sunt amos cum quo
 fa sunt ad heret coqz sunt
 isti ab illoz pfectate discreti
 qz isti mead bona voluntate
 manserut illi ab ea defiac
 do mutati sunt mala sz vo
 luntate hoc ipso q ab eo de
 fecerut a quo no defecissent
 si utiqz voluissent. Si aut
 boni angeli fuerut prius
 sine bona voluntate atqz
 ipse ipi deo no operante
 fecerut ergo meliores ase
 ipis qua ab illo fa sunt ab
 se. Quid em erat sine bo
 na voluntate nisi mali aut
 si ptea no mali qz nec ma
 la voluntas eis meat neqz
 em ab eo qua nond repant
 hie defecerut certe nondm
 tales nond tam boni quaz
 esse bona cu voluntate ce
 puit aut si no potuerunt
 se ipos fac meliores qua
 eos ille fecerat quo melius nemo
 quidqua facit pfecto et bona
 voluntate qua meliores q
 sent nisi opante adiut oio
 creatoris hie no possint et
 cu egit eoz voluntas bona
 ut no ad se ipos qui mferat
 f. ad illu qui sume esse quer
 tentur eiqz ad heretcoz mag
 essent eustz pthapacione
 sapient bte qz vident quid
 aliud ostendit nisi volun
 tate qualz bona mox fu
 isse in solo desiderio rman
 sura nisi ille q bona nam

omnifido sui capite fecerat
se ipso faceret implendo me
liorem prout facientem creatura
audiret. Nam & hoc distin
guendum est si boni angeli ip
sae fecerunt voluntate bo
na utrum autem nulla vo
luntate fecerunt si nulla utiq
ue fecerunt. Si aliqua utrum
mala an bona si mala quod
potuit esse mala voluntas
bone voluntate effectus. Si bona
iam ergo habebat & istam
quibus fecerat nisi ille qui eos
ad bona voluntate. Nam
amorem casto quo illi adhe
rent creavit simul eis et
condens naturam & laqueis
gratiae unde sine bona volun
tate hoc est dei amoris munus
sanctos angelos fuisse creandos
est. Ipsi autem qui ad boni
creati essent in mali sunt
per mala voluntate quia bo
na natura non fecit nisi omni
abono sponte defecit ut ma
li causa non sit boni sed de
fectus abono aut motum
acceptum amoris dominum
gratiam quia illi qui modo
perstiterunt aut si utriusque boni
equaliter creati sunt istis ma
la voluntate cadentibus illi
amplius adiecti ad cam
bilitudinis plenitudinem
unde se iniqua casibus cer
tissime surrent pericernunt
sicut iam etiam in libro quod
sequitur iste tractatus. Con
fitemur & igitur ad debita
laude creatoris non ad solos

sanctos homines prout vni de
angelis possit dici quod creatura
dei diffusa sit in eis per
sanctum qui datus est eis
in hominem si prout papia
angelorum bonum esse quod
tunc est creatura aut ad hoc &
bonum est hoc bonum quibus
que est prout & tu ille cui ad
vent & inter se societatem
sciam & sunt una civitas de
eodem quod vni faciant eum
in unum quod templum eius. Im
per quod quidam & mortalibus
angelis & mortalibus homi
nibus congregat & inter mortalibus
per naturam utriusque in eis quod
more obediunt secretis dei
receptaculis sedibus requie
sunt eodem deo & creante quod
modum porta sit sicut de an
gelis dictum est iam modo
dicendum est. Quod quippe he
minis quod deus per unum condi
gens humanum simul per opo
dum secundum scripturam fidem que
mirabilis auctor non in merito
sed in orbe terrarum atque in omni
gentibus quas sibi esse cre
turas inter cetera vera qui
dixit vera divinitate per dixit
omittam. Igitur quidam homi
nes sciunt quid loquuntur de
natura vel insatiatione quibus
humanum alij namque sicut dicit
mundo crediderunt semper fuisse
homines opinantur. Unde et
apuleius ad hanc animam ge
nibus describit singulatim in
quod mortales cuncti cum

inuiso que spectui et omni illud
 non fuit si semper fuit quamvis
 annis quo nam modo vni eorum
 loquatur hystoria narrans
 qui sunt quareque res inueni-
 untur qui per milibet alio discipli-
 narum aliarumque artium instituto
 vel ut a quibus perinde illa uel
 illa regio per quod tunc illa atque
 illa insula incoli cepit Respo-
 dent diluvium et conflationibus
 certa intervalla tempore non quod
 omnia si prima tunc ita vastata
 indagantur homines ad quod qua-
 sanditate quareque per gentem
 iustus multitudo pristina re-
 pararetur ac sic deinde reperi-
 tur institui quasi prima omni
 instituitur pecus que fiant
 eis minus vastationibus inter-
 rupta et coacta ceterum homines
 ipsi coherere posse dmo non
 posse dicunt aut quod putant
 eo quod sunt
 aliter eos etiam quedam me-
 ditissime hinc quas perhibet
 hystoria tempore multa annorum
 nulla tunc cum solus sacro ab-
 stituitur hominis non quod completa
 omnia per milia quod putat unde
 se multa disputem que admodum
 sunt illas hinc in quibus longe
 dura annorum milia referuntur
 amittit refellatur et in illa in-
 his rebus videtur in praeiatur
 ueritas illa etiam alexandri
 iugum ad olympiadem in re-
 bus qua sunt narrationem
 inuisa egypti sacerdotum in sinu
 ab qua praeiatur de his que

sacre apud illas habentur ap-
 paret etiam regna quae graeca
 quod nouit hystoria in quibus
 regnum aegyptiorum in eadem etiam
 alexandri quareque milia accedit
 annorum et graeca uero hystoria
 ne forme et tractos habet
 ab ipso belli principium quem
 regem et ille egyptus in eadem
 regni ponit aordio per se
 aut et macedonum usque ad mor-
 tem alexandri quadringenti
 octoginta quareque in praeiatur
 per se uero donec ipso alexandri
 victoria finietur ducenti et tri-
 ginta hinc computet longe itaque
 hinc annorum illis egypti
 sunt in quibus nec eis etiam
 si etiam computaretur equaretur
 perhibent enim egypti quodam
 tam breues annos habuisse
 ut quareque mensibus fini-
 rentur unde annis plenior
 et uerior qualis in re et nobis
 et illis est hinc eorum annos
 quod completat antiquos sed
 nec sic quod ut dixi graeca
 egypti nunc annos quod datur
 hystoria et ideo graeca potius si-
 des habenda et quia in re
 non accedit annorum qui hinc
 nunc que de re sacre sunt
 continentur per se hinc etiam
 alexandri que in re in
 necit multum abhorret
 in spaciis tempore quod ali fide
 re quareque minus credendum
 et illis hinc quas plenius
 fabulosum uelut antiqua
 habuit per se noluerunt quod

auctoritate notissimorum dñorum
librorum que totum orbem sibi cre-
ditur esse prodit et tui totum
orbis sicut ab ea predictum est
credidit que vera se narrasse
plena coram que futura pre-
nunciant cum tanta ueritate
implentur ostendit. vi
a. h. vero qui mundum istum
non constituit semper
sue non enim solum sed multa
biles opmentur sue solum
quid esse sed certis scilicet
mutualibus inmutabilibus oriri et
omne necesse est fatcantur
hominum genus prout sine hoc
ignominibus ostendit. Neque
enim ut ab hominibus nre
dys quod erat quabilis non pu-
tat toto prout orbem quinge
et deo paucos homines quod qui
bus reparet multitudinem prout
semper remane contendunt ita
et hoc putat putat quod aliquid ho-
minum penitus mundo relinquitur
in mundo. Si sicut ipsum mundum
comateia sua remaneat quod
mat ita nullo uolente met
genus humanum ac deinde a
partibus per gemem pollulat
mortalium sicut aliorum animalium
quod hoc respondimus cum
de mundi origine questio
ueretur eis qui uolunt credere
non enim se fuisse sed esse cepisse
sicut et pro apostissime con-
fiteretur quod aut nullum co-
tra quos loquitur fuisse cre-
datur hoc et septima horum
condicio responderem propter
quod eos similitudinem mouetur cum homo

per inmutabilia atque infinita
retro quia creatum non sit tam
pro se conditus ut iniqua qua
suo milia sunt annos quod quo
esse cepisse in facis hinc mu-
nitur. Si enim breuitas offen-
dit ipse quod tam pauci eis
uidentur cum quoque multum
homo in mutabilitate legi
ostendit inesse duntaxat
in quo est aliquis extremum et
omnia scilicet spacia definit
si eternitati inuenit quod parum
non quia constituta est
sed nulla ac pro hoc si non quod
ultra hoc per infinita nulla
sue scilicet aut scilicet
aut scilicet milia duntaxat
annos autem per totum totum
multiplicat quod infinita hoc si
nisi iam nullum inuenit nisi ha-
quod deus hominem fecit. Simi-
quod per autem non fecit de
quod ab hominibus creatione co-
sacris et eterna sine mu-
tanta est ut si coferatur quod
magna et ineffabilis inuenit
ipsum quod in nichilum certi spe-
timatur nec saltem tanta ui-
debeat quanta si habuerit bre-
uissima gutta unius etiam
mai quod oceanus circum
fuit comparentur quod istum
dum unum quidem per quod
est alium incompabilem magni
fuit utrumque finitum et illud uerum
spacium quod ab aliquo inuenit
progredu et aliquo termino quod
habetur magnitudine quod
tendatur copari illi quod inuenit
non sit nescio utrum primo au-

reans sub sole quis loquitur
et dicit ecce hoc nomen est
fuit in seculis que fuerunt
ante nos ipse quos circuitus
eandem redemptores et in eade
amicta ruocantes domini in
telligi voluit quod ille aut de
hys rebus dixit de quibus
superius loquebatur hoc e de
generacionibus alijs civitatibus
alijs venientibus de solis am
fractibus de curvatu lapsi
bus aut certe omni rebus quibus
que oritur atque occidit
fuerit cum homines ante nos
sunt et nos ipsi erunt et post
nos itaque amantia vel de
busta nostra quoque ipsa que
in visitata nascuntur quoniam
inter se diversas sunt et quedam
corum semel facta nascuntur ad
secundum id quod quilibet mandata
et monstra sunt utique et fue
runt et erunt nec reans
et nomen est ut monstrum sub sole
nascatur quoniam ubi hec verba
sic quid intelligerint tamquam
impredestinacione dei iam facta
fuisse omnia sapiens ille vo
luisse intelligi et ideo nihil
reans esse sub sole absit aut
arbitrari fide ut hys salomon ubi
illos circuitus significatos
esse credamus quibus illi putat
sic eandem temporis temporalius quod
res volumus repeti ut ubi
gracia sicut in isto seculo
propheta in urbe atthenis
et in eadem scola que accha
demita dicitur et discipulos do
cuit ita per mirabilia retro se
cula multum quid prophetis in

tuallis si autem certis et idem per
et eandem civitates et eandem scolas
idem quod discipuli repetiti et super
et mirabilia deinde secula re
tendi sunt absit inquit ut nos
credimus semel cum christus nos
tuus est ipse nobis resurgens
aut amorem iam non mori
et mori ei ultra non dominabitur
et nos post resurrectionem semper cum deo
erimus cum modo dicimus quod se
amonet per dominum suum et
et custodiet nos agnacione
in eternum datus autem istis quod
querimus quod sequitur Invenit
impii ambulat non quia per
culos quos operatur cor hominis
est reus sed quia non talis
erroris error via et falsa doctrina
sequitur
viii
nihil autem mirum est si in his
circuitibus errantes nec
aditum nec exitum invenimus
qui genus humanum atque ipse
nostra mortalitas nec quod nomen
accepta sit sentit nec quod sine
deudatur quoniam de altitudine
dei penetrare non possunt qui
non in ipse sit christus et sine in eo
ab aliquo in initio coexistens
et ipse et homines que nunquam
ante fecerat fecit in ipse non in
nono et repentino sed in mutabili
ethio quod consilio quoniam hanc
valeat altitudine investigare
biles investigare et in scriptura
permutari secundum quam deus hys
temporalibus ante que nemo nunquam
homini non mutari volumus
in ipse condidit et genus hominum
in quo multiplicavit quod

89 ipe cu promississet atq;
 disset tu dñe suabis nob;
 et dices nos agnitione hac
 actum ac deinde ipse disset
 in quos multa nuptia q;
 et na nulla libet comio et bñ
 idm dñe suatur et mtab co
 mus subiacens inirantia in
 i ambulat tamqua ei dice
 and ergo tu credis sentis intel
 lis magna uero dñm mand
 subito deo placuisse homi
 e q; mup antea infirmare
 et eternitate fecisset cui mch
 ui accidit p; in quo mutabi
 aliquid non e continuo ne
 pendit ad ipm dñm loquend
 cam dñm altitudme tuam m
 plicasti filios homi dñat
 quid homines q; putant et
 nos eis placet et pmet et dñ
 putat secundu altitudme tua
 et nullus pt nosse homi m
 solicasti filios homi valde q;
 et alio e et semp deo fuisse
 et homi que uigua mup
 fecit q; aliquo tpe pñm fa
 voluisse nec q; silu volun
 titem q; mutasse. xv.
 go quid pñt dñm dñm
 aliqn dñm no fuisse dñe
 no audeo ita homi magnaz
 antea fuisse et quoda tpe
 pñm dñm creatu esse dubitac
 no debco sed tu cogito m
 dñs pñt fñt si pñt creatura
 no fñt affmae aliq; pñmes
 q; quia et me ipm mñuor et
 pñm esse vñlo omis homi
 et scire consiliu dei aut q;
 vñt cogitac quid uelit de q

Cogitationes em mortaliu
 timide et mte ad mñentoco
 mñe corruptibile em corpud
 agguat amia et depñit
 terrena mñabitaco pñm in
 certa cogitac; Cohos igit
 que in hac trena mñabita
 cione multa cogito ideo utiq;
 multa quia vñm quod qñll
 ut pñt illa q; forte no cogito
 utru e iueniri no possi si dñs
 ero semp fuisse creatura et
 dñs esset qui dñs pñt e nec
 dñs magna no fuit si mñm
 illam mñt alia p alia atq;
 alia tpm spacia ne aliqua
 creatori coetna esse dicam
 quod fides vñq; sana q; dñm
 nat dñm e ne sit absurdū
 et aluce uitat alienū mor
 talem quidem p vñes tpm
 semp fuisse creatura desce
 dentem aliam succedentem
 et mortale no vero esse repñ
 se nñ ad mñm pñm ventum
 e qñ et angli creati sunt si
 eos vñt hup illa pñm fñt
 significat aut illud pñm
 celu de quo dictu e pñm
 fecit deus celu et terram tu
 ty no fñt antequa fecit
 ne et mortales si semper
 fuisse dicatur de coetni
 esse credant. Si aut dñs
 no mñpe creatos angelos
 si ante tpa et ipos fuisse q;
 deus dñs esset qui mñqua
 nisi dñs fuit qñet amec
 si ante omia tpa fa fñt
 hic vñdend; forte mñcat
 qñ ergo no pñt tu id quod

est omni tpe non inconvenerit
semp esse dicatur usq; adeo
aut ista omni tpe fuerit ut
cetera ante omnia tpa fa sunt
Si in aelo cepta sunt tpa
et illi iam erat ante celum
aut si tpus no aelo veru
ante celu fuit No quide
mhs et diebus et mhs
et annis nam iste dimensio
nes tpaliter spacioz que usi
tate ac tpe dicunt tpa ma
nifestum e q amotu sodep
ceperunt unde et deus cum
huc insatiet dixit Et sunt
in signa et in tpa et in dies
et in annos s in aliquo mo
tabili motu cuius aliud sub
preterito q simul esse non
possunt significante celu
mangelicis motibus tale
aliquid fuit et adeo tpe iam
fuit atq; angeli q quo fa
sunt tpaliter movebantur
etia sic omni tpe fuerit cu
illis fa sunt tpa quid aut
dicat non semp fuit quod omni
tpe fuit dicatur nichil Quid
ergo no sunt coetm creatori
si semp illi sunt et no etia
creati dicendi sunt si semp
fuisse intelligatur ad hoc
quod respondetur an dice
dum e et sp eos fuisse qui
omni tpe sunt qui cu tpe fa
sunt aut cu quibus fa sunt
tpa et in creator. neq; em
et tpa tpa creata esse nega
bimus quibus cu tpe tpe fuisse

nemo ambigat nam si no
tpe fuit tpe at cat ergo tpe
nullu cat tpe etms h stili
dixit possimus em ite dice
tpe qn no cat roma cat tpe
qn no cat abrahā cat tpe
qn no erat homo et si quid
modi postremosi no tu in
tpis s post aliquod tpus fi
est mundus possimus dice cra
tpe qn no erat mundus ac i
cat tpe qn nullu cat tpe te
inconvenerit dicimus ac si q
durat Erat homo qn nullu
homo aut cat iste mundus
iste no cat mundus Si em d
atq; alio intelligit p dia
modo hoc e erat aliud homo
qn non cat iste homo Si em
erat aliud tpe qn no cat h
tpe ite possimus dice ac i
erat tpe qn nullu cat tpe
quib ul insipientissimus di
sunt ergo dicimus creatu tpe
cu adeo semp fuisse dicatur
omni tpe tpe fuit ita no est
quib ut si sp fuerint angeli
no sunt creati ut tpea semp
fuisse dicatur quia omni tpe fa
runt et tpea omni tpe sunt etia
nullo modo sine hys tpa esse
tuerit ubi em nulla creat ra
est em mutabilibus motib
tpa pagut tpa omo esse no
possunt ac si p hoc et si semp
fuerint creati sunt nec si semp
fuerint adeo creatori coetm si
ille em semp fuit etitate
mutabili isti aut facti sunt

dico semp fuisse dicunt quia
 em tpe fuit sine qbus tpa mul
 modo esse potuerit. Tpus
 aut qm mutabilitate haurit
 entati i mutabilitati i muta
 bli no pt esse coetm ac p h
 cia si i mortalitas angeloz
 id iust tpe nec phta est
 cui ia no sit nec futura q
 vndu sit ad cox modulo qbz
 pa pagnit ad futuo i phta
 pemit. T deo creatori in ang
 omi dicendum no est uel
 fuisse quod ia no sit ul futus
 p quod vndu sit coetm ce
 no possit. Qna ppt si deus sp
 us fuit semp habuit natura
 no dnatu seruicet vmpth
 o de ipo genitam si ab ipso
 m qlo fiam nec ei coetnam
 erat quippe ante illam q quis
 nullo tpe sine illa no tam spa
 io tnsurrete si manere tpe
 iutate pcedens. Sed hoc si re
 pondere eis qui requirunt
 no semp creator semp dñs
 sit si creatura fuit no semp
 sit aut quo creatura est
 no potius creatori coeterna
 et si semp fuit vercor ne fa
 ctus iudicat affre quod
 scio q doce quod scio. Re
 spon igit ad id q creator m
 se nos voluit. Illa uero q
 l sapientiaibus m hac uita
 se pmisit ul omo p fuis in
 dia uita sapientia suauit ult
 res meas esse profiteor. S

deo putavi sine affirmacoe
 tractanda ut qui hec legit
 uideat a quibus questionu
 piculo debeat tpare nec
 ad omia se vdoncos arbitret
 potiusq intelligat q si aplo
 obtempand pcedenti sa
 lubriter ubi ait dico aut
 p graz dei que data e michi
 omibus q sint i nob no plus
 sape q oportet sape sed sa
 pe ad tpancia vmanq sicut
 deus phtus e mesura fidei
 Si em p vibus suis alatur
 iustus fiet ut crescendo plus
 sapiat. Si aut vures sue ca
 pacitatis pcedat defiac
 antequa crestat. || xvj
 ue secula ptenent
 antequa genus institue
 retur hnam me fatcor. q
 norde no em dubito nichil
 omo creature creatori esse
 coetm. Dicit em etiam
 aplus tpa ctua nec ea futura
 si quod manus e mirand
 phta. Sit em ait in spe
 lite ctue qua promisit no
 mendax deus ante tpa et
 na manifestavit aut tpiq
 suis verbis vni sui. Ecce dixit
 retro q fuit tpa ctua que
 tn no fuerint deo coetna
 Si quid ille aut tpa eterna
 non solim erat vni q pmisit
 uitaz et hiaz qua manifestavit
 tpiq suis i cognis quid
 aliud qua ubi suu hoc e
 em uita ctua. Qno aute
 pmisit cu homibus utiq

pmisit qui nondum erat sed
ante tpa etna nisi quia in ip
suis eternitate atq; in ipso eis
uerbo eis coetno iam pdesti
natioe fym erat quod suo tpe
futuri erat. xvij

Illud quoq; no subito an
qua pmus homo creatus
esset in qua quemq; homines
fuisse necemus ipm nescio
quibus tantibus nescio quo
dens reuolutio nec alio ali
que natura silenti. Vtq; ab
hac fide me phos az gume
ta decurret deterrent qv
acutissimu id puta qd dicit
nulla infinita scia posse q
prehendi ac phoc dens in
quint rex quas fecit omi fini
tas omes apud se finitas
roes habet. Bonitas aut ea
inqua uacua fuisse credenda
est ne sit tpalia eius opatio
cuius reus fuit eterna cessatio
quasi penituit eu poris sine
mao uacationis ac ppta
sic opis aggressus initium
Et ideo necesse e inquit
eadem semp rpeti eadem q
p repetenda inquit uel
mae mudo mutabiliter q
licet magna no fuit q sine
micio tps cu fuit e uel eis
quoq; ortu q occasu semp ill
circutibus repetito semp q
repetendo ne v; si alu pm
dei opa cepta dicuntur poris
suam sine uicio uacatione
tamqua merite ac desideria
q ideo b' displicet dampnas
se quodammodo atq; ob hoc mu

tasse credatur. Si aut semp q
tpalia si alia atq; alia ph
opatus ac sit aliqui ead; al
mme faciendum que mign
antea fecerat puenisse no si
qua putat non nosse quon
infinita qphendi p quai ai
horaz sicut ueniebat in men
fortuna quada mto stanti
uideat fecisse que fecit por
si illis circutibus aduicanti
inquit quibus ut mate m
ut ipso quoq; uolubiles or
suos et occasus eisdem tant
insente eadem tempalia re
tunt nec ignauit oau pr
setim tam longe sine mici
mutabilitat. Deo t'but ne
impro uida temetib; opm su
qm si no ead; repetantur n
possunt infinita diuinitate
riata ulla eius scia ut pta
qphendi has argumetaco
quibus impij mra simplice
pietatem ut cu illis mciut
ambylemus de uia gra con
auerte si uacio r'futa no p
fides uideb; deberet huc ad
q in adiutorio dno dei m h
volubiles circulos quos op no
qfingit ro manifesta qfing
hinc em maxime isti cura
ut in circuitu falso ambular
qua ues et ro h' itnere mu
luit q metz dnoq; omo in u
tabilem amilib; infinitat
capacem in humera omnia
cogitationis alteracone mci
de sua humana mutabili ang
q meant. Et sit illud q ai
aplus qpantes no semetip

binet ipse non intelligentes ita
 ua illis quid quod noui facere venit
 mente nono consilio facit mu-
 ribiles quippe metes gerit pso
 si demum que cogitare non put
 semetipos pro illis cogitantes
 illud si seipos nec illis et sibi
 amant. Nos autem fas non est
 aliter affici deum cum vacat
 aut in opatur quia nec affici
 deus est tamquam in eius na-
 sit aliquid quod antea non
 sit patitur quippe illi affia-
 mutabile est omne quod a quid
 patitur. Non ita in eius vaca-
 me cogitet ignorantia deordia
 uerba sed nec in eius ope la-
 bz conatus industria. Non ita quod
 eis agere et agens quiescere per
 opus nouum non nouum sed
 simpliciter ad habere consilium. Nec
 enim quia prius cessauit cepit
 et quod non fecerat. Et si prius
 cessauit et postius opatus quod
 nuncio que ad modum ab hunc
 possit intelligi hoc paulo duo
 quod dicit prius et postius ad
 uentibus fuit. In illo autem non
 altera precedente altera subse-
 quens mutauit aut abstulit vo-
 luntate si una eademque sem-
 pna et immutabili voluntate
 us quas condidit et ut prius
 non essent egit quod diu non fuerit
 clut postius esset quoniam ce-
 puit hunc eis quia talia uide-
 possunt mirabilia fortasse
 deinde quia non eis indi-
 cuit si eas gratuita bonita-
 te condidit cum sine illi doctum

initio carente in non minore
 beatitudine permansit. Vnde
 illud autem aliud quod dicitur
 nec dei scia infinita posse quod
 prehendere. Restat eis ut dicere
 audeant atque hinc se uera
 quoniam profunde impietatis
 immergat quod omnes mundos deus
 non nouit eos quippe infini-
 tos esse certissimum est. Quod
 in quocumque mundo faciendo sine
 putauit. Ipse non dico uno
 addito augeri sed qualibet sit
 magnus et qualis ingentem
 multitudinem quoniam in ipsa
 uoce atque scia mundos non solum
 duplicati uerum etiam multipli-
 cati sunt. Ita uero si unusquisque
 mundus infinitis habetur ut
 nullus eorum potest esse antiquam
 alteri possit. Ergo et disparato-
 rum se atque diuersi sunt et
 singuli quique finiti sunt et ob
 infinita sunt ita ne mundos ipse
 in finitate nescit omnes deus
 et usque ad quidam summa mundos
 scia dei puenit et ceteros ig-
 norat. Quibus hic ut de metis
 singuli dixit nec audebunt
 isti quod tempore mundos et eos dicere
 ad dei sciam non potuerunt apud
 quos pro deum magis aucte
 quoniam mundum mundus fabri-
 cante apud nos de deo deum
 legitur omnia in mensura et
 numero et pondere disposita
 de quo et ipsa dicitur quod in-
 pferit mundum seculum. Et salua-
 tor in euangelio. Capilli in
 quoniam uiri omnes numerati sunt

absit itaq; ut dubitem qd ei
notq; sit omnis nris cuiq; intel
ligencie sicut mps camitur
no e nris infinitas itaq;
nri qm in finitoy mchu
nullus sit nris no e in mcon
prehensibilis ei cu intellige
cie non est nris omnia ppter
si quod quid scia qprehenditur
sciendo qprehensione finitur
psto r omnis infinitas quo
daq; ineffabili modo deo fini
ta e quia scie ipius mco pre
hensibilis non est. Quare si
infinitas nroy scie dei qua
qprehendit esse no pt infinita
qui tande nob simus hominuli
qui cuib scie limite fige pre
sumamus dicentes qd il eisd
circuitibus tpm ead; tpalia
repetantur no pt deus cun
ta que fecit ut pfare ut fa
ciat ut scie ad fecit emq; sa
pia simplici multiplex r
uniformit mltiformis tcz
mcomprehensibili comprehensio
ne omnia mco prehensibilia
qprehendit ut quecuq; noua
r dissimilia qd precedentibus
si semp facit uellet mco ma
ta r improuisa hie no ptno
ca puidet qd p vmo tpe sed
etna pfa qmct xpo
uod utru ita faciant et
continua sibi qnacione
copulent que appellat scia
seculoy alia h; atq; alia or
dinata dissimilime purre
cia eis daturat qm amise
ria liberant m sua bta r
mortalitate sue manetib;

an ita dicat secula secula
ut intelligantur secula m
pia dei mco cussa stabilita
manencia ytoy que ad tpe
mit tamqua efficiencia so
loy diffinire non audeo fcti
sis em possit dici seculo que
secula ut nihil aliud dicam
seculum scilicet q secula secul
scilicet nihil aliud dicitur
celi qua celi celoy Nam ead
deus vocauit firmamentu
sup quod sunt aque r ai p
r aque inquit que sup cel
sunt laudent nome dmi d
ergo ytoy diu sit am p q
duo aliquid aliud de seculi
seculoy possit intelligi pro
dissimilia questio est neq; ho
quod mte agim impedit si
diffusa mterim differat
aliquid mcausa diffime va
sue nob faciat cauades d
acz ipa tractatio ne mta
ob scilicet rta affirmac te
audeam. Nunc em con opio
nem disputamus qua illi
autus asseritur qmb; sp
p mualia tpm nate est r
ti coistmatur ornelib; aut
ytoy smay de seculis seculi
vera sit ad hos circuitus m
ptinet om sine secula secul
sunt no ead; repetita sed a
qalto qnacione ordinaty
purrecia libatoy bthud
sine ullo reansu miserias
lissima pmanete sue seculi
seculoy etna sunt tpaliu ta
dnancia sub ditor cautus
ead; rueluctes locu no hie

quos maxime refellit etna ui
 ti sanctorum // xx
 uos enim amicos priores ferant
 post emulsum tot tantisque
 calamitatibus vitam si in uita
 dicenda est que potius
 mors est ita quibus ut mors que
 a hic liberat mortis hinc a
 hoc timeat post tam magna
 mala tamque multa et horrida
 tunc aliqui per uera religionem
 atque sapientiam copiam atque fini
 ti uiam perueniunt ad quod spiritus dei atque
 uis fieri beatitudinem contemplatione in
 corpore lucis per participationem
 immutabilis et mortalitatem eius
 ergo adipiscende amoris flagra
 uis ut cum quibus nunc sit de
 i et eos qui deserunt ab illa
 unitate ueritate felicitate de
 i etas tunc tunc mortalitati
 tripi stulticie miseris poena
 libus implicat ubi deus a
 mittat ubi odio uitas habet
 ubi per mudas nequicias be
 tudo queat et hoc itidem sine
 uolo sine poena et posterior et act
 uallus et dimensionibus se
 clorum semper et futurum et hunc ipse
 uoluit de circuitibus definit
 entibus semper atque redempti
 bus prius falsas beatitudines
 ueras miseriam alternatim
 end si in resolutione inces
 sa sempiterna nota esse opa
 ra qui neque a faciendo quies
 e neque sentiando possit que
 finita sunt indagare et mis
 er et audiat quibus credat quibus
 erat que si uera essent non

solui tacentur prudentius
 uerum etiam ut quod ualeo dicam
 quod nolo docui nescitur ita
 si hoc illic in memoria non habu
 erim et ideo beati erim cum hic
 per eos suam quatuor amplius
 in misericordia Si autem ibi ea
 uero scitum sumus hic saltem
 nesciamus ut hic felicioz
 sit expectatio quia illic ad op
 tio summi boni quoniam hic etna
 uita consequenda expectatur
 ibi autem beata si non etna quando
 amittenda agnoscit Si autem
 dicunt neminem posse ad illam
 beatitudinem peruenire nisi hoc
 eruitus ubi beatitudo et mise
 ria uicissim alternat in qua
 uite eruditio agnoscit quod
 ergo facit quoniam plura quam
 amant deum tanto cum faci
 lius ad beatitudinem perueniunt
 qui ea docet quibus amor
 ipse torpestat nam quibus non
 remissus et tepidus amet
 cum que se cogitat nunc de
 se et contra eius ueritate
 et sapiens quod sensus et hoc cum
 ad eius plenam suam capa
 citate nequiciaz noticiam
 beatitudinis perficiat peruenit
 quoniam nec homo amicum possit
 quisque amicum fideliter cui se
 futurum nouit in iudicium Et
 absit ut uia sint quoniam nobis
 minatur uera miseriam in
 finendam si interpositionem
 uel fletu beatitudinis perpe ac
 sine fine rupendam et uero
 cum illa beatitudine falsum

atq; fallacius ubi nos futu-
ros miseros aut in tanta
uitatis luce nescias aut i-
fima felicitate ante hunc
sed em ventura calamita-
te ignoraturi sumus propter
et hic in misericordia nisi ven-
tura beatitudine non
nos illic clades et iniquitas non
latebit beatitudine ipsa transfigit
anima misera quibus trans-
actio in misericordiam inuoluatur
atque ita spes nostre in felicitate
et felix et felicitas in felix
vnde sit ut quia hic mala pen-
cia patimur ubi metumus im-
minencia verus semper miser
quia beati aliqui esse possunt
Et quoniam hoc fla-
pietate quicquid veritate
em nobis ueraciter promittit
uera felicitas cum sit semper
retinenda et nulla in felicitate
rupenda certa securitas. Vnde
recta sequentes quod nobis
et Christus eo ducit ad salutem
a vano et inepto impio et cir-
citu iter fidei metetur quod auez-
tam. Si enim distans circuitibus
et sine cessante alternantibus
in uicibus et rediitionibus
ad id per plurimum plerumque
suos opinionem sequi uoluit
sive ipsius rei uanitate per
motum sive in ipsa christiana
reuergetur et quod in libro de
omni quod rami dicit maluit
autem ipse quod mala tradita
mundo ut ab eis liberata atque
purgetur ad primum rediret
magis ultius tale patiatur

quanto magis nos istam min-
us plane fidei falsitate dete-
at deuitate debemus habere aut
circuitibus euacuatur atque si-
trahit nulla ueritas nos quod
ideo putare non habet in iudicio
peris et quo esse cepit quod
quidam quia propter quos
cuius nihil sit in rebus in
quod non antea certis in uia
tempore sunt et postea sit futurus
em liberatur anima non re-
tura ad misericordiam sicut iniquitas
antea liberata est sit in illa
quod quod antea iniquitas sine
et hoc quod valde magnus est
et quoniam causa definit et in
felicitas Si autem in natura
et mortali sit tanta nouitas
repetita nullo repetenda
cuius in rebus mortalibus
fieri non posse conceditur Si
non fieri in anima beatitudinis
uitate quoniam ad eam reuer-
tuntur fuit semper ipsa cer-
liberatio noua sit cum de-
finita liberatur iniquitas magnus
fuit et ipsa misericordia nouitas
in ea facta est que magis fuit
hoc autem notandum si non in
que diuina prouidentia gubi-
na in ordine uerit si casus
autem euenit ubi sunt illi de-
dumescit quod circuitibus iniquitas
nulla noua fiat si repetatur
eade que sunt Si autem et hoc
nouitas ab ordinatone diuine
prouidentie non concluditur si
sit anima sive lapsa sit puta
noua que neque antea facta est

et tunc res ordme aliena sunt
 et si potuit aia pmpudencia
 pae sibi noua miseria q non
 pnt mprovisa dme puidetie
 et hac quocq in res ordmet
 cuderet et ab hac cam non
 mprouide libearet quia ton
 temetate hanc vauit
 a de negae diuite face pos
 res no sibi s mudo nouas
 quas neq antea fecit nec
 rignu fuerit mprovisa Si
 aut dicit libeatas quia aias
 a miseria no rursus s in h
 murebus mchil noui fiet qm
 imp alie atq alie libeate st
 e liberat et liberabit hoc
 ete qcedunt si ita e nouas
 eas fiet quibus fit et noua
 miseria et noua libeato nam
 pantiq eas dicit esse et re
 tesa sempitnas q quibus
 et die noui fiat homines de
 quos corpobus si sapient
 uerint ita liberant et no
 qia admiscia reuoluat
 qitez dicturi sunt infinitas
 qntuslibz finitus namq nris
 fz aiaz infinitis retro se
 elid suffice no ualet ut q
 do semp hoies fient quo es
 sit ante ab ista semp mor
 taltate liberande miqua
 a cam demceps reditue
 ver ullomodo applicabunt
 qd murebus quas ut deo note
 se possint finitas uolunt
 n finitus sit nris aiaz Qua
 et qm dautq illi ia exemplo

si sunt quibus ad easdem mi
 scias necessario putabatur
 aia redditura q restat con
 uementius pietati q crede
 no esse impossibile deo et ea q
 miqua fecit noua face et
 ineffabili pfa voluntate
 mutabile no hre pax aut
 utro aiaz libeatas nec ul
 tius admiscia redditura
 nris possit semp augeri ipd
 uiderit qm de res infinitate
 colibenda causa subtiliter
 disputat. nos uo ro matoz
 nris qoutroq latere tmd
 uimq Si em pt quid cause
 e ut ne creati potuisse quod
 miqua antea creatu esse
 si libeatas aiaz nris m
 q antea fuit no solum fuis
 e semel sed fia miquam
 desinet Si aut oportet ut
 certus sit libeatas aliq
 nris aiaz qui admisciam
 miqua redeat neq iste m
 ultius augeatur etiam
 ipse sine dubio quicunq e
 ante utiq miqua fuit qui
 pfo crete et ad sue qnati
 tat tminu puenit sine ali
 quo no pt mao quod m
 co modo antea miqua fuit
 hoc ergo ut esset creatu e
 homo ante que nullus fuit
 at igit questione diffi
 allma p et mntatem
 dei noua creant sine no
 uitate aliq uoluntat qntu
 potuiq applicata no est
 arduu inde multo fuisse

melius quod fuit e' ut q'v
no homine que p'mu' condidit
multiplicat' genus h'nam
qua' si id m'choasset apli
bus & ram ad aiantes alias
solitadas & quodammodo solua
tab i' que solitudine appetit
sicuti sunt aquile muli le
nes lupi & q'cuq' ita s't alias
uoc' q'greges instituit que
q'gregate atq' i' gregibus
maliut buie ut columbi stur
ui cerui damule & cetera h'mq
modi vtriusq' in genus no
os singulis p'pagauit sed plu
ra simul iussit & iste hoies
uero inq' naturaz quodammodo
media int' angelos bestiasq'
condebatur ut si creati suo
tamquid uero d'no subditio
p'ceptu eius pia obedia cus
todiet in co'sortiu' in s'iet ange
loru' sine morte media b'taz
& mortalitate sine ullo t'mo
co'sortiu' Si aut' d'mi d'eu
suo libera uolunt' supbe atq'
inobedient' usus offendet
morti additus bestialit' uict
libidinis seruos eternoq'
post morte supplicio destina
tus v'm ac s'm l'it'rauit no
utiq' solui sine h'mana p'ae
tate defend' s'ut co'mo ve
hemencus ei co'medat'ur
ipius p'actat v'mtas v'm
culu' q' co'cordie t'no in m'fe
natue similitudine ues etiam
q'gnatib' afflu' hoies nec
tentur q' nec ipam quib'
fema copulanda v'mo sicut

ip'm arae illi placuit & q'
q'p'o ut o'me q' homine v'm
diffundetur genus h'nam
" et ignorabat deus h'p'
petratu' & mortuam o'
naxu' mortuos p'pagatu'
co'sp'gressuros p'ca i' man'
mortales ut tuncu' atq' p'
caous ut se r'onatio uolip
p'ptes bestie sui quib' v'm
quas opaguis & tris p'm
pollulauit opordiu' quar
homines quos q'emio q' v'm
ad co'mendanda concordia
p'pagat'ur neq' em v'mq'
inter leones aut int' se d'r
cones qualia homines bella
serunt Sed p'uidebat ead'
gra' sua p'm p'ior in ado
com vocand' i'missis q' p'a
iustificatu' sp'u s'co s'is ang'
metra pace faciand' n
uissima inimica morte dest'
ta cui p'plo esset h'mq' rei q's
ao p'futura q' q'vno homi
deus ad quicquid d'z homi
qua' ei grata sit ead' m'pli
v'mtas genus in statuisset q'
m'm || xxviii
f. Eatenus deus homines a
ymagine & similitudine
sua talem q'ppe illi aiaz a
uit qua' p'roem atq' intelli
omibus esset p'stancior que
bus f'retribus et natilibus
et uolatilibus que meten
h'musm' no h'rent & cu' v'm
t'reno formasset opulue
ei q' aiaz q'lem d'ui s'ue q'

am fecerat sufflando in didiff
 iue potius sufflando fecisset
 eius que sufflando fecit. Nam
 eius e aliud sufflare q̄ flatu
 p̄e anima hominis esse voluit
 t̄cia quigem illi in adiuto
 r̄u ḡandi opus latere e
 tracto esse fecit ut deus sic
 em h̄et carnali consuetudine
 cogitanda sūt ut inde op̄i
 es solems comat̄ia quacu
 t̄ena corp̄alibus mēbris
 a h̄is industria potuerūt fa
 bricatos op̄ibus dei potēti
 a est qm̄ etiā n̄sibilia mui
 bilit̄ op̄atur. Et h̄et fabulo
 s op̄us q̄ v̄ra esse arbi
 rant̄ qm̄ n̄tute et sapiam̄
 a qua venit et p̄t etiā sine
 m̄bris ip̄a recte fac̄e sem̄a
 a h̄is usitat̄ et cotidiana
 necutur op̄ibz ea v̄ra que
 imitibz instituta sūt qm̄ n̄
 auerūt infidelit̄ cogitant̄
 quā n̄ h̄et ip̄a que nouert̄
 et h̄nam̄s receptibz atqz
 etubz si m̄op̄tis narra
 unt̄ m̄credibilia uident̄
 ciāuis et ea pleriqz magis
 nature corp̄alibus causis
 a op̄ibus d̄ine mentis as
 gnent̄. // **xxij**
 ed ad h̄os nullū nobis
 est m̄h̄is libris negotiū
 em d̄maz m̄et̄z fac̄e uel
 etiā ista n̄ credunt̄. Illi
 aut̄ qm̄ plom̄ suo credunt̄
 n̄ ab illo s̄mo deo qm̄ fa
 bricatus e m̄ndum sed ab

alijs moribus quos quid
 ip̄e creauit p̄missu sine iussu
 eius aialia f̄a esse om̄ta
 mortalia in quibus homo
 p̄cipui d̄os q̄ istos q̄gnatū
 tenet locū si sup̄stiaoe ca
 reant qua querūt unde
 m̄ste videant̄. **facta et fac**
ficia fac̄e quā condit̄i bus
 suis facile carebunt etiā
 h̄m̄s op̄inacōis errore neḡ
 em fas e ullius nature q̄li
 bet m̄m̄e mortalisqz crea
 tore nisi deū cred̄e ac d̄ice
 et ante quā possit intelligi
 angeli aut̄ quos illi deos
 libentius appellant̄ etiā
 si ad h̄bet̄ ut iussu uel per
 missu op̄acione sua rebz
 que ḡm̄gunt̄ i m̄ndo
 cū nob̄ eos n̄ d̄imus crea
 tores aialiu q̄ nec agricolos
 frugū atqz arbor̄. **xxv**
 Vm̄ em̄ alia sit spes que
 ad h̄bet̄ op̄ificatus cui
 r̄uqz mat̄ie corp̄ali sicut
 op̄ant̄ homines figuli atqz
 fabri atqz id ḡm̄s op̄ificū
 qm̄ etiā p̄m̄gūt et effingūt
 formas similes corp̄ibus
 aia h̄u alia q̄ m̄n̄secus ef
 f̄act̄is causas h̄abet de
 secreto et occulto nature
 v̄nctis atqz intelligenti
 arbitrio que n̄ solum n̄alco
 corp̄is spec̄es v̄x etiā
 ip̄as aiancū aias d̄m̄s
 n̄ sūt facit sup̄ra dicta
 illa spes artificibus quibz
 tribuat̄. h̄et aut̄ alt̄a

non nisi vni artifice creatori
et conditori deo qui mundum
ipsum et angelos sine ullo modo
et sine ullis angelis fecit
Quia enim videmus et ita dicimus
effectiva que fieri nescit sed
facere accepit speciem oculi cum
mundus fieret rotunditas ce-
li et iocunditas solis eadem
videmus et effectiva que fieri
nescit sed facere accepit speciem
oculi et rotunditas pomorum
ceterae singule naturales que
videmus in rebus quibusque
nascentibus non potius secus
adhiberi sed intuitiva creatoris
potencia qui dicitur Celum et
terram ego impleo et omnia sa-
pia est que attingit a fine
usque ad finem fortiter et dispo-
nit omnia suaviter prout faci-
tatis angelus cuiusmodi mis-
terium prout creatori ce-
tera facienti nescio nec tribue-
re illis audeo quod forte nisi
poterit nec debet derogare
quod possunt creationem in-
conditum quod omni naturam
qua fit ut omne nature sunt
eis quoque sanctibus illi deo
tribuo cui se etiam ipsi debere
quod sunt in gratia actione no-
derunt Non solum igitur agri-
colas non dicimus fructum quo-
rumque creatorum ad legamus
neque qui plantat est aliquid
neque qui rigat sed qui move-
mentum dat deus sed ne ipsa
quidam etiam quibus in omni seculo
da videatur que quibus
crepencia prout induct et sua

radiabus contrahit cum ita
legamus deus illi dat corpus quod
voluit et vniuersum seminum prout
corpus. ita nec femina sui pro-
prietate creatrice appellare debet
sed potius illi qui eandem famam
suo dicitur prout quia te foris a-
rem in utero non te et quod
aia si ut sit affecta prout
valeat aliquibus velud in-
re qualitatibus fieri sicut et
virgis variatis fieri iacob.
pectora colore vario gignunt
naturam huius illa que gignit
ita ipsa non facit quam nec ipsa
se fecit et nescit et corpora
ut seminales cause gignunt
rebus adhibeatur sine opau-
mentibus angelorum aut hominum at
quoque aia huius sue maxime
feminas quod multitudine quod
libet etiam desidia motibus
aut matris valeat ad hunc
metum aut coloris apparen-
tibus molli bus conceptibus
ipsas omne naturas que si-
ut sit in suo genere afficiantur
non facit nisi sumus deus cum
occulta potencia eunda prout
trans incommutabili prout
facit esse quid quod aliquo
et iniquitatem est quia in-
faciente illo non tale velut
esset sed prout esset non po-
etiam prout si rotunditas multi-
specie qua formosum cor-
poribus artifices rebus in-
mut urbem romam et in-
alexandriam non fabros
architectos sed reges quo-

voluntate istius impio fabrica
 te sunt illam. omnino illam alio
 modum habuisse dicimus condito
 res quanto potius non nisi deum
 debemus conditorum dicitur natu
 ralis qui neque materia facit
 aliquid quia ipse nec fecerit
 nec opacior habet nisi quod ipse
 creavit. Sed et si potest suam
 ut ita dicit fabricatorum resque
 subtrahat ita non aut sicut
 antea quod fieri non fuerit. Et
 dante dico eternitate non ipse
 deus enim alius creator et tempus
 nisi qui fecit ea. **De** quod motibus
 currunt tempora
 ita sane pro immores et a se
 deo fides deos effectores esse
 voluit aialium retro ut in mor
 talem parte ab ipso fument ipi
 res mortales attinent punde
 aures moras eos creatores esse
 voluit si corpus unde qui potest
 ipse aut purgationem dicit omne
 corpus fugiendi simulque cum
 suo plone alijs quod plonibus sentit
 eos qui in moderate atque honeste
 vixerint ipse lucidas penas ad
 corpora rede mortalia pro
 quidem etiam bestias porcum imo
 hominem sequuntur eos ut dicat deos
 istos quos a nobis volunt quasi
 putes et conditores moras coli in
 istis esse aliud quam fabros que
 deo creatorum ve moras nec insti
 tutores sed inclusos alligatos
 quod moras ergastulorum erupnos et
 quissimis vinculis aut ergo
 estinat plonibus penas aialium

dixit corporibus quidam aut
 eos nobis deos colendos non
 predicat quod in nobis opaco
 ut quatinus possimus fugiamus
 et cuadamus habitatur tunc sit
 utrumque falsissimum nam utque ita
 sunt penas aut ad istam vitam
 deus involunt et omni vincendo
 sue merito sue in ira nullus
 et conditor nisi aquo facta sunt
 celu et terra. Nam si nulla est
 est vincendi in hac corpore nisi
 ipse pendenda supplicia quod
 dicit idem pro alio mundum
 fieri non potuisse pulcherrimum
 atque optimum nisi deum aialium
 et mortaliu et mortaliu quibus
 impletur. Si autem in istis
 instituto qua mortales conditi
 sunt deum in mente quod
 pena est ad ista corpora et ad
 divina beneficia remeant. Et si deus
 quod assidue pro quibus sicut
 vniuersi mundi ita omni aialium
 spes etna intelligentia contine
 bat quod non ipse condebat an
 aliquos esse artifices nollet
 quos efficiendos ante ineffa
 bilis eius et ineffabilia lauda
 bilia mens habet creito igitur
 vera religio que mundi vniuersi
 et aialium quodque vniuersos hoc
 et aialium et corpus conditorum
 agnoscat et predicat in quibus et
 remus populus ab illo ad eum
 imagine homo ipse eam et
 qua dixi et si qua forte a ha
 maior latet fructus et vniuersi
 si non relictus solus. **De**

em e qua hoc genus tam dis-
cordiosum vicio tam sociale
naturi. Neq; comodius con-
viciu discordie uel conuendi
ne possit ul sanandum ad-
optasset natura loquetur
humana qua i corda cor illius
pntis que ppta deus crede
voluit vnu de quo multitudo
pagatur ut har admoni-
tione ead in mult concordis
vinitas fuaretur. Qu vero
fema illi occublatere fra-
cti et hinc satis significatu
e qua cura manti et uxorib
debeat esse qmatio h opa dei
ppta qma sunt utiq; inuisita-
ta qm acta ita no credunt
nulla fra prodigia debent
crede. Neq; em i pa si usi-
tato nature curiculo qm-
nentur. Quid aut substantia
gubnacoe dme pudentie
quam eub causa lateat frus-
tra qmgnitur ait quida pps
sacer. Venite et uideite opa
dmi que posuit prodigia super
terraz. Cur ergo dolatere vni-
fema fra sit et hoc pnu que
damo prodigiu quid figurant
alio loco quatu deus me ad-
munt dico. Nunc qm liber-
iste claudendub e in hoc hore
qm pnuus frub e nond quide
fm euidencia iam ad secundu
dei pscam exorta fuisse q
istinos inque humane socie-
tates tamqua ciuitates fecundat

Ecce em futu erant homine
alys inlis angelis in supplicat
aly bonis in pmo solandi i
uis occulto dei iudicio f tu ius
Ad em septimus sit vniuse vie
dm ma et uitas nec i msta eu
gra nec in delis pt esse myste
Incipit capla libri tii de on
Delapsu pmo homi pque
e contracta mortalitas y
De ea morte que anime sen-
m ad uitare acide p put ea
cui corpus obnoxu est m v
mors que p pamy pmo h
in oeb homines p hnt ea q s
pena pta sit v. **E**ur ab h
qm p gram rgnacoms sint
soluti apco no aufcatur mor-
pena pta v. **E**t scid iqn
male utitur lege que bona e
ita iusti bene utunt morte q
mala e v. **D**e guali mortu
malo quo ai et corpus societa
sepatur v. **D**e morte qua non
regenerati p xpi coressonen
suscipiunt v. **E**t in fas pme
mort puitate susceptio secus
st mortu absolut v. **E**tem
mortu quo uite sensus aufc
m moientibus an m mortu
esse dicend est v. **D**e uitam
talid que mors potus quan-
uita dicenda e v. **A**n qm q
simul et uiues esse possit et
mortuus v. **D**e reuacano pntis
hami qua pma senset pena
v. **E**tnalis ho sit frub adeo
inqua sorte deciderit sue

rationem per in sehemina. Quod autem
non antea fiat quam anima
corpore sic sunt copulata ut
nulla disiectione separentur
nisi inde per quod corpus ca
morte dicatur occidere qua non
anima desit. Si autem sentiat
cruciat. Nam in illa pena ul
tima ac sempiterna de qua suo
loco diligentius diffundere re
mors autem dicitur quoniam non vivit ad
deum quod autem corpus quoniam
modo cum vivat anima non
enim aliter potest ipsa corporalia que
post mortem in futura sunt
sentire tota anima quia vita
qualitercumque aliquod bonum est
dolore autem malum ideo nunc vivit
corpus dicendum est in quo anima
non vivendi causa est sed dolendi
vivit itaque anima quod ad vivit
bene non enim potest bene vivere
nisi deum in se operante quod
bonum est vivit in corpore seu
vivat ipsa seu non vivat quod
superiorum namque in corpore
vita non animas sed corporum vi
ta est quam possunt esse anime
hoc est mortale deo deserte
quintulaturque ipsa vita aequa
etiam in mortales sunt non de
sistente conferre verum in
dampnatione novissima qua
vis homo sentiat non desinat
in quia sensus ipse non volup
tate suavis nec quicquam salu
brum sed dolor peccatus est non
merito mors est potius appel
lata quam vita. Deo autem 2a

quia post illam penam est
qua sit contentum in rebus ne
tuncque sue dei et anime sue anime
et corporis. De prima igitur corporis
morte dicitur potest quod bonis bona
sit malis mala. Secunda ut
sine dubio sicut nullus bonus
est ita nulli bona.
Non autem dissimulanda na
tura ut revera mors qui
separatur anima et corpus bonum
sit bona quia si ita est quod po
test obtinere peccata ipsa sit pe
ccata. Nam enim primi homines
nisi peccassent possent utique
non fuissent et non peccato igitur
bona esse possit bonis que a
deo non possent nisi in his. Si vero
si non nisi malis peccatis non
deberet bonis bona esse si malis.
Cur enim esset ulla pena nisi
non essent ulla punienda. Et
per fatendum est primos quod ho
mines fuisse institutos ut si
non peccassent nullum malum
corporeum gererent et cosque primos
peccatores ita fuisse morte mu
tos ut etiam quid quid corpus suum
esset occideretur eadem pena ten
deretur sequitur.
Non enim aliud accidit quod
quod ipsi fuerant nascentur per
magnitudine quippe culpe et
natura dampnatio imitatur
penam ut quod penalis peccati
impeccatibus hominibus primis
etiam natus sequitur in nasce
tibus ceteris. Verum enim ita non
distinguitur sicut homo copulatur

natus namque homini faciendo
 natus fuit. Homo autem homo
 fingendo parens provide
 modus est huiusmodi. Sed casus
 natus contra factus sit casus quod est
 ut parens homo hoc est proles
 homo. Immo igitur hominem per
 emam nupergentem existit
 minussem genus humanum fuit
 ma illa quingula copula dicitur
 inam sue dampnationis occu-
 rit et quod homo factus est non cum
 rearetur si ad peccat et pini-
 retur. Hoc gemit quatinus quod
 utinet ad peccatum et mortis signum
 eo enim ad infantilem ebullit
 infirmitate anni et corporis
 qua videmus in puerulis peccatum ut
 peccatum ille videtur et que deus
 voluit esse tamquam pueritia
 atulorum quare pueritia in bestia
 cum intra morte quod deccerat
 ius septimum et homo cum hoc
 uide esset non intellexit copu-
 la et peccatis non intelligi-
 bus et filius factus est illi omni qui
 antea infirmus esset et cer-
 nimus inusu motusque inebri-
 et sensu appetere atque vitandi
 quod se aliorum teneri in fetu
 uallu tamquam se tato attollat
 excellens supra cetera animi
 ia vis humana quanto magis impetu
 sua voluit sagitta cum arcus
 intendit retrosum reducta distu-
 lit. Ergo ad ista infantilia
 rudimenta per se ipse illiata
 et dampnatione iusta plapsus

ut impulsus est primo homo
 habet in conatura humana bi-
 crata atque mutata est ut re-
 pugnatem patitur inebri-
 inobedientiam concupiscit et
 obstringet necessitate moriendi
 atque ita ad quod visio pena quod
 factus est. Obnoxios peccatum mori
 huiusmodi quare aquo peccatum emulo
 si per mediatoris christi gratiam
 solant infantes hanc solam
 morte peti putant quod animam se iungit
 accipe insecunda illam sine
 sine penalem liberati a peccato
 obligatione non tunc. Si que
 uos mouet aut illi ipsam pa-
 riant si et ipsa peccatum pena est
 quod per gratiam reatus abso-
 latur iam ista quod in alio mo-
 ope quod in se ipsum de baptis-
 mo puerorum retracta et ab-
 soluta est ubi dictum est obligat
 velut qui ante conceptionem
 peccatum accipere quod
 ablato iam emulorum quasi
 regnationis sacramentum
 quod in se sequitur immortalitatem
 corporis ipsa fides enervat
 que tunc est fides qui expectat
 in spe quod in re non tunc
 fidei aut robore atque certa-
 mine in maiusculis duntaxat
 etatibus quia morte fuerit su-
 pandum timor quod in se
 inartibus maxime emulit
 Quia pro certamine esset
 nulla in tota nulla gloria
 quia nec ipsi deo possit

esse certamen si post laudat
regenerationis laus non potest
morte propter corporalem. Cum
pueris aut baptizandis quibus
non ad christi gratiam propter
revertit ne accipere soluetur
atque ita non inuisibili primo
probat fides si laus nec fides
esset quod festum sui operis querendo
et simulando mercede. Nunc
vero manet in inuisibili gratia
saluatoris in usus iusticie
propter pena quersa est. Tunc
enim dictum est homini moyses si
peccaveris. nunc dicitur morti
mercedem ne pecces. tunc enim
dictum est. Si mandatum transgressi
fueritis morte moriemini. Nunc
dicitur si morte transgressi
mandatum transgressi. Quod
tunc commendat fiat ut non pecca
retur. nunc suscipiendum est
ne peccetur. Si ineffabile
dei iniquitatis pena videtur
transgressi in aeterna vitium et fit iusti
merito etiam supplicium peccatis
tunc enim mors est acquisita
peccando nunc impletur ius
iusticie moriendo. Vnde si iusti mori
tibus quibus ad alterutrum a
prosecutione ponitur ut aut de
serat fidem et sufferat mortem
iusti enim malunt credendo
propter quod si primi iniqui non cre
dendo propter nisi enim peccasset
illi non morerentur peccabunt
aut isti nisi moriantur mortem
aut sunt illi quia peccaverunt
non peccat ista quia moriuntur. finis

est propter culpam ut bene
impena sit propter istam pena ne
veniat inculpam. Non quia
mors bonum aliquod facit et quod
antea malum fuit. Et tanta deu
fidei propter gratiam ut mors quam
uite constat esse gratiam instru
mentum fiet propter quod transgressum
iustitiam sequitur. **III**
Aplius autem vellet patrum ostendere
quatinus gratia non subueniet
ad nocendum. Valde etiam ipsam
legem qua prohibet peccatum non dubi
tavit dicere iustitiam esse propter deum
inquit mortis est propter iustitiam
aut propter legem uelissime. Omnis au
get enim prohibicio desiderium quod
illius qui iusticia non sit dilectus
ut peccandi cupiditas eius de
statione vincatur ut autem di
gatur et delectetur iusticia
nisi divina subuenit gratia. Et ne pro
pter legem putetur malum
quod iustis est deus propter deum ipse a
loco versans. Huiusmodi quoniam
itaque inquit legem quod scilicet et
mandatum secundum iustitiam et bonum est
et ergo bonum est inquit michi si
et mors absit. Sed patrum ut appa
reat propter bonum michi opus
est mortem ut fiat super modum
peccatorum aut propter propter mandatum
super modum dixit quoniam etiam propter
iustitiam additur ad peccatum
aucta libidine et propter legem ipsa quod
exponitur. Cum hoc quoniam mori
putamus quia scilicet sicut legem non
est malum quoniam auget peccatum
tunc concupiscit ita nec mors bonum

et qui auget pacem quam
ad illa promiguitate de
satur et efficit pudicitias ut
ita pueritate suscipitur et
efficit mures at per hoc loco
quid bona e quia prohibicio
et pmi Et que ad modum iusti
male utitur no tm in lib vni
co bonis ita iusti bn no tm
bonis s etia in lib hinc fit ut
et in li male lege utatur qnta
sit loco bonu et boni bene mo
nant quid sit mors malu
sequitur

Qua ppter quod attinet ad
corpus. **ad** separacione aie
a corpore tu ea patitur qui mo
netes appellatur nulli bona
est hie em aspm sensu et con
natu vis ipa qua utruq
diuclit quod fuit tmmete
quactu atqz cosctu qua du
morat donec omis adnuat
sensus q corpso meat aie ca
misp qploru quia tota moles
tia no vnqua vnus idus cor
pis ul aie raptus ut apit
hiet quis in illud tmonetibz
qtu qms sensu adimit sen
sum pie fidelit qtolerando
auget meitu pacie no au
fert vocabulum pene Ita in
q hpmibus pms p etia uita
ppagme paul dubiosit mors
pena nascent in si pro iustia
pietateq pendatur sit glia
renascentis Et tu sit mors
pmi retribuco aliqui impetrat
ut nil i tribua pto
Nam quicunq etia no per

cepto regenerationis lauacro
propi qessione monetur in
eis valet ad dimittenda pta
quatu si ablueret sacro fonte
baptismat em em dixit si
quis no fuerit fuit quacuna
et spu no mirabit regnu celoz
alia sma istos fecit acceptos
ubi no minus gnalit at oz
me qfessus fuit cora hominibz
confitebor eu cora pre meo
qui in celis est Ex alio loco
qui p dicit animam sua ppter
me mueret ea hinc e quod
sptm p aia mospa dno
mors stoz eius etia em
priosus qua mors ppter fit ut
etia delicta omia dimittatur
et meita cumulatius augeat
Recq em tanti sunt meiti qui
cu morte differre no posset
baptizati sit delectisq omibz
pms de hac uita emigrant
et nati sit hie qm morte dif
ferre cu possent ideo no distu
lerunt quia maluerunt xpm
confitendo finire vita q cu
negando ad eis baptismu
puenie quod utiq si scasset
etia hoc lauacro di
mittetur q tunc mors ne
gauerat xpm in quo lauacro
et illis facinus ta immane
dimissioe q occiderat xpm
sed qn sine hmda a gre spu
illius qm ubi tbt spuat tm
xpm amae possent ut emi
mitanto uite discrimine sub
tanta spe uenie negae no
possent qzoz ut ptenosa stoz

quibus ad tanta gratia est p
missa & promissa mors vbi
ut ad eam acquirere suam
non auctarentur impedire meos
usus redactum esse monstravit
quod ad penam peccant antea
fuerat constitutum ut inde usque
fructus ubi loz nasceretur a loz
ergo non ideo boni videtur &
quia in tanta utilitate non
sua sed divina opitulatio causa
est ut que hinc metienda po
sta est ne per eam committatur
nunc suscipienda proponatur
ut per eam non committatur quoniam
quod delectat magne quod victorie
debita iusticie palma reddat
Sed diligentius vbi
consideremus causa cum
quoniamque proutate fideliter
et laudabiliter moritur in moribus
cauetur. Ideo quippe aliquid
eius suscipit ne tota contingat
et secunda insuper que nunquam
finitur accedat. Suscipit
etiam anime ac corpore separatio
ne deo ab anima separata causa
ipsa separaret ac corpore ac si
totius hominis prima morte quod
plena secunda contingeret sem
piterna. Quod etiam moribus quod
ut duo ante moientibus pa
ciuntur tunc in eis ut mori
antur facit nemini bona est
sed laudabiliter toleratur pro
tendendo vel adipiscendo bono
Quod vero in ea sunt quod iam mor
tui inculpantur non absurde
dicitur et malis mala et bonis
bona. In reque sunt enim anime
prior ac corpore separate

impiorum aut penas hauri do
nec istas ad eterna vita illas
vero ad eterna morte que secun
da dicitur corpora reviviscant
Sed illud tempus quo anime
ac corpore separate aut mi
nis aut in malis utrum postea
temporibus in morte dicitur
est. Si enim post morte et iam
non est ipsa que transacta atque
perita est sed post ea vita pre
sentis seu bona seu mala est quod
aut in eis mala est hoc
quod ea patiebantur in morte
quod gravibus et molestis eis in
rat sensus quo malo bene
utitur boni per acta aut mori
que non modo bona vel mala
que iam non est porro si adhuc
diligentius attendamus ne
illa mors esse appetit cum quod
ut ac molestum in morientibus
dubium pro eterna diu enim sen
tunt ad hoc utque esse vult
aut ad hoc vivit ante mortem
quod in morte post esse dicendi
quia illa tunc venit auferit
corpus sensum quod ea iniqua
molestus est. ac per hoc quo
moientes dicamus eos quod non
dum morbi sunt sed in morte
morte iam extrema ut mori
fieri afflictione iactantur
placere difficile est causa si ita
appellantur morientes sed
mortui inculpantur nullus est
ergo moriens nisi vivens et in
tunc moritur et committit ut
iniquata sunt quod age anima
dicitur peracto quod non dum animam
etiam ad hoc vivit item ipsa

guntur simul et moriens est et
 uiuens per mortem accidens vita de
 edens adhuc ad vitam quia
 non est anima corpori non autem
 per mortem quia non abscissit
 corpus sed si anima abscissit ne
 ut in morte per post mortem
 moriens est qui sit in morte
 moriens dicitur nam per illud mo
 tiens est si moriens et uiuens
 inuoluisse nullo sit. quia diu
 nuppe anima in corpore est non
 possunt negare uiuentes aut
 moriens potius dicendum est
 in eum iam corpore agitur ut
 uiuatur neque simul quisque per
 se uiuens et moriens nescio quoniam
 ut uiuens sequitur ea. **¶**
¶ Quo enim quisque in isto cor
 pore uiuendo esse cepit
 in qua in eo non agitur ut
 mors non ueniat. hoc enim agit
 ut mutabilitas toto tpe
 uite habet. Si in uita dicenda
 ut ueniat in morte. Ne
 uo quippe est qui non est post a
 uo sic quia ante animam fuit et
 ras quia hodie et hodie quia
 dei et paulo post quod uiuit. et ne
 quia paulo ante per quoniam
 per quod tpe uiuit de pace
 ita demitur et cotidie sit
 in in in in quod restat ut
 in in in in sit aliud tpe uite
 in quia animus ad mortem mor
 tiens ut paululum staret ali
 quato tardius ut permittitur
 et inget omnis per motu nec di
 uerso impellitur accessu
 neque enim cui uita breuius fuit

celerius diem dubit quam
 ille cui longior. Et tunc equaliter
 et equalia momenta rapentur
 ambobus aliter habuit per
 aliter in oculo quo non impati
 uelocitate ambo curabant
 Aliud est aut amplius me pe
 gisse aliud tardius ambulasse
 Quia ergo usque ad mortem pro
 ductiora spacia tpe agitur
 non lentius pergit sed plus
 utilis reficit. Porro si in illo
 quippe incipit mori hoc esset
 morte quod in illo agi cepit
 ipsa mors. et uite detractio
 quia tunc detractio finita fuit
 post mortem iam non est in morte
 profecto quod esse incipit
 in hoc corpore in morte est quod
 enim aliud dicitur hodie mori
 in et per singulis agit. donec
 ea consummata mors quod agebat
 impleatur et incipiat iam
 tpe esse post mortem quod ad
 uitam detractio est in morte
 nunquam igitur in uita homo est
 quod est in isto corpore moriente
 potius quia uiuente sit in uita
 et in morte simul est in uita sa
 mquam uiuit donec tota de
 trahatur in morte aut quia
 ita mori in uita detractio
 diem non est in uita quod est
 quod detractio donec eis
 fiat perfecta consumptio. **¶**
¶ Aut non est in morte quod
 est uite ipsa detractio. Quia
 est frustra tunc uita fuit cor
 poris tanta detracta post mor
 tem iam dicitur nisi quia

mores eat cum detrahatur
Nam si ea detracta non est homo
in morte sed post mortem quod
quod nisi cum detrahatur erit
in morte Si autem absurdum
est ut homo antequam ad
mortem perveniat iam esse
dicamus in morte cum enim pro
quod pagendo vite sue
tempora sua in illa est maxime
quid nimis est insolens ut
simul et vivens esse dicatur
et moriens cum vigilans et
dormiens simul esse non possit
quoniam enim qui est moriens
et non antequam mori perveniat
non est moriens sed vivens Cum
vero mori pervenit mortuus est
non moriens Illud ergo
ad hoc ante mortem hoc iam
post mortem quoniam igitur in morte
tunc enim est moriens ut quoniam
admodum ita sunt cum dicimus
ante mortem in morte post mor-
tem ita simul singula vi-
vens moriens mortuusque
dantur Quod itaque sit moriens
in morte ubique necesse sit vivens
ante mortem necesse mortuus
quod est post mortem sed moriens
in morte diffinitione diffi-
nitur quoniam diuinitate et aia
necesse potest maxime si etiam
sensus assit procul dubio vivit
homo qui constat ex anima et cor-
pore ac propter hoc ad hoc ante
mortem non in morte esse di-
cendum est Cuius aia ab-
cessit omnesque absculcit
corporis sensum itam post
mortem mortuus est propter hoc

perit igitur in futurum quod
moriens ut in morte sit Sed
dum ad hoc vivit ante mortem
est et vivens deficit iam post mortem
est unquam ergo moriens in
morte esse quod ostenditur et
etiam intrantibus omni tempore quod
propter nec invenitur quia in
spatio est per quod transitur de
presente in futurum Ratione ergo
inducendum est ne ista ratione mori-
entis nulla esse dicatur Si
enim est quod est quod in illa et in qua
nullus esse non potest quoniam videtur
si vivitur ad hoc non est quia
hoc ante mortem non in morte
sed aut vivens iam cessat et non
est quia hoc et post mortem
est non in morte Sed rursum
si nulla mori est ante quod
tunc post quod et quod dicatur
ante mortem Nam hoc ma-
dicatur si mori nulla est atque
ultima in paradiso bene vivens
existens ut reuera nulla non
esset Rursum autem non solum est
omni etiam tam modesta est ut
nec ulla copiosa locutione per-
nec ulla ratione vitali loqui-
mur ergo secundum consuetudinem
non enim aliter loqui debet et dum
ante mortem propter quod
accidat sicut scriptum est. ante
mortem ne laudes quicquam dum
etiam cum acciderit post mortem
illud ut illud finis est illud
ut illud dicatur et de preterito
ut possimus velut cum ita lo-
quimur moriens ille testatur
et illud atque illud illud

nec obedientiam custodirent
utrumque autem et corporis au-
toris hominibus illam que
appellatur secunda Respon-
dendum est omnis prima enim co-
stat quod duobus modis totum
sicut enim unum est et commune
tribus et unum est et commune
constat etiam sic unum est mors
quod omnibus quoniam prima quod du-
bus una autem altera corporis ut
sit prima totius hominis mors
qua anima sine deo et sine cor-
pore ad hoc pertinet sicut ordinatio
ergo dominus dixit primo illi homini
quem in paradiso constituerat
de rebus ventis quatuordecim
edentibus quod morte morientur
non tamen prima mortis parte fore
ubi anima puratur deo nec tamen
posteriori ubi corpus puratur
quia nec solum ipsam totam primam
ubi anima et alio et alio modo
separata puratur sed quod quid mor-
tis est usque ad novissimam que se-
cunda dicitur qua est nulla pos-
terioris quoniam ista copiosa est

Nam postea qua precepti facta
transgressio est confestim gratia
descente divina de corporis suis
miseria confusi sunt unde etiam
folys et pulvis que forte a-
perturbatis prima quod perta sunt
pudenda tamen que prius eadem
membra erant sed pudenda non
erant senserunt enim novum motum
molebantur carnis sue tamen
reaperta pena molebantur
sue iam quod anima libertate in-
pessum ipsa delectata et deo

dedignata servitute pristino co-
poris servitio destituebat Et quod
superiores domini solo arbitrio de-
servierat inferiores famulum
ad suum arbitrium non tenebat
et modo habebat subditam
nem sicut per hoc potuisset si
subdita mansisset ipsa tunc etiam
toto cepit contumaciter aduersum
primum ad qua quod transversa nati-
vitas trahentes et hinc et inde
et in membris inordinata quod in
contentione eius sine vitio
de prima purificatione gestans

Primus enim creavit hominem
verum naturam auctor non
utique viciis sed sponte de prima
iusto quod dampnata dampnata
ignavit omnes enim fuit in illo
quod omnes fuit ille unus qui per se
nam lapsus est in peccatum que de
illo facta est ante peccatum et non
erat nobis singulariter data et
distributa forma nisi singulari
vincimus sed iam non erat semper
quod qua pagarem quia per
peccatum viciata et vinculo mor-
bis stricta iustitiam dampnata
alio conditionis homo a
hominis nascitur ac per hoc alio
arbitrio malo usu scilicet cala-
mitatis hinc quod orta est que
sua in genus origine depu-
ata velud radice corrupti
usque ad secundam mortem quod
que non sed sine solis eis quod
qui per dei gratiam liberantur
miseriam quoniam perducit

Omnem obrem etiam etiam
in eo quod domini est morte
morientur qui non est domini

bus cum solam intelligamus
 ut sit in anima deficiat sua
 ita quod illi deus est non enim
 esset ut deseret si ut deseret
 esset ad malum quippe eius
 est voluntas creatoris eius
 ut ea faciat quod nulla erat
 ut ut reficiat que lapsa pie
 ut etiam si ergo hanc intel
 ligamus deum modasse mor
 tem in eo quod aut qua die eade
 in illo morte moerenti tamquam
 erat qua die me deseruisti
 morbediam deseram vobis p
 ista p[ro]p[ter] in ea morte eam
 te due demeritate sunt que
 cum dubio fuerat sententia
 iam in eo quod obediens mori
 uatne anime morbedientis
 mortis est p[ro]p[ter] que pudenda
 perit sensa e[st] mors una t
 ua deseruit anima deus Ea
 significata est ubi eius quod
 in eo demerit se se abscondit
 in dicit Adam ubi est Non
 itaque ignorando quens sed in
 repando admonens ut atten
 det ubi esset nique non esset
 deus cum uero corpus anima ipa
 deseruit etate corruptum et se
 cundum defectu venit in co
 mmentum moris altera de qua
 deus p[ro]p[ter] adhuc p[ro]mittens
 hunc dicitur Tra est et m[er]ita
 eius Et h[ab]et duabus moris ia
 p[ro]p[ter] quod totus est hominis q[ui] ple
 tur qua secunda in ultimo se
 quitur nisi i[st]o p[ro]gram libere
 ut corpus quod de tra
 et redierit in hanc h[ab]et sua

morte que illi accidit cum de
 seibus sua vita id e[st] anima un
 costat in xpianis ueracit
 catholica tenentes fidem
 eam ipa nobis corpus morte
 non longe nature qua nulla
 mortis hominis deus scit sed
 merito inflata esse p[ro]p[ter] quod
 p[ro]p[ter] vniuersas deus dicit
 homini in quo sunt omnes erant
 tra est et m[er]ita ibi xv

Sed p[ro]p[ter] contra quorum
 calumpnias defendimus
 ciuitatem dei hoc e[st] eius carit
 sapientia sibi uidentur unde quod
 dicitur anime a corpore sepa
 ratum in penas eius esse
 deputadum quia uidelicet eius
 p[ro]p[ter] beatitudinem tunc illi fici
 do ueruat ea omni p[ro]p[ter] sub
 corpore contra ad deum suu
 plura et sola et quodam modo
 munda redierit ubi si nichil
 quo ista refelleretur opinio
 in cor[por]e h[ab]et muenire opo
 sub michi disputadum est
 quo demerem non corpus
 esse anime sed corruptibile cor
 pus onerosum unde illud
 est quod de scriptis n[ost]ris in
 sup[er]iore libro quicquidam
 Corpus enim corruptibile
 aggruat anima addendo utique
 corruptibile non qualiter
 corpore sed quale finis est co
 p[ro]p[ter] quod ueracit anima p
 hibuit aggruari et etiam
 si non addidisset nichil intel
 ligere debemus Sed ap[er]t
 issime plato deos a finis

asimmo deo fides hinc in morta-
lia corpora p[ro]dicat eisq[ue] ipsi
deum a quo fa[cti] sunt inducat
p[er] magno beneficio pollicen-
tem q[uod] metuo ad suis corpi-
bus p[er]manebunt nec ab eis
ulla morte soluent[ur] quid est
q[uod] isti ad co[n]agitanda[m] op[er]a
n[on] fidem fingunt se nescire
quod sentiant aut eam sibi re-
pugnantes aduersum se ip[s]os
maluit dicere du[m] nobis non
desinat contradicere. Rempe
p[ro]b[is] h[ec] u[er]ba sunt sicut
ea c[ir]ca m[ul]atim uertit
quibus inducit simu[m] deo
deos quos fecit alloquente[m]
ac dicente[m] deas qui uos q[ui]
meo sat[is] orti estis attendite
quor[um] op[er]um ego p[ar]tes effior
q[uod] sim h[ec] sunt indissolubi-
lia in comitu[m] q[ui]nq[ue] o[mn]e
colligatu[m] solui p[ot]est. Et hanc
quid quid bonu[m] e[st] uos m[er]ito
velle dissoluere sed est orti in
mortales uos esse et indisso-
lubiles n[on] potestis magna
tu dissolucio[n]e neq[ue] uos ulla
mortis fata p[er]met nec est
valentiora qua[m] co[n]siliu[m]
quod manib[us] est est vinctu[m]
ad p[er]petuitate[m] n[ost]ra[m] qua[m] illa
quibus estis tunc ad g[er]m[en]-
bandu[m] colligati. Ecce deos p[ro]-
dicat et amice corporis q[ui] col-
ligat[ur] indiles et h[ic] in mor-
talib[us] dei ac fa[cti] sunt volun-
tate d[omi]ni co[n]silio. Si igitur
anime p[er]da e[st] inq[ui]sitiu[m] q[ui]

corpo[re] colligati quod est
eos alloquens deus tamq[uam]
sollicitos ne forte moriantur
i[n] dissoluatur a corpo[re] de se
facit i[n] mortalitate secundo
p[ro]p[ter] corp[or]is natura[m] que sic q[ui]
ita n[on] simpl[iter] s[ed] p[ro]p[ter] suam
in uictissima[m] voluntate[m] q[ui]
p[ot]est facere ut nec orta conada
nec quoc[un]q[ue] a soluat[ur] s[ed] ma-
ruih bilu[m] p[er]uenant. Et h[ic]
qui ut p[er] platonem de se deo
dicat alia q[ui]sio e[st] neq[ue] em
co[n]tinuo q[ui]cedend[um] e[st] globos
istos h[ic] sine orbiculos
corpora sup[er] t[er]ras seu die
nocte fulgentes suis quib[us]
ip[s]is annis v[er]ue eisq[ue] intel-
tualibus et b[ea]tis q[ui] eam de
omnib[us] m[un]do tamqua[m] vni-
uersali maximo quo emeta-
ta q[ui]nq[ue] a[li]a i[n]dist[incta]
affirmat. Sed h[ec] ut d[omi]ni a
questio est qua[m] n[un]c disticu-
no suscipimus h[ic] co[n]tra q[ui]
quoniam putauit q[uod] se
m[er]ito vocat[ur] uel esse gloriu[m]
Eius sup[er]bia n[on]is erubescit
esse xp[ist]ianu[m] ne que illis in
volgo vocabul[um] vile fa-
palliatas tanto mag[is] m[er]ito
quato mag[is] co[n]tra p[er]uicaci-
et quentes quid i[n]doctrina
xp[ist]iana reprehendant q[ui]
q[ui]tat e[st] i[n]t[er]it[us] corp[or]is tam-
h[ec] sunt n[on] se co[n]tra ut
b[ea]titudine[m] que[m]q[ue] anime et
semp[er] esse uel i[n]corp[or]e uel

impnofo vinctulo colligata
 cor auctor & magister plo
 dmo deo dyb ab illo frs di
 at coressim ne aliquando
 noriantur & corporibus qd
 eis qno ut separaretur
 contendit eia isti tresta
 corpora sempiterna esse no
 pisse ad ipam vniuersam ttra
 di sui no quid sumi s ttram
 magni i. totius hmg mundi
 nentis i medio positu et
 impitru esse no dubitent
 ergo deo ille sumq ferit
 es alim que putat deu i
 id mudu tteib dyb qm it
 i sunt pferdum cu qd coys
 nat aiant aia sz sicut
 esset tuc ronali ut intellec
 t ali m tam magna mole
 corpis eius mclusa ipuis qd
 corpis tamqz mclusa locis
 sis posita atqz degesta qua
 cor qstituit elementa qd
 qoz mclura ne vnq deus
 es ta magnis moia m so
 libilem ac sempitna quid
 cuse e ut m corpoe maioris
 aantis tamqz medum
 nebz etna sit tra & alioz
 aiant trestiu corpoe si deo
 sud illud velit etna esse no
 possint s tte mgnut tra red
 enda est vnde dialu ter
 ista sumpta st corpoe ex
 ero fit mgnut ut ea se nate
 i p dlu i moia & co mo tte sta
 illi ac sempitne vnde fiant
 sumpta restitui si quis co
 e digre similit affirmet

ut dicat reddenda esse vni
 uerso igni corpa que inde sup
 ta sunt ut celestia fient dialia
 nome i mortalitas quanta
 libus dyb velud deo sumo lo
 quete pmisit plo tamquaz
 violencia disputaconio hq
 interdet an ibi ptea non
 fit quia deus non tlt mlg
 voluntate ut ait plato nulla
 uis vinct. Quid ergo phi
 bet ut hoc eia dte scribq
 corpibus deus possit effice
 quicquid ut nec ea que orta
 sunt accidunt nec ea que st
 lucta soluantur nec ea que
 sunt coelementis sumpta
 reddant atqz ut aime mcor
 pibus costitute ne vnqm
 ea deserant tuc ab i moia
 ac sempitna bndine per
 fruatur posse deo face qfite
 plo Cur ergo no possit ut
 nec trestia moiantur an
 deus no e potens quousqz
 xpiani credunt s usqueqz
 plomci uoluit. Minime
 quippe qplu dei & pstatem
 potuerunt pti nec potue
 runt nosse pte ad potius
 ccontro dei pphetas ad
 demeranda eus quatu dig
 natq e uoluntate spub cig
 docuit phos aut m ea qd
 noscenda quicquid hndia
 detepit vni no usqz adeo de
 cepi debuerunt non solum
 ignoracia vni eia pmta
 cia ut & pbi aplyssime re
 fragentur magnis dispu
 tationu viribus assentio

aut ut beata esse possit non
tremum in sed omne corpus
fugendum et deos viros
ducentes hinc beatissimas animas
et in ceteris corporibus illiga-
tas celestes quid igneis
ionis aut ipsius animam
que mundum istum volunt
omnibus omni corporeis e-
lementis quibus spectant
moleculas aera melius surgit
inclusam hanc in aetheri
plano abintus tunc medio
quod geometri centrum vo-
cant ponit cuius usque adradi-
summa et extrema diffundi
et ostendi prius missus
opmatur ut si iste mundus
aeris maximus beatissimus sem-
piternus cum aera et perfectam sa-
pie felicitatem teneret et
corpus ipsum non relinquere
cuiusque corpus tunc in eo
illa videret et ea quavis non
simpliciter sed tot corporibus ta-
lisque quodammodo et beatitudo atque
tardare non potest. Cum igitur
suspicionibus suis ista per-
mutat cum nolunt credere
divina voluntate atque potestate
mortalia corpora fieri pos-
se aeterna in quibus anime mul-
ta ab eis morte separate mul-
tis eorum omnibus aggregatae
sempiternae felicitate vivat
quod deos suos posse assent
in corporibus igneis ionisque
ipsum eorum regem moribus
corporeis elementis et aera
si anime ut beata sit corpus
et omne fugendum fugiant

si eorum de globo siderum
quod in ipso deo et terra a-
et non possunt nisi iudicant
sed ne utrum illi volunt quod
a corporibus separationem audient
dare deos suos ne illos morte
mortales tolerare videantur
beatitudinis pervenire ne in fi-
ces esse fateatur. Non ergo de-
beatitudinem secundam omnia
fugienda sunt corpora sed a-
impetibilia molesta quia
videnda non qualia sunt per
homines bonitas dei si quod
esse quod pulchritudo per penam
sed nec enim inquit ut si
corpora nunc per duo vel
intra teneat ut cogit ad
et deo in celo esse non possunt
prius quod illi homines intra
vat nemorosa que per ad
ne obtinuit. Et quia et ad
respondendum est ut per
corpus in quo ascendit me-
vel per seorsum quia in rene fu-
sunt ut tunc paulo ante
cuius pondera ipsa aeterna
em aeterna aeterna efficit ut de-
tallus que in aquis posita
inno submergunt quibusda
modum vasa fabricata et
possunt natare quod cred-
bilis ut efficitur oculis
aliquis modum operationis
cum omnipotentissima volun-
tate dicit nec orta in re
colligata posse dissolvi ad mo-
mirabilis in corpore corp-
reus quod corpora quibus
corpus copulenter per mole-

ita tremis ut nullum una
 inde depmant ipisq; aus p
 ssime bñs ut qñbus tñda
 mcorruptibilia iam corpa
 uoluit ponat qñquo uoluit
 arant suu motu qñ faallimo
 uo si hoc angeli facit ut
 elib; aialia tñsta rapiat
 delictet coñtutator ubilibet
 ait cos no posse aut onera sen
 tre ardeñdum est. Eūergo
 pñs pñs qñ bñs dñs mñe
 sub sine ulla difficultate
 pñs ferre qñ uoluerit qñ pñs
 uoluerit sua corpa no
 edam. Nam ad tñnoñs cor
 mñs oñca gestando sentie
 uenim quāto maior e qñti
 ls tanto sit maior qñ graui
 ls ita ut plura pñdo quam
 pñora plus pñat omñ
 tñbra sue carnis leuora pñar
 aā ad mñsantate robusta pñ
 qñ mñsantate cu mñsantate
 qñ alyb gestatib; onerosior
 pñs saluus qñ validus quā qñ
 qñ mñsantate tñpe tamen
 aā suu corpu mouendū atq;
 ortandū agilius e omñ mñsantate
 alitūme plus qñ mñsantate
 pñs al mñsantate mñsantate
 tñs tantū ual mñsantate
 tñs corpu quāuis adhuc
 corruptibilib; atq; mñsantate
 qñ quātitat pondus sed tem
 pñs modus pñ quātitat qñ
 pñs quātitat qñ distat mñ
 mñsantate quā dñmñsantate
 mñsantate futura pñ
 atq; mñsantate pñ redarguant

pñs de corpore pñs pñs
 volo em quere cur no credat
 tremu posse esse corpus mñsantate
 mñsantate omñs libere mñsantate
 tassib em dñs qñ mñsantate
 uolendo loco co qñ in emñ
 coñtutator qñ grauiora etia
 argumetatio uel mñsantate
 habeat illud dico si dñs mñsantate
 uis quibus mñsantate tñsta
 tñsta etia homin; facit
 qñ mñsantate potuerit pñs
 dñs abigne mñsantate uendi
 qualitate luce mñsantate
 quie que pñs emñdet
 ita ne deo mñsantate
 dubitam qñ mñsantate
 pñs qñ qñ mñsantate
 que orta pñ qñ mñsantate
 dissimilia i corpa et mñsantate
 pñs pñs quāda nulla
 possunt dissolutione pñs
 at de carnis spñs au donat
 mñsantate carnis pñs
 auferat natura relinquat
 qñ mñsantate qñ
 detineat detrahat ponderu
 tñsantate si de pñs
 mñsantate mñsantate qñ
 corpu mñsantate diligenti
 si dñs uoluit mñsantate
 opñs diffendū e
 Vñs de corpore pñs
 quod mñsantate pñs
 qñ nec mñsantate qñ bona
 pñs bonis nec mñsantate
 mñsantate sue arden
 tib; omñbus nota e qua
 sit a corpore aī spacio qua

certe corpus aiantis quod
evident' vivebat evidenter
emouitur eis potuisset accide
re nisi p[ro]p[ter] meritum sequetur h[oc]
em p[ro]p[ter] acustor[um] a[nt]e
defunctos q[ui] in requie viuat
dubitare no[n] sit fas usq[ue] ad
in eis melius esset cu[m] suis cor
poribus bene valentibus viuere
ut etiam illi q[ui] omni modo
esse sine corpore beatissimu[m] co
sternat hanc opinionem sua
repugnante quitant. Neq[ue]
enim quisq[ue] audebit illos sapie
tes homines sine modicis
sine iam mortuos i. aut ca
rentes corporibus aut corpora
relictos d[omi]n[u]s in mortuis
anteponere quibus sumus
deus apud plonem m[un]d[u]m
magis indissolubile p[er]petua
i. et[er]nu[m] cu[m] suis corporibus con
sorcium pollicetur optime aut
ad hominibus agi arbitrat[ur]
adon[em] p[ro]p[ter] si in hanc vitam
pie iusteq[ue] pegerint ut a
suis corporibus separari in ipso
deco[ra] q[ui] sua corpora iniqua
deseruerint recipiant p[re]m
i. in corpore pupa ut quocunq[ue]
remiserint rursus i. incipiat
in corpore uelle ruerit et d[omi]n[u]s
in g[e]n[er]alibus ap[er]tione dogma
te dixisse laudatur ita quippe
animas mortalium nec in suis
corporibus semp[er] esse posse co
sternat s[ed] mortis necessitate
dissolui nec sine corporibus
durare p[ro]p[ter] si alit[er] a[n]t[er]ib[us]
viab[us] n[on] desinet v[er]os q[ui]

mortuis 7 q[ui] viuus mortuos
fieri putat ut acerbis hominibus
hoc uideatur differre sapie
t[er] post morte ferunt ad s[e]d[e]m
ut aliquando diuinus in astris
sibi g[e]n[er]is q[ui]sq[ue] f[er]re sciat
niderunt n[on] sine p[re]stite
litis 7 cupiditate q[ui]d[am] cor
victus redeat ad labores eni
nasq[ue] mortalium illi v[er]os q[ui]
stulta duxerunt vitam ad corp[us]
suis meritis debita sine homi
sine bestias de p[ro]p[ter] v[er]os reu
nantur. In hac itaq[ue] diuissim
codicione constituit ead[em] bo
atq[ue] sapientes animas quibus in
talibus corpora distributa sunt
ad quibus semp[er] atq[ue] i. morte
vivent neq[ue] in corporibus pe
manere neq[ue] sine h[is] possunt
et[er]na p[er]petuitate durare de qu
plonico dogmate iam in li
pupis d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s p[ro]p[ter]iano i
crubuisse porph[yr]um 7 no[n] p[ro]
abstinentis aut i. mouisse co
pa bestias v[er]os etia[m] sapient
animas ita uoluisse de corpore
n[on] lib[er]ari ut corpus i
gentes b[e]n[e] apud p[re]m sine
sine teneant itaq[ue] ne ad p[ro]
p[ro]p[ter]i videtur vita fas pollic[er]i
p[er]petua etia[m] ip[s]e p[er]petuas
sine ullo admiserat p[re]stite
reditu i. v[er]et[er]na felicitate
situit et ut p[ro]p[ter] adu[er]s[us] actum
i. in corruptibilium corp[us]
negans no[n] solum sine fieri
s[ed] sine ullis o[mn]i[um] corp[or]ib[us] cau
asserit in semp[er] esse victi

ita in ista qualitate optione
 preput salte ne dyb corpatis
 religionis obsequio subdient
 end ita nisi quia eas quibus
 nulli corpori pdaas no ardi
 di illis esse meliores et na p
 no audebit qti seuticos au
 pros esse no arbutz dyb ba
 dms 7 inde metms tempi
 bis corpibus constitutis
 f anas aias antepone cur
 et uidet absurdum q fides
 xiana pdaat 7 pmos ho
 mines ita fuisse conditos
 it si no peccassent nulla
 morte a suis corpibus solue
 rentur 7 pmoctis obe
 re causatis custodie i mor
 ulgates donai cu eis vident
 metms et talia myrne ha
 bitas ea ipa mabus hic
 laborauerunt corpa ut nec
 eoz cam ad corrupaoms
 7 difficultat nec eoz bti
 7 dmi aliquid dolois et m
 licitatis possit accidere
 in ptoz anne defuatoz **no**
 ideo no habet graue morte
 cia septe sunt a corpibz
 7 quia cad eoz eqmesat
 spe qd lig sine ullo iam ffu
 otumellas accepisse uide
 ntur 7 non em sicut plom
 usum e corpa obliuonem
 desiderat si potius quia mei
 ient q pbi ab eo sit pmissu
 in nemet vallit qm coze
 7 decapilloz ptoz nite
 stare seantate debet rine
 opm i quib multa dura

pessi p^{nt} meib tale ultius
 sensum desiderabilis 7 pa
 cient expectat Si em car
 ne sua non oderat qn cam
 sue menti infirmitate re
 sistente spnali uir coher
 rebat quato mag ea diliger
 eaz ipam spnalez futuad
 Sicut em pns carm fues
 no ingruie carnalis ita
 corpus spmali fues rre
 appellat spnale no quia i
 pmi qutet poid no nulli
 putat qoco quod septime
 demat corpus animale
 resurget corpus spnale f
 quia sui s^o 7 inabili ob
 tpani faate subdetur usq
 adimplenda mortalitat
 indissolubile penna volun
 tatez om molestie sensu omi
 corrupte 7 tarditate de
 tracta no solu em no et
 tale gle nre est in qua vis
 optima valitudine f nec
 tale quid quale fuit mps
 homibz ante pmi q licet
 moituri no essent nisi pec
 cassent almet in ut haies
 utebant nondum spnalia
 sed ad huc aialia corpa tre
 ha gestates 7 que lig semio
 no vtrascunt ut necessi
 tate pducentur ad morte
 am statq eis deligno nite
 quod e i medio paradisi cum
 arboe vctita simul eat mial
 dei gra pstabat in talios
 fmebat aios ptef vna
 arboe q fuit mdicta no

quia ipsa arbor erat malum
sicut commendata pure et
simplicitate obediencie bonum
que magna virtus est rationalis
creature sub eadem deo consti-
tuta Nam ubi nullum malum
tangebatur perfectio si prohibitu
tangeretur sola obedientia per-
rabatur. aiebant ergo alij
qui sumebant nec animalia
corporea molestie aliquibus et
suscipiendo ac sciendo sentiret
aut deliquit vite propterea gust-
tabatur ne morbus eis unde
adque subiret ut senectute
perfecta decessis tempore spacijs
interiret tamquam cetera esset
alimenta illud sacro ut su-
pisse accipiat lignum vite
in paradiso corporali sicut in
spirituali hoc est intelligibili pa-
diso sapientia dei de qua scriptum
est lignum vite est amplectere
nobis eam. **xx**
Indic non nulli totum ipsum
paradisum ubi primi homines
pantes quibus quam se septem
veritate fuisse narratur ad
intelligibilia referunt arbor
resque illas et ligna fructifera
in virtute vite moresque quod
tut tamquam invisibilia et corpo-
ralia illa non sunt intelligi-
bilia significandorum causa
comodo dicta ut scripta sunt
quasi propterea non potuit esse
paradisus cordis quia per cor-
poralis intelligi tamquam
ideo non fuerunt due vires
agar et sava et illis dua-
bus filij abrahe unus de an-

alla alius delibera quia duo
testamenta in eis figurata di-
apulus aut deo de u^a petra
moysen percutiente aqua defluit
quia per illud figurata signifi-
catio verbum intelligi eodem
apulo dicente Petra autem
erat verbum. Remo itaque pro-
hibet intelligi paradysum in
bitorum quatuor eius scilicet
quatuor virtutes prudentia forti-
tudine temperantia atque iustitia
et ligna eius omnes utiles
disciplinas Et lignorum fru-
tus mores plures et lignum
vite ipsam bonorum omnium
sapientiam Et lignum scilicet boni et
mali transgressi mandati opor-
mentum penam enim paradisi
bene utique quoniam iuste constituit
deus sed suo bono appetitu
homo per hoc etiam in eadem
telligi ut ea melius accipiat
tamquam prohibita iudicia pro-
cedentia futurorum paradysum
etiam ipsam etiam sicut de illis
legitur in cantica
Quatuor autem scilicet paradi-
quatuor cum lingua fructu
scilicet fructus autem corporis opaco
lignum vite scilicet scilicet utique
lignum scilicet boni et mali proprium
voluntatem arbitrium nec se
quippe homo divina voluntate
nisi periculosum utique atque
dicit quod misit ut in heremum
quoniam omnibus bene autem prope delecta
De quippe amas donatum
ut in mundis meritis quod quod

antat imp^o dicitur mala si
 a sentit ad meipm turbata
 anima mea deceptusq; iaz
 dat fortitudine mea ad te
 custodiam. qd et si qua alia
 modis dici possunt de m
 illigendo spualiter pado so
 romie phibete dicantur du
 t illius hystorie veritatis si
 glissima rez gestaz narra
 re quidam recorda^r
 az para ergo iustom que
 m rre futura sunt neq;
 ulo ligno indigebat quo
 fit ut nullo modo morbo ul
 inectute inueteata morian^r
 az ullis alijs corpali bus
 cunctis quibus esuriendi
 et sitiendi qualisq; moles
 ta deuitetur qm celo et di
 uo modo inuolabili munie^r mor
 titat induent ut no nisi
 vult possit no necessitate
 restantur q angeli q visi
 biles et tractabiles apntes
 id quia indigebant q quia
 volebat et potant ut hoib;
 quient sui misterij quada
 m tate fecerut. Recq; em
 ufantasice angelos edisse
 ostendit est qm eos hoies hos
 pio suscepunt qm uis uer an
 ali essent ignora^r cosimili
 mbis indigencia vesti vbeat^r
 vide est quod ait angelus m
 libro thobie videbat me ma
 dicat q uisu vno videbatis
 in necessitate corporis reficiendi
 sunt vos sicut in cibis sume
 re utabatis. Et si forte de an
 gelis alijs credibilis disputat

pt certe fides xpiana de ipso
 saluatore no dubitat q celaz
 post rtmiam quib; in spuali
 carne q ai uca abm ac po
 tu cum discipulis sumpsit
 no em ptas q egestas edendi
 aut bibendi habus corpib;
 auferetur. unde et spualia
 erit no quia corpa esse de
 sistent q quia spu uiuificate
 subsistent. **¶**
 Nam sicut corpa ista
 que habent aiaz uiuente
 nondum spu uiuificantem
 aialia dicuntur corpa n^o in
 aie sunt sed corpa ita illa
 spualia vntur corpa absit.
 hnt spu ea credam; futura
 q corpa carnis spualia subaz
 q mala tarditate corrupcor
 q corpa spu uiuificante
 passura. Tunc iam no trem;
 sed celestis homo est no quia
 corpus detra fin^o e no ipso
 est ut etia celo incolendo
 amissa na q mutata qitate
 qucat simul homo detra
 tremus m aiaz uiuetez fuit
 est no in spu uiuificantem
 quod ei p obedie meitu ser
 uabat. Ideo corpus eius
 quod abo ac potu egebat
 ne fame afficeret ac siti et
 no mortalitate illa ab
 soluta atq; indissolubili sed
 ligno uite quocumq; necessi
 tate phibebatur atq; inuete
 plura tenebat no spuale
 q animale fin^o no dlibum e
 nequa q in motus msti
 pdictis inuicemq; suaz

delinquendo comississet et alme-
tis quibus eam paradisi non negat
aliquo in vite prohibitus esset
tpe vetustate qd finiendum
neca daturat iusta qua in
corpore huius aiali donec spuali
obedie merito fiet per impa-
dis non peccasset huius ppetua
etiam ppetua si morte ista
manifestam qua sit anime
a corpore separatio intelligat
simul sit in eo qd deus dicit
eat etiam die edelitis qd illo
morte moriem non ideo dicit
absurdum unde quia non in eo
p sub die a corpore sunt solu-
ti qd ab idem mortu feru-
q sumptetur eo quippe die
mutata videtur iustitia
q natura atq aliquo vite
separat iustissima mortu
in eis eam corporealis natus
fca e cu qua nob natus
hant sumptetur quod aplu-
ne aut corpus quid mortu
e ppetua ppetua si aut corpus qd
morte e ppetua ppetua spualis
iusta ppetua iustitia. Deinde sub
morte si aut spualis eius qm
sustituit xpm amoztuis
habitat in nobis qm sustita-
uit xpm amoztuis vni-
cabit et mortalia corpora
ma p mhabitatem spm eius
in nobis tunc ergo est cor-
pus in spm vni-
qntum e in aia vni-
et in mortu dicit aplu-
q iam moriendi necessitate
qntum e tunc aut ita
eat in aia vni-
qntum

in spm non vni-
mortu dicit non rre ppetua
nisi ppetua ppetua necessitat
moriendi huius non ppetua vni-
deus et dicendo adam ubi et
morte significavit aie que
e illo descende et dicendo tunc
et in huius ibi morte signifi-
avit corpore que illi sit animi
descende ppetua de morte semina-
morte dicitur credendum e
qua occulta esse voluit ppetua
disse q testamenti noui al-
secunda morte aptissime dicit
clarat ut ppetua ista morte ppetua
q quibus est omnibus ppetua
qd illo vni-
qntum fca e omnibus morte
secunda non utiq quibus est oia
ppetua oia q semina-
vocati sunt fca aut ppetua
et pdestinauit fca aut apt
conformes fca vni-
fca ut sit ipse ppetua genitus
multis fca quibus a semina-
morte ppetua deus q
liberavit In corpore ergo aut
ppetua fca fca fca aplu-
loquitur volens a ppetua quod
vni-
morte e aiale carne semina-
morte in corpore surget
morte semina-
tunc surget gloria
morte corpus animale
q corpus spuale deinde
hoc ppetua e in quibus corpore
animale e et spuale et ut q
esse aiale corpus ostender
sic in quibus semina-
e fca

et primus homo mammiam
 videntur. Iste igitur modo vo-
 luit ostendere quid sit corpus
 animale quantum septimum dicit
 et hominem primo qui est appella-
 tus adam qui illi igitur anima
 facta de creata est et fuit
 homo in corpore animali
 fuit et homo in anima videntur
 et ergo quod septimum est
 est et primus homo in anima
 videntur. Voluit apertius intelli-
 gere corpus hominis animale spirituale
 ut quicquid modo intelligitur
 per omnes addendo. Romani
 autem adam in spiritu sancto
 et paulo dubio corpus secundum
 in anima mortuus ita resurrexit
 et mox deinceps omnia non
 esset deinde per et dicit per
 et primum quod spirituale est per
 et animale deinde quod
 animale ubi multo apertius de-
 claravit per animale corpus
 simulasse in eo quod septimum
 fuit esse primum hominem in anima
 videntur spirituale autem in eo quod
 ut. Nouissimum adam in spiritu
 sancto autem primum est enim
 animale corpus quale habuit
 mus adam quantum non mox
 nisi peccasset quale nunc
 habemus commutata in commutata
 et variata quod natura quod
 et postea quod peccavit ef-
 fectus est unde huiusmodi in mox ne-
 cessitate quod quale primum
 anima corpus huiusmodi dignatus
 et non quid necessitate per
 et potestate postea non spirituale

quale iam percessit in po-
 tamquam in capite in de-
 cimo est aut in membris eius
 ultima primum mortuus ad
 iudgit deinde apertius duos
 istos hominum euidentia dicit
 duos primum homo de terra
 mus. Secundus homo de
 celo celestis. Quales sunt
 tales et terram quales ce-
 lestis tales et celestis. Et
 quod induunt ymaginem
 terram induunt et ymaginem
 eius qui de celo est. Hoc a-
 pertius ita posuit ut nunc quod
 in nobis sunt sacra regere
 ueracitatis stat sicut alibi
 dicit quotquot in po-
 baptisati est christum induunt
 quod aut ipsa sunt perfectum
 ad et in nobis quod est animale
 nascendo spirituale sunt sunt
 resurgendo. Item eius
 ubi utar spe salui facti
 sunt. Indunt autem yma-
 gine terram hominis pro-
 pter gradum purificationis et
 mortis quam nobis intulit ge-
 nerationis fundimus ymaginem
 celestis hominis gratia indul-
 gentie vite quod perit quod
 nobis prestat regnatio
 non nisi per mediator dei et
 hominum huiusmodi ipsum christum quem
 celestis hominem. Voluit intelli-
 gi quia de celo venit ut
 terrene mortalitatis cor-
 pore vestiret quod celesti in
 mortalitate vestiret. Ce-
 lestis uero appellatur et alios
 quia sunt per gratiam membra

et ut cum illis sit unus
vultus velut caput et corpus
hoc in eadem epistola evidenter
ita ponit per hominem mortem et
per hominem res mortuorum sicut
enim in adam omnes mortui
sic et in christo omnes vivificati
Iam utique in corpore spirituali
quod est in spiritu vivificati
nam quia omnes qui in adam
mortui erant membra christi
et illis enim multo plures
sunt membra morte plectentur
ideo dicitur et omnes atque ob
quia sicut nemo corpore
animali nisi adam moritur
ita nemo corpore spirituali nisi
in christo vivificatur promittit
nequaquam putandum est nos
in verum tale corpus habi-
turos quale habuit homo
prius ante peccatum nec illud quod
dicitur est qualis fuit talis
et fuit in illud intelligere
dum quod fuit ea divisione non
enim constituitur eadem prius quam
peccasset spirituale corpus
habuisse et post peccatum in a-
nimale mutatum ut enim hoc
putet per attendendum
tanti verba doctoris qui ait
si est corpus animale est et
spirituale sicut scriptum est spiritus
et prius homo adam et ante
viventes Unde hoc post
peccatum fuit et sic ista hominis
prima conditio de qua bea-
tissimus paulus ad corinthios
animali mirandum hoc testimonium
legis assumpsit christum
unde et illud patet considerandum

quibusdam visum est non col-
legit in spiritu dicitur in factis
enim spiritus ante et fuit et homo
in anima viventes non tamen
dicitur primo homini datam sed
eam que iam erat spiritu sancto
vivificata movet enim col-
legit dicitur ibi postea quia su-
peravit amorem in sufflatione
dicitur de apostolis suis accepit
spiritum sanctum unde tale
quid fuit constituitur quale
fuit et quia et hic secutus
verba dicit et fuit in anima
vivente et quod quid si de-
esset hoc intelligendum quod
dicitur quedam vita sit spiritus
sive quo dicitur rationales mori
deputande sunt quibus et
prima vult corpora videri
et non ita fuit quod est conditio
homo satis ipsa libri verba tamen
tunc que ita se habet et fuit
deus hominem pulvis de terra
quidam planius interpretando
putantes dicunt et fuit
deus hominem de limbo terre
superius dicitur fuit spiritus
ascendebat de terra et vi-
gabatur oem faciem fuit ut
hoc tamen intelligendum videri
quod fuit terra quod ubi est
hoc dicitur est quod sequitur
et formavit deus hominem
pulverem de terra sicut gressu
dicitur fuit unde in latina
verba scriptura ipsa quod fuit
autem formavit sive formavit quod
dicitur voluit quod gressu dicitur et per

adrem nihil inest inq tr
 ppe dicitur finit Et ambigui
 tas infa e deatanda eis qui
 formant dicit maluerunt eo
 q in latina lingua illud inq
 optimuit qsiuebdo ut hys dicit
 finge q aliquid mendacio filan
 te qponit que igit formatio
 homines d' h' pulue sue hmo
 cat em puluis hmicstus
 que mgy ut co pressus dicit
 fiant septima locuta e pulue
 re detra aiale corp' fm ce
 docet aplus ad aiaz accepit
 Et frus e iste homo i animaz
 videntes iam inquit hebe
 bat aiaz alioqn no appellaret
 homo qm homo no e corpus
 plm id anima sola f qm co
 aia costat q corpoe hoc quid
 vni e q no totus homo sed ps
 melior homis anima e nec
 totus homo corp' sed inferior
 homis ps f ad e utruq quic
 hmy simul q' homis nome
 q cu q singula no amittunt
 q ad desingulis loqmur quis
 em dicit phibet cotidiam qda
 lege finitiois homo ille de
 finitus est q nunc irque est
 ul mpenis cu de anima sola
 possit hoc dici et illo aut illo
 loco homo ille sepultus e am
 hoc nisi de solo corpoe no possit
 intelligi an dicitur sunt sic
 loqm scriptura no sole dmoz
 qmo ues illa ita nobis i hac
 attesta ut cia cu duo ista q
 neta sunt q uiuit homo ty
 caam singula homis vobulo

appellat aiaz qz mtiorem haez
 corpus ues cotidiez vocans
 tamq duo sint homines am
 simul utruq sit homo vnus
 Et intelligendum e fm qd
 dicit homo admagmen
 dei q homo tra atq iturus
 mtraz Illud em fm aiaz vob
 dicit quale de i sufflando
 ul si quodius dicit inspirado
 uidit homi i hps corp' i
 hoc aut fm corpus qualem
 homiez deus finit co pulue
 cu data e aia ut fiet corp'
 animale i homo in animaz
 videntes quia p' meo q
 dno fecit qm insufflauit dno
 d' accipite spm scm mtraz hoc
 intelligi voluit q sps scs
 no fm sit pns vni cia ipso
 vniqz mtraz sps scs ipse
 qmpe sps e pns q filij
 cu quo e etnitas pr q filius
 q sps sanctus no creatura
 sed creator Recq em flatus
 ille de corpore deatms
 ore procedens sta cat sps
 scs atq natura f podus
 significatio qua intelligemz
 ut dno spm scm pr esse fi
 lioz quem quia no sunt eis
 singulis singuli f vnus
 amboz Demp aut iste sps
 in septimis scs greco vobulo
 pneuma dicit Sicut cu
 q hoc loco dno ihus appella
 uit qm cu corpali sui ois
 flatu significans discipulo
 sub dedit q locis omnibus
 dmoz eloquior no mch
 alit mtrazatus occurrit b

ued ubi legitur et fuit de
hominem puluē de tra et
sufflauit sue in spūm in
facies eius spūm uite nō ait
grecus pñemna qd solet
dici spūb stūb s; pñem quod
nomē inuētoe qñā in crea
tura frequētib; legitur. Vñ
nō nulli etiā latini pñē dñāz
hoc vōbūlu nō spūm s; flatu
appellat matuerit hoc em
ē in greco etiā in illo loco a
pñē vñāz ubi deus dicit
omēz flatu ego feci omēz
aiāz sine dubitatōe significat
qñ utaq; pñem dicitur in
aliquo flatu aliquo spūm
in spūatōm ut aspiratōnem
qñ etiā dicit dñi in pñatōe
pñemna uō inq; nisi spūm
sue hoīs de quo ait aplūb
omēz em sūt homī que sūt
homīes in spūb homīb; qñ
in xpo est sue pñem sicut
in salomōis libro sptmūe
omēz sūt si spūb homīb;
ascendat in celum sursum
et spūb pñem descendat de
celum infra. Sūc istud cor
pñem qñ etiā uentus dñi
eam cuius hoc nomē est ubi
mōs cānt. Ignis grando
nō glaciē spūb tempestat
ia. Sūc nō creat s; creatorē
sicut ē de quo dicit dñs in e
uā. Accipite spūm sctū cum
corporei sui oīs flatu signi
ficatū et ubi ait. Ite bapti
zate gētes in nomē pñis
et filij et spūb scti ubi ipa

finitas et cōtinentissime et cō
tinentissime qñ medata est et ubi
legitur deus spūb est et alijs
plūm sacra sptmūz loci
mōs qñ oīs oīs testm
nō sptmūz loci quidū
ad grecos attinet nō pñem
videmur sptmū esse sed per
pñemna. Et nōm aut ad
latinos nō flatu s; spūm
pñē in eo quod sptmū ē in spū
uait s; si inq; pñē dicitur
ē in sufflauit faciem eius uite
sed grecus nō pñem sicut ibi
legit; s; pñemna posuisset
nec sic esset qñ ut creatōe
spūm qñ ipse dicit in trinitate
spūb deus spūb intelligit co
gēmur qñ qñ pñemna u
dñi ē nō sptmū de creatōe s;
etiā de creatura dici solē in
mōs est. Et dñi dñi pñē inq;
spūm nō addit uite nisi ubi s;
spūm dñi intelligit. Et omī
dñi pñē sūt ē homo in aiāz
nō addit uiuētē nisi aiāz
uita significat que illi dñi
in pñitū dono spūb. Cū ē
uiuat aiāz inq; pñē sicut ē
modo quod opus ēat addē vñ
nisi ut ea uita intelligeret
que illi p spūm sctū datur
quod ē aliud nisi diligēt p
hūana suspiciōe qñ tendē et
sptmūz sctis negligent al
tendē. Quid em magis cat
nō me longius s; in cod; ip
libro qñ inq; cat ad
uēte quod sptmū ē et omī

que sunt spiritui vite et omnis que
 erat super aquas mortuus est
 sed in similitudinem omnia que volebat
 intra posse diluvio ergo et
 animas viventes et spiritui vite etiam
 in peccatis viventes sicut loquitur
 scriptura divina convenit et tunc
 quodque loco ubi legitur omnia
 que sunt spiritui vite non grevus
 pneuma sed pneu dicitur cur
 non dicimus quid opus erat ut
 adderet vivente ad animam nisi
 vivat esse non possit. aut quod
 opus erat ut adderet vite ad
 animalia et corpora animata vel
 let intelligi quibus esset per
 animas per spiritum iste et corporis
 spiritus in his aut conditione
 obliuiscuntur que admodum lo
 qui scriptura convenit cum suo
 prius more locuta sit quo in
 similitudinem homines etiam rationali
 anima accepta qua non sicut a
 lias carnis aquas et terra per
 dicentibus sed deo flante crea
 ta voluit intelligi sic in similitudinem
 ut in corpore animalium quod sit
 anima in eo manente sicut illa
 animalia vivit de quibus dixit
 producat terra animas viventes
 et que ita dixit habuisse se
 spiritui vite ubi etiam in greco
 non dicit pneuma sed pneu
 non utique spiritui sed spiritui et corpori animas
 tali opportuna nomine sed enim
 dei flatus inquit dei ore
 quod intelligit quod si animas
 crediderimus quod sit eiusdem fa
 ctum esse sicut patet ex illis

sapientie que dicit Ego ex ore al
 tissimi produci non quod dixit
 sapientia ore dei efflatam se
 fuisse sed quod ex ore dei prodire
 videtur aut nos possumus non
 deinde natura qua homines
 sumus sed de isto aere et tunc
 que spirando aer spirando
 ducimus et reducimus flatu
 ducit tu flantia omne deo
 non de sua natura neque de sub
 iacenti creatura sed etiam de
 nichilo potuit facere flatu
 quem corpori hominis infundendo
 inspirasse vel insufflasse quod
 venientissime deum est in cor
 poreus in corpore et in mu
 tabilibus mutabilibus quia non
 creatus erat vivens ut isti
 qui sciunt de scripturis loqui
 voluit et scripturas locutus
 ad adiutorem non hoc solum
 dici quod ex ore dei quod
 est equalis eiusdem quod natum
 audiat ut legat quod deo
 dicente spiritum est enim te
 pidus est et neque calidus
 neque frigidus inopia te
 citare quod meo nulla
 itaque causa est corruptissime
 loqui et systema aplo ubi
 ab spirituali corpore corpus
 animale distinetur id est
 ab illo in quo futuri sumus
 in hoc quod nunc sumus aut de
 mutatur corpus animale surgit
 corpus spirituale sed et corpus
 animale est et spirituale sicut
 scriptum est fructus est spiritus homo
 adam in animam viventem

novissimus adam missum vni-
ficantem sed non primum quod
spirituale est sed quod animale
postea spirituale quoniam homo
de terra terrenus secundus homo
de celo celestis et aialis ter-
renus talis et terrenus. qualis
celestis talis et celestis. Et
quod medium hominibus ter-
renis. medium et ymaginabile
eius qui de celo est. de quibus
omnibus apostolus apostolus ubi
superius locuti sumus corpus
igitur animale in quo primum
homo adam factus dicit apostolus
sic erat factus non ut mori omnino
non posset sed ut non moreretur
nisi homo peccasset nam de
quod spiritus vivificet spirituale est
et immortale mori non potest
sicut anima carnis est in mortalis
et sic licet peccato mortua perhi-
beat carnis quidam vel quidam
vita sua hoc est dei spiritus quo
etiam sapienter et bene vivere po-
teat in ipsa quidam ligata in se
vita sua non desinit vivere quia
in mortalis est creata sicut
etiam desertores angeli licet
fuerint quidam modum mortui sunt
peccando quia fonte vite
desinuerunt qui est deus quo
potendo sapienter et bene vi-
vere poterant in non sicut mori
potuerunt non omnino desisterent
vivere atque sentire qui in mor-
tales sunt atque ita miseri
in morte post ultimum papi-
tabunt ut nec illis vita

carcant quoniam etiam sensu omni-
nidoletibus subsumunt non ad-
verbum sed homines ad dei gratiam
pertinentes cunctis sanctis angelis
in ista vita manentem ita spi-
ritibus corporibus induentur
ut neque peccet amplius neque
moleantur ea in immortali
vestiri que sicut angelorum in
peccato possit auferri natura
quid manente carnis si nulli
omnino carni corruptibili
vel tradidit remanente. En-
autem quod vita pertractanda quod
deus deo vitas adiuva-
soluenda si libido membrorum
inobedientium peccato morbo
in illis primis hominibus omni-
bus divina gratia desinisset quod
orta est unde in sua munditia
oculos aperuerunt et in omni
adventu et quia impudens
motus voluntatis arbitrio non
sistebat pudenda tuerunt
quo essent filios peragati
sunt creati fuerant sine per-
uicacitate masculis. De
quia et libere iste claudendum
est nec tanta quod in se morbo
angustias dispoce differtur
Insuper capitulum libri vni-
Per inobediam primum homi-
nis in secundo mortis perit
te virtutes fuisse nisi multum
dei gratia liberaret in deum
carnali que non ex corpore
sed etiam ex animi intelligendi
sic vias in peccati carni
ex anima non ex carne perdisse

De equalitate duarum
civitatum tunc atque celestis
Iam de ea
superioribus libris quod
hanc modum genus non solum
nature similitudine socias
venit eam quanta cognatione
viassitudinis unitatem con
cordem pacis vinculo colla
gandum consocium uno deo
voluisse homines institueret
neque hoc genus fuisse in sin
gulis quibusque moribus in
duo primi quorum creatus est
vniuerso omni alio quillo
quod obedientia meruissent a
quibus admissum est tam
grande peccatum ut indecens
mutaretur humana etiam in
posteris obligatio peccati
et mortis necessitate huius
sa mortis aut regnum in ho
mines usque adeo dnatum est
ut omnes secundum quod morte
cum nullus est finis pena
debita peccatis ageret nisi
inde quosdam indebita dei
gratia liberaret. ac per hoc finis
est ut ad tot tantum quod quibus
perit orbem diversis ritu
bus moribus quod vinctes
multiplici huiusmodi ar
moribus vestiti sint varietate
distincte non tamen amplius
quod duo quedam genera huma
ne societatis consistunt et
civitates duas secundum scripturas
nunc nunc appellat. possunt
vna quippe est hominum secundum
carnem altera secundum spiritum

vivere in sui cuiusque generis
pace volentem et ad id quod
appetit affectum in sui cuiusque
generis pace vivere. **P**rimus ergo videndum est
quid sit secundum carnem quod
secundum spiritum. Quis enim hoc
quod diximus prima fronte in
spicit ut non recolens ut nimis
aditens quod ad scripturam se
loquitur per putat perit
quod expositos secundum a
ne vivere quia finis boni
minis in corpore voluptate
posuerit et si quia alii sunt
qui quod corporis boni finis
esse hominis optimi sunt et
omne volens quod non alii modo
dogmate ut eo modo perit
sed perit ad libidinem in
voluptatibus quas cor
poris sensibus capiunt
gaude nesciunt scitantes aut
qui finis boni hominis in au
ponit secundum spiritum vivere quod
et hominis animus quod est in spiritum
Sed sicut loquitur scriptura de
secundum carnem vivere utriusque
monstrantur. Carnem quippe
appellat non solum corpus
terrenum atque mortale alant
veluti ad dicit non omnis caro
eandem carnem alia quod hominis
alia aut caro peccatis alia vo
lunt alia perit per alios in
modis perit huiusmodi nominibus
utitur ut quos varios
locutionis modos sepe etiam
perit hominem. i. naturam huius

carne nuncupat modo locu-
 tionis apte totum quale est
 populus legis non iustifica-
 bitur omnis caro etiam cum vo-
 luit intelligi nisi omnis ho-
 quod apostolus paulo post ait
 in lege non iustificabitur ois
 homo Et ad galathas Sa-
 entes aut quia non iustificabi-
 homo per opus legis si-
 per intelligit Et ubi eadem
 in e. i. homo quod non recte
 accipientes quidam putant
 opus humanae animae defuisse
 sicut atotopis accipitur ubi
 marie magdalene uba re-
 vani legunt dicit Tulerunt
 domum meam et nescio ubi posue-
 rit eam cum desola christi carne
 loquitur quia sepulta de
 nominato putabat ablata
 ita et animi totum carne nota
 a intelligitur homo sicut
 a sunt que supra quicquid
 zelum Cum igitur multimodis
 ius per sententiam et colligere
 eorum et divina scriptura nu-
 uper carne quid sit sciamus
 carne quod per se malum est ad
 per carnem natura non sit
 naturalis ut nudaque possimus
 inspicimus diligenter illud
 totum epistole pauli apostoli quod
 per ad galatas ubi ait
 manifesta aut sunt opera car-
 nis que sunt fornicatio et mu-
 licie luxurie ydoloz servit-
 us veneficia inimicitie et

contentiones emulationes a-
 nimositates dissensiones
 hereses invidie ebrietates
 comessationes et hys similia
 que per dico vobis sicut pre-
 dixi quoniam istalia agunt et
 non dei non possidebunt Iste
 totus epistole apostolice loci
 quantum ad rem pertinet sat-
 esse videbitur quod datus po-
 sit hanc dissolue quod quid
 sit per carnem vult in opibus
 namque carnis que inanimata
 festa esse dicit eo quod que
 luxurata dappant nisi illa
 in muerit que ad volupta-
 tem pertinet carnis sicuti
 sunt fornicatio et inuidia
 luxurie ebrietates comes-
 sationes verum etiam illa quod
 animi vitia de mirantur
 ad voluptate carnis alie-
 na carnis enim sunt que
 ydolis exhibet veneficia
 inimicitias contentiones
 emulationes animositates
 dissensiones hereses inui-
 dias non potius intelligat
 animi vitia esse quod car-
 nis quoniam fieri potest ut
 per ydolatriam vel heresim
 alienius erroris ad volup-
 tates carnis temperet
 Et ad eadem fuit homo quod
 carnis libidines continet
 atque cohibere videatur per
 carnem vult hac dicit
 apostolica committit Et in eo
 quod abstinet a voluptatibus
 carnis dampnabilia opera

carne agere demeretur. Quod
mimicatio non in animo ha-
beat aut quis ita loquitur
ut inimico suo vel que pu-
tat inimicum dicat malam
carneem ac non potius ma-
lum animum habes aduersum
me postremo sicut carna-
litates ut ita dicam si quis
audiret non dubitaret carni
tribuere ita nemo dubitat
animositates ad animum pertine-
re. Ergo hec omnia et hos
philosophi doctorumque sententia
et ueritate opera carnis
appellat nisi quia eo locu-
tione modo quo totum signi-
ficatur apte ipsum hominem
tollit nomine carnis. Intel-
ligi et si quisquam dicat
carneem cum esse in malis
moribus quorum maioris eo
quod anima carnis affecta sit
uult uiuere pro se non
universam hominis naturam
diligenter aduertit nam corpus
quod corruptibile aequat
animam. Unde etiam idem apud
agere de hoc corruptibili
corpore de quo paulo ante
dicebat et si homo in exteriori
corruptum semper inquit et per
terrena nostra domus huius ha-
bitationis resoluta et edifi-
catione habemus quod deo do-
mus non manifestabitur etiam
in celis. Et cum in hoc in ge-
mimus habitaculum
inquit quod de celo est super-
nidum cupientes si tamen nudati

non nudati nunciatum. Et cum
quod diu sumus in hac habita-
tione in gemimus et grauamur
in quo uolumus et spoliari si
super uestimur ut ab hoc beatum
mortale auita et aequamur
ergo corruptibile corpore
ipsum aequationem cum in
naturam suam quod corpore per
eius corruptionem facientes u-
lumque corpore et spoliari per
in mortalitate super uestimur
Et tunc est si quia corrupti-
non est non grauabit aequum
bit ergo nunc anima corpore
corruptibile et depernit et in
inhabitatio sensum multum
cogitate uim per quod omnia
mala quod corpore putat ac-
disse in erroribus sunt in

Omnibus enim virgilius per
metam videatur lucile
uerbis applicat sententiam de
quibus est illis uigor et
testis dico semibus quoniam
non nobis corpore a tardam
etiam quod habebant artus in
bunda quod membra omnes quod ille
notissimas quatuor animi per-
turbaciones cupiditate in
tristitia letitia quoniam aliqui
omni peccatorum atque maiorum u-
lens intelligi quod corpore au-
de subnigat et dicat huius
metum cupit gaudere
dolentem nec auram suspiciat
clausa tenebris et carcer
etiam in alio se habet fides in

ra carnis que ag
 suat alia no p m p m est
 ausa sed pena nec tad cor
 ruptibilis anima paratit
 et anima paratit scit esse cor
 ruptibilem carnis. et quia
 corruptio carnis licet pos
 aut quidam malamenta in
 ius et ipa desidia viciosa
 id in omnia viciosa vicia
 ribunda sunt carni ne ab
 ius omnibus purgemus dya
 bolu qui no est carne. Et si
 in dyabolus formator ut
 brius uel si quid huiusmodi
 nali est quod ad carni p
 met voluptate no p dicit
 u sit talis p cor suasor et
 instigator occultus e in m
 anime supbus atq inuidia
 que illius briositas scob
 mittit ut p hanc esset in
 caribus caliginosi huius
 uel etno supplicio destina
 le aut vicia q tenet in dya
 bolu carni tribuit apls
 pua carni e dyabolus non
 re dicit em inuiciatib co
 ratione emulacione anno
 itate inuiciatib opa esse car
 nis. Quos omni malos capt
 itq oligo supbia est que in
 carne regnat in dya. Quis
 ut illo est inuiciatib sub
 pus adusib cob cotenciosior
 inuiciatib et inuiciatib atq
 inuiciatib inuiciatib. Et hoc dicit
 u hanc sine carne qno sit
 sta opa carnis nisi quia
 opa sunt hominis qua sicut

dybi nome carnis appellat
 no em habendo carne qua
 no habet dyabolus fructu
 in seipm hoc e in homin
 fructu e homo similis dya
 quia et ille in seipm noluit
 qn i ueritate no stetit ut no
 de dei s de suo mendaciu lo
 quetur s no solu mendaciu
 vni est mendaciu pat p mudi
 est quippe metitub et aquo
 p m ab illo cepit esse me
 dacium sequitur

Quoniam ergo uiuit ho in
 homin no in deum d
 silis e dya quia nec an lo
 in angelis s in deum uiuere
 fuit ut staret in ueritate
 et ueritate de illius no de
 suo mendaciu loquatur. Ita
 et de homine alio loco idem
 apls ait Si aut ueritas
 dei i meo mendacio habui
 dabit m m dicit menda
 cu ueritate dei cu itaq
 uiuit homo in ueritate
 no uiuit in se ipm sed
 in deum. Deus em e qui dicit
 Ego sum ueritas. Cum uero
 uiuit in se ipm hoc e in
 homin no in deum. p pto
 sedm mendaciu uiuit no
 quia homo ipse mendaciu
 est cu sit eius auctor et
 creator. Deus qm no est
 utiq auctor creator q
 mendaciu s quia ho ita
 fructu e ut no sedm seipm
 s sedm eu aquo fructu e
 bluet et illius potius

quā suā facit voluntatem
non ita vniū quemadmodum
suis est ut vult hoc ē me
diciū bñs quippe tñt esse
cāā nō sic viuendo ut possit
ēre ē hac voluntate me
diciū vnde nō frustra dīa
pt omē pām esse mēda
tū nō em sit pām nisi cā
voluntate quā volūmū ut
bene sit nobis hñt pōmū
male est nobis ul' cū fiat
ut melius sit nobis vnde
hoc nisi quia dēdo pt bñ
esse homi quē delinquēdo
deficit nō dēscipō sñm quē
viuendo delinquimur. Quid
ita dīctū hñt cōstitisse
ciuitates duas diuersas it
se atq; gēnēlās q' alij sñm
cāz nēm alij sñm spm vñent
pt cāā q' dō modo dīci q' a
scādūm hominē alij sñm dñm
vñat. Aptissime quippe ad
cōf dīct. Cū em sūt mī
nob' emulacōes nōne cāz
nālēs estis? sñm hominē
ambulatīs. Ergo ē am
bulatē sñm hominē hoc esse
cāz nālēm quod a cāz nē i
apte hominē intelligimur
homo cōstēm ipōs quippe
dīxit sup'ius ānālēs q' b
postea cāz nālēs ita loquīs
cāz nālēs em sūt inquit homi
quē sūt hominē nisi spūs
hominē qm ē in ipso. Dīct
quē dēi sūt nemo sāt nisi
spūs dēi. nos aut inquit
nō spm hñt mōdi accēpīq

h' spm qm cōdēo est ut sōm
quē adēo donatā sūt nō
quē & loquimur modo in sap
tūne dōcti ubi s' dōcti sūt
spnālīb' spnālīa q' pām
ānālīs aut homo nō p
pit quē sūt spūs dēi sñm
cā est em illi. Talīb' ig
em ānālīb' paulo post dī
Ego s' b' nō potui loquī v
quā spnālīb' s' quā si
cāz nālīb' Et illud q' h
cōd' loquēdi modo. i. ap
tōtū Et abāmā quippe c
acāz nē q' sūt ptes homi
pt tōtū s' gēnēlā quod est
homo atq; ita nō est aliū
ānālīs homo aliud cāz nāl
s' idēm ipm est utruq; id
scādūm hominē vñēb' h
sicut nō aliud quā hominē
significāntur sūc ubi lo
q' p'ib' lēgīs nō iustifi
omīs cāz sūc quod s' p' m
Septuaginta quīq; ānālēs
cēderunt ī egiptū cū Ia
cob Et ibi em p' omēs cāz
omīs homo et ipi p' septu
ginta quīq; ānālēs septuag
ta quīq; hominē intelligimur
Et quod dñm ē nō in sapie
ānālēs cāz nālīs sicut quod
dñm ē s' dñm hominē ambul
potuit dīci s' cāz nēz ānāl
aut apparuit in hōib' quē s' b
migit. Cū em quib' dīcat. Eo
quod sūm pauli. aliū quī
apollō nōmē hominē est

et dicitur aiales estis et
 carnales estis oppressus
 et put homines estis et dicitur est
 homines viuitis non secundum
 semper secundum que si uiuatis
 et essetis
 An igitur opus est mptis
 viuis qz bns ad creatio
 nummz carnis accusare
 naturaz que in qne atqz or
 ene suo bona est Sed de se
 creatioe bono viue scdm
 creatio bonu suu scdm aiaz
 que scdm homines totu qui scdm
 in qd dicitur et carne
 inde et dicitur solus anime et
 omne solus carnis signifi
 ai p eligat bne et amq
 relut sumu bonu laudat aie
 iatm et tamqua malum
 iatmz carnis accusat pfo
 aiaz carnalis appetit et
 carne carnalis fugit qm in
 Antate sentit hiana non
 citate dicitur no quide pla
 omni sicut manetia desi
 nit ut tamqua mali na
 ma frena corpa detestant
 in omnia elementa quibz
 demodus visibilis q tracta
 ilisqz opactus e qualita
 tiaz corpa deo az fia t buat
 mptm qd tremis artibus
 nobis mptisqz mebris sic
 fia aiaz opmat ut hinc
 is sint mabi cupiditatz
 timor et tristie sue leticie
 ue tristie quibus qtuor
 illis pmbacomibus ut co
 d appellat ut passionibz

ut pleniqz ubi greco opmunt
 omis hianoz mptis viuis
 tas contine quod si ita quid
 est q enaia apud virgilu
 eu audisset apre apud in
 feros aiaz nupus ad corpa
 redituras hanc opmunt
 muratur clamab opat
 anne aliquas ad celum
 hinc reputand est publi
 meo aiaz utriqz ad tarda
 reueri corpa qz lucis in
 scis tam dura cupido q
 tremis artibus mptis
 distq mebris ad huc in est
 aiaz illi p dicitur me pu
 ritati et omne ab huius
 corporeis ut dicit pestibus
 omibus eas afficit esse
 purgatas cum rursus
 mptis mcorpora uelle
 reueri unde colligitur
 etia si ita se hiet q esset
 dno vanissimu viassim
 altez nans mcessabiliter
 emittit atqz de huius aiaz
 mundano et mgnatio no
 potuisse vāat dicit omes
 culpabiles atqz viuosos
 motus aiaz eis qd tremis
 corporeis moleste signid
 fm ipos illa ut locutor
 nobilis ait dura cupido
 usqz adeo no e qd corpe
 ut ab omni corpa peste
 purgata et contra omne
 corporeis amia constituta
 ipaz esse appellat mcorpe
 in est illis fatentibz no
 ad carne in affiat anima

ut cupiat nectat letetur
egressat vñ etia aspici
hys pñ moibus agitat vñ
Interest aut qualis sit volu-
tas hominis quia si perversa
est perversos habebit hos
motus sicut vñ eñ nō solu
multiplicabiles vñ etia lau-
dabiles erūt voluntas e
quippe in omnibus vñ oēs
magis aliud q̄ voluntates
sunt. nā quid ē cupiditas
et leticia nisi voluntas in
coris consensione que volū-
tas Et quid ē motus aut quid
tristitia nisi voluntas in
dissensione ab hys que vo-
lūmus. Et q̄ sentim⁹ appe-
tendo ea q̄ volūmus cupi-
ditas. Cum aut consensae-
m⁹ fruendo hys que vo-
lūmus leticia vocatur. Itē
q̄ ad dissentim⁹ ab eo quod
decedē volūmus talis volu-
tas metus est. ad autem
dissentim⁹ ab eo quod vo-
lūmus accidit talis vo-
luntas tristitia est. Et omo
prociatate vñ quia petri
atq̄ fugiunt sicut alligantur
vel offenditur voluntas
hōis ita in nob̄ ut illos affus
mutatur et vertitur. Et vñ
pñ homo qui sñm dñm nō
scdm hominē vivit optet
ut sit amator boni vñ sit
quod ut malū odit et qm
nemo natura sñ quisque
malus est vicio malus ē
pñm dñm debet malis q̄

scdm dñm vivit ut nec pñ
vñm odit hominē nec am-
vñm amet hominē sanato
em vicio tibi quod amas
nichil aut quod debeat od-
se remanebit vñ
Nam amas pñm et a
dñm et non scdm
hominē sñ scdm dñm amas
pñm sicut etia se ipm po-
tū dubio pñ hñm amor
dicit voluntas bone. q̄ usq̄
aut in septim⁹ scis caritas
appellatur sñ amor quoq̄ sñ
eandem sacras lñs dicitur
Amamator est boni dicitur
aplic⁹ esse debere que vñ
pñm pñm eligendū. Et
ipe dñs petri aplic⁹ mtrō
gans ad dñm dicitur diligis
plus hys ille respondit dñs
tu scis quia amo te Et itē
dñs quesuit nō ut dñs ama-
sñ utri diliget eū petrus
ille respondit ei itē dñs
tu scis quia amo te Et itē
mtrōgator et ipe ihs nō
ait diligis me sñ amas me
ubi scriptus ē ait elias gely
constatus ē petrus quia
dixit tñs amas me ad dñm
nō tñs sñ semel dixit ama-
me. bis aut diligis me vñ
intelligim⁹ quia ad dñm
dñs diligis me nichil aliud
dicebat q̄ amas me petrus
ait nō mutavit hñm vñ
rei abum. Et etia tñs dñs
inquit tu omnia scis. tu scis

enia amo te hoc ppta que
 norand putant quia non nulli
 alibantur aliud esse dilectio
 sue caritate aliud amorem
 aut em dilectionem accipie
 re esse in bono amore in malo
 et aut ne ipse auctores scias
 locutus esse certissimum
 et sed viderint ppho utru
 qua ratione ista discernat
 more in bonis rebus et
 erga ipse deum magnipende
 bri cor satis locum si pph
 tris religionis in re quare
 auctores ceteris omnibus his
 ostendunt non aliud dicit
 amore aut dilectionem vel caritatem
 insinuans fuit nam et amo
 in bono dicit iam ostendit
 ne quis constimet amorem
 in bono et in malo di
 lectum autem uero nisi in bono
 est dicenda illud attendat
 quod in ppho scriptum est et in
 caritate diligite iniquitatem odit
 omnia sua et illud apoli Jo
 si quis diligit mundum non
 diligit patrem in illo Ecce uno
 bono dilecto in bono et in malo
 amore aut in malo quia in
 bono iam ostendimus ne quisquam
 faciat legat quod scriptum
 est erunt enim homines se ipsos
 omnes amatores perire
 in utraque voluntas et bonus
 amor et voluntas pura in bono
 amor amor ergo in bono
 et quod amatur cupiditas
 et illud aut huius cor fructus

leticia faciens quod ei adu
 satir timor est id quod quod
 si accidet sentiens tristitia
 est pnde mala sunt ista si
 malus est amor bona si bonus
 quod dicitur de scripturis puenit
 quod cupit apoli dissolui et
 esse in bono. Et quod cupit aia
 mea desiderare iudicia tua
 uel sit accomodatus dicit
 desideravit aia mea cupisse
 iudicia tua et cupia sapie
 pducit ad regnum hoc in lo
 quidi optimi consuetudo
 ut si cupiditas vel cupia
 dicat ne addat cui rei non
 nisi in malo possit intelligi
 leticia in bono est leticia
 in bono et voluntate in bono et de
 dicta leticia in corde meo et
 adimplebis me leticia in
 voluntate tuo amor in bono est
 apud apoli ubi ait Tu hoc
 et tremore vitam ipsorum salu
 te operamur et noli aliam sapie
 si time Et timor aut ne sciat
 serpens eum sed ubi astucia
 sua sic in re metes cor nupa
 acuitate que est in bono de
 tristitia uero qua cytos inq
 eritudo appellat dolorem
 aut uirgilis u ait Gau
 dentem dolentem sed ideoma
 lui tristitia dicere quia e
 eritudo uel dolor uisitaans
 in corpore dicitur scriptu
 lesior questio est utru tuem
 possit in bono **um**
Quas em greci appellat

emparat latini aut id est
constancias nominat stoci-
tes esse voluerunt per tribus
perturbacionibus in animo
sapientis cupiditate vo-
luntate perlecticia gaudium
per metum cautionem. pro egrit-
tudine vero vel dolore quod
nobis vitandis ambiguitatibus
gratia isticia malum dicitur
negant esse posse aliquid
in animo sapientis. volun-
tas quippe inquit appetit
bonum quod facit sa-
piens Gaudium de bono a-
depto est quod utitur adi-
piscitur sapiens cautio
de vitis malum quod debet
sapientis de vitare tristitia
porro quia de malo est
quod iam accidit nullum
ante malum existimat
posse accidere sapienti nisi
in eius animo pro illa esse
posse dicunt Sic ergo illi
locuntur ut nolle gaudere
caute neget nisi sapientes
scilicet aut non nisi cupere le-
tal metueret quod scilicet et illas
tres esse constancias has
aut quatuor perturbaciones
secundum ceterane sim-
plices autem passiones
græce aut ille tres sicut
dicitur appellantur empathe
iste aut quatuor pathe hec
locutio utrum septem sit
aggruat ad quere quatuor
potui diligenter illud inue-
ni quod ait propheta Non est

gaudium impiis dicit dominus tan-
quam impiis letari possint po-
tius quam gaudere de malis
quia gaudium ipse bonorum et
piorum est Item illud meum
quoniam voluit ut faciat vobis
homines hec et facite vobis illi
ita dominus videtur tanquam
non possit aliquid male ul-
turpi velle vel cupere de
ipso consuetudinem locutionis
non nulli in preceptis addiderunt
bona et ita interpretati sunt
quoniam voluit ut faciant
vobis homines bona Cautio
enim putauerunt ne quisquam
inhonesta velit sibi fieri a
homines ut de turpionibus
taceat certe luxuriosa con-
uia in quibus se si cupere
faciat hoc preceptum a-
dheret impletum Et in
euangelio vnde in latini
in statu est non loquitur sed quod
voluit ut faciat vobis homines
hec et vobis facite illis Erro-
re propterea quia in eo quod dicitur
voluit id voluit intelligi bonum
non enim ait cupitis non in
his spectatibus locutio in-
ferenda est et interdum hec
utendum est et ad legimus
eos quorum aucti resultar-
fas non est ibi sunt intellige
ubi vult sensus alium etiam
non potest inuenire sicut sunt
que exempli gratia per
propheta per actionem quoniam

rursus enim nescit impios co-
 lere leticia et cum non est gaudere
 impiis dicit dominus unde nisi
 una gaude alius est qui ipse
 gnat et hoc ab omni parte
 rem quod negavit non tunc per
 hominibus ut quod ab aliis
 si fieri cupit hoc ab ipsi
 uant ut se ipsum turpitudine
 hunc voluntatem oblectet
 et ad saluberrimum verissimum
 et patet est quicquid est
 et faciat vobis homines ead
 et vos facite illis Et si unde
 nisi quia hoc loco modo quo
 iam ipse voluntas posita est
 ne in malo accipi non potest
 locutio uero usitatae quae
 uantat maxime consuetu-
 to sermone non utique dicitur
 nisi belle metiri omne men-
 tum nisi esset et voluntas
 mala animi puritate illa dis-
 tinguit quae praedicant quod
 est dicentes Pax intra
 omnibus bone voluntatis
 a quod habundanti additu
 bone si esse non potest nisi bonum
 aut magnum dicit apostolus
 ueritatis laudibus quod non
 gaudeat super iniquitate nisi
 imia ita malignitas gau-
 det et apud auctores seculorum
 rursus tunc istos uerbo in dicitur
 epistola ait enim cyclus ora-
 re amplissimus Cupio pres-
 onscripti me esse clementem
 imia hoc et bono posuit quibus
 am ipse doctus consistat
 imia non ad cupio si uolo

potius dicit debuisse con-
 tendat Porro apud teneam
 flagitiosus adolescens
 sana flagrans cupidine
 nichil uolo aliud inquit nisi
 perhymena quae uoluntate
 fuisse libidine rursus quae
 ubi secundum eius famorem indu-
 citur satis indicat ait
 namque dominus suo quatinus
 facit est te id dicit opam
 qui istum amorem quod animo
 amoneas tuos quia illud
 loqui quo nunc libido frustra
 attendat tua Gaudium
 uero eos et in malo posuisse
 ille ipse virgilianus testis
 est uersus ubi has quatuor
 per turbatores summa breuitate
 quod plerumque est hunc metuit
 cupit gaudent quod dolent
 dicit etiam idem auctor
 mala metis gaudia pro-
 uide uoluit cauet gaudet
 et boni et mali si ipse bene
 isti mali sicut hominibus
 seu recta seu perversa volun-
 tas est ipsa quoque et scilicet
 per quia scilicet in animo
 sapientis inuenire posse
 putauerunt et peritur in bo-
 no et maxime apud nos
 nam laudat Apollonius Cor-
 quod tristati fuerit perinde
 qualis et scilicet non eos qui
 percauerunt esse non potest ita
 enim dicit uideo quod et per illa
 et si ad horum tristat non
 nunc gaudio non quod et tristati

estis in primam contriti
em estis secundum ut in mul
lo detrimentum paciamus de
vobis que em secundum
deum tristitia e primam in
salutem operatur Ecce em ad
ipm secundum deum qristu
quanta pfecti in nob in d
triaz ac p hoc possunt sc
ci pro suis ptibus respo
de ad hoc unde ul utilem
esse tristitia ut peccasse
peniteat In anno autem
sapientis ideo esse no posse
quia nec pccm in emu ca
dit nisi pma qstet nec
ullu aliud mlu quod ppe
ciendo et sciendo fit et p
nam et alibi adem feru
si me de nomine hominis mēda
no fallit ad pbi btiū uidet
socrate disputante et ci q
miseresset q saltus esset
deinante fleuisse Hinc
ergo stulticia fuit causa
cūq hinc utilis optande
q tristitia qua homo esse
se dolet quod esse no debet
Stulti aut no stulti sed
sapientes aut tristem ce
non posse vni hys phis
q ad hanc qom de anni
purbationibus attinet
tam respondimus in noue
hinc opib libro ostendentes
eos non tam de rebus q
de vbiis cupidiores esse co
tepcos q ueritatē 10

Apuđ nos aut in pta q
tuas sacras sanas do
ctinas cuncte pte ciuitatis d
in hinc uite pagnatione p
deum vinctes metuit cupi
q dolent gaudent q Et q
vult est amor eos istas de
affectiones vras hinc metui
pena etna cupiunt vira e
naz dolent in spe quia ip
semetipis ad huc i gemis
ad op com cōspectantes re
de m p com corpis sui Gaude
mre qma sermo fiet qui se
tus est Absorta e moris m
toia Item metuit peccat
cupiunt ppeuare dolent
pccas gaudent i opibus b
ut em metuat peccat au
unt om hinc dabit magni
tas refragescet caritas m
toz ut cupiat ppeuare
diant quod scriptu e Eze
pseuauit usq in finem h
saluus cit ut doceat in p
auduit Si dixerimus qd p
no habemus nos ipos sed
cūq et vitas in nob no e
ut gaudeant in opibus b
audiant hilarem datorem
diligat deus Item sicut se
infirmas habuit metui
temptai cupiunt temptari
dolent in temptationibus
ut em temptai metuant
audunt Si quis pccup
tus fuit malis delicto v
qui spuales estis in sūti

inuicem in spū māsuetudis
 intendens tempm nec tū tēp
 tās ut aut cupiūt temptat
 auduit quendam uirū forte
 ciuitatis dei dicentē pro
 fame dñe tēpta me ure
 nescis meos. et cor meum ut
 eleat mēptatōnibus uidet
 pēru flente ut gaudeant
 mēptatōnibus auduit ja
 cibum dicentē omne gau
 dū dōstmate frēs mei cū
 mēptatōes vānās uidēt
 nō solum aut pōt semetipos
 tos mouetur affibus dñi
 cū pōt eos quos liberaui
 pōt t ne peat metuit
 dolent si peat et gaudet
 libentē illū quippe optm
 fortissimū vīdū qm in suis
 infirmitatibus gloriatur ut
 i potissimū qm memoremus
 em ad erā dei dōgetibus
 nouim⁹ doctoz gentiū in
 fide t ueritate qm t plus oī
 bus suis coaplis laboāuit
 e pluribus eplis plos dei
 ad eos tū qm pntes ab illo
 uidebant vōcē illos qm futū
 uidebant instruit illū mōp
 ius atletam xpi doctm
 ab illo vinctū de illo crucifixū
 cū illo gloriosū i illo mēpca
 to hūmū mudi om⁹ spectacu
 lum fuit t angelis t ho
 mībus legitime magnū
 agonem certantem t pal
 mā supne vocatōis in

antiora sectantem oculis
 fidei libentissime spectant
 gaude cū gaudentibus
 flere cum flentibus foīs
 hūit pugnas mīus mōdes
 cupientes dissolu t esse
 cū xpo. desiderate uidere
 vōnos ut aliquē fructū
 habcant t in illis sicut t
 mētē gentibus emulatoz
 sōz. et ipa emulacōe me
 tuerent ne seducantur
 eos mētē t acastitate
 que in xpo ē magna t pāz
 t qm mū dolore cordis
 de israhelit hūtem q ig
 norates dei iusticiā et
 suam uolentes consitūe
 iusticie dei nō essent sub
 iecti s solum dolore vī
 cedat luctu sui denūciante
 quibusdam qm ante pec
 cauerūt t nō egerūt pniāz
 sup i mūdiciā t formā
 hominibus sub hō motus
 hō affens de amōe boni
 t de scā caritate venietes
 s vicia notanda sunt
 suam ut ea quere uicia
 sunt virtutes vocentur
 s cū vīam vīam sequitur
 ipe affens qm ubi oportet
 ad hōet t omīs eas tunc
 morbosas seu viciōsas
 passiones audeat dicere
 vīam obrem etia ipē
 dñs mformā sui agere
 vitam dignat⁹ hūant

si nullū hūmāno omō pām adhi-
bit eas nisi adhibenda esset
inducit. Neq; in quo vñ
cāt hōis corpus & verus
hōis animo falsus erat
quāvis affectus tū ergo ei
in cū ista referuntur
q; sup dīa cordis iudeos
cū ita cōstatū sit q; dicit
gaudeo p; vobis ut credatis
q; lacrimas fudit. q; q;u
pūit cū discipulis suis
manducāe pascha quod
p; quāte passione hūis
fuit anima eius usq; ad mor-
tem nō p; utiq; referunt
vñ ille hōis motus certe
dispensacionis grā ita
cū voluit suscepit animo
hūano ut cū voluit fuit
est hōis p; quod
faciendū est cū vñ
& p; dū habem; affect-
iones hūmāne sunt nō
illius quā futura spāmus
et spe illis etiam muti-
cedm; itaq; aliquā quā-
vis inculpabili cupiditate
f; laudabili cūlitate moue-
amur etia; dū volum;
flem; habem; ergo eas
et hūane cōdicionis in fir-
mitate. Nō aut ita dū
hūis eius infirmitas fuit
optate. f; dū hūis iūte
infirmitate; gēmus si eas
omō nullas habeamus
nūc potius nō ite vñm;

vitupabat em & detesta-
ap; quosdā quos eadē
esse dicit sine affectione
culpavit etia; illos satis
de quibus ait Gustinus q;
simul cōtristatur & nō p;
Nam omō nō dolere nō
possum; dū sim; hoc
miserie p; p; quidā
apud seculi hūmānos
sit et dicit nō sine magni
mercede q; iūte
in animo sup; mōr
quo et illa que apathia
grece dicitur que p; latini
posset in passibilitas dīa
si ita intelligenda est
animo nō quippe mōr
accipitur ut sine hūis af-
fectionibus vñatur que cū
vñm accidit mōr
turbat bona plane & mō
optanda est. Sed nec ipa
hūis iūte. nō em qual-
cūq; hūis nō est f; maxie
p; multū q; mōr
p; Si dūm; q; pām
nō habem; nos ipos seducti
& uelitas in nobis nō est
Tunc itaq; apathia ista
q; pām in hōie nullū
nūc nō satis bene vñtr
si sine emne sine p; aut
q; se vñe q; iūte nō
id agit ut pām nō habet
f; ut ueniam nō accipiat
vñ si apathia illa dicenda
tū aut cōm; omō nō
nullus affectus emne hūis

scdm homines & quales nulla
quo tendunt in mortalitate
futuri sunt civitas porro h
est societas impiorum non
secundum deum sed scdm hoc
vincunt et in ipso cultu sit
gustatioque nature divinitate
doctrinas hominum demonum
ut sectantur hys affectibus
purs tamque moribus et per
turbacionibus quatitur
Et si quos tunc habet qui
moderati talibus motibus
et eos quasi tempore iudicant
sic impie supbi et elati
sunt ut hoc ipso sint in eis
maiores timores quo mino
res et si nulli tanto in aoe
quanto rariore vanitate
hoc in seipis adamaverunt
ut nullo prozsu eiganter
et coarctentur ne flectentur
et inclinentur affari sua
mortalitatem tota potius anut
tut qua veram assequuntur
iniquitate non enim quia
duru aliquid rem ideo aut
quia stupidu est ideo sanu
Sed utrum prius homo ul
prius homines duos cat
quippe quicquid habebant
istos affectus in corpore auali
ante peccatum quales in corpore
penali non habebimus in
purificato finito qz peccatum non
in merito queritur. Et em ha
bebant quo erat bti in id
memorabilis beatitudinis
loco id e paradiso. Quibus

tandem absolute dia bti
potest qui timore affiatu
uel dolo. Quid aut tunc
aut dolere poterant illi
mines mitatores tanta
fluencia bonorum ubi nec
metuebatur nec illa corpe
mala valitudo nec abera
quid qua quid bona volu
tas adipsitetur. nec me
qz carnes am de hominis fi
citer videntis offendere
amor cat inpturbatus
Deu atqz inter se fida et su
societate vincunt et qd ho
amor grande gaudium no
desistente quod amabat
adfruentum. Erat de mta
tranquilla pta qua man
nullu omo aliunde malum
quod constaret irruerat a
forte cupiebat prohibere
ad de se tendi qmge ma
bant ac p hoc et cupidita
et metus iam hic illos hoc
etiam in illo perturbabat lo
absit ut hoc qz istemus
isse ubi nullu cat omo p
Neque enim nullu peccatum e ca
que deus prohibet qrupsi
atqz ab hys abstine tunc
pene no amor iusticie a
sit in qm ut ante peccatum
ibi fuerit tale paty ut hoc
delicto admittetur quod
muliere dno ait Qm iudi
mulieres ad concupiscendum
eam iam inchoatum est e

in corde suo. Ergo felices
 erunt et nullus agitabantur
 per baculum amicos nullus
 eorum ledebantur in com-
 muni tam felix omnia pace
 his esset humana si nec illi
 valde quod etiam in posteris
 truerent nec quisquam ex-
 pugnitate quittet que
 dampnam recipiet atque
 ut permanere felicitate de-
 ut pulchre benedictione qua
 ditum est. Crescite et multi-
 plicamini perdestinatos suos
 his quod plerumque alia maior
 deditur que beatissimis an-
 gelis data est ubi iam esset
 certa scintilla peccati
 remeque modum et talis
 est vita sanctorum post nullum
 doloris laboris mortis co-
 pmetu qualis erit post
 hanc mundi corruptionem cor-
 re reddita resurrectione mor-
 tuorum sequitur. **¶**
 et quia deus cuncta presciuit
 et ideo homines quoque pec-
 catum ignorare non potuit
 sed id quod presciuit atque dis-
 posuit civitate sciam causam
 et bene asserere non sibi illud
 quod in maiori ignorantia pue-
 re non potuit quia in dei
 dispositione non fuit neque
 in hoc patet suo deum potuit
 turbare quod illud quod deus
 non statuerat mutare quod pulchre

cum deus presciendo utrumque
 pervenit id est et homo que
 bonum creavit quia malum
 esset futurum. Et quid boni co-
 pte de illo esset ipse futurus
 deus enim et si dicat statuta
 mutare unde tropita lo-
 cutus in scriptis suis etiam
 penitus legitur deus ubi
 illud quod homo speravit
 ut naturalium causarum ordo
 gestabat ubi illud quod
 se omnipotens fuisse presciuit
 fecit itaque deus prout scriptum
 est. Homo vero ac per hoc
 voluntatis bone non enim
 vult esset bona non habens
 voluntate. Bona igitur
 voluntas opus est dei
 cum ea quippe ab illo fuisse
 est homo mala vero vo-
 luntas prima quia omnia ma-
 la opera precessit in homine
 defectus potius fuit quidam
 ab opere ad sua opera quam
 opus nullum. Et ideo mala
 opera quia secundum se non
 secundum deum ut cor opem
 tanquam fructum malorum
 voluntas ipsa esset velut
 arbor mala aut ipse homo
 inquantum in se voluntas
 porro mala voluntas
 quoniam non sit secundum
 naturam sed contra quia
 virtus est cum eius nature
 est contra virtutem quod iam

iam natura non potest esse fi-
ca quā trahit de nichilo
non quā genuit creator
de semetipso sicut genuit
uerbum per quod facta sunt
omnia. quia et si dicitur pul-
uere deus formavit hominem ca-
dem terra omnis creatura ma-
teries omnino de nichilo est a-
nimā quoque de nichilo facta
dedit corpori tū factus est homo
usque adeo aut mala videntur
a bonis ut quibus esse simantur
ad deum vnde quā possit et
ipsis bone uti iustitia pro-
videntissima ceteris bona
tū sine mala esse possunt sed
deus ipse uerbum et simul
sicut omnis super ipsum cali-
gno sunt aerem celestis in-
uisibilis visibilis quod cetera
et mala uero nisi in bonis esse
non possunt quia nature
quibus sunt utique bone sunt
inquantum nature sunt de trahit
porro malum non ab ea natura
que accesserat ut ulla ei
parte sublata si ea que uia-
ta ac deprivata fuerat
sanata atque cor recta et
bunum igitur voluntas et
est vnde liberum ad vices patitur
quod non fecit tale datur
et adeo quod amissum pro
vicio nisi ad id potuit
reddi non potest vnde ueritas est
si bonos liberos tunc

vere liberi ceteris idipsum est
aut ac si dicitur Quos filius
saluos fecit tunc vere salu-
erit. Unde quippe liberati
vnde saluatur. Vnde bat-
itaque homo secundum deum in
paradiso et corporeali et spiritali
neque enim erat paradysus
corporalis propter corpus
et propter mentis non erat spiritalis
quo per maiorem et non erat cor-
poralis quo per maiorem
suis homo fuerit. Erat per
hic utrumque propter utrumque pos-
uero quod superbus ille angelus
ac per hoc mundus per eandem
superbiam adeo ad semetipsum
que superbus et quodam quasi
vanitatem fastu gaude sub-
quā esse subditus eligens
despirali paradiso cecidit et
amque lapsu perierit quod eius
per angelis dei angelus cui
effa sunt in libris vnde
et duodecimo huius operis sal-
quatum potui disputari in
la sua uersucia in hominibus
sunt serpe affectans quod utro-
stanti quod ipse ceciderit in
debat colubum in paradiso a-
pali ubi ad duobus illis he-
minibus masculo et femi-
nalia etiam foresta cetera su-
dita et innoxia uersabantur
aliquod lubricum et tortuosum
anfractibus mobile opus
suo quod grauiter per quod loquitur

eligat eoq; p angelica pnda
 p tamciorem q; naturam
 piali neq; ncia sibi subiecto
 et tamq; e femine aparte sz
 mione illius quanc copule
 m ipiens ut gradatim pue
 mit ad totu no esse miru
 sale credendum nec orado
 esse decipi. si in alieno cedt
 eroi. Sicut em aaron cr
 vati pto adydolum fabrica
 di no q; sensit inductus sed
 est abstractus. nec saloq;
 credibile est errore putasse
 volis esse seculendum sed
 banditus femineis ad illa
 scilicia fuisse q; pulsus
 i credendum e illu vrum
 sic femine vni vni homines
 e iuge coniugi ad dei leges
 h; credendum no tamquaz
 v; loq;ti credidisse seduc
 ti sed sociali necessitudine
 puisse. No em frustra dicit
 alius adam no e seductus
 mulier aut seducta est. m
 qia illa q; ei sepeb locutus
 et tamq; v; esset accepit e
 at ab vno noluit copacio
 diuini nec inq; moe p; nec
 ad min; reus si scis pri
 usq; peccauit vnde e aplu
 id aut no peccauit sed no
 e ductus nam utiq; ondu
 qm ubi ait p vni homines
 utrauit p; i m; Et
 paulo post ap;us iustitiae

inquit pualcaadom; ad
 hos aut seductos intelligi
 voluit qm id quod faciut no
 putat esse p; m. Ille aute
 scuit alioqn qm vni est
 adam no e seductus. si in
 q; p;us d;ne seuitatis in
 co falli potuit ut veniale
 credet esse qm sit. ac per
 hoc inco qm qmtr seduc
 ta e no e ille seductus si
 eu sefellit qm fuit indi
 cand; q; cat dictum; mtr
 qua dedisti michi ipa de
 dit michi e maducavi ord
 ergo plubus e si credend
 no sunt ambo decepti pec
 cando in ambo capti et
 e dyaboli laqueis mphi
 cati sequit^r. vñ
S que uo mouet cur
 alius p;is signatua
 no mutetur h;ana que
 admodu illa duos p;os
 homi p;uacade mutata
 e ut tante corrupdomi
 quataz uidem; atq; sen
 tim; et p; hanc subiacet
 morti ac tot e tant; tat;
 mterse q; trarys p; turba
 retur et fluctuaret affec
 tibus qualis in p;ado
 ante p;am licet m;oz p;e
 animali esset utiq; uero
 fuit. Si quis h; mouet^r
 ut dixi no ideo debet
 q;stmac leue e p;os
 illud fuisse q;missis q;ia
 m;ca f; est f; est

non quid mala nec noxia
nisi quia prohibita neque enim
quid quare mali deus in illo
tante felicitatis padio
crearet atque plantaret. Et
obediencia commendata est
imprecepto quod virtus in crea-
tura rationali malum quodam
modo est omni custodis quiri-
tutem quicquid sit facta est
ut ei subdita esse sit utile
primosam aut sua non
ei ubi a quo creata est facere
voluntatem hoc itaque de-
mo tibi que non edendo
ubi aliorum tanta copia
subiacebat tam leue pre-
ceptum ad obsequandum ta-
breue ad memoriam reti-
nendum ubi per se non
dum voluntati cupiditati
resistebat quod de pena
transgressionis postea sub-
stanta est tanto maiore mis-
eria violatide quanto
faciliores per observancia
custodiri sequitur. *Unde*
In occulto aut mali esse ce-
puit ut in aptam obe-
dientiam labent non enim ad
malum opus pervenitur nisi
precessisset voluntas mala
quod male voluntatis
mutum quod potuit esse nisi
superbia. Inimicum enim omnis
per se superbia est. Quid est
autem superbia nisi perversa
celsitudinis appetitio. Per-
versa enim est celsitudo de-
serto eo cui debet alius

heri principio sibi quodam-
fieri atque esse principium hoc
tamen mihi sibi placet. Sibi u-
ita placet tamen illo bono in-
bili deficiat quod ei mihi pla-
debit quia ipse est. Spontanea
est iste defectus quoniam si vo-
luntas maiore superioris in mul-
tibus bonis acerbis illustrata
ut videtur et attendebat ut
maius stabilis permanet mi-
nime ad sibi placendum au-
teretur ut de his tenebras
et frigeret ut vel illa non
vires subire seipset ul-
dei mandato ubi sibi ponere
voluntate putaretque per
malum transgressorem esse per
si vite sue scire non desere-
retur insonetate per
ergo opus malum factum est
hoc illa transgressio ut ab eo
tributo vestentur nisi ab eo
qui nihil erat. Neque enim fiet
ille fructus malus nisi a
arboris mala ut autem esset a
horum mala contra naturam
est quia nisi vitio voluntatis
quod contra naturam est
utique fiet sed vitio deperit
nisi de nichilo facta natura
per se atque hoc ut natura sit
eo quod quod adeo facta est ut aut
ab eo quod est deficiat quod
quod de nichilo facta est ne-
scit deficiat homo ut omni
nihil esset sed ut melius ai-
se ipsum ipsum minus esse

pua cat cum ei qui summe est
 nherabat. Relicto itaq; deo
 se in semetipso hoc e place
 bi non iam nichil esse est
 nichil apm qre bene su
 bi sedm scripturas sacras do
 mine appellantur omni sibi pla
 centes boni e em sursum
 re cor no in ad seipsum qd
 pupbie h ad dnm quod e
 bedie que nisi hmlu no
 t esse est igitur aliquid hmi
 litatis mne mo qd sursum
 nat cor et aliquid elationis
 uod deorsum faciat cor hoc
 uid quai cotraia uidet et cla
 dit deorsum et hmlitas sur
 um e pia hmlitas facit sub
 um supiori. Nichil est autem
 ipius deo et deo exaltat hmi
 litas q facit subditi deo et la
 co aut q in vicio est eo ipso
 essuit subiectione et cadit ab
 illo quo no e quid q supius et
 vltor cit infius et fit quod
 pome aduocasti cor ad co
 tollent. No em cu elati sunt
 et sub co tollent et postea de
 cent. Si ad co tollent de tut
 edi sunt ipm quippe co tolli
 am deici est. Quia p q mut
 nciuitate dei et ciuitati dei in
 hoc pgnati sculo maxime
 pmentat hmlitas et mchre
 ge qui e opus maxime pre
 dicatur qvatu q hinc vir
 tuti elationis uiau mch adu
 saio qui e dyd maxime dnu
 et sacris lris edocet p pto ista

e magna dnu qua ciuitas
 unde loquimur utraq; distibui
 vna s; pfectas pios homi
 altera impiorum singula quicq;
 ad angelis ad se pfectibus
 in quibus pfectis dat amor
 dei ac amor sui manifeste go
 apto q pto ubi sum e quod
 deus pfectu fiat dnu hoc
 no cepisset nisi iaz ille e pla
 ce cepisset hinc em et de
 lectauit qd dictu est. Erit
 sicut dii quod melius esse
 possent sumo udo q pnapio
 colendo pcedit no suu
 sibi coistendo pnapio per
 supbia dy em creati no sua
 uelitate s; dei dei pnapio
 fut dy plus aut appetendo
 m est qui dy suffice diligit
 ab illo qui ei vere sufficit
 deficit. Illud itaq; malum
 quo ad sibi homo placet ta
 qua sit et rone hinc autit
 ab eo hinc q ei si placet
 et ipe sit hinc. Illud inq;
 malu pfectis mabito ut
 sequetur hoc malu quod
 pfectu est inapto. Vm
 est em quod pntim e ante
 ruina exaltatur cor et
 ante gloiam hmlitur. Illa
 pfectu ruina que fit in occulto
 pcedit ruina que fit ma
 nifesto. Id illa ruina esse
 no putatur. Qm em co
 ultatione ruina putat ad
 iam ibi sit defectus quo e

relictus excelsus quibus autem
numa esse non uideat qui sit
mandati euides et indubitata
transgressio propter hoc deus illud
prohibuit quod ad esset admissum
nulla defendi potest ymagine
iusticie et audio dicere superbis
esse utile eadem in illi quod aptum
manifestum quod per am uide sibi
displicat qui in se sibi placere
occiderat Salubrius enim pe
ius sibi displicuit qui fleuit
qua sibi placuit qui presumpt
sit hoc dicit et facit per imple
facies eorum ignominia et
quodent nomen tuum domine in ut
tu eis placeas quodentibus
nomen tuum qui sibi placuerit
quendo suum

Sed et peior dabo quod super
bia qua etiam impii ma
nifestis suffragio accusato
conquiruntur sicut illi seduxit
me et manducaui primum hoc
quod et illa dixit serpens
seduxit me et manducaui et
ille dixit ager qua dedisti in
hoc unguis dedit aliquo et edi
usque in hunc sonat peticio ve
nie misericordia imploacione
dicame et am licti isti non sit
cayn quod commiserunt neget
ad hoc in superbia malum quod
refert quod spera fecit Sa
pbia mulieris in serpente
superbia in in mulierem
accusatio peccati qua accusa
as uerba ubi mandati dimi
apta est transgressio Neque enim

hoc ipse non ferent quia
mulier serpente suadente in
muliere impiente commisit quod
quid qua alio cui uel crederet
uel anteponebat non fuit
Quia ergo contemptus est
deus iubens quod crearet
ad sua ymagine fecerat quod
teus animalibus et posuerat quod
per se constituerat quod
omni copia salute quod posuerat quod
per se nec plures nec grauius
nec difficiliores conseruauit sed
breuissimo atque leuissimo ad o
diencie salubritate admanu
latum fuit quod ea creatura cui li
uitus expediret se esse dominum
mouebat iusta dampnatione su
secuta est talis quod dampnatio
ut homo qui custodiendo mun
dato futurus fuit etiam carne
lis fieri etiam mente carnalis
qui sua superbia sibi placere
dei iusticia sibi donaretur ne
scit in sua esset omni modo
sed a se ipso quoque diffidens
sub illo cui peccando quod
liberate qua quod prout diuini
misericordie quod ageret suauitatem
mortuus spiritus nolens et corpe
modum inuitus desertor et
uite etiam eterna in graui libe
morte dampnatus quod quod
modi dampnationis ut in manu
ut in manu putat in manu per
nescit quanta fuit in peccato
iniquitas nisi tanta erat in
peccando facilitas Sicut enim

ut quia
adventu
misit qu
et ordi
fuit m
ptus est
regnat
rat qm
lucet qm
quintu
ptus q
et gnan
uat f
mo ad
admu
na cu
se dnm
onaco p
amphac
iendo m
a carne
amiliu
placue
dctur m
mo molo
ffencien
qsent
it dmar
utitutem
us 7 cap
desertu
d liban
qsm
humani
ctui p
mpeccat
eat m
Quintu

abrasc no in merito magna obe
dia predicat quia ut occidet filiu
res difficillima est impata ita 7
impati ypo tanto maior mo be
dientia fuit quato id quod p
cessit pceptu est nullius diffi
cultatis fuit 7 sicut obedire se
amdi homib eo predicatur
quo fuis est obediens usq ad
morte ubi em e magis mobedia
pena yposita 7 res acrat de
facilis impata qd na satis
coplicet quatin malum sit no
obedie in re facili 7 tante pta
tis impio 7 tanto no treri
supplicio demqz ut breuiter di
cat m q pta pena quid mo be
dientie a mobedientia rtri
buta e Na que spm e alia
misera nisi adusub cu ipm m
obedientia eius ipsius atqm
uoluit q potuit quod quid no
pt velit supadysso em etia
si no omnia potat ante pta
quidq m no potat omnia que
volcat Vnde uco sicut i eius
stipe agnoscam 7 dma sp
oma testa homo dantati si
mlis fuis est Qm em emat
qua multa q no pt velit deu
sibi ipe i voluntas eius sibi
ipe amq eius coq mferat co
eius no obtepat ipo hancq
multo 7 amq pleriq tur
bat 7 co dolet 7 vtedat
7 mditur 7 quidq aliud pa
mmur quod no patemur
muti si voluntati mra mra

na omno atqz qomibus
ptibus obedunt. atem al
quid coo patiam quo fure
non sintur Quid mter est
unde du m p iusticia dnam
dei cu subditi seruic nolui
cad mra que nob subdita
fiat no seruendo molesta
sit quam nob deo non ser
uendo molestz nobis potui
esse no illi Regem sit ille
m ut nos suino corpis
indigem 7 ideo mra est
q reapimq no illius pena
q fecimq dolores qozro
qm dicit carnes amest
mcarne 7 qozat ne Quid
em cad p se ipam sme aia
ul dolet ul qrupiscit. f
qrupiscere cad dicitur
ul dolere aut ipse homo
e sicut diffemq ut aliquis
anime quod carnis affiat
passione ul appa ut faciat
dolore ul leuib uel uote
Bz dolor carnis tm offen
sio e anime dolor co carne
et queda abeius passio
ne dissensio sicut anime do
lor que tristitia mcarpat
dissensio e ab hys rebus
que nobis nolentib ac
adent f tristitia pleriq
predit metus que 7 ipe
in anima est non mcarne
dolore aut carnis non
precedit ullus quasi me
tus carnis qui an doloz

maene feneiatur volup
tate ued pcedit appetitus
quid qui sentitur maene
quasi cupiditas eius sicut
fames et sitis et ea q in gem
talibus usitatus libido no
miatur ad hoc sit gñale vo
cabulu omnis cupiditat na
et ipam inq nil aliud esse q
ulastendi libidine vctes
diffinierut quib no iniqua
homo ul quibus vndite
nullus est sensus ead rebz
mauatis nascat ut male
scribentes stilu callidat ul
calamul frangat natus
vñ et ista licet irrationabilior
tu quoda ulastendo libido
est Et nescio qmā ut ita
dixerim qual vmbra re
tributoms ut qui mala fa
ciunt mala patiunt Est igit
libido glaudr q iactana
mauipat Sunt multe va
rie q libidines qd no mul
te sunt iam nota ipa qd
uēo no sunt Et mō em fa
ale dicit quid uocetur li
bido duandi quā in plimū
valere mtyranos annis
etia ciuilia bella testan
michi uidet quod uocetur
ambicio

Quoniam igit sunt multaz
libidines rez in cu
libido dicit neqz aug rei
libido sit additur no fere
asplet animo occurre nisi

illa qua obstone pte corpi
ocutantur. Et aut sibi non
solum obstone vñ eam
inmense vendicat totumq
q mouet homines animi simul
affat tu carnis appetitu q
iuncto atqz comoto ut ea u
luptas sequitur. Quor maior
in voluptatibus corpi mu
la est ita ut moneto ipso
ipis quo aduuius puenit
extremu pene omnis aciei
et quasi vigilia cogitationis
obruatur. Et mō aut amu
sapie stōs qz gaudios qui
gales ages vitam sed pau
aplus memut. Sicut pñ u
poside insanti flicade et
honore no in morbo deside
rii sicut et gentes que igno
rat deū no mallet si posse
sme hac libidine filios pro
creare ut etiam hoc ferende
prolis officio sit eue menti
ea que ad hoc opus trata
sunt que ad modū cetā suis
quoq opibus distributa in
bra seruiret mita volunta
ta. sed ut ipsi amatores hm
uoluptat sue ad coibitus
quigales sue ad imudicias
flagitios ad voluerint co
mouentur. Et aliqui impor
tunus est nullo postente.
aliqui aut destituit inhyat
Et ad in animo qūpistencia

feruat friget in corpore
itaque ita in modum non solum
mandi voluntati verum etiam
astuendi libidini libido non
parat et tunc tota plerumque menti
obstanti aduersetur non iniqua
et aduersus seipsa diuiditur quod
noto quoque animo incommouendo cor
de seipsa non sequitur. **xxvii**
Verito huius libidinis max
ime videtur merito et ipsa
membra que suo quodam ut ita
dictum uirgine non omni ad arbitrium
in mouetur impude
la dicuntur quod ante peccatum homines
non fuerunt. Nam si uideretur scriptum
est. Nudi erant et non confunde
bantur non quod eis sua nuditas
esset non dum esset quia nondum li
bido membra illa preter arbitrium
mouebat non dum ad homines
mouebatur redarguendam suam
mouebatur. Cuius quodammodo do
testatur prohibebat. Neque enim ce
ci creati erant ut impentim
obsequio anima quicquid et ille
uidit animalia quibus noua
imposuit et de illa legitur
quod uideret nudum quia bonum lig
num in eis et quia placet o
culis ad uidentem patebant
ergo oculi eorum si adhuc non
erant aperti hoc est non attenti
ut cognoscerent quid eis nudu
mento gratie prestatum quoniam
membra eorum voluntati re
pugnare nesciebant. Quia
gratia inuota ut peccata inuota

obediencia prestatum po
tuit in motu corporis quedam
impudens nouitas unde
esset uiderens nuditas et
fecit attentos reddiditque quasi
flos hinc est quod postea quia
mandatum dei aperta suspensio
ne violant scriptum est
de illis et aperti sunt oculi
eorum et cognouit quod nudi erant
et confuerunt folia ficus
et fecerunt sibi perizoniata
campestra aperti sunt inquit
oculi ambo non ad uidentem
nam et ante uidebat sed
ad discernendum inter bonum
quod amiserat et malum
quo ceciderat. Unde et ipsum
signum eorum facit istam di
nostendam si ad uidentem
que uidentem tangitur de ea
re nomen accepit ut appel
laretur signum sciendi boni
et mali. Ex aperta enim mor
bi molestia euidentior sit
et uoluntatis sanitatis. Cog
nouit ergo quia nudi erant
nudati. Et ea gratia qua fiebat
ut nuditas corporis nulla
eorum lege peccati menti eorum
repugnanti quod inuideret hoc
itaque cognouerunt quod felicitas
ignoreret si deo ardentes
et obediens non quid essent
quod eos coget copiam in fi
delitatem et obedientiam quod no
teret perinde obedientiam ar
tis sue tamquam teste peccati

mobedientie sue consuevit
folia fici & fecerunt sibi
campestra. i. succinctoria
gemtaludram quod int
pretes succinctoria posuerit
Porro aut campestra la
tini quidem libum est si poco
dem quuuenes q mudi coez
cebantur in capopudenda
opiebant unde qui ita suc
cincti sunt campestratos
vulgus appellat q itaqz ad
uersus dampnata culpa
obedie voluntate libido
mobediente mouebat ve
candia pudenter coquebat
Ex hoc omis gentes qm ab
illa stirpe parate sunt us
qz adeo tenent insitum pu
denda velari ut quidam bar
bari illas corporis ptes nec in
balneis nudas habeat si
in eaz tegumentis lauant
p opacab quoqz nodie soli
tudines cu quidam mudi
philosophentur mude qz
nosophiste nominantur
adhibent in gemtalibus
tegmina quibus p cetera
membroz cauent *xxm*

Opus uero ipm prolubi de
tali pagitur no solum
in quibusqz stupris ubi late
bre ad subterfugienda qua
na uicia requiruntur vni
caaz in usu scoloz quaz
frena ciuitas licitam tur
pitudinez fecit quamvis ad
agatur qz eius ciuitatis
nulla lex vindicat deuitat

in publicis eaz pmissa atz
impunita libido aspectu tunc
candia naturali sine pmiss
lupanaria ipsa secretum fa
cilis qz potuit impudicia n
sive in ta phibitionis quan
impudicia remouet latibul
illius fedtatis Sed hanc o
ipsi turpes impudicie v
cant. Cui licet sint amatores
ostentatores esse no audent
Quid cocubitus coniugalis
qui scdm matrimonialiu p
cepta tabularz prouocando
fit causa liberos Rome q
ipse quaquaz sit liatus q
nestus remotu ab azbitris a
bile requit Rome omis fa
mulus atqz ipos eaz pany
phos et quoscuqz ingredi
qualibz natiudineqz misera
autemittit foras qua uel b
dim quibz quigi incipiat Et
qm sicut agit quida eaz ro
mani maxumus auctor eloq
omnia rre fra in luce se collo
cai voluit. i. appetuit sari
ut erubescat iudei Quibz en
nescit ut filij parentum qd
inter se quiges agant qm
quid ut eoz agatur tanti
celebritate ducunt uboz
Et ad agitur unde filij nati
nec ipsi filij si qui inde iam
nati sunt testes fieri pmissu
Sic em hoc rre fin ad sui
haz luce appetit amoz in
tu refugiat oculos Quid
spe nisi quia sic geritur

quod doceat a natura ut eo
quod pudeat qmitteretur a
pena sequitur. **XX**

Nunc est quod illi philosophi qui
veritate ipsius accesserunt
ram atque libidine viciosas
min ptes qfessi sunt esse co
p tunc pde atq; mozdmate
uouentur ad ea etia q sapia
petrai vetat ac p hoc opus
re moderatoz mente atq;
one qua ptem animi tiam
uelut in arte quadam ad q
as regendas phibent col
locatam ut illa impante
stis seueritibus possit mho
mine sapiente ac tpante fa
tentur esse viciosas et eas
ab hys rebus ad quas muis
te mouetur mens qpesendo
et cohibendo ifrenet ac re
uocet atq; ad ea pmittat
que sapie lege qfessa sunt
sicut vna ad exercendam ius
tam coheraone sicut libidi
nem ad ppagade prolis offi
cio. hec in qua ptes mpa
diso ante piam viciose non
erant no em contra vram
voluntatez ad aliq; moneba
unde necesse esset eas romis
tamqm firmis regibus ab
stine. Ita q mnt ita moue
tur et ab eis q tpant et iuste
et pie viuunt alias facilius
alias difficilius cu cohibe
do et rpnquado mortifica
di no est utiq; sanitas co
natua s; languidior ocul
pa ex autem ne opa alias

q; affectionum in quibusq; das
atq; sub no sic abscondunt
veanidia ut opa libidinis
que sunt genitalibus mebris
quid cause est nisi quia in
ceteris membra corporis non
ipse affectiones si que eis
qfenserit voluntas mouet
que in vso corp omno dnat
nam quibus quibus ubi emitt
naturus ul etia; queq; pout
non potest hoc face nisi lig
wa et manus iubente quo
damodo voluntate mouen
que mebra etia cu nulla
est mouetur eadem volun
tate. at uos genitales cor
pis ptes ita libido suo iuri
quodammodo mancipauit
ut moueri no valeant si
ipa defuerit et nisi ipa illis
ultra uel coacta fuerit
erit hoc est quod intueudu
oculos erubescendo deui
tat in q q fert homo spec
tantu multitudinem qm
miste nascitur homi q
uel vni aspectu et qu iuste
misteitur. **XXI**

Hoc illi canini philosophi hoc
est cuncti non uiderunt
proferentes contra qua
nam ueanidia quid aliud qm
cainna hoc e in mudam
nupudentez sinam ut s;
qm iustu est q sit in vxo
palam no pudeat id age
her in vico aut platea
qualibz quingalem q cubito
deuitae iuat in pudor nalis

opinio eius erroris. Nam et
si prohibent hoc aliqui glori
abundum fecisse dyogenem ita
putantes scita sua nobilio
rem futuram si in hominibus inco
rria in signum eius impude
cia figeret. postea cum cum
eis fieri cessasset plus quod
valuit pudor ut erubescerent
homines hominibus quod error
ut homines cambus esse simi
les affectaret. Unde et illu
ul illos qui hoc fecisse re
ferunt potius arbitror quod
cubentium motus dedisse o
culis hominibus notitiam quid
sub pallio gereret. quia quia
non pimentis aspectu potuis
se illas pagi voluptates
sibi enim philosophi non erubescerent
videri se velle quod ubi li
bido ipsa erubesceret surge
et tunc videmus ad hoc esse
philosophos timidos. hi enim sunt
qui non solum amantur
pallio verum et claua fe
runt. Nemo in corpore au
det hoc facere quod si aliqui au
si essent ut non dicam ut ibi
lapidantur certe aspiciuntur
saltem obnueretur. pudet
igitur singulis libidinis humani
sine ulla dubitatione nam
et merito pudet lucus quip
pe mobedia genitalia cor
poris membra solis suis
motibus subdidit et potius
voluntatis erupuit satis
evidens quid sit hominis illi
pudore mobediencie rebus

quod in ea parte maxime oportet
fuit apparere quia quia natura
que illo primo et maxime
indebitus est mutata pro a
cuius nobis nullus eruitur
quod cum omnes in uno essent in
commune principium pertrahit
est et dei iustitia iudicatum
dei gloria gratia insignis oportet
est itaque ut credamus. **P**
illos quingentos in paradiso
constitutos per hanc libidinem
de qua erubescendo eadem
membra tacerent impletura
fuisse quod in sua benedictio
deus dixit. Crescite et multi
plicamini et implete terram. post
quam quippe creata est hoc libidinis
postquam ea natura non
impudens amissa potestate in
corporis omnium parte seruicia
sensit attendit erubuit opu
lla uero benedictio in paradiso
ut quingenti crescerent et multi
plicarentur et implerent terram quod
et in delinquentibus manifestum
est antequam delinquerent da
ta est ut cognoscerent per carnem
filios ad gloriam quibus non
ad penam potius potius. Et tunc
homines perfecti illius que ma
xime sunt felicitatis ignari
non philosophi quod optati sunt et
per libidinem de qua iudicamus
ipsam etiam honestate erubi
te in paradiso non potuisse
quingenti filios operantur
alii septuaginta duas ubi le
gitur postquam puduisse
indutatis et pudenda esse

recta prorsus non accipientes
 & infideri iridentes alij uero
 quibus eas accipiant & ho-
 norant illud in quod dicitur
 Crescite & multiplicamini non
 secundum carnalem secunditate
 uolunt intelligi quia & sim-
 ilar legatur tale aliquid dicitur
 multiplicabis mamma mea
 uirtute ut id quod sequitur
 in genesi & implete terram et
 dominabimini eius terram intelligat
 carnem quam prout sua implet
 anima corpus maxime dominabitur
 in uirtute multiplicabitur
 carnales at affectus sine li-
 bidine que post peccatum exor-
 ta in spectu a fusa uelitate
 nec tunc nasci potuisse sicut
 necque tunc put necque in peccato
 futuros fuisse sed foris sicut
 & sim e. ita postea quam
 inde missi sunt ad quinguen-
 tos filios coierunt eos quod gemere
 runt sequitur *xxx*

Nos autem nullo modo dubitamus
 secundum benedictionem dei
 Crescite & multiplicamini & im-
 plete terram domini esse imperatores
 quas deus ante peccatum hominibus
 ab initio constituit orando
 masculu & femina qui sexus
 eundem utique in carne est
 hinc quippe dei opus etiam be-
 nedictio ipsa sub iuncta est illa
 ad septima dixisset masculu
 & femina fecit eos continuo
 subdidit & benedixit eos deus
 dicens Crescite & multipli-
 camini & implete terram

& dominamini ^{emg} eos 2° & 2° que oia
 quinq non modicement
 possunt etiam ad intellectum
 spiritalem referri masculum
 in & femina non sicut simile
 aliquid etiam in homine uno
 intelligi potest quia uidelicet
 in eo aliud est quod regit
 aliud est quod regitur sicut
 sicut euidentissime appa-
 ret inducitur sexus corporis
 masculu & femina ita crea-
 tos ut prolem quando
 crescerent & multiplicarentur
 & impleteret terram quare
 absurdum est reluctari
 recte enim despicit qui imperat
 & carne que obsequatur aut
 de animo rationali qui regit
 & irrationali cupiditate que
 regitur aut de uirtute que
 platiua que excellit &
 de actiua que subditur
 aut de intellectu mentis
 & sensu corporis sed apte
 de uinculo coniugali quo
 inuicem sibi uterque sexus
 obstringitur dominus uiterro-
 gatus utrum licet quatenus
 quod causa dimitte utroque
 qui propter diuinitatem cordis pro
 israelitarum moyses dicit
 promissit libellu repudij re-
 spondit atque ait Non le-
 gistis quia qui fecit abini-
 cio masculu & femina
 fecit eos & dixit propter hoc
 dimittet homo patrem &
 matrem & adheret uxori
 sue et erunt duo in carne

vna itaqz jam non sunt duo
sed vna res quod et go deus
quibz homo non separet
certu e igitur masculu et
femina ita pmitus insti-
tutos ut mte hoies duos di-
ucsi sexus viderentur et nomi-
vnu aut dicitur ut ppter qm ad
ul ppter origine femine que
de masculo latere ceta est
nam et aplos ppter pmiu
q deo instituyente precessit
exemplum singulos quoz
admonet ut viri uxores
suas diligant *vvv*

Ousqz aut dicit non
fuisse coituos nec qm
tuos nisi peccassent quod
dicit nisi ppter inuositatem
scors nam hoies fuisse pec-
catu si eni no peccando
soli remaneret quia sicut
putant nisi ut peccassent
gnare no possent ppter ut
no solu duo iusti homines
possent esse s multi nam
pam fuit quod si crederet ab-
surdum e illud potius est
credendum quod scors nris
quantis qplende illi sufficit
beatissime ciuitati tantus
existet et si nemo peccass
quantis nuc pdei gratia
demultitudine colligitur
paas quousqz filij huius
seculi quant et quantur
et ideo ille impie digne feli-
tate paxi si pam non
fuisse et diligendaz prole
quingent et prudendam li-
bidinem no habent sed
quo id fieri possit ne e q

demonstratur exemplo Rec-
ideo in modibile debet uide-
caaz illud vni sine qta libid-
voluntati potuisse seruire
cui tot membra nuc sunt
an vero manus et pedes no
ueniunt ad voluunt ad ea que
hoies mbris agenda sunt
sine ullo remissu tanta facil-
tate quanta et in nobis et i-
alys videmus maxime ad
facibus quozqz opm corpori
lud ubi ad goz te idam infu-
more tardiore q natura
agilior accessit industria et
non credimus ad opus qm
filios si libido no fuit que-
tato inobedie et tributa ei
obedient hominibus ad volu-
tatis nutu similiter et cetera
potuisse illa membra seruire
Romie cyced in libris den-
publica cu de impiorz dicit
disputat et huius rei simili-
dmem a natura hominis assi-
met ut filijs dicit imperari
corpois membris ppter obedi-
facilitatez viciosa uero am-
ptebat suos aplice impio-
heret et utiqz ordine nali an-
impat corpoi facilius quam
sibi vmpthi hec libido de qua
nuc differimus eo magis eru-
cenda existit quo amag ma-
net sibi efficacit impat ut
omo corpoi ut prudenda nu-
voluntas potius quam libid-
quoueat et si ita est p-
denda no essent nuc uero
pudet am sibi ressa acqz
no libeat nec omo corpoi

ei natura in inferiore subiect
 est. Qualis quippe affectio
 subiecti sibi resistit. ideo mi
 uidetur quia cum a se ipso vincat
 de se vincat et si inordinate
 atque viciose que. solus per
 bus que rationi subiecti debent
 in aptibus suis ac phor ut
 non est a se ipso vincatur
 Nam cum ordinate se ammus
 vincat ut inordinales motus
 subiecti rationi quod subdantur
 in. et illa deo subdita sunt
 iudis atque virtutis est in
 uidetur cum sibi animus viciosis
 sub phoribus non obtemperat quod
 id est corpus quod alter ab
 illo est atque infra illum est et
 minus sine illo natura non
 vivit volenti iubentique non
 dicit. Et cum alia membra retine
 voluntatem impio sine quibus
 illa que contra voluntatem
 ibidem coarctantur id quod
 appetit implere non possunt
 iudicia custoditur non a
 missa sed non promissa delectatione
 pati sunt remissum hanc re
 pugnantiam hanc volunta
 tis et libidinis iram vel de
 voluntatis sufficiens
 libidinis indigentiam paul
 dubio nisi culpabilis inobedi
 entia plerumque in paradiso
 in preno hrent sed volun
 tati membra ut cetera ita omni
 ta serviet. Ita genitale ardu
 vas in hoc opus creatum se
 minaret ut hinc terrarum man
 et quod modo de hac re nobis

volentibus diligentius
 disputare verumdia resistit
 et appellat verum honore per
 fato apud ab audibus poste
 tur id fieret nulla causa
 esset sed maiora que delinunt
 remota membris sensum co
 gitantibus attingent sine
 ullo timore obtemperant. libet
 sermo ferretur nec ipsa
 liba essent que docerent
 obtemperant sed quid quod inde
 dicitur tam honestum esset
 quod de aliis quod loquimur
 corporis partibus. et in quibus
 ergo ad habundantiam impud
 entiam accedit culpam et fugi
 at non naturam sed deo et
 sue turpitudinis non uba
 hinc inicitatis in quibus
 non facillime pudicibus
 religiosus loci ut auditor
 agnoscat donec infidelita
 tem refellam non de sectu
 rez in opus argumens sed de sensu
 tante legit enim hoc sine
 offensione qui non horret
 apud horrenda feminarum
 flagitia et perferentem que
 in mutaverunt naturalem
 usum in eum usum qui est
 contra naturam precipue
 quia non dampnabilem. res
 obtemperantem in sicut ille
 quicquid atque et pre
 hendimus in opus audire
 quatuor possimus hunc
 quod affectibus uba
 in sicut et obtemperant de utamur

Emmact igitur prolem
 vir suscipet femina gem
 talibus membris quoniam illud
 opus esset et quantum opus
 esset voluntate non libidine
 generatis neque enim ea sola
 membra monentur ad nutum
 que compacta et articulata
 sunt ossibus sicut pedes et
 manus et digitos unde etiam
 illa que mollioribus remissa
 sunt nervis cum volumus mo
 ueri agitando et perfrige
 re produci et torquendo
 flectimus et colligendo du
 ramus sicut ea sunt que ioc
 at facie quantum potest mouet vo
 luntas pulmones etiam ipsi
 omni nisi medullas molles
 sunt visceres et ob hoc antro
 pectoris committit ad spiritum
 ducendum ac remittendum
 uocem et emittenda seu modi
 ficanda sicut folles fabrorum
 seu organorum flantis respi
 rantis loquentis clamantis
 cantantis sunt voluntati
 obmittit quod animalibus qui
 busdam uolunt insitum est ut
 tegmen quo corpus omne
 vestitur si quid inuenimus
 loco eius senserunt ambi
 gerentur ibi tamen moueant
 ubi sentiunt nec solum in si
 dentes muscas uersus etiam
 ferentes hastas cutis tremore
 re discunt. Nunc quod quod
 homo id non potest ideo creator huius
 uoluit diuitibus donare
 non potuit. Sed ergo et ipse
 homo potuit obedientiam

etiam inferioris huius membris
 quia sua modestia perdidit de
 quod enim deo diffiale fuit fieri
 condeunt in eius carne etiam
 illud non nisi eius voluntati
 mouetur manus et hominem que
 remdam naturam non uimue
 multum ceteris diffacile et ipa
 ritate mirabiles nonnulli
 ut uolunt decipere facien
 tium que alij nullo modo per
 et audita uis credunt. Sunt
 enim qui et aures mouent ut
 singulas ut ambas simul
 sunt qui tota cesarem capi
 moto quantum capilli occu
 ponunt ad frontem. reuo
 cantur cum uolunt. Sunt qui
 coram que uoluerunt inuere
 bilit pluma et uaria paulu
 pectoris et tractatis tamquam
 de sacculis quod placuit
 tegezrimus proferunt. Sunt
 uoces auium pectoris quod et alio
 quorilibus hominem sic imitant
 atque exprimit ut nisi uideat
 distem omni non possunt
 nulli ab ano sine pedore u
 lo ita inuolans parbitrio so
 nitus edunt ut colla etiam
 parte tantum uideantur.
 Ipse sum optus sudare huius
 tu uellet. Notum est quod
 flere tu uoluit atque uerit
 lacrimas finde iam illud in
 to est inuolans quod pleni
 quod fies membra rectissima
 opti sunt. Presbiter fuit quod
 nonne reseruitur in proci
 calameis etiam quoniam ei plac

ut rogabatur aut ut hoc
 acit ab eis qui rem mirabile
 ora fave cupiebat adimuta
 ab quasi lamentantibus. nunti
 hominis voces ita se aufere
 at sensibus et iacebat simil
 mo mortuo ut non solum
 ellificantes atq; et pr
 uates minime sentie. si aliqu
 itaq; igne uideatur ad moto
 me ullo doloris sensu nisi
 ost modum excludere. Ad
 ut obutendo si no senaen
 o no moue corpus co pro
 abatur q; tamqua mdefic
 o nullus muemebatur an
 elitus homi tamen uoces si
 laius loquatur tamquam
 elonguquo se audisse postea
 eferbat. Ad itaq; corpus
 na mnt quibusdam licet in
 tunc corruptibili hac erup
 iofam ducuntibus uita ita
 nplensq; moramibus et af
 fionibus contra ufitatim
 tature mod mirabiliter
 eruiat quid cause est ut no
 redam ante modedie pany
 orruptionisq; suppliciu ad
 paganda prolem sine ulla
 bidine feruere uoluntati
 suane humana mebra potu
 re donatus e itaq; homo
 bi quia deseruit de m. pla
 zido sibi a no obediens do
 no potuit obedire nec sibi
 pme euidencior miseria qd
 homo no uiuit ut ut nam
 ut bellat uiuet btm se pu
 taret. Quic si tu esset si tur
 put uiuet **xxx**
Um qm si diligencius atte
 damus mst btm no uiuit

ut btm et nullus btm nisi iustq
 sed ead ipe iustus non uiuit
 ut btm nisi eo puenit ubi
 moi falli omo offendi non
 possit ei q; sit cetum ita sp
 fatus hoc em natura co
 petit nec plene atq; pfre
 bta est ii adepta quod co
 petit mnt uco quib homi
 pt ut btm uiuere qm ipm
 uiue non est in ptate uiue
 em btm moi cogitur et uo
 ergo uiuit ut btm qm no uiuit qdm
 uiuit uult. Et si ideo mori
 uelit no q; uiue sed ut post nolit
 morte melius uiuat nod
 ergo si btm uiuit si ad
 co quod uult moriendo per
 uenit vtm co uiuit ut ut
 qm sibi q; tpsit sibi q; mpa
 uit no velle quod no pt
 atq; hoc uelle quod pt poid
 ait terentius et uo non
 pt id fieri quod uis id uelid
 qd possit nec ideo btm est
 qm patient miser est bta
 quippe uita si non a matu
 no habetur. Porro si ama
 tur et habetur cetis om
 bus rebus excellentius nate
 est amet qm ipe hac a
 mandu est quid quid ali
 ud amatur. Porro si tm
 amatur quatinam ai dig
 na est non em btm est
 aquo ipa bta uita no a
 matu ut digna e fieri no
 pt ut eam qm sic amat
 non etnam uelit tunc ipe
 bta est qm etna est **xxv**
Uuebat et q; homo mpa
 dyo sicut uolebat q; de q
 qdm h uolebat

iussu erat vivebat fruens do
quod bono erat bonis vive
bat sine ulla egestate ita
semper vivebat sine inopia
adebat ne esuriret potus
ne sitiret lignum vite ne illu
sencata dissolueret nihil cor
ruptiois a corpore ut mor
bos ullas molestias ullas
cuius sensibus molebat nul
lus nutritus morbus nul
lus metuebatur potius secus
Summa in carne sanitas erat
in aere tota tranquillitas sicut
in paradiso. nullus estus aut
frigus sit in eius habitatioe
nulla corruptio itate ut timore
accidebat bone voluntatis
offensio. nihil omni esse
nichil maniter letum erat
Gaudium uero petuebatur
a deo inque flagrabat ca
ritas a corde puro et quia
bona et fide non ficta atque
se ter comque fide et honesto
amore societatis concordes me
tis corporisque vigilia et man
dati sine labore custodia
non lassitudo fatigabat
oculos non sompnus preme
bat in intermissione tanta fa
cilitate res et felicitate ho
minum absit ut suspicemus
non potuisse prolem fieri
sine libidinis morbo sed
eo voluntatis metu mo
ventur membra illa quod
recta et sine ardore illecebro
so stimulo tu tranquillitate
aut corporis nulla corrup
tione integritatis in fine
reperitur gemmo maritus uxoris

possit illud

Neque enim quia copientia pre
bat non potest ideo credendum
est quod illas corporis partes ne
ciget turbidus calor sed spi
ritus placidus sicut quibus esse
adhiberet ita tunc potuisse
utero quingis salua integ
tate feminei genitalis vi
semen immitti sicut nunc per
eadem integritate salua con
iugium fluxus mensura
cruidis emitti eadem quippe
potest in qua hoc potest etiam
etiam ad piendum non doloris quod
mutus sed maturitatis im
pulsus feminea viscera relaxa
Et ad fetandum et copiam
non libidinis appetitus sed
voluntarius usus natura
utramque quingit de rebus
quingit nunc piendum et idcirco
quamvis antequam eas piendum
quales esse potuissent quod
ut possimus tu nunc est ut
nra disputatio magis fre
ca que nos reuocat vcam
dia quod eloquentia que no
paris suppetit adiunctur
quod aut id quod dico nec
copiam fuerit quod copiam pot
runt quod potuissent per
voluntatem et per se de paradiso
ante meruerunt quia sibi
ope se inde pagantur inquam
lo arbitrio quemque quod
nunc ad ista quod corantur
sensibus occurrunt huiusmodi
nisi copientia libidinis im
pide non quod in placid
voluntatis sit est quod im
dit loquentem pudor

non solum de seipis vmetam
de non libertatis qd est eis lar
natur ostendens non em

non deficiat ro cogitatio imp
i omnipotenti deo summo ac su
creatori bono omni naturaru
voluntatu autem bonaru
duitori et remuneratori ma
lorum autem relictori et dampna
ri vniuersuq; ordinatori no
desuit utiq; consiliu quo cer
ni nrm cuius in sua scia pre
estmatio et iam qd damp
ato que humano sue imitat
impleret non eos in iustis
in quib; vniuersa massa tamq;
infecta radice dampnata e
et gra distet nec et libeat bo
no eis largiatur. no em
debita sed gratuita bonita
e tunc se quisq; agnoscit e
tunc multis malis cu ad
eos homi qd oia sit immu
nis. cu quibus illi iusta es
sent pena quib; cur ergo no
recedet deus quos peccatores
esse psumit qn quid in eis
et oia et quid eos culpa
necit et quid sua gra do
uacetur p ostendere nec
us illo creatore ac disposi
toe pusa mozdmacio delin
quencia rectu pateret et
inveniret

Proinde peccatores et angeli
et homines nihil agunt
quo impediantur mag
na opa dei qd quisiata oia
voluntates eius omni qui
provident atq; omnipotet
huc sua distribuit non
solum bonis verum etia malis
bene ut novit ac p hoc p
mitum pme inle voluntat
ita dampnato atq; ordiato

angelo malo ut iam bona
voluntate ultius no hret
bene utens deus cur non
permittet ut ab illo pimus
homo qui rous hoc est bo
ne voluntat creatus fiat
temptetur. quiquid sic
cat institutus ut si de adu
toio dei fideret bonus homo
malu angelu vinceret. Si
autem creatore atq; adiuto
rem deo supbe sibi placendo
deseret vinceretur incitu
bonu hns maducta dmta
voluntate ita malu uco
in desente deum volunta
te pueria quia et ipm fide
de adiutoio dei no quid p
sine adiutoio dei rectu
ideo ab hys dme gre be
neficijs sibi placendo re
cedere no habeat imptate
nam sicut in hac poteste
carne vnie sine adiunct
almicor imptate no e
Quo aut in carne vnie in
ptate e quid faciunt qm
se ipsos necant ita bene
in ea vnie sine adiutorio
dei etia in paradiso non cat
imptate erat aut imptate
male vnie s; bntudine no
pma pura et pda iustissima
scutura Cum igitur huius
futuri casus hnam deus
no esset ignarus cur eu
no fmet mundi angeli
malignitate temptari
nullo modo quid qd vin
ceret s; malum omni psumo
q ab eis semine ad iuta
sua gra idem ipe dyala

fiat scilicet gloria maiore vincte
sub ita finis est ut nec deum
aliquid futurum latet nec pre
sacendo quicquid peccat expellet
et quid interesset inter ipsam
cuiusque presumptum et sui tutor
angelice et humane rationali ca
tore quare copientia demra
ret. Quis audeat credere aut
dicere ut neque angelus neque
homo caderet in dei potestate
non fuisse sed hoc cor potestati
maluit non aufere atque ita
et quantum mali cor supbia
et quantum boni sua gratia habet
ostendere sequitur. *Primum*

Ecce ut itaque civitates du
as amicos duo firmiter
sed amor sui usque ad contemptum
dei celestem nec amor dei usque
ad contemptum sui demum illa
in se ipsa habet in domino gloria
illa enim quod ab hominibus
gloria. Hinc autem deus quod sac
testis maxima est gloria
illa in gloria sua exaltat ca
put suum. Hec dicit dominus suo
gloria mea et exaltas caput
meum. Illi in principio eius
ut in eius qua submittat
nationibus domandi libi
de dominatur in hac finit in
uicem maiestate et propositio
suetudo consulendo et subditi
obsequando illa in suis poten
tibus diligit virtute sua
hec dicit domino suo diliga
te ducit alius mea. Ideo in
sapientes eius secundum
homines vinctes aut corporis
aut animi sui bona aut utique

sectati sunt aut qui potuerunt
agnoscere deum non ut deum
nora uerit aut gratias agerent
sed euamenerunt in cogitationibus
suis et obscurati est in sapientibus
cor cor dicitur enim se esse sa
pientes et dominare sibi su
bia in sua sapientia se extollere
stulti facti sunt et inmutauerunt
gloriam incorrupti bilis dei
in similitudinem imaginis
corrupti bilis hominis et volu
erunt et quadrupedi et serpe
em ad humilitatem enim simul
lachryma adoranda ut dicitur
propter ut sectatores fuerunt
et coluerunt atque seruierunt
creature plus quam creatori
qui est benedictus in secula
In hac autem nulla est hominis
sapientia nisi pietas qua re
colitur. Verus deus id aspe
ctans primum ibi potestate se
non solum hominum verum et an
gelorum ut sit deus omnia in
bus. *Inapud talibus quidem*

De duobus ordinibus qui
in his humane in diuersos
fines ab uno parentis filis
carnis et filijs promissionis
De sterilitate sive que
dei gratia fecundauit. De te
renis civitatibus ut concerti
atione ut pace. De primo
terrene civitatis auctore
fructu eius in pietati rom
he in his conditor qui mani
cede vidit. De de languor
bus quos apena potest cur
are civitatis dei in humi

nte pēgnatōe pāuit aqua
 eo mēdente sanantur **de**
 ā tptmāia scēis cā q
 facmōe qcepto nec dei sūmo
 uocauit **vii** Enēro sūt m
 ayū mī pūapia qūs hūāni
 ondet ciuitate **viii** Ide uita
 inga hōmī que sūt ante
 diluuiū & deampliōi hūānōz
 oꝝpm forma **ix** De dūā
 mā inter hēbreos & nōs
 o dices videntur amōz mī
 ysonāe **x** De amōz mā
 ysaem cūqctas **xi** Silu
 uū uidet **xii** De o
 mione eoz qm pūmōz tpm
 omēs tā longēuos quam
 arbut fuisse non arduū
 An mēdūmāōe amōz
 hēbreoz mī quā septuagē
 a mterpū sit secūda auc
 oitas **xiii** De parilitate
 mōz qm ydēm qmz mī
 pacis & mpoibz sscūliū
 uauērmūt **xiiii** An credi
 bile sit pūi sūi vnos usqz ad
 x etate qua filios gnasse
 referuntur aqubitu conti
 misse **xv** De mīre quigēz
 p dissimile a subseqūentibz
 māius habuerūt pma q
 mbia **xvi** De duobus q
 vno genitōe pōzatis duoz
 pūibus atqz pūapibus **xvii**
 Quid significatū sit mābd
 & scti & enos quod appare
 at ad xpm & corpus eius
 i cāliam pūmē **xviii** De sig
 ficatōe que i enoch tūstace

mūatur **xix** De eo q cāgn
 succēssio mocto abrahā
 gnāōnes claudūt & m
 postēis & abēod pūe adāz
 noc decimq muenit **xx** De
 rōne qmēōrato enoch qm
 fuit filius cāgn totius qū
 lūz eius usqz ad diluuiū
 sit qmūata nāzō qmē
 mōrato aut enos q fuit
 filius scti ad cōdiciōis
 hūāne pūapū sit reditū
xxi De lapsu filioz dei
 alienigenatū mulierum
 amōe rapto vnde et omēs
 qceptis octo hōmibz di
 luuiū pūe mēuerūt **xxii**
 An credendū sit aūgelos
 substantie spūitālis aōe
 pēōsaz mulierz captos
 ea rōdēm misse quigē in
 qmbz gūgantes sūt
 creati **xxiii** Quid melli
 gendū sit eis qm diluuiū
 pēdendi erat dūz dūit
 erūt dies eoz centūy **xxiv**
 amū **xxv** De mā dei q
 mēōmūtabilem tūgūlli
 tatem mīlla mflamāōe
 pūrbat **xxvi** De archa
 qua noc iūssus est facē
 mōmibus xpm cādesaz
 q significat **xxvii** De archa
 atqz diluuiū nec illis esse
 cōsēciendū qm solaz
 hystōiaz recipiūt sūc alle
 gōica significatōe nec
 idis qm solas figuras
 defendunt repudiata hys
 tolā vēitate Capm **i**

De felicitate paradisi uel
de paradiso et de uita
primorum hominum eorum que per
atque supplicia multi multa
senserunt dixerunt et multa
res quoque secundum scripturas
multa libris mandauerunt. Nos
quoque secundum scripturas sacras
ut quod in eis legitur uel quod
de eis intelligere potuimus et
congruentes auctores de his re
bus in superioribus libris dixe
rimus. Enucleamus autem si ista
querantur multiplices atque
multimodas paruit dispu
tationes que pluribus intro
eunde sunt uolubus quam
hoc opus tempusque deponit
quod ita largum habet ut ne
momentibus que possunt requirere
sacros et scripturales pariter
ad introitum quia ca
paciores ad intelligendum
nos oporteat in morari. Az
bitur in patris nobis iam fecisse
magnis et difficillimis ques
tionibus de inicio uel mundi
uel anime uel ipsius generis hu
mani quod in libro genea distri
buitur. Vnde eorum qui secundum
homines. Alter eorum qui secundum
deum uiuunt quas etiam misti
ce appellamus ciuitates du
as. hoc est duabus societates
hominum quarum est una que
predestinata est in eternum
regnum ad deo. Altera sup
placitum eternum subire cum
dualis sed ipse finis est eorum
de quo post loquendum est. Huc
autem qui de uoluntate eorum sue

mangelis quorum nunc ignon
tur a nobis sue in duobus pri
mis hominibus patris deum est
michi uidetur eorum aggrederetur
conuersus quoque illi duo qui
ceperunt donec homines genera
cessabunt hoc enim unum est finis
tempore sue seculi in quo cedunt
morientes succeduntque na
tes istarum duarum ciuitatum de
quibus disputamus conuersus.
Natus est igitur prior cayn
ex illis duobus quibus huius
punctibus primus ad hominem ciuitate
tem. posterior abel ad ciuitatem
dei. Sicut enim in uero homine
dixit apostolus de populo quia no
primus quod spirituale est sed
dualis postea spirituale unde
nisi quisque qui de dampnata
spargine coarctatur primo sic
est de adu in libris atque carnalibus
quod si in christum inuadendo per
post bonum et spirituale sit
unum quod huiusmodi in
duc ipse cepit nascendo a
moiendo perire ciuitates
prior est natus ciuis huius
culi posterior autem ipse per
mis in seculo et primus ad
ciuitatem dei gratia predestinatus
gratia electus gratia perfectus
Deorsum gratia ciuis persum.
Nam quando ad ipsum attine
de eadem massa dicitur que
originalis est tota dampna
ta sed tamquam figulus deus
habet enim similitudinem in
imprudens et prudens nati
dicit apostolus eadem massam

accipe debemus per eum
quedam tunc civitatis yma-
go celestis civitatis effecta est
non se significando sed alte-
ram et deo servientem. **Requiritur**
enim propter se ipsam si propter aliam
significandam est instituta
et precedente alia significa-
tione et ipsam prefigurans
prefigurata est. Namque agar
ancilla sarre eiusque filius y-
mago quod spiritus ymaginis
fuit et qui insitum erant
vmbre luce veniente ideo
dixit liberam sarrem quam
significabat liberam civita-
tem cui rursus alio modo
significande erat vmbra si-
luebat. Erat ancillam et filium
eius. **Non enim** heres est filius
ancille tu filio meo ysaac
Et apud ait tu filio libere
Imeni ergo infrena civita-
te duas formas una suarum
pnearum demante alterarum
celesti civitati significande
sua pneia serviente pal-
ante quibus tunc civitatis
pneia viaata natura celestis
vero civitatis quibus per aper-
tato natura liberans gra-
vnde illa duntur vasa me
ista vasa me significatio
est hoc etiam in duobus filiis
abrahe quod unus de ancilla
que dicebat agar sicut erat
natus est ysmahel al-
ter est de sara libera sicut
repermissionem natus ysa-
ac uterque quod de sara a-
brahe Et illud genuit de

monstrans consuetudinem
Ipsi vero dedit promissio signi-
ficans gratiam. Ibi tamen
usus ostendit hic divinus be-
neficii commendatur. **My**
Sara quippe sterilis erat et
despauone proles saltem
de ancilla sua concipiens
fuit quod de se ipsa non se pos-
tribuebat. Dedit ea fetanda
viro de quo parere voluerat
nec potuerat. **Exegit ita-**
cia sic debuit de marito uti-
mre suo in utero alieno. Ita
tub ergo est ysmahel sicut ne-
tur homines promissione sara
utruisque usitata lege nature
ideo dicitur est secundum carnem
non quod ista beneficia dei non
sint aut non illa oportet. De-
cuius opifera sapientia attin-
git septimum. **A fine usque ad**
fine fertur et disponit omnia
suavit. Sed ubi significandus
fuit dei domus quod indebitum
homibus gratis gratia largi-
tur oportuit dari filium quia
nature non debebat. Co-
mpositus negat enim natura
iam filios tali quod homi-
nibus et femine qualis est
poterat abrahe et sara in
illa iam etate etiam mulierem
accidente sterilitate quoniam
in parere potuit quoniam etas se-
cunditati si etati secunditati
et defuit. **Et ergo nature si-**
affectus fructus posteritatis
debebat significat quod natura
quibus hanc pneia viaata a

hoc nunc dampnata inquit
re felicitatis in postero me
dat. rē igitur significat vñ
et pmissio natus filius
re cūc civitatis libere so
cos pacis etezne ubi sit nō
moz ppe ac puate quodamō
voluntatis si qm eodemqz i
mutabili bono gaudet atqz
omnibus vñ cor faciens i
perficio contors obediencia
ultat sequitur.

Terrēna porro civitas que
sempiterna nō ēit neqz em
id mōtremo supplicio damp
nata fuit iam civitas ēit her
it bonū suū cūqz sōrietate le
atur qualis esse dētalibus
ebus leticia pōt. Et qm non
tale bonū ut nullas angus
ias faciat amatoibz suis
deo civitas ista adūsus seipaz
clando diuiditur litigando
clando atqz pugnando et
ut mortiferas aut certe mor
ales victorias requirendo
tam oquacūqz sui pte ad
uersus alterā sui ptem bel
ando furroūt qm esse mōt
pennū cū sit captiva vires
et pquidā viciū sup bñs o
ollit. etia sit mortifera. Si
icō condicione cogitans casqz
qz qnēs qm accidere possunt
duzsis plus angitū quaz
is que puenierunt secundis
ebus inflatur tam mōdo
notialis est ista victoria neqz
in semp dñū potit p mado
is quos potuit subingare
omādo. Nō aut rē dicitur

ea bona non esse que qd ai
pistat her civitas qm ē tipa
in suo que hñano melior qai
pistat em trena qñdam pro
rebus in finis pace ad eam
namqz desolat puenit bel
londo qm si fecerit et qm re
sistat nō fuit pax cū quaz
nō habebant ptes mūicē
adūsantes. Et prolixo rebz
quas simul hñe potant in
felici egestate certantes har
pax requirunt laboriosa bel
la hanc adipiscitur que pu
tatur glorioza victoria qñ
aut vmaut qm tā mōtore
pugnabat quibz dubitet q
hulandaz esse dictolaz et p
uenisse obitalem pacem her
bona sunt et sine dubio dei
dona sūt. Et si neglectis me
hoibz que ad sapia per
tinet civitate ubi ēit victoria
etna et summa pace serua
bona ista sit occupiscantur
ut bel sola esse credantur
ul hñs que meliora credim
amplius diligantur. nāc ē
ut impia consēqz et que i
cāt augeat.

Primo itaqz fuit trena
civitatis conditor. fūa
da oram suū fūm tūc civi
tatis etezne mhar tñra pe
gnantez mūdencia vultz
ocadit vnde mīand est q
tanto post in ea civitate
condenda q fūat hñm tñe
ne civitat de qua loqmur
caput futūa et tam multoz
gentibus regnatura.

hinc primo exemplo et ut greci
appellat archetipe quedam
sui generis ymago Respondit
nam et illic sicut ipse facinus
quidam poeta memorauit il
lorum primo primo maduerunt
sanguine muni Sic enim condita
est romana quoniam occisus re
mus a fratre romulo romana
testatur hi scilicet nisi quod isti
terrene ciuitatis ambo ciues
erant ambo gloriam diuine
rei publice institutione que
bant sed ambo eadem tantam
quantam si unus esset hinc
non poterant etiam enim vole
bat dominando gloriam minui
utque dominaretur si cuiusque
ignis et uno quod se minime
reueretur ut ergo tota dominatio
hinc unus ablati est po
tius et scelere creuit in pe
ius quod in nocencia unus
esset et melius hoc aut frater
cayn et abel non habebat
inter se silem rem terrenam
cupiditate nec in hoc aliter
alteri inuidit quod cuius domi
tus fiet angustior qui al
tius occidit si ambo domina
tur Abel quippe non que
bat dominationem in ea ciui
tate que quod debet a fratre sed
inuidencia illa dyabolica
qua inuidet bonis mali
nec alia causa nisi quia illi
boni sunt illi mali Nullo
enim modo fit inuicem accede
re seu permanere consortio
possessio bonitatis ymo

uel possessor possessio boni
tas quam tanto lacus quoniam
concordius inuidia pocius
possidet ciuitas Non habet
denique ista possessionem quoniam
ea voluit hinc quem et ta
cam respicit ampliore quam
amplius ibi potuit amari
consorte Illud igitur quod inter
romulum et romulum diximus est
quod admodum aduersus se ipse
hinc ciuitas diuidatur aut
ex aut in cayn et abel inter
duas ipsas ciuitates dei et
hominum inimicitias denique
pugnatur ergo inter se mali
et mali boni vero et boni si
fieri sicut inter se pugnare non
possunt perficientes aut in
quod per se ita possunt ut boni
quique quod ea parte pugnatur contra
alterum quod etiam contra semetipsum
et in uno quippe homine eadem
concupiscit aduersus spiritum
sanctum contra carnem concu
piscit ergo spiritualis contra a
lium per pugnare carnalem
vel spiritualis sicut in se pugnatur
boni et mali vel et ipse a
cupit carnalibus inter se dei
bonorum non utique perfectorum si
inter se pugnatur mali et mali
donec eorum qui curantur ad
ultima victoria sanctas
ducatur **VII**

Tangit hoc et quippe illa non
obediencia de qua milibus
describitur per inobedientiam su
perbia et deo non natura
seruitus propter quod dicitur

facientibus bonis et confide
 re perque nate vinctibus in
 onera nostra portat et sit
 adimplebitis legem vbi
 ubi dicitur Corripite in ge
 nis confortamini pupillanimes
 sapite infirmos patientes
 clote ad omnes videte ne quis
 malu promalo alicui reddat
 tem alio loco si potuerit
 sit homo maligno delicto
 is qui spuales estis humi
 nodi mstruete in spu man
 ietudinis mterdens teipm
 e et tu tempteis Et alibi sol
 o occidat sup inacidiam
 ram Et in eion Si pecca
 it fr tuus corripe eu mter
 upsim Item de peccis inq
 us multos cauetur offen
 io aplus dicit peccates co
 r omibz argue ut et recti
 moez habeant ppter hoc et
 venia muicem danda ml
 a precipuatur et magna
 us ppter tenebras pater sine
 ma nemo potest videre
 eu ubi ille terroz qn uibe
 ius de ce mlud talentoz
 ede debita que illi fuerut
 elavata qn debitu denaiaz
 entu consuzo suo no relap
 uit et na similitudine ppo
 ita dms adicit atq aut Bu
 t vobis faciet pat vr celest
 di no dimiscit vmsqmsq
 su deozdibus vnt hoc
 no curatur cures ciuitat
 dei mhar trapegnantes
 et pater supne pnie suspna

pms aut stus opatur mtrise
 cus ut valeat aliquid medi
 ona que adhibetur qd mtrise
 Alioqn eia si deus ipse uteb
 creatura p sibi sub dita mata
 specie hmanu sensus alio qd
 hmanos sue istos corporis
 sue illos quos isti similli
 mos habemq mtrise n
 mteiore gra mteze regat
 atq agat mtrise pde p hoc
 omis pdraco ueritat facit
 aut hpt deus auasis mte
 ne vasa distez ncs dispea oc
 qua ipe nouit multu ocul
 ta si m iusta ipso qmpe ad
 uiuante malibus et latet bz
 modis ad pmm quod habitat
 m mebris nris quod potius
 iam pena p m est sicut aplus
 papit qd regnet mris
 mortali ad obediendum de
 scens eius nec ei membra
 ma velud iniquitatis az
 ma possideamus queritur
 admentem sibi ad mala deo
 regente qmiente et ad
 regens iniquitatis mtrise ha
 bebit postea sanitate p
 fca atq in mortalitate p
 cepta homo sine ullo pto
 m et na pace regnatez
Sed hoc ipm pms po vni
 cus adposuq ad deus
 locutus esset ad ea co mo
 quo pms hominu per
 creatura subiecta velud
 cois pms forma qgrua
 loqueba et m ci pmsuit

nonne q̄ceptum fecit in ne
cando fr̄e post uerbum dñe
admonitionib̄ impleuit. Ita
cū sacrificia distinxisset am
boz sacrificiū illius respiciēs
hūm̄ despicieñs q̄ nō dubi
tandum est potuisse q̄gnosci
signo aliquo attestante in
p̄bili et hoc ideo fecisset deo
quia mala erat opa hūm̄
fr̄is uēo eius bona. Coñfista
tus cayn valde et gaudit uol
tus eius. Sic em̄ septim̄ est
et dicit dñs ad cayn quāc
tristis fr̄is es et quāc gaudet
facies tua. Romes r̄e of
feras r̄e aut nō diuidas pec
casti quēste adde em̄ quāc
eius et tu dñabēis illius. In
hac admonitōe quā deus
ptulit ad cayn illud quid
quod dñm est. Romes r̄e
offeras r̄e aut nō diuidas
peccasti quia nō licet om̄
ul̄ unde sit dñm multos
seuos pepit eius obsecrātib̄
tū dñm̄ septuaḡ quāq̄
tractatur s̄m̄ fidei r̄en̄ et
id̄ teneat̄ p̄pone r̄e quāp
pe offertur sacrificiū ad off̄
deo uēo cui tū sacrificandū
est. Mo aut r̄e diuiditur
dñm nō distēmitur r̄e ul̄
loca ul̄ t̄p̄a ul̄ res ip̄e q̄
offeruntur ul̄ qui offert ul̄
cui offertur uel h̄y quib̄
ad uescedm̄ distribuitur
quod oblatiō ē in diuisione
sic distēcone intelligat̄
sue ad offertur ubi non

oportet aut quod nō ibi
alibi oportet s̄c̄e cū offertur
q̄n̄ non oportet aut quod i
tūc s̄ alias oportet. s̄c̄e a
id̄ offertur quod nūquā
magna penitus debuit. Sic
cū elēta sue eiusdem q̄n̄
r̄e tenet h̄o q̄ s̄m̄t que
deo sue ad eius rei que o
ta est sit p̄cept̄ p̄pham̄
aut quilibet que fas nō ē
fici. Inq̄ aut h̄o deo distē
cūc̄ cayn facile nō p̄t me
m̄ri. Et q̄m̄ ioh̄es ap̄lus n̄
de h̄y fr̄ibus loq̄iet̄ nō s̄
cayn inquit q̄i com̄aliḡ o
cat̄ c̄c̄ dat̄ intelligi p̄p̄t̄
deū nō r̄sp̄oisse in m̄m̄en
eius quia h̄o ip̄e male dū
debat dñm deo aliquid s̄c̄e
sibi aut se ip̄m quod om̄s f̄
cūc̄ q̄m̄ nō dei s̄ suam s̄c̄e
tes uolūtatē. I nō r̄e s̄c̄e
puer̄o corde uicētes off̄
rūt ad deo m̄ quo putat̄
eū redim̄i ut eoz nō opu
letur sanandis prauis op̄
ditatibus s̄ complendis et
ē p̄p̄m̄ frenē tūtat̄ deū
uel deos colere q̄bus adu
uantibus regnet in uictō
et pace frenā nō cāitate
p̄ulendi utitur s̄ dñand̄
p̄iditate. Boni quippe ad
utitur modo m̄do ut fr̄it̄
deo anali aut cont̄ ut fr̄it̄
m̄do uti uolūt deo q̄m̄ tū
eū ul̄ t̄e ul̄ res h̄manas a
iaz credunt. Om̄t em̄ m̄to
deceiōes q̄m̄ nec h̄o cred̄

Rogato itaq; eam q; super eiq;
 remanet sacrificiū nec super
 eū respiciat deus itaq; frēm
 bonū mutata mutū nō elatq;
 debuit emulā sed q̄ristatus
 ē et conadit solus eius h̄c
 p̄m maxime arguit deus
 tristitia de alius bonitate
 h̄c fr̄s h̄c q̄mpe arguēdo
 interrogat dicens **Quia** q;
 ristatus es et quāc conadit
 iacob tua anima em fr̄ mui
 debat deus videbat et h̄c az
 uebat **Quia** h̄mibus q̄m
 ab sconditū est cor altius
 esse p̄t ambigui et p̄sus m
 certū utru illa tristitia ma
 lignitate suam in qua se deo
 displicuisse didicit an fr̄s
 soluit bonitate que deo pla
 cuit tū in sacrificiū eius aspect
 sed rōnem reddens deus an
 eius oblationem accipere vo
 luit ut sibi ipsi potius merito
 quā ei fr̄s et merito displicet
 tū esset iustus nō rē dūde
 de hoc ē nō rē vūedo et in
 dignus cuius appbāctur o
 blatio quā esset ministroz
 q; frēm iustum gratis odiss
 ostendit nō tū eū dmittens
 sine mandato s̄cō iusto et bo
 nō quiesce inquit ad te inq̄t
 quē sio eius et tū dñabēis
 illius **Quia** quid fr̄s absit
 tū igit̄ nisi p̄m dīxat em
 peccasti tū demde addidit
 quiesce ad te em quē sio eius

et tū dñabēis illius p̄t quid
 ita intelligi ad ipsū h̄c
 quē sionem esse debē p̄m ut
 nulli alij quā sibi fiat tri
 buere debere q; peccat h̄
 est em salub̄s p̄mē medicina
 et bene petio nō mēdignā
 ut ubi ait ad te em quē sio
 eius nō subaudiat̄ eū sed
 sic p̄p̄ctis videlicet non
 p̄cedentis modo tūc em
 dñabitur quē sio p̄m si id
 sibi non defendendo p̄posue
 rit sed penitendo subiecit
 alioq̄n tū illi se iacet dñanti
 si patricini adhibuit ac
 cedenti **Quia** p̄m intelli
 gatur quē sio ipā carnalis
 de qua dicit apl̄s **Caro**
 cupiscit aduersus sp̄m in
 tūc carnis fructibus et mui
 diam quē sioat quā utiq;
 eam stimulat̄ et atten
 debat in fr̄s q̄m bene s̄
 auditur eū et ad te em quē
 sio eius ē et tū dñabēis
 illius **Cū** em q̄mota sūt p̄s
 ipā carnalis quā p̄m ap
 pellat apl̄s ubi dicit **Quia**
 ego opor̄ illud sed quod ha
 bitat in me p̄m quā p̄t
 animi etiā p̄m dicit esse
 mentosam nō que metem
 debeat trahē s̄ cū mēb de
 beat imperare eamq; abul
 latis opibus rōne cofibē
 tū ergo q̄mota sūt ad ali
 quid p̄p̄ra quittendū si q̄m
 escatur et obtemper̄ dīcti

aplo ne cohibeatis membra
vra arma iniquitatis p[er]
ad mentem domita & de
iuncta queritur et sub d[ic]
ro d[ic]itur hoc p[re]cepit deus
fuit qm facibus inuidie in
flamabat in f[er]m & quem
debucit cupiebat auferri
et m[er]ito inquit manus ab
scelere cōtine nō regnet pec
catum in tuo mortali cor
p[or]e ad obediend[um] deside[re]
eius nec cohibeas membra
tua iniquitatis arma p[er]
ad te em querisio eius d[omi]
non adiuuatur relaban
do s[ed] q[ue]rendo frenatur
& tu d[omi]nabis illis ut om[ni]
forissecus nō p[er]mittitur o
p[er]i sub p[re]late m[en]s regit
& bene noscentis assuefat
et c[on]tra in f[er]m non mou
d[omi]n[us] est tali aliquid meo d[omi]
d[omi]no libro & demuliere q[ui]
post p[er]m deo m[en]s gante
atq[ue] indicante dampnatores
accepit in serpente d[omi]n[us]
& in seip[s]is illa et m[en]tus
Cum em dixisset ei multi
plicans multiplicabo tris
tuas tuas & gemitu tuu
& in tristit[us] paries filios
deinde addidit Et ad uiru
tuu querisio tua & ipe tuu
d[omi]nabitur. Quod d[omi]n[us] est
ad cayn de p[er]o ul de uicio
sa carnis q[ue]rupia. hoc ip[s]o
loco de peccat[us]e femina ubi
intelligend[um] est vnu

ad regendas u[er]oem anno ca
nem regenti similem esse
oportet p[ro]p[ter] quod d[ic]at apl[us]
qm diligit u[er]oem sua se ip[s]u
diligit. nemo em unquam
carnem sua odio habuit &
nanda em sunt. hoc sicut m[en]
non sicut aliena dampna
da s[ed] sicut illa dei p[re]cepte
cayn sicut p[er]uicacior accep
t[us] malefcente quippe mul
tie uicio f[er]m inuidiat q[ue]
adit. Talis est t[er]re condit[us]
ciuitatis q[uo]d ergo signifi
cauit etia[m] uideos acq[ui]bus
xpus occisus e[st] p[er] pastores au
d[omi]ni que pastor om[ni]u p[er]o
p[er]signauit abel quia mali
goria p[ro]phetica est res p[er]
mitte d[ic]e Et quod h[ic]m ac
uersus faustum maniche
dixisse me recolo. **U**
tunc aut defendenda mu
ludet hystoria ne sit scrip
tura incredibilis que d[ic]it e
dificata ab uno homine ciuit
te co t[em]p[or]e quo nō plus quam
vni quatuor ul p[er]oeb tres
postea quā f[er]m f[er]o adit fu
isse uident[ur] t[er]ra i p[ri]mo homi
pat[er] om[ni] & ipe cayn & eius fi
lius enoch d[omi]n[us] n[omi]ne ip[s]a
ciuitas inuicuta e[st] & quo
hoc mouet p[er]oeb cōsiderant
non om[ni]es q[ui] aut esse potuer
s[er]ptore facere h[ic]m hysto[ri]e
nec habuisse nominare &
cos solos q[ui] op[er]is suscepti

rado postulabat ppositu q ppe
 ptoris illius fuit pque spūs
 cūs id agebat p successores
 rezta qnaciōm cōno ho
 me ppagatā puenie ad
 ubrahā ac deinde cōcūs
 eme ad pplm dei in quo dis
 mto accitib gentibus pre
 figuraretur et pmaarent
 omnia que de ciuitate ang
 etmū cū rignū et de rege
 cūb eodem qz cōditore xpo
 in spū pūdebant esse vctua
 ta ut nec de altea societate
 homi tacet quā trena dici
 ciuitatem quātū ei cōmeo
 vande satis esset ut ciuitas
 dei etiā sine aduersa qpatōe
 claretur. Cū igit septima di
 uina ubi et nū annos quos
 illi homines vixit quico
 rat ita cōcludat ut dicat
 de illo de quo loquebatur
 et genuit filios et filias et
 fecerūt fuerūt omes dies
 illius ut illius quos vixit
 anni tot et mortuus ē mū
 quid quia cōp filios et fili
 as non nominat ideo intel
 lige nō debet pta multos
 annos quibus tūc in seculis
 hūq pma etate vnebat
 nati potuisse plurimos ho
 mines quoz cōtibz condi
 possent plurime ciuitates
 et pūmū ad deū quo ista
 mppante qscpta sunt has
 duas ciuitates sub diuisib
 quibus pūmū digere atqz

distingue ut scōz sūm homi
 qor ē scāndm hominē vi
 uentū scōz sūm aut filios
 dei et homi sūm dei vūen
 tū gñones contpocentur
 usq ad diluuiū ubi ambarz
 societati distreco qreco
 qz narratur distreco quid
 q ambarz ciuitatū sepātū
 gñones quicōrantur vūq
 frade cayn altēus aut
 qui uocabat seth natus
 quippe fuerat et ipe de adā
 pro illo que frat ogadit cō
 creco aut quia mbonibz
 detēus dectmatibus tales
 vūmū fuerat ut diluuiū de
 lentur cōcepto iusto omi
 nomē cāt nōe et cūb quige
 et tribus filiis totidem qz mūbz
 mūbz qui hominē octo q
 illa omi vastacōe morta
 lū parāham euadē merue
 runt et igit septimū est
 et qgnouit cayn uxorem
 suam et concipiens peperit
 enoch et cāt edificans ciui
 tatez in nomē filij sui e
 notz. nō ē quid qis ut
 istū pūmū filiū genuisse
 credat neqz em hoc cōco
 putandū ē quia dictū
 ē qgnouisse uxore suam
 quasi tūc se illi pūmū
 quibendo mīscuisset et am
 et de xpo pūc omi adam nō
 tūc solū hoc dūm est qn
 cōceptū ē cayn que pūmo
 gēntū videtur habuisse

Sed etiam postea eadem
scriptura quod natus inquit ada
uorem suam et concepit et
 peperit filium et nominavit no
men filium illius seth. unde
intelligitur ita scilicet illam
scripturam loqui quibus non semper
nec legitur scilicet homines fuisse
seceptus non in solum cum
primus sibi socius uterque misceretur
Quod illud natio est argumeto
nec primogenitus prius existime
mus enodis quod eius nomine
illa civitas incepta est
non enim abire eum ipse aliquam
cum et alios habet diliget
cum patet ceteris amplius. Rursus
enim ut iudas primogenitus
fuit a quo et iudea cognominata
est et iudei. Et etiam si con
ditio civitatis illius ille filius
primus est natus non ideo
putandum est tunc eam prius con
dite civitati nomen eius in
positum quoniam natus quia nec
constitui tunc ab uno poterat
civitas que nihil est aliud
quam hominum multitudo aliquo
societatis vinculo colligata
Et ad illius hominis familia
tanta multitudinem creveret
ut haberet iam populi quantitate
tunc potuit utique fieri ut et
constitueret et nomen primoge
niti sui constituite imponeret
civitati. Tam longa quippe
vita illorum hominum fuit ut illic
memoratorum quorum et anni
tanti non sunt qui minimus vixit

ante diluvium ad septingentes
tos quoniam quaginta tres pueri
et amplius non gentes a
nobis etiam inscruent quibus neminem
ad mille pervenit. Quibus ita
dubitavit primum homines
etate tantum multiplicari po
tuisse genus humanum ut esset
unde constitueret non una si
plurime civitates. Et hoc
comici facillime potest. Quia
ex uno abraham non multa
amplius quadringentis et
mille multis ebraice gen
tibus creata est ut in populo
eiusdem populi coegypto socer
milia hominum fuisse referantur
bellicie uinctutis ut omittas
gentem ydumeorum non potuit
ad populum israel quod genuit si
cuius etiam nepos abrahe id
peraram quingem peritas
In obrem nullas pruden
tiam argumetorum dubitavit
carni non solum aliquam
verum etiam magna potuisse
condere civitates quoniam in tam
longo tempore preterebatur ut
mortalium nisi forte infide
quod iam culpa multitudinis
amicorum nobis ingratum quod
qua vixisse tunc homines sc
tum est in auctoribus nostris et
hoc neget etiam credendum
ita quippe non credunt etiam
magnitudines corporum long
ampliores tunc fuisse quam
nunc sunt unde et nobilissimus
eorum poeta virgilius de magni

apide que in agris limite
 in fortis illos tpm pugnab
 t rapuit & currit & mtoz
 it & misit mto illu inquit lecti
 us sp. cluce subiet qualia
 me homi pducit corpora
 ellus significas maiora tuc
 corpora pducit solere tellure
 ruato inq igit tpmibus re
 enolibus mundi ante illud
 obile diffamatu qz diluuiud
 de corp m magnitud me
 leruqz mredulos mdata
 vetustate sue pvm flu
 minu vadoz casus sepul
 fra quatu ubi apparuerit
 ul vnde reciderit mredibil
 magnitudinis ossa mortuoz
 udi ipe no solus sed aliqui
 mero in uterqz lutoe mo
 lare homis dentem tam m
 gentem ut si in moz dentu
 modulos minutatim cona
 detur centu nobis uidetur
 face potuisse sed illu gygan
 tis aliam fuisse credideri
 nam pt quod eat dimmul
 to maia qm ma tuc cor
 pora gygantes longe ce
 lis anteibant sicut alyb
 dende mris qz tpmibus rara
 quid si inqum ferme defuit
 que mod alioz plm pce
 dent plm scidus doctiss
 mus homo quato inq ma
 gis pntis scali vampsus
 mora corpora natura fer
 re testa qz ena homerz q
 memorat sepe carme fuisse

q questum non hcc uelud pce
 lica signeta dendenb si mlyf
 tolam fide tamqm maculoz
 nalu scriptoz affmment
 vñ ut dñi antiquoz mag
 tudm corpm inuenta pte
 ruz ossa qm dnturna sut
 etiaz multo postioibus se
 alib p dnt amozz auter
 mñstas cuiusqz homis qui
 tpmibus illis fuit nullis mte
 talibus docmmentis uenire
 moxpmctum pt. nec in ido
 fides sacre hmo hystorie de
 roganda e aug tanto impu
 dencius narrata no credm
 quato mplex certus pre
 mciata hspitum dicit
 in etiaz dem plmibus esse
 ad huc getem ubi dñetoz
 annos vuitur si ergo qua
 naz vitaz dñtinfates
 quas opti no sumz hodie
 hñe credunt mco gulta
 nobis loca cur no habuisse
 credant & tpm am uco ar
 dibile est alicubi esse quod
 hic no est & mredibile e
 alqm fuisse quod nnt est
 Quocirca & intra hebre
 ob & mox codices de
 ipso mño amozz nomulla
 uidet esse distancia quod
 ignoro qua rde sit fm no
 in tanta est ut illos ho
 mines ta longeuos fuisse
 distuciat Nam ipe homo
 pmq adam anteqm gmg
 net filiu qui e appellatus
 seth dñetoz triginta anos
 vixisse reputur mco diabq

in his. in hebreis autem centum
triginta prohibetur. si post
quam genuit septingentos
vixisse legitur in his octin-
gentos vixit in illis itaque atque
ita in utrisque universitatis su-
ma concordat ac deinde per-
gentes quoniam antequam
gignatur qui gigni que-
ritur in his vixisse apud
hebreos patet cum invenit
centum annos. Et postquam
est genitus idem ipse centum
in his quia in hebreis inven-
itur in his atque ita hinc
et inde non universitas quod
in scripta aut quoniam in
utque codices discrepat. In
septima vero ubi ille qui na-
tus est enoch non mortuus
sed quod deo placuit translatus
esse narratur eadem dis-
crepantia videtur aut annos
antequam transiretur secun-
dum utrosque codices hebre-
os sexaginta quique octava
generatio habet quidem nomen
tam divinitatem sed morem
ac dissimilem ceteris matu-
salem quippe quia genuit
enoch antequam gigneretur
qui in ipso ordine sequitur
in hebreos non centum in his
sed viginti amplius vixit
annos qui rursus in his post
quam cum genuit reperitur
additi. In utrisque sibi summa
universi non occurrunt. In sola
nova quoniam in annis la-
meth filii matusalem patris

anoc summa universitatis dis-
crepat si non plus viginti
et quatuor annos plus vi-
xisse in hebreis quia in his
codicibus invenitur. Nam
antequam gigneret filium qui
vocatus est noe semper in
hebreis quia in his post
quam cum genuit triginta
amplius in his quia in his
vixit sex illis detractis re-
tant viginti quatuor ut di-
citur. Per hanc autem discre-
pantiam hebreos codicum atque
morem videtur illa famo-
sa questio ubi erat matusalem
quatuor decem annos vixit
post diluvium quod putatur
in scriptura omnibus qui inter-
fuerunt solum octo homines
in arca quoniam quoniam
evasisse diluvium in quibus
matusalem non fuit secundum
codices cum more matusalem
patet quod gigneret illum quem
vocavit lameth vixit anno
centum sexaginta septem
et deinde ipse lameth ante
quam illo natus esset noe vixit
annos centum octoginta octo
que simul sunt trecenti quinquaginta
quique sex hys adduntur
sexcenti. Noe quoto cum
anno diluvium factum est qui fuit
nongenti quinquaginta quique
ex quo matusalem natus est
usque ad annum diluvii omnes
aut anni vite matusalem
nongenti sexaginta novem

putantur. Quia ad viviss
 annos centu sexaginta sep
 tē et genuisset filiu qui est
 appellatus lameth post eu
 centu vivit annos octingē
 et duos qui omēs ut dicitur
 ongenti sexaginta novē
 ut unde detract nonget
 iniquaginta quinq abozu ma
 iorem usq ad diluvium re
 manet. Vm quibus vivisse
 videtur post diluvium ppter
 quod nonnulli eu et si non in
 tra ubi omēs carnem quaz
 nūc in aquis natura nō sunt
 onstat fuisse deleta cu patre
 suo qui trāslata fuit aliquātu
 id fuisse atq ibi donet dilu
 vium pterit vivisse arbitrat
 volentes deinde fide codi
 cibus quos maioretz celebri
 nez suscepit ecclesia et crede
 re videtur potius quā istos
 iō hīre quod verū est. Quod
 em admittit quod nūc hī
 se potuit errare interpre
 id quē mea lingua esse
 ppter unde in māt p greta sp
 ora ista trāslata est. Sed in
 iunt nō esse credibile sep
 tuaginta interpretes qm vno
 simul tpe vno qz sensu inter
 pretati sūt errare potuisse aut
 ubi nichil eoz mteat volu
 isse mentiri iudeos vō dnm
 nobis mudent q lex et pphē
 ad nos trāserūt mutasse qda
 modicabiles suis ut nris mi
 meretur auctoritas hanc

opinionē ut suspensionem
 accipiat quisqz ut putavit
 de tunc tu nō vivisse ma
 iorem post eodem anno
 fuisse defunctu si vñ est
 q de nro anno 28 mēbris
 codicibus invenitur de illu
 aut septuaginta interpre
 tibus quod nūc videtur
 suo loco diligentius mēd
 est cu ad ipā tpa quantu
 necessitas huius opib postu
 lat qm coramda adiuante
 dno nōnā pnti em sufficit
 qom sed utroqz codices taz
 longas habuisse vitas illi
 em hōies ut per etate vñ
 qui de duobz quos solos tra
 hūc habuit pntibus pñus
 est natus ad cōsuetudā
 etia civitatez multiplicā
 gomū hūanū. **Vñ**
Neqz em illo modo audi
 endi sunt q putat alit
 annos illis tñbus qputa
 tos. i. tante brevitatis ut
 vñs annus in decē illos
 habuisse credatur. Quia
 ppter inquit cu audicit qst
 uel legat nongetos anos
 quēqz vivisse debet intel
 ligē nonaginta decem qp
 pe illi anni vñs ē in et
 decem mī centum illis
 fuit ac p hoc ut putant
 viginti tñm annos fuit
 adam qn genuit seth et
 ipse seth viginti agebat
 et sex mēses qn quillo natq
 est enos quos appellat

septuaginta ducentos quinq; an-
nos. qm sicut isti suspicant^r
quos ex pōmō opihonez
vnu annu qualem mūt ha-
bentq; indecem ptes illi dūi
debant et eadem ptes an-
nos uocabant quaz p rō
hret vna quadratu sena-
rū eo q dēus pō diebus
pferat opa sua in septimo
requiescet de qua re mli^o
vnderino sicut potui dīpu-
tavi pōies aut seni q mīs
quadratu senariū facit
triginta pō dieb sunt et
multiplicati decies ad tre-
centos pōaginta pueniūt
i. duodecim mēses lūiacēb
pōt quāz dieb em reliquos
qmbus solais annus implet^r
et dici quadratē pōt quē
quātiē ductu eo anno q
bissotūm nōnt vnus dieb
addiatur addebantur a-
uctēbus postea dieb ut
occurrēt nūs annoz quos
dieb romani mētalares uo-
cabant. pōmdeciam enob
quē genuit seth decem et
nouem agebant annos qn
coillo natus ē filius tanc
aliquos annos dicit scrip-
tura centū nonaginta et
decim pō pōmū gnōnes
mōmūb homi anni que-
morant ante diluuiū
nullus fere in nris codici-
bus inuenit quāu esset
centū annoz ul infra ul
ecia centū viginti aut
nō non multo amplius

genuit filiu sed qui imma-
tate genuerunt centū pō
aginta et q occurrit fuisse re-
feruntur et nūa nemo inq;
decem annoru hō pō triginti
filios. qui mīs et centū ap-
pellant^r nūs anni ab illis
homibz Sed in aīb sede-
im ē matura pubertat et
proli iam ydonea pōant
quos centū et pō aginta
annos illa tpa mēcupant
ut aut alit annu tūc fuisse
oputatu nō sit mēdibili
adiciūt q apud plerosq; si-
tōēb hystorie reperitur egip-
cios habuisse annū quatuor
mensum acaruanas pō
mensū lamuob tredecim
mensū plim⁹ secundus a-
comemorasset fuisse mētra-
quendaz mēsse centū q
quaginta duob annos al-
decem amplius alios dūc-
tōz annoz habuisse uita
alios trecentoz quosdā
ad quingentos nō nullū
ad octingētos etia pueni-
set omia iusticia tpm acci-
disse arbitratus est / alij q
pe mēuit estate decem ab-
annū et alterū hōeme. alij
quadripartiti tpiūb flautā
cazdec mēuit quos anni
trimeses fuit adiecit caa
alij egipcios quos pō
annos quatuor mēsum f-
isse supra dyoniso hūc fū-
liminasse annū Itaq; ap-

ob magnitudo et singuli milia
 annorum vixisse produntur
 ob uelut probabilibus argu-
 mentis quod non destructes
 idem sacre huius historie si-
 struere nitentur ne sit mir-
 abile quod ea multos annos
 vixisse referunt antiqui per sua
 sibi nec suade imprudet
 existimat ea aliquando spacio
 ab tunc annis vocant ut illi
 eadem sunt unus noster et decem
 in centum illorum hoc autem
 esse falsissimum dormiet
 uidebimus ostendatur quod
 integra facia non magis ta-
 endi uidetur quod credimus pos-
 se esse suspicio poteramus
 certe hanc assuetudinem quod
 hebreis codicibus videtur que-
 ritur quare ubi adam non du-
 centos triginta sed centum
 viginti annos fuisse repi-
 mando tunc genuit filium
 in anni tredecim noster sunt
 paulo dubio prius quam genuit
 undecim vel non multo am-
 plius fuit annos etiam per
 hac etate quare usitata
 ista nobis per notissima lege
 nature Sed huc omittam
 qui fortassis etiam qui creati
 et potuit. Non enim cum prius
 quia in fantes noster sunt fuisse
 fuisse credibile est Seth filius
 eius non ducentos quinque sicut
 nos legimus sed centum quinque
 fuit qui genuit enos ac per
 hoc secundum istos non habebat

undecim annos etatis etiam
 dicam decem eius filio qui
 cum apud nos centum sep-
 tuaginta repiatur apud
 hebreos septuaginta legi-
 fuisse qui genuit mala lect
 omnis quod huius septem si-
 tunc anni septuaginta noster
 cupabantur qui septem
 fuerunt sequitur. **Item**
Sed cum hoc dixero continue
 ore foret illud iudeorum me-
 danti esse de quo superius satis
 actu est. Nam septuaginta
 interpretes laudabiliter ce-
 lebratos viros non potuisse
 mentiri ubi si quera quid
 sit credibilis iudeorum gente
 tam longe lateque diffusam
 in hoc cum scribendo menda-
 cum uno consilio conspire
 potuisse et si alii munde-
 ant auctores sibi abstulisse
 ueritatem an septuaginta
 homines qui eadem ipso iudei
 erat in uno loco positos
 qui pro egyptiis ptolema-
 eos ad hoc opus abstulissent
 ipsam ueritatem gentibus alie
 ingenis mundisse et conitatos
 istud fecisse consilio quibus non
 uideat quid procliuus fa-
 cilis quod medat. Sed absit ut
 prudens quispiam vel iudeos
 inuisibiles peruersitatis atque
 malicie tantum potuisse cre-
 dat medicibus tam multis
 et tam longe lateque dispersis
 vel septuaginta illos medicos

vnos hoc de munda gen-
tibus ueritate vnu comutasse
consilium. Irredibilis ergo
quibus dicitur vnu pmi de biblio-
theca ptolemaei describi ista
cepit tunc aliquid tale fieri
potuisse in codice vno si pmi
tibus inde descripto vnde iam
lacus emanat ubi potuit
quod etiam esset scriptoris error
Et hoc in illa questione de
uita matursale non absurdu
est suspicari et in illo alio ubi
supantibus xxviii annis
summa non quoniam in hys at
in quibus continuat ipsius
mendositate similitudo ita
ut ante gentium filium qui or-
dini inserit alibi supsint
centum anni alij desint
post gentium autem ubi de-
erant supsint ubi superat
desint ut summa quoniam
hoc in prima secunda tertia
quarta quinta sexta septima
quoniam inueniuntur videtur
hinc quidam si dia potest error
ipse constancia nec casu
redolet si indistincta itaque
distinctas modis aliter se hinc
in codicibus graecis et latinis
aliter in hebreis ubi non ista
decentia annis plus additis
et postea detractis potest quoniam
nec continuata paritas
nec malicie iudeorum nec di-
ligencie vel prudencie sep-
tuaginta interpretum sed sep-
tois tribuat error qui de

bibliotheca supra de reg-
codice distribuent pmi
accepit nam etiam hinc ubi
nunc non facit intentum ad
quod quod facile possit inte-
ligi vel quod appareat ut
disti et negligenter distribu-
et negligenter emendanti
omnes enim sibi consistunt esse
discendum quod milia hominum trib-
us singulati hinc potuerunt
quoniam prodesse aliquid non pu-
tatur et quotus quisque homi-
est cui per summas utilitates
hinc appareat hinc uero ubi
tot contactas quoniam et
anni alibi assint alibi des-
et post natum qui quoniam
fuit filium desint ubi desue-
ut summa concordet minus
uelle per suade quoniam hoc fecit
deco innotissimos annos u-
se anti quos quoniam breuiss-
inueniunt et hoc de matu-
tate pubertatis quoniam ydona-
filius quoniam conueniunt
ostendere atque deco in illu-
centum annis deinde modis in
summandos putat inordinat
ne homines tam diu uiuiss-
in eodem reape nolent de-
dit centum ubi quoniam
filiis abilem non inueni-
etatem eodem post gentium
filios ut congruet summa de-
trahit Sic quoniam uoluit
credibile facere ydona-
generande proli conueni-
as etatem uiuentium singulis

et aut in porta gnone non
 pat hoc ipm est quod mag
 nouet ideo illu fuisse imy
 et qua dymq postulat
 oia no fecit ubi no postula
 et Inuenit namqz in eadez
 gnone apud hebreos uoy
 iareb antequa genuiff
 mox centu pdaqmta du
 es annos qm scdm illaz uoy
 reuud amoz fuit am spo
 am et aliquot mny quaz
 ieres duo que iam etas
 pta e adqngnendum et
 ideo adde centu annos bre
 eb ut mri viginti spo fient
 te no fuit nec post natu
 noch eos detrahe quos no
 gderat ante natu Sic
 actio est ut illic nulla esset
 itez ro diceb utroqz vaictas
 sed uursus mouet cur in
 itaue gnone antequam
 ematusalem nasceretur la
 noch ai apud hebreos legat
 centu octoginta septem mri
 inueniuntur in codicibus nos
 ab ubi poaus addi centum
 et post gemitu lameth
 plenda resatuit ad summa
 in in codicibus utroqz no
 strepat Si em centum
 et ptaqmta annos ppter
 subertatis matuitatem de
 et septem uolebat intelli
 gi scdm magis adde ita mag
 etrahe iam debebat quia
 inueniat etate ydoneam
 quoni filioz ppter qua ma
 tis illos centum annos ubi

no inueniebat addebat hoc
 aut de viginti annis mto
 putacimus casu mēdo stat
 acade potuisse nisi eos p
 pus detraheat rstituer
 turact postea ut sume que
 niret integritas An forte
 astucius fm est estimand
 ut illa qua centu anni sub
 solent additi et postea de
 trahi occultachur industa
 ai et illic ubi nate no fiat
 non quid de centu am
 vmpm de qntulocumq mto
 pus detracto post reddito
 tale aliquid fiet qz quolibz
 ym adpriet pue creditur
 sue postremo ita suo no
 ita sic vta fici nullo mo
 dubitauerim ut ai dmez
 sum aliquid utrisqz codicibz
 inuenit quicquid ad fide m
 rez gestaz utroqz esse no
 pt ym ei singlbe poaus
 creditur vnde ad in alia
 p mte ptes fca hyslacio
 ram inqmbusda etiam co
 dicibus grecis tribus et
 vno latino et vno etiam
 syro inter se consenientibz
 inuentus e matusalem
 spo annis aut diluuius fuis
 se defunctus **om**
Iunc iam uidcamus
 quo nam modo curret
 possit ostendi no ta breues
 ut illi decem vms esset
 m f tante pluxitatis an
 nos quate mte habemus
 quos utiqz mntuqz confi
 at solis in illos honi

uita plurima computatos
sexcentesimo nempe anno
uite septimum est finis diluuii
Quia ergo ibi legitur et aq
diluij fra e sup traq septe
cesimo anno uite noe secundi
mensis septima et uicesima
die mensis si annus ille m9
quales decem faciunt vnu m9
triginta soo habeat dies
Tantillus quippe annus si
antiquo more hoc nome ac
cepit aut no hie mensis aut
mensis eius est triduum ut
habeat duodecim menses
quo igitur hic dam sexcen
tesimo anno secundi mensis
septima et uicesima die
mensis nisi quia tales qua
les nunc sunt caa tunc erant
menses Nam quo pacto
alio uicesimo et septimo die
secundi mensis diceret ceptu
esse diluuium / deinde postea
in fine diluij legitur et
sedit archa in mense septio
et septima et uicesima die
mensis sup motes ararat
aqua autem minuebatur
usq ad xpmensem Inon
decimo aut mense pma die
mensis apparuerunt capita
montu Sic igit tales me
ses erat pto et anni erat
quales nunc habemus menses
quippe ibi triduam viginti
et septe dies hie no poterant
aut si ps tricesima tridui
appellabatur dies ut oia
proportionem minuantur ergo
hec toto quater duo mo

finis est illud tam grande
luuium qd memorabatur factu
quadraginta diebus et no
tibus qm hanc absurdita
et ueritate ferat pinde re
moncatur hic error qm q
iectura falsa ita libe aspi
re septuaginta nunc fidem e
alibi destruat p p sub tan
ciam tunc dies fuit quat
et nunc est quem luna rep
viginti et quatuor hore
urno curriculo nocturno
qz detrahat Tantus mes
quatus et nunc est que sim
cepta et finita concludit
annus quatus et nunc est
quem duodecim menses
nunc additi p p ansum
larem quqz diebus et qui
drante qsimant qm se
centesimo mtenore uite
silis erat mensis eius m
ps uicesima et septima die
qn cepit esse diluuium inq
dus quadraginta totum
ingentes pluuie memor
qm dies no bmas ac pau
amplius horas habebant
si uicenas et quatuor die
nocturnas hie factas ac p
tam magnos annos ui
runt illi antiqui usq an
plius qm nougentos q
tos postea uis it abrah
centu septuaginta et po
cu filios eius ysaac centi
octoginta et filios eius ia
cob ppe centum quadragi
ta et quatus interposita

aignanta etate moyses ceti
 v gmti 7 quatos etiam munc
 vunt homines septuaginta ul
 otoginta ul no multo ampli
 us de quibus dicitur amplius
 eis labor 7 dolor qllh udo
 nior valetur que int codi
 cis hebreos inuenit et mos
 naq de hac antiquoz lon
 guitate dissentit 7 si quid
 sita diuersis ut om esse ut
 possit veris gestas fides
 aca lingla repetenda e
 aqua interpretatu e quod
 fitemus etne facultas emy
 ualentibus ubiq qctuo psto
 no si vacatq septuagm
 mptes implimis que di
 rza dice uidentur qhebre
 codicibus emedae ausus
 nemo non em e illa di
 rztas putata mendositas
 nec ego ullo modo putanda
 quismo sed nisi non est sap
 tis error aliquis eos dmo
 su sensus ubi esset consen
 suens ueritati 7 pducans
 uitate no interpretandu mu
 nere sed pphatid libertate
 dit dicere noluisse Credend
 unde merito no solu hebre
 om ena ipis cu adhibet
 estonia de septimis uti a
 dita inuenitur Sed hinc
 ne oportuore loco si deus
 diuicet promisi diligencius
 cautus aut quod instat
 opediam Non em ambige
 est qd homine qui opmo
 omne pmo e natu qn ta

du uuebant potuisse qsti
 tui ciuitatez sane terrenam
 non illaz que dicitur ciuitas
 dei de qua ut scribemus la
 bore tantu hinc apib m
 manib pmpsimus **xx**
O uet ergo aliquis itane
 credend est homi filios
 generatus nec hntem po
 tiam cotinere centum et
 amplius ul secundum he
 breos no multo mnt octo
 gmta septuaginta sagitta
 annos aduocandi ope va
 cuisse aut si no vacaret
 melius probis qmque potuisse
 her questio duobus modis
 soluitur aut em tanto scior
 fuit pporne pubertat quato
 uite totius maior anno si
 tab aut quod mgy uideo esse
 credibile no hic pmo genti
 filij qmcorati sunt Sz quos
 successionis ordo postebat
 ut pueniet ad noe aquo
 rursum ad abraha uideus
 esse puctu ac deinde usq
 ad certu articlu epis quatu
 oportebat signa etia qno
 inbus qmemoratis cursu
 gloiosissime ciuitatis mgy
 modo pgnatio 7 sup na
 priaz requiritis qd uod em
 negat no pt pax omi cayn
 qd quatoe mais 7 fcie natq
 est Neq em illo natu
 duisset ada q diuise legi
 acqui sui homines pdeny
 nisi illis duobz ipe fuisset
 homo nascendo additus
 pmo huc secutq abel que

maior frat' occidit p' signa
tione quid p'gnantibus ciui
tatis dei q' ab impijs & quo
dammodo terribilibus & ter
ribilibus diligentibus & ter
rene ciuitatis terra felici
tate gaudentibus p' secures
iniquas passura fuerat of
fendit q' quot annos erat
adam tunc eos genuit non
apparet Exinde dixerunt
quoniam alie de cayn alie
de illo qua genuit adam in
eius successione que frater
occidit & appellauit nomen
illius seth dices ut scriptum
est Suscitauit enim michi deus
semen aliud pabel que oc
cidit cayn Et itaq' iste duc
senes scies quoniam una de
seth altera de cayn has
duas de quibus agimus dis
tinctis ordinibus insinuet
ciuitates una celestem mit
tis p'gnante altera terrena
terribilibus tamquam sola fuit gau
dijs inhiantem ul' m'gente
nullus de proge cayn
cu' diuina sit g'niata ada
usq' ad octaua quoniam q'
annos fuisse oppressum
est q' genuit enim q' co
memorato post enim Ro
luit enim sp'us dei m'tere
ciuitatis quoniam t'p' d'ndre
an diluuium f' m'lestas ma
luit tamquam essent m'cia
dignos p'p'os aut seth
q' natus est non quid ta
ti sunt anni prius eius sed

iam genuerat alios & utri
p'los cayn & abel affirmari
quid audeat Non enim quia
soli notati sunt p'p' ordines
quoniam quas quicor' op
tebat deo q' uidet debet
solos tantum fuisse q'
tos adam Enim enim p'len
cooptis om' nomib' q' cet'is
legat' cu' genuisse filios &
filias quota fuit ista p'les
eius / quib' p'sumat asserere
si culpa temeritatis culat p'
huit quippe d'mitus ad mom
dice post qua seth natus
Suscitauit enim d'ns sem
aliud pro abel q' talis e
futuris q' implet ip'sus sa
tute no' q' ip'e p'p' post e
talib' ordine nascetur dei
de q' scriptum e' u'bit aute
seth q'q' & ducet os a no
ul' seminu' hebreos q'q'
centu' annos & genuit en
quib' possit m'p' m'cedat
asserere huc eius p'mogi
nitu' fuisse ut admirantes
mito requiam' q'no p' tot
annos etia' nimis agunt
sine ullo p'posito g'menae
no' genuerit quigatus q'
quid etia' de p'p'o d' legi
& genuit filios & filias et
fuit dies seth duodecim &
nonaginti anni & mortui
est atq' ita deinceps quoz
anni g'memorantur nec filii
filias q' genuisse reatenti
ac p'p'at no' apparet o'mo
utru' q' nominat' gemit' ip'si

fit primogenitus ymnus uero
 quod incredibile non est patres iob
 esse tam longa aut impu-
 bres fuisse aut coniugibus
 amisse ut fetibus nec illos
 esse filios primos eis natos
 fuisse incredibile est. Et in facie
 potest historie adnotare vitam
 quod cum ipse diluvium finem
 et successores generationum pie-
 tatis temporibus intendit per
 uenit eas utque commemorat
 in qui primus suis pontibus
 ferunt si que in pagaco mis-
 sime venerunt exempli
 quod quo ad fiat apud ali-
 quod in pona in nullus
 ambigat si potuisse. Et
 de eorum athenis quo-
 ni dicitur carnis per se rem
 inuolens commendare me-
 loie ordines a patre abra-
 ham atque ad dauid primus
 in pueniret intendens a
 abraham inquit genuit ysa-
 ac. Quod non dicitur hysma hel-
 ciem primus genuit ysa-
 ac aut inquit genuit iacob
 quod non dicitur esau quod eius
 primogenitus fuit quia scilicet
 pillos ad dauid puenire
 non posset deinde sequitur
 iacob autem genuit iudam et
 reu eius. Amquid iudas
 primogenitus fuit iudas in-
 mit genuit phares et zara-
 rathamar. Nec istos geni-
 tos aliquis fuit primogenitus
 de se ante illos iam tres
 emiserat eos itaque tenuit
 non dicitur quoniam per quos ad

dauid atque inde quo inten-
 derat pueniret et quo intel-
 ligi potest uictis quosque hoies
 ante diluvium non primogeni-
 tus si eos fuisse commemoratos
 per quos ordo succedentium
 quoniam ad nos patriarchas
 ducitur ne sece pubertat
 illorum obscura et non ultra
 fatigat nos questio. **XXI**
Quoniam igitur genus sua-
 rum post primam copula-
 rum fit copulue et quicquid
 eius quod ui latere manu
 feminasque generatione opud
 hret ut quicquid multiplici-
 tactum necessent illi hoies
 nisi qui quilibet duobus nati
 fuissent uiri sorores suas
 quicquid accepit quo per se
 quato est aut quibus quicquid
 te necessitate tanta postea
 finem est dampnabilem reli-
 gione prohibente habita-
 est enim hoc certissima causa
 ut hoies quibus esset utilis
 atque honesta concordia di-
 uersarum necessitudine uin-
 culis nectentur ne unus
 in uno multas habet sed
 singule pergentur in sin-
 gulos ac sic ad socialem
 uitam diligenter colligenda
 plene plures obtinent
 pat quippe et sorores duarum
 sunt necessitudine nomina
 ut ergo alius quicquid habeat
 prem alius socerum in osus
 se caritas pertrahit utriusque
 aut unus ad alium esse co-
 gat. Socer et filius et filiaque

sub qñ frēs sororesq; quibus
iugebantur. Sic & eua uxor
eius utriq; socii filios fuit
& socius et uxor. Que si due
femine fuissent mat altera
& socius altera copiosius se
socialis dilao colligat.
Ipa demq; ia soror quod etia
uor ficebat duas tenebat
vna necessitudines quibus
psingulas distribuit ut al
tera esset soror altera uxor.
hōm mīo socialis p̄miqui
tas augetur. Et hoc unde
fiet tunc nō eat qñ nisi fra
tres & sorores quibus duob;
p̄mīs nulli homines erant
fieri. Ergo debuit qñ potuit
ut ante copia mīe ducēt
uores que nō erat iam so
rores & nō solū illud ut
fiet nulla necessitas esset
hū eaz si fiet nephās es
set. Nam si nepotes p̄mōz
hōm qm ia q̄sobrimas po
terat accipē quicq; soror
bus mīonio m̄gerentur
nō iam due s; tres in hōie
vno necessitudines fieret
que p̄pter caritate mīosore
p̄miquitate nec tendam.
Dissimian p̄singulos singl
debuerūt esse em vniū hō
fily sub fr̄ s; soror q; quicq;
bus & pater & soror & am
culus. Ita & uor eius q;
minibus filijs & mīr & a
mīca & socius. Idemq; mīter
se filij corz non solū esset
frēs atq; quicq; vni eaz
q̄sobrim qmā & fr̄m filij

omēs autē iste necessitudi
que vni hōmī tres homines
necessebant nouem q̄necce
si essent in singulis singul
ut vniū hōmō h̄ret alter
sororem alteram q̄sobrim
altm p̄rem altm amicum
altm sociū alteraz mīr al
vaz amīaz alterū sociū atq;
ita se nō m̄pauitate cora
tu s; latius atq; mīosius
q̄nitatez crebris dīculm
socialis diffīndet quod hū
que crete & multiplicat
eaz mīter mīpīos deoz
tos falsos q; cultos sic
seruā em ut eia si p̄u
legibus p̄mittamur fr̄m
quicq; mīosior tū q̄suetud
ipam malit q̄suetudē licet
tū sorores accipē m̄mū
p̄mīs hūam qmō t̄pibus
omō licent sic auget
mīquam licet potuit ad h̄
mī em sensm̄ul aliaen
nos manet p̄mū qm
m̄ hac causa m̄ modē a
q̄upie cohercet em desig
atq; corūpi mīto esse ne
rud iudicatur. Si em e m̄
auditate possidendi mīr
di līmite agroz q̄nato
mīq̄mīs t̄bidine q̄cubent
subuertē līmitēz mōz q̄
aut sūmā mīdūmīb; con
brīnāz et mīs t̄pibus
gradū p̄miquitatis fr̄m
gradū p̄mū qmā rad
mōz ficebat qd̄ fici p̄lō
licebat q; id nec dīa

ubiuit et non d. phibueat la
 giana vñp. tñ fñi cō hātū
 p. vñmīatē hērebatm.
 lūati et q. fēbat m. q. p. bna
 pene m. p. rōe fīcī uidebat.
 emia et ipi mte. se p. p. tam
 p. m. q. a. g. m. t. a. t. e. m. f. r. e. b.
 uatū. et pene g. m. a. m. i. p.
 f. u. t. a. u. t. a. n. t. i. q. u. i. b. p. r. i. b. u. s. r. e.
 p. r. o. s. e. t. u. r. e. n. e. q. a. p. p. m. q. u. i.
 e. b. s. e. p. a. u. l. a. t. i. m. p. p. a. g. m. i. o. z.
 d. m. i. b. u. s. d. m. i. m. e. b. l. o. n. g. i. u. s.
 a. u. r. e. t. et p. p. m. q. u. i. t. a. s. e. s. s. o. d. e.
 p. i. e. t. c. a. m. n. o. d. l. o. n. g. e. p. o.
 t. a. r. u. s. u. s. m. i. d. i. o. m. o. v. i. u. c. u.
 l. c. o. l. l. i. g. a. e. q. u. o. d. a. m. o. i. u. o.
 d. e. f. u. g. i. e. n. t. e. v. u. d. e. i. a. p. l. e. n. e.
 t. i. m. i. n. i. b. u. s. u. r. b. e. t. e. r. r. a. z. n. o.
 u. d. e. p. r. o. c. e. s. o. p. r. e. u. l. m. i. r. e.
 t. a. m. b. o. b. u. s. p. u. s. p. o. n. t. i. b. u. s.
 i. a. t. a. s. f. i. n. a. m. a. b. a. n. t. d. e.
 i. o. q. u. e. d. u. c. e. v. o. c. e. s. v. i. m.
 i. n. s. d. u. b. i. t. e. t. h. o. c. t. p. e. c. i. a. z.
 p. o. b. r. i. m. a. z. p. h. i. b. i. t. a. e. s. s. e. q.
 u. i. a. n. o. s. o. l. u. f. i. c. a. q. u. e. d. i. s.
 m. i. t. a. n. i. m. q. p. p. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a.
 a. b. a. f. f. i. m. i. t. a. t. e. s. n. e. h. a. b. e. a. t.
 q. u. a. s. n. e. c. e. s. s. i. t. u. d. i. n. e. s. v. n. a. p.
 i. m. a. c. u. d. u. e. p. o. s. s. i. n. t. e. a. b. h. i. r.
 e. m. i. n. p. p. m. q. u. i. t. a. t. i. o. a. u. g. e. r. e.
 i. z. e. r. a. z. q. u. i. a. n. e. s. c. i. o. q. u. o. m.
 e. t. h. u. a. n. e. v. e. r. i. t. u. d. i. e. q. u. o. d.
 t. a. m. n. a. t. u. r. a. l. e. a. t. q. z. l. a. u. d. a.
 i. l. e. u. t. c. u. i. d. e. b. e. t. c. a. u. s. a. p. p. o.
 m. i. t. a. t. i. s. r. e. u. e. n. d. i. h. o. n. o. r. e. z.
 l. i. b. e. o. g. t. m. e. a. t. q. u. a. n. i. u. s. g. e.
 r. a. t. i. c. e. a. d. l. i. b. i. d. i. n. e. d. e. g.
 r. u. b. e. s. c. e. u. i. d. e. m. q. z. i. p. a. m.
 i. u. d. i. c. i. a. z. q. u. i. n. g. a. l. e. m. C. o.
 u. l. a. c. i. o. i. g. i. t. m. a. i. s. z. f. e. m. i. n. e.

quatum attinet ad genus
 mortalium quoddam seminum
 e. c. u. t. a. t. e. t. e. n. a. c. i. u. i. t. a. t. e.
 g. n. o. n. e. t. m. o. c. e. l. e. s. t. e. a. n. c. o.
 r. e. g. n. o. n. e. o. p. u. s. h. i. t. u. t. n. o. b. a.
 r. e. g. n. o. n. i. s. e. u. a. d. a. t. u. t. r. u. d.
 a. u. t. e. z. a. l. i. q. u. o. d. f. i. u. t. u. l. s. i.
 f. u. i. t. q. u. a. l. e. f. u. i. t. c. o. r. p. o. r. a. l. e.
 a. t. q. z. v. i. s. i. b. i. l. e. r. e. g. n. o. n. i. s. f. i. g.
 n. u. d. a. n. t. e. d. i. l. u. u. i. u. m. f. i. u. t. a.
 b. r. a. h. e. t. u. n. c. i. s. i. o. p. o. s. t. e. a. e. s. t.
 m. p. a. t. a. s. a. c. r. a. h. i. s. t. o. i. a. t. a.
 c. e. t. s. a. c. r. i. f. i. c. a. s. s. e. t. h. i. d. e. o. e. n. i. a.
 i. l. l. o. s. a. n. t. i. q. u. i. s. s. i. m. o. s. h. o. c. e. b.
 n. o. t. a. c. e. t. q. u. o. d. t. m. d. u. o. b. y.
 p. m. i. s. f. r. i. b. u. s. n. o. c. l. a. n. u. t.
 t. n. o. e. p. o. s. t. d. i. l. u. u. i. u. m. t. u. d. e.
 a. z. e. l. a. f. u. i. s. s. e. t. e. g. r. e. s. s. u. s. h. o. s.
 t. i. a. s. d. e. o. l. e. g. i. t. u. r. v. m. o. l. a. s. s. e.
 d. e. q. u. a. r. e. m. p. r. e. d. e. n. t. i. b. u. s.
 l. i. b. r. i. s. i. a. d. u. o. m. i. n. q. n. o. o. b.
 a. l. i. u. d. d. e. m. o. c. e. s. a. z. r. o. g. a. t. e. s.
 s. i. b. i. d. i. u. i. t. a. t. e. d. e. o. s. q. z. s. e.
 l. r. e. d. i. c. u. p. i. e. t. e. s. s. i. b. i. t. o. n. p. e.
 t. e. s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. m. z. g. a. u. d. e. h. u. i. u. s.
 m. o. d. i. h. o. n. o. r. i. b. u. s. m. i. s. t. q. z.
 s. c. i. u. t. v. m. s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. m. u. e. o. d. e. o.
 d. e. b. e. r. i. s. e. q. u. i. t. u. r. x. v. i. j.
 v. m. u. e. o. e. s. s. e. t. a. d. a. m.
Quoniam quibus pater
 i. et omnes series ad celeste
 p. t. m. e. t. c. i. u. i. t. a. t. e. a. c. a. s. o.
 l. a. b. e. l. a. t. q. z. i. n. c. i. u. s. m. i. t. e. r.
 f. e. r. r. o. e. c. o. n. m. e. n. d. a. t. o. m. i.
 r. a. b. i. l. i. s. a. c. r. o. f. a. s. m. i. t. d. u. o.
 p. r. e. b. s. i. n. g. u. l. o. r. u. m. g. r. i. m.
 t. a. p. n. z. s. e. t. i. s. m. q. u. o. z. f. i.
 l. y. s. q. u. o. s. q. u. i. c. o. r. a. i. o. p. o. z.
 t. e. b. a. t. d. u. a. z. i. s. t. a. z. a. l. i. u. t. a. t. i. o.

magne mortalium euidenciis
iudicia clare cepunt Cayn
qui genuit enoch memq
nomen condidit ciuitatem
tremas s. no pregnantem
in hoc mundo s. in eius ipali
pace ac felicitate descende
Cayn aut interpretatur pos
sessio unde dcm est qm na
tus est sue apze sue amre
eius de qm sui hoies p dcm
Enoch ues dedica do hic
em dedicatur frena ciuitas
ubi conditur qm hic lz cu
que intendit et appetit sinez
Porro ille seth inter pretatur
resurrectio et enos filius eius
interpretatur homo no sicut
adam Et ipm em nome ho
interpretatur que phibet esse
in illa lingua. i. hebreama
culo et fene Nam sic de
septim est masculu et fene
fecit illos bndict illos et
qumant nome eoz ada
unde no ambigitur sic ap
pellata fuisse feminaz eua
ppo nome ut cu adam qd
interpretatur homo nome esset
amboz Enos aut sic inter
pretatur homo ut hoc no pos
se femina maupaz periti
ligte illius assenent tam
quaz filius resurrectiois ubi
no iubent neqz uoces du
cent No em cu ibi gna
cu illuc pdubit regnatio
ozuae et hoc no mtaffum

notandum az bnt qz n
hos quonibus que ppa
q illo qui est appellatu
seth cu genuisse filios s.
azp dicatur nulla ibi g
mita noiatim femina qd
est In hoc aut que ppa
qocayn in ipso sue quo
ptenduntur nouissima
inna genita noiatim s.
em legitur qat salom q
mit lameth Et sumpsit
lameth duos uoces nom
vni ada et nome secunde
Et peperit ada iohel hic ex
pater sitancu mthabn
culis pecunioz et nome fi
eius cubal hic fuit qm om
psalteru et cotharam de
aut peperit et ipa cubaltay
et erat erarius et malleate
erameti et ferri Soro aut
cubaltayn noemma que
porrecte sunt omz quom
tayn que sunt omz abal
otto amato ipo adam s.
saliz usq ad lameth q d
malus uoces fuit et octa
e gnaio in filijs eius mo
q memoatur et femina ul
elegantur significatim
frena ciuitate usq in fin
caz nales habituraz quod
que manu feminaz qz co
matione puenit unde et x
q p l euan mstina repit
ante diluuium nomibz p
q p m d m uoces illius h
qm noiatim nouissimq pa
hic bnt aut cayn qz m

atur possessio trene con
 ditor civitatis et filius eius
 nam nomine condita est enoch
 interpretatur dedicatio indicat
 a civitate et muni et fine
 et trene ubi nihil spatium
 plus quam quod muni seculo ceteri
 ita scilicet quod muni per resurrex
 et sit quoniam seorsum quod
 oratur patet quod de filio
 et sacra historia dicat in
 tendit est **xxviii**
 et scilicet inquit natus est
 filius et nomen nomen
 eius enoch hic spauit muocae
 nomen domini dei nempe clamat
 attestatio veritatis in spe
 unit homo plus reus in spe
 unit quam dum pugnatur
 et civitas dei que quingit
 et reus reus xpi et duobus
 namque illis hominibus abel
 et interpretatur luctus et eius
 et scilicet quod interpretatur re
 reus mors xpi et vita
 eius comortibus figurat ma
 ior qua fide quingitur hic
 civitas dei et homo qui spauit
 muocae nomen domini dei sui
 spe enim salvi facti sumus ait
 plus spes aut quod videtur
 et est spes quod enim videt
 et quod sperat Si aut
 et videtur quod speramus p
 namque expectamus nam
 et vacat hic apostolus met
 balitudine Numquid abel
 et spauit in muocae nomen
 domini dei deus enim est Suscita
 et enim inquit deus semen

aliud probabel dicitur quod hinc
 spe tribuitur quod pios
 et intelligitur esse quod
 nisi quia oportebat meo
 quod depre quoniam in me
 horum parte hoc est superne
 civitatis separatum primum
 memoratur quod hinc p
 figurat hominem et hominem po
 actatque que non secundum
 virtus et felicitatis si secundum
 domini vivit in spe felicitatis
 eterne et domini est hic
 spauit et domini deus aut hic
 muocavit nomen domini dei
 si hic spauit inquit muocae
 nomen domini dei et quod sibi
 hoc vult spauit muocare
 quia ipse est oportet
 ipsum qui secundum electionem
 gratie muocavit nomen
 domini dei hoc est quod patet
 ipse domini apostolus de hoc
 ipso intelligit ad dei gratiam
 primum et est omnis quoniam
 muocavit nomen domini sal
 uis est hoc ipsum enim quod
 dicitur muocavit nomen
 eius enoch quod interpretatur
 homo ac deinde additur
 hic spauit muocae nomen
 domini dei satis ostenditur
 quod non in se ipso spem po
 ne debeat homo maledictus
 enim omnis prout alibi legitur
 quoniam spem suam ponit in homine
 ac per hoc in se ut sit civis
 alius civitatis que non
 secundum carnem filius dedicatur

hoc tpe hoc est mortalis
hinc seculi labente nunc
su scdm illa mor fin illa
mortalitate beatitudinis
sempiternae **vix**
Nam ista ppago cuius e
pat seth mea gnone h
dedicatio nomen que sep
tima est quoddam amato
adam septuagim ab illo na
tus est enoch quod interpretat
dedicatio sed ipse e illo h
latus quo placuit deo et in
signis nro ordine quoniam
quo sabbatu servatum est
seth ab adam ab ipso aut
pre ista gnomo qd dicitur
agnone tamen a seth potus
est quoto die factus est homo
et consummavit deus omnia opa
sua sed hinc enoch hystoria
nre dedicatio est pfigura
ta dilatio Que quid iam
facta est in ipso capite nro q
resurrexit ut no moriat
ulius sed etia ipse hystatus
est Restat aut altera de
dicatio ymuse domus cuius
ipse xpus e fundamentu
que differt in finem qn cu
omni resurrectio no moritu
rur amplius. sue aut do
mus dei dicat sue templum
dei sue civitas ad ipsum e
nec abhorret alacuplo
qui qd uetudine vram et
uirtutibus mproissima civi
tatem dom appellat aspa
rati ronos volens intelli
gi qm de asparato p roianos

ol quic ducit et domus ene
cosse ipos quia eo ducit mor
ni cum ytaliz venissent
ab eis condita est roma
tatis e namq poeta ille
hinc sacras mombus dicit
domus iacob iam ingens
pulus hebreos **vo**
Obat aliquis se hoc inter
bat scriptor hinc hyst
memorabilis gnomo
quod adam p filiu eius seth u
p illas puenit ad noe p
quo factum e diluvium aqu
rursus contemnitur ordo
centu quo puenit ad ab
ham aquo matheus ewan
gelista mapit gnones
bus ad xpm puenit et
regem civitatis dei quid
tendebat mgnombus quod
et quo cas pducere volebat
pducentur usq ad diluvium
quo totu illud genus h
civitatis absumptu est
repatu e qd filijs noe
q em deesse potit heretia
civitas sanctas qd hom
homines videntur usq ad
seculi fine de quo dicit aut
hinc seculi gnant et gnant
civitates uco dei pgnat
in hoc seculo r gnatio per
ducit ad aliu seculu tui
filij nec gnant nec gnant
heretia gnant et gnant
tati utriq quic est
dei civitas habeat et
multa enim milia que al

pe gnandi se abstineant
 habet ead illa omnia de
 cuada licet errant addeat
 namq pmet ead qui deni
 entes ab huius fide ducet
 teres condiderit. Sedm ho
 mie quippe vult no scdm
 et nudo qvno pphete
 ni mudi phibent phylloso
 phi mfolitumibus nudi
 ues eius fut agnando
 cohibent. Non em e hoc
 omni nisi cu sit secundum
 dem sum boni qui deus
 st hoc in nemo fuisse ante
 diluuium reputur. quoniam
 ca ipse enoch qui septima
 adam qui trislatum ead
 est esse refertur no mortuus
 genuit filios et filias ante
 ma trislatum in quibus fut
 natu salom pque gnomo
 uenioranda s ordo trislatu
 it em ergo tanta pauca
 ab successione quibatur
 agnacionibus qvnon si cas
 sz ad diluuium pdua opoz
 erat. Nec cat duntumna e
 ab puenies pubertatem
 pmetent ut amplius annos
 vnaet afeabus. Ita si no
 intendebat auctor libri h
 aliqne ad que necessario p
 ducet seriem gnomo sicut
 nullis qui veniunt de semine
 ie seth intendebat puenie
 dnde ad rursus ordo ne
 cessarius sequet quid opus
 erat pmette pmo genitos

filios ut puenirent ad la
 meti manq filios fructur
 illa tota octava gnomo
 sz qv adam septima octava
 quasi esset inde aliquid de
 mops qmittend unde per
 uenirent ut ad israheliticu
 pplm in quo celesti ciuitati
 ead terrena m m figura
 ppheta p duit ut ad m
 secundu carne qui e super
 omnia deus hndus mfecta
 supne m m fabricator atq
 regnator cu tota pgenies
 ead diluuium sit delecta. An
 uidei p m m ordo qnd
 m p mo genitos fuisse qne
 moratq m m calu pau
 ci sunt no em usq ad dilu
 uiu tot esse potuerut non
 vacanti bus usq ad cente
 nariu pubertatem pribu
 ab officio gnandi. Si no
 erat tunc pporione longe
 uitas illius ead sca puberta
 ut em p eque triginta an
 nos sunt cu filios gnare
 ceperut octes tenni qm
 octo fut gnones cu adam
 et cu eis quos genuit la
 meti ducenti et quadragi
 ta sunt anni. Quia itaq
 toto deinde tpe usq ad dilu
 uiu no gnauerut qvua
 tandem causa qui her sep
 sit gnones qmcorae vo
 luit que seruit. Nam qv
 adam usq ad diluuium qpu
 tant anni scdm codices
 m m duo milia ducenti

sexaginta duo Scdm hebre
 os aut mille sexcenti qua
 draginta sex ut ego istu
 minn minore credamus esse
 verioremm semille sexcent
 quinquaginta sex annus duc
 ti quadraginta extrahant
 Annuquid credibile est per
 mille ducentos et q occur
 rit annus q restat usq ad
 diluuii progemem cayn
 agnombus vacare potuisse
 Et quare hoc mouet mei
 nerit cu quierem quo crede
 dm sit antiq illos hoies
 p cayn multos annos a
 gmgnerendis filijs cessare po
 tuisse duobus modis ista
 soluta esse qm aut desera
 pubertate ppeatione tam
 longe vite aut de filijs qui
 qmemorat in gnombus
 qno fuerint pmoogeniti
 s hys p quos adam quem
 intendeat auctor libri po
 terat pueniri sicut ad noe
 in gnombus qno fuerint
 pmoogeniti sed hys p quos
 adam que intendeat auc
 tor libri poterat pueniri
 sicut ad noe pth pnde in
 gnombus cayn si no occrit
 qui debet intendi ad quem
 pmissis pmoogenitis per
 eos qui qmemorati sunt p
 ueniri oportebat sera pu
 bertas intelligenda restat
 ut aliquanto post centum
 annos puberes abiles q
 ad gmgnerendum fa sunt
 ut ordo gnomo p pmooge

mtoz curret 7 usq; ad dilu-
 mmy admy amoz tante q-
 titatis occurrer quauis
 posset ut ppt aliqua scire o-
 rem cam que mea latet up
 ad lametz 7 eub filios que
 pueniet tototu qmenda
 her ciuitas qua diomus t-
 ac inde cessaret septoz libi
 qmcorie cetera que usq; a
 diluuiū esse potuerat pt
 illa esse causa cur no ordi-
 quom p pmo genitos d-
 ducetur ut nate no sit illi
 mhomibz ta sera creden-
 pubertate q stz ead ciuita
 qua cayn in nomine enoch
 filij sui condidit longe lateq;
 regre potuit 7 reges hie
 simul plures sed singulis ci-
 bus singulos quosq; genuit
 sibi successores successores qm
 regnasset hie regu pmo
 esse potuit qe cayn E eub
 eub filius enoch mang nou
 ubi regnaretur condita ci-
 tas Terribis gaudatq; que
 gemit enoch Ennathus nu
 que gemit gauda Enthu
 matusula que gemit me
 Sotus lametz que gemit
 matusalem qui e septimu
 ab adam p cayn Vro auiz
 erat qus ut ut pmo geniti
 m regnu regnantibus p-
 cederent pribus Ez quod
 regnandi moltm ppt m
 futez tene utilem ciuitat
 ul seoz aliqua repnet
 ille potissimu succedet pt

hereditatio quodam iure reg
 mundi que p[re]dictis filiis d[omi]ni
 ut potuit aut v[er]itate ad huc
 conu[er]ti atq[ue] v[er]itate p[re]dicti d[omi]ni
 huius ut ip[s]i in alijs omib[us]
 huiusmodi p[re]dictis q[ui] in q[ui]
 et sunt que p[re]dicti meminer[un]t
 q[ui] em[er]it mirand[um] est si v[er]a
 antit[er]ra m[un]ditas am[er]it
 posita p[er]ta longa et a
 in ab adam usq[ue] ad d[omi]n[u]m
 equalis n[un]c q[ui]ones ha
 bit utraq[ue] p[ro]gemes sed p[er]
 in septem p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m aut[em]
 d[omi]n[u]m septim[us] e[st] em[er]it ut i[st]a
 d[omi]n[u]m ab adam lameth d[omi]n[u]m
 ne et ideo no[n] v[er]us filius
 lameth s[ed] plures q[ui] memorati
 ut q[ui]a inu[er]it[ur] s[un]t q[ui]s
 fuisse mortuo successurus
 regnandi t[em]p[or]e in ip[s]i et
 huiusmodi remansisset. Et quo
 modo se habeat si p[ri]mo ge
 nitos sue p[ro]gemes q[ui] cayn
 oratio n[un]c ordo decurrens
 ad michi nullo pacto p[re]
 end[um] plentio videt[ur] q[ui] cum
 lameth septim[us] ab adam
 fuisse muentus tot eius
 annuati s[un]t filij donec vnde
 v[er]us n[un]c impleret[ur] q[ui]
 significat[ur] p[er] am addunt[ur]
 in tres filij in vna fig[ur]a
 v[er]os aut aliud possent
 significat[ur] no[n] hoc quod n[un]c
 uendend[um] videtur. R[ati]o
 in d[omi]n[u]m loq[ui]tur
 de uero vnde s[un]t gente
 natu[m] est. Et ergo loq[ui] de

natio m[un]do p[re]dicatur vnde
 est memorabilis ille deca
 logus p[ro]p[ter] n[un]c vnde n[un]c
 q[ui] in i[st]a d[omi]n[u]m denat[ur]is
 gressione legis ac p[ro]p[ter]
 p[er]tatu[m] significat. h[uius]m[od]i e[st]
 q[ui] in i[st]a d[omi]n[u]m testimo
 n[un]c quod e[st] in i[st]a d[omi]n[u]m
 dei velud templu[m] ambu
 latoru[m] vnde d[omi]n[u]m vela ci
 lina fici p[re]cepta s[un]t
 q[ui]a h[uius]m[od]i q[ui]pe e[st] recoz
 dacio p[ro]p[ter] p[er]t[ur] ad si
 m[un]tra futuros q[ui] cōfite[n]tes
 in alio p[ro]p[ter] n[un]c tam
 q[ui]a d[omi]n[u]m quod in p[ro]p[ter]
 septim[us] e[st] p[ro]p[ter] m[un]c ante
 h[uius]m[od]i e[st] s[em]p[er] p[ro]gemes
 ergo q[ui] adam p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 lerat[ur] vnde natio m[un]do si
 m[un]tur quo p[ro]p[ter] significat[ur]
 et ip[s]e n[un]c a fenna claud[ur]
 aquo s[em]p[er] m[un]c factu[m]
 e[st] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] quod omes m[un]c
 d[omi]n[u]m e[st] aut ut i[st]a uolup
 tas carnis que sp[iritu] re
 p[ro]p[ter] sequetur d[omi]n[u]m i[st]a
 filia lameth no[n] minima uo
 lup[er]tas m[un]c p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 aut ab adam usq[ue] ad noe
 denarius insinuatur le
 gut[ur] n[un]c d[omi]n[u]m no[n] t[em]p[or]e
 addit[ur] filij vnde vno
 lapso duo bene d[omi]n[u]m
 ap[er]te ut remoto reprobo
 p[ro]p[ter] probatis filiis ad m[un]c
 additis etia[m] duo denariu[m]
 n[un]c m[un]c q[ui] i[st]a in
 p[ro]p[ter] i[st]a i[st]a in ap[er]to n[un]c

insignis est propterea septenarij
partes altera per alteram mul-
tiplicatas. Quam tamen quatinus
ut quater tamen ipsum faciunt
hos ita se habentibus modo co-
siderandum et memorandum ita
litterarum per gemas que deus
quonibus duas insinuat ci-
uitates una trigenas alte-
ras regnatores quoniam postea
sic completa sunt atque confusa
ut vniuersum genus humanum
exceptis octo hominibus pre-
cederet diluuius. **xxi**

Primo autem intueendum est
que admodum cum occu-
pationes emarentur memo-
rato illo ante ceteros postea
eius cum nomine condita est ciui-
tas. Et enim quod scriptum est ceteri
usque ad illud sine deo locuti
sunt donec illud genus atque
vniuersa progenies diluuius dele-
retur. Cum ergo filius meus
memoratus fuisset enoch non
dum usque ad diluuium additis
ceteris articulis quid interposi-
tur et dicitur hic liber natiui-
tatis hominum quia die fecit deus
adam ad ymaginem dei fecit
illum masculum et feminam fecit
eos et benedixit illis et agno-
minauit nomen eorum adam
quia die fecit illos quod mi-
hi uidetur ad hoc interposi-
tum ut hinc rursus inciperet
ab ipso adam dimmeratio
temporis quia voluit facere quoniam hoc
scripsit incunabula terna
tamquam eorum deus sic que-

meret ut non computaretur
quod hinc reditur ad istam
recapitulationem postea
qua memoratus est filius
homo qui spauit nunciat
nomen domini dei nisi quia si
oportebat istas duas
nec ciuitates una per hominem
usque ad hominem nam et
metu duabus uerbis filius
perpetrasse homicidium quod sit
altera per quam spauit nomen
domini dei hoc est quippe
mundo perueniens ciuitatis
atque totum finem in hac mortalitate
negotium propter hominem quod
fame occisi rursus genuit quoniam
dandum fuit homo quippe il-
lus locus superne ciuitatis
est unitas non dandum im-
pedita sed permissa ista prophetica per
figurationem quod plena filius
igitur cayn hoc est filius pe-
ccatoris cuius uocem tene habet
at nomen incunabula terna
qua in eius nomine condita
est. De his est cum de quibus
cantatur in psalmo. Inuocabit
nomen eorum in tribus ipsorum
propter quod sequitur eorum quod
alio per septimum est. Eodem
incunabula tua ymaginem
ipsorum ad nihilum redigam
filius autem seth hoc est filius
uerus spiritus inuocatus domini
nomen cayn quippe socius
hominum perfigurat que dicitur
aut sicut olivum fructu feru-
ndomo dei spauit in terra dei
Vanas autem glorias famosi

uis requirat non blus est
 in vir cuius nomen dñi spes
 eius & non respicit in banitates
 insanas falsas ppositis ita
 duabus ciuitatibus vna
 re huius seculi altera in spe
 rei tamq̃ adcoi que apta e
 adam iama mortalitatē
 excessis & p̃uial & dyscurrat
 discretos & p̃pos & debitos
 nec incipit dñiatio t̃pm
 aqua & alie gñones adduci
 ut fca recapitulacōe ex
 dam opauq̃ origine damp
 nata ueluti massa vna meito
 az dampnatōm tradita se
 t deus aliaz incotumeliarū
 asa re alia inhonore vasa
 me illis reddens quod debe
 ur impena istas donas qd
 on debetur ingra ut etiaz
 opa qpacōe vasoz re su
 na ciuitas distat que pe
 nat m̃ris non fidere li
 tate ar̃ sui s̃ sp̃et muo
 ac nomen dñi dei qm̃ uo
 luntas in natura que fca e
 ona abono deo s̃ imitalis
 quia qm̃ dñi & abono p̃t de
 dñe ut faciat malu quod
 t libet arbitrio & amalo
 t faciat bonu quod non
 t sine dño adiutoio **xxxij**
Noc itaq̃ libet volun
 tate arbitrio gñone hñana
 grediente atq̃ crescente
 ta est p̃uicio & iniquitate

p̃tiapata quedam utriusq̃
 confusio ciuitatis & uod
 malu aspxu fenico tamen
 rursus inuenit nō quid illo
 modo quo abimao **Non**
 em qm̃qua etia tuc falla
 cia seducte ille femine per
 suaserunt peccatum viris
 sed abimao que prauis
 luoribus fuerant m̃ezze
 na ciuitate i m̃trigenaz
 societate amate sunt afi
 lye dei ciuibz s̃ p̃gnant
 m̃hoc seculo altius ciuitatē
 p̃t pulchritudine corp̃m dñi
 bonu dei quid bonu est &
 p̃tca ued largitur etiam
 malis ne magm̃ bonum
 videat bonis deserto itaq̃
 magno bono & bonoz p̃pe
 lapsus & fars ad bonum
 minimum nō bonu p̃m̃
 s̃ bonis malisq̃ que at
 sit filij dei filiaz hom̃ put
 ambe capti atq̃ ut eis q̃
 uigibus fruētur m̃ores
 societatis trigenē deflux
 erūt deserto pietate qua
 societate sezuabat **E**tem
 corp̃is pulchritudo adeo
 quid sem̃ sed t̃ pale car
 nale infirmu bonu male
 amatur post posito deo
 etno m̃tro sempit̃ nobo
 no quemad̃ iusticia desez
 ta & auis amatur ab aua
 ris nullo p̃cio anni sed
 hois ita se habz ois cāta

Cum enim bona et bene amari
possit et male bene secundum ordinem
toto in ordine perturbato
quod in laude quada[m] certu[m]
breuit[er] uerisibus dixi. Hec
tria sunt bona sunt quia tu
bonis ista causa. Vnde in
m[en]tib[us] nisi quod peccata[m] ama
tes ordine neglecto pro te
quod conditor absque creator
aut si uacat amet[ur] hoc est si
ipse non aliud quod non est ipse
amet[ur] male amari non potest
Nam et amari ipse ordinate
amatus est quod bene amatur
quod amandum est ut sit
nobis uirtus quia uiuitur
bene unde magis uidetur quod
diffinitio breuis. Tunc uir
tutis est ordo amoris propter
quod in secundo cantico cantorum
cantat sponsa u[er]bi ciuitas
dei ordinauit. Tunc calita
tem. Quia igitur calitatis hoc
est dilectio et amoris ordi
ne perturbato d[omi]ni filij dei ne
glorentur et filias hominum di
lorentur quibus duobus no
minibus satis ciuitas utraq[ue]
discretur. Neque enim illi
non erat filij hominum p[ro]natu[r]
sed aliud nomen h[ab]ere ceperant
per gratiam. xxm

Nam et in eadem scrip
tura ubi dicti dilecti
filias hominum filij dei ibidem
id est dei sunt angeli dei

Vnde alios multi putant
homines fuisse sed angelos
quoniam nos inuenit quicquid
in libro primo libro
insoluita utrum possint angeli
cum spiritibus sunt corporalis com
muni fensu. Baptista in quoniam fensu
angelos suos spiritus id est est
quoniam natura spiritus sunt faci
esse angelos suos in uide
eis officium mandandi. Quod
grece dicit angelos quod non
me latina declinatione angeli
lus prohibet lingua latina
mancus interpretatur. Baptista et
corpa que adhibet dicens
et ministros suos igne ardent
an quod calitate tamquam igni
spinali ferre debeat ministri et
ambiguus est appa[re]re cum ho
angelos mentalibus corporibus
ut non solum uidei uer[um] et
tangi possent eam uicissim
scriptura testa[tur]. Et quoniam or
rma fama est multi quod si
essent de quibus fide dubitari
non est audisse confirmat per
nos et famos quos uolgo
maiores uocant muprobis
sepe potuisse mulieribus et
appetisse acceperisse gaubis
et quosdam demones quos
dusos galli incupant et
assidue et mudicia et temp
tae et effice plures tales

puerat ut hoc negat impu
 enae iudicatur. Non hinc
 aliquid tunc audeo definire
 aliq' spūs elemento a
 ro corporati. Via hoc ele
 mentu' eaq' ai agita' fla
 allo sensu corpis tactu q' sen
 tur possint etia' hanc pati
 bidine ut qno possint sena
 tibus feminis miscantur
 ei in angelos scos nullo
 modo illo tpe se labi potuis
 ordmuntur nec de hys dū
 se aplm petru. Si em deq
 angelis peccatibus no peccat
 azcibus caliginis inferi
 emdes tradidit in iudicio
 meritos seruai s' potius
 illis q' pmo apostates a
 ro ad dya' pnceps suo cec
 ent qm pmo homin p m
 diam serpentina fraude
 cepit angelos aut fuisse
 ei dei homines mampatos
 adem septima scd loqule
 issima testis e. Nam de
 qe septimu. Ette multo an
 gelu' meum ante faciem me
 m qm pparat viam. 7 ma
 lachias p'ha p'ha quadam
 ppe pbi mptita gra dicto
 angelus. Vrs q' mouet
 iustas q' p'illis qui dicti
 unt angeli dei 7 conuicti
 iud quas amauerunt non
 mas. q' oies genis mri s'
 videntes legimus esse natos

Quasi uero corpora homin mod
 um longe abcedentia
 qd' eia' supra qmcorauo
 no eia' mris pibus nata
 sint. Monne ante paucos
 hmos ai romane urbis
 quod ago t'is fm e appm
 quact aduui rome fuit
 fema cu suo p're 7 sua m're
 que corpoe quodammodo
 gogates longe cetis pre
 minet ad quam videntur
 miabilis fiebat usq' qua
 q' concupis 7 hoc cat
 inabime admirationi
 q' ambo pntes eius nec
 saltem iam longi homines
 erat qua longissimos uide
 q'uenimq' potuerut igit
 gogates nasci 7 prius
 qua filii dei qm 7 angeli
 dei dicti sut filiabus homi
 hoc e p'mi hominem vme
 cu miscent filij s' s'cti
 filijs etiam. Nam 7 cano
 nica scriptura sic loquit
 in quo libro hoc legimus
 emq' uba ista sunt. Et fm
 e postqua ceperut hoies
 multosiel sup'tram 7 filie
 nate sunt illis videtur
 angeli dei filias homi
 quia bone sut p'mpserut
 sibi uxores q'omibus q's
 elegerat. Et dixit d'ns
 deus. Vro p'manebit spu
 meus in homibz q'os m
 etm p't quod caro sunt

Erant aut dies eorum centum
viginti anni Gigantes aut
erant super terram diebus illis
Et post illud cum intraret filius
dei ad filias hominum et quarebat
sibi illi erat quod quarebat aspectus
hominum novitatem. Hec libri ubi
similiter indicat in illis
diebus fuisse quod quarebat super
terram quoniam filius dei accepit
verba filias hominum cum eas
amaret bonas et pulchras
Consequenter quippe scriptum est
Quia est causa speciosus
bonos vocat. Et postquam
hoc factum est nati sunt quod
gigantes. Sic enim ait Gigantes
aut erat super
terram diebus illis. Et
aut ait Et post illud cum
intrarent filii dei ad filias
hominum ergo et ante indicium
illis et post illud. Et aut
ait Et quarebat sibi satis
ostendit quod prius antequam
sic cadent filii dei deo gratia
bant non sibi et non dominante
sibi libidine coeundi sed
serviente officio propagandi
non familiam fastus sui
sed civis civitates dei quod
amare tamquam angeli
dei ut ponent in deo spem
suam similes illius qui
natus est de sancto filius re
surrectionis et paravit in
vocare nomen domini dei inquit

spe essent cum suis posteris
collocaretur et non honoris
sub deo pro fratribus filiorum
aut illos ita fuisse angelos
dei ut homines non essent sicut
quidam putat sed homines pri
us dubio fuisse scriptura
ipsa sine ambiguitate illi
declarat. Cum enim promissum
esset quod mitteret angeli dei
filias hominum quia bone similes
simulaverunt si verba quod
quas elegeret mox admo
est. Et dixit dominus deus. Non
permanebit spiritus meus in
hominibus huiusmodi propter
causam suam. Spiritus dei quippe
fuit factus angelis dei et filii
dei sed determinatus ad inferos
homines dicuntur nomine
hunc non gratie. Dicuntur
et causa desertorum spiritus et de
serendo deserti et septua
ginta quidem interpretes et
angelos dei dicuntur istos
et filios hominum dei. quod quid
non homines codices habent. Quam
quidam nisi filios dei non habent
Quia autem quem interpretatur
iudei cetis anteposuit non
angelos dei sed filios deorum
interpretatus est. Unde
verum est. Quam et filii dei erat
sub quo pro suis patribus
fratres erat et filii deorum quoniam
dixit genti erat cum quibus
et ipsi dei erat iuxta illud

ego dicitur dy estis et filij
 omnes quecumque enim credunt
 septuaginta interpretes aze
 esse prophetam spiritum ut si quid
 eius aucte mutaret atque alit
 qua erat quod interpretaba
 dicitur. Neque hoc dicitur dom
 esse dubitatur quod hoc in he
 breo esse prohibetur ambigui
 ut et filij dei et filij deorum
 posset interpretari. Omittamus
 autem eas septuaginta fabu
 las que apocryphe nuncupantur
 quod eas oculta origo non
 ianuit patribus a quibus
 et ad nos auctoritas vera
 in septuaginta certissima et
 otissima successione pervenit
 Cuius aut apocryphis et si
 mientur attentius uelitas
 non multa falsa nulla est
 canonica auctoritas. Denique
 se quid nonnulla divina e
 ocl illi septuaginta ab adas
 eque non possunt in hoc
 iempla canonica. Judas
 plus dicat. Sed non frustra
 sunt in eo canone scripte
 mites qui sequebatur interm
 plo hebrei populi succedentium
 diligencia sacerdotum non
 imia ob antiquitate suspex
 e fidei iudicata sunt. Nec
 um her essent que ille sub
 pisset poterat in uentri
 non talibus pferetibus qui
 ea pferentem successione re
 puit rite fuisse. Unde illa

que sub eius nomine pro
 feruntur et quinet istas de
 gigantibus fabulas quod non
 habuerunt hebrei patres nec
 apud prudentibus iudicantur
 non ipsius esse credenda sit
 multa sub nominibus et aliorum
 prophetarum et recentiorum sub no
 minibus apostolorum ab hereticis
 pferuntur que omnia nota
 apocrypha ab aucte cano
 mica diligenti examinatione
 remota sunt igitur secundum
 septuaginta hebreas atque christia
 nas multos gigantes ante
 diluvium fuisse non dubium
 est et hos fuisse quos ter
 rigene civitatis hominum dei
 aut filios qui secundum carnem
 de seculo propagati sunt in hac
 societate de secula in secula
 decemasse nec mirandum e
 casus quod de ipsis gigantes
 nasa potuerunt necque enim
 omnes gigantes fuerunt
 sed magis multi utique tunc
 fuerunt quam post diluvium
 hominibus ceteris. Quos propterea
 deus placuit creatori ut
 etiam hinc ostenderetur
 non solum pulchritudinem
 omnium eorum magnitudines
 et fortitudines corporum non
 magni pedendas esse sa
 pienti qui spiritualibus atque
 in mortalibus longe me
 lioribus atque firmiter et
 bonioribus hominibus non boniorum

malorum quod quibus bascat
bonis etiam rem alijs pro
pheta commendans ait ubi
fuit gogates illi nominati
qui ab initio sunt statutosi
scentes prelium non hos
elegit dominus nec viam suam de
dedit illis sed interierunt quod
non habuerunt scientiam perie
runt propter inconsiderantiam
Quod autem dixit deus **xxxv**
centum annos non sic accipiedus
est quia primaatum sit post
hoc homines centum viginti an
nos vivendo non transgredi
antur et post diluvium etiam quin
gentos excessisse numerum
sed intelligendum est hoc
deum dixisse annos etiam sine
quingentorum esset novem annos
et quadringentos octogon
ta vite annos ageret quos
more suo septuaginta quingentos
vocat nomine totius mundi
ma parte plenius significans
Exterente primo quippe anno
vite nove semino finem est
diluvium ac sic centum viginti
anni predicti sunt factum vite
homini putantes quibus his
actis diluvio delerentur nec
frustra creditur sit finem esse
diluvium id est non inveniuntur
terris qui non erat digni
tali morte defungi qua
impios vindicatum est
Non quod quidam bonis quique
morituris tale genus mor
tis faciat aliquid quod eis

possit obesse post mortem
Vimpti multus eorum aditum
mortuus est quos de semine
seti propagatos per scriptum
memorat Sic autem dicitur
diluvii causa narratur videtur
magis dominus deus quia multi
PLICATE sunt malicie hominum
et omnes quique cogit
in corde suo diligenter super
maligna omnes dies et con
tuit deus quia fecit hominem
super terram et recogitavit et dixit
deus delectam hominem quem feci
a facie terre ab homine usque
ad pecus et arpentibus usque
ad volatilia celi quia contritum
sum quoniam feci eos **xxxv**
Tra dei non perturbatio am
eius est sed iudicium quo
rogatur pena peccati Cogita
tio vero et recogitatio mu
tandarum rerum est inmutabili
ratio neque enim sicut homine
ita dominus cuiusque facti sui penitus
cuius est de omnibus omnia non
bus cum sita summa qua recte
prostra Sed si non utatur se
ntentia talibus verbis non si
quodammodo familiaribus
sumabit omni generis hominum
quibus debet esse consultum
ut et periret superbie
et occideret negligentes et oc
cidat quentes et aliat inter
gentes quod non facit si non
se prius malum et quodam
modo distenderet adia
tes quod autem est mitum omni

aliu fereoz volatiliu q
 d mciat magnitudinem su
 tre clavis effatur no am
 nantibus roms optibus
 t. mqua rpa pccauerunt
 iat **xxvi**
 an uero q noe homi iusto
 iat de illo scriptura vni
 ta loquit in sua quone
 ceto no utiq sicut p facie
 ut ciues ciuitatis dei m
 a i mortalitate qua equa
 bit angelis dei m illa i mor
 talitate qua equabat ange
 lis dei sed scid esse possut
 har pgnatioe pfa mpe
 ut deus ut arcam faciat
 qua cu suis i m uore
 filijs tmmibus r ad amia
 bus que ad illum q dei p
 cpto marcham ingressa
 int liberaetur ad illuui
 astitate paul dubio figu
 a est pgnatis m hoc se
 uilo ciuitatis dei hoc est
 alepie que fit salua p lig
 m in qua pependit media
 or dei r homi homo vpus
 hus nam r mensure lon
 gitudinis r latitudinis r
 altitudinis eius significat
 corpus hnam in cuius ul
 tate ad hoies pmiatus
 est venturus r venit hua
 ni quippe corpus longitu
 do avertice usq ad vesti
 gia spcies tm qua altitu
 do ruis altitudinis men
 sura m latere adorsu usq

ad ventrem, veluti si iacet
 hoies metibus sup m seu
 pmi spcies tm longus
 est acapite usq ad pedes
 qua latus ad dextra m si
 mstra ul a sinistra m dco
 trax r de acs qua altus a
 tra vnde sta est arca tre
 centos mlogitudine cu
 bitos mquingnaginta m
 latitudine r triginta m
 altitudine Et q l ostud
 latere accepit p fco illud
 est vlnus qn latus cru
 cifi lancea pforatum
 est. har quippe ad illuui
 vementes i gredunt quia
 vnde sacra manarmut
 quibus credentes imitat
 r q delinquis quadrat
 fci iubetur bndiq stabi
 lem uita scos significat
 quacumq em ver quadra
 tu stabit r cetera que m
 cusp arce constructione
 dicuntur etas signa res
 sca prosequi longu est
 r hoc iam ferimus m ope
 quod aduersus faustum
 manchem sps negante
 mhebreos libris aliquid
 de xpo esse pphetatum Et
 fci quidem pt ut r nob
 quispiaz et alius alio q
 ponat hoc apud dnm
 ba que dicuntur ad hanc
 que loquimur dei ciuita
 tem hoc seculo maligno
 no tamqua m diluio

pregnantem omnia referant
si ab eis sensu qui ista quod
sit non est longe ab eis rare
qui ex ponit Exempli gratia
velut quicquid quod hic
septimum est inferiora byta
merata et trica merata
facies eam nam quod ego in
illo ope dubi velit intelli
gi quia omnibus genti
bus caelestia congregatur
bycamerata deum propter
duo gratia hominum commu
nem scilicet et propter quod a
plus et alio modo dicitur
deos et grecos. trica mer
tam vero eo quod omnes gentes
de tribus filiis noe post di
luuium repate sunt si ad
dicat aliquid quod a fidei re
gula non sit alienum. Itaque
qui non solum in seculis
habeat aeterna hic voluit om
nia in superioribus et hic dicit
bycamerata et in superioribus
et hic appellavit trica mea
tam ut ab uno sursum ver
sus terram cum surgit habi
tatio possint hic intelligi
et illa tria que commendat
apud fides spes caritas
possunt etiam multo que
mentibus tres ille uberta
tes ex parte trina pro a
gena centena ut in in
fimo habitat putredine et
lucalis supra vidualis
atque hoc superior virgialis

et si quid melius secundum fidei
ciuitatis huius intelligi
potest hoc etiam de ceteris que
exponenda sunt dicitur quod
et si non uno differuntur
vna in catholice fidei con
suetudine ruocanda sunt
Non in quicquid putatur
debet aut frustra hic
conscripserunt autem in re
tate veritatem sine ullis
legionis signibus hic est
quod autem et contradio hic
omnino gesta non esse si solu
esse uerborum figurarum autem
quid illud est nequaquam ad
catheptice quibus cum in
mente prius manit str
tos esse contendat libere
per amorem milia tanta
ligione et tam ordinate su
cessione obsequia custod
tos aut solas res gestas
hic inueniendas ubi certe
alia obmittam si in omni
amalia coegit aeterna
tam fieri magnitudinem
munda et munda septena
muti aialia quid coegit
cum equali numero ponet ut
suai aut uero deus qui
genus repandit seruandop
cepit eo modo illa que
stitueat restituere non ule
bat etiam uero non esse ge
si sola res significata
gruas esse quod tendunt prius

ormantur tam magni si
 non posse diluuium ut altissimos
 montes quidem cubitis a
 qua crescente suspendet per
 omni vertice montis si
 quem prohibent nubes non
 posse conascere quia sub
 eis quia celum sit ut non
 sit aer iste crassior ubi
 videnti nebule vmbres quod
 arguitur non attendit
 omni elementorum crassissimas
 terra ubi esse potuisse an for
 te negat esse terram interem
 ptis. Cum igitur usque ad illa
 elis spacia terris exaltari
 lausse et aquis exaltari non
 lausse contendit ad ista men
 tes et pensat elementorum
 quas his prohibeat superiores
 et leviores etiam itaque
 is afferunt quare terra quorum
 in inferior locis celi signum illi
 is in uasit per voluit tot
 omnia et aqua levior ac
 prior permissa non per hoc fa
 cere saltem ad tempus aliquod
 sicut etiam non potuisse capere
 etiam illius quantitate aia
 ad generatam multo multo
 et sicut bina de inuidis sep
 era de inuidis etiam multo
 identur non quod putat nisi
 cubita longitudinis et la
 tudinis quinquaginta
 et cogitare aliud in esse
 superioribus. Item quod aliud

in superioribus superioribus
 ac per hoc triducta illa cu
 bita scilicet nonaginta centi
 quinquaginta. Si autem cogitetur
 quod origenes non irrelegant
 astruunt secundum moysen hoc
 eruditum sicut scriptura est
 omni sapientia egyptiorum qui
 geometritas diluunt geo
 metritas cubita significare
 potuisse ubi vult quantum
 per nos asserunt vale
 re. quis non videat quatu
 rez capere potuit illa mag
 nitudo nam illud quod
 disputat tante magnitudinis
 archa quod perungi ineptissime
 calumpniantur cum ferant
 et menses urbes fuisse et
 structas nec attendunt
 centum annos quibus
 archa est illa fabricata
 nisi forte lapis lapidi
 ad herere per sola calce quod
 autem ut murus per tot
 milia etiam agatur et lig
 no lignum per supradictas et
 per os clavos gluten bi
 tumens non per ad herere ut
 fabricetur archa non cum
 luis per rectis lineis longe
 lateque per recta quod mul
 tus in inde mittat co
 natus hominum sed leuiter mi
 da cum veniet naturali
 ordine ponderis magis quod
 divina prudentia quam
 humana prudentia vacaret

gubernet ne incurrit ubi
annus naufragium quod aut
scrupulome quoniam solet de
minutissimis bestiolis non
solum quales sunt mures et
stelliones vnde etiam quales
locuste scarabei musce de
magis et pulicebutz non am
phibis in arena sunt quod
quoniam est definitus cum impa
ret deus per ad mouendi
sunt quos hoc mouet sic
accipiendum esse quod dic
tum est que respicit super
has ut nate non sunt consue
uati mazaga que possunt
maius viuere non solum
mersa sicut pisces vnde et
supernatacia sicut mul
te alie edem de cum dicit
masculus et femina erunt
perfecto intelligit ad repam
dum genus dici ac per hoc
nec illa nate fuerunt ibi
esse que put sine concubi
tu de quibus res vel res
corruptibilibus nasci ut
si fuerunt sicut in domibus
esse quod fuerunt sine ullo
modo definito esse potuis
se aut si in sterio sacra
tissimum quod agebatur et
tante rei figura et muci
tate facti aliter non posset
impleri nisi ut omnia ibi
certo illo modo essent que
vnde in aquis natura per
hibente non possent non

fuit illa cura illius hominis
ut illos homines divina ratio
em ea nate capta mittebat
et venientia et intrantia
mittebat ad hoc enim vale
quod dicitur est intrabunt a
te non solum homines actu per
dei intuitu sane ut non
illuc fuisse credenda sunt
sed etiam carent prescriptum
est enim atque definitum mas
culus et femina erunt alia sunt
quippe que de quibus res vel
sine concubitu ita nascuntur
et postea gaudent et quoniam
sicut musce alia uero in quibus
inquit sit masculus et femina
apes Ea porro que sic huius
sunt ut non habeat fetum
in diu et multum in res si sunt
non potius partes eorum ibi
fuisse suffecerit eorum vnde
atque a similibus generibus si quoniam
alia sunt que quoniam
diuisi quibus generibus aliquos
generant Et si ad misterium
pertinebat ubi erat. habet
et hoc genus masculus et
femina solet etiam mouere in
nullus generis estas que ille
habet poterat alia que non
nisi carne vesti putantur
vnde per minimum ibi sunt sine
transgressione mandati quoniam
alios alendos naturas illos
coegisset includi. an vero
quod potius est credendum

per carnes aliqua alime-
 ta esse potuerunt que oibz
 emrent. Quoniam em-
 qua multa animalia quibus
 cibibus est frugibus po-
 vestantur et maxime
 atq; castaneis et ind-
 go mus si vir ille sapiens
 iustus etiam dimitus ad-
 mitus. Quid enim quicquid
 sine carminibus aptam
 quicquid quoniam alimonia spauit
 condidit. Quid est autem quod
 res non coget famem aut
 non piane a salubre
 ac posset deus qui etiam
 et sine cibo uiuent. Dima-
 nitate donat nisi ut
 pastentur etiam hoc imple-
 do signo tanti mysterij co-
 uerret. Quod dicitur ad pre-
 figuranda etiam pertinere
 am multiplicia res signa
 restat nisi sunt cotinua
 nemo permittit inopinari
 am emgentes ita etiam
 replerent mundi quod et i-
 mundi donec certu pueni-
 tur ad fine ita eius unitas
 quada spagme qmectur
 ut ex hoc uno manifestissi-
 mo etiam decetis que ob-
 scurius aliquando dicta s-
 et difficilius agnoscantur
 dubitare fas non sit. Que-
 tid ita sunt si nec manit
 ista esse scripta putat ut

dnm audebit nec nichil
 significat omnia gesta sunt
 nec sola dea esse sua no-
 fra nec aliena esse ab eo
 deus significanda pbat-
 et per se magis credendum
 est et sapienter esse memoie
 et aliquid significat et ipsum
 aliquid ad prefigurandas
 etiam pertine iam usque ad
 hunc actum productum
 liber ipse claudendus est
 ut ambobz ciuitatibz cur-
 sus teneat sicut et secundum hoc
 vinctis et celestis secundum
 deum post diluuium et demum
 miribus consequentibus re-
 quiratur et cetera. *Incipit*
capitulum libri secundi

[Faint, illegible text across the main body of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

in pop
ust a
mille
perian
up noo
in feb
in filioz
in feb
ing wo
lomb v
ad con
ficanā
intelli
deus
An o
ecian
in sp
ut q
se
agm
oned
p d
nem
q
re a
one se
denb
ns dei
ey
pu lo
bra a
mput
la rem
p lug
nloip
no fan
actm
isse x

capitula libri spondem

In post diluuium anoe
 usque ad abraham aliquae
 familie secundum deum uicem
 experiantur. **¶** Quod
 ille noe ipse fuit pater
 em. **¶** De quibus
 filiis noe. **¶** De filiis
 em. **¶** De uersita
 e lingua pncipioq. ba
 ilom. **¶** De ascensione
 in ad confundend. lingua
 dificanu. turrim. **¶** Quia
 is intelligenda sit locutio
 ma deus angelis loquitur
 em. An omne bestiar. ge
 nis etiam remotissime a
 terris insule. **¶** De eo mo ac
 cepit qm in archa diluuij
 dno seruatus est. **¶** An
 expagme adam ut filios
 noe quidaz gna homi mon
 strosa p dicitur. **¶** An in
 elorem pte tre que nre ha
 bitaco. gnaia est antipe
 des hie credendum sit. **¶** De
 gione sem in aug. ipagie
 tendens ad abraham ciui
 tatis dei ordo dirigitur.
¶ Quia ea pmitus lingua
 m. vsu homi fuit que postea
 hebra ab heber nomine
 m. pata e. **¶** In aug. fami
 lia remasit cu diuinitas fra
 esset lingua. **¶** De az
 trulo ipis m. abraham a
 quo sancte religionis ordo
 dicitur. **¶** Que ratio
 fuisse uideatur ut i. m. m.

gracione. **¶** Quare qua cal
 deos desens in mesopota
 mia trinit nulla sit filij
 eius nathoz fra mencio.
¶ De annis. **¶** Quare q
 m. h. a. u. t. e. t. p. u. m. p. l. e.
 uit. **¶** De tpe pmissio
 nis abrahe qua secundu
 pceptu dei uiuit de haz
 ra. **¶** De ord. m. e. t. qua
 litate pmissionu dei que
 ad abraham fce sunt. **¶** De
 detribus. **¶** De detribus
 gentiu regibus quoz. **¶** i.
 assirioz. **¶** Abraham sublimi
 us eminebat. **¶** De ite
 rato alloquio dei ad abra
 ham quo ei et semini eius
 chanaan tra pmititur.
¶ De fare pudicitia in
 egypto p dnm custodita
 quam abraham no uidez
 suam esse diceat. **¶** De soroz
 de secessione loth
 et abrahe que illis salua
 calitate qplacuit. **¶** De
 tra pmissione dei qua
 tra chanaan abrahe et
 sem eius impetui polli
 cetur. **¶** De superatis
 ab abraham hostibus so
 domoz qn loth de raphi
 uitate eripuit et amel
 chisedech sacerdote bene
 daus. **¶** De uo d. m. ad
 abraham quo ei pmitit
 sedm multitudinem stel
 laru multiplicanda pos
 telas et credens iustifica
 tus est ad huc m. p. u. c. i. o.

constitutus **xxv** De socia
ritate quod abraham offer
re preceptus est cu populus
set ut de his que nederet
doctur **xxvi** De agar
analla sarre qua eadem
sarra abrahe voluit esse
conubina **xxvii** De testi
ficatioe ad abraham qua
eius sem de sterili sarra fi
lii spopondit prem qz eu
genam statuit et promissit
fides sanctorum aruacionis ob
signatur **xxviii** De mastu
lo qui si octavo die non
fuit comissus perit anima
eius quia testamentum
dei dissipauit **xxix** De q
muta de nome abrahe et
sarre qui ob vniq sterilita
te ob utruqz aut senec
tute gnare no possent
numq secunditatis incepti
sunt **xxx** De tribus viris
ut angelis in quibus ad
queru mabre appanisse
abrahe dñs manifestat
xxxi De loti asodomis
liberato atq eius celesti
igne q supst **xxxii** De ab
ymelech cuius qaupia casti
tati sare nocte no potuit
xxxiii De ysaac sedm pmissio
nem nato cuius nomen
consu utruqz pntis est
iudith **xxxiiii** De cobedia
et fide abrahe qua per
oblatom ymolandi filij
pbatus est **xxxv** De mor
te sare **xxxvi** De rebecca

nepte nadzor quam ysaac
accepit uxore **xxxvii** De
telligend sit meo q abra
ham post morte sare ac
pit uxorez cethuram **xxxviii**
De geminis adhuc mutis
rebecca viris duobus quib
dicauit dñs responsio **xxxix**
De oraculo et benedictione
qua ysaac no alit quam
pat ipius merito eius et
dilectoe accepit **xl** De his
que in esau et iacob mistu
pfigurant **xli** De missa
iacob in mesopotamiam
ad accipiendam uxorem
xlii De uisione qua michi
pompauit et de quatuor
ipius frs cu vna petisset
uxorem **xliiii** De rano
ait ut erat ist qgnoma
retur **xliiiii** De septua
ginta qnz aiabus egyptu
naretur ingressus cum se
riq et his qui quoren tu
tpe posteloi sunt genti **xlv**
De benedictione qua in su
dam filiu suu promissit **xlvi**
De filijs ioseph qz iacob
ipsum manu suaz in su
taco bndixit **xlvii** De p
moysi **xlviii** De ihesu nau
ac iudai atq omne regi
ques quid saul pmius e
sed dauid papuus et sa
mento habet et merit
Incipit liber secundus de
mib capli pmiu

Ostenduntur paucis
 scilicet vestigia civitatis
 utrumque gemituata sunt an
 murrantibus impietatis
 intrupta ipibus ita ut nullus
 homini veri vniuersi dei cultor
 existet. Ad liquidum septimum lo
 quentibus inuenire difficile
 propterea quia in canonicis libris
 post noe qui cum quingentis ac tri
 bus filiis totidem numeris
 suis meruit patriarcham avasta
 ratione diluuii liberari non in
 uenimus usque ad abraham.
 cuiusque pietatem euidenti
 domino eloquio predicatam nisi
 quod noe duos filios sem et
 iaphet prophetam benedictione
 commendat intuentibus et prouidentibus
 quod longe fuit post futurum
 unde sem est etiam illud ut
 filium suum medium hoc est primo
 genito iuniorum ultimoque
 maiorem qui peccauit in
 prem non in ipso sed in filio
 eius suo nepote maledictus cha
 naan puer famulus erit
 fratribus suis. Chanaan porro
 natus fuit postquam quod prius
 dormientis nec trodat sed
 pedibus prodiderat in dila
 tem unde etiam consecutus
 adiuget benedictionem duces
 maximi et minimi filios di
 cens. Vnde dominus deus
 sem et cum chanaan puer
 illius letificet deus iaphet

et habitat in domibus sem
 et iapha eiusdem noe et umee
 plantatio et opus fructu
 inebriatio et dormitio in
 dacio et que ibi cetera fructu
 atque scripta sunt prophetis
 sunt grauidata sensibus
 et velata tegminibus. ¶
Sed nunc res effat iam
 impossibilem quod secutoque
 opta fiant satis apta se
 cundum enim hec diligenter
 et intelligibiliter aduer
 tens non agnoscat mibi
 sem quippe de quo seie
 natus est Christus interpre
 tatur nominatus. Et nunc
 aut nominatus Christus cum
 nomine ubique iam flagrat
 ita ut in cantica canticorum
 eorum ipse puerente prophetia
 vnguento quod parit effuso
 in me domibus et ecclesiis
 habitat. generum latitudo
 nam iaphet latitudo
 interpretatur calidus
 medius noe filius tamquam
 se ab utroque disternens
 et inter utrumque remanens
 nec in principibus israelitarum
 nec in plenitudine gentium
 quid sunt nisi hereticorum
 genus calidus non spiritus sa
 pie sed impiae qua so
 lent hereticorum feruere pre
 cordia et pacem turbare
 sanctorum. Sed hec in usum
 tradunt proficiendum illis

illud apli oportet hereses
ut p^{ri}ti m^uti fiant m^u n^ub^u v^un
eadem septim^u ep^uilub^u eni
ditus sapiens est impru
dente aut m^ustro v^ultur
culta quippe ad fidem ca
tholicam p^umentia d^umy
hereticos calida inq^umetu
dine p^uagitant^u ut adue
sus eos defendi possint &
condiscerantur intellige
re et intelliguntur d^uam^u
& instancius predicant^u
Et ab adu^usaio mota q^uo
discendi p^ust^uit occasio q^ui
uis non solum q^ui sunt
aptissime sepati verum
omnes qui in xpiano noie
gloriantur & p^ute v^unu^u
non absurde possunt videri
medio noe filio signa^ue
passionem quippe xpi q^ui
illud hoib^u m^uditate signi
ficata est & amiaant^u p^u
fitendo & male agendo
d^uhonorat d^uetalibus
ergo d^um est d^ufructib^u
eoz q^ugnoscetis eos p^udo
ram in filio suo maledictus
est tamqua infructu suo
& in ope suo vnde que
mentez & ipe filius d^uama
an m^upretatur motus
eoz q^ui quid aliud est qua
opus eoz d^um v^uo. Ha
phet tamqua d^uuasio &
p^untu uel siud alio mo
do appellat apl^us iudei

& greci sed vocati & iustificati
q^uanta quo quo m^uo m^uditate
p^uis qua significabat passio
saluatoris sumetes vestimen
posuerunt supra d^usa sua d^u
& mirant^u auersi & aperue
m^uditatem p^uis sui nec uide
runt q^ui v^uenda t^uoim^u q^ui
dam em modo in passione
& q^ui pronobis factus est hom
vanus & iudeos facinus
aduersus vestimentu signi
ficat facin^u. d^usa m^uedri
p^uatos d^uma passione xpi
eo s^u iam t^upe quo habet
p^uphet m^udomibus sem et
malus frat^u in medio eoz
t^uisactam celebrat ead^um
no ad hoc p^usp^uat futur^u
Et malus frat^u in filio suo
in ope suo p^uuez d^um f^uu^u
est fr^um suoz bonoz. Ea
ad d^uatacom p^uae t^ul ad
p^ufectu sapiente facient^u
ut m^uur malus boni. E^u
em teste ap^ulo qui xpm
ad^uant no caste & s^ume
occasione inq^uit sine u^uita
te xpus amiaetur. Ipse
quippe plantauit vineam
dequa d^uat p^uha v^umeda
d^um sabaot^u domus isrl e
& bibit de vino eius s^uu^uil
le calix hic intelligatur
8^u d^ue p^uotestas bibe que ego
bibiturus sum & pater si
fici p^ut t^ufeat ame calix
iste quo sua sine dubio

significat passionem. Sive
 qua vitium fructus est vinee
 hoc potius illo significatur
 quod vitis vinea hoc cognoscere
 spiritus carnis pro nobis et
 sanguinem ut pati possit as
 sumpsit et inebriatus est
 passus est et mundatus ibi
 namque mundatus est et appa
 ruit eius infirmitas de qua
 dicit apostolus Et si crucifixus
 est infirmitate unde et
 dicit infirmum dei fortius est
 hominibus est hominibus et
 stultum dei sapientius est ho
 minibus. Quod vero ad id est
 mundatus est addidit scriptu
 ra de domo sua eleganter
 ostendit quod a sue carnis ge
 re et domesticis sanguinibus sui
 utique iudeis fiat crucem mor
 temque passurus. Hanc pas
 sione christi fortis in sono in
 vocis reprobi amittant
 non enim quod amittant
 intelligunt. Probi autem in interiori
 homine sunt tam grande
 misterium atque honorant
 intus in corde infirmum et
 stultum dei quia fortius est
 et sapientius hominibus. Huius
 rei figura est quod cum sciens
 hoc intus fortis semper
 et sapienter ut hoc velaret
 hoc est honoraret ingressi
 sunt hoc est intus id est ege
 runt. Hec scriptura secreta

dei ne indagamus ut pos
 sumus alius alio magis magis
 ut congruent videri fide
 litatem tenentes non casum
 a se perignatorem futurorum
 gesta atque conscripta nec
 nisi ad christum et eius caritatem
 que civitas dei est esse
 revocanda cumque ab initio
 quibus quam non defuit per
 duratio que per omnia videtur
 impleri. Benedictis igitur
 duobus filiis noe atque uno
 medio eorum male dictio de
 inceps usque ad abraham
 deinceps aliquorum qui
 pie deum colunt quibus
 ratione placuit et per annos
 annorum quia mille nec eos
 defuisse crediderim. Et si
 omnes quod raretur in
 his longum fiet et esset
 magis hystoria diligencia
 quam prophetica prudentia. Il
 la itaque requiritur hanc
 sacrorum scriptorum istarum ut
 potius per eum dei spiritus quibus
 non solum narrantur preterita
 verum etiam premonstrantur
 futura que cum pertinet ad
 civitatem dei quia de ho
 minibus qui non sunt tales
 eius quid quid hic dicitur
 ad hoc dicitur ut illa quo
 comparat contraia ut pro
 fiat ut emineat. Non
 sane omnia que gesta nar
 rantur aliquando etiam figurare

putanda sunt. Et propter illa
que aliquid significant at
terminant solo enim vomere
terra profunditur fuit hoc fieri
possit etiam cetera aratri me-
bra sunt necessaria. Et soli
nerui necessarii atque huius
modi vasis musicis apta-
tur ad cantum sunt aptari
possunt insunt in copagibus
organorum que non percussu
acanthibus sed ea que per-
cussa resonant huius quatuor.
Ita mystica hystoria dicitur
et alia que nihil significant
sed quibus adherant que
significant et quodammodo
religantur sequuntur. **M**
Generaciones ergo fili
orum noe deinceps intu-
ende et quod de his dicendum
videtur attende. **M** et hinc
api que civitatis utriusque
terrene scilicet et celestis per prophetam
percursum auditur. Septem sunt
autem memorati a primo
filio qui vocatus est Japhet
huius filii octo nominati sunt
nepotes autem septem de
duobus filiis eius tres ex
vno quatuor ex altero sunt
itaque omnes quidam filii
autem etiam hoc est medius
filii noe quatuor et nepotes
quique ex vno eius filio per
nepotes duo ex nepote
vno sit eorum summa vnde
cum omnibus enuntiatis re-

ditur tamquam ad caput
et dicitur. Quis autem genuit
mebroth hic cepit esse gy-
gas super terram hic erat ve-
nator contra dominum deum et
factum est initium regni eius
Babylon dicitur arctas et chalen-
in terra semmar de terra illa
construxit assur et edificavit ni-
niven et roboravit civitates et dis-
tinxit et classem inter medum
minue et calet hanc civitatem
magna iste pariter. Quis pa-
triarum mebroth primus
nominatus est in filiis etiam
cuius quique filii iam fuerant quod
tati et nepotes duo. Et istum
gygantem aut post nepo-
tes suos natus genuit aut
quod est incredibile scilicet
de illo propter eum emmenciam
scriptura locuta est. **Q**uoniam
et regnum eius memoratum
est cuius initium erat nobilissimum
civitas babylon que vocata
memorate sunt siue civitates
siue regiones. **Q**uoniam vero dictum
est de terra illa et de terra semmar
que pertinebat ad regnum
mebroth fuisse assur et edi-
ficasse minuen et alias quod
longe posuit civitates longe
postea factum est quod ex hac oc-
casionem perhibuit propter nobilita-
te regni assurorum quod mi-
biliter dilatavit minue de
filiis conditor minue cui

magne. Quibus civitatis non
 illius nomine dñatu est
 ut animo minime vocaretur
 assur aut unde assiri non
 fuit in filiis etiam medi filij
 noe maximus filius bene
 apparet de progenie sem
 ortos fuisse qui postea regni
 gigantibus illius obtinent
 et inde procedunt atque alias
 condunt civitates quas
 prima e animo appellata mi
 nime hinc reditur ad aliud
 filium etiam q vocabatur
 mefram et commemorantur
 quos genuit no tamquam
 singuli hoies s naciones
 septu et septu uclud de
 poto filio qes memoria
 vixit que appellat philistim
 unde fuit octo inde itum
 ad Chanaan reditur inq
 filio maledictus e etiam et
 quos genuit unde em no
 minantur dem em ad quos
 fines puenerint memo
 ratis quibusdam civitatibz
 datur ac p hoc filijs nepo
 tibus q putat de progenie
 etiam triginta inq genti
 referuntur *iii*

Restat memorie filios
 sem maxime filij noe
 ad eum quippe gradatim
 quomodo istas puenit a
 mino ortu harrado s
 unde incipit memorari

filij sem sed quiddam ob
 scurat q oppositio illius
 tñd est quid et multum
 ptinet q requirimus Sic
 em legitur et sem natus
 est etiam ipi pri om filij
 ois heber fr qaphet ma
 ior ordo verborum est. Ex
 sem natus est heber qui
 sem pr est om filios suos
 dem ergo prius etiam in
 telligi voluit om qui de
 stirpe eius orti sunt
 quos commemoraturus est
 siue sint filij siue nepotes
 et deinde idem de ortu
 non sane istu heber ge
 mit sem sed ab illo qnto
 improgenitorum serie re
 putur dem quippe inter
 alios filios genuit az
 phavat genuit chaman
 chaman genuit salaz
 sala genuit heber. Ad
 itaq frustra ipe primus e
 nominatus improgenie
 vemente de sem et platus
 etiam filius cu sit qntus
 nepos nisi quia vñ est
 q traditur dñlo hebreos
 esse qgnominatos tamq
 hebreos ad alia possit
 esse opinio ut de abraha
 tamq hebrei dñ esse vi
 deamus sed minis hoc
 vñ e q qd heber hebrei
 appellati sunt ac deinde

una de trita lra hebrei
qua lingua solus istis
potuit obtine inq dei ciuitas
in saab pugnata est et
monibus sacra ad umbra
ta igitur filij sem pns se
nominantur deinde xv
no eoz nati sut quoz ne
potes eius itemqz aliter
filios sem genuit eius ne
potem atqz ex illo itidem
pnceps eius natus est
atqz inde acnepos qm e
heber Genuit aut heber
duos filios quoz vnu ap
pellauit phalech quod
interpretatur dauidens de
inde septura subingens
qz vocem huius nominis red
dens quia indiesbus inqt
eius diuisa e tra hoc aut
quid sit post aperbit alius
uero qm natus est ex he
ber genuit vij filios at
phoc fuit ameb p gemit
desem biginti et septem
Inde summa igitur eius p
gemit de tribus filiis noe
i quidecim de iapheth tri
ginta vnu de chani vi
ginti septem. Desem sunt
septuaginta tres deinde
sequitur septura dicens
Hij filij sem in tribubus suis
secundum linguas suas
in regionibus suis et in gen
tibus suis Item qz de omnibz

hec inquit tribus filios noe
secundum quonones eoz fm
gentes eoz ab hys et dysp
sunt in sule gentium sup te
post diluuium vnde colligit
septuaginta tres uel poau
quod postea de mabitur se
tuaginta duas gentes tunc
fuisse non hoies Nam et p
cu fuissent quicorati filij
phet ita qd sum e ex hys
segregate sunt in sule gen
tium intra sua vniuersum
scdm lingua sua in tribubz
suis Nam uero in filijs chani
quodam loco ap eum gen
quicorati sunt sicut sup
dicitur aysram genuit eos
qm dicitur ludim et cedem
cete qz usqz ad septem hiet
Et ematis omnibus postea
concludens Hic filij chani
inquit in tribubus suis fm
linguas suas in regionibus
suis et in gentibus suis p
ergo multos filij non sunt
quicorati quia gentes
alys nascendo accesserunt
ip aut gentes facere ne
quicorati Nam qua ali
ca cu filij iaphet octo em
ad duobus eoz tm qui nati
sunt addiunt Et cu filij sem
noientur sxx duos tm po
tatas attigit Vniqz cti
sine filijs vna serunt ab ip
hoc crede sed gentes quales

memorati digni essent
non utiq; fecerunt quia sit
nascebantur alijs gentib; q
addebantur v

Quoniam ergo in suis linguis
iste gentes fuisse refe
runtur redit in narratio ad
illud spūs qm̄ una lingua
om̄i fuit Et inde id opor
tuit accidit ut linguarum
diversitas nasceretur Et
ecce inquit om̄s tra labiū
vnu & vox vna om̄ibus Et
cū mouerent qd ab oriente in
uenerūt capū m̄tra semina
ar Et habitauit ibi Et dixit
homo p̄ximo suo Venite fa
ciamus latēs & coquamus
illos igni Et facti sūt illis la
tēs in lapidem & bitumē ēat
illis lutū & dixit Venite
edificemus nobis metrop̄m ci
uitatē & turē aui caput
ēit usq; ad celū & faciamus
nrm̄ nomē antequā disper
gamur in faciem om̄s trē
Et descendit dñs vidē ciui
tatē & turē quē edificā
uerūt filij hom̄ Et dixit
dñs deus Ecce genus vnu
& labiū vnu om̄ib; & hoc
m̄choauerūt facē Et nūc
nō deficiet vllis om̄ia
quē conati sūt facē Ve
nite & descendentes con
funda⁹ ibi lingūa corū
ut nō audiat vnusquisq;

voce p̄ximi Et dissipat
dñs inde sup faciem om̄s
trē & cessauit edificatō
ciuitatē & turē p̄pter ist
appellatō est nomen illū
q̄fusio quia ibi confudit
dñs labia om̄s trē & inde
dissipat eos dñs deus sup
faciem om̄s trē Ista ciui
tas quē appellata ē q̄fu
sio ip̄a ē Babylon om̄i
m̄ia bilē q̄structōm eāq;
gentū q̄mendat hystoria
Babylon quippe inter pr
q̄fusio ēn colligitur q̄
gante illū nēbroth fū
isse illius conditōr quod
sup̄ius fuit int̄m̄m̄
ubi ad de illo scripta lo
quet⁹ ait initio regni ei⁹
fuisse Babylōnē i quē ciui
tatē cet̄as q̄eret p̄nā
patū nisi esset tamquā
in metropoli h̄itaculū
regni quāuis p̄f̄a non
fuit usq; in tantū modū
quātū sup̄bia cogitabat
impietas Quā nimia dispo
nebat altitudo q̄ dēa ē
usq; in celū sive vni⁹ turē
eius quā papua mole
bantur m̄t alias sive om̄i
turū quē p̄m̄ singu
larē ita significatē sūt
ut 82 milies & intelligit⁹
milia militū ut vana lo
cūta si enī appellata ē

multitudo ranarum et locustarum
implagis quibus egypti
perussi sunt per moysen quod
autem fura fuerat humana
et vana presumptio triumphus
et quatuor milia aduersus
deum altitudinem molis eo
tollere quoniam montes in se
deret unusquisque quando spa-
cium nebulosi aeris huius e-
uaderet quod de magis noceret
deo quoniam quatuor uel spiritalis
uel corporalis elatio Tutam
ueram quoniam in celum uiam mol-
tur humilitas sursum leuans
cor ad deum non contra
deum sicut deus est gygas
iste venator contra deum quod non
intelligentes non nulli am-
biguo greco falsi sunt ut
interpretantur contra deum
sed ante deum Et uancian quippe
et contra et ante significat
hoc enim uerbum est imperio et
placemus ante deum quoniam
fecit nos Et hoc uerbum in
est etiam in libro Job ubi
scriptum est Insurrexi con-
tra deum Sic ergo
intelligendus est gygas
iste venator contra deum
quod autem hic significatur
hoc nomen quod est uena-
tor nisi aialui terzigena
deceptor oppressor contumax
frigidus etiam cum suis populis
turrem contra deum qua est

nuptia significata superbia quoniam
aut malus primus affectus
Ergo qui non succedit effectus quoniam
vobis uobis ipse pene quale
fuit quoniam dominatio imperantis
lingua est ibi dampnata
est superbia ut non intelliget
uolens hoc qui uoluit intel-
ligere ut obediret deo uide
Dic illa conspuratio disso-
luta et tu quisque ab eo quoniam
non intelligebat ascendere
ne se nisi eo in quo loqui
teat aggregaret et plingueret
diuise sunt gentes et populi
quoniam peritias sicut deo placuit
qui hoc modis occultis non
quoniam inuisibilibus fecit u-
uod enim scriptum est Et
descendit deus uide omni-
tem et turre qua edificauit
erunt filii hominum non filii dei
illa societas secundum deum hoc
uicinus qua trena dicuntur
cinitatez non loco mouetur
deus qui spiritus est ubique totus
sed descendere dicitur tu aliqui
facit intra quod perit uisus
tu nature cursum inuicibilis
fieri prout quodammodo
eius ostendat nec uidentem
dicitur ad tempus qui nunquam
per aliquid ignorare sed ad
tempus uide et agnoscere dicitur
quod uideri et agnoscere facit non
sic ergo uidebatur illa ciui-
tas quo eam deus uidet facit

in sibi quantum dupliciter os-
 tendit quantum possit intelli-
 gi deus ad illam civitatem des-
 cendere quia descendit
 angelus eius in quibus ha-
 bitat ut quod adiectum e-
 st dixit Dominus deus Ego ge-
 nus vni et labium omni et ce-
 tera ac deinde additum ve-
 nite et descendentes quoniam
 famus ibi lingua eorum. Re-
 capitulatio per denotans
 quicquid fuit quod dominus fu-
 erat. descendit Dominus. Si ei-
 iam descendat. quid sibi
 vult venite et descendentes
 quoniam ibi lingua eorum
 ibi quod intelligit angelis
 dominus nisi quia angelos
 descendebat quoniam in angelis
 deserventibus erat. Et bene non
 ait Venite et descendentes
 confundite sed confundamur
 ibi lingua eorum. ostendens
 ita se opari per ministros suos
 ut sint et ipsi cooperatores dei
 sicut apostolus dicit dei enim su-
 mus cooperari. **VII**
Poterat et illud quoniam factum
 est homo de angelis in-
 telligi quod dictum est facia-
 mus hominem quia non dixit
 faciam sed quia sequitur
 ad ymaginem meam nec
 satis est credere ad ymaginem
 angelorum hominem fieri aut
 eandem esse ymaginem an-
 gelorum

et dei vere illic intelligitur
 pluralitas unitatis que
 in unitate quia unus est
 deus. Eadem enim dixerat faciam
 et fecit inquit deus hominem
 ad ymaginem dei aut ad y-
 maginem deorum potest et
 sic eadem intelligi unitatem
 tamquam per dixerat ad filium
 et spiritum sanctum. Venite et
 descendentes quoniam ibi lingua eorum
 ibi lingua eorum. si aliqui
 esset quod angelos pos-
 set intelligi quod potius
 venit venire ad deum
 motibus suis hoc est co-
 gritationibus suis quibus
 ab eis consultatur in con-
 mutabilibus voluntas tamquam
 lex eterna nulla eorum curia
 superna. Neque enim sibi ipsi
 sunt voluntas sed creatura
 participes veritatis ad
 illam moventur tamquam
 ad fontem vite ut quod
 non sunt corpore ipsi capiat
 corpora et ideo stabilius
 eorum est iste motus quo
 veniunt qui non recedunt.
 Nec sic loquitur angelis
 deus quoniam nos invicem
 loquimur vobis vel deo
 vel angelis vel ipsi angeli
 nobis sive per illos deum
 nobis sed ineffabili suo
 modo nobis aut hoc indicat
 modo deus quippe

sublimior ante sua facta lo-
cutione ipsius facta sunt et in-
mutabilis id quod non habet permuta-
tionem atque inpermutem sed
semperne manente et ipsa
sunt operantes habet loquuntur
angelis suis nobis aut aliter
longe etiam aut etiam nos
aliquid talibus locutionibus
mentibus autibus capimus
angelis inquamvis. **N**on
itaque michi assidue reddenda
id est in hac ope de locutionibus
dei aut enim veritas
incommutabilis per ipsam
ineffabiliter loquuntur rationaliter
creantur in eternis aut per
mutabilem creaturam loquuntur
sive spiritualibus imaginibus
in spiritu sive corporalibus
verbis corporibus sensui
Illud sane quod dictum est
et tunc mirum deficiet ex illis
omnia que conati fuerint
facere non dicitur est confirmata
sed tamquam interrogando
sicut solet accipientibus
dicitur quemadmodum ait quidam
Cum anima expedient tota
atque omnes sequentur. **D**ic
ergo accipientium est tamquam
dicitur nomen omnia deficiet
ex illis que conati fuerint
facere. **E**t si ita dicatur non
expedit commutantem unum
per alium in istos addimus
particulari ne ut dicemus

Venue quoniam voce per mutam
non possumus scribere. **E**t illis
tribus hominibus noe filiis
tuaginta tres vel potius ut
ro declaratur est septua-
ginta due gentes totidem
que linguae preteritis esse ceperunt
que crescendo et insulas im-
pleverunt. **A**uctus est autem
numerus gentium multo amplius
quam linguarum nam et in
africa barbaris gentes in
una lingua plurimas non
et homines quid multiplicato
que humano ad insulas
habitandas navigio transire
potuisse quibus ambigat. **S**ed
quod est de omni que be-
stias que sub terra homines
non sunt nec sicut rane ne-
cne contra sed sola quatuordecim
males et femine propagantem
sicut lupi atque homines de cetero
quod post diluvium quo ea que
in arca non essent omnia
deleta sunt etiam in insulis
esse potuerunt si repata non
fuit nisi quibus quorundam
in utroque sexu arca servavit
putant quid credi ad insulas
natare transisse sed prius
omnes aut quedam tam longe
posite agnitionibus terrarum
ut ad eas nulla videatur
natare potuisse bestiarum
et si homines eas captas per
ad hoc erant et eo modo ubi h.

itabat eas gna instituerit
 enandi studio siel potuisse
 incredibile no est quibus iussa
 ei sue pmissu eiaz ope an-
 eloz negandi no sit potu-
 se tñsseri. Si uero contra qd
 zte sit scudu aigme pma
 nando dixit deus qd du-
 at tra aiaz vna multo
 larus apparet no tam r-
 andoz dualum taqz sig-
 candaz valaz geniu
 x ealie sagm m archa fu-
 p omia gna si insulis qd
 ipie no possent multa a-
 mmalia tra. **W**
 uerit eiaz si qd filijs ul
 potius p illo vno hoie
 onde eia isti qd siterunt
 pagata esse credend sit
 ueda monstruosa homi-
 na que geniu narrat
 istia p ad phibentur qda
 mu hre oculu m frote me-
 ha. quibusdam plantas
 versas esse post cura qd
 iusda utriusqz sexus esse
 naturam z dactaz manu
 ovilem sinistram mulie-
 rem dactibus qd m se co-
 mudo z gmgue z pare
 alijs eis ora no esse cosqz
 pnare tñmodo alitu vi-
 ue. Alios scatura esse aibi-
 tales quos pigmeos acu-
 bitu greci vocant alibi
 qd quenas qape feminas

totam a natiuitate
 animi no pcedit qtem fert
 esse gentem ubi singula
 cura impedibus hnt nec
 publicem flectunt z sunt
 mirabilis celeritatis quos
 stropodas vocat qd pestu
 mtra iactes restipi m
 umbra se pedum proto-
 gat. Quosdam sine ceruice
 oculus hre m humeris
 z tecta homi ul quasi
 homi gna que m maritima
 platea cartaginibz musuo
 puta sunt qd libris de
 pmpa velud amosiois
 hystorie qd m dicitur de
 cynocephalis quoru
 canina capita. atqz ipe
 latratus mqz bestias qd
 hie qd fitetur. Et omia
 gna homi que dicunt esse
 credi no est necesse vñ
 qm qm uisum nasat
 homo. i. aial rationale et
 mortale quaz mris m vñ
 tata sensibus gerat. cor-
 pis forma seu colorem
 seu motu sue sonu sue
 qualibz m qualibz parte
 qualibz qualitate natura
 corpus vno pthoplasto
 natura ducit originem
 ducit nullus fidelu dubi-
 tant apparet m impluibus
 natura obtinuerit quid
 fit ipa raritate mirabile
 ex nihilo aut rano reddi²

demonstruosis apud nos
homines partibus talis de
monstruosis quibusdam
gentibus reddi potest deus
em creator est omni qui ubi
et qui creati quod oportet
ut oportuit ipse novit fa
cens universitatis pulchri
tudinem quare pau uel
similitudine uel diversifi
tate quodammodo. Et qui totum
in ipse non potest tamquam
deformitate partibus offendi
tur qui cui congruat et
quo referatur ignorat
pluribus quia quibus nesci
ens cur hoc fecit ita. Si
igitur in manibus et pe
dibus nesci homines novum
et hoc leuior est quidam
distantia si in absit ut quod
ita desipiat ut existimet
in mente homines digitos
errasse creatores quibus
nesciens cur hoc fecit ita
et si maior diversitas o
riatur sit ille quid egit
cuius opera iuste nemo re
prehendit apud yponem
haricū est homo quasi huma
tas habens plantas et in eis
duos in digitos similes
manus. Si aliqua gens
talis esset illi curiose atque
mirabili adderetur hystorie
Quia igitur ipse propter hoc ne
gabimus quod uno illo qui
primus creatus est esse

pagatu androgyni quod est
hermaphroditos maius
quoniam admodum sunt difficile
est in utriusque desint membra
sit uterque sexus apparere u
quo potius debeant accipere
nomen mixtum sit et melius
in hoc amasculino ut a
pellaretur loquendi con
suetudo phantasia. Nam in
mo unquam androgynas
aut hermaphroditas in
cupauit ante annos alios
in nostra certe memoria mon
te duplex homo natus est
superioribus membris masculinis
simpliciter nam duo erat ca
puta duo pectora quatuor
manus duo pedes. Venti
aut unus et pedes duo sim
iles homini et tam diu ui
uit multos ad eum videns
fama contraheret quibus au
dientibus quicquam possit fieri
nos fetos longe distantes
quoniam eos natos esse ce
tissimum est. Dicitur ergo hoc
quod illo uno negati non pot
oligne dicitur ita quicquam
gentes in diversitatibus co
pula abusus nato nature an
que plures et per omnes ti
nent velud cohabitasse
traduntur et in diffinitio
iam includuntur illa ut
rationalia animalia sunt atque
mortalia ab eo ipso uno

3mo pre omni sarpe trahere
 onferendū est. Sicut natura
 int que de illarū nationū
 raictate et tanta mte se
 teg nobis ad diuersitate tra
 muntur. nam et symas et
 topetitos et spingab sine
 remus non homines esse
 bestias possent illi histoi
 desua cū sitate glo ian
 eb velud gentes aliquas
 omi nobis impūta va
 itate metiri. Si si homines
 ut de quibus illa mira co
 mpta sunt quid si ppta de
 voluit eāz nō multas ge
 es ita creāe ne in hōs mō
 ris que opud nob oportet
 hominibz nasci eius sapiāz
 qua natura fugit hūa
 ia velut acce cūspiam
 in p pā opificis putāes
 rrasse. Non itaqz nobis
 odere debet absurdū ut
 pē admodū in singulis q
 iustqz gentibus quedam
 non sensuosa sunt homi ita
 n vniūso que quedam
 non sensuosa sunt gentiū
 Quia pē ut istaz questioz
 pedetentim canteqz con
 cluda aut illa aut alia q
 de quibusda gentibus septa
 sunt dno nulla sut aut si
 sunt hōies nō sunt aut d
 adam se si homines se. **D**

Uod uero et antipedas
 esse fabulantur et hōies
 a contraria pte tē ubi sol
 olitur qm accidit nobis ad
 uersa pedibus nris calcāe
 vestigia nulla rōe credē
 est. Necqz hoc ulla histoi
 ca congregacōe didicisse
 se affirmat s quai romādo
 contrēctat eo q mtra q
 noxa celi terra suspensa
 sit emide qz locū mūdus
 habeat infimū et medimū
 et hoc opmatur altera
 terre ptem que infra est
 habitacōe homi cū nō
 posse nec attendunt eāz
 si figura cōglobata et
 rotunda mūdus esse ar
 dat. siue aliqua rōe mō
 stratur nō tū esse cōsequē
 ut eāz q illa pte ab aqz
 q gerie mudat sit tra. de
 mde eāz si mūda sit neqz
 hoc statim nō ē ut hō
 mēb habeat qm nullo
 modo septima mētū
 que narratis pātis fa
 ciat fidem eo q cūb pre
 dicta qplentur mīmibz
 q absurda est ut dicat
 aliquod hōies qohat in
 illam ptem oceanū in
 mensitate tructa nauī
 gāe ac pueniē potuisse
 ut eāz illū ovno pmo
 homine genus institueret.

hanc enim una propter inter illos
tunc hominum populos qui per
septuaginta duas gentes
et totidem linguas fuisse
colligitur diuise queamus
si possumus inuenire illam
matrem pregnantem ciuitate
que usque ad diluuium archar
quod perducta est atque in filiis noe
per eos benedictiones per
seuerasse monstratur maxime
in maximo qui est appellatus
sem quique dem Japhet ita
benedictus est ut in eiusdem
filiis suis domibus habitaret
Euenda est igitur scies
genomum ab ipso sem ut
ipsa ostendat post diluuium
ciuitatem dei sicut eam
scies genomum ab illo qui est
appellatus seth ostendebat
ante diluuium propter ergo scrip-
tura diuinam cum tunc
ciuitatem in babilone hoc
est in confusione monstrat
set ad priaram sem re
capitulando reuertitur et
orditur in generationes usque
ad abraham quoniam memorato
etiam in eo annos quanto
quisque ad hanc sciens pertine-
tem filium genuisset quanto
quod uixisset ubi certe ag-
noscendum est quod ante
permiserat ut appareret quod
per non de filiis heber no-
me unius phalech quod in diebus

eius diuisa est terra quoniam
aliud intelligendum terram
esse diuisam nisi diuersitat
linguarum et uersis igitur
terris filiis sem ad hanc re-
non pertinentibus illi que-
runtur mox me genomum
per quos possit ad abraham
perueniri ut illi connectebant
ante diluuium per quos puer-
retur ad noe genomum quod
peragat sunt et illo adam
filio qui est appellatus seth
Sic ergo incipit genomum
quodao hoc genomum sem
sem filius centum annorum
erat cum genuit arphaxa
secundo anno post diluuium
vixit sem postquam genuit
arphaxa quingentis annis
et genuit filios et filias et
mortuus est Sic enim docet
celos dicens quoto quis
anno uite sue filium genuit
ad ista genomum ordinem pe-
tinentem qui protendit ad
abraham et quot annos per
modum uixit intermatibus
cum filiis filiis quod gnaue
ut intelligamus unde potue-
runt filii accrescere ne in paucos
qui quicquid ratur hominibus
occupati pueri sit septem
unde tanta spacia terrarum
atque regionum repleri potue-
runt de genere sem maxime
propter assyrios regnum unum

mus ille orientaliū dñā
 usqueq̃ p̃p̃lōs m̃genti p̃
 putate regnauit ac latissimū
 et fundatissimū regnū quod
 in tūrno t̃p̃e duceret sub
 postels pagauit. Si nos ne
 uicius quā opus ē t̃mo
 em̃ nō quot annos quisq̃
 in ista gñom̃ serie vixit
 p̃d̃ quoto anno vite sue ge
 nuit filiu hoc ordīe memo
 randū t̃m̃ p̃om̃ ut t̃m̃
 annos at̃ facto diluuiū
 p̃q̃ ad abrahā colligat
 p̃ret illa in quibus nos
 agit ñcitas m̃morā bre
 uiter alia cursim q̃ tangat
 secundo igitur anno post
 diluuiū sem̃ cum esset centū
 annos genuit arphaxat
 arphaxat aut̃ cū esset centū
 triginta quinq̃ annos genuit
 caynam qm̃ cū esset centū
 triginta genuit salam p̃or
 o etiā ip̃a sala totidem
 annos cāt qm̃ genuit he
 er centū uero t̃ triginta
 quatuor agebat annos
 heber cū genuit phalech
 ñcū diebus diuisa est
 terra Ip̃e aut̃ phalech
 uixit centū triginta t̃ ge
 mit ragan ragan centū
 triginta duo t̃ genuit se
 ruch t̃ seruch centū trigim
 ta t̃ genuit nachor t̃ nachor
 xphagmitatres t̃ genuit

thara thara aut̃ septua
 ginta t̃ genuit abrahā quē
 postea vocauit deus uni
 tato vocabulo abrahā
 fuit itaq̃ am̃ diluuiū usq̃
 ad abrahā mille septua
 ginta t̃ duo secundū
 Bt̃ratam edicōne hoc
 est m̃ptatū septuagin
 ta m̃hebreos in hebreo
 aut̃ codicibus longe pau
 ciōs annos p̃hibent m̃
 ueniri de quibus rōz aut̃
 nullaz aut̃ difficillimaz
 reddunt. Cum ergo quēq̃
 in illis septuaginta dua
 bus gentibus ciuitatem
 dei non possimz aue
 t̃p̃e quo cāt illis labud
 vni i loquela vna. fuit
 iam genis h̃nam̃ dicit̃
 alienatū fuisse a cultu
 veri dei ut ita ut in solis
 istis quōm̃bus pietas
 ṽcā r̃maneat que desce
 dunt de semine sem̃ per
 arphaxat t̃ extendunt̃
 ad abrahā. Si ab illa
 supbia edificande turris
 usq̃ ad celum qua impia
 significatur elatio appa
 ruit ciuitas h̃c p̃d̃icta
 impiorū ut̃ itaq̃ ante
 non fuit an latuit an
 potius vtraz p̃mansit
 pia s̃z in duobus filiis nec
 qm̃ bened̃a sunt eoz q̃
 postciō impia uero m̃co

qm maledictus est nupgeme
ubi eia mortuus e gygas
venator contra dnm non
e dimittatio facilis fortas
se em quod pfo est ardi
bilis et in filijs duoz illoz
iam tuc antequa babulo
nia incepisset instm fue
rut qtemptores dei et in fi
lijs etiam cultores dei utruq
cu genus homi terribi m
quaz desuisse credendum
est Quidam et qm dictu est
omnes declinaverunt simul
in utiles fa sunt non est
qm faciat bonu non est
usq ad vnu In utroq p
ubi hec uia sunt et hoc le
gitur. Nomen q nofcent
omnes qm operantur iniqui
tatez qm denorat plebez
mam in abo panis Erat
ergo hic plus dei unde illud
quod dom est Non e qm fa
ciat bonu no e usq ad vnu
de filijs homi dom e no de
filijs dei Nam pmissum
deus de celo pro spauit sup
filios homi ut videt si est
intelligens aut requiret
denu. ac deinde illa sub
iuncta que omnes filios homi
et ad civitate ptinetes que
vniut fm hoies et no fm
denu reprobos esse de
mirant sequitur **dy**

Quoniam rem sicut lingua
vna cu esset omi. non

ideo filij pestilencie deficiu
Nam ante diluvium vna lingua
erat et ai omis pter vna no
uisa domi deleri diluvio
meruerit ita qm merito et
impietatis gentes lingua
diversitate pnte atqz divi
sunt et civitas impioz q
sionis nome accepit hoc
appellata e babylon no d
fuit domus hebez ubi ea
que antea fuit omi lingua
remanet unde sicut sup
mco ram cu cepissent em
filij sem q singuli gentes
gulas preceperunt p q e qm
morata hebez cu sit ad nep
ipius hoc est ab illo qm tu
meminatur mortuus qma
in eius familia remansit h
lingua diuisa palias lin
guas cetis gentibus que
lingua prius hana qm
non in melto creditur fu
qm ideo deinceps hebre
est incepta tunc enim
opus erat ea distingbi a
alijs linguis nomine p
sunt alie quoz vocate s
nomibus p p h **En** aut
erat vna nihil aliud qm
hana lingua ul hana
locutio vocabatur qma
lun vniuersum genus h
loquebat Dubit aliquis
indiebus paleche filij hebe
diuisa est tra pluribus
et hoies q tuc erat intra a

eug nomine potius debuit
 appellari lingua illa que fuit
 in eis ante quibus. Et in
 intelligendum est quoniam hebreus
 et tale nomen imposuit
 filio suo ut vocaretur per
 quod interpretatur diu
 quia tunc ei natus est
 in pluribus fra diuisa
 et ipse ipse ut hoc sit quod
 est indicibus eius de
 isa e fra. Ita nisi ad hoc
 hebreus videtur quoniam lingua
 et multitudo non videtur
 nomen non accepit lingua
 que apud illum potuit per
 nomen et ideo credenda est
 per fuisse prima illa quibus
 in depena venit illa mul
 tiplicatio mutatioque ling
 uarum. Et utique potest habere
 pena esse debuit plus dei
 et frustra lingua si est
 uia tenuit abraham. nec
 in ois filios eius transmittit
 potuit sed in eos tamen qui pro
 patre per iacob et in signum
 quod eminebat eis in dei populo
 valebant dei testameta
 stime. Vbi si potuerit
 nec hebreus ipse eandem ling
 uam in unam per gentem
 in sua refudit si in eam
 tamen tunc generationes per
 uenerunt ad abraham. Et
 potest etiam si non euidenter
 expressum est fuisse aliquod

primum genus hominum quod ab
 impijs babylonici conde
 bat. non ad hoc valuit hebreus
 obprobrium inuenientem frau
 datur. si potius ut docet
 etur intentio. Cum enim
 legitur vnde fuisse primitus
 omni. Tante omnes filios
 sem generabat. sed quoniam
 in illo quibus oritur et he
 breus vocat lingua qua
 patriarchas et prophetas non
 solum in sermonibus suis
 vnde etiam in litteris sacris cus
 todit auctoritas per se tunc
 quoniam in diuisione linguarum
 ubi lingua remane pot
 tuit que fuit ante quibus
 que sine ulla dubitatione
 ubi remansit non ibi fuit
 illa pena que fuit muta
 tione linguarum quod aliud
 occurrit nisi quod in lingua
 gente remansit acuius
 nomen nomen accepit et
 hoc iustitiae gentis lingua
 non primum apparuisse vesti
 gium quod in alie gentes mu
 tatione linguarum ad istam
 non pervenit tale supplicium
 Et ad hoc illud mouet
 quod potuerit singulas
 gentes facere hebreus et fi
 lius eius phalech si vna
 lingua permansit am
 bus et certe vna est he
 breus gens ac hebreus pro
 nata usque ad abraham

et pemy demceps donec
magnus fiet plus ista
igitur omnes filii qui memorati
sunt triu filios noe fece-
runt singulas gentes si he-
ber et palest et singulas
non fecerunt. Mirum
illud est probabilis quod gogab
ille nemroth fecerat etiam
gentem suam. Et propter excel-
lencia dominationis et cor-
poris scorsim emineat no-
minatus est ut maneat nomen
septuaginta duarum gentium
atque linguarum phaleth autem
propterea memoratus est non
quod gentem fecerit nam eadem
ipsa est eius gens hebraea
eadem quod lingua sed propter tempus
insigne quod indicibus eius
terra diuisa est. Nec moue-
re debet quod potuit go-
gab nemroth ad illud e-
tatis scire quo babilone
condita est et confusio facta
linguarum atque hominum diui-
sio gentium non enim quia
heber potius est ante ille
aut. Ideo non potuerunt
ad idem tempus venire vi-
uendo enim hoc coigit qui-
git cum plus inuenit ubi
pauciores sunt quoniam
in ubi plures. Eandem
telligendum est quoniam terra
diuisa non solum iam natos
fuisse cetos filios filios
noe qui memorantur.

partes gentium sed etiam ciui-
tatis fuisse ut moyses fa-
lias haret que digne fuisse
nominibus gentium unde in
quodam putand quod eo fuerit
ordine genti quo memora-
ti leguntur alioquin duo e-
cun filii iectan qui erat alius
filius heber frat phaleth quod
potuerunt iam gentes facere
post phaleth fratrem suum iectan
natus est sicut post eum qui
memoratus est quoniam de ipso
quod natus est phaleth diuisio
terra ieronime intelligendum
est propterea quod nominatus
est longe post fratrem suum uenisse
fuisse natum cum iectan
duodecim filii tam graui-
tatem familias haberent et
linguas ipsas diuisio-
sent. Sic enim potuit pro-
memorari qui erat etate
posterior quemadmodum sub quo
memorati sunt octiduum filii
noe parati filii iapheth
qui erat minus eorum deinde
filii etiam quoniam erat medius
postremo filii sem qui erat
primus et maximus. Illarum
gentium vocabula plura
manserunt ita ut hodie
appareat ubi sunt deriuata
sicut de assyria. Et a
heber hebrei plura tempus
tustate mutata sunt ut
ut vix homines doctissimi
antiquissimas linguas

stitantes nec omni sed ali
 quos ex istis oligos gentes
 potuerunt repere. Nam quod
 filio etiam qui vocabatur
 mesram egypti phidetur
 morti nulla hic resonat oi
 do vocabuli sicut nec et huius
 id qui dicitur ad eum filium etiam
 tunc qui et huius appellatus
 Et si omnia quod dicitur plu
 ra imitata quia maneria
 omnia apparet **¶**
¶ Vnde iam uideamus pro
 mrsim ciuitatis dei et
 bello azulo ipse qui fuit
 et impatre abraham **¶** Vnde
 capit esse notae eius
 uidentior et non clauora le
 guntur promissa diuina quod nunc
 in christo uidimus impleri sit
 290 septima ista indicante
 iudicium in regione chalde
 et natus est abraham qui
 ita ad regnum pertinebat as
 syriorum apud caldeos aut
 am eorum tunc supstatores
 impie perualebant quod ad
 occidendo gentes una igitur
 etiam domus erat de qua
 natus est abraham in quo
 unus veri dei cultus et
 quantum credibile est in
 qua iam sola eorum hebrei
 lingua remanserunt quibus
 et ipsa scilicet iam manifest
 tio dei ipsius in egypto
 ita in mesopotamia ser
 uisse alienis hesu naue

narrante refertur et huius
 et progenie illius hebrei
 in linguas paulatim ali
 as et in nationes alias de
 fluentibus. Porro de sicut
 per aquas diluuii una
 domus noe ad expandendum
 genus humanum sic in dilu
 uio multas per strationem
 promissum in mundum una
 remanserat domus et hanc
 in qua custodia est plan
 tatio ciuitatis dei. Deinde
 scilicet illis emigratis supra
 gentibus usque ad nos si
 multum annorum inter et
 posita diluuii tam postquam
 deus incipit de azula fa
 bricanda loqui ad noe dicitur
 Ecce autem generationes noe ita
 si hic emigratis gentibus
 ab illo qui est appellatus
 sem filio noe usque ad abra
 ham et nachor et aram co
 ram et hanc per suam intra
 in qua natus est in regione
 caldeorum. Et simper sunt
 abram et nachor sibi in
 oes. Nomen mulieris
 abram sarai et nomen
 mulieris nachor melcha
 filia aram. Iste aram per
 melche fuit et per ischa
 que ischa creditur ipsa esse
 eorum sarai uxor abram **¶**
¶ Deinde narrat quod ad et hanc
 ra in sub religionem
 reliquit caldeos et uenit

in mesopotamia et habita-
uit melchior. Tacetur aut
de uno filio eius qui uoca-
batur nachor tamquam
eum non dubit fecimus. Quia
ita narratur et sumptit
thara abraham filium suum
et loth filium aram filii et
dubio illos de regione cal-
deorum in terra chana-
an et venit in chazram et
habitauit ibi. **Quia** hic
nominatus est nachor et
uxor eius melchior f. m. m. c. q.
postea in seum suum mittet
abraham ad accipiendo
uxorem filio suo ysaac
ita scriptum est et accepit puer
decem camelos de camelis
domini sui et omnibus bonis
domini sui semini et conueniens
perfectus est in mesopota-
mia in ciuitate nachor.
Iste et alius facit huius his-
torie testis quod ostendit in-
teritum nachor fratrem abra-
he quod ipse de regione chal-
deorum sedesque constituisse
in mesopotamia ubi ad
pre suum habitauit abra-
ham. **En** ergo in scriptura
non commemoratur quod eo
gente chaldeorum cum suis
perfectus est thara et ha-
bitauit in mesopotamia
ubi non solum abraham
filius eius. **Verum** etiam para-
mirus et loth nepotes eius

memorantur quod eos di-
centur. **En** putamus nisi for-
apaterne et firma pietate
deserueat et super saamie
heret caldeos et postea
sue penido sue pfectione
passus quod suspectus habet
et ipse emigravit. **Iulius**
qui in scribit **Iudith** cum qu-
ret holofnes hostis ista
que nam esset illa gens
utrum aduersus eam bellum
fuisse. **Sic** ei respondit a-
dub amomites. **Audiat**
dominus in uerbis uere puer
sui et referat et ueritatem d-
plo qui habitat in uota no-
tama. **Iam** et non quibus
mendacium de ore sui tui et
em pgenies populi et caldeo-
et ante habitauerunt me-
sopotamia quia noluerunt
sequi deos patrum suorum qui
fuerunt in terra caldeos qui
uosi sed declinauerunt de vi-
pntum suorum et adorauerunt
deum celi que agnouerunt
et proiecerunt eos a facie
deorum suorum et fugerunt me-
sopotamia et habitauerunt in
diebus multis. **Dubio** illi
deus eorum ut uerent de-
bitaone sua et met inter-
ram chanaan et ibi hite-
uit et cetera que narrat a-
thior amomites. **Vnde** mi-
nifestum est domum thare et
secundum passam fuisse a

ad deis pvea pietate qua
 mus z verus colebatur deq
 E functo aut thara m **vv**
 mesopotamia ubi vivit
 phibet ducetob qnqz an
 iam incipit indicari
 ad abraham fce pmissioz
 di qua septim est Et fuit
 es thare mchazra qnqz
 ducenti anni z mortuus
 et mchazra no sic autem
 accipiendum est qm omib
 dieb ibi erat s qm q
 dieb vite sue qm fuit
 anni ducenti qnqz ubi qple
 it alioqn nescit quot a
 nob vixit thara qm non
 agitur quo anno vite sue
 mchazram venit Et absur
 um e existimare in ista scie
 nti ubi diligenter qme
 morat quot annos qm q
 vixit qm solus nu an
 nos vite no qme datum
 se mcorie qm quorunda
 mos cad septima conico
 at taceatur anni no sunt
 hoc ordine inqo tpm di
 maco decessione qm gne
 ad z gemitos successione
 ontatur Ipe aut azdo
 a dngit ab adaz usq ad
 oe z inde usq ad abraham
 me mo annos vite sue
 icmice continet **xv**
 uod vero commemorata
 morte thare pris abra
 ham deinde legi z dnt dno

ad abram. Eri et thara tua
 z degnatoc tua z de domo
 pris tui z ceta Non quia
 hoc sequitur in fine libri
 hoc etiam in re gestaz
 tpe sequi existimand est
 Erit quippe si ita e indisse
 lubilis post hoc em uba
 dei que ad abraham facta
 septima sic loquitur Et co
 ut abraham que ad locu
 tus e illi dnt et abiit ad
 illo loth Abram aut erat
 qnqz z septuaginta annos
 cu vixit mchazra Qno pt
 esse veru si post mortem
 pris sui vixit de thara
 tu em esset thara septua
 ginta annos sicut supra
 intimatu est genuit abra
 ham cu mo addidit sep
 tuaginta qnqz annis quo
 agebat abraham qm cessat
 est de thara fuit anni ce
 tum quadraginta qnqz
 Tot igit annos erat thara
 qm vixit abraham de illo
 mesopotamie civitate a
 gebat em annu etatis
 sue septuagesimu quintum
 ac p hoc pr eius qm cu
 septuagesimo sue anno
 genuerat agebat ut dnt
 est centesimu z quadra
 gesimu z quintu Non ergo
 inde post morte pris .i.
 post ducetob qnqz annos
 quibz pat eius vixit cessat

sed annis de illo loco pro
gressionis quoniam ipse septua
gesimo quibus erat paul du
bio prius eius qui cum in
septuagesimo suo anno ge
muit centesimam quadrag
quibus fuisse colligitur ac p
hoc intelligitur est more
suo septuaginta redisse ad hunc
quam narratio illa insi
cat sicut superius cum filiis
filios noe quoniam dicitur
illos fuisse in linguis et
gentibus suis et cum postea
quasi hoc eadem more
sequitur temporis et erat
inquit omnis terra labium unum
et vox una omnibus Quod
ergo secundum suas gentes et
secundum suas linguas
erat si una erat omnibus
nisi quia ad illud quod iam
inspicit recapitulando et
reversa narratio Sic ergo
et hic cum dicitur esset et sunt
dies thare in chazra quibus
et ducenti anni et mortuus
est thara in chazra. deinde
scriptura redeundo ad id
quod ideo post miserat ut
prius de thara id quod in
choatu fuerat compleretur
et dicit inquit dominus ad a
braham Ego de thara tua et
post que uerba dei subiungit
Et abiit abraham quoniam
modum locutus est illi dominus
et abiit cum illo lotus abraham

aut erat quibus et septuaginta
annorum cum abiit de chazra
tunc itaque factum est quoniam pater
eius centesimum quadrag
simum et quinquagesimum annum age
retatis tunc cum fuit huius
septuagesimo et quibus so
luta est autem ista quod et ali
ut septuaginta quibus an
abraham quoniam egressus est de
chazra de illo computatur
quoque de igne chaldeorum
liberatus est non eo quoniam
natus est tamen tunc postea
natus huius sit. sed beatus
stephanus in actibus ap
cum ista narraret deus
quoniam glorie apparuit abra
he patri nostro quod esset in ne
sopotamia post quod habita
uit chazram aut ad illam
Ego de thara tua et de gignere
tua et de domo patris tui
veni infra quoniam et de thara
Secundum haec uerba step
hanus non post mortem patris
locutus est deus abraham
qui utique in chazra mortuus
est ubi cum illo et ipse filius
habituavit Et postquam li
bitus in eadem civitate
iam tunc esset in mesop
otamia Iam ergo contera
achaldens quod ita addu
xit stephanus tunc alia
quam egressus est de thara
chaldeorum et habitavit in ch
ra non quoniam factum postea quod

locutus est illi deus. Post
 enim post illa dei uerba cōfessio
 terra chaldeorum cum dicitur
 locutus deus cum esset in me-
 sopotamia sicut ad totum illud
 uerbum pertinet quod ait tunc
 in quo cōfessus est achal-
 deb et habitauit melchizedek
 cum quod sequitur. Et inde
 postquam mortuus est pater eius
 collocauit illum intra hac
 regionem uos nunc habitatis
 pater uir. Quod autem postquam
 mortuus est pater eius hic cum
 collocauit. Intelligentem
 igitur locutus deum ad a-
 braham cum esset in mesopo-
 tamia pater quod habitaret melchizedek
 sicut cum melchizedek puerum
 in preterito apud se p-
 cepto dei et inde cōfessus sep-
 tuagesimo quadragesimo
 quinto anno collocatus
 uero intra chanaan non
 post dechazra post mor-
 tem patris eius factam ce-
 dit quia iam mortuus
 est pater eius qui emittit terram
 in qua ibi iam sue rei cepit
 se possessor. Quod autem iam
 in mesopotamia constituto
 iam egresso terra cal-
 deorum dixit deus. Exi de
 terra tua et decogname tua
 de domo patris tui non ut
 corpus inde erit quod in-
 creat sed ut animi euellat

dicatur. Non enim quicquam
 inde animo si spe redempti
 et desiderio tenebatur
 que spes et desideria deo
 iubente et uiuante et illo
 obediēte fiat amputanda
 Non sane incredibiliter
 cōfirmat et ad postea se-
 cutus esset nachoz pater
 suus tunc abraham pre-
 ceptum domini implere ut
 cum sara uirgine sua et loth
 filio fratre suo cōiret de
 chazra sequitur. **XXII**
Tam considerande sunt
 promissiones dei sicut ad
 abraham. In quibus apertiora
 dei in hoc est dei uerbo
 uaculum appare cepit
 de populo pioque propheta
 promittit. Auctoritas
 hanc prima ita legitur et
 dixit dominus ad abram. Exi
 de terra tua et decogname
 tua et de domo patris tui
 et uade intra quam tibi de-
 monstrabo et faciam te in gentes
 magnas et benedicam te
 et magnificabo nomen
 tuum et eris benedictus et
 benedicta benedicente
 te et maledicta male-
 dicte te et benedicente
 in te omnes tribus terre. Ad
 utendum est igitur duas
 res promissas abrahe una
 scilicet quod terram chanaan pos-
 sessurum faciat semini eius

quod significatur ubi dictu
est vade p[er]stram quam t[ibi]
demonstrabo et faciam te in
gentem magnam. aliam
vero longe prestantior
non de carnali s[ed] de spiritali
semine p[er] quod p[ro]p[ter] n[ost]r[um]
gentis israelitice homin[um] gen
tium que fidei eius vestigia
consecrat[ur] quod p[ro]mitti ce
pit h[ab]ere d[omi]n[u]s et beneduxit
inte[re] om[n]es tribus t[er]re h[ab]ere
p[ro]missionem suam arbitrat[ur]
eiusdem septuagesimo qu[into]
etatis anno abrah[am]e
tamquam moriturus fuit est
dechara p[er]ierit abrah[am]e
qui scriptura contradici no
p[otes]t ubi legitur Abrah[am]
erat quinquaginta et septuaginta
annos cu[m] exiit dechara
s[ed] si eo anno fuit e[ss]e p[ro]missio
iam utiq[ue] in chara cum
p[re] suo demorabatur Abrah[am]
nam neq[ue] enim ante inde
posset nisi p[ri]us habitasset
ibi. Nam ergo co[n]tra
radiatur stephano dicti
edens gl[ori]e apparuit a
braham p[ri]mo mo[do] cu[m] esset
in mesopotamia p[ri]us q[uam]
habitaret in chara. Et in
telligendum est q[uod] eo d[omi]ni
anno facta sunt omnia et dei
p[ro]missio antequam in chara
habitaret abrah[am]
et in chara habitatio eius
et inde p[er]fectio. Non solum

quia eiusdem mesopotamias
anno huius p[ro]missioni
q[uod] putat et ostendit post q[uod]
ducentos et viginti annos
contulisse de egypto q[uod] legi
data est ver[um] ead[em] quia d[omi]ni
m[en]situr ap[osto]lus paulus.
Per idem t[em]pus emmenda
regna erat gentium muni
bus terrigenar[um] civitat[um] licet
est p[ro]fectus homin[um] s[ed] h[oc]
vincit sub d[omi]n[u]m angel[orum]
desitor[um] insignib[us] excellere
regna videlicet sarracen[orum] et
egyptior[um] et assyrior[um] m[en]s
erat potens atq[ue] sublimis.
Nam r[ati]o ille unus bel[li] filius
accepta midie vni[us]e asy
rius subingrauat asyriam
nunc dico no[n] illam p[ar]tem
h[uius] maioris asyrie vna p[ar]
vincia est s[ed] ea que vni[us]
asyria nuncupatur quod quic
masta duar[um] p[ar]t[um] anti
mitia totius orbis p[ar]te p[ar]
suerit ut sicut om[n]es asyria
ropa et affrica q[uod] no[n] equi
diuisione fecerunt. Nam
ista que asyria nuncupatur
ameridie p[er] orientem usq[ue]
ad septentrione[m] puenit et
ropa vero a septentrione
usq[ue] ad occidentem atq[ue] in
affrica ab occidentem usq[ue]
meridie[m] vnde videntur
orbe dimidiu[m] duo tene[re] et
ropa et affrica. Aliud u[er]o

mundum sola asia. f. non
 due ptes fce fut quia ut
 amqz ab oceano ingredi
 qd aquar trahit fluit &
 mae magnu nobis facit
 a pte si mduas ptes orbe
 s orient & occidentio
 a est in vna in altera
 o europa & affrica qm
 e tn regnoz que tuc
 de llebat scimoz no cat
 assyrijs quia i europa
 egyptioz aut qno cib
 uace bat aqmbz tota a
 tenebat solis mdib ut
 bent acceptis In assy
 igitur pualucat dna
 tibus impie ciuitatis huius
 apud erat illa babylon
 q trigene ciuitati non
 distans est ubi aut mms
 mibat post morte pzis
 su belu que pmo illic reg
 nuat spaginta qm a
 m filius vero eius mms
 q defuncto pro successit
 qm qnquaginta du
 o regnauit annos & ha
 bat mrguo quadragita
 a q natus e abrahaz
 q cat annos cat mille
 mus ducentisq ante co
 sta roma veluti altaz
 n occidente babyloniam
 gressus ergo abrahaz
 de hazra septuagesimo

qnto anno etatis sue cente
 simo aut quadragesimo
 et qnto pns sui cu loth
 filio frs & sara conuge
 p rexit mtra chanaan
 & puenit usq ad sychem
 ubi rursus dnm accepit
 oraculu dequo ita scptu
 est Et apparuit dñs abra
 he et dixit Dñm tuo da
 bo tra hanc mchil hic
 de illo semine ei promissu
 est in quo pat' fuis est
 om gentiu sed de illo so
 lo de quo pat' est vnus
 istitice gentis ab hoc
 em semine tra illa posses
 sa est sequitur **xx**
D emde edificato ibi al
 tari & inuocato abra
 ham profectus e inde et
 habitauit in heremo atqz inde
 re megyptu sanus ne
 cessitate q pulsus e ubi
 upoz sua dixit saroze
 sua mchil mentitus est
 em ad hoc quia ppinqua
 cat sagne sicut etia loth
 eadem ppinquate cum
 frs eius filius esset frat
 eius est dictus itaqz
 orem tacuit non negauit
 quibus tuendam puidicia
 et qmittens deo et hna
 nas insidias caueb ut
 homo qm si pntm qntum

caue poterat non caueret in
temptaret dominum quoniam speraret
indeo de qua re contra calump
niantem faustum manicheum
patet dupliciter deinde factum
est quod de domino presumpsit abra
ham. Raphael vero egip
ti quoniam ea sibi ubique acce
pat quod afflicto multo
reddidit ubi absit ut cre
damus alieno comitatu fu
isse polluta quia multo e
credibilis hoc pharaone
facere afflictionibus mag
nis non fuisse permissum.
Reversus igitur abra
ham ex egipto in locum
unde venerat. Tunc loth
filius frater illius ab illo in
terram sodomorum salua caritate
discessit diuites quippe e
rant pastores quod multos
pecores habere ceperant quibus
inter se rivalantibus co
modo familiarum suarum pug
na esse discordiam vitantur
poterat quippe hinc ut sunt
humana etiam inter ipsos aliqui
verba consurgere proinde
hoc malum preuentis
abrahæ verba ista sunt ad loth
Non sit verba inter me et
te et inter pastores meos
et pastores tuos quia ob
fres sumus nos. Vnde
erat tota terra ante te est

discede a me. Si tu in sinu
hinc fortassis effecta est
homines pacifica consue
ut quoniam tremor in aliquo
acens est maior dividat
eligat sequitur. **xxxii**
Quoniam ergo digressi esse
separatumque habitare
abraham et loth necessitas
sustinere familie non fore
te discordie et abraham
terra chanaan loth autem
in sodomis. Oraculo teza
dixit dominus ad abraham
prociens oculis tuis vide
loco in quo nunc tu es ad
quilonem affricum et orientem
et mare quia ceteram terram quoniam
tu vides tibi dabo et semini
in partem et faciam seminem tuum
quia arena terre. Si pra
quod dimicare arena fr
semine tuum dimicare sunt
per ambula terram in longi
tudine et latitudine quia
dabo eam. In hac promissio
ne utrum sit caetera illa quoniam
patet fructus est omnium gentium
non euidenter apparet
testis videtur ad hoc per hunc
et faciam seminem tuum tamquam
arena terre. quod calu
pnie dicitur est quia gre
duntur hyperbolen quoniam ut
tropica est non ipsa. **Q**uod
in modo ut ceteris trop

in solere nullus qm cam di
 cit ambigit. Iste autem
 topus i. modus locutionis
 est qm id quod dicitur longe am
 plius fit qd qd eo dicto sig
 nificat. Quis enim non uideat
 quia fit incomparabiliter ampli
 us arene. nris qd pt esse
 omni homini ab ipso adam usq
 ad finem seculi. Quia ergo magis
 sua semen abrahe non solu
 pmet ad israeliticam ge
 tem vni eorum qd e et futurum
 sicut imitatorum fidei toto
 de fratre in omnibus gebo
 et seme incomparabile multi
 tudinis impiorum pfecto non
 paruas est quamvis et ipi
 xia faciat in mirabilem
 multitudinem que significata
 et yppolen p arena tra da
 re ista multitudo qp mittit
 abrahe non deo e in mirabilis
 et hominibus. deo aut nec
 arena terre pinde quia non
 in gens israelitica sicut vni
 um seme abrahe ubi est qd
 ista pmissio non secundum
 carnem sed secundum spiritum plurim
 uorum congruentis arene
 multitudinem qpat pt hic i
 elligi utriusq rei seculi p
 missio facta sed ideo diximus
 quod non euadet appareat q
 illius gentis vniuersa mul
 tudo qui secundum carnem nata
 est ex abraham penus nepote

Jacob intm creuit ut pene
 omnes ptes orbis impleuit
 et ideo potuit et ipa sicut ypp
 bolen arene multitudinem
 comparari qd et hoc sola in mira
 bilis e hominum multitudo tra
 certe illa sola significata
 que appellata est chanaan
 ambigit nemo. Quod
 domus est tibi dabo ea et se
 mini tuo usq in seculum pt
 moue non nullos si usq
 in seculum intelligat metum
 Et aut in seculo hoc loc
 se accipiat quemadmodum si
 delit tenemus metum fu
 turi seculi a fine pontis
 ordini nihil eos mouebit
 arma et si compulsi sunt
 israelitice de uiribus ma
 net in in alijs ciuitatibz
 terre chanaan et usq in
 fine manebit in vniuersa
 tra illa in xpianis in ha
 bitatur etiam ipm semen
 abrahe sequitur. *xxviii*
Iste responsio pmissiois
 accepto migravit a
 braham et mansit in alio
 eiusq tre loco. i. nris quez
 mambre q cat ebron
 deinde ab hostibus qui so
 domus irruerat cu quoz
 reges aduersus quatuor
 bellum geret et metus so
 domus eia loti captus
 esset libeavit cu abra
 ham adductis secum plur

trecentis decem et octo
vernaulis suis et uictoriis
fecit regibus sodomorum
nichil quod spoliis auferre
voluit tunc ipse cum vicerat
obtulisset sed plane tunc
benedictus est a melchise
dech qui erat sacerdos dei
et celsi. De quo in epla quod
inscribitur ad hebreos quia
plures pauli apostoli esse di
cunt quid uero negat multa
et magna cum scripta sunt
Ibi quippe ibi apparuit sa
crificium quod nunc apud
effert deo toto orbe terrarum
impletur quod illud quod
longe post hoc factum per
prophetam dicitur ad christum
qui fuerat adhuc ventura
mae ne tu es sacerdos
metui secundum ordinem mel
chisedech non secundum aaron
qui ordo fuerat auferendus
illucescentibus rebus quod
illis umbris photabantur
Et iam tunc factum est
verbum domini ad abraham
in visu cum ei promitteret
mercedem quod promitteret
valde multam ille depos
tate sollicitus querenda
helvezet vernaculum suum
futurum sibi dixit heredem
quoniam quod illi promissus
est heres non ille verna
culus sed qui de ipso abra
ham fuerat conturbatus Pursus

quod semel in mirabile non sunt
arena terre sed sicut stelle
ubi melius magis videtur
missa postestas celestis fel
tate sublimis Nam quia
admiratitudine pertinet quod
sunt stelle celi ad arena
terre nisi quibus ista operacione
multum esse silem dicitur magis
etiam stelle dominari non vo
let quia nec omnes eas uideri
posse credendum est Nam
quato quisque acutus intue
tur tanto plures videt
et acerrime cernentibus
aut quas occultas esse ma
to existimat acceptis eis
deibus que in alia parte or
anobis remotissima ori
occulde prohibentur postremo
quoniam unum stellatum
num quod splendisse et quod
iactantur sicut aratus en
ul endoxius ul si qui alij
sunt eos libri hinc quod tempore
auctoritas hic sane illa si
ponitur cum apostolus meminit
ipsum dei gratiam commendandam
credidit abraham deo et
reputatum est illi ad iustitiam
ne cuiusque gloriaetur ge
tes quod mannaasab ad fidem
christi nollet admitti hoc en
quod factum est ut credenti ab
raham deputaretur fides ad iustitiam
nam non fuerat cuiusque
in eodem visu cum loqueretur

deus etiam hoc ait ad illu
 ego deus qui eduxi te de re
 gione chaldeorum ut dem tibi
 terram hanc ut heres sis eius
 ubi cum interrogasset abraham
 dominum quid sciret quod heres eius
 et dixit illi deus accipe mi
 hi mueta trimas et capram
 una et arie trimas et turture
 et coluba accepit autem ille
 et omnia et diuisit illi media
 et posuit ea contra faciem
 suam altari. aures autem non diui
 sit Et descenderunt sicut sp
 mye aures super corpora qu
 diuisa erat et cecidit illis
 abraham circa solis aut
 occasum paucos irruit super
 abraham et ecce timor tene
 rosus magnus incidit ei
 et dictum est ad abraham
 sciens scias quia persequuntur
 te hunc nunc non propter
 rebitute uero redigent eos
 affliget eos quadringent
 annis Gentem autem cui ser
 uierit iudicabo ego. post
 hoc uero quibus fuerit cum
 suppellectile multa Tu aut
 bis ad patres tuos cum pace
 munitus in senectute bona
 tuarum autem quoniam que
 rit se hunc nondum enim im
 pleta sit preterit amorreorum
 usque ad hunc Tu autem iam sol
 uerat ad occasum flamma
 facta est et ecce fornax su

ma brunda et lampadas ig
 nis que principerunt per
 media diuisa illa et in die
 illa disposuit dominus deus tes
 tamenti ad abraham di
 cens Semi tuo dabo terram
 hanc a flumine egypti usque
 ad flumen magnum eufrate
 tem teneos et tenezeos
 et celmoncos et cethicos et
 pherecos et raphani et
 amorreos et chanaanicos
 et encos et gergesicos et
 iebusicos. Hec omnia visu
 facta sunt tibi atque scia sunt
 de quibus singulis enim de
 ate differere longum est
 et intentionem operis huius
 precedit. Ergo satis est
 nosse debemus postea quia
 dictum est credidisse abraham
 deo et deputatum est illi ad
 iustitiam non enim in fide de
 fecisse ut dicit dominator dñe
 sem quid scia quia habebis eis
 ero et re quippe illius pro
 missa erat hereditas. Quia
 enim unde sciam quia ad hunc
 credet sed ait quid sciam
 ut ei rei quia crediderat
 aliquid similitudo ad habendum
 quia eius modus agnosceret
 Quia non est uirginis marie
 diffidentia quia ait Quia non
 fiet istud quia uirum non ag
 nosco Quia enim futurum
 esse ita erat modum quo

fiet inqumebat et hoc in
quesisset audiuit Denique
et hic similitudo data est
de muenta capra et aucte
et duabz volucribus turtur
et coluba ut secundum hoc futurum
sciret quod futurum esse iam
non ambigeret Quia ergo
per muenta significata sunt
plebs posita sub iugo legis
per capram eadem plebs
peccatrix futura per auctem
eadem plebs etiam signa
tura que aialia per turtur
dicuntur quia cum sint insigni
res atria tpm ab adam
usque ad noe et inde usque ad
abraham et inde usque ad da
uid qui christo saule pmo
in regno gentis israelice
est in voluntate funda
tus in hoc ordine tunc qui
tenditur ab abraham usque
ad dauid tamquam tertiam
etate gens ille populus ado
lescent sue aliquid aliud q
uenientius ista significent
nullo modo in dubitaueri
in ea pfiguratos spirituales
adducto turtur et co
lumbe et deo dictum est
Auctes autem non dimisit qui
carnales inter se diuidunt
spirituales autem nullo modo
sue anagogas quas ad
mibus hominum ruerant
sicut turtur sue illas

dequant sicut columba u
in auctes et simplos et innox
significans et in illo israelice
populo cui tra danda erat sua
ros in diuiduos filios per
missionem et heredes regni
metua felicitate mansuros
Auctes autem descendentes per
corpora que diuisa erant
non boni aliquis sed spiritu
inducti acris hinc passio
quidam sunt decemalium di
sione quentes et aut illi
consecut abraham significat
etiam inter illas carnalium
diuisiones ueros usque in finem
persecutionis fideles et
circa solis occasum qui pau
uerunt in abraham et tunc
tenebrosus magnus signi
ficat circa finem seculi sine
magna perturbatio et tri
lacione futura fidelium de
qua dominus dicit in euangelio
enim tunc tribulatio mag
nalis non fuit ab inicio
usque ad dominum est ad abraham
sciendo scias quia per
cit seme tuum in tra non per
et in seculum rediret et
et affliget eos quadringentis
annis de populo israel qui sua
in egypto fuerunt apostoli
sine propheta est Non quod in
eadem fuit subegit
affligentibus quadringentis
tos annos ille populus per

pacturus. Et in ipis quadri-
 gentis annis p[re]dictat[ur] e[st]
 hoc futurum. Et ne ad modum
 em supra est de thara p[re]-
 abrahe et fuerit dies thae
 mazarra quinq[ue] et ducet an-
 ni non quia ibi om[n]es atti-
 lut sed quia op[er]ati sunt ita
 et hic p[re]dicta et m[od]o positi est
 et in p[er]tute rediget eos
 et affliget eos quadringet
 annis qm[ia] iste m[od]o in ead[em]
 afflictio[n]e op[er]atus e[st] non q[ui]-
 vni[us]us pactus est quadri-
 genti sane dicuntur anni
 p[er] m[od]o plenitudinem qua-
 tus aliquato amp[li]us sint sine
 hoc t[em]p[or]e q[uod] putetur quo
 ista p[re]mittent[ur] abrahe
 p[er] quo natus e[st] ysaac
 p[er] seme abrahe de quo ista
 p[re]dictat[ur]. Caputatur ei
 aut sup[er] ius iam d[omi]ni ab
 anno septuagesimo et q[ui]nto
 abrahe qm[ia] ad eu[m] f[aci]ta e[st] p[ri]ma
 p[ro]missio usq[ue] ad adu[m] isrl[ael] ex
 egypto quadringeti et tri-
 ginta anni quor[um] ap[er]tius
 m[en]it. hoc aut[em] inquit testa-
 mentu[m] confirmatu[m] adeo
 post quadringentos et tri-
 ginta annos f[aci]ta l[ex] non
 m[en]it ad eu[m] cu[m] ad p[ro]-
 missionem. Jam uero isti qua-
 dringeti et triginta anni
 quadringenti potant m[od]o
 p[er] qm[ia] no[n] s[un]t multo am-
 plius q[ui]nto m[od]o ad aliq[ui]d

iam de isto m[od]o p[er]terissent
 qm[ia] ista in visu dem[on]strata
 et dicta sunt abrahe ul[tra] qm[ia]
 ysaac natus e[st] centenario
 p[ri]mo ap[er]ta p[ro]missione
 post viginti quinq[ue] annos
 tu iam co[n]sistis quadringet
 triginta quadringenti quinq[ue]
 remanent quos d[omi]n[us] qua-
 dringetos voluit no[m]i[n]e
 et cetera q[uod] s[er]uatur in ubi
 p[re]mittant[ur] dei nullus
 dubitauit ad isrl[ael] ad p[ro]p[ri]um
 p[er] m[od]o ex uero adiungitur
 tu aut[em] iam sol[us] est ad oc-
 casum flamma f[aci]ta e[st] et t[em]p[or]e
 fornax fumabunda et
 lampadas ignis que h[ab]ue-
 rit p[er] media diuisa illa
 significat iam in fine s[eculi]
 p[er] igne iudicandos esse
 carnales. Sicu[m] em[im] af-
 flicto ciuitatis dei q[uod]d
 ante nu[m]qua[m] fuit que sub
 anti[sti]t[ut]o futura spatur
 significatur tenebrosa
 timor abrahe circa sol[em]
 occasum i ad ip[su]m iam fine
 s[eculi] significat[ur] isto igne
 dies iudicij d[omi]n[us] car-
 nales p[er] igne saluandos
 et in igne dampnandos
 Deinde testam[en]tu[m] f[aci]t
 ad abraham terraz ch[an]-
 naon p[er] manifestat
 no[m]i[n]at in ea v[er]u[m] ad g[er]es
 afflicte egypti usq[ue] ad
 flume[m] magnum eufraten

non ergo affluere magno
egypti hoc est uilo f apuo
quod diuidit in egyptum
et palestina ubi e ciuitas
vno caenia sequit **vvv**
Am bene tpa consecunt
filios abrahe vno de a
gar analla altius de sara
libera de quibus in libro
supior iam diuino **vvv**
autem attinet ad rem gesta
nullo modo e infendum
de hac qubina tm abra
he usus est quippe ad ge
nerandam prolem non
ad applicanda libidines
nec insultans f potius o
bediens quigi que sue fel
litate credidit esse solaciu
si fecund analle uteriu qm
natura non potat volun
tate facit sui et eo iure
q dicit aplius similiter
et vir no h pteat corpis
sui sed mulier uteretur
mulier adpiendum q
alio q non potat q se
ipam nulla e cupido las
civie nulla nequicie tur
pido ab uxore causa
prolis ancilla marito
traditur a marito causa
prolis accipit ab utroq
no culpe lupus f nature
fructu cognitur deinde
cu ancilla grauida due
sterili supbuerit et hoc
sara suspitione muliebri

viro potius imputaret
etiam ibi demeruit abra
non se amatores seru f l
berz fuisse genitore et ma
gar fere quigi pudicia
custodisse nec voluptati
sua sed voluptatem illius
impleuisse accepisse non
petisse accepisse nec he
fuisse seminare nec amari
ait em ecce analla tua
manibus tuis utere ca q
tibi placuit **vvv** vno vilu
utente semis quige tempe
rant analla obtemperant
nulla intemperant **vvv**
Post hoc natus est hys
mahel q agaz in quo
putare posset impletum
quod ei promissum fuerat
sibi bernaculu suu adopta
uolueret dicente deo vo
erit heres tuus hic f qui a
iet de te ille est heres tuus
ho modo pmissum ne m
ancille filio putaret imp
tu iam cum esset amoz
nona gmta et noue appa
ruit ei dñs et dixit illi Egi
sum deus place in q spectu
meo et esto sine querela
et ponam testamentum
inter te et me et implebo
te valde Et prouidit a
braham infanc suaz et lo
cutus e illi deus dicens
Ecce ego et ecce testame
tum meum tecum Et

eris pater multitudinis
 genitrix et non appellabitur
 nomen tuum adhuc abraham
 sed erit nomen tuum abraham
 quia preter multarum ge-
 nium constitui te et auge-
 re te valde et ponam te
 in gentes ante quibus
 et statua testamentum me-
 um et me et inter seminem tuum
 post te in generationes earum
 in testamentum sempiternum
 ut sim tibi deus et semini
 tuo post te Et dabo tibi
 et semini tuo post te terram
 in qua incolam es omnem ter-
 ram chanaan in possessionem
 eternam et ero illi
 deus Et dixit dominus ad abra-
 ham Tu autem testamentum
 meum conservabis tu et seminem
 tuum post te in generationes suas
 Et hoc est testamentum meum
 quod conservabis inter me
 et vos et inter semen tuum
 post te in generationes suas
 Circumcidetur omnis virum
 masculinum et circumcidetur car-
 ne praeputij viri et erit in signum
 testamenti inter me et
 vos Et puer octo diebus
 circumcidetur virum omne mas-
 culinum in generationes vestras
 vernaculus et emptorius
 ab omni filio alieno qui non
 est de semine tuo Circumcidetur
 circumcidetur vernaculus

domus tue et emptorius
 et erit testamentum meum
 in carne vestra in testamentum
 et in domum Et qui non fuit circum-
 cisus masculinus qui non
 circumcidetur carnem praeputij
 sui octavo die interficietur
 anima illa de gente eius quia
 testamentum meum dissipavit
 Et dixit deus ad
 abraham Sarai uxor
 tua non appellatur nomen
 eius sarai sed sara erit
 nomen eius Et dicitur
 autem illi et dabo tibi
 filium et benedicam illi et erit
 in nationes et reges ge-
 nium quia ex eo erit Et prae-
 abraham super faciem su-
 am et risit et dixit animo
 suo dicens Si multi ceterum
 annos habui nascetur mihi
 et si sara annorum nona
 genita pariet Dixit autem
 abraham ad dominum Isma-
 hel hic vivat in conspectu
 tuo Deus autem dixit ad
 abraham ita Ecce sara
 uxor tua pariet tibi filium
 et vocabis nomen eius
 ysaac Et statua testa-
 mentum meum ad illud in
 testamentum eternum
 esse illi deus et semini eius
 post illud De ysmahel
 autem Ecce quod dixi tibi
 ecce benedixi ei et amplificabo

cu[m] 7 multiplicabo illum
valde duodecim gentes
gnabit 7 dabo illum in
gentem magnam Testa
mentu[m] autem meu[m] statua
adysaac que p[ro]p[ter] tibi sa
ra m[er]ito hoc ad annum
sequentem sic ap[er]ta
p[ro]missa sunt de vocatio[n]e
gentu[m] in ysaac 7 in filio
p[ro]missionis que significa
tur gracia no[n] natura q[uod]
desene 7 annu[m] scilicet pro
mittitur filius quauis
cu[m] 7 na[tu]ralem p[ro]creacione[m]
p[ro]cursum deus opetur
ubi t[ame]n euident[er] opus est
dei viata 7 cessante na
tura ibi euidentius intel
ligitur gra[tia] 7 quia hoc
non p[ro]creacione[m] sed p[er]
regeneracione[m] futurum
erat deo nunc impata
est c[on]missio q[ui] de sara
p[ro]missus est filius 7 q[uod] os
non solum filios verum
etiam seruos vernaculos
7 emptios c[on]m[un]icadi
uoluit ad om[n]es istas gra[tia]s
p[ro]p[ter] me testatur q[uod] aliud
aliud c[on]missio significat
qua[m] natura q[uod] ita ve
tustate renouatam Et
quid aliud q[uam] xpm oc
tauius q[ui]m eb domoda
q[ui]pleta hoc e[st] post sab
b[um] resurrexit p[ro]p[ter] me

mutantur et nomina or
resonant nouitate[m] et in
testamento vetere obm
bratur nome[n] q[uod] est
cu[m] quod dicitur testam
tu[m] eius vetus nisi no[n] o[mn]i
tacio Et quid e[st] aliud q[uod]
dicitur nomini nisi vetu
reuelacio Ritus abrahe
p[ro]ultacio est gratulan
do n[on] rrisio diffidentis ab
quoq[ue] eius illa in anno
suo Si michi centu[m] annos
habenti nascetur filius
et si sara annos nona
ginta p[ro]p[ter] non sunt du
bitantis s[ed] admirantis
Si que uero mouet quod
dicitur est Et dabo tibi
7 sem[en] tuo post te terra[m]
in qua tu incola es om[n]es
frat[er] thanaan inposse
nem eternam quo acci
piat[ur] impletu[m] siue ad hoc
p[ro]p[ter]tetur implendu[m]
cu[m] possessio quecuq[ue] tre
na aulib[us] genti esse no[n]
possit sciat[ur] etez m[un]di ante
m[un]di p[ro]p[ter] tal quod gra[tia] appel
lant acmon quod ascto
duatum est acmon q[uod] p[ro]
p[ter] grece seculo m[un]cipa
sed no[n] p[ro]p[ter] ausi latini hoc
dicit seculu[m] ne longe in
aliud mutent sensum Se
culu[m] quippe dicitur

multa que in hoc seculo
 sic agunt ut breui caraz
 pe insecant demon aut
 quod dicitur aut non habeat
 me aut usque in hunc scilicet
 tendunt finem **xxviii**
 em per moue quo intelli
 oporteat quod hic dicitur
 et masculus qui non tunc
 et carne pueri sui octa
 no die interibit anna illa
 regie suo quia testamentum
 uen dissipauit cum hec
 nulla culpa sit pueri et
 uenit anna putra nec
 pe dissipauit testamentum
 si dissipauerit in quo
 si maiores qui cum cum
 ade non curant nisi quia
 pueri non si sue vite ppe
 tate si fin quem quis huius
 in origine omnes in illo
 uno testamentum dei dissipa
 uerit in quo omnes per
 tauerit multa quippe appel
 lantur testamenta dei
 exceptis aliis duobus mag
 nis veteris et noui et dicitur
 licet cuique legendo qd dicitur
 Testamentum aut primum
 quod fuit et ad hoc primum
 perfectum illud est et tunc die
 edictis morte moiem
 unde scriptum est in libro
 qui etiam huius appellatur
 omnis caro sicut fenum

veteris et testamentum
 enim a seculo est morte moiem
 eis enim in loco euidenaz
 postea data sit et dicat
 apud ubi aut non est loco
 nec puacatio quo pacto
 in pe quod legitur verum
 est per uacationes estima
 in omnes partes terre nisi
 quia omnes legis aliam
 puacate sunt rei que ali
 quo pacto tenentur ob
 tenti omni obrem si etiam
 pueri quod uerba fides he
 trasatur non ppe sed o
 gnaliter peccatores unde
 illis quam remissionis
 pueri nam qd fitetur
 perfectio eo modo quo sunt
 pueri etiam puacatores
 legis estimandi omnes per
 catorez terre et ubi loco
 non est nec puacatio ac
 phor quia transio p
 in regnacionis fuit et
 non in merito pueri
 ppe originale peccatum quo
 primum dei dissipatum
 testamentum gnacio
 dicitur nisi regeneracio
 libet sic intelligenda sit
 ead uerba dicitur tamq
 dictum sit omni non fuit re
 gnatio interibit anna
 illa de que eius quia
 testamentum dei dissipauit

quoniam in adam cum omnibus ipse
etiam peccavit. Si enim
dubisset quia hoc testamē-
mentum dissipavit non nisi
de ista transpositione intelligi
cogetur. Hic vero qui non
expressit cuiusmodi testa-
mentum pueris dissipavit
liberum est intelligere de
illo testamento dictum cum
dissipatio pueri possit ad
puerum. Si autem hoc quisque
non nisi de ista transposi-
tione est attendit quoniam ca-
testamentum dei quoniam non
est transmissum dissipavit
puerum quem locutionis
aliquem modum quod non absur-
de possit intelligi ideo
dissipasse testamentum quod
licet non ab illo sed in
est dissipatum. Verum sic
quod amaduertendum est nulla
in se negligentia sua mis-
te interire maritum
autem pueri signalis
obligatio peccati. *xxv*

Facta igitur promissione
tam magna tamen
difficili ad abraham cui
evidentia domini est promissa
multarum gentium posui te
et augebo te valde et po-
nam te in gentes et reges
poteris dominare et dabo tibi
filium et benedicam illum.

Et est in nationes et reges
cum deo erit quia promissio
nunc in populo certum est. Et
illo denique quibus non
vocantur sicut antea voca-
bantur abram et sarai sed
sicut nos eos abram et
saram quoniam sic iam vocabantur
ab omnibus abraham et sarai.
Cur autem mutatum sit nomen
abraham redditum est ratio quoniam
promissa inquit multarum gen-
tium posui te hoc ergo signifi-
cat intelligendum est a-
bram vero quod ante voca-
bantur interpretatur pater
sub denominatione autem mutatum
sarai est redditum ratio sed
sicut autem quoniam scriptum est
interpretationes nomina he-
breorum que sunt sacris litteris
continentur Sarai inter-
pretatur princeps mea Sarai
autem virtus unde scriptum
est mensura ad hebreos fide
et ipsa sarai accepit unum
admissionem seminis ambo
autem senes erat sicut scriptum
testatur sed illa etiam sterilis
et cruce mensuram destituit
propter quod iam parere non
posset etiam si sterilis non
fuiisset porro si femina ita
sit puerorum etiam ut ei so-
lita mulierum ad huc fluant
de iuvene parere potest de seniore

on pot. quāvis adhuc poss
 le senior sed de adolescentu
 a gignere sicut abraham
 est mortem facere de tethu
 a potuit quia mundam
 uis inuenit etatem hoc
 est quod unū commendat a
 lus et ad hoc dicit abra
 e iam fuisse corpus mor
 uū qm no omni fema cui
 sset aliquod pendi tpe
 otremū quare ipem illa
 tate adhuc posset ad aliq
 m emortui corpus intel
 lige debemus no ad omnia
 ram si ad omnia non tam
 znectus vni s; cadauer
 est mortui Quāvis etiam
 se solui soleat ista questio
 quo de tethura postea ge
 mit abraham quia do
 mū gignendi quod a
 hominō accepit etiam post
 obitu mansit uobis Sed
 ptea uidetur illa qua se
 uti sum? hinc questionis
 solutio p fenda quia cente
 narius quid senex sed tps
 mī de nulla pot fema gign
 ne no tūc qm adhuc tam
 diu uiuebat ut centū am
 nond faceret hominem
 decrepitate senectutis **xxx**
 tem deus apparuit abrahe
 adquecū mambre mtribq
 vris quos dubitandū non
 est fuisse angelos quāvis

quidam existimat vnu in
 eis fuisse dnm xpm asse
 rentes enim etiam ante in
 dumentū carnis fuisse vi
 sibilem Est quid dme pstat
 inuisibilis incorporealis
 incommutabilis et naturz
 sine ulla sui mutatione co
 muni mortalibus aspectibq
 apparere no per id quod est
 sed p aliquid quod subditū
 e quod aut illi subditum
 non est vniptū si ptea
 confirmat hōz trid aliq
 fuisse xpm quia cū tres
 vidisset ad dnm singulāt
 est locutus Sic em scriptū
 est Ecce tres vi stabant
 sup eum et videns pro
 currit obuia illis ab ostio
 thabernaculi et adorauit
 sup terram et dixit domine
 si inueni gratiam ante te et
 cur no et aliud aduertit
 duos vocis venisse ut so
 domine deleteretur cū adhuc
 abraham ad dnm loquebatur
 dnm appellans et inter
 cedens ne simul iustum cū
 inipio in sodomit pder
 illos aut duos sic suscep
 lotū ut etiā ipse in colloquio
 cum illis suo singulariter
 dnm appelleret Nam cum
 eis pluralit' dixisset
 Ecce domi declinate in
 domū pueri vni et cetera

que ibi dicuntur postea ai
ita legitur Et ternerunt
angeli manu eius & ma
nus duarum filiarum eius in
co quod dñs paret illi Et
fem est mox ut eduxerunt
illum foras et dixerunt sal
uam fac animam tuam
ne respiciens retro nec
stetis in tota regione in
monte salui te fac ne
qn apprehendatis dixerit
loth ad illos dñs dñe q
muenit puer tuus in utero
tuus ante te & que secut
deinde post hec uerba sin
gulariter illi respondet
& dñs cu in duobus ange
lis esset dicens Ecce mis
eratus sum faciem tuam
& dñe multo est credi
bilis qd & abraham in tri
bus & loth in duobus vis
dñm agnoscant qui p
singularem mñm loque
bantur etiam ai eos hoc
esse arbitaretur Neq em
alias ob cam sic eos susce
perunt ut tamqua mortu
libus et hñana refecione
indigentibus ministraret
Et erat p fco aliquid quo
ita accedebant licet ta
qua homines ut in eis esse
dñm scire esse assoler in
iphs hys qm hospita
litatem illis exhibebat

dubitae non possent atq
& ppos aliquando plurali
& in eis dñm aliqui singuli
appellabant angelos aut
fuisse scriptura testatur in
solim in hoc genesib lib
ubi hec gesta narrantur
veni etiam in epla ad hebr
os ubi ai hospitalitas lau
daretur p hanc inquit cau
quidam nescientes hospita
repperunt angelos pullo
igitur tres viros cum ru
bus filius ysaac de sara de
sara pmitteretur abrahe
dñm datum est etiam tale
vñm ut diceretur abra
ham cu ingentem magn
& multaz & bñdicentur in
co omis gentes tre Et hic
duo illa breuissime pleni
sime qd promissa sunt gen
itrl fm carnem & omnes
secundum fidem **xxxj**
Post hanc pmissionem
liberato de pdomis loth
& veniente igneo ymbre
de celo tota illa regio impu
cinitatis manerem versa e
ubi supra in masculos in
tantaz conaluerat quataz
leges solent alios fcos p
bere licentia vñ & hoc cor
suppliciu specueri futu
iudicij dñi fuit Nam quo
pmet qd prohibita sunt
qm liberant ab angelis

et respice nisi quia non est
 redemptio ad vera iustitiam
 per gratiam regnatus co-
 nstitutur si ultimum iudicium euade-
 rit agitur. Denique uxor loth
 ubi remansit et in paleam quisa
 et hominibus fidelibus quod
 a pstitit condimentum quo
 iplant aliquid unde aliud
 ducatur exemplum **xxvii**
 uiderunt abraham fecit
 ingerarib apud regem cui
 atis illius abimelech qd
 negypto de quinge fecerat
 ita intacta simul reddita
 ubi sane abraham ob-
 iurgati regi cur tacuisset
 uore sororeq duisset a-
 plens quid timeat hoc et
 addidit etenim uxor
 mea est depre sed no de
 me quia depre suo soror
 erat abrahe de quo pinq
 uis erat. tante aute pul-
 chritudinis fuit ut etiam in
 illa etate posset adamai
 Post hec natus est **xxviii**
 abrahe secundum pro-
 missionem dei de sara filio
 cuius nomen uisus Riserat
 em pat qn ei pmissus est
 admiras in gaudio Riserat
 et mat qn p illos tres viros
 itez pmissus est dubitas
 in gaudio quauis approbra-
 te angelo q uisus ille etia

si gaudij sunt in plene si
 dei non fuit ab eod anglo
 etiam infidei firmata ex
 hoc puez nome accepit ha
 q uisus ille non ad irridend
 sed ad celebrandum gaudium
 ptinebat nato ysaac et
 eo nome vocato sara ma-
 uit ait quippe Risi michi
 fecit deus et magis em au-
 dicit congaudebit michi
 Et post aliquantulum tpus
 analla de domo euatur ad
 filio suo et duo illa sm
 aplm testametu significat
 vetus et nouu ubi sara sa
 supne uim hpc e ciuitat
 dei figuram gerit **xxviii**

Inter hec que omnia q
 memorae longu est
 temptatur abraham de
 ymolando dilissimo filio
 ipso ysaac ut pia eius
 obediencia probaretur
 sculis i noticia p fenda
 indeo neq em omis e
 culpanda temptatio q
 et qgratulanda e qua fit
 p batio et plenitudo alit
 annis suauis sibi ipi mo-
 teste no pt nisi vires su-
 as sibi non ubo sed op-
 mento temptatione quo
 da modo interogate re-
 spondeat nisi si dei munus
 agnouit si pius e tunc
 solidatur firmitate gracie

non in flatu manitate
iactande iniquam sine oc
det abraham quod victimis
deus delectatur quamvis
quavis dno in tonate p
cepto obediendum sit no
disputandum. Vmptn a
braham ad festum filium cu
fussit ymolatus resurrex
itum credidisse laudandus
est dicitur quod illi deus ad
de ancilla et filio eius fo
ras eiciendis volunta
tem quibus nollet imple
re in ysaac vocabitur
tibi semen. Et certe ibi se
quitur ac dicitur filium
aut ancille huius in mag
nam gentem faciam quod
semen tuum est. Et no ergo
dicitur in ysaac voca
bitur tibi semen. et hys
mahalem deus semen
eius vocavit. Et ponens
aut apud quod sit in ysa
ac vocabitur tibi semen
idem inquit non quod filij
carnis hys filij dei. sed
filij promissionis deputar
in semine ac per hoc filij
promissionis ut sint semen
abrahe in ysaac vocat
hoc est in xpm vocante
qua congregant. Hac
ergo promissione pat
ris fideliter tenet quia
plurimum oportebat implei

quem deus iubebat occidi
non hesitavit quod sibi reddi
poterat ymolatus qui dicitur
potuit non spatus sic intel
est et mepla ad hebreos et
oppositum fide inquit per
abraham ysaac tempta
tus et vnicui obtulit qui
promissiones suscepit ad
quem dicitur est in ysaac
vocabitur tibi semen cogita
quia et amoris huius contat
per deus promissa addidit
pro hac causa cum et in simi
litudine adduxit eius simi
litudinem in illius. Vnde dicit
Aplius qui pro filio non ipse
pat sed pro nobis omnibus
tradidit eum propter et ysaac
sicut dominus crucem suam ita filij
ligna ad victimam locum
quibus fuerat imponendum
ipse portavit. Postremum
quia ysaac occidi non ope
tebat. Postea quia est pa
scentis prohibitus quibus erat
ille aries quo ymolato
impletum est significatum
sagae sacrificium. Tempus
quod cum vidit cornibus in
frutice tenebatur. Quibus
ergo illo figurabatur
Iesus antequam ymolaret
spiritibus iudicis conatus
et divina pangelum uba

xaus audiamus ait quippe
 ptura Et ostendit abra
 am manu suam sime gla
 riam ut occideret filium suum
 vocavit illum angelus
 in celo et dixit Ecce ego
 et dixit non inuocabis ma
 nu tuam super puerum neque
 iaciaris illi quidquam. nunc
 in scitu quia timeb deum
 et non peperisti filio tuo
 dilecto propter me. Vnde sciu
 am est nunc sciri feci. Neque
 in hoc non facbat deus
 tunc aiete illo ymolato
 ysaac filio suo vocavit
 et legit abraham nome
 loci ipsius Dominus uidit ut
 dicitur hodie in monte Dominus
 apparuit hoc est. Videri
 fecit Et vocavit angelus
 Dominum abraham secundo de
 celo dicens propter me metipsum
 iuravi dicit Dominus propter quod
 fecisti uerbum hoc et non
 peperisti filio tuo dilecto pro
 pter me nisi benedicent bene
 dictionem tibi et multiplicab
 o semen tuum in ciuitatibus
 aduersus facies et benedicet
 in semine tuo sicut stellas
 celi et tamquam arenam
 que est iuxta labrum maris
 et hereditate possidebit
 semine tuum ciuitates ad
 uersus facies et benedicent

in semine tuo omnes gentes
 tunc quia ab audisti uoces
 meas hoc modo est illa de
 uocatio gentium in semine
 abrahe post holocaustum
 quo significatus est Christus
 etiam in uoce dei firmata
 promissio. Ecce enim prom
 ferat si iniqua iurauit
 et nunc est dei ueri ueratio
 iuratio nisi promissi con
 firmatio et infidelium
 quedam correptio. **xxxv**

Post hoc sara mortua
 est centesimo uicesimo
 et septimo anno uite sue
 Centesimo et tricesimo
 septimo uiri sui. Decebat
 quippe annus ea precedebat
 etate scilicet ipse quoniam sibi
 quod illa promissus est si
 ait. Si michi amicos actum
 nascetur filius et si sara
 nonaginta pueri. Tunc
 emittit agrum abraham
 in quo sepeluit uxorem
 Tunc ergo secundum
 narrationem stephani
 in terra illa est collocata
 quoniam cepit esse post morte
 patris sui quoniam colligitur
 ante bycennium fuisse de
 functus. **xxxvi**

Demum rebecca nep
 te nathoz patris sui
 cum annorum quadraginta

esset ysaac duxit uxorem
f. centesimo & quadragesimo
anno vite patris sui triennio
post mortem matris sue ut
huit eam ducet quoniam ab eis
patre in mesopotamia ser-
uus missus est quid aliud
denotatum est cum eam seruo
duxit abraham pone ma-
nu tua sub femore meo &
admirabo te per dominum deum
celi & dominum terrae ut non su-
mas uxorem filio meo
ysaac a filiabus chana-
neorum nisi dominum deum celi
& dominum terrae in carne que
ex illo femore traheretur
fuisse venturum inquit
hec pua sunt promissa
iudicia veritatis quae apostoli
videmus in christo **xxxviii**
Quid autem sibi vult quod
abraham post mor-
tem sive testamentum duxit
uxorem ubi absit ut in
continentia suspicemur
presertim in illa iam eta-
te & in illa fidei sanctita-
te an adhuc parandi filii
quererent cum iam deo
promittente tanta multi-
plicatio filiorum ex ysaac
per stellam celi & arenam
terre fide prelatissima te-
neretur. Et per hoc si ager
& hysmael doctor apostolo

significaverunt carnales
veteris testamenti cur non car-
nalia et filii eius signifi-
cent carnales qui se ad tes-
tamentum novum contem-
ptum ambe quippe & uxorem
abrahe & concubine sunt
appellati. Sara vero in
qua dicitur concubina
vera & quoniam data est ager
abrahe ita septima & apostoli
dixit sara uxor abraham
ager egyptia anallam
post decem annos quan-
do tunc abraham intra-
vit chanaan Et dedit eam a-
bram viro suo ipsi uxorem
de cethura autem qua po-
st obitum sara accepit sic lo-
quens dicitur abraham
sumpsit uxorem cui nomen
cethura Ecce ambe dicitur
uxores ambe porro ga-
bine fuisse reputantur
ita dicente scriptura Sed
autem abraham omnem cer-
sum suum ysaac filio suo
& filiis concubinarum suarum
dedit abraham dauid
& diuisit eos ab ysaac
filio suo ad hoc se viro
adventum intra orientem
habent ergo non nulla
munera filii concubinarum si
non perveniunt ad regnum
promissum nec hereditatem

iudei carnales. quia pter
 isaac nullus e fereb tno
 em filij carnis hy filij dei
 s filij promissionis depu
 unt in semine de q dom est
 isaac vocabz necq em
 isaco cur cetqura post up
 ab morte ducta nisi p ter
 tot misteriu dicta sit con
 ubina **S**z quisqis hoc no
 blt in istis significatioibz
 cape no calupniat a
 trahe qmnd si em t hoc p
 isum est contra hereti
 os futuros secularu ad
 esaiob mptiaz in ipo
 re multaz genou post
 bitu tuncis itez quigai
 xennaretur no esse p am
 et mox tuus est abrahaz
 u esset amozs centum
 xptuaginta ysaac dcre
 ignis filii que cetenauis
 remut sequitur **xxxviii**
 am golpoc quead per pos
 teros abrahe ciuitatis dei
 pntauit tpa iudeamuis
 pmo igitur amozs uite
 ysaac usq ad sexagesim
 mo t nati sut ei filij illud
 meorale est q cu illi dm
 roganti ut paret uboz
 eius que cat stellis qres
 pset dñs, quod petebat
 atqz habet illa gceptu
 gestiebant genu adhuc

mutoz euis mdui qua
 molestia cu augeatur dñm
 interrogauit accepit q r
 sponsim edue gentes m
 lutoz tuosut t duo ppli
 de ventre tuo sepantur
 t plius pplm supabit t
 maior seruiet minori **et**
 paulus aplus magnu
 blt intelligi gracie do
 amictu quia nond illu
 natis nec aliquid age
 tibz boni seu mali sue
 ullis bonis malis eligit
 mox maiorz repbato
 qn paul dubio quatinu
 attinet ad oigmale p am
 ambo parz erat quatu
 aut ad p m uillius cozs
 nullum est **S**z mnt de
 hac re dice aliquid la
 tuis institui opibz ratio
 non sunt bnde malis
 iam multa dubia q
 aut dñm est maiorz suet
 miori nemo fere mozs
 alit intelligit q maiorz
 pplm iudeoz mon xano
 pto seruituru **Et** reue
 ra qmuis ingente y
 dnnicoz que nata e
 de maiore cui duo noia
 erat Nam t esau uoca
 bat t edom unde ydu
 mei hoc uidet possit im
 pletum quia postea su
 panda fuerat aplo

Accepit etiam ysaac tale
oraculum quale aliquo
tunc pat' eius acceperat de
quo oraculo sic scriptum e
st et aut famens super tra
ctum fame que puer factus est
in tempore abrahe. abijt autem
ysaac ad abimelech re
gem philistinorum in gera
ra. apparuit autem illi dō
et dixit. Noli descendere
in egiptum habita autem
in terra qua tibi dixerō et
incole in terra hac et cō
tecā et benedicam tibi
tibi enim et semini tuo dabo
omnem terram hanc et sta
tua in iuramentum meū qd'
iuravi abrahe pater tuo
et multiplicabo semen
tuum sicut stellas celi et
dabo semini tuo omnes terras
hanc et benedicentur
in semine tuo omnes ge
tes terre pro eo qd' obaudi
vit abraham pater tuus
vocem meam et ascendit

pcepta mea & iustificationes
 meas & legitima mea
 priusquam uerbo habu-
 eris nec aliquam concubina-
 m postestatem duorum gen-
 erum concubitu parata
 quatenus fuit. Timuit sa-
 cras ipse periculum depu-
 tavit quibus cum habu-
 erit inter alienos factos qu-
 pater ut ea sorore dicit
 facit uerbo. Gratiam pro-
 qua de primo & primo sa-
 sed eas ipsa ab alienis
 quanta quod uerbo esset ma-
 sit mutata nec ideo h-
 priusquam perire debemus
 quod iste nullam feminam pri-
 vna quique nouerat. Gra-
 am paulo dubio prius fide-
 & obediencia mea potioran-
 tem ut propter illum dicat de-
 hinc se facere bona que fac-
 bndicent inquit in semine
 tuo omnes gentes terre pro-
 co quod obaudiuit abraham
 pater tuus vocem meam
 & custodiuit pcepta mea
 & mandata mea & iustifi-
 cationes meas & legitima
 mea Et alio rursus ora-
 to Ego sum inquit deus
 abraham patris tui noli
 timere teum cum sum & bndi-
 te & multiplicabo seminem
 tuum propter abraham patrem

uia. & intelligamus quaz
 iste fecit q̄ hominibus in
 iudiciis & nequiac sue de
 p̄tibus suis p̄dima requi
 rentibus videt̄ fuisse fecisse
 iudice. Deinde ut eam
 hoc nouumq̄ nō ab hominibus
 iudicis inter se homines q̄pa
 re sed in uno quoq̄ q̄sue
 mō vniuersa fieri em p̄t
 it habeat aliquid in vita
 moribus q̄m p̄pam quo
 p̄pet aliu id q̄ sit longe
 restabilius q̄ illud vñ
 b illo supatur ac p̄ hoc
 ano vero q̄ iudicio cum
 mencia coniugio p̄fe
 atur melior ē tñ s̄ homo
 idēis quigatus quā q̄
 mēs infidelis homo nō
 olū mīnq̄ laudandū vñ
 cā maxime detestandū
 Constituamq̄ ambo
 onos Et cē sic p̄fecto me
 ior ē quigatus fidelissiq̄
 obediēssimū deo quā
 tmenē mōris fidei mō
 istq̄ obediēcie Si vero
 aia sint cēta q̄ timentē
 iugatus p̄ferre q̄m am
 iugat sequitur **xl**
 Duo igit̄ ysaac filij esau
 & iacob p̄ter tresant
 p̄matib̄ maiorib̄ tñssim
 litur in maiore mōre
 xp̄cto & placido m̄t̄ iob

eo q̄ lentiaulam quem
 abū mōre paucat maior
 i modēatib̄ coarpiuit eo
 q̄ p̄cio p̄mogenita sua
 fratri uiracōne inter po
 sita vendidit ubi d̄scima
 m̄bestendo nō abi q̄ne
 f̄ audiatate in modēsta
 q̄neq̄ culpandū benescit
 ysaac cuiusq̄ odis p̄fence
 tam visus auferitur tñt
 benedicere filiū maiorem
 pro illo nescies b̄ndicit
 mōrem pro fr̄e maiore
 q̄m cāt pilosus p̄patmō
 mambus supponentē
 hēdimis sibi p̄elliaulis
 coaptatis velud aliena
 p̄cia p̄ortatē. Iste dolus
 iacob ne putāctur frau
 dulentq̄ dolus et nō in
 eo magne rei misteriu
 quēretur sup̄ius p̄e
 dixit scriptura Et cāt
 esau homo sciens ve
 nari agrestis iacob at
 homo simplex habitab
 in domo. Hoc m̄i quid
 m̄terpretati sūt sine
 dolo Siue aut̄ sine dolo
 siue simplex. potius sine
 f̄ctoe dicatur quod ē
 grece aplastos q̄m ē
 in ista benedictōe p̄api
 endū dolus hōis sine
 dolo. Quid ē dolus s̄m̄t

que facio non mentientur
nisi profundum misterium
ueritatis ipsa aut bene-
dictio qualis est Ecce in-
quit odor filij mei tamq[ua]m
odor agri pleni quem
benedixit dñs et det tibi
deus de rore celi et de uber-
tate terre multitudinem
frumenti et vini et succi
tibi gentes et adorent te
principes et fiant dñs fr[atr]u
tui et adorabunt te filij
p[ro]p[ri]i tui Qui maledixit
te maledictus est et qui be-
nedixit te benedictioni-
bus repleatur **Benedic-**
tio igitur iacob p[ro]dica-
tio xpi est in omnibus ge-
tibus hoc fit hoc agitur
hoc et p[ro]pheta est in ysaac
Etiam pos uideor[um] xpus
ab illa benedictur uoluit
nesciente quia ip[s]a nes-
citur odore nominis xpi
sicut ager mundus imple-
tur Eius est benedictio
de rore celi hoc est de ubi-
bus pluuia dñorum et de u-
bertate terre hoc est q[uo]d
gracie p[ro]p[ri]orum Eius est
et multitudo frumenti et
vini hoc est multitudo
qua colligit frumentum
et omni in facie corporis
eius et sanguis ei sunt

gentes ip[s]um adorent p[ro]-
p[ri]i p[er] se est dñs fr[atr]u sui
quia p[ro]p[ri]us eius dñat
uideb[is] ip[s]um adoret filij
p[ro]p[ri]i eius hoc est filij ab-
he s[ecundu]m fidem quia et ip[s]e
filius est abrahe s[ecundu]m carnem
Ip[s]um qui maledixit me
dñs est et qui benedixit
benedictus est xpus inq[ui]t
in ead[em] uoce iudeor[um]
quauis ezraui Et in le-
g[is] p[ro]ph[et]a cantauit benedictio
i. ueraat dicit et alius b[en]-
nedictur putatur qui
eis ezraui bus op[er]atur
Ecce benedictionem p[ro]p[ri]am
sam repetente maiore
pauescit ysaac et alii
se pro alio benedixisse
q[uo]d nosat m[er]itum et q[uo]d si
ille sit p[ro]curat[ur] nec t[ame]n
deceptu esse q[uo]d q[ui]ntur
confestim reuelato sibi
intus corde magno si-
gnificat indignationem co-
firmat benedictio[rum] Qui
ergo inquit uenatus est
michi uenacionem et intulu-
michi et manducaui ab o-
bus antequam tu uenires
et benedixi eu[m] et benedictu-
sit Quis no[n] hic maledu-
cionem potius op[er]atur
wati si hoc no[n] sup[er]na in-
spiratione si frenis more

erentur. Ores gestas sed
 phetice gestas intra sed
 litus phomies secundum
 imitate. Si conciantur
 singula tantis secula mis
 eris multa st implenda vo
 na. Et hinc opus modus mo
 rate imponendus nobis in
 lia festiuitate copellit.
 utitur iacob apud **xli**
Potamus in mesopotamia
 et ubi ducat ubores pns
 mittentis hec uia sunt. No
 capiens ubores de filiabus
 iahaneos surgens in me
 spotamiaz fuge in domum
 aniel pns mris tue et su
 ne tibi inde ubores de filia
 bus laban mris tue. Deo
 iure meus benedicat te
 et augeat te et multiplicet
 e et eis in congregaco
 benon et det tibi benedic
 tionem abraham pns
 ni tibi et semi tuo post te
 et heres fias tre incola
 us tui qua dedit deus a
 rahe hic ia intelligimus
 aggregatu seme iacob ab
 alio semine ysaac quod
 in e pefau et in em dictu
 st in ysaac uocabitur et
 emen p tmes utiqz semen
 dimitatez dei sepatum e
 unde aliud semen abrahe
 quod erat in ancille filio
 et quod futurus erat in

filijs cethure. Et adhuc eat
 ambiguum de duobus gemis
 filijs ysaac ad utrumqz an
 ad opm eoz illa benedictio
 ptinet. Et si ad omni qm sua
 esset illos quod nunc de
 claratu est cu pphice a
 pre bndictur iacob et
 dicitur et eis in congreg
 ciones gentium et det tibi
 bndictione abraham pa
 tris tui sequit **xli**

Pergens itaqz in meso
 potamiaz iacob in
 pompis accepit oracu
 lu de quo sic scriptum e
 Et coit iacob apud eo
 iura coms et profectus e
 mchazra et deiecit in lo
 cu et dormiuit ibi. Oci
 deat em sol. Et sumpsit
 lapidibus loci et po
 suit ad caput suum et
 dormiuit in loco illo et
 sompmauit. Et ecce scala
 stabilita sup terraz eius
 caput ptingebat mcelu
 et angeli dei ascendebar
 et descendebar p illaz
 et dñs mtabat super
 illaz et dixit Ego sum
 deus abraham patris
 tui et deus ysaac noli
 time Terram in qua
 dormis sup eaz tibi da
 bo illam et semi tuo et
 est seme tuu sicut arena

terre et dilatabitur supra
mare et in affricam et in aq
lone et ad orientem et be
nedicetur in te omnis tribus
terre et in semine tuo Et ecce
ego sum tecum custodiens
te in omni via quacumque ib
et reducat te intra hanc
quia non te delinquam
donec faciam omnia que
tecum locutus sum Et
surripit iacob desomp
no suo et dixit et nunc est
dominus in hoc et ego nescie
bam et timuit et dixit et
est dominus in hoc et nunc
terribilis locus hic non est
hoc nisi domus dei et
hec porta est celi Et sur
ripit iacob et sumpsit la
pidem quem supposuit
capiti suo et statuit illu
in titulum et superfudit
oleum in cacumine eius
et vocavit iacob nomen
loci illius domus dei hoc
ad prophetiam pertinet Nec moe
us idolatrie lapidem per
fudit oleo iacob velus
faciens illum deum neque
enim adoravit eundem la
pidem vel ei sacrificavit
sed quoniam christi nomen acrisma
te est et abominatione per
fecto signatum est hic ali
quod quod ad magnam
pertineat sacramentum Scilicet

uec istam intelligitur
saluator nobis in mem
re uocare in eternum ubi cum
dixisset denathanaele
ce uero israelita magis doluit
non est non est qui israel
deat istam visionem
enim iacob eodem loco di
Amen Amen dico uobis
videbitis celum apertum et
angelos dei ascendentes
et descendentes super filios
hominum Porripit ergo iacob
in mesopotamiam ut melle
acciperet ubi deinde aut
illi accidit quatuordecim
feminas de quibus duodeci
cum filios ut unam filiam
creauit cum ea nullam
concupiscit illate m
cat septima dima ad unam
quippe accipiendam ve
nerat. sed alii altera pa
alta scripta fuisset nec ipa
dimisit qua nesciens uisi
fuit in nocte ne delubri
cam uideret habuisse et ex
tpe quoniam multiplicande pro
tatis causa plures ubi
loco nulla prohibebat Acc
pit etiam illas cum uir in
futuri coniugii fidem fecit
que adesset scilicet ancilla
suarum de qua filios ipsa su
aperit marito dedit quod etiam
maior sceleris eius quibus per
pisset mutata quoniam null

licet prolem cupiebat
 erat nulla iacob legitur
 esse pret' vnam nec usus
 nisi gignende pro
 officio quingali iure se
 ut neq' hoc facit nisi
 uocet eum id fieri flagitas
 que corporis vi sui ha
 bat legitima p'atem
 emittit ergo duodecim fi
 lios & vnam filiam & qua
 tor mulieribus deinde in
 gressus e' megyptu p' filiu
 su ioseph qui venditus
 ob mulieribus sribus co
 ductus fuit atq' ibidem
 obliuatus iacob autem
 aq' isrl sicut paulo ante
 vocabatur quod no
 me m'g' ip'ius villo pro
 ratus obtinuit hoc aut
 omne illi ab angelo impo
 situm e' qui cu' illo fuerat
 emere de mesopotamia
 redeunte luctatus ty
 cu' xpi euidentissime ge
 nus nam q' ei p'ualuit
 aacob utiq' uolenti ut mis
 erui figuraret significat
 xpi ubi nisi sunt
 i p'ualere iudei & am' be
 nedictione ab eo ang'e
 o que sup'auat impetra
 ut atq' h'm' nob' impo
 sitio benedictio fuit Int
 ptat' aut' isrl vadens de
 m' qd' cit' m' fine p'mum

scos om' d'clatit porro
 illi idem angelus veluti
 p'ualenti latitudinem fe
 mois cu' q' isto modo clau
 du reddidit erat itaq' vna
 atq' idem iacob et ben e
 deus & claudus Unde
 me' qui in xpm & eod
 plo crediderut atq' in fi
 delibus claudus nam fe
 mois latitudo quib' mul
 titudo plures quippe sut
 in ea stirpe de quibus
 p'phetice p'dom est Et clau
 dicauerunt a semitib
 suis sequitur *xliv*
 ingressi itaq' referunt
 megyptu simul cu' ip'o
 iacob septuaginta q'libet
 hoies amato ip'o cum
 filiis suis in quo m'io due
 tm fime quib' erat vna
 filia nephs alta Sed
 res diligeret' considerata
 non indicat q' tantus
 m'us fuit in progeme ia
 cob die ul' anno quo e
 ingressus egyptum Con
 memorati sunt quippe
 in eis etia p' nepotes
 ioseph q' nullo modo ia
 tunc esse potuerut qm
 tunc centu' triginta annos
 erat iacob filius vero
 eius ioseph triginta no
 ue & tunc h' accepisse
 tricesimo anno suo ul'

amplius constet uocem
quo potuit pronunciamus
hunc pronepotes de filiis
quos de eadem uoce susce-
pit. Cum igitur nec filios
hrent effrem et manasse
filii Joseph si eos pueros
infra qua nonemmes Ja-
cob in egiptum migrare
inuenit quo pacto eos
non solum filii sed etiam
nepotes in illis septua-
ginta quique manantur
tunc egiptum ingressi
cum Jacob. Nam cum meo-
rantur ibi nachir filius
manasse nepos Joseph
et eius nachir filius et
gala ad nepos manasse
pronepos Joseph. Ibi
et quem effrem alter fi-
lius Joseph. ut aliam
nepos Joseph et filius ip-
sius ut alac eadem ne-
pos effrem pronepos Jo-
seph qui nullo modo
esse potuerunt quoniam ve-
nit Jacob in egiptum et
filios Joseph nepotes
suos duos istos mores
qua noue annos in-
uenit. Et nimirum introi-
it Jacob in egiptum quod
cum in septuaginta quique
hominibus scriptura quicun-
que non unus dies uel
unus annus sed totum

illud est ipse qua dum uir
Joseph per quem factum est ut
intraret. Nam de ipso Jo-
seph eadem scriptura sic loquitur
Et habitauit Joseph in egi-
pto et ipse et frater eius tota
cohabitatio patris eius
vixit annos centum et decem
et uidit Joseph effrem fi-
os usque in terra generationis
ipse est ille pronepos eius
ab effrem tertius. Quia
quoniam tertia dicit fili-
um nepote et pronepote
deinde sequitur. Et filii
nachir et filii manasse
nati sunt femora Joseph
Et hic ille ipse est nepos
manasse pronepos Joseph
Et specialiter appellati sunt
quod scriptura consuevit quod
unaquaque filia Jacob si-
liab nuncupauit sicut in
latine lingue consuetudine
libel dicuntur pluraliter
filii etiam si non sunt uno
amplius. Cum igitur ipse
Joseph predicetur felicitas
quia potuit uidere pne-
potes nullo modo putari
sunt iam fuisse tricesimo
nono anno proavum sui
Joseph quoniam ad eum in egiptum
Jacob pater eius aduenit
Illud autem quod fallit minus
ista diligenter intuenti

om scriptum est. Hec aut
 iomua filios isrl qui intra
 erunt in egyptu simul ad
 iacob pre suo hoc em dnm
 et quia cu illo q putant
 septuaginta quoz non
 ma iam simul erat deb
 en egyptu ingressus est
 re sicut dicit totum tpus
 tabetur eius ingressus
 suo vivit Joseph p que
 videtur **olm**
 gatur p p m dnm
 in quo dei civitas peg
 at mtrb. si carne xpi
 nabrehe semine ronia
 remotis concubinas filijs
 currit ysaac si in semine
 isaac remoto Esau qui
 et etiam edom occurrat
 iacob qui est et isrl. Si in
 eme ipius isrl remotis
 etis occurrat iudas qz
 tribu iuda exortus est
 ipius sic p hoc in m egypt
 o mortuus isrl filios
 uos benedict glia d
 udam pphetice benedixit
 iudam qz iuda inquit te
 audabunt fies tui aza
 nis tue sup dorsum nimir
 oz tuos adorabunt te
 ilij pns tui Catulus leo
 nis iuda coque matione
 fili nni ascendisti recubeb
 dormivisti ut leo et ut
 catulus leonis quib susa

tabit enim. Non deficiet
 princeps quida et dux de
 femoribus eius donec ve
 niant que reposita sunt
 ei et ipse est expectatio
 gentium alligans ad
 vite pullu suu et alio
 pullu asine sue. lava
 bit in vino scola sua et
 in sanguine vne amictu
 suu fulu oculi eius a
 vno et dentes candidio
 res lacte. Expositu hec
 adusub mamithen faus
 twd sputas et sabbesse
 arbitroz qntu ueltas
 pphetic hinc elucet ubi
 et moris xpi predicta e
 ubo dormicionis et non
 necessitatis nritas s
 ptas noie leonis qua
 ptatem in ewn qpe p
 dicat dices potatem ha
 leo ponedu aiaz meaz
 et ptatez habeo iteru
 sincedi cam. nemo cor
 tollit ame sed ego cor
 pono ame et iteru sinno
 cam. Sic leo fremuit sic
 quod dixit implevit
 adeaz naq ptinet pta
 tem q de vine eius ad
 mictu est omis susata
 bit cu hoc e nullu bñ
 ipse qui etia de corpore
 suo dixit dixit. Solute

templum hoc et mtri-
duo resuscitabo illud
Ipse autem quod mortis
hoc est sublimitas et
in uno uerbo intelligitur
quod ait ascendisti et
uero addidit Recubens
dormisti et contra ponit
ubi dicit Et in marmore
capite tradidit spiritum
aut certe sepulchrum
agnoscat in quo reuoluit
dormiens. et bene illud mul-
tus hominum sicut ipse dicit
ut ipse alios suscitauit
sicut a sompno ipse
surrouit. Stola porro
eius quam lauat in uino
et mundat apertis in sanguine
suo. cum sanguis suum
baptizati sunt. Unde et
ad iungit et in sanguine uice
amictum suum. quid est nisi
ecclesia. Et fului oculi eius
ab omni spiritualibus eius in
ebriati poculo eius de
quo cantat psalmus. Et calyx tu-
us inebrians quod precla-
rus est. Et dentes eius
lacte candidiores quod
portant apud apostolum
pauli uerba sicut nutrien-
tia noui ydonei solido
tubo ipse igitur est in quo
reposita erant promissa

inde que donet venire
iniqua principes hoc est re-
usit ab illa stirpe defuncti
et ipse expectatio gentium
quod clarus est uidendo quod
sit exponendo. **xl**
Sicut autem duo ysaac fi-
lij et esau et iacob figu-
ra prebuerunt duos populos
in iudeis et christianis quia
uis quod acerbis per agme-
ntum nec iudei uenerunt
de semine esau sed ydume
nec christiane gentes de
iacob sed iudei potius a
hoc enim tunc figura ualu-
et dicitur est maior seruus
minor. Ita secundum ecclesiam indu-
bus filij. Joseph. Nam
maior gessit typum iudei
christiani autem minor. Quod
autem benedixit iacob ponens
manum dextram super maiorem
quam habebat ad sinistram
Sinistra uero super maiorem
quam habebat ad dextram
grauis uisus est pater
et admonuit primum uelut
corrigens eum errorem
Et quoniam esset maior os-
tendens autem ille mutare
manus uoluit sed dixit sa-
tis filio. Et cum hic in populo
et quod exaltabitur et frat-
eum minor maior illo est
et semine eius in multis ci-

cencum Enim hic dico illa
 missa demerit Nam ille
 ipse iste in multitudine
 cencum quod euidenti
 qua hys duabus promissi
 onibus quod mel ipse isrl
 orbe quod trax in seme
 abrahe illu secundum car
 re istu secundum fidez *volu*
 c fincto iacob defuncto
 etia Joseph per reliquos
 centu quadraginta anos
 tunc dicitur de tra egyp
 in modum incredibilem
 la gens creuit etiam
 tantis attrita persecutio
 nibus ut quoda tpe nati
 nasculi necarentur cum
 mures egypcios in ma
 pli mazementa illius
 creveret Tunc moyses
 tractus furto inuadato
 sub puulo ad domum
 regiaz per deo ipante
 uenit nutritusque et ad
 ptatus a filia phario
 us quod nome megypto
 mi regu fuit mitant
 uenit viru ut tpe illaz
 gente mirabiliter multipli
 cata condurissimo et gra
 uissimo quod ibi ferebat in
 to seruitutis contraheret
 qmo per deus qui hoc
 promiserat abrahe per
 quippe inde fugies quod ad

isrlitam defendet egyp
 au occideat et territus
 fuerit postea dimittit mis
 sus in platea spiritus dei
 superauit pharaonis re
 sistentes magos Tunc
 per egypcios illate sunt
 decem mirabiles plage
 cu dimittit ipse dei nol
 lent aqua in sanguinem
 versa rane tymphes
 omnia mors pecoris
 ulcera grando locustas
 tenebre mors primo gei
 toris adamu isrlitas
 quos plagis tot tantisque
 perfracti tandem aliqu
 dimiserat egypsu in ma
 rubro du percutitur co
 tincti sunt illis quippe
 abeuntibus diuisim
 mac via fecit hos aut
 insequentes in se redies
 vnda submersit deinde
 p amos quadraginta
 ducit moyses dei populus
 in deserto actus est qui
 tabernaculu testimonij
 inuapatu e ubi deus
 sacrificijs futua pma
 antibus colebat ad se
 iam data lex fuisset in
 monte multu terribilit
 attestabat em eiden
 tissima mirabilibus voca
 bus quod dimittas quod uod

factum est mox ut coitū
est de egipto ⁊ in deserto
populus esse cepit quinquage
simo die post celebratum
pascha pennis immolacoꝝ
qui usq; adeo typus xpi
est p̄micians eū p̄victi
ma passionis de hoc mūdo
transituru ad p̄rem pascha
quippe hebreā ligura trisi
tus m̄p̄rutia cū ruela
retur testamentum nouū
postea quā pascha n̄m
ymolatus est opus q̄
quagesimo die veniet de
celo sp̄s sc̄s q̄ d̄us ē
m̄cū d̄i ḡitus dei ut
recoꝛdaconeꝝ n̄am m̄p̄
mi p̄figurati m̄cōiam
reuocaret quia ⁊ legis
ille tabule digito dei sc̄p̄
te referuntur *xlvi*

Defuncto moysē pplm
duxit ih̄s naue ⁊ m̄
ram p̄missionis n̄traduxit
eam q̄ p̄lo diuisit ab h̄ys
duobus mirabilibus dua
bz bella eā p̄p̄ezime
at mirabil̄ gesta s̄ d̄eo
contestante non tā p̄p̄
mei tā hebrei ppli quā
p̄p̄ p̄tā eaz que debel
labat gentiū illas eis
p̄uenisse victorias post
istos duces iudices suc
rūt iā n̄tra p̄missionis

p̄lo collocato ut mape
ntim reddi abrahe p̄
p̄missio de gente i. hebre
⁊ tra chanaan non d̄
omnibus gentibus ⁊ to
obe teꝛraz q̄ ad xpi ad
uentus m̄cōnem et n̄
ad vet̄is legis obserua
sed ewangelij fides fiat
impletura auḡ rei p̄figu
cio f̄ta est q̄ nō moysēs
legem p̄lo accepit in m̄cō
syna sed ih̄s cū etiaꝝ ne
men deo p̄apiente m̄cō
tū f̄at ut vocātur ih̄s
p̄p̄m n̄tra p̄missionis n̄
traduxit ⁊ tempibz aut
iudiciū sicut se habeban
⁊ p̄tā ppli ⁊ m̄a dei alte
nauerūt p̄p̄p̄a ⁊ adu
belloꝝ q̄nde ventū est a
regū t̄p̄a quoz p̄m̄b̄ra
uauit saul Quo reproba
⁊ bellica clade p̄strato
cūbz q̄ st̄pe reiecta ne
m̄de reges oreretur da
uid successit in regnū cū
maxime opus d̄us est
filius in quo articulus quā
f̄tus est ⁊ p̄p̄dū quod
modo m̄uctutis ppli dei
Cūq; ḡm̄s quedāz adoles
centia ducebat ab ipso a
braham usq; ad dauid ne
q̄ em̄ frustra mattheus c
uñtā sic ḡm̄corauit ut ho

Decenni septimum. 1. 11

Detribus prophetarum duo
 tunc sit impleta pro
 missio dei de terra chanaan
 quam in possessionem
 eam israel carnalis acce
 pit. **m** Detribus sig
 nificat prophetas que nunc ad
 terrenam nunc ad celestem
 nunc ad utrumque referuntur.
m Deper figurata qmu
 tatione israelitici regni
 et sacerdotis et de his que
 anima nra sanctis pso
 na gens ecclesie prophetavit.
v De his que ad hunc
 sacerdote homo dei pro
 phetice locutus est sig
 nificans sacerdotem quod sym
 eon institutum fuerat
 auserit. **v** De iudaico
 sacerdotio et regno q
 cu in eternum dicantur sta
 tura non permanet ut
 alia intelligatur. **v**
 De disruptione regni isrl
 itici qua perficitur ipe
 tua diuisio isrlis spita
 lis ab isrlis carnali. **v**
 De promissionibus ad da
 uid in filio eius que mul
 tatenus in salone sed
 plenissime inuentur
 in po. **v** Et in filis
 in po. **v** lxxxviii. sit prophetia

de xpo hys que in regno
libris nathan p hante
p muntur **x** c m dula
acta sint in regno terre
n m ab hys que promi
serat deus ut intelliget
p missionib uelitas alia
regis r regni glia per
tinere **xj** De suba ppli
dei que p suscepcom car
nis in xpo est qui solus
eruendi amara suam ab
mferis habuit ptatem
xij Ad quos psona per
tinere intelligenda sit
flagellatio p missionu
de quibus m p b i diatur
ubi sunt mscacationes
tue antique **2c xij** An
p misse pacis uelitas illis
ipibus possit ascribi q
sub salone fluxerunt **xij**
De studio dauid in dispo
sitione psalmos **xv** An
omnia que in psalmis
de xpo in ecclia p hant
ad q totu h m q opus co
aptanda sint **xvi** De
hys que in quadragesia
quarto p b ad xpm r
eccliam ptinentia aut
apte dicuntur aut tro
pice **xvii** De hys que
ad sacerdotu xpi m p b
uicesio ad passionem ipis

spectat **xviii** De p b a
r xl r xv r lviij m q
morib r resurrectione d n
p hantur **xix** De p b
h m m quo uideor p t
in fidelitas declaratur
De regno ac m lto dau
r de filio ipius saloe a
p hia que ad xpm p t
m uentur ut in eis lib
in septis ipius copulan
ut in eis quos ipius e d
non dubiu est **xxi** De
regibus post salonem
sue in uida sue in yst
xxij De iero boam qm in
pictate ydolatrie sub
tu sibi pplm p hantur
in quo in no de stitit
r p hant in spuar r m
tos sub ydolatrie crim
custodie **xxiii** De van
utruq regni hebreo
statu donec ambo ppl
in captiuitatem d uer
tpe d uerentur reuo cati
postea uida in regno si
q nouissime r n o r h m
ptatem **xxiiii** De p hia
ut apud iudeos post
mi sunt ut quos ecclia t p
natiuitatis xpi euang
lica p d it hystoria **Cap**
Promissiones dei
que snt fut ad ab
ham cui seme r o t

critica sedm carnem et
 qd gētes debet sermō
 dō palliēte didici
 qd plectantur pordi
 en tpm pcurres ciuitatē
 dicitur oruo ergo supio
 libri usq ad regnum
 aud faus ē finis mī ab
 regno quatu suscepto
 sufficē uidetur cetā
 scatur attmūmū
 itaq tpm a quo faus
 amiel pphare cepit
 denepō donec pphē isrl
 titulus mī ab ilomā
 ductur atq mīc sūm fī
 erime pphiam post sep
 mī quā amos reuersis
 iustias domus dēi mīstau
 ratur totū tpm ē ppheta
 tū amos em tūm noē
 pphā māu dēbū
 dēsa diluuiō tūa deleta
 ē tū supra alios infra usq
 ad ioc tpm quo rēges in
 dē pphē esse cepit ppter
 quō pphē futura sūc
 qd significata sūc pphē
 que pphēnt ad ciuitatē
 dē regni qd celoz nō in
 mīto possimū appellāc
 pphē pphētm quia nō
 illos corz id op pphē
 sermū mīcupatos sūc
 ab aliaz sūc moysen tū

dies pphaz papue maxi
 meq qd dīti sūc a quo
 cepit pphē dē samuel q
 saulem pphē et a ipso
 bato ipm dauid dēo pre
 cipiente vixit in rege
 dē mīrgis stirpe sūc
 dēnt quousq illos sūc
 dē sic oportet orue igt
 pphē sūc pphē dē
 tū mōiēdo dēcedentibz
 tū nascendo sūcedentibz
 sūc mēbris ciuitas dēi
 pphē curiet tūa sūc oia
 volū qmōdē mī mīc
 sūm pphē quia ipa
 pphē q ordmē regē
 corz que fīa tū cūenta
 dīgēns uidet tamquā
 hystōia diligēcia rebz
 gestas occupata esse
 narrandis sū aduūatē
 dēi spū considēta trac
 tetur ut mī ut arte
 nō mī pphēndis
 futuris quā pphē c
 mīandis mīueniet
 mīenta tū pphēntando
 mīdagāc ac dīgēdo
 mīstōrāc quā sū op pphē
 atq pphē tū quā mīl
 mīdīgū volūbū quā
 ignorat qui hēc ut mī
 dīcrit cogitat dē mīc
 quā ea ipa que ad

ipsum non ambiguntur
ita sunt multa de xpo reg
no qz celoz que ciuitas dei
est ut ad huc capiendū maior
sit disputatio nāia quaz
hinc opibz modus flagitat
pnde ita si potuero silo
moderabor meo et hinc o
pi inde voluntate per
agendo page donec ea
que sup sunt dicta nec ea
que satis sunt pmittere
In precedente libro
diximus ab initio abraha
pmissionem dei duas res
fuisse pmissas vnam sc
qz erat chanaan posses
suz foret semē eius qd
significat ubi dñm ē uade
mtra quā tibi demitāco
et facia te ingrederi magna
Alia uero longe pstanat
re nō de carnali sed
de spuali scie p qd pat
est nō vnus gentis isrl
ce sed omni gentiu que si
dei eius vestigia secut
quod pmuti cepit hys
tribus et benedicentur
mte omnes tribus tre
Et demitps alijs multis
admodum testimonijs
hec duo pmissa est mtra
erat igitur iam mtra
pmissionis semen abra
he plus isrl secundū

carne atqz ibi non sol
tenendo ac possidendo ci
tates aduersarios pdes
reges hinc regnare iam
pant impletis de ipo p
pmissionibus dei magis
ia apte nō solu quetr
illis ptribus abraham
saac et iacob et quecuqz
tpibus eius cu ipm p
duceret se fuerat
pmsigne dūcē hūc
p quem plus ille in p
sionibz inductus est
copugnatis gentibus
duodecim tribubz qm bu
deus iussit diuidit mo
est neqz post illo tpe tol
uidiū impleta fuit pm
sio dei de tra chanaan
quodam flumine egypti
ad flumē magnū euphratē
Hec tū ad huc pphetabi
futura sed exspectabatu
implendum Impletu ē
aut p dauid et eius filijs
salōm aug regnū tan
quantū pmissum fuit
ad dilatatu ē vnusqz
pe illos subdiderūt trib
tribus qz fecerūt Si igit
mtra pmissionis scie
carne hoc ē mtra cha
an sub hys regibus scie
abrahe fuit qstitutū
nichil deinde sup esset

rena illa dei pmissio qple
etur nisi ut in ead tva q
u ad pspitatem attinet tem
xalem p positatis succes
sione mcoisso statu usq
idmortalis hmg seculi ter
mini manet gens hebre
i sui dm dei sui obediet
q qm deus noueat hoc
am no esse fura vsus e
ius etia tpalibus penis
vrendis in ea paucos fi
teles suos & admoendos
mi postea futuri erant
mombus gctibus q eos
admoendi oportebat m q
altera pmissione reue
lato nouo testamento p
matrimoniu xpi suat im
pleturus sequitur **m**
Uo aut scit oracula
illa dmi ad abraham
isaac & iacob & quecuq
signa alia signa ul dca
phica in sacris lib pte
sentib9 fra st ita cetera
bisto regu tpe pphie p
m ptinent ad gentem
temb carnis abrahe p
m ued ad illud semen
laus in quo bn dicentur
m9 gentes coheredes
opi ptestam nouu ad
possidendam uitā etnā
regnu q celoz ptm ergo

452.
ad anallam que mferunt
tem gnāt i trenam nrm
que pteut cu filiis suis p
tm vco ad libera ciuitate
dei i vera nrm etnā i
celis amo filij homines sm
dem buctes pgnant
mtrib Ez sunt in eis que
dam que ad utramq p
tine mtelligut ad anal
lax ppe ad libera figu
rate triptita itaq re
pntur eloquia pphaz
p qm aliqua sunt ad
trena nrm spectancia
aliqua ad celeste. non
nulla ad utramq exem
plis uideo pbandum ee
que dicto assus est na
than ppha qm regem
dauid argueret de pec
cato graui & ea q con
secuta sut mala futua
predict hct atq quous
modi sue publice i p
salute ul utilitate pli
sue priuati cu pro
suis qm9q rebus dmi
pmeretur eloqia qmib9
pusu tpalis vite futu
aliquid noscitur ad tre
na ciuitate ptinuisse
qm9 ambigat vbi aut
legitur Ecce dies ve
niant dicit dom9 et

q̄sumabo domni isrl et
domni iuda testamentu
nouu no secundu testatu
quod disposui p̄ribus
cor̄s indie qua app̄hedi
manu cor̄s ut educere
cor̄s de terra egypti qm̄
ip̄i nō p̄m̄asrūt in
testamento meo neglōi
cor̄s dicit dñs quia h̄c
est testamētū meū
quod cōstitui domni
isrl post dies illos q̄t
dñs dādo leges meas
in mente cor̄s et super
corda cor̄s scribam eas
et iudebo cor̄s et cō illis
iudeū et ip̄i erūt m̄dū
implebēm isrlm sine du
bio sup̄na p̄phatur q̄
deus ip̄e p̄m̄us est cū
q̄ h̄c atq̄ ip̄us esse
simū ibi ē atq̄ totū bo
nū ad utramq̄ uicō p̄
tinet hoc ip̄m q̄ isrlm
diatur dei ciuitas et in
ea p̄phatur futura do
mūs dei eaq̄ p̄phā vi
det̄ impleri est salom̄
rex edificat illud nobi
lissimū tēplum. h̄c enī
et interrena isrlm s̄m
hystoricas contigebūt

et celestis isrlm filie fuer
quod gemis p̄phie p̄utn
q̄ veluti q̄ pactu atq̄
quintum in libris veteri
canonicis quibus rerū
gestarū narratōes cont
nent̄ valet p̄lmū m̄
tumq̄ q̄cūt et q̄cet
m̄gema scrutanti h̄c
sacras ut quod hystorice
p̄dem q̄pletum q̄ legit
in semine abrahe secundu
fidem qm̄ implendū
allegorice significet in
quatur m̄m ut qm̄bū
dam visum sit m̄h̄l esse
in eisd̄ libris ut p̄m̄a
tum et esset quāuis non
p̄m̄iatu quod nō in
nuct aliquid ad sup̄na
ciuitatem dei eiusq̄ fili
in hac p̄gnos figurat
significatōe refend̄. Sed
si hoc ita est iam b̄ypt
ta nō triptita erunt
loquia p̄phaz ut p̄m̄us
illas scripturas om̄i q̄
veteris instrumētū appell
atione censentur. Vnde
enī est illic quod ad isrlm
trena t̄m p̄m̄eat. Si q̄
quid ibi de illa ut p̄pter
illas diatur atq̄ q̄plet
significat aliquid quo

etiam ad vltm celestem al
 egoria pfiguracione refe
 ratu sed crucifixa duo gna
 m quod ad vltm liberam
 vltm quod ad vltm pme
 ut quicq sicut multum vi
 ent errae q nullas res
 restas in eo que hnt ali
 md aliud preterid quod
 o modo geste sunt signi
 icat arbitrantur ita ml
 u autem qui p sibi omnia
 ismibus allegoribus muo
 uta esse concedunt deo bo
 nita no triptita esse dui
 for em optimo no h
 ulpanis eos q potuerunt
 illis de quacumq gesta sen
 su intelligencie spualis
 culpae suata pmitus
 imitabat hystorie verita
 z cetm q ita dicit ut
 rebu hnamitus gestis sine
 tendis queme non possint
 ems fidelis dubitet non
 esse in amitez dicta caus
 ra no ad intelligenciam
 spnalem ruocet si possit
 aut ab eo qui pt ruocada
 esse fateatur m

Proansus igitur ciui
 tatis dei ubi puenit
 ad regu tpa qn dauid pau
 le reprobatu ita rgm
 pmq obtinuit at ems

demde postea interrena
 vltm diuturna successioe
 regnarent. dedit figura
 re l gesta significans
 atq pmiab q no e pte
 remidum silencio deret
 mutatione futuris qd
 attinet ad duo testame
 ta vetus t nouu ubi sa
 cerdotu regnu q muta
 tu est p sacerdotu eudem
 q regem nouu ac sem
 pitem qui est xpus
 nam t heli sacerdote re
 pbato sub stituitur mdei
 msteru samuel simul
 officio fuctus sacerdotis
 t iudicis t paulo abiecto
 rex dauid fundatus in rg
 no hoc quod dico figura
 uerit in quoq ipa sa
 mulis ama que plus
 fuit sterilis t postior
 fecunditate letata est
 pphae aliud no uidetur
 congratulacom suam
 dno fundit exultans
 qn emde puez t
 ablactatu deo reddit eade
 pietae qua nouerat d
 em confirmatu est cor
 meu m dno meo dilata
 tu est sup inimicos mos
 os meu letata sum in
 salutai tuo qm no est
 scus sicut dno t non e

iustus sicut deus noster
Non est sub potestate te
te gloria et nolite loqui
de celsa neque procedat
magnum loquium de ore uestro
quoniam deus sciatis dominus et deus
propter adiuuanciam suam
domini potentiam fecit infir-
mum et infirmi potenter sunt
virtute pleni pauperes
mutati sunt et esurientes
transierunt terram quia pre-
liis peperit septem et multa
in filiis infirmata est. Dominus
mortificat et viuificat et
ducat ad inferos et reducat
dominus pauperes facit et dicit
similiter et exaltat. Susci-
tat atria pauperum et de ster-
core erigit in opem ut col-
locet eum cum potentibus
propheta et sedem glorie heredi-
tate datus eis datus votum
vouenti et benedicens
annos iusti et non in
virtute potens est vir
dominus infirmi facit adue-
rsarium eius dominus sub
glorietur prudens im-
prudencia sua et non glorietur
potens impotencia sua et
non glorietur diues in diui-
ciis suis sed in hoc glorietur
quoniam glorietur intelligere
et facit dominum et facit iudicium
et iustitiam in medio terre

dominus ascendit in celos et
tenuit in se iudicabit potentem
terre quia iustus est et dat vir-
tute regibus in eis et exalta-
uit cor meum et propter sui. Ita ne
vero uerba haec uim putabimur
esse mulierum de nato pro-
filio gratulatis. Tantum
ne mens hominum aliter uer-
ueris et ut non sentiat su-
gredi modum semine hominum de
quod fudit porro quod rebus ip-
sae iam ceperunt etiam in his
terrena pignora quod pler-
quenter mouet nomine
tendit et aspiciat et agnoscat
per hanc mulierem augere
nomen et anima quod cuius in-
terpretatur ipsa religionem
nam ipsam ciuitatem dei
rex est et conditor populi
ipsam postremo dei graui-
propheta spiritu sic locuta a
qua superbi alienantur ut
cadant quod similes implent
ut surgat quia maxime
viximus iste promittit mu-
lires quicquid forte dictum
est magis ista propheta mulier
sed dominum in propter filium de patre
impetravit exultanti pro-
phetiae laudasse. Quod et
sibi uult quod ait. Domine po-
tentiam fecit infirmi et in

in pambus morati sunt
 et esurientes transierunt
 ram quia sterilis peperit
 et multa in filiis i
 rmata e. Quicquid septe
 pa pepererat quāvis steri
 lis fuit vnicū habebat qm
 ita dicebat. Et nec postea
 pte peperit suū sū quibz
 ptiū esset ipse samuel f
 reb mareb et duas feminas
 remde in illo pto sū ad
 uc nemo regnaret qm
 otremo posuit dat virtū
 in regibus mīs et val
 aut cor mī xpi sui unde
 dicebat si nō pphērabat
 uat ergo etia xpi cui
 is regis magni grā ple
 ra prole secunda dicit
 utanto ante de se pphētiū
 ob hūg pic mīs agnos
 it Confirmatū ē cor me
 in mīdno et exaltatū ē
 cor meū in deo meo Vere
 confirmatū ē cor et cor mī
 vere exaltatū quia non
 n se s in dno deo suo di
 litatū est sup inimicos
 b meū quia et in angus
 tis pssuratus sermo dei
 nō est alligatus nec in
 pcombis alligatus leta
 la sum inquit in salutari
 ho xpus ē ihus que sū

meon sicut in ewā le
 gitur senex amplectens
 pūū agnosces magnū
 vūc dmittis inquit dñe
 suū hūū in pace quia ui
 derut oculi mei salutāe
 tūū edicat ita qz etia
 letata sum in salutari
 tuo qm nō ē sūb sicut
 dñs et nō ē iustus sicut
 dñs nō tāquā sūb et sū
 ficans iustus et iustificans
 nō est sūb pter te qz
 nemo fit nisi abste de
 mō sequit. Nolite glori
 al et nolite loq' exalta
 neqz exeat magnū loq'
 mī de ore vō qz deus
 sciāt dñs ipse nob sit
 et ubi nemo sit qm qm
 putat se esse aliquid cū
 nihil sit se ipm seducat
 hoc dicitur aduer sūy
 civitatis dei ad ba bylo
 mā pmetibus de sua u
 tute psumetibus in se nō
 mīdno glīantibus Ex
 quibus se et carnales
 irolite terrene vlmī cūes
 trigenē qui ut dicit ap9
 Ignorantes dei iusticiā
 et quā dat homi deus q
 solus ē iustus et iustifi
 cans et suā volentes cō
 stituere. i. velut a se sibi
 partem nō ab illo mī.

ptitani iusticie dei no sūt
subiecti utiqz qz sup bi de
suo putates no de dei pu
tantes place se deo qm
est deus sciaz atqz ideo
et arbitez cōsiaz ibi ui
dens cogitacōes homi
qm vane sūt si homi sūt
et ab illonon sūt Et ipas
inquit ad inuentiones
suas ad inuentiones putamus
nisi ut supbi cadat et hūi
les surgant. Has quippe
ad inuentiones cōsequit
dicens Arcus potentia
infirmatus ē et infirmi
pcti sūt utile infir
matus ē arcus i. enteng
corz qm tam potētes sibi
vident et sine dei dono
atqz adiutōe hūana suf
ficienda dīna possint im
plere mandata Et pre
tinguntur uirtute qz
mēna vox ē auferre mei
dne qm infirmus pleni
pambus inquit morati
sūt et esurientes hūperit
tra orni sūt intelligendi
pleni pambus nisi adez
ipi quai potētes i. isrlite
quibus credita sūt eloqia
dei Et in eo pto analle
fily morati sūt quo ūbo
num quidem lacmo be
ne tū expssim ē qz qz

maioribus modis sūt sūt
qma et in ipis pambus de
dīm eloquijs que isrlite
soli tūc omnibus gentib
accepit trena sapuit qz
tes aut quibus loco illa in
erat data postea qz nomo
ptestamentū ad eloquia
illa venerūt multo cōfuer
do tra hūperit qm in eu
no trena sūt celestia sapue
rūt Et hoc velud querētū
cā cur fām sit qm scilicet
inquit pepit septem et mu
ta in filijs infirmata est
totum quod quod pphetia
elubet agnoscētibz mū
septenariū quod ē vniūsa
cālie significata p fecāo
Iohes aplos ad septem se
cūas cōmodo se ostende
ad vniūsa plenitudinē sūt
Et in pūbyz salom hoc an
tea pfigurab Capia in
quit edificauit sibi domū
et suffulsi colupnas septē
Scilicet em cāt in omnibz
gentibus dei ciuitas an
teqna iste fetus que cēz
mō orietur Cēzmmi cā
que multa filijs cāt mū
infirmata utm trena
qm quāqz filij libere in
ca erat Rur ued ibi qz
lra ē et spūs nō ē amss
virtute infirmata ē dñs

mortificat & vivificat mor-
 tificavit illas que multa e-
 rat in filiis & vivificavit hac
 rationem que pepererat septem
 quibus commodius possit in-
 telligi eos de vivificatione quos
 mortificavit id est velut re-
 petuit addendo deducit ad
 inferos & reducit 289 em
 dicit apostolus Si mortui es-
 sis cum christo que sursum sunt
 ante ubi christus est in dextera
 dei sedens salubrit utique
 mortificatur ad nos 289 em
 dicitur 289 em sursum sunt
 ipse non que super terram
 rapti sunt illi qui esu-
 erunt in inferis mortui estis
 inter cetera que salubriter
 mortificat deus deinde
 sequitur Et vita vestra ab-
 condita est cum christo in deo
 ita quo corpus ipse vivifi-
 cat deus Sed inquit corpus
 educit ad inferos et reducit
 hoc utrumque sine contradi-
 ctione potius videtur in
 intellectu capite secundum modum ad
 quo vitam in deo
 plus dicit abscondita
 quia qui pro filio non peperat
 pro nobis omnibus tradidit
 illi isto modo utique mortifi-
 cavit eum Et quia resurrexit
 ut cum a mortuis em-
 mersus vivificavit Et
 per in prophetia novus ag-

nosatur non delinquet
 anima mea in inferno
 et reducit aciem paup-
 tate ditati sunt dominus enim
 pauperes facit et ditat Na
 quid hoc sit ut sciamus
 quod sequitur audiamus
 humiliat et exaltat utique
 superbos humiliat et humiles
 exaltat Quod enim alibi
 legitur deus superbis re-
 sistit humilibus autem dat
 gratiam hoc totum habet ser-
 mo hinc est quod nomen mis-
 sionis eius iam videtur quod
 adinquit Suscitavit autem
 pauperem de nullo melius
 quam de illo intelligo quod
 ipse nos pauperes facit
 cum dives esset ut cum
 paupertate sicut paulo
 ante dominum est ditarem
 ipsum ergo deus suscitavit
 ut tam cito ut caro eius
 non videtur corruptionem
 nec illud ab illo aliena-
 bo quod additum est et de
 stercore cepit inopem in
 opibus quippe idem est qui
 pauperes Stercoris vero
 unde erectus est rissime
 intelligitur persecutorum
 iudei in quorum medio quod ad
 se dixerat apostolus catholice
 persecutus que michi fue-
 runt inquit lucra hec
 sunt christum dampnata esse

duo Nec solius detrimenta
vni et sterco a sustinui
esse ut xpm lucrificarem
Acta ergo suscitatus est
ille supra omnes diuites pau-
per et de illo sterco erectus
est supra omnes epulentos
ille mops ut sedeat cum
potentibus populi quibus ait
Sedebitis super vii sedes et
pedem glorie hereditatem
datis eis dicitur enim po-
tentes illi Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te hoc
volunt potissime nouerunt
Et unde hoc eis nisi ab illo
de quo hic continuo dicitur
est datus uotu uouenti
alioquin nullis essent pote-
tibus quorum infirmatus
est azub datus inquit
uotu uouenti Non enim
domino quisquam rem uouet
nisi ab illo accipet quod
uouet Sequitur Et bene-
dixit annos iusti ut cum
illo scilicet sine fine uiuat au-
tem est et anni tui non
deficiet Ibi enim stant anni
hic autem transierunt ymnus
perit antequam ueniat
enim non sit enim aut ve-
nerit non erit quia cum
suo fine uenit. horum
autem dominus et datus uotu

uouenti et benedicens an-
nos vni est quod facimus
alium quod sumimus Sed si
alium deo largitoe non
suntur nisi cum ipso adu-
toe primo efficitur quia in
in virtute potens est vir
dominus infirmum facit adu-
sari eius illi scilicet qui hu-
mili uouenti inuidet et
resistit ne valeat imp-
re quod uouit per quod an-
bilio greco intelligitur
aduersarius suum enim enim
dominus posside nos cepit et
fecit aduersarius qui nos
faciat ipsius sit et vinctus
a nobis sed non vni bus
mris quia non in virtute
potens est vir dominus enim
infirmum facit aduersa-
rium suum deus scilicet ut
itaque asat quos dominus scilicet
scilicet efficit scilicet ac ph-
non gloriatur prudens
prudentia sua et non glori-
duces in diuicijs suis sed
hoc gloriatur quoniam gloriatur
intelligere et scire dominum
et facit iudicium et iusticiam
in medio terre Non per
opte intelligit et scit et
quoniam intelligit et scit et
hoc ad domino sibi dari ut

intelligat & sciat dnm
 hunc em habes ait apls
 quod no accepisti. Si aut
 accepisti quid gloriaris
 quasi no accepis. quia
 te ipso tibi sit unde glo
 riaris facit aut iudiciu
 iusticia qm rre viuit
 recte aut viuit qm obte
 rat papianti deo & suis
 preceptis. ad quod rferet
 preceptum caltab e de
 re pmo & consua bo
 na & fide no ficta porro
 ita caltab sicut iohannes
 plus testat qd deo est fa
 ctus iudiciu & iusticia
 deo est sed quid e in me
 no terre neqz em no de
 it face iudiciu & iusticia
 in habitant in otieis
 ite dms hoc dicit Cur
 tor additu est in medio
 terre quod si no addetur
 alio dicitur face iudi
 cu & iusticia magnam
 hoc pceptu ad utrosqz ho
 mines ptnet et mediter
 rancos & maritimos &
 ne quisquaz putaret post
 sue vite que in hoc a
 it corpore sup esse tpe
 iudiciu & iusticia qz fa
 cendi qua dnm esset
 in carne non fecit et

sic dnm euadi posse in
 diu in medio tre michi
 uidet dictu cu quisqz vi
 uit in corpore in hac qp
 pe vita sua quisqz trax
 tusest qua moiente
 homine recipit tra qm
 resurgenti itaqz redditu
 ra pnde in medio. i ad
 anima ma isto terreno
 clauditur corpore facied
 e iudiciu & iusticia qd
 nobis prosit in posteru
 qm recipit quisqz fm
 ea que p corpus gessit
 sue boni sue malum
 p corp qmpe ibi dicit
 apls xpus no viuit
 in corpore neqz em si quis
 maligna mente atqz im
 pia cogitaco blasphe
 met neqz ab ullis men
 bris corporis opetur ideo
 no est reus qma illud
 no motu corporis gessit
 cu hoc p illud tpe gessit
 quo gessit & corpore isto
 modo qgruet intelligi
 pt etia illud quod in
 ps^o legit^r Deus autem
 voo in ante secula o
 patus e salute in medio
 terre ut dms n^{us} ac
 cipiatur deus in qm
 e ante secula qma p
 ipsum fa sunt secula

opatus ē salutem mram
medio terre cum ubi cāo
fuit est & terreno habitavit
incorpore deinde postea q̄
p̄phatū est m̄ h̄os uerbis
dūne quō gloriā debeat
qui gloriatur non m̄ se uti
q̄ sed nūdū p̄t retribuat
que in die iudicij futura
est dñs inquit ascendit
m̄ celos & tenuit ipe iudi
cabit extrema terre quia
iustus est p̄sus ordinez
tenuit confessionibz fide
liū Ascendit em̄ m̄ celum
dñs xp̄us & inde venturū
est ad uiuos et mortuos
iudicandos Nam qui as
cendit sicut dicit apl̄s
m̄s qui & descendit ipe
est & qui ascendit super
om̄s celos ut adimplet
oīa. p̄ nubes ergo suas
tenuit quas sp̄s s̄c̄o ad
ascendisset impleuit de q̄
analle n̄m hoc est in
grate vince commatus
ē apud ysaia p̄pham
ne pluant super eā um
br̄e Sic autē dñs est ipe
autem iudicabit extrema
terre. ac si dicitur etia
extrema terre Non em̄ ali
as p̄tes non iudicabit
q̄m om̄s homines p̄ul dñs

iudicabit & melius in
liguntur & extrema terre &
extrema homines q̄m nō iudi
cabit in melius detēdū
Sic t̄p̄e q̄mutantur s̄m q̄
extremis inuictus fuit qu
iudicabitur p̄pter quod
dictū est q̄m p̄seuerat
facit iudiciū & iusticiā n
medio terre non dampnat
tū iudicabit & extrema terre
et dat inquit utute regi
bus m̄ris ut eos iudicant
condempnet. dat eis ui
tutem quia carne sicut re
ges regat & illo nūdū
q̄m p̄pter eos fudit sangu
m̄m & exaltabit coram
xp̄i sui. de quo em̄ sup̄
dictū est dñs ascendit
m̄ celos & m̄ tellus ē dñs
xp̄us ipe sicut h̄c dicit
exaltabit coram xp̄i sui
est ergo xp̄us xp̄i dñs
m̄ exaltabit v̄m̄s n̄m
fidelis sui sicut ista ipsa
incipio h̄m̄ v̄m̄p̄m
aut exaltatū ē coram
m̄m iudeo meo om̄es
q̄mpe v̄m̄tos eius cris
mate n̄e xp̄os possim
dūcē q̄ in totum ad suo
capite corpus v̄m̄s est
xp̄us h̄c anima p̄phat
samuelis n̄r s̄c̄i v̄l mul
tim q̄ laudati ē q̄ q̄m̄s

ut figurata est mutaco
 vetis sacerdotij et nunc im-
 pleta est quoniam infirmata e-
 ne multa erat in filiis ut
 non esset in vpo sacerdos
 cuius scilicet que pepit septe
 et hoc evidencius ad
 ipm hely sacerdotem nunc
 sibi loquitur homo dei cuius
 quod nomen taceat si intel-
 ligat officio ministerio qd suo
 sine dubitaco ppha. Et
 en septim e. Et venit homo
 si ad hely et dixit hoc dicit
 dñs Reuelatus sum ad do-
 num prius tui cum essent i-
 ta egypti sezu in domo
 hara omibz et elegi domum
 meam tui p omnibus sceptris
 et michi sacerdos ad summi
 it ascendere ad altare
 meum et intendere mensa
 et portaret ephoth et de
 domini prius tui omnia
 me sunt ignis filios isrl
 nescia. Et ut quid psposti
 mensum meum in pulchri-
 culo et glorificasti filios
 tuos sup me benedicere
 iustias nomen sacrificij et
 in conspectu meo ppter
 hoc dicit dñs deus isrl dñi
 domus tua et domus prius
 tu in tribuit coram me usq
 nectum. Et nunc dicit dñs
 iniquitatem sibi glorificabit

glorificabo et qui punit me
 punit. Et dices veniunt
 et pterminabo semine tuum
 et semine domus prius tui et
 non erit tibi semior in domo
 mea omnibus diebus et
 vnu pterminabo tibi ab
 altari meo ut deficiant o-
 culi eius et defluant anima
 eius. Et omnis qui super est
 domus tue decedet in gla-
 dio virorum et hoc tibi sig-
 ni quod veniet super
 duos filios tuos hos ophim
 et finies vna die mori-
 entur ambo et suscita bo-
 michi sacerdotem fidelem
 qui omnia q morde meo
 et que in anima mea sunt
 faciet. Et edificabo ei
 domum fidelem et inabit
 coram vpo meo omnibus
 diebus. Et erit qui super est
 in domo tua veniet ad o-
 racionem ei oblo argenti dices
 facta me in vna ptem
 sacerdotij tui manducare
 panem. Non e ut dicitur
 ista pphetia ubi sacerdos
 et vetis tanta manifest-
 tate pmanata muta-
 tio e in samuele fuisse
 qpleta omni qm em no
 esset de alia tribu samu-
 el qua que qstatuta sunt
 adno ut fuerit altari in

non erat de filiis aaron
cuius progenies fuerat
deputata ut inde fierent sa-
cerdotes hac p[ro]phetia in ea
quocumque re gesta eadem mu-
tatio que p[ro]p[ri]am illam fuit
futura adumbrata est
et ad vetus testamentum
ipse figurate uero p[ro]tine-
bat ad nouum p[ro]phetia f[ra]-
ctam ipsa non uerbi id sa-
liat sed significans quod
uerbo ad h[ab]it[um] sacerdotum
domini est p[ro]phetam Rom[an]-
fuerunt postea sacerdotes
ex genere aaron sicut sadach
et abiachar regnante da-
uid et alij deinceps antequam
veniret quo ista quo de
sacerdotio mutando an-
predicta sunt effia p[ro]p[ri]am
oportebat quibus autem ut
fidei oculo hoc intuentibus
non uideat esse completa
quoniam nullum taberna-
culum nullum templum
nullum altare nullum sacri-
ficiu[m] et ideo nec ullus sa-
cerdos remansit iudeis
quibus ut de semine aaron
ordinaretur iudei lege
fuit mandatu[m] quod et
hic quicquid est illo di-
cente p[ro]pheta hoc dicit d[omi]n[us]
deus israel. dicit d[omi]n[us]
tua et dom[us] p[ri]us tui in p[re]s[en]te

coram me usque in eternum
Et nunc dicit d[omi]n[us] Re-
quoniam sed glorificabo
me glorificabo et quoniam me
p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um et quod em-
matur dom[us] p[ri]us eius in
eum de p[ro]p[ri]o p[ri]us dicit se
de illo aaron qui p[ri]mus sa-
cerdos est constitutus de
p[ro]p[ri]e ceteri sequentur
p[ro]p[ri]a demeratur
aut Reuelatus sum ad de-
um p[ri]us tui cum essent in
terra egypti serui in domo
pharaonis et elegi dom[us]
p[ri]us tui omnibus ser-
uis israel michi sacerdos sum
et omnis p[ri]us fuit h[ab]it[us] in illa
egypti seruitute Unde
cum liberati fuissent et
est ad sacerdotium nisi aaron
de h[ab]itu ergo stirpe ista
loco dicit futurum fuisse
ut non essent ultimus sacer-
dos quod iam videmus im-
pletum Vigilet fides p[ro]p[ri]a
sunt res cernitur tene-
re et uide uolentem oculis
ingeruntur Ecce inquit
dicit uenit et p[ro]p[ri]a m[un]da
semine tuo et semine domus
p[ri]us tui et non est tibi ser-
u[us] in domo mea omnibus
diebus Et ut p[ro]p[ri]a m[un]da
tibi ab altari meo ut defi-
nat oculi ei et defluat aqua

ius ecce dies qui p[ri]m[us] a[n]i
 mut iam venerit nullos
 sacerdos est secundum or
 nem aaron & quoniam
 em[en]s que est homo cum
 det sacrificiu[m] xp[ist]i a[n]i
 quod toto orbe pollere
 bi aut honore illi mag
 no est subtractu[m] deficiat
 culi eius tale mercedem
 pe aut ad hunc domum he
 li au[tem] hec dicebant quod
 p[er]tinet Et omnes q[ui]
 p[er]tinet domus tue decider
 gladio virorum & hoc tibi
 signu[m] quod veniet super
 tuos filios tuos hos op[er]i
 sine die vno morientur
 mbo. Hoc ergo signu[m]
 mutandi sacerdotu[m] do
 no aaron quod quippe
 p[ri]or hunc significavit
 mortem non homin[um] sed xp[ist]i
 sacerdotu[m] de filiis ip[s]ius
 aaron quod aut sequit[ur]
 illu[m] i[n] p[er]tinet sacer
 dotem cuius figura gessit
 p[er] succedendo samuel
 inde que p[er]tinet d[omi]n[u]s xp[ist]us
 hunc noui testam[en]ti v[er]o
 sacerdote dicit[ur] Et susti
 nabo michi sacerdotem fi
 dem qui omnia que in cor
 de meo et que in anima
 mea sunt faciat & edifica
 bo ei domum fidelem ip[s]am

est eterna & sup[er]na v[er]u[m]
 & t[em]p[or]aliter inquit coram
 xp[ist]o meo omnibus diebus
 t[em]p[or]aliter dicit[ur] quod sabbat[um]
 sicut p[ri]us dicit[ur] de domo
 aaron dicit[ur] domus tua
 & domus p[ri]us tui t[em]p[or]aliter
 but coram me inquit
 Quod aut[em] coram xp[ist]o
 meo t[em]p[or]aliter de ip[s]a domo
 utiq[ue] intelligend[um] e[st]
 no[n] de illo sacerdote q[ui]
 xp[ist]us in spe mediator
 & saluator deus edom[us]
 ergo eius coram illo t[em]p[or]aliter
 but p[er]tinet & t[em]p[or]aliter intelli
 gi de morte ad vitam o[mn]ib[us]
 diebus q[ui]bus pagitur usq[ue]
 in fine seculi hunc ista mor
 talitas q[ui] aut[em] aut deus
 qui omnia que in corde
 meo & que in anima mea
 sunt faciat no[n] arbitre
 mur h[uius] a[n]i[m]e dem[on]i cu[m]
 sit conditor anime Sed
 ita hec de deo tropite
 non p[er] se dicitur sicut
 manus & pedes & alia
 corp[or]is membra Et ne
 sim hoc credatur homo
 incarnatus hunc effigie
 frus ad ymagin[em] die
 dei additur & ale quas
 utiq[ue] no[n] h[ab]et homo et di
 citur etiam deo dicitur
 bra alas tuas p[ro]tege

me ut intelligat homines
de illa ineffabili natura
non propriis sed translatis rebus
vocalibus ista dicitur et uo
admiratur. Et cum qui super
est in domo tua veniet a
dorare ei. Non ipse dicitur
de domo huius helij filius
aaron de qua usque ad ad
uentu christi homines rema
serunt de quo gratia etiam
nunc usque non desinit. **U**nde
de illa domo huius helij super
domum erat et omnis qui super
est domus tue decidet in
gladio vultus. **E**rgo ergo
hic vere dicitur potuit. Et
cum qui super est in domo
tua veniet adorare ei.
Si illud est verum quod ultore
gladio nemo inde superest
nisi quia illos intelligi
voluit qui pertinent ad
serpentem. **S**i illud totius
sacerdotij secundum ordi
nem aaron. **E**rgo si
de illis predestinatis re
liquis de quibus alius
propheta dicit. Religme sal
ue fiet. **U**nde et apostolus
Sic ergo inquit et in hoc
tempore religme per laudationem
gratie salue facte sunt quia
de talibus reliquiis bene
intelligit esse de quo dicitur.

Et est qui super est in domo
tua prope credit in christum
sicut temporibus apostolorum quod
gente pluri crediderunt
necque nunc desinit qui licet
vanissime tamen credantur.
implet in eo quod hic ipse
homo dei quoniam secutus
admit. Veniet adorare
obulo argenti. **Q**ui adorare
nisi scimus illi sacerdoti qui
et deus est necque nec in illi
sacerdotio secundum ordinem
aaron ad hoc veniebat
homines ad templum vel alium
dei ut sacerdote adorare
etiam est autem quod ait obulo
argenti nisi breuitate
fidei de quo quicquid
domini vult. **A**rgenti autem
proclatio ponitur psalmi
usus est ubi canit. **E**loqui
domini eloquia casta et
igne coactum. **E**rgo
ergo dicit iste qui veniet
adorare sacerdotes dei
sacerdoti deo. **F**acta me
propter sacerdotem tui man
duca de pane nolo in pro
prium nostrum collocari. **H**ic
notandum quod nullus est factus
me in propter sacerdotem tui
qui enim abiectus esse in
domo domini qualemque et
quatuordecimque mebus est

upio sacerdotij tui dacer
 dace quippe hic ipam ple
 te dicit anq plebs ille sa
 cros est mediator dei et
 homi homo opus ihesu
 cui plebs dicitur aplus pe
 tus plebs sta regale sa
 cros dace quia nōnulli
 sacerdotij cui sunt interp
 lati nō sacerdotij tui qd
 nōplomin? emide signifi
 cat ipm xpianu vnde
 at aplus paulus vnus
 am vnu corp? multi
 m? et itm Exhibeatis cor
 da vra hostiam diuam
 q aut addidit manducac
 me etia ipm sacrificij
 ems eligant? opressit
 equo dicit sacerdos ipe
 panis que ego sedeo cao
 na e pro seculi vita ipm
 sacrificiu non secundum
 dme aaron sed sedm or
 dme melchisedech qui legit
 intelligat breuis itaqz ista
 festio et salubrit? similis
 ua dicitur Vada me m
 partem sacerdotij tui ma
 nucac pane ipe e obulg
 agenti qui et breue est
 eloquiu dñi est habita
 is m corde credentis ora
 m dicit supius dedisse
 e cibos domui aaron de
 mctis veteris testameti

ubi ait dedit domui pñs
 tui omnia que st ignis fili
 ors ist? in estis? Her quippe
 fuerunt sacrificia iudeos io
 hic dixit manducac pñs
 quod est in nouo testameto
 sacrificiu xpianor? v
Gome igit? her tanta tur
 altitudine pñmdata
 sunt quata et tur mani
 festatioe clarescit. nō
 frustra tu mouei? quissia
 pt ac dicit? nō qd omni
 venie omnia que in libru
 illis ventura predicta
 sunt si hoc ipm quod ibi
 dñtus dñi est domus
 tua et domus pñs tui
 tñsbut corā me m mō
 effon hñz nō potuit qm
 videmus illud sacerdotiu
 fuisse mutatu et quod
 illi domui pñmisti est
 nec spari aliqui coplen
 dñm quia illud quod ei
 rep bato mutato suat
 dit hoc potius pñcat
 et m? hoc q dicit nōd
 intelligit aut nō rcolit
 etia ipm secund? ordme
 aaron sacerdotiu tam
 qua vmbra futuri et m
 sacerdotij qñstitutu ac
 p hac qñ ei et mtab p
 missa est nō ipi vmbre

ac figure s; ei quos p ipa
ad vmbra figurabatur
quod pmissum e sed non
putact ipa vmbra esse
mansura ideo etia mu
tacio eius debuit prophe
tai sequi² **vij**

Regnum q; isto modo co
saulis ipius qm certe
repbatus atq; rictus e
futuri regni vmbra erat
in etnitate ma sui oleu
quippe illud quo vinctus
est t ab eo crismate xpus
mistic accipiendum et
magnum sacm intelliged
est **q**u in eo tantum ve
neratus est ipe dauid ut
pussit corde pauitavit
qm intenebroso occulta
tus antro quo eaq; saul
urgente intrauit ne
cessitate nature aliqua
paulam vestis eius re
trosum latent absidit
ut hiet unde miraret quo
ei peccet cu posset occi
dere atq; ita suspicionez
de amio eius qua sm da
uid putans mian sui
uehement psequibat
auferret **Ac** itaq; reus
esset tanti sacm in saule
violati qm ul m dnm
hny eius sic attraxit

continuit ita em septim;
Et passit cor dauid sup ei
quia abstulit pynulam
claudis eius vmbra aut
qm in eo erant t ut saule
in manus suas traditmy
termet suadebat na mai
inquit contingat adom
si fecerit vbi hoc dno meo
xpo dmi inferre manus
eu qm xpus dmi e hic
hinc ergo vmbre futu
non ppter ipam sed ppter
illud quod pfigurabat
tanta veneratio exhibet
Vnde t illud quod ait saul
samuel qm non seziast
mandatum meum quon
mandauit tibi dms qm
ad me pauat dms reg
tuum usq; metm sup ipe
tunc regni tui non sta
tibi t queret dms sibi ho
secundum cor suu t man
bit ei dms esse in pncipi
sup ipm suu et no custo
disa que mandauit tibi
dominus **Non** sic accipi
est ac si ipm saulem de
metm pauit regnabm
t hoc postea notuit sua
peccanti **Ac** qm em
peccatus esse nesciba
s; ipauat regni eius
quo figura regni esset c

Ite addidit Et nunc regnum
 tuum non stabit tibi steti ergo
 et stabit quod in illo sig-
 nificatio est si non finit sta-
 bit quia non metui ipse
 fiat regnatus nec periret
 eius ut saltem per posterum
 aliam aliam succedentes
 videtur impleri quod dictum
 est metui et quod inquit
 sibi dominus hominem suum da-
 vid suum ipsum medicatorem
 significans testamenti no-
 mi qui figurabat in crisma
 et erat quo vinctus est ipse
 david et per gemebat eius No-
 ut quia nesciat ubi sit ita
 bi deus hominem quod sed
 hominem in ore homini loquitur
 quia et sic loquendo nobis
 int. Non solum enim deo
 in vni etiam ipsi quoque v-
 luntate eius qui venit
 iurare quod perierat usque ad
 omni etiam noti ut in ipso
 semper electi ante constituti
 iudi daret sibi ergo dixit
 qui habebat unde militiam
 quod hoc ubi accipit per
 postcom et acquirit dicitur
 iud pater aptum est quod
 significet qui quod et sine ad
 tamento postcomis que
 et intelligatur acquirere
 quo lucra vocant et quod

Rursus percutit saul per
 mobediam et rursus
 samuel ait illi in verbo domini
 et ma spreisti verbum domini
 spreuit te dominus ut non sis
 rex super israel Et rursus
 pro eodem patet cum illud quod
 fitet saul et demas pre-
 caetur rogaretur samue-
 lem ut revertetur cum illo
 ad placandum deum Non
 velitar inquit tecum quod
 spreisti verbum domini et spre-
 uit dominus ut non sis rex super
 israel et querit samuel
 faciem suam ut abiret
 et tenuit saul pyramam
 dissolvens eam et dirupit
 eam Et dixit ad eum samu-
 el Dirupit dominus reg-
 num ab israel de manu tua
 hodie et dabit proximo
 bono super te tuo et di-
 uidetur israel in domino et non
 queretur neque penitebit
 cum qui non est sicut homo
 ut peniteat cum qui non
 est sicut homo ut peni-
 teat cum ipse minatur et
 non permanet Iste cum di-
 citur spreuit te dominus
 ut non sis rex super israel et
 dirupit dominus regnum
 ab israel de manu tua
 hodie quadraginta

regnauit annos sup isrl
tanto sz spacio tpi quato
et tpe dauid et audiuit sic
pmo tpe regni sui ut intel
ligamus ideo dom quia nul
lus desirpe faciat regna
turus et respiciamus ad stir
pem dauid unde uox tuus
est fm carne mediator
dei et homi hie xpc ihus
Non aut scriptura quod im
plerisqz latinis codicibz
legitur dirupit dñs isrl
de manu tua sed sicut a
nobis depositu e inuentu
ingressis dirupit dñs
regnu ab isrl de manu
tua ut intelligat de ma
nu tua quod e ab isrl ppli
ergo isrl per pñm signa
te qebat homo iste qui
pplis regni fiat amif
surus xpo ihu dño nro
p nouu testametu non
carnalit sed spñalit reg
naturus de quo audiat
et dabit illud pximo tuo
ad carnis qñcom non
refertur. Et isrl em xpc
secundum carnem unde
et paul et ued additu
e bono sup te pt quid
intelligi meliori te. Raz
et quidaz sic sunt intptati

sed melius sic accipitur
nosup te ut quia ille ben
est ideo sic sup te iuxta illu
pheticu donec ponam
omib inimicos tuos subp
dibus tuis In quibus est
isrl cu suo psecutori regnu
abstulit xpus quibus fuit dñs
et isrl in quo dolus no ad
quoddaz quasi fructum
illaz pallear. Nam uti
unde erat apli unde tot
quos perstephamus. nū
tot carie quas aplus p
lus qmemorat in quoz sc
eius magnificantes deum
de qua re no dubito int
ligendu esse quod sequit
et diuidetur isrl in duo
In isrl sz minia xpo e
isrl ad hientem xpo. isrl
ad ancilla ad isrl ad lu
raz ptinente. Nam ist
duo qna pñm simul era
velut abraha ad huc at
heret ancille donec stell
p dei grām fecundata di
maret. Ecce ancillam et
filia eius ppt pñm quid
salom regnante filio
eius roboam samq isrl
in duo fuisse diuisum atq
ita p se uasse hntibus si
gulis pñm reges suo

dicit illa gens tota ad sal
 tem esset ingenti vastaco
 e buersa atq; hirsuta Sed
 quid ad saulem ai pta
 le aliquid qmmandu esset
 qd dauid fuit potius qm
 nind ang eat plus sala
 non. postremo nuc niter
 regens hebrei diuisa no
 est. sed in diffentez m eusq;
 ex oib; societate dispersa
 p rras diuisio uero illa
 qd deus sub psona paul
 us regni et ppli figura
 qntib; eid; regno populo
 q immutatus eterna atq;
 muta lib; significata est p
 se quod admittit Et no q
 ardetur neq; penitebit
 ei qm no est sicut homo
 u peniteat enim ipse mi
 nitur et no pmanet ide
 mo mutaret no per
 manet non aut deus q
 u penitet sicut hominem
 uic em legitur q penite
 a cu mutacio rez signi
 ficatur inmutabili pndia
 nante dīna. ubi ergo
 non penite dicit no mu
 tae intelligit p rras i
 solubilem uide p rras uba
 solatam dmutuo fuisse
 nam. de ista diuisione
 si ist et omo ppetuam

oranturq; em ad xpm tran
 scunt ul transcut uel
 hirsutit inde no erant
 mte fm dei p rras sed
 fm qm hnam vnam
 eandem q natura p rras
 qm adq; d rras ad gen
 tes xpo p rras in illo
 nūqua erat cu eis ist
 qui eius immut uel in
 fine vite hmo p rras
 esse Et in diuisione que
 hic p rras est ppetuo
 pmanebat. Nichil em
 pdest testamētum veta
 demonte syua in seui
 tute gnans mte qma
 testamētum p rras test
 monio nouo alioq; q
 dai legit moyses vela
 me sup corda eoz positu
 est. Cum aut inde quisq;
 hirsit ad xpm auferet
 velame hirsitū quippe
 mtenas ipa mutatur
 de veteri ad nouu ut no
 quisq; ia mtenat accipe
 carnalem spualit felici
 tatez p rras quod xpe mag
 nus p rras samuel ante
 quam unxisset regem
 paul qm clamauit
 ad dnm p rras et q audi
 uit em et ai offerret

holocaustum accedenti
alienigenis ad pugnam
ipsum dei domus
eos et confusi sunt et offende
runt contra israhel et superati sunt
assumpsit lapidem unum
et statuit illum in massephath
noua et veterem et uocauit no
men eius abemerer quod
est latic lapidis adiutorij et
dixit usque adhuc adiunxit
nos dominus massephath in
pretatur intentio lapis
ille adiutorij medietas
est saluatoris proque hunc
est amassephath veterem
ad noua et ab intentione
qua expectabat in mazna
li regno beatitudo falsa car
nalis admittentione qua
pro nouo testamentum ex
pectat in regno celorum beatitu
do uelissima spiritualis qua
quoniam melius est melius hunc
usque adiunxit deus **W**
Tam nunc uideo esse mirandum
quid ipse dauid qui sauli
successit in regnum cum mu
tatione finalis illa muta
tio figurata est propter qua
dimittit cuncta dicta cuncta
conscripta sunt. deus promise
rat quod ad rem de qua agi
mus pertinet. Cum regi dauid

multa prospera puenissent
cogitauit facere deo domum
templum illud sed exceller
tissime diffamabit quod
rege salone filio eius po
tea fabricatum est. hoc a
cogitante semper est uerbum
domini adnathan prophetam
proferret ad regem ubi di
dixisset deus quod non a
ipso dauid sibi edificaret
domus. nec se miranda
ipse propter cum in populo
suo uti sibi fiet domus
drina et nunc inquit hec
dices seruo meo dauid
dicit dominus omnipotens accepi
de ouili ouium ut esset in di
super ipsum meum israhel et exan
teum in omnibus quibus
ingrediebais et poteris mi
omnes inimicos tuos a
cie tua et feci te nominari
secundum nomen magni
qui sit super terram et ponam
locum pro domo mea israhel et plan
bo illud et inhabitabit semper
et non sollicitus erit ultra
et apponet filius iniquita
similiter cum sicut ab ini
adiebus quibus constitui in
dices super ipsum meum israhel
et regnum et dabo ab omni
bus inimicis tuis et muni
bit tibi dominus qui domum

edificabo ipi et erit tunc imple
 ti fuerint dies tui dormies
 in prius tuis et suscitabo
 tunc tuum post te qui erit
 de ventre tuo et parabo legem
 eius hic edificabit michi do
 mum nomini meo et dirigat
 thronum eius usque in eternum
 Ego enim illi in preteritum et ille et
 michi in futurum Et si venit i
 uentus illius redarguas
 eum in uirga uirorum et in
 reprobis filios hominum michi
 autem mea non amouea ab
 eis sicut amouit aquibus
 anoni facie mea et fidelis
 est domus eius et regnum
 eius usque in eternum coram
 me et thronus eius erit erectus
 usque in eternum Hanc ta
 men promissionem qui putat
 salomone fuisse impleta
 multum est attendit enim
 quod dominus est hic edifica
 uerit michi domum quam salom
 on templum illud nobile struxit
 et attendit fidelis est do
 mus eius et regnum eius usque
 in eternum coram me Attendat
 uerum et aspiciat salomons do
 mum plena militibus alieni
 genitibus colentibus decos
 filios et ipsum ab eis regem
 aique sapientem in tandem
 uolantibus seductum atque

deiectum et non audeat co
 nfirmare dominum ut hoc promissis
 se mendant ut talem sa
 lomone domum quod eius fu
 tura non potuisse perficere
 Non hinc autem debemus
 ambigere nec sic non in pro
 pheta nostro qui frater est co
 semine dauid secundum carnem
 lam videmus ista compleri
 ne uane atque inaniter hic
 alium aliquem requiramus
 sicut carnaliter iudei na
 ti ipsi usque adeo filium quem
 loco isto regi dauid pro
 missum legunt intelligunt
 non fuisse salomem ut eo
 qui promissus est tanta
 manifestatione declara
 to ad huc mirabili cec
 tate alium sperare se dicat
 facta est quidem non nulla yma
 go rei future etiam in sa
 lomone in eo quod templum
 edificauit et pacem habuit
 secundum nomen suum salom qui
 pacificus est latine Et
 in concordio regni sui mira
 biliter laudabilis fuit Et
 eadem sua persona promissa
 futuri promittabat etiam
 ipse christum dominum nostrum non
 exhibebat unde de illo quod
 ita scripta sunt quoniam de ipso
 ita predicta sunt dum scriptura

scā etiam rebus gestis pro
phāis quodammodo in eo
figura delinat futurorum
Vea p̄t libros dñe hystorie
ubi regnasse narratur p̄b̄
etiam septuaḡ p̄m̄g titulo
nomib̄ eius mysticus est
in quo tā multa dicuntur
que oīmo ei quēntē non
possit dñs aut xps ap
tissima p̄spicitate que
mit ut eident appareat
q̄ in illo figura qualiscūq̄
q̄ adumbrata sit in isto
aut ip̄a ueritas p̄ntata
Vome est em̄ quibus s̄m̄s
regm̄ q̄clusum fuit salo
m̄b̄ Et ai in eo p̄b̄ legitur
ut alia taceā dñabitur
amari usq̄ ad mare & a
flumē usq̄ ad t̄m̄os urbiū
terrarū quod in xpo videt̄
impleri a flumē quippe
dñandi sumpsit exordiu
ubi baptisatus a ioh̄e
eod̄ mirante cepit agnos
ci adisapulis qui em̄ no
p̄lum̄ in gr̄m̄ uer̄ etiam
dñm̄ appellauit. nec ob
aliud uiuete ad huc p̄re
suo dauid regnāe salom̄
cepit quod nulli alior̄ re
gum̄ contigit nisi ut huc
quoq̄ satis eluceat non
esse istum̄ quem p̄ph̄a

ista p̄resignat que ad eu
p̄rem loquit̄ dicens Et cū
ann̄ impleri fūnt dies tui
& dormies ad p̄ribus tuis
suscitabo semen tuū post
te qui ēit de ventre tuo &
p̄abo regnū illud Et
ergo p̄pter id quod sequit̄
hic edificabit michi domū
iste salom̄ putabitur p̄p̄
tus & nō potius p̄p̄t id p̄
cedit cū impleri fuerint
dies tui & dormies ad p̄ri
bus suscitabo semen tuū
te aliud pacificū intelli
esse p̄missus qui nō ante
fuit iste sed post mortē
uod p̄m̄diatus est suscitauit
et̄m̄z em̄ longo interposi
tpe ih̄us xpus uenit p̄
cul dubio post mortē reg
dauid cui sit ē p̄missio
em̄ uenire oportebat q̄
edificaret domū dñi nō
deliquit & lapidibus s̄
hōm̄ibus quales illum ē
ficiat gaudentes hinc em̄
dom̄ dñat apl̄us hoc ē p̄
libus xpi Templum̄ em̄
dei sanctū est qd̄ est ro
Propt̄ quod & in p̄b̄ octo
gesimo octauo cui ē tit
lus mellauis ip̄i et̄iam isrl̄
quēmorantur p̄missione

in re regi dauid et istud
 in libro regum est po-
 situm quodam ibi simul dicitur
 est est iuramentum dauid suo
 iuramento meum iurabo seme-
 ni tuo et tibi tunc locutus est i-
 nter filios tuos et dixisti po-
 situm adiutorium super potente
 et valentem electum de ple-
 be mea iunem dauid ser-
 uum meum et oleo sancto meo unxi
 eum et manus aut mea aubi-
 lant ei et brachium meum
 confirmabit eum. Nichil
 faciet inimicus meum et fi-
 lii eius iniquitates non apponet
 in te ei. Et coadam inimici
 eius a facie eius et eos
 qui oderunt eum fugabo et
 iniquitates meas et iniquitas mea ad-
 versum me et in nomine meo exalta-
 buntur coram eis et penam
 in manu meam et in manu
 filiorum dauid eius. Ipse inuo-
 cabit me per nomen eius et tu
 servus meus et susceptor sa-
 lutis mee. Et ego promissum
 tibi ponam illud et celsum per
 virgines tue iunctum iurabo
 illi in iuramentum meum et testame-
 ntum meum fidele ipse. Et po-
 num in scailu sedis semen
 eius et thronum eius sicut
 deus celi et omnia de do-
 mino ihesu intelliguntur.

in re intelliguntur
 sub nomine dauid pro forma
 per quam de facie dauid i-
 mediator dei assumptus
 ex virgine. Continuo co-
 diatur de patre filiorum
 eius tale aliquid quale
 in regum libro positum
 est et quasi de salomoe
 polumus accipitur ibi
 namque hoc est in reg-
 num libro et si venit
 inquit iniquitates eius re-
 daris illi in virga
 virorum et in tactibus fili-
 orum hominum. manum autem
 meam non amoveam ab
 eo tactibus significas
 plagas correptionis
 unde illud est. Non te
 tangebis verberes meos et
 quid est aliud quam ne le-
 scitis. Impos vocem meam
 ager tamquam de dauid
 ut quidam eiusdem causae ibi
 dicit. Si dereliquerint
 inquit filii eius legem
 meam et iudicia mea
 non ambulaverunt iuxta
 fideles meas propterea
 vint et mandata mea
 non custodierint. visita-
 bo in virga iniquitates
 eorum et in flagellis de-
 licta eorum. etiam aut

non disp[er]ga ab eo. Non
dixit ab eis cu[m] loqueretur
de filiis eius non de se ip[s]o
sed dixit ab eo quod b[eat]i
intell[ec]t[u]m t[ame]n v[er]ba valet
Non e[ss]e xpi ip[s]ius q[uod] e[st]
caput eccl[esi]e possent in
ueniri ulla p[ar]te que op[er]a
esset h[um]an[is] co[n]u[er]sationi
bus seruata m[en]te d[omi]ni
co[n]u[er]sati sed in eius co[r]p[or]e
p[ar]te ac me[n]bris q[uod] ip[s]ius
eius est ideo in libro reg[um]
no[n] inquit ab eis dicitur
m[en]te aut filio[rum] eius ut
intelligamus de ip[s]o
dicit quoda[m]modo quod
de eius co[r]p[or]e dicitur
ip[s]e quod ca[pi]t ip[s]e de celo
ad co[r]p[us] eius quod se
fideles eius saulus p[er]se
qu[er]itur. Saule inquit saule
quid me p[er]sequeris
deinde in consequenti
bus p[er]b[er]at. Neq[ue] no[n] cebo
quit in ueritate mea neq[ue]
p[ro]phanabo testamentu[m]
meu[m] et que p[ro]cedu[n]t de
labijs meis no[n] rep[ro]babo
Semel uniu[er]si in s[an]c[t]o meo
si dauid me[n]tiar. Solet
enim p[er] loqui s[an]c[t]ura q[uod] aut
no[n] me[n]tiatur adinquit
et dicit. Semencius met[us]
me manebit et sedet

eius sicut sol in consp[ec]tu meo
et sicut luna p[er]fecta in c[ele]stibus
et testis in celo fidelis. **XI**
Post hec tante p[ro]missionis
validissima p[ro]m[issi]o
ne putaret in salone q[uod] p[er]
ta tamq[uam] id p[ar]eret ne
inueniretur. Tu uero me
repulisti et ad m[en]te d[omi]ni
dixisti d[omi]ne hoc quippe si
est de regno salonis in p[ar]te
terris eius usq[ue] ad euersio[n]e[m]
ip[s]ius t[er]rene u[er]bi que reu[er]sa
eius sedes fuit et m[en]te
ip[s]ius templi latem qui
fuerat a salone co[n]structu[s]
ne ob hoc putaretur
q[uod] tra sua p[ro]missa fecisset
t[ame]n subiecit distulisti x[ristu]m
Non e[ss]e ergo ille salo[n]
si nec ip[s]e dauid si dicitur
e[ss]e x[ristu]s d[omi]n[u]s. Cum eni[m] x[ristu]s
eius dicerentur omnes reu[er]si
miste illo crismate co[n]
secrati solim[us] a rege dauid
et deinceps s[ed] ab illo etiam
saule qui ip[s]o ei[us] rege p[ri]m[us]
est uinctus ip[s]e quippe da
uid cu[m] x[ristu]m deu[m] appellat
erat in u[er]bo x[ristu]s ip[s]e
quippe dauid eni[m] x[ristu]m
appellat. Et in u[er]bo x[ristu]s
u[er]u[m] cu[m] illi fide[m] ip[s]i
u[er]u[m] gestabant q[uod] m[en]te
opinionem ho[m]i[nu]m q[uod]
cum putabant in dauid

et in salone intelligendi
 differrebat in longum fm
 aut dispoem de uelut
 uo tpe pabat. Intea du
 ille differet quid actio sit
 uere quo tene nrm ubi
 pabat utiqz rgnatus seu
 us ipe ps aduinit atqz ait
 eueristi testametu seui
 ai prophanafti intra stila
 am eius destruxisti omes
 nationes eius et posuisti in
 uicos eius formidinem
 inuenerunt cu omib tñseu
 uiaqz suis est obprobriu
 uicinis suis Exaltasti dx
 am inimicor eius locu
 lasti omes inimicos eius
 ueristi adiutoriu gladij
 uis et no es opulatus ei
 in bello dissipasti eu ab
 iudicio sede eius intra
 ollisti amisti dies sedis
 eius p fidiisti eum confusioe
 per omia uenerunt super
 mallas nrm mñ regnauit
 io nulli eiaz filij libere
 regnu illud tenetes in dis
 pensacioe tpali Regnu
 iut celestis nrm emg erat
 ihu in uera fide hntes et
 in uoc xpo pantes orno
 aut illa uenerunt sup illud
 regnu uidet e rex gestas
 Post hec uisi legat hystoria
 autem pphata ad pcam

denique pphata queritur f
 et ipa pphata pphetado
 est usqz quo auctis dñe
 in fine sub audit faciem
 tua sicut alibi dicitur
 et uoi spz auctis faciem
 tua ame Ram ideo qda
 codices hic no hnt auct
 tis sed aucteis quia qua
 possit intelligi auctis
 miam tua qua pmissi
 dauid et uod aut dicit in
 fine quid e nisi usqz in
 fine or m fms intellige
 dus e ultimu tpe qm
 in xpm ihm eia gens
 illa est creditura ante
 que fine illa fci oportet
 bat que supus amosa
 defleuit p que et hic
 sequit Exardescit sicut
 ignis ira tua memeto
 qd e mea sba Nichil
 hic melius qua ipe ihu
 intelligimus sba pph ei
 qquo natura e uo caz
 ms eius or em vane
 mquid constituti omes
 filios hom multus em
 esset unus filius homis
 sba isrl p qne filii hoib
 liberact multi filij hom
 vane utiqz constituti esset
 omes filij hom Euc uo
 oib quid humana natura
 p peccatum pmi ho

in vanitatem de ueritate
collapsa est ipse quod dicit
alius ps 9 homo vanitati
similis factus est dies eius ut
lud vmbra pterent sed
non vane deus constituit
omnes filios quia et mul
tos a vanitate liberat
per mediatorem iesum et quos
liberandos non esse per suum
ad utilitatem liberandos
et compactionem duarum inter
se a contrariis ciuitatibus
non utique vanum in totius
rationalis creaturę pulchre
ria atque iustissima ordi
natione constituit Deinde
sequitur oratio est homo
qui uiuet et non uidebit
mortem eruct animam
suam de manu inferi et
est iste nisi per illa isrl
ipse dicitur xpus
ihus de quo dicit aplos
qui surges a mortuis iam
non moritur mors ei
ultra non dabitur sic
em uiuet et non uidebit
mortem ut tu mortuus
fuit sed anima sua eru
it de manu inferni quo
ipse quorundam soluenda
inferna vincula descen
deret Eruebat aut pota
te illa de qua in ewo
dicit Potestate habeo

ponendi animas meas et
potatem habeo ut summed
eam sequitur. **Domine**
Sed cetera psalmi huius
que ita se habent ubi sum
misera cor hic antique
domine quas mirasti dauid
in ueritate tua memores est
domine obprobrii seculi
tuorum quod contumeli in sum
multas gentes quod oppro
brauit inimici tui domine
qui opprobrauit omni ueritate
xpi tui. Vnde per sona di
scunt istos isrlitas qui
scedebat reddi sibi promissi
nem que facta est ad dauid
an potius xpianorum qui
non secundum carnem sed secundum
spiritum sunt isrlite in toto quod
per dicta sunt quippe ista
scripta tempore quo fuit et hoc
decimus nomen titulu ista
ps 9 accepit et idem tempore
regni dauid fuit. ac per hoc
non dicitur ubi sunt misse
tiones tue antique domine
quas mirasti dauid in ueritate
tua nisi cor per sona in se
ipsum in se quod aret qui lo
ge postea futuri erant
hoc tempore est antiquum quod
regi dauid ista promissa
per aut intelligi multas
gentes qui xpianos per

equabantur approbasse
 illis passionem xpi quam
 aptura qmutacom vocat
 in moriendo i mortalis e
 sub pt qmutaco xpi
 omi hoc accipi approbra
 a istas quia cu cor spe
 aret futus sub est gen
 uo q hoc eis mte appro
 rat multe gētes que cre
 derut in eu ptestamēto
 omi illis in xristate r
 nanchibus ut deo dicatur
 gemeto dñe obprobrij
 uoz tuoz quia no cos
 blunfete sed potius in
 erate dno xpi post hoc
 bprobriu creditum fuit
 ille que sub posu que
 nencioz sensus michi iude
 nimias em xpi quibus
 oprobriatur qcos ad
 rentes insens reliquit
 ipus incongrue vox ista
 aptatur gemeto
 dñe obprobrij sezuoru
 uoz dno em sui dei in
 upandi sunt tales iudei
 ed eis uba ista qpetunt
 mi cu ques similitates
 osecutionu pro xpi noie
 patentur recordai po
 nerut ocelu regni sem
 dauid fuisse pmissum q
 sub de pocio dñe no de

spando f petendo quendo
 pulsando ubi sunt misa
 tiones tue antieque quas
 iurasti dauid in verita
 te tua gemeto dñe ob
 probrij sezuoz tuoz qd
 continui in sinu meo mul
 taz gentiu hoc e mto
 bus meis paent ptuli
 quod approbraut inuui
 a tui domie q approbra
 ut qmutacom xpi tui
 no ea putantes qmuta
 tionem s qsmationem
 emeto aute gemeto
 dñe nisi ut misereais q
 protolerata paent
 similitate mea reddas
 celsitudinem qua iurasti
 dauid in veritate tua Si
 aut iudeis assignemus
 hec uba illi sconi dei ta
 lia dice potuerut qui co
 pugnata trena mhm
 antequa ihus xpus qua
 ritus nasceretur in capli
 uitatem ducti sut intel
 ligetes qmutacom xpo
 quia sz no pen trena
 carnalis q felicitas qho
 paucis annis reg sa
 lom ad apparuit s celest
 esset ac spualis fidelit
 opectanda Quia hunc

ignorans infidelitas gen-
tiu cu dei pplm insultabat
atq insultabat esse cap-
tiu qua xpi qmuta-
cionem sed scientibus
nesciens approbrabat
et ideo q sequitur ubi
pb iste concluditur be-
neditio domini metm
fiat fiat vniuerso plo
dei ad celestem m m p
tinenti sue nullis qui
latebant in testamento
vete antequam reue-
laretur nome sue in
hys qm in testamento
nouo reuelato mani-
feste p tme rezmutur
ad xpm satis congruit
Benedictio quippe dm
in seme dauid no ad ali-
quod tpus qualis dieb
salois apparuit sed in
etm spanda e mterni-
sima spe dicitur fiat
fiat illius eius specie
confirmato ubi hmg
iteratio hoc ergo intel-
ligens dauid ait in scdo
regno 2 libro vnde ad
isem p b m digressi sumus
et locutus es p domo
seculi tui in longinquum
ideo aut post paululu

ait Vener mripe et bene-
dic domui sui tui usq me-
m 2c quia tuc gentilis
erat filiu agno p gemes
clis ducetur ad xpm p qu
futura erat domus etez
eadem q domus dei q da-
uid p genus dauid domus
autem dei eadem ipa pte
templum dei de hominib
fm non de lapidibus ut
habitet metm plus cu
deo et mico suo et deus cu
plo atq in plo suo ita
ut deus sit implens pplm
suum et plus plenus deo
suo om deus cu omia in
omnibus. ipe in pace p m
qm virtus in bello ideo
om mubio nathan dm
sit et mdaabit tibi dms
qm domum edificabis ipi
postea dictu est mubio
dauid qm tu dms omp
deus isrl reuelasti ann
sui tui dicens domum ed-
ficabo tibi hanc em do-
mum nob edificamus bn
vniendi. et deus ut bn
vmanig opitulando cu
m dms edificauit domum
in manu laboauit edifi-
cantes eam Cuius domus
ad venit ultima dedica-
tio tuc fit illud quod hic

matthan locutus est. Seq
 uent. Et ponā testamētū
 cū p̄plo meo isrl̄ et planta
 to illū et habitabit p̄cor sūm
 et nō sollicitus ē ultra
 et nō apponet filius mīq̄
 uis similiae cū sicut ab
 initio adiebus quibus
 statui iudices super p̄p̄m
 meum israhel. *xxviii*

Nec tam magnū bonū
 quicquid in hoc seculo
 in hac t̄ra sperat in si
 uent facit an quisp̄iaz
 mutabit in pace regni sa
 omionis dē esse q̄pletum
 pace quippe illam sept̄az
 umbra fuit vī dē cuncti
 ditatē commendat. sed
 iur p̄p̄m vīgillant
 curū est cū postea q̄
 m̄ est nō apponet filius
 similiae cū continuo sub
 iectū est sicut ab initio a
 diebus quibus constitui
 iudices sup̄ p̄p̄m meū isrl̄
 iudices namq̄ p̄b quā
 bi reges esse cepissent sup̄
 illū p̄p̄m sūnt constitui
 v̄quo t̄ra p̄missionis ac
 cepit. Tutūq̄ similiabat cū
 illū iniquitatē hoc est
 hostis alienigena p̄ mēz
 iusta t̄m quibus sēp̄
 pace alienasse nō bellis
 et mucum t̄ra illū pacē

t̄pā proditoria quā salom
 fuit qui quadraginta reg
 nauit annos. Nam sub
 eo iudice ac dē octoginta
 ann̄ pacis fuit absq̄ ergo
 ne salom̄ t̄pā in hac p̄ro
 missione p̄dicta esse ac
 dant. *xxviii* inquit
 quilibet regis altius. *No*
 cū quisp̄ cor mutata q̄
 ta ille pace regit. nec
 m̄quā om̄o gens illa ita
 regitū tenuit ut sollicita
 non fuit ne hostibus sub
 daret. quia mutata mu
 tabilitate res quāz
 nulli aliq̄ p̄plo q̄cessa ē
 tanta p̄sentas ut quic
 vitz hostiles nō formi
 daret inuēsus. locus
 ergo iste qui p̄mittitur
 tam pactatē ac sēuē
 habitaculū et m̄b̄ ē et̄nq̄
 q̄ debetur in m̄re n̄m̄
 libā ubi est vāat p̄p̄m
 isrl̄. hoc em̄ nōm̄c m̄t
 preat. videns dēu. Cūq̄
 p̄m̄j desideio pia p̄fidez
 iusta in hac erupne sa
 pegnatōe dūcenda ē.
Promerete igit. *xxv*
 p̄ t̄pā ciuitate dei
 p̄m̄ in vmbra futū in
 terrena s̄q̄ n̄m̄ regnauit
 dauid. Erat aut dauid
 v̄m̄ in ciuitatib̄ eruditā

qui armonia musicam
non libit voluptate
sed fidei voluptate dilectio
erit ea que deo suo qui
verus est deus musica rei
magne figuratice finit
duces sordem sonoru ro
nalis modestus qd totentq
concedi valetate qdada
bene ordmate civitatis
insinuat vnitatem de mag
omnis ve pphie eius ps
est quos centu quinquaginta
liberi continet que psal
moz vocamus magnitud
nonnulli volunt eos solos
scos esse adauit qui eius
nomine inscripti sunt. Qui
ut qui putat no ab eo
scos nisi qui pnotantur
ipsius dauid. qui vero
sunt in titulis ipsi dauid
ab alijs scos psone ipso
fuisse coaptos que opio
vire euanca saluatois
ipsius refutatur ubi ait
qupe dauid in spu vpm
dixit esse suu dnu qui
ps 9 centesimq nono sic
incipit edixit dnu dno
meo se aduersus meos
donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum
tuorum Et certe id psal
mus non habet. In titu

lo ipsius dauid sed ipsi da
uid sicut pluri michi aut
credibilis videntur co
stimaie qui omnes illos c
timy t quinquaginta ps
opi tribuit cu qd aliq
prenotasse etia nomina
eos alios aliquid quo
ad rem ptineat figurar
tibus ceteros aut nullu
homis nome in titulis
sive voluisse sicut ei vai
tatis hinc disposuim q
uis latebrosam no in m
nentem dnu missuauit
nec moue debet ad hoc
non credendum q non
nullos nomina pphaz
longe post dauid regis
tpa fierunt quibusda
psalmis in eo libro le
guntur inscripta et que ibi
dicuntur velut ab eis dia
videntur. Quos em non
potuit pphetus sps
pphanti regi dauid her
etiam futuros pphas
nomina reuelare ut age
quod eos psone que me
pphetice cantare tu sa
ras iohas coztus et reg
natus post annos an
plius qua trecentos au
dam ppheta qui etiam
fca eius futura pduxit

in quo nomine revelatus est **xxv**
 Vnde iam expectari ame
 video ut hoc loco libri
 sing apiam quid mps
 sed no ihu xpo uel
 eis talia pphavit Ego at
 hoc no ita facia sicut
 det ipa qd spectaculo pos
 alae quibus no in vno
 fermy cor pia qua mo
 pia mgs impediat o ma
 en pone vitande pluri
 iusa phibeor vercor
 ut ne cu aliqua elego
 multis qui ea mouerunt
 videat mgs nra pisse
 emde quia testom quod
 fertur de co latione to
 bus pbi debet hie suffra
 ut ut rez te nichil sit
 quod ei rfragetur si no
 emia suffragant ne mo
 centom adre qua no
 ling tamq versiculos de
 expe videam? uelud de
 erandi carmine qno de
 illa s de alia longe q
 suerfa repiatur esse co
 pty hoc aut mquoru
 pps possit ostendi co
 ponendus e totus q
 mati opis sit talioz
 ma volua m quibz
 or fecimz satis indicat
 legat ergo illa q voluit

et potuit muenet quot
 et quata rzo dauid idemq
 ppha de xpo et etia ppha
 ut deret s et ciuitate
 qua condidit **xxvi**
 uamk em de quatuor
 re ppe sint atqz ma
 feste pphice locutione
 necesse e ut eis etia ro
 pice misceatur que ma
 ppe tardiores ingerunt
 doctoibus labolofim
 disputandi et ponendi
 negotio et ne dam tmy
 xpm et etiam ipa pma
 facie mox ut dicat on
 sunt et si opatio restat
 et ponenda qm m ei
 mgs intelliguntur et
 illud est in eo pps libro
 Eructauit cor meum libum
 bonu dico ego opa mea rgi
 lingua mea calamus scbe
 velocit scbent et periosus
 forma pphib boni diffusa
 e gra in labys tuis ppha
 benedixit te deus metum
 damq gladio tuo super
 femur tuu potissime
 opae tua et pulchritu
 dine tua intende ppe
 pcedit et rigna ppter uci
 late et mansuetudinem
 tuam et deducet te mi
 rabiliter deota tua sagitte

nomis tui in omni generatione
 et propterea propterea populi
 confitebuntur tui et metum
 in saecula saeculi. Oportet enim
 memorem ita desuper ut huius
 digna muliercula pre-
 dicit credat atque describi
 euge videlicet illius cui
 est Sedes tua deus in
 saecula saeculorum virga di-
 rectionis virga regni tui
 dilexisti iustitiam et odisti
 iniquitatem propterea venit
 deus deus tuus. Oportet
 multationis propterea
 tuus christum utique propterea
 et sit enim principem
 ubi quorum in omnibus
 entibus unitate atque gratia
 fit ista regna. sicut
 alio propterea de illa dicitur
 civitas regis magni spem
 spon spernit quod non
 tunc interpretatur specu-
 latio est. Speculat enim su-
 per saeculi magni bonum
 in illud dirigunt eum in
 encio. ipsa est et in eo
 modo spernit unde multa
 in dicitur et in minica e-
 unitas dyali babylon
 ne confusio interpretatur. Exqua
 in babylone regna ista
 in omnibus gentibus ve-
 rone liberatur. et a
 pessimo rege adoptum

rege et adya loquitur ad
 christum propterea quod ei dicitur
 obliuiscere populum tuum et domum
 patris tui. cuius civitatis mi-
 pie pericio sit et israel se-
 lu carne non fide inminui
 etiam ipsi magni huius regis
 causis regne adipos enim
 veniens et ab eis christus
 occisus magis alios fuit e-
 quos non vidit in carne
 unde paucisda propterea prophetarum
 dicit ipse rex in. Erue me
 de contradictionibus populi
 quod facies me in caput. et
 in populum quod non cognovit
 servum michi in auditu
 auribus obedivit michi populum
 ergo iste gentium quod non
 cognovit christus perit cordi
 magne in christum sibi amori
 atque credit ut multo de illo
 dicitur in ob auditu aurium
 obedivit michi quia fides
 ex auditu iste magis populum
 additus veris et carne et
 fide israelitis civitas dei quod
 per christum quod secundum carnem perit
 christum qui in populo illis israelitis
 fuit. Inde quippe erat uero
 mala iniqua carne christus
 ut homo esset assumpsit
 de qua civitate propterea alig
 ait mater syon dicit ho-
 et homo fuit est in ea

128.
et ipse fundavit eam altissi-
mo in deus ac per hoc xpus
deus antequam in illa ciui-
tate per maiorem fieret homo
ipse in priore archiepiscopo et per hunc
fundavit eam. Cum igitur
hunc regnum civitati dei
tanto ante dictum sit per
prophetiam quam videmus
impletum pro prius tuis
nati sunt tibi filii constitutos
eos principes super omnes
terram sunt propositi et pres-
entibus cum assistantur ei populi
concurrentes ad eam in
fessione laudis eterne in
seculum seculi. Pauli dubio
quidquid hys tropicis lo-
cationibus sub obscuro
dictum est quo quo modo
intelligatur debet hys
rebus manifestissimis
querentibus sequitur. *omnibus*
Sicut etiam in illo psalmo ubi
sacerdos xpus quicquid
hic rex apostolicissime predicat.
Dixit dominus domino meo sede
ad dexteris meis donec po-
nam inimicos tuos sca-
bellum pedum tuorum. Et de
xpus ad dexteram patris
creditur non videtur etiam
eius inimicos poni sub
pedibus eius nondum ap-
paret. Id igitur apparebit

in fine etiam nunc creditur
post videbitur verum quod
sequitur. Dirigam virtutem
tue emittet dominus conspu-
tionem in medio inimicorum
tuorum ita clarum est ut non
hunc infideliter sed infelice-
ter etiam improvidenter in-
terpretetur. Et ipse quippe fateretur
minima conspuionem missam super
terram xpi quod eorum nos
carnum et ea virga virtutis
eius agnoscamus dominum
eum in medio inimicorum
suorum. Idem ipse inter que-
rentes dicitur dentibus fremen-
do et transibendo et incho-
adversus eum valendo te-
tantur. Deinde quod pauli
post dicit. Invenit dominus
et non penitebit enim tu
sacerdos metum secundum o-
mnem melchisedechem
quam iniquam est sacerdos
eius et sacrificium secundum ordinem
aaron et ubique offertur
sub sacerdote xpo quod pro-
tulit melchisedechem qui be-
nedixit abraham quibus
benedixit promittitur de quo
dicantur ad hec itaque non
manifesta referuntur que
lo obscurus in eodem psalmo
posita sunt quoniam nec inte-
liguntur quod in multis in-
scriptis per membris

fecimus. Sic et in illo ubi pas-
 sionis sue humilitate prophetica
 opus loquitur. Surrexerunt
 autem manus meas et pedes
 meos et innuunt omnia os
 meum. Spiritus uero quid dicit
 inspirauit me. Quibus
 hoc ubi in cruce corpus
 significauit potentia ma-
 nibus pedibusque quod quibus
 clauos insueverant oc-
 cisis eorum modo se spec-
 tando considerantibus et
 inspicientibus pluisse addit
 et diuiserunt sibi uestime-
 ta mea et super ueste mea
 miserunt sortem que prophetia
 nemadmodum impleta sit eua-
 ngelica narrat. Historia
 uero per se et alia re intel-
 liguntur que ibi minus aperte
 etiam sunt ad quod agunt. Hoc
 me tanta manifestatione
 paruenerunt per se in eum et
 alia que non in facta re-
 minis sed per se continemur
 aut in eodem per se leguntur
 tanto autem predicta ita ut
 exhibita iam toto urbe
 erant. Ibi enim post dicitur
 omnia uenerunt et quod erant
 id est omnia omnia sine fine
 adorabunt in conspectu eius
 meos per se gentem quod
 in est regnum et ipse dominabitur.

gentem sequitur. **xv**

De resurrectione quoque
 eius uerba quoque psalmorum
 oracula taceant. Nam
 quid est aliud quod in per-
 sona eius canitur.
 Ego dormivi et sompnu
 cepi et surrexi quoniam dominus
 suscepit me an forte quod
 ita desipit ut credat ue-
 lud aliquid magni in-
 iudicis voluisse prophetam
 quod dormiret et surrexit
 nisi sompnus iste mor-
 esset et euigilatio resur-
 reccio qua de christo sic
 portuit prophetia. Nam et in
 quadra gesimo multo
 manifestius id ostendit
 ubi in persona eius de me-
 diato uis nunc solito ta-
 qua per se narrat que
 futura prophetabantur
 quoniam que uentura erant
 iam in predestinatione
 et per se dei uelut facta erat
 que etiam erat inimici
 inquit mei dixerunt ma-
 la michi quoniam morietur
 et peribit nomen eius. Et
 si ingrediebatur ut uidet
 bona locutus est cor eius
 quod egredietur iniquitate
 sibi. Egrediebatur foras
 et loquebatur simul.

in vniuersum aduersum me su-
surabant omnes inimici
mei aduersum me cogita-
bant mala michi verbum
iniquum constituerunt aduersum
me inquit qui dormit non
adiciet ut resurgat. Hic
certe ita posita sunt verba
sicut ut nihil aliud diuise
intelligatur quia si di-
cet nunquam qui moritur non
adiciat ut resurascit.
Supra quippe demerant
mortem ipsius cogitasse
et disposuisse inimicos
eius et hoc aptum esse per
eum qui ingrediebatur ut
videret et egrediebatur
ut perderet. Cui autem hic non
occurrat ad discipulo eius
suis traditor iudas ergo
ergo factus erat qui moli-
bantur. Iocasiui erant
cum ostendens illos vana
malicia frustra occasuros
resurrecturus sic adiecit
hic versus velut diceret. Quod
agitis vani quod vnum
scelus est meum sompnus
est inquit qui dormit non
adiciet ut resurgat. Et in-
cos tam magnum nefas
non impune facere co-
sequentibus indicat ver-
bum dicens. Ego enim hoc

paucis mce in quo spectant
edebat panes viuos an-
plianit sup calcaneum
gulauit me. Tu autem mit-
tere misere mei et resurascit
me et reddam illis. Cui loc-
iam necet qui iudeos post
passionem rone qd op-
desedibus suis bellica pra-
ge et quadio similitus ca-
dicatos videt. Omnes enim
ab eis resurrexerunt et red-
eis in finem tempora discipuli
accepto qd non corruerit per
uat qm viuos et mortuos
iudicabit. Nam dominus ipse
ihesus ipse traditor suus
per panem porrectum ostendit
apulis. Hic etiam versus in
quicorauit et in se dixit in
pletum. Cui edebat panes
viuos amplianit sup
calcaneum. Quia autem ait non
pani non congruit capiti
corporei nec enim nescit
ipsum ipse saluator de qua
ante iam dixat. Vnum
quod vobis dyabolus est. Et
silet in se membris suorum
in se re personam et sibi tri-
buere quod est illorum qui
caput et corpus vniuersum
vnde illud est in eis
et sursum et deditis michi
manducare. Et d' quoniam

ut omni vni committis meis
 castis michi fecisti. Scita
 dicit spasse quod tunc
 panit defuda disipuli ei
 in e qmatus aplis iudei
 ut xpm quem spant mo
 ritus esse no spant. Ideo
 ne loo 7 ipse amicaunt
 m esse no putat sed nes
 o que suu que sibi alienu
 mortis passione cōfingit
 do mia bili vanitate 7 ce
 late uerba que posuim
 non morte 7 rñe s̄ somp
 nū 7 caugilatorū significac
 torent. Et clamat eis ead
 ntus dea 9 p̄b 9. Ite hoc
 orndatu est cor meum
 -pultauit lingua mea
 isup 7 rās mea reqmescet
 spe qm no delinques
 anima mea in inferno nec
 ribus sanctu tuu uidere
 corrupcom. Quis in ea
 re dicet reqmescit aiaz
 id ut no delicta anima
 na in inferno sed cito re
 emte ut reuiuifcet ut
 o corrupetursint cada
 ca corrupi solet nisi qm
 de tris resurrouit qd utiqz
 ue no possunt de ipha
 rege dauid. Clamat 7 s̄
 gesimū septimū p̄b 9. Ideo
 est deus saluos faciedi

7 dñi dñi dñi mortis
 ex apous dicitur deus
 em saluos facendi dñi
 e illis quod intptatur
 saluator sine salutaris
 na ro nois hmo her
 reddita est qm p̄b qm
 oringie nascet dñi e
 panet filiu 7 uocabio
 nome eius dñi ipe em
 saluu faciet pplm suu
 apous eoz in quoru
 p̄corū remissione qm
 saguis eius effusus est
 non utiqz oportuit eu
 de hac uita dñi alios
 hie qua mortis. Ideo
 ad dictu esset deus in
 deus saluos facendi
 continuo subiectu est
 7 dñi dñi dñi mortis
 ut ostenderet moriendo
 saluos esse futurū. Sed
 mirando dictu est 7 dñi
 tamq̄ dicitur talis est
 ista uita mortaliu ut nec
 ipe dñs alit ab illa opiet
 nisi p̄ mortem. xv
 Sed ut iudei tam ma
 ifestis hmo ipha
 testimonijs etiaz rebu
 ad effam claru certuqz
 pductis omo no credat
 pfecto in eis illud imple
 tur quod in eo p̄b o q̄

qui huc sequitur septimus
cui enim et illi et persona
xpi que ad eius passio-
nem pertinet prophetice di-
centur. memoratum est
quod in eternum patuit de-
derunt in eterna mea fel-
licitate michi dederunt
accidit et uelud post ta-
le continuum epulasque sibi
hymusque dederunt ab mox
intulit fiat mensa cor
cora ipis in laqueum et
instandum obscurant
oculi eorum ne uideat et
deus sum eorum semper man-
ua et cetera que non op-
tando sunt dea si optandi
spe prophetando predicta
etiam ergo mirum si hec
manifesta non vident quod
oculi sunt obscurati ne
uideant etiam mirum si
ecclesia non suspiciat qui
ut interrena sunt pri-
deus sum eorum semper man-
um est. hys enim uerbis
in statu acceptis uicia
significantur aures ista
deus hys de prophetia re-
gis dauid satis dicta sunt
ut aliquis modus sit. Ig-
noscant autem qui hec le-
gunt et cuncta illa noue-
runt et de his que fortasse

firmiora me ptez misisse
uel intelligit ut dixit
non querant. **xxi**
Regnavit ergo dauid
in regno suo filius celestis
in domino multum testimo-
nium datus. quia et delictis
eius tanta pietate super-
fuit per saluberrima pen-
tendi humilitate ut per su-
periorum sit de quibus ipse
ait. Si quorum remissis sunt
iniquitates et quorum ter-
ra sunt per ad sequitur. **xxii**
Post hoc regnavit
in populo uniuersus salom-
on filius qui ut super dictum
est per suo cepit uiuere
regnum hic bonis in-
malos aditus habuit que
sede res que sapientiam ad
fatigat magis hinc obfusa
quam profuit ipsa sapi-
entia. nunc deinceps memo-
rabilis et tunc late long-
que laudata propheta etiam
ipse reperitur in suis libris
qui tres recepti sunt. mo-
tem canentium puerbia et
tres cantica canticorum. ad
uero duo quorum unus papa
aliter ecclesiasticus de per cu-
qui non nulla similitudine
ut salomonis dicantur
obtinuit quod ueludo. **xxiii**

aut esse ipsum non dubi-
 tant doctores eos in m-
 uctez mabnue antiquita-
 cepit ealia quoz in v-
 io qui appellat sapientia
 alois passo vpi apstie
 phatur impij quipe mtez
 creb eius quemodant
 uentes Circumueniam
 istu qui insuauis e nob
 contraius e opibz mris
 mupropat nobis pta
 agis et in famat nob m-
 es pta digne me pra
 mittit se suam dei hie fi
 in dei se noiat suus est
 obis mtradicom cogita
 omu mraz grauis est
 obis eiaz ad videndum
 in dissilis est alijs uita
 kus et m vmlate vie
 us tamqua mrazes es
 mali sum ab illo et ab
 mei se auys mris quai
 be mudicis pferit nouis
 ma iustoz et gloriatur
 rem se deu hie videm
 ago si simoneb illius vei
 nt et tepte q futura se
 li et fac q uenerit nouis
 ma illius Si em iustus
 et filius dei suscipiet illud
 libeabit eu de manu q
 alozs commelia et toz
 ucto mroge illud ut

saamq reuocata ipso
 probemq pacam illius
 morte turpissima qd p-
 cu et em respau miser
 mombus illius her cogi-
 tauit et errauit et errauit
 em illos malicia ipso
 In ecclastico aut scies qe
 cui futura p dicitur isto
 modo asere nri deus
 duator omi et in mitte
 timore tuo sup omes
 gentes extolle manu
 tua sup getas alienas
 et uideat poim tua stant
 cora illis sificatus es in
 nobis ita cora nob mag
 ficeis in illis et cognoscat
 te sm qd nob agnomini
 te quia no est deus pt
 te domne hanc optandi
 et precadi spe ipham per
 ihm xpm uidemq mple-
 ta. s aduersus co tradit
 tocs no tanta aucte p
 ferit q septa no st in ca-
 none uideat Intribus
 uco illis quos salomus
 esse constat et uidei ca-
 nomas hnt ut ondat
 ad xpm totam ptine
 quod in eiusmoe repitur
 opora diffinitione natio
 est que nob ult quam

oportet sic adhibetur
tendit et in pueris
legitur uirum impiorum
dicere abscondam in tra
vira ista in iuste abscon
dam uero cum tamquam
infernus uiuentem et au
feram eius memoriam
de tra possessione eius p
ciosam apprehendam
non ita obscurum est ut de
xpo et de possessione eius
causa sine laboriosa opo
sitione non possit intelli
gi Tale quippe aliquando
dus ipse ihesus per uerba pa
bolam ostendit dixisse ma
los colonos hic est heres
venite occidamus eum et
nostra est hereditas Itemque
illud in eodem libro quod in
ante proximo euageliu
de sterili que peperit septe
non nisi de xpo et causa mox
ut sunt per uerba consuevit
intelligi ab his qui xpm
sapientiam dei nominant Capia
edificabit sibi domum et
suffulcit columnas septe
holocaustis suis victimas
miserit in tratore uinum
suum et parauit mensam suam
et posuit suos conuictus
cum excellenti predicatione

ad materem dicens et
est insipiens diuertat a
me et moribus suis dixit
venite et manducate de
meis panibus et bibite
in quo misit uobis hic
agnoscimus dei sapientiam
est uerbum per coetum
in utero uirginali domui
sibi edificasse corpus hu
manum et hunc tamquam caput
membra carnis sibi in
martiri victimas immo
lasse mensam in uino p
mibus ipse ubi appare
cia facere deum secundum or
dinem melchisedech In
ipientes et mores sensu
uocasse quia sicut dicit
apulus infirma huius in
elegit deus ut quod infirmum
fortia armibus in infirmum
quod sequitur dicit ed
relinquite insipientiam
ut uinatis et quate prius
ut habeatis uitam per hanc
autem sicut mensa illius
ipsum est mare hanc uita
nam in alio libro quod in
atur ecclesiastes ubi ait
non est bonum homini in
quod manducabit et bibet
et non credibilis dicit in
ligitur quia quod per hanc
com mensa huius per hanc

qua sacerdos ipse mediator
 testamenti noui exhibet secundum
 ordinem melchisedech decoratus
 sanguine suo idem sacrificium
 accessit omnibus illis sacrificijs
 veteris testamenti quod molatur
 in umbra futuri propter
 quod etiam voce illam imperator
 nicesimo nono eiusdem me-
 moratis per prophetiam lo-
 mentis agnoscimus. Sa-
 crificium et oblationem noluisse
 corpus autem perfecti multi-
 pliciter illis omnibus sacri-
 ficijs et oblationibus corpus
 eius offertur et participati-
 bus instruitur. Nam istud
 calicem in hac sententia ma-
 nifestandi et bibendi quam
 ipse repetit pliniam quod quic-
 que non sapit carnaliter e-
 mulas voluptatis satis-
 ficiis ostendit ubi ait que-
 rere est in domum luctus
 nam in domum potus. Et
 paulo post. Quia inquit sa-
 tisficientium in domo luctus
 et in sapientiam in domo
 potus. Similiter manus
 commemorandum existimo
 hoc libro quod pertinet
 ad ciuitates duas. Vnam
 galili et alteram xpi. et
 az reges dyam et xpm
 de ubi tra inquit aug

ro adolescentis et principis
 qui mane comedunt
 Et tra inquit ro tuus filius
 ingenuos et principes
 tui in ipse comedunt in
 fortitudine et non in confusione
 adolescente dicit dyam
 propter stultitiam et superbiam
 et temeritatem et peculantiam
 circa et vicia que hinc
 etati assolent humilitate
 xpm autem filium ingenuos
 scilicet per prius dicit per
 mentium ad libera ciuita-
 tem quoniam est carne
 per gentes principes illius
 ciuitatis mane mandu-
 cantes et ante horam con-
 grua quia non expectat
 oportuna que uera est
 in futuro seculo felicitate
 festinat bene hinc seculi
 celebritate cupientes
 principes aut ciuitatis
 xpi tunc non fallacis be-
 tudinis patient expectat
 hoc aut in fortitudine et
 non in confusione quia non
 eos fallit spes decora de
 apud. Spes autem non confundit
 dicit et per. Et tunc qui te
 expectat non confundantur
 Quia uero canticum canticorum
 spiritualis quedam pars est
 voluptas mentium in

conugio illius regibus re
gum civitatibus quod est
et cetera. Et sic voluptas
allegorias multata est
regibus ut desideretur
ardentius videtur quod
civibus et apparat spe
sus cui dicitur in eodem ca
pitulo. Equitas diligit te
et sponsa que ibi audit
Caritas in deliciis tuis ta
cite multa suscipit cura
hinc opus et munda. *vviii*

Quoniam post salomonem re
ges hebreorum uno muc
munt per aliquam emigrata
decem suorum regum de gestis
quod ad ipsum vel eorum pertine
at ipse sue in iuda sue
in israel. Sic enim appellate
sunt illius populi partes eo
quo ipse salomonis offe
sam ipse filius eius roboam
qui post successit in regno
deo vindicavit diuisus
est promide tribus decem
quas accepit ieroboam
suus salois rex et in sa
naia constitutus ipse vo
cabant israel quibus hoc
omni illius populi nomen
esset. Duabus vero tri
bus iude scilicet beniamin
que ipse dauid ne peni
tus regni imperio eius

fuisse eradicatum reman
rant subiacetes civitati
unde nomen fuit quia erat
tribus iude dauid beniamin
vero tribus alia ad
regnum sicut dicitur pertine
erat unde fuit saul rex
dauid si simul iste ductus
ut dicitur est iuda vocabatur
et hoc nomen distinxerunt
ab israel quod appellabantur
ipse decem tribus hinc
sui regis nam tribus leui
qui sacerdotalis fuit de
non regni servitio mun
aperta terra decima mu
batur. Joseph quippe vi
duodecim filiis israel no
vna sicut cetera singula
sed duas tribus fecit effren
et manassen. Vnde etia
bus leui ad regnum iero
solymitam pertinebat
ubi erat dei templum cui
serviebat. Diviso igitur
populo primus regnavit
in israel roboam rex iuda
filius salois et in samaria
ieroboam rex israel filius
salomis et ad voluisset
roboam tamquam tota
indem diuise partes illius
bello persequi prohibitus
populus pugnae cum fratribus

sub dicente deo p ppham
et hoc fecisse unde appuit
multum in ea re ut regis isrl
ut ipse fuisse piam. Quia
dignita p b utraq interse
parata q quicuit no em
religionis sed regni suat
ra diuisio. **xxviii**

Verum rax isrl Jeroboam
mente pueria no cre
ens deo quem veracem
missa sibi regno dato
p daut timent ne veni
ndo ad templu dei quod
at in iherosolymis quo sum dicitur
ege sacrificandi causa
miseri illi genti venien
ut reducantur ab eo pphus
simpi dauid tamq regio
immi redet insitiat ydo
triaz in regno suo p pphm
a pphu simulacroru cultu
struendo nefanda impie
re decepit. Nec in omo
fauit deus no solum illu
ege vni eia pntes docb
impietatis imitatores
olm qz ipm arguere per
hetas nam ibi conturbat
magis illi insignesq
pphetas qui eia mirabilia
multa fecerunt helias et
eliseus discipulus eius
in eia dicenti helie duc
has tuos amiderunt al
ia tua suffoderunt et ego

relictus sum solus et que
runt auct meaz rursus est
esse illis septem milia viros
qui no curauerunt genua
ante baal. **xxv**
Temq in regno iuda per
tinentie ad iherosolymam et succede
re regu ipibus no desue
runt pphie sicut deo place
bat eis mitte al ad pmi
aand quod opus erat ut
adornanda pta papi
candamq iusticia. **xxvi**
et illis q si longe minq
qua in isrl in conturbat
reges qui sub mixtati
bus deu qm offendere
et modicis flagellis cu
pplis simili plectent piaz
sane regu meita ibi no
pua laudant. In isrl aut
reges alios minus omib
in reprobos legimus utq
igit p b sicut iubebat dma
pudentia ut sinebat
vays et egebatur pro
puitatibz et aduinitatibz
pmebat et sic afflige
bat no solum totius vni
am se cuiuslibz bellis
ut testis pistentibus
causis mia dei ut na pa
teperet donec eius in
dignitate crecente vni
uerza gens illa achal
deus debellantibus

non solum subvertetur
in sedibus suis sed etiam
et maxima sua parte in
fracturum intertrahassent
nosque per illa per que
vocatur israel in tribu
bus decem postea uero
etiam uitas euerse in
et templo illo nobilissimo
in quibus ternis annos
septuaginta captum
egit omni post quos inde
dimissa templum quod
euersum fuerat instaura
uit et quibus populo israel
malicigeneris deget
ternis non habuit in
deinceps duas regni
partes et duos duces
in singulis partibus reges
sed in primis principibus eorum unus
erat atque ad dei templum
quod ibi erat omnes un
diu ubique essent et
uideantur possent per
certa tempora uenerat sed
nec tunc eis hostes et
aliis gentibus et pug
natores defuerunt
nam etiam rationis iam
tributarios eos Christus
inuenit

Toto autem illo tempore
quo redierunt de Ba
bylonia post malachi
am aggenum zachariam

qui tunc prophetavit et esdras
non habuerunt prophetas nisi
ad saluatoris aduentum
nisi alium zachariam pre
Iosue et elizabethe eius
uiderem Christi natiuitatem
iam promissa et eorum in
to symcone senem et am
viduas iam quod gaudere
et ipsum Iosue nouissimum
qui inuenit Christum inue
nem Christum non quid
tunc prout fuit in inco
mpta prophetia aggenone
narravit propter quod ipse
ait loquitur et ipse usque ad
hem et istos quosque prophetas
et uerbum nobis nota est
ubi et ipsa uirgo in
ante Iosue prophetasse in
uitur sed hanc istorum
prophetiam iudei reprobam
accipiunt. accipiunt autem
qui uerba in mirabiles et
uero crediderunt Tunc en
ued israel dimissus est in diu
dimissione illa que per sa
muellem prophetam sancti
regi est in mirabilis p
mirata galachiam et
aggenum zachariam et
esdras etiam iudei reprobam
in auctoritate canonicam rec
tos nouissimos sunt et
em et ipse eorum sicut al
os qui in magna mul

udme p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ca s[er]p
 nit que m[ul]t[um] t[em]p[or]e canonic[is]
 obtinent de quor[um] p[ar]t[ib] q[ue]
 d[omi]ni eccl[esi]am q[ue] eius p[ro]
 met n[on] nulla m[ul]t[um] m[ul]t[um]
 de video esse ponenda
 quod comodius fiet aduina
 d[omi]no p[ro]p[ri]a libro ne h[uius]
 p[ro]p[ri]a ult[er]ius onerem[us]
 el[er]g[is] que usq[ue] *Incipit*
capitulum libri decimi octavi
 t[em]p[or]a saluatoris decem[us] t[em]
 p[ro]p[ri]a volu[nt]u[rum] septa s[un]t
 de t[er]rene ciuitatis re
 bus atq[ue] t[em]p[or]ibus quib[us]
 d[omi]ni abrah[am]e sc[ri]ptu[m]
 a sup[er]putata couenit
 quib[us] regnantibus
 aud assyrios atq[ue] siccinos
 abrah[am]e centenaio ysaac
 p[ro]m[issi]one sic natus ut
 p[ro]p[ri]a ysaac sexagenaio
 au[tem] iacob gemini de
 beata s[un]t editi *de*
 tribus iacob et filij eius
 ioseph *de* capi rege
 agmos que egypti s[er]a
 in noia t[em]p[or]e d[omi]no h[uius]
 elucrit *de* quib[us]
 regnantib[us] ap[ud] agmos
 quib[us] ne apud assyrios
 iacob et ioseph in egypto
 sit mortui *de* quor[um]
 qu[od] etate moyses nat[us]
 et quor[um] d[omi]ni ydem
 lib[er]us sit orta religio

Viii etn[im] att[em]p[er]at[us] sit
 ciuitas condita et qua cam
 nois eius v[er]o p[ro]hibeat
de quib[us] v[er]o tradat
 de m[ul]t[um] p[ro]p[ri]a ariospagi
 et de diluui[o] deu[er]sionis
de quor[um] t[em]p[or]e moyses po
 pulu[m] dei ex egypto edu
 cit et i[er]u[sa]lem que e[st] e[st]
 successit quor[um] regu[m] eta
 te sit mortuus *de*
 sams flo[re] d[omi]ni q[ue] reges
 grece illis t[em]p[or]ibus m[ul]t[um]
 fuerut que ab exitu i[er]u[sa]lem
 de egypto usq[ue] ad obitu[m]
 i[er]u[sa]lem naue dimittantur
de qualib[us] fabularu[m]
 agm[en]ta p[ro]p[ri]a s[un]t co
 t[em]p[or]e quo hebrei iudice[rum]
 p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e *de*
 theologis poetis *de*
 ortu regni agmos
 quo t[em]p[or]e apud laute[rum]
 p[ro]p[ri]a saturni filius i[er]
 nu[m] prius p[ro]p[ri]a *de*
 dyomede post troie co
 cidu[m] m[ul]t[um] relato aug
 p[ro]p[ri]a traditi s[un]t in vo
 lunt[em] esse quesi *de*
 m[ul]t[um] h[uius] homi[nu]m co
 m[ul]t[um] quib[us] quid v[er]o
 tradiderit *de* quib[us] ne
 d[omi]ni sit de t[em]p[or]e ma
 rionibus q[ue] arte d[omi]ni

hominibus videntur acade
viii quod eo tpe enecas
in italiam venit quo lab
don iudeo pcedebat iudeis
xix de successione ordi
nis regni apud isrlitas
post iudices xv de re
gibus laici quoz pma
eneas & duodecimo a
uentibus dii su sunt xxi
xii co tpe roma condi
ta quo regni assyrioru
interadit quo ezechias
regit in iudea xxi de
sibilla cripta que inter
alias sibillas agnoscit
de xpi euidentia multa
ccmisse xxi reg
nante romulo septem
sapientes claruerunt
quo tpe dec tribus que
isrl dicebant in capti
uitate achaldeis ducte
sunt idem qz romulus
mortuus dno honore
donatus est xxi xxi
pho emicruu regnate
apud romos tanzmo ps
co apud hebreos sede
chia tu nrm capta est
templu qz subuectum
xxv xii co tpe quo im
pletis lxx annis iudeoz
e resoluta captiuitas

romani quoqz adnati
sicut regio sunt libera
xxvi de tpiibus pphaz
quoz oracula suntur
libris quoz tunc de vo
cione gentiu multa
emerunt qn romu re
m cepit assyru qz de
cit xxi de tpiis qui ad
euim xpi ptinet qz ope
z amos pphetamut
eze abysaia de xpo z
cama sit pdicta xxi
micheas z ionas z ioh
nouo testameto congr
encia pphetauerunt x
v eze in abdra in na
z abacuc de salute muni
in xpo pmutata xpi
xxi de pphcia que mor
abacuc z cantico cotme
xxi de xpo z vocato
gentiu quo iemias z se
phomias pphico spu su
pfati de pphcia daniel
xxi z ezechielis que n
xpm etiam qz co corde
xxvi de tpiis pphaz
vaticinio z aggei z iac
z malachie xxi de es
z machabeoz libris
xxi pphcia auctoital
omni origine gentilib
muenat antiquoz
xxvi xxi qdaz scz septi

asiacus canon p[ro]p[ter] minuz
 non rapit vetustatem
 ne p[er] occasionē cor[um] falsa
 veris miscentur *de*
 ebraicis lib[ris] que in q[ui]n
 sue ligore *de* egypt
 cor[um] meid[us] affima vanta
 que antiquitati s[an]c[t]e
 ne centu milia ascribit
 amor[um] *xl* *de* p[ro]phetis
 omniū dissensionib[us]
 canonicar[um] apud ead[em]
 concordia p[ro]phetar[um] *xlj*
 una dispensacoe p[ro]vide
 e dei p[ro]phetie p[ro]p[ter] uetis
 istameti q[ui]eb[us] in
 reu eloquiū in state st
 it vnusib[us] genib[us] in no
 stent *xlj* *de* aucte sep
 taginta interph[er]u que
 silio honore hebre[us] lig
 e omib[us] sit interph[er]u
 bus p[ro]fenda *xlj* *de* m[un]d
 intelligē[ti]s deminuat[ur]
 radio cuius deminuat[ur]
 o hebreo quadraginta
 de[us] spacio tendit in p[ro]p
 taginta at ordiū bre
 uitate concluditur *xlj*
 q[ui] post in stauracōm te
 li p[ro]ph[et]as in dei h[ab]e de
 literut opinde usq[ue] ad
 latuitate xpi cōmuni
 aduersitatib[us] sint affuati

ut probatur altimo
 templi edificacionem
 p[ro]phetas vocibus fuisse
 p[ro]missam *vlo* *de* actu
 saluatoris in secundu
 quod uerbu[us] c[on]s[ist]it e
 a dissensionē iudeor[um] p[er]
 omes genes sicut fucat
 p[ro]ph[et]ia *vlo* *de* ante
 t[em]p[or]a xpi aliq[ui]d sunt op[er]a
 i[er]usale[m]it[an]u[m] genus qui ad
 celestis ciuitatis cōs[er]uau
 ptinent p[ro]ph[et]ia[rum] ag[er]e
 qua dicit maiorem fu
 tura gloriā domus dei
 quā p[ri]mū fuisse nō in
vlo *de* redificacoe templi
 s[ed] in ecclesia xpi esse q[ui] p[ro]p[ter]
vlo *de* incerta mul
 tiplicacoe ecclesie quia
 in hoc seculo multi rep
 bi miscentur clas[se] *vlo*
de p[ro]p[ter] predicacoe euāg[el]ij
 que p[ro]p[ter] p[ro]phetas p[ro]dicam
 tū clauis & potencioz
 fra est *l* *de* etiam p[ro]
 hereticor[um] dissensiones
 fides catholica *l* *de* ad
 ordend[um] sit q[uo]d quida pu
 tant in p[ro]phetis decem
 p[ro]p[ter] p[ro]phetas que sunt
 nulla sup[er] esse p[ro]p[ter]
 vnderm[us] que i ipso

antiqui ipse sit futura
ly. De ipse nonissime
pseudomus oculis
destultissimo mendacio
paganoz quo xpianaz
religionem non ultra tene-
tos spaginta qulqz annos
mansura esse superunt.

De civitate duarum
quarum dei una fili-
hinc e altera magis e qntu
ad hominum genus p hinc et
ista pagna portu et pro-
curu et debitis simbus
me septuaginta esse pmissi cu-
pus minicos civitatis
dei q conditio eius ppo-
sitos suos pferut et ludo
pbi pmaosissimo atro-
at mundet xpianus qntu
me adiuuat eum gra-
refectum et volubus
dote polbus fci de hac
uero in ea qia mo que-
moram inptita pmissio-
ne sequentibus quatuor
libris ambaz e digestus
portus deinde pcuru
ab homine pmo usqz ad di-
luta libro vno qui est
hinc opus qntu decimq atqz
videtur ad abraham
rursus ambe fci in pibz

ita et in mris libris cucurrit
f apiz abraham usqz ad
qntu ipse istitaz ubi pnt
decimq volumine absolum
et inde usqz ad ipius mca
saluatoris aduentu qui
usqz septuaginta decimq libera-
ditur sola videt in mco
lo cucurrisse dei civitate
am in hoc seculo no soli
cucurrit sed ambe utiqz
migne hinc no fci abm
simul suo pcuru ipa v-
uerint. Veru hoc ideo fci
ut pus eo quo apnores
dei promissiones esse ce-
usqz ad eum pcuru me m-
tuitate in quo fuerant e-
pmittebantur implend
sine interpolaco acontu-
rio alius civitatis ista
dei est pcuru distict
apparet qntu usqz ad reu-
lacione testameti noui n-
m hinc fci in vmbra cucu-
rit. Vt aut quod m-
miseram video esse fci
ut eo abrahie pcuru qui
etia cucurrit quatinus
videt attinga ut ambe
se possint consideraco li-
geat compari.

Soactas igit usque
q mortaliu diffusa

pietas & in locis quantis
 lib; disputatibus vniuersis
 eiusdem q; nature quada
 mione delecta utilitates
 cupiditates pias quibus
 pfectatibus dū id quod
 ipotit aut nemini aut nō
 vniq; sufficit quia nō ē
 d ipm aduersū se ipz
 elenq; dauidit r p pte
 me pualet oppmit vir
 ni em vicia succubū do
 matorū s; ut cūa liberta
 i qualemūq; pace pre
 ens ac salute ita ut ma
 ne fuit amāconi q; pūe
 uia fūit maluerit. Ita
 nōmibus fere getibus
 uodamō vox natūe ista
 pōmit ut subuigā vic
 tibus malleat quib; co
 ipit vici quā bellica
 m fana vastatione de
 trā hinc fūit ē ut nō fūit
 di puidencia m au pta
 ē ut quīq; bello sub
 uget aut subuiget quida
 sent regnū pūediti qda
 rignatib; subditi s; m
 tūia rignā tūe m que
 tūene utilitatis ul cu
 piditatis est diuisa pūe
 tū quā ciuitate mūdi
 hūq; vniū salū vocabulo

nūcupamq; duo regna
 cūmū longe ceteris p
 uenisse dāon assyrios
 pūm dēuē rōnē ut
 pūibus ita tōas mte se
 ordmata atq; distmā
 nā quō illud pūe hoc pos
 telus cōmō illud m dīete
 hoc m oardete surrexit
 dēmq; m illūb sine tūq
 mīuū cōn festm fuit. Reg
 nā cetera ceterosq; re
 ges uelud appendites
 istos dūm. Annus ergo
 iam scāduū rō ēat assy
 riorū qm patri suo bello
 successat regnū illūb pō
 rgi qm mtra chaldeorū
 natus ē abrahā. Eāt
 aut tpe illo regnū sūa
 mōrū ad mōm pūū a
 quo ille vndeūq; doc
 tīssim; marcus varro
 scribens de gete ppli ro
 mani uelud antiq; tpe
 qozus est ab hys em
 sūomoz regibus ad
 athemenses pūenit a
 quib; ad latinos inde
 romanos s; ante con
 dita qpatōe regni assy
 riorū p cūguā ista me
 morant quib; athem
 enses mēreia plūmū

claruisse fatatur salustius
romanus histolus plus
in fama quam re ipsa na
loquens de illis atthem
su res inquit geste si
ti optimo ego satis am
ple magnifice q fuerit
vni aliquanto inuocet in
qua fama feruntur qz
pro venere puenit ibi
scriptor magna ingenia
p terrarum cetera atthem
fai promaximis celebra
tur ita cor qm fecit vni
tanta habet quatuor ca
uerbis potuerit pcellere
p clara ingenia accedit
huius civitati no pua est
colonia p hys gloria qz
ibi potissimum talia studia
vixerunt nam quantum
attinet ad impium multu
maius pmiu ipibus qm
assyriorum fuit nec ta longe
lateqz diffusis quippe ibi
minus vno belu filius vni
uersam asiam que tota
orbis ad m pty i ad
ad m gitudinem uco dimidia
reptitur usqz ad libie fines
subegisse traditur solis
quippe nudis mptibus
orientis no dnatat quos
in eo defuncto seminau

upaz cuius est aggressa
bellando ita factum e ut
quicunqz in illis terris ipi
sue reges erant assyrio
regno ditioni q parem
et quid quid mparetur e
ficerent. Abraham igitur
in hoc regno apud cald
os nmi ipibus natus est
qz qm res grece multo
nobis q assyrie notoci
et p grece ad latinos a
deinde ad romos qm etia
ipi latini sunt ipm seleu
deduxerunt qm getem p
romam in oimibz eius a
tignitate rimati sunt ob
hoc debem ubi opus est
assyrios memorare reges u
apparet quem admodu
babyloma quai pma ad
pegua in h mudo dei ci
tate pcurrat. Res aut
quas p p pacionem ciu
tatis utruqz hene p
celestas huius opi opoz
miserit m q grece et la
tinis ubi et ipsa roma q
secunda babyloma est
debet assimie. An ergo
natus e abraham pmi
reges erant apud assy
os. Nmi apud syon
europos pmi autem a

belus hic egraleus fuerat
 cum ergo egresso de babilonia
 promissit ei deus quillo
 magna futura gentem
 tunc deus semine omni gen-
 tium benedictione assyrii
 quatuor reges habebat. syonim
 quatuor apud illos enim reg-
 nabat filij nini post nurez
 semiramidem que ab illo
 interfecta prohibetur causa
 filij matris incestare con-
 cubitu. hanc putat non
 nulli condidisse babilonem
 qua quid potuit instau-
 rare. cum autem ut quo con-
 dita sunt in sexto decimo
 libro diximus filium porro
 nini et semiramidis qui
 nini successit in regnum quidam
 etiam ipsum nini quidam vero
 diuato apud vocabulo
 nina vocauit. Syriacos
 autem tunc tenebat tellosion
 quo regnante usque ad
 bi. micia et leta tpa sunt
 et cum defunctu uelud dnm
 uideret sacrificando et
 ludos celebrando quos
 et prius institutos ferebat
 uisus tpius etiam
 ysaac et promissione
 dei natus est centenarius
 abre filius abrahe de
 ara quique que stiliis

et amicus iam spem proliis
 amiserat. tunc et assyrius
 erat rex quatuor arabus ipse
 uero ysaac sexagenario
 nati sunt gemini esau et
 iacob quos ei rebecca uber
 peperit. auo eorum abraham
 adhuc uiuente et centum
 sexaginta etatis annos
 agente qui completis tunc
 septuaginta quique defunctus
 tunc et regnabat apud
 assyrios per se illo anti-
 quior qui etiam hanc
 uocabatur et apud syonios
 thuriachus que quidam
 thuriachum sonant septem
 regibus regum autem azg-
 mors simul cum abrahe
 nepotibus ortus est ubi prius
 regnauit machus. Ga-
 ne quod pretereundum non
 fuit etiam apud sepulchris
 septem prius regibus thuri-
 achi sacrificare syonios
 solere varro refert. **III**
Regnabatibus porro oc-
 tauis regibus arma-
 mae assyriorum syonios
 leonapo et primo azg-
 macho deus locutus est
 ad ysaac atque ipsi quoque
 eadem quod prius cum duo illa
 promissit semini sciam eius

fratrem dñi dñi et in eius
semine benedictionem amicta
ru genitrici. Hec promissa
sunt etiam filio eius nepo
ti abrahe qui est appella
tus primo iacob post isre
l cum iam belocul vero no
uus assyrius et phorone
us machi filius sedus
regnaret arguens leo
apud pharimos ad
huc permancet hys tpiis
grecia sub phoroneo ar
golicus rege legum et in
diarum quibusdam clauis
fca est institutis phorus in
fr hmo phoronei immor
tuus esset mortuus ad eum
sepulchrum templum est con
stitutum in quo coleretur
deus et ei boues immola
rentur. Credo honore
tanto ideo dignum puta
runt qui in regni sui pte
pat quippe loca ambo
bus distribuerebat magis
eo uiuente regnarent
iste satella constituat
ad colendos deos et donu
cat obsequia tpa pmen
ses atqz amos qz eoz
qbus metuerentur atqz
miraretur. Hec in ea noua
miratibz nides adhuc

hoies morte obita demum
esse sem suu opmati sunt
sue uoluerunt nam filio
machi fuisse phibetur
que postea isis appella
ta ut magna dea culta
est in egypto. quibus alijs
bant eam et ethiopia
egyptum uenisse regnum
et platea iuste qz impauit
eis qz multa comoda et
lras instituit huc homi
ci habitu esse dñi pos
tea qua ibi mortua est et
tantu honore ut capiti
dñi reus posset. Si
quis ea fuisse hominem
dicit regnantibus assy
riis decimo rege bala
et pharimos nouomessa
po qui etiam cephyso
a quibusdam traditur. De
tu dñi nom homo um
fuit ac no potius alteru
pro altero putauit fuit
hoies qui in suis posuerunt
scriptis alteri nom an
ro argumens tercius apu
esset mortuus est ysaac et
nois centu viginti quo
mior iacob pñies ad
auitate dei de qua scrib
mq maiore utiqz repbi
to habebat duodecim

octoginta reliquit gemmas suas
annos centum

filios quos illud q̄ vocabatur
 ioseph mercatoribus in e
 giptu hīemantibus fr̄s
 adhuc ysaac auro eoz vi
 uente vendiderat Stetit
 ante pharaone ioseph
 q̄n cōsimilitate qua pet
 tulit sublimatus ē ad tri
 ginta annos esset q̄m
 pompa regis dñe ut
 ptatus p̄miciat septē
 libertatis annos futuros
 quos hīudantia p̄pollen
 te cū sequētes alij septē
 scilicet fuerat q̄sup̄tū Et
 ob hoc cū r̄as p̄fecerat e
 gipto decore liberatū
 quo cū quiccat integri
 tas castitatis quā fortit
 suas male amanti dñe
 male credulo dñe men
 ture veste etiā delicta
 demambus attrahentis
 nō cōsensit ad stupr̄s De
 mudo aut anno septem
 annos sterilis iacob in
 egiptu cū omnibus venit
 ad filiu agens annos cē
 nō et triginta sicut inter
 roganti regi ip̄e r̄ndit
 cū ioseph triginta et
 nōne ad triginta quos
 iugebat q̄n auge hōno
 ratus est additis septē

libertatis et duobus famis
Nys ip̄ibus r̄as v
 azgmoz ap̄is nau
 bus hīp̄uctis cū ibi mortuus
 fuisse fr̄s est serapis
 om̄i maximo egiptoz
 deus Romis aut hīg
 curio ap̄is etiā post
 morte sed serapis appel
 latus est facillima r̄as
 varro reddidit et̄ma em
 azga magna mortuus
 ponitur quod om̄es iaz
 p̄artofagum vocat foron
 dicitur grece et ibi cū
 sepultū venerat̄ reperit
 pus quā templū eius es
 set instructū uelut foron
 apud serapis p̄mo de
 inde una ira ut fieri asso
 let Commutata serapis
 dñs est Constitutū est
 etiā de illo ut quisquis
 cū hominē fuisse dixisset
 capitalem penderet pena
 et q̄m fere in omnibus te
 plis ubi colebant̄ ȳs
 et serapis etiā simulac̄s
 labijs digito impresso
 admone videt̄ ut silen
 tū fiet hoc significat̄
 idem varro cōstemat
 ut hoies eos fuisse ta
 ceretur Ille aut bos

que mali vanitate decip
ta egyptus in eius hono
rem delicijs affluentibus
alebat qui cum sine pecto
sacro vniu venerabat
apis no serapis vocabat
eius bone mortuo qui
quererat et repiebat
vitulus colois eius hoc
est albus quibusdam ma
culis similis insignitus
curum quidam et dimit
sibi procuratum esse cre
debant. Quoniam enim magni
erat demonibus adeos
decipiendos sancti aspi
talib et hauri qua sola cre
net ostentare vacare con
cipienti atque regnanti
unde libido miris attra
het quod in eius fetu iam co
lit appareret sicut Jacob
de virgib variatis ut o
ues et capre uarietas
centum efficit quod ei hoc
coloibus et corporibus ve
ris hoc deones figuris
scilicet facillime possunt
animalibus conapientibus
adhuc sequitur.

Apis igitur rex non
egyptiorum sed argutior
mortuus e in egypto hunc
filius argus successit.

regni argum nome et
argi et hoc nome az
gim appellati sunt. Qu
piobus aut regibus no
ul locus ul gens habebat
hoc nome hoc regnante
apud argum et apud
sciamos oratio apud
assyrios vero ad huc ma
nente balco mortuus e
Jacob in egypto annos
centum quadraginta septem
cum mortuos filios suos
et nepotes ioseph vi
disset dixit opum quod apu
stet dicens iubene
dictione inde no desiac
pnceps quida et duo
femoibus eius donce ve
niant que reposita su
ci et que est expectati
gentium regnante ergo
sub cepit uti frugibus
grece et hinc segetes in
agricultura delatis ali
seminibus argus quoque
post obitum dei hinc cepi
templo et sacrificijs homi
natus. Quoniam honor eo re
nante ante illum delat
est homi puato et fulm
nato cuidam omogno
eo quod primus adarat
boues iuxta.

Regnantibus assyriorum
 undecimo manuto
 undecimo socmorum ple-
 meo et azg adhuc manete
 ego mortuus e ioseph
 in egipto annos centum
 et post eius morte plus
 mirabiliter cretens manst
 in egipto centum quadragi-
 a quique annos in quille
 bus donet rō mētur
 novet quibus ioseph no-
 us fiat deinde mudeba-
 normenis eius eratq sus-
 cetus quotiqz inde libe-
 ret p sequeionibz inter-
 mas in duntus ferenda
 a multiplicacoe crete-
 lat t laboribus pmebat
 intolerabilibus sevitur
 in assyria vco t greca
 eodem tpus regna cadez
 remanebant **viii**

Vm ego regnaret
 assyrijs quartus
 amos safrus t socmijb
 undecimo ortopolus
 risafus qntus argmib
 abis e in egipto moy-
 s p qne plus dei desez
 utute egiptia liberatq
 et in qua cu ad deside ra-
 tū su creatoris aubi-
 lū sic exercei oportebat

Regnantibus memo-
 ratis regibus fuisse
 a quibusdam creditur p
 medius que ptea ferit
 deluto formasse hoies
 quia optimo sapie doctor
 fuisse phibetur nec omi
 ostendit qm ei t pibz
 fuerit sapietes fr eius
 atlas magnus fuisse astro-
 logus dicitur unde oca-
 sione fabula nuenit
 ut cu celu portae q frin-
 get qm quibz mons eig
 nome mūcipet eius
 altitu potius celi por-
 tatio mōpione vlggi
 venisse videat multa qz
 alia vultis mēreia t pibz
 q fingi fabulosa cepmit
 Et usq ad tyrope rege
 atthemensiu q regnate
 cad ciuitas erat tale
 nome accepit t q reg-
 nate deus pmo sen
 dixit q cogito p p m suu
 illati sunt iudeos mūm
 aliquos mortui ceta t
 vana consuetudine ac-
 supsticōe grecorū mōmibz
 griasi regis quib me-
 lantomite t forbas fi-
 lius eoz qm post piz

rex argimor^{us} factus fuit
et septimi regis troie fi-
lius iasus et rex nouus
steneleus fuit isteneleus
fuit steneleus vaie qpe
inducere auctores in-
uenit in hys tpeibus etia
mezturus fuisse phibe-
nepos atlantis qmama
filia qvulgataores etia
bre psonat multas aut
arau pitus claruit qd
et homibus tradidit etuo
meito cu post morte deu
esse voluerit fuit etiam
crediderit postior fuisse
hercules dicitur ad ea in
tpa p tmes argimor^{us} q
uis no nulli cu mezturo
pseant tpe q falli qyfi-
mo et quob tpe nati st
qstat in hystoi^{as} gra-
ues q her antiqua m^{as}
lris mandauerit ambo
hoies fuisse et q mortali-
ad istam uitaz quodius
ducendam beneficia multa
contulerit honores ab-
eis mense dmos amma
ved longe hys antiquior
na tpeibus ogogi adla-
cu qui tconis dicitur
virginali fatur appa-
ruisse etate vnde et troma

nuapata e aultor^{um} p^{ri}m^o
opm inuentis et tanto
procliuus de credita q
m^o oligo euis innotuit
et em decapite nata ca-
nitur poctis et fabulis in
hystoie rebus q gestis e
applicand quia qna egog
ipe qm fuit aug tpeibus
etia diluuii magni fuit
est non illud mabonnu i
quo vij hoies euaserunt
nisi marchia esse potuerit
q genti uer greca no
latina nouit hystoia p
h^o manus qna postea h
deucalionis fuit in tpe
toes hystoie no quemit
nam varro nide qvrsu
est lib^{er} omⁿⁱ meztor^{um} su-
p^{er} p^{ri}m^o fca et meli sibi q
puemat ad res romane
posuit antiquitus quo
ogogi diluuii hoc e egi-
ti fmi est tpeibus etia
aut qm choromica fatur
serut p^{ri}m^o cusebius pos-
scdm^{us} qm utiqz prec-
dentes aliquos hystoia
mhar opmione secuti
post annos amp qua
trecentos iaz secundo at
qmoz foronco rege
regnante egogi dilu

fuisse commemorat & quod
pe fuit iam cum Minerva
amiqua dea colebatur
agnate Atheniensibus cy-
rope quod subrege quo rege
nam ipsam vel instaurata
aferunt vel condita cui
atem sequitur.

Aam ut Athenae vocaretur
quod tre nome ammer-
a est que grece Athena
dicitur hanc tam Varro
dicat cum apparuisset
lic repete o lyne azbor
alio loco aqua erupisset
ge prodigia ista mouerunt
transit ad Apollinem del-
phicu suscitatum quid intel-
legendum esset quid ve-
niendum ille respondit
olca Minerva significat.
Vnde neptunum & quod
est minima platea Erich-
onime potius duos deos
quos signa illa essent
ciuitas vocaretur. Iste cy-
rope oraculo accepto ci-
ues omnes utriusque sexus
nos cum tunc in eisdem locis
et ut etiam femine publi-
cis cofascationibus inter-
essent ad ferendum suffragium
rogauit. Consulta igitur
multitudine maris pro

neptuno fecit Minerva
tulere smas et quia una
plus mucta e fecit mi-
nerua dicitur. Tunc nepti-
mo natus maribus fluc-
tibus exstantibus et
ras Atheniensium prolatum
e qui spere lacus quas-
libet aquas diffiale de-
monibus non e omni ut
irauidia placaretur
triplici supplicio dicit id
auctor ab Atheniensibus
affectas esse mulieres ut
nulla ululatus ferret suf-
fragia ut nullus nate-
m maternum nomen
acciperet ut ne quis eas
Athenas vocaret. Ita illa
ciuitas in aut multo
liberalium doctrinae et tot
tantorumque philosophorum qua
maius habuit greca cla-
riss atque nobiliss ludri-
ficantibus demonibus
de lite deorum suorum maioribus
et femine et de victoria p-
fecit femine Athenas no-
me accepit et avictoria
sa ipsam victoris victo-
ria pueri quipula est
plus aquas neptuni quam
Minerve azma formidat
Vnde in mulieribus que sic
vite sunt et Minerva

que vicerat victa est nec
affuit suffraganabus suis
ut suffragiorum demeritis
perdita prae et alienatio
filiis anilibus matrum a
theneas salte vocari licet
et eius de mereri vocabu
lu qua vi dei victrice fece
rat sendo suffragium etue
et quanta hinc dici posset
in fine ad alia peract
Nec in mazus vero
no est fabulositas
neque deos fide adhibere
figmentis ne de maiestate
eorum dignitate et dignum ali
quid sciat et ideo nec
aionpagon si cu atthene
sibus paulus apud dispu
tauit ex quo loco aionpa
ge appellati sunt curia
les mris eius est inde
accepisse nome q mazus
q grece ares dicitur cum
hominum et me reus fiet
iudicantibus quodcumq deos
in copago suo sententis
absolutus est quia si per
nu sine fuisset ipse ab
soluio dampnationi so
lebat et contra ista que
multo e amp celebrata o
pione alia quida de
noticia obscura et hanc

tam nois hinc conatur
astruere ne aionpagon
athemenses de nome in
pagu nomasse credant
et nuncu vix nuncu aq
lingua ul iudicia ex istis
aliena no mi hoc quod
demozte dicit falsum est
assuevit q illud qd de
tribus deabus imone
et mimerua et vener
p malo aureo adpiscen
apud iudicem pariden
depulchritudinis exceden
cia certasse narrantur
et ad placandos ludis
deos qui delant seu v
seu falsis istis et mibus
suis in epantos plaus
cantant atq saltant
hec vero no credit in
teoz natie seu moibu
credat in cogrua et in in
fabulosa si hystoria ro
de attheneas vocabulo
reddens tanta neptim
et mimerue lite suis lru
miserit deus noie pa
illa ciuitas vocaretur
cu prodigiorum ostentac
contenderet in eos in
cae nec apollo consult
audet si deos in iugum

fructum sicut memora-
tas tui deas ad paucos
upit ita et iste ad hoies
mittet ubi vincti in meua
suffragis et in pena suas
suffragati vincti que
in aduersariis suis vincti
obtinere athenas potuit
amicas suas feminas
athenas habere non po-
uit sequitur *om*

Vs ipibus ut vazio
scripsit regnate athen-
ensibus cruaao suae
de cotropis ut aut in-
usebunt et secundum adhuc
odem cotrope pmanere
e diluuium fuit quod ap-
pellatum e deucalionis
o q ipse regnabat in eas
erraz p libus ubi maxe
m e hoc aut diluuium
equaq ad egyptu atq
deus vicinia puenit

Dubio ergo moyses
a egypto pplm dei
omissimo tpe cotropis
athemensis regis cu apud
ssorios regnaret athena-
ides. apud syacomos
naracub. apud argimob
tropas educto autem
plo in monte syona dim-
lus acceptam tradidit

lege quod vetus dicit
testamentum quia promissio-
nes athenas habet et per
ipm et p m futurum fuit
testamentum nouum quo
victum celos promitteret
hic em ordinem suum
oportebat sicut i vno
quoq hoie ipi in demum
psiat id agitur quod
aut aplis ut no sit pnd
quod spnale e sed quod
aiale postea spnale qm
sicut dicit et v m e pnuus
homo de tra tremus se-
cundum de celo celestis Bapt
aut pplm moyses p annos
quadraginta et mortuus
est annos cetum et viginti
cu xpm et enas ipse pro-
phetasset pfigurab ob
suauom car natu i tha-
bez naculo et sacerdotio
et sacrificijs alijs qz mys-
ticis plimib qz madatis

Moyse successit ihus
naue et in terra *om*
promissionis inductum po-
pulu collocavit pante
dina debellatis genti-
bus aqmibus eadem
loca tenebat et m cu
pplm rapisset post morte

moysi viginti et septem
annos etiam ipse defunc-
tus est regnante apud
assonios octavo decimo
corace apud argonios de-
cimo clauo apud atthemi-
enses quod to erichonice **xxv**
Per hanc terram ab exitu
israhel ab egipto usque ad
mortem ihesu nauce per quem
populus idem terram per missionis
accepit sacra sunt instituta
duobus falsis argibus
grece que memoriam dilu-
uij et ab eo liberacionis homi-
nitate quod tunc erupnose mo-
ad alia modo ad plana
migracionem sollempni
celebritate reuocantur
nam et mupios per sacra
viam ascensu atque disce-
sum sic interpretantur ut
ab eis significari dicantur
homines qui propter aque in-
undacionem summa montium
petierunt et rursus eadem
residete adyma redierunt
horum quibus dyonius qui etiam
liber patris dicitur et post
mortem habitus vite
ferunt ostendisse in a-
trita terra hospitii suo
Tunc apollini delphico

instituti sunt ludii ut plac-
retur in eis qua puta-
bant afflictas esse stercili-
te grece regiones quia
non defenderunt templum
eius quod vero dicitur
omni eadem terram inua-
sisset bello intendit hos
autem ludos ut in situ
oraculo sit eis a moniti-
onibus vero vero est et homi-
ni ludos per magis instituit ne-
ci tamen sed etiam minime
primis victoribus oleum
ponebat quibus fructus
mucronis minime sicut
nummi libere tradunt per
eos annos arege vicia
et hoc cretensium tunc apud
alios aliud nomen muc-
mus rapta prohibetur
ropa et inde genti rad-
manus sarpedon et mu-
quos magis eadem mul-
ere filius iouis esse vol-
gatum est et talium deo-
cultores illud quod de-
ge cretensium dyonius
historie uelati hoc au-
quod de ioue poete cat-
tetrica gerpat populi ce-
brant uanitati de pri-
fabularum ut esset unde
ludi fieri placandis m-

atq; falsis corp' cūbus
 et p'p'ibus herules m
 ma r'anus habebat sed
 m'z alias nō ille q' sup
 p'uti sum' serrenōe q'pe
 stōia i' l'ure fuisse dicit
 libri p'z et herules
 ut p'me herulem cūg
 igencia duodecim fra
 m'ant m'q' an'ci affri
 et nō q'm'orat q' cab
 es ad alterū herulem
 m'ot m' orta m'ote ase
 p' m'ensim p'dut sub
 is cū ca m'rtute qua
 m'la p'becat m'orbu
 i' quo l'ang'uebat susti
 nere nō posset i' l'lo tpe
 i' r'oo p'ocūb l'orānis
 i' l'bris suis d'ys suos
 p'p'ites y'molabat cū
 i' p'hibet fuisse neph
 i' d'om'ē l'ibia filia e
 i'aphi v'm nō creditur
 or stuprū p'petrasse nep
 m'q' ne d'ys ac'usentur
 p'octis et i' l'cat'is ista
 r'buat ut p' v'nde pla
 cent' Eruchem' regis
 i' l'hem'c' an'q' nōm'issis
 m'is i' l'us n'auē m'or
 m'is rep'it'ur. v'lcānis

et m'uezua p'ntes fuisse
 dicit. Et q'm' m'uezuan
 v'ingne volit m'ambos
 q'tenacōe v'lcāni q'motu
 effidisse aat p'mo m'ia
 atq; m'ide h'ore nato ob
 cā cām tale i'udiciū nō
 Greca cū l'ig'ia eis co
 tencio et'ien tra e q'q'
 duobus q'posu' v'ocabu
 l'is eruchem'is v'm q'
 fatedm' e' r'efellut et a
 p'us d'ys r'epellut ista
 domoc' q' hanc op' m'ioz
 fabulosam h'inc q'ozta
 ferut quia m'cepto v'lcā
 ni et m'uezue q'ambo
 v'm habebat at'hem'is q'
 p'ostus m'uctq' e' p'uez
 i' r'achione m'iolutq' qui
 cū p'ignificauit magmū
 futurū et p'pt' quē templū
 tū essent p'arentes eius
 ignoti v'lcāni et m'uez
 ue d'om' esse filū nōm'is
 tū eius origine fabula
 illa p'ocūb quā ista de
 p'ignat h'ystoia Et quid
 ad nos hoc in v'racib'q'
 libris h'orib' m'struat i'z
 l'igiosos illud in fallaci
 bus ludis d'cones de
 lectet m'upuros quos tū

illi religiosi tamquam
deos colunt et cum de illis
negant ab omni eos tunc
purgare non possunt qui
ludos eis posteribus
habent ubi turpit agitur
que velut sapienter ne
gantur et hys fab
turpibus di placantur
ubi et si fabula cantat
crimen nummi flui de
lectari hys falso tunc mi
men est verum **xx**

Post mortem ihu naue
ipsum dei iudices ha
buit quibus temporibus alii
nauent apud eos et sim
litate laboris pro cor
pore et spiritibus consol
ationem propter miserationem
dei hys temporibus fabule
fictae sunt de nico lemo
qui iubere cere aulicis
portatus alicibus indi
gentibus tunc frumenta
volans gemit de mnu
tauro quod bestia fuit
inclusa laezmcho quo
ad intrassent hys in ap
tatabili errore inde con
no poterat de centauris
quod equos hominum et fuit
natura quida decerebero
qui sit inceptus inferorum

ramus de fivo et helle eius
sorde qui in ariete vol
uerit de gorgone qui sunt
truncati serpentes et asp
erentiibus querebat in
pides de bellero fonte
equo pennis volant sit
qui equus pegasus dicit
est de amphione qui co
re suauitate lapides mu
scit et attraxit de fabro
de dalo et eius filio vnu
qui sibi coaptans pennis
volauit de oedipo quod
monstrum quoddam
pugna dicebat hinc
facie quadrupedem solu
que ab illo hominem plet
lud in solubili questione
suo pagano puer qui
de antheo quem necau
hercules qui filius terre
fuit propter quod cadens
fram foras sole ret aff
ge et si qua forte alia
preter misit hys fabule
bellum ad usque iordan
ubi secundum librum ma
cus varro de populo roma
no gente finivit occa
sione historiae que vel
videtur gestas continet
ita sunt ingenij hominum

ictu ut non sint obprobria
 unum affixum porro at
 quodque sumunt a se ad
 hypri raptu pulcherrimi
 pueri gaminem qd'
 epheus rex tantalus fecit
 ioui fabula tribuit uel
 raneis pymbrem aureu
 apertisse coarbitu ubi intel
 ligi pudicia mulieris
 oro fuisse corrupta que
 illis temporibus ut facta
 et facta sunt aut facta ab
 illis et facta de seue dici
 non potest quatuor mali de honore
 sumptus erant cordibus
 et possent ista patient
 ferre medacia que tamen
 etiam libent' amplexati sunt
 et utique quoniam deuo ad
 que coluit eos qd' hoc de
 illo dice ausi sunt seuerius
 punire debuerunt. **¶** Rur
 sus non solum eis qui is
 sumunt irati non sunt
 sed talia signa mtheca
 tis agent ipso deos po
 tius iustos habere tunc
 runt sequitur. **xxvii**
Ipsos quibus latona ap
 polline peperit non illu
 ad oracula scire con
 siliu superius loquebamur

sed illu qui ad hercule se
 uuit ad meto et in hunc
 e deus creditus ut primi
 ac pene omnes unum emide
 qd' appolline fuisse op met
 tunc et lib' pat bellant
 inuidia qd' multas hinc
 motu semas que fa
 tice appellate sunt non tam
 uirtute nobiles qd' furore
 Aliq' sane et iustu scribit
 istu liberu et uinctu no
 nulli et occisu pignora a
 pso nec ubi sunt sepul
 tus tacet et in eius uelud
 deus noie primidos de
 monos bacchanalia sa
 cra ut potius sacrilegia
 sunt instituta de quoru
 rapiosa turpitudine
 post iam multos annos
 fit senatus erubuit ut
 in urbe roma esse pte
 beret per ea tpa pscus
 et uxor eius andromeda
 postea qd' sunt mortui
 sic eos in celos esse re
 ceptos crediderut ut y
 magmes eos stellis
 designare eos qd' appellat
 nomib' non erubescunt
 non tunc eret. **xxviii**
Per istem tps inter
 uallum contulerunt

poete qui etiam theologi
dicuntur qui de dyb car-
mina faciebant sed tibi
dyb qui licet magni ho-
mines sint aut mudi-
simi que verus deus fe-
cit elementa sunt aut in
principiis et partibus
pro voluntate creatoris
et sui nobis ordinati Et
si quid de vno deo deo
multa vana et falsa
crederent colendo in illo
alios qui dyb non sunt eis
quod exhibendo famulatu-
m qui vni huius debet deo non
ei utique vite seruierunt
nec a fabuloso deorum suorum
dedecore eorum ipsi se ab-
stinere potuerunt orphicis
mixtis huius vni isti the-
ologi deo coluerunt non
pro dyb culti sunt quibus
orphicum nescio quid mis-
tum sacris vel potius sacri-
legis profane solebat civi-
tas impiorum ubi aut
regis athamantis que vo-
cabatur mo et eius filii
necetrices papiao spo-
tanco minai perierunt et
opinionem hominum in deos
relati sunt sicut et alii
hoi-ces eorum ipsi castorum

et pollux illam sane neli-
cebis murem leutheream
greci matrida latini vo-
uerunt vtrique hi putantes de-
Perca ipsa regni
finitu est arguor
hustatim ad mactenas
fuit agamemnon et aor-
est regni laureti ubi
turni filius pius regni
percepit iudicium apud
hebreos femina debbon-
et per illam dei spiritus da-
bat nam etiam prophetissa co-
cuius propheta minus apta est
quam ut possimus eam sim-
dinturna oppositione
vpo demerare platam
ergo regnabat laureti
utique in italia cognitu-
cudencorum dicitur origi-
mana post grecos et
ad huc regni affyriorum
permanebat ubi erat re-
vicesimus et tertius lape-
res cum primo laureti per-
esse cepisset de hinc per-
patre saturno videtur
quid sentiant talia de
cultores qui negant huius
fuisse de quo et alii scrip-
serunt quod ante prius filii
sui in italia ipse reg-
navit Et virgilius

noibus lris dicit hys
 gemis mdoale 7 dypsi
 montibus altis coposuit
 leges qz dedit lacum qz
 necai maluit hys qm la
 uisset intq mhois aurca
 que phibent illo sub re
 se fucire secula sed her
 oetica opmet^r esse fig
 neta 7 pia prem sterte
 vocub fuisse asseneret
 iquo aptissimo agrito
 a unctu ferut ut fimo
 immaluo agri fecunda
 et^r qz abeius nomie
 tercus dem e huc quida
 tertutiu vocatu ferut
 malz aut qz causa cu
 aturnu appellare vo
 uerut Certe tn huc ster
 en sue stertutiu mito
 gri culue fecerut dm
 nai quoqz simil^r eius
 ilu in ytalua m deoz
 in recepmit qz pclarz
 uigure 7 belligeratoz
 iusse asserut pium
 amu genuit lauretu
 regem scdm etiaz yte
 st deus illis ut e uel
 uit sequit^r **xx**
Pos aut troyanu bel
 lu dimos honores
 mortuus homibus de

tulerut Troya uero e
 uerpa qz adio illq usque
 quaqz cantato pui^r qz
 notissimo qz 7 magnitudi
 ne sui 7 septoz ocelle
 tibuz liguibz insignitez
 diffamatu atqz uigatu
 e gestu qz rignante ia
 latmo fami filio ogo
 latmoz regnu dicit
 cepit lauretu cessauit
 grea victoz delectam
 troyam delinquētes 7
 ad p^a remeates duce
 sis 7 hozredibz cladi^rq
 dilacerati atqz qtriti st
 7 tn etia oocibz deoz
 suoz mūm auerunt
 Ram 7 dyomedē fec
 rut deu que pena dim
 tub irrogata phibent
 ad suos non ruerisse
 eiusqz soaoz mvolucres
 fuisse quozos nō fabulo
 so poetico qz mendacio
 s^r hystoica attestacione
 q firmat quibz n^r deq
 ut putat fuis hnanaz
 reuocade natura. uel
 ipe a loue suo rege talp
 celicola nouitibz mipe
 trauit Qm etia templu
 eius esse aut in insula

Dyomedea non longe a
monte gergano qui est
in apulia et hoc in templum
stuvola et atque incolere a
lites tam mirabili obsequio
ut aqua nuplean et a
sperant Et eo si graecae ve
nerunt ut graecorum stirpe
progeniti non solum qui
etas esse vni et in super
adulari Si autem alieni
genas viderint subuo
lae ad capita tamquam
grauibus ictibus ut
etiam primas vulnerare Ra
dum et grandibus ros
trib satis ad hoc plia p
hibent amare

Non vero ut astruat
comemorat alia non
minimè incredibilia de illa
magna famosissima
certe que socios quorum
ultrius mutavit in bestias
et de archadibus qui
forte ducti transfugerat
quoddam stagnum atque ibi
queriebant in lupos et
in similibus feris per illi
us regionis deserta vi
uebant si vero carne non
vescerentur humana rur
sus post novem annos
eodem renato stagno refecer

mauerunt in homines den
eas nominatim copulit qui
dam demetrius gustasse
desacrificio quod archadibus
vicolato primo deo suo
eo facere solent et lupum
fuisse mutatum et anno de
cimo insignitum per vest
tutu pugillatu se se de
se et olympiaco vicisse
certamine Nec idem pro
aliud arbitrat historiam
in archadia tale nomen
afflictum pauci lyco et lo
lyco nisi propter hanc in li
pos hominum mutationem quod
nisi in diuina scientia non put
rent lupus enim graece
lycos dicitur unde lyco
nomen apparet in florem
Romanos etiam luptos
quillores mistiores velut
semine dicit coartos
Ed de ista tanta lud
ficacitate demonum non
quid dicamus qui hoc
legimus fortassis coartos
Et quid dicemus nisi de ne
dio babylonis esse sum
endum Quod preceptum
prophetarum ita sonant
telligitur ut de hominibus
culi ciuitate que per
et angelos et hominum

ab impiorum fidei passibus
 ne per dilectionem operatur
 idem vult perficiendo
 iugum et nanto quippe
 heremia peratem de
 nomu maiore videmus ta
 p tenacius mediatori e
 nherendum p que de y
 ab ad summa costendum
 em dixerimus ea non esse
 credenda non desunt etia
 ut qui cuiusmodi queda
 el certissima audisse ut
 ad aptos se esse asse
 rent etiam et nos om
 nem in ytaliam audiebam
 tilia de quadam regioe
 ab p em ubi stabula
 ras milibus nabutas hys
 nalis artibus mca sco
 de solere dicebat quibus
 vellent seu possent via
 tibus vnde munimenta
 illo vertent et nra
 necq portarent post q
 finta opa um ad se re
 det nec in eis meste
 a bestialem sed ronale
 hianq qz suau sicut a
 pulchris libris quos
 aini aurei titulo msep
 se sibi ipi accidisse ut ac
 apto veneno humano
 ad pmanente asinus

fiet aut indicavit aut
 finxit **pxm**
Hec aut falsa sunt aut
 tam nupitata ut
 melto non credantur fir
 missime in tenendum
 est omnipotente deum
 posse omnia facere quod
 voluit siue vindicando
 siue pstando nec demo
 nes aliquid operari secundu
 nature sue potum quia et
 ipsa angelica creatura e
 licet ipso vicio sit ma
 ligna nisi q ille permisit
 auq iudicia occulta sunt
 multa multa nulla n
 sane deones naturas
 creat si aliquid tale fa
 aut de qualibz frs ista
 uertit questio si specie
 tentis que avco deo st
 creata commutat et inde
 aut esse que non st atq
 utaqz solu am si ne cor
 pus quid ulla rone cre
 diderim demonu ariet
 ptate in membra et hma
 meta bestialia posse
 couerti si phantastia
 hominis quod etia cogitando
 siue somnando pres
 t mirabilu qua vaia
 et cu corpus non sit cor^m

in similes mira celeritate
formas capit sopitis
aut oppressis corporibus
hinc sensus ad aliorum
sensum nescio quo mef
fabili modo figura pos
se produci ita ut corpora
ipsa hominum alibi iaceat
viventia quid. Et multo
gravius atque veheme
tius quam sompno suis
sensibus phantasticum
aut illud veluti corpo
ratum in aliam aialis
effigie appareat sensi
bus talis quod eam sibi esse
homo videatur sicut ta
lis sibi videtur posset in
sompnis et portare onera
que onera si vera sunt corpo
ra portantur a membris
ut illudat hominibus per
vera onera per timorem inme
torum falsa cernentibus
Et cum quidam nomine presta
tus prius quod gisse in
dicebat ut venem illud
per se in domo sua su
met et iacet in loco suo quod
dormiens qui in nullo modo
poterat post ali
quot aut dies cum velud
cuiuslase dicebat et quia
sompnia nutrasse que

passus est tabattu se se
fieri amonam in anima
lia uncta alia baulas
militibus que dicitur
retica qui ad reas de
portatur quod ita ut na
vavit fieri fuisse quod tunc
est que in ei sua somp
nia videbantur. Indica
vit et aliud se domi sue
per nocte antequam requie
sceret vidisse veniente at
sequenda per sibi no
tissimum sibi opposuisse
quendam phantasia que ant
rogatus exponere nolu
isset. Et cum ab eodem phan
tasma fuisse cur modo
mo eius fecit quod in
mo sua petenti negavit
non fieri inquit si me fe
cisse sompnam ac per
hoc aliter per magnam
phantasiam exhiberi
est vigilantem quod aliter videtur
in sompniis hoc et nos
non qualibuscumque quibus
credere putavimus in
dignum sed eis infanti bus
pueris quos nobis
non constanter fuisse
mentitos promitte quod
minime dicunt mandatum
quod e libris ab dyabolo et per

nemombus archades in
 lapos solere queri 7 qd car
 mbus corie pdaos muta
 ut ulvis secundum istu
 modu michi unde fieri po
 uisse que diu si in fone
 comedas aut volucres
 inqum genus caris per
 pteffione ppagans du
 ne pphibetur no mutat
 nomibus scas s sub tract
 edo fuisse subpositas si
 at cerua pro effigema
 tis agamemnonis filia
 it em de momibus in
 uicio dei pmissis huius di
 stigie difficiles esse put
 sed quia illa dgo postea
 ma reptae supposita
 pro illa cerua esse facile
 agnitu est. Dory uco dyo
 medis quia misqm subito
 paruerut 7 postea mul
 ti loco apparuerut per
 entibus eos ulcoibus
 angelis malis in cas
 aies que pillis sunt oc
 alte & alijs locis ubi
 hoc genus animu ad
 ea loca pducte atq r
 pnte supposite credut
 qd quesi ex aut dyo
 medis templo aqua

rostris asserut et asp
 gut 7 qd blandu tur
 grece nris atq alieni
 genas psequitur mirad
 no est fici deomu nstmo
 tu quoz inter est pswa
 de deu fm esse dyomedez
 ad decipiendoz homines
 cu vel dei in iura mul
 tos colat 7 homibz mor
 tuis qui nec cu uiuent
 vere uiderut templis
 altaibz sacrificijs sacer
 dotibus que omnia am
 tra sut non nisi vni deo
 vmo 7 uco debetur in
 feruat sequit *xxviii*
 o tpe post raptam
 troiam atq delectaz
 encas cu viginti nauu
 bus quibz portabantur
 relique trojanos in
 ytaliam uenit regnate
 ibi latino 7 apud atthe
 menses mencesteo apud
 sycomos poliside apud
 assynos ancane apud
 hebreos aut iudex lapden
 fuit exortuo aut latino
 regnauit encas tribz
 annis in supra dcs loc
 manetibus regibus
 nisi qd ptemoz iam

pelasgius erat & hebreos
iudas sompson qui cum
mirabiliter fortis esset
putatus est hercules &
eneam qui qui mortuus
est non quod paruit deum sibi
fecerunt latini Sabini
etiam regem suum prium son
reulerunt in deos per
idem tempus codrus rex
athemensium peloponnesi
sibus eiusdem hostibus
civitatis se interficiendum
ignotus obicit & son
est hoc modo cum predicat
priam liberasse Respo
sum enim accipiant po
loponenses tunc demum
se superaturos si coram
rege non occidissent
fessit ergo eos habitu
pauperis apparendo
& in sua necesse perurgiam
puocando Unde ait uir
gilius Et uirga cedi
tunc athemenses tamquam
denuo sacrificios honore
coluerunt & nazto lati
nos regem filio enee
filio non deorsum de
qua fuit estamus qui
terous ibi regnauit &
de lamina latini filia

que postumum eneas &
habuisse assyrios autem
vicesimo & nono enee &
melanco athemensium
septimo deno Iudice autem
hebreos helij sacerdote
Regnum syriacos consue
tum est quod per amicos
nona gentes quinquaginta
& nouem traditur fuit
se per rectum **xxx**

Mox eius per loca mem
rata regnatibus ip
tas regni finito tpe uir
tu a paulo rege sumptis
ordum quo tpe fuit per
samuel Ab illo igitur
tpe hii reges latinos se
cepunt quos cognominat
bant filios abeo quippe
qui filius enee primus &
est primus ceteris subse
quens & ipsa nomina imponere
& hoc non defuit cognom
in quod longe postea
cessat cognominum finem
qui successerunt & paulo
gusto Regis autem ante
le ne quisquam eorum su
pe regnaret eorum defun
to dauid successit in regn
post annos saul impo
quadraginta Tunc at

menses habere deinde
 reges post eodri interitu
 exiterut rigratus hre
 pmt administrato rei
 publice post dauid qui
 cia quadraginta reg
 iauit amicos filius eius
 alon rex isrlitaz fuit q
 empli illud nobilissim
 eo icopolimita condit
 ing tpe apud latmos co
 ta e alba Exqua dem
 ps non latmos s alba
 oz reges appellati i eos
 latino cepit Salomo
 successit filius eius ro
 main sub quo i duo regna
 lus ille diuisus e r sm
 ue ptes suos singulos
 reges habere cepit **xxx**
 atum post encam q
 du fecerat vndecim re
 es habuit quoz nullus
 sub fuit est **Ad**uctimus
 it om duodecimo loco
 ui esset prostrata
 bello r sepulta i co
 nante qui eia mit m
 us nome mutatur
 oz talu quales sibi
 facbat nro e additus
 ay sane uoluerut cum
 prelio scribē occisim

si no coparuisset diuinit
 nec eo eius vocabulo
 appellatum monte sed
 eo aduentu animi dāu
 auentm post huc no
 e fuit deus inlatma
 nisi romulus conditor
 rome Int istu autem
 r illu reges reputur duo
 quoz pmi e ut emm
 virgiliano versu elo
 quaz r omq ille pias
 romane gloie gent
 Cuius tpe quia iam ro
 ma quodammodo ptine
 bat illu om rgnoru
 maximu assyrioz fine
 tante diuturnitate
 accepit ad medos qmp
 pe trislata e post an
 nos ferme mille trece
 tos qnq ut eia bel q
 muu genuit r illo p
 uo contentus impio
 pmiu rex fuit tpa q
 putentm Horcas at
 regnauit ante amulu
 Porro amulus frs
 sui numitois filiam
 roam noie que eam
 ylia vocabatur romu
 li mrem uestalem uir
 que fecerat qua uo
 luit de marie geminos

cepisse isto modo stupru
cuius honorantes ut qd cu
santes & ad habentes
arm qm infantes opo
tos lupa intricit hoc
em genus bestie admare
existimat ptine ut vide
tz ideo lupa credatur
ad mouisse ubera p mltis
quia filios dm sui maras
agnouit quibus nonnulli
desunt qui dicat cu opo
sti vagietes iacent a
vestio qua meretrice p
mu fuisse collocos & pmas
cuius supisse mamillas
meretrices aut lupas
vocabant unde etia m
curpia loca eaz lupana
ria incupantur & eas
postea ad faustulum per
uenisse pastore atq ab
eius acca uoce nutritos
omnquam si ad arguend
hominem regem qui eos
magna pici crudeliter
iussit eis infanti bus
p quas tanta ciuitas co
denda fuit de qua dmi
tus liberatis placante
feram deus voluit subue
nir quid mub e amulo
sufficit in regno latitare
fr cuius munitoz annis

romuli Cuius munitoz
pmo anno condita e roma
ac phoc cu suo demicepe
id est romulo nepote na
uit sequitur. **XXVIII**
Ne multis morer con
dita est ciuitas roma
velut altera babilon & a
liud polis filia babilonis
p qua placuit deo azbe
debellare trax in man
soactatem rei publice
guq p dntu longe la
q placae erant em ia
pli tam validi & fortes
armis gentes perat
te que non facile crede
t quas opus esset ingen
tibus pculis & vastata
utruq non pua atq ho
rendo labore superari
Rom qn regni affyn
tota pene subuigauit a
ham. sed bellando sic
fm non cu multis appi
& diffialibus bellis
potuit quia rudes ad
ad resistend gentes cu
net tam multe ut magis
sqm post illud magnum
atq vniuersale diluui
cum martha noe oct
pli hoies euaserut an

non multo amplius q̄ mille
hīserūt qm̄ vnus aspm̄ to
tū accepta m̄dia subuigant
roma uēo oientis & occident
ptes quas impio romano sub
ditas cernim⁹ nō ea celesta
te ac felicitate p̄domuit qm̄
paulatim crescendo robustas
cas et bellicosas quaquauis
databat inuenit **vvv**

Tempore igitur quo roma co
data est ip̄lus isrl̄ habebat
m̄tra p̄missionis annos sex
tingentos decem & octo co
quibus **vvv** p̄tinet ad h̄m
naue. deinde ad t̄p̄e iudici
trecenti **vvv** Ex quo autem
reges ibi esse cepant ann
erat trecenti sexaginta
duo. Et tunc erat in
ueda cuius nōme erat ach
as ul̄ sicut alij p̄putant
qm̄ ei successit Ezechias q̄
quid q̄stat optim⁹ & p̄s
sum⁹ regē romul⁹ regnas
se t̄p̄ibus In ea uēo heb̄rai
a ppli parte que appella
batur isrl̄ regnare cepe
rat. osee seq̄nt⁹ **vvv**

Eodem t̄p̄e nōnulli sibil
lam erichrean varumma
tam ferūt. Sibillas aut
vāro prodit plures fuisse
nō vnam h̄ec sane erichre
an Sibilla quēda de xpo

manifesta q̄sp̄sit ezuod
etiā nos p̄b̄s in latina lig
wa uersibus male latinis
& nō stantibus legibus s̄
nescio an⁹ m̄p̄etis noti
ciam impiciam sicut post
q̄nouim⁹ nam nūc clari
mus faciam⁹ q̄ etiā pro
consul fuit homo facillime
facundie multe q̄ doctrine
tū de xpo colloquimur
q̄tū nobis codicem p̄tulit
cernina esse dicens sibil
le erichre ubi ostendit quo
dam loco m̄cipitibus uer
sū edine sicut ita se h̄nt
lit h̄ec in eo uerba legent⁹
lesius creistos teny vos
soctez quod ē latine ih̄us
xpus dei filius saluator
q̄ aut uersus q̄ p̄me h̄e
istum sensū que diuinus
reddut sicut eos quib⁹ lati
nis & stantibus uersibus
ē m̄p̄retatus h̄oc cōtinet
l̄ iudici signū tellus su
dore madesat / e Ecce
vō adueniet p̄fecta futū
s. Galicet m̄carne p̄b̄s ut
iudicet orbem / y vnde
deū cernit m̄cedulus atq̄
fidelis / y Celsū cū sanct
tū iam tūm⁹ in se / e Sic
aūc ad carnē aduenit quas

iudicet ipse **E**. Cū iacet multus
densis in vepribus & bīs
r Reiaent simulachra iun-
ctam q̄ q̄dam e. Eviret
terras ignis pontū q̄ polūq̄
i Inquirens teti portas
confringet aueem **T** **E**ra
detur solites etna q̄ flama
remabit. **O** occultos actus
detegens tūc quisq̄ loquat̄
s̄ secreta atq̄ deus reserabit
pectora luti **E** **T**unc erit & luc-
tus studebunt dentibus oīs
e **E**ripit solis uibaz & affor-
mit asms v̄ voluet celum
lunaīs splendor obibit v̄ dei
net colles valles extollet ab
ymis q̄ non erit miribus homi-
sublime ul̄ altū q̄ Jam equit̄
campis mōtes & cēnula poti-
e omnia cessabat tellus q̄ facta
pibit s̄ **S**ic pit̄ fontes ter-
runt fulmina ignis s̄ **S**ed tu-
ba tūc sonitu tristem ducet
ab alto **O** oībe gemēs facio
miserū vaīos q̄ labōes **E** **T**ar-
thareū q̄ chaos mirabit tūc
desistēs **E** **E**t corā hoc dñō
reges s̄stent̄ advenim̄ **R** **R**e-
adet e celis ignis & sulphuris
ampnis
Sulph̄ latius uersibus de greco
utruq̄ trāslatis ibi non potu-
it ille sensus occurrē qm̄ fit

am̄ līe que sunt in eoz capi-
tibus queritur ibi vlt̄a in
greco posita est quia non
potuerunt latina uerba in-
ueniri que ab eadem līa in-
apent & sine quērent. q̄
autē sunt uersibus tres q̄nto
& octauus de quo & nouis
de q̄ de quo līas que sunt
in capitibus om̄i uersū q̄
nectentes hos tūc que sunt
non legamus s̄ pro eis vlt̄a
tamq̄ in eis loas ip̄a sic
posita recordemur & p̄mit-
m̄q̄q̄ ubi ip̄s xp̄us dei
filius saluator s̄ em̄ grece
hoc dicit non latine & sunt
uersus xvij qm̄ nūc qua-
dratū thas solidū reddit
Tria em̄ ter ducta sunt no-
ue & ip̄a noue si ter ducat̄
ut solato in altū s̄ a consur-
gat ad viginti & septem p̄-
ueniūt hos aut̄ grecos q̄nto
uersus que sunt iesus de
istos cēn̄ vos sochez quod
ē latine ip̄s xp̄us dei filius
saluator **S**i p̄mas līas in-
gras erit utis & piscis in quo
nom̄e mis̄e intelligitur
eo q̄ n̄huius mortalitatis
abyssō in aquarū p̄fundi-
tate unius hoc sine peccā-
to esse potuit **S**ed autem
sibilla siue erichrea siue ut
quidam magis credunt

cū ea ita magis habet in toto
carnine suo cuius origina ista
pauca est q̄ ad deos falsos
sive ficos cultū ptineat q̄
in me ita etiam contra eos
et contra cultores eorū loquit̄
ut in eorū nō deputanda
uideat̄ q̄m ptinet ad ciuita
tem dei sequit̄ **xxx**

Inferit etiam lactantiū q̄
silo q̄ de vpo vaticinia sy
bille q̄m nō op̄mat aug
sed que sigillatim ip̄e po
sunt ego arbitratus sum q̄
iuncta esse ponenda tamq̄
vni sit plūmū que ille plu
ra cōmēdauit et breuiat
manus inquit infidelium
postea ueniet dabit aut
deo alapas manibus in
cestis et impurato ore op
puent uenenatos sputos
dabit uō aduerbēa simpli
at̄ sūm dēsum et olaphas
accipiens tacebit nequis
agnoscat quod ubi uel
vnde venit ut inferis loq̄
tur ut cōna sp̄mea conetur
ad abū aut fel et sitim ace
tim dederunt inhospitali
tate aut hanc mirabunt
mensam. Ipsa em̄ in sp̄icē
gens tuū dem̄ nō intel
loisti ludentem mortalū
mentib⁹ sed sp̄m cōnasti

et hēndū fel miscausti. templi
uō uelū sandet̄ et in medio
terre nō est tenebrosa in
mīs mīribus hōis et morte
moietur tribus diebus sop
no suscepto et nūc ab mīse
ris regressus ad lucem ve
met p̄mīs r̄mīs p̄ncipio
reuocatus ostensū ista lac
tantiū carpatim p̄nter
ualla disputacionis sue si
cut ea postere uidebatur
que probac̄ intēdeat ad
hibuit testimonia sibillina
que nos magis interponē
tes s̄ in vna sciētia quā
ponentes solis capitibus
si in dem̄cep̄ ea s̄ptōes
seruac̄ nō negligant ea
distinguerenda curamus nō
nulli sane crichrean̄ si
billam nō romuli s̄ belli
trovam t̄pē fuisse s̄npse
rūt sequitur **xxxj**

Eodem romulo regnate
chalea milesius fuisse
p̄hibetur vniū et septem
sapientibus q̄m post t̄hēo
logos poetas inq̄mibus or
phēus maxime om̄ nobi
litas ē se p̄hi appellati s̄
quod est latine sapientes
idem ip̄us decem tribus
que in diuisione ip̄li voca
te sūt ip̄i de bellate ad
deis

et in eas terras captivae duc
te sunt remanentibus in
iudea terra duabus illis tribus
que nomine sede et regni ha
bebant in finibus romu
lani cum et ipse non comparatus
set in deos quod et vulgo no
tissimum est retulere roma
ni quod utique adeo fieri iam
desperat nec postea nisi a
dulando non errando sum e
t ipibus resar et cetero ma
gnis romuli laudibus tri
buit quod non ridibus et in
doctis ipibus qui facile hoc
fallebantur si iam asposi
tis et eruditis meruerit hos
honores quibus nondum ef
ferrebat ac postulauit
peritorum subtilia et acuta
loquacitas Sed etiam si pos
telora tempora deos homines
mortuos non instituerunt
in ab antiquis institutos
colere ut deos et heri non
despicerent quoniam etiam simula
cris que veteres non habebat
auxerunt vane atque impie
superstitionis illecebram
et efficietibus inmundis i
corde corde demonibus per
fallacia neque oracula de
cipientibus ut fabulosa
etiam crimina deorum que iam

urbani ore seculo non mis
gebant plurimos huiusmodi
falsos numini obsequium
agentes turpitur

Regnauit deinde numia
post romulum qui cum
illam civitatem putauit
deorum per se falsorum innotata
te in iudam in eandem
urbem referri mortuos
ipse non meruit quia ita pu
tatus sit celum multitudinem
numini constipasse ut lo
cum ubi repere non posset
hoc regnante rome et a
pud hebreos incho regni
manasse a quo impio rege
propheta ysaias prohibet voc
atus samia fuisse ab illis
referunt regnante uero
apud hebreos sedechia et
apud romanos tiberius quimmo
prisco qui successerat andrea
marcho ductus est capti
uus in babyloniā ipsius
iudeorum eueria in finem et tem
plo illo apalome consuetudo
interpates cum eos ipse
de iniquitatibus suis her
cis uentura periderant
maxime ieiunias quoniam et
numini defunxit amorem

In eo tempore peritus
mitileneus alius et sep
tem sapientibus fuisse

p[ro]hibetur & q[ui]q[ue] cetos qui ut
 septem munitur talet
 que supra memoramus
 ut hinc p[ro]p[ri]o addit eo
 t[em]p[or]e fuisse scilicet eusebius quo
 captivus dei p[ro]p[ri]us in babilonia
 tenebatur. h[oc] sunt
 aut attemesis chilon lace
 domo piandrus chorinthius
 cleobolus lydius byaspes
 omnes h[oc] p[ro]p[ri]e appellati sa
 pientes post poetas theo
 logos clazuerunt quia g[ra]e
 uita quoda[m] laudabili p[ro]p[ri]a
 bant hominibus cetis & mor
 no nulla p[ro]p[ri]a finas
 breuitate q[ui] p[ro]p[ri]o st. nihil
 aut monum[en]to[rum] quod ad
 h[ab]as attinet postis reli
 querunt. nisi q[ui] solon quos
 da attemensibus leges de
 disse p[ro]hibetur. Thabes
 uero p[ro]p[ri]on fuit & suos
 dogmatu lib[er]o reliquit
 eo captiuitatis iudice
 t[em]p[or]e & anabmader et
 anabmencus & xenopha
 nes p[ro]p[ri]a clazuerunt. Tur
 pytagoras quoque cep[er]u
 runt appellat p[ro]p[ri]o. **¶**
Per idem t[em]p[or]e annis r[om]a
 p[ro]p[ri]as qui c[on]tra chaldeis
 & assiris impabat relax
 ata aliquanta captiuita

uideor[um] quinquaginta milia
 homin[um] de eis ad m[an]strandum
 templi regredi fecit aq[ui]
 bus t[em]p[or]e p[ri]ma cepta funda
 m[en]ta & altare constructum
 inuentantibus aut hostib[us]
 nequaquam p[ro]gredi edifica
 do valuerunt. dilatun
 q[ui] opus est usq[ue] ad darid
 p[er] idem t[em]p[or]e etia illa gesta
 sunt que q[ui] p[ro]p[ri]a sunt mili
 bro iudith que sane m[en]ta
 none septuaginta uidei no[n] re
 cepisse dicuntur. **¶**
Sub dauid ergo rege per
 p[ro]p[ri]as impletis septuaginta
 annis q[ui] serenas p[ro]p[ri]a p[er]
 dixit reddita e[st] iudeis so
 luta captiuitate libertas
 regnante romanos sep
 timo rege tarquino quod
 pulso etia ip[s]i a regu ip[s]os
 d[omi]naco[n]e lib[er]i esse cepunt
 usq[ue] ad hoc t[em]p[or]e p[ro]p[ri]as ha
 buit p[ro]p[ri]us q[ui] t[em]p[or]e m[en]ta
 ti fuerit paucos & apud
 uideos & apud nos cano
 ca septuaginta retinetur de
 quibus me aliq[ui] posturum
 esse p[ro]misi in hoc libro cu[m]
 claudere sup[er]iore quod ia
 uideos esse faciend[um] t[em]p[or]e
 igit[ur] cor[um] ut possim[us] ad
 uertere in anteriora paululu[m]

recurramus sequitur **V** **V** **V** **V**
incipite libri osee prophete qui
primus in duodecim ponitur
ita scriptum est verbum domini quod
fuit ad osee in diebus io
sie et ioatham et achas et eze
chias regum iuda Amos quo
que osee regis tempore prophetasse se
scribit. addit etiam roboam
regem israel qui per octidies
fuit nec non osaias filius
amos sue supra dei prophete
sue quod magis prohibetur al
tius qui non prophetam eodem nomine
vocabatur eisdem regibus qua
tuor quos posuit osee in ca
pite libri sui posuit quorum
diebus se prophetasse perloquitur
quod etiam eadem sue prophete
cia commemorat tempora post
diebus osee etiam tres qui se
cuntur reges nominat quos
osee nominavit ioatham et
achas et ezechiam hoc sunt
de tempore simul prophetasse de eos
libris inveniuntur hoc adiungi
tur Jonas eodem asya rege
regnante et ioel cum iam
regnaret ioatham qui suc
cessit osee Et istos prophetas
duorum tempora inveniunt non
in eorum libris inveniunt po
tius qui de suis diebus ta
cent. Tendantur autem hi dies

ante latinos pro ea sim
supiore auctentio usque ad
regem romulum iaque roma
num uel eadem usque ad re
gis primordia successores
eius nunc pompilius Eze
chias quippe rex iuda eo
usque regnavit ac per hoc
per ea tempora isti uelut fontes
prophete patet eruperunt qui
regnum defecit assyriorum
cepitque romanorum ut sit
que admodum regis assyriorum
primo tempore contigit abraham
cui promissiones apertissi
me sicut meus semine
benedictionis omni genti
ita accidentalibus babulo
nis cordis qua fiat ut per
impante moriturus ve
turus in quo implerentur
illa promissa ora prophetarum
non solum loquentium
verum etiam scribentium
mentis rei future testimon
soluerentur. Cum enim pro
phete iniqua fere de suis
sent populo israel eo quo
ibi reges esse ceperunt in
usum huius eorum fuerit in
gentium etiam aut scriptu
ra manifestus prophetia
condebatur que gentibus
quique prodesset tunc op

tebat mape qu condeba^r
 fect ciuitas que gentib⁹
 mparet sequitur **xxxviii**
Osee igitur pph^a quanto
 fmdius quid loquitur
 tanto opusius penetrat
 Sed aliquid inde sumendum
 est et hoc contra pmissioe
 ponendum et ait inquit
 in loco quo dictum e eis
 no pph^a meus uos voca
 bunt et ipi filij dei vni s^t
 testom⁹ pph^aum de voca
 tione populi gentium qui
 p^us no p^unebat ad deo
 cia apli no intelligunt
 et quia ipe quoq^{ue} pph^a
 pualit est in filijs abra
 he ac p^hor ite dicitur i
 isrl p^htea sequit^r et dicit
 et aggregabunt filij iuda
 et filij isrl in id ipm et po
 net sibi p^uapatu vnu et
 ascendent a terra hoc siue
 limq^{ue} ad huc exponere e
 loqui pph^aia obtundet^r
 sapor recolat^r in ille la
 pis angula⁹ et duo pie
 tes vnu⁹ quideis alter
 ex gentibus nome filio⁹
 iuda iste nome filio⁹ isrl
 eid^{em} vni p^uapatu suo in
 id ipm etiam intendentes
 et ascendentes agnoscat^r

atra istos aut carnaliter
 isrlitas qui nunc volunt
 crede in xpm postea cre
 dituros ad e filios eoru
 nam utiq^{ue} isti in sui loco
 moiendo insubunt idem
 pph^a testatur dicens em
 diebus multis sedebunt
 filij isrl sine rege sine p^u
 apo sine sacrificio sine al
 tari sine sacerdote sine
 manifestacionibus ems
 non videat nunc sic esse
 iudeos. s^{ed} quid ad ingit au
 diamus et postea ruez
 tentur inquit filij isrl et
 inquirat dnu deu suu et
 stupefcent in dno et in bonis
 eius in nouissimis dieb⁹
 Nichil e ista pph^a manifest
 tus qua dauid regis noie
 significatus intelligitur et
 quia s^uus est sicut dicit apl⁹
 de semine dauid secundum
 carne p^umittant iste
 pph^a et t^uo die r^usur^uat^r
 xpi futuraz sicut ea pph^a
 tica altitudine p^umittai
 oportebat ubi ait sana
 bit nos post biduum in die
 t^uo resurgem⁹ Sedm hoc
 em nobis dicit apl⁹ Si
 resurrexistis ad xpo que
 sussum⁹ se queite **xxxix**

Amos quoque de talibus
rebus sic prophetat. Pre-
para inquit te ut muo-
ceris tui. quia ecce ego
firmabo fundamentum et creabo spi-
ritum et amicum in hominibus
christi sui et alio loco indicat
illa inquit resurcitabo et ha-
beris oculum dauid quod cecidit
et reedificabo que ceciderunt
eius et destruxit eius reedifi-
cabo et resurcitabo eam sicut
dies seculi ita ut quod erat me-
reptum hominum et omnes gentes
in quibus invocatum est nomen
meum super eos dicit dominus facies

hec **xl**
scias propheta non est in libro
vix prophetas qui propterea dicitur
minores quia similes eorum bre-
ues sunt necesse quapropter qui
maiores deo vocantur quia
plura volunta considerant
de quibus est hic versus quod
propter eandem prophetiam ipsa sub
mago supra dictis duobus
versibus ergo in illa quod ac-
quit iniqua et iusta precepit
et propter populo mala futu-
ra predixit eorum de christo
et ecclesia hoc est de rege et
ea quae condidit civitatem
multo plura quam ceteri pro-
phetant ita ut a quibusda-

evangelista quoniam ipsa dicitur po-
tius sed propter rationem operis
et imitandi unum de multis
hic loco ponam pro persona quod
quippe dei patris loquens
ecce inquit intelligit puer
meus et exaltabitur et glori-
ficabitur valde quoniam ab
modum stupefient super
te multi ita gloria tua
ab hominibus ita mirabun-
t gentes multe super eum et
continebunt reges orbis sui
quoniam quibus non est inia-
tum de illo videbunt et qui
non audierunt intelligent
domine quibus credit auditui
meo et brachium domini cui re-
velatum est amicum ut
infans ut radix intra sci-
enti non est spes illi neque
gloria et videmus eum et non
habebat spem neque decorem
si spes eius sine honore
deficiens propter hominem
homo in plaga positus
et sciens ferre infirmitate
quoniam aversa est facies eius
in honoratus est nec in-
estimatus est hic pecca-
ta nostra portat et pro nobis
dolet et nos estimamus il-
lum esse in dolore et in pla-
ga et in afflictione christi

aut obsecratus est propter mi-
 quitates meas et infirma-
 tis est propter peccata mea. Eru-
 dicio pacis mee in eo. Suo-
 re eius sanati sumus omnes
 ut oves errant in homa a-
 nia sua mala erravit et
 dominus tradidit illum propter nos-
 tris propter quod afflictus
 est non aperuit os ut eius ad
 immolandum ductus est et
 ac ut agnus ante eum qui
 se tondet sine voce sic non
 aperuit os suum in humilita-
 te iudicii eius sublatum
 Genacum eius qui enarra-
 bit eum tolletur de tra-
 uita eius ab iniquitatibus
 populi ductus est ad mortem
 et dabo malignos pro sepul-
 tura eius et diuites pro
 morte eius quoniam iniquitate
 non fecit nec dolus in ore
 suo et dominus vult purgare eum
 de plaga si dederitis pro
 peccato auius vestris videbitis
 semen locum et dominus vult
 auferre adolorem animam
 eius ostendere illi lucem et
 formam intellectum iustificare
 iustum bene seruientem populi
 bus et peccata eorum ipse por-
 tauit propter te ipse heredita-
 bit plures et faciem dauid

spolia propter quod tradita est
 ad mortem anima eius et tunc
 in quos estimatus est ut
 ipse peccata multos portauit
 et propter peccata eorum traditus est
 et de christo iam uos de ec-
 clesia quod sequitur audia
 Iherusalem inquit stellis quoniam non
 panis eripe et clama quoniam
 non periturus quoniam multi filii
 deserte inquit quia eius que
 habebat unum dilata locum
 tentorii tui et palos caularum
 tuarum fige. Veli prope pro
 longa funiculu tuum et pa-
 los tuos confortata ad huc
 dextra et in sinistra partem
 extende et semen tuum herede-
 ditabit gentes et ciuitates
 desertas inhabitabis. Ne
 timeas quoniam confusa est
 quoniam confusione eternam
 obliuisceris et obprobrium vi-
 ditatis tue non eris memor
 quoniam dominus faciens te quoniam sab-
 baoth nomen eius et quoniam e-
 runt te ipse deus israel. Vni-
 uerse terre vocat et vni-
 uersa sunt patris et matris sunt
 exponenda nonnulla sed
 sufficere arbitror que ita sunt
 apta ut etiam inimici intel-
 ligere cogantur multi.

Istas ipse vpm in signu
ra ponet magni cuiusdam
montis hec loquitur Erit in o
uissimis diebus manifestus
mons dñi parus sup uertices
montium & exaltabitur super
colles et festinabit ad eum
plebs & ibunt gentes multe
& dicit Venite ascendamus
ad montem dñi & in domum
dei iacob & ostendit nobis
vias suas & ibimus in semitis
eius quoniam perdit locus & ubi
dñi de iherusalem & iudicabit inter
plebes multas & redarguet
gentes potentes usque ad lon
gum quoniam predictus iste ipse
& locus in quo natus est xpus
et tu inquit bethleem domus
effrata nequaquam minima es
ut sis in urbibus iuda quoniam
cum predictus dux ut in pñcipe
& egressus eius ab inicio &
ad diebus antiquis ipse da
bit eos usque ad tempus quo p
turicens perit & tres diebus
fres eius querent ad filios
isrl & stabit & uidebit & pas
cet gregem suum in uirtute
domini & in honore nominis
dñi dei sui erit quoniam nunc mag
nificabitur usque ad finem terre
omnes autem ipse da **xlj**

non tam sermo vpm qua
sua quada passione ipse
uit p fto apud quam si
eius mortem & rñe uoce
clamaret ut quid accepto
est ventre ul nmo die tñ
redditus nisi ut significa
ret vpm de pñro fñdo
in fñm die tercio redditum
Iohel omnia que ipse dat mult
tis uerbis quod pellet quoniam
ut que pñnent ad vpm
& ad ecclesiam dilucescant
vñm tñ quod etiam apli q
mōrauit qñ incongre
gatas ardentes spūs sūs
sicut apud pñmissus fuerat
desup venit nō pñmittat
Et erit inquit post hec
effundam desup meo super
omem carnem & ipse habet
filij vñ & filie vñ & se
mores vñ pompa pomp
mabit & iuvenes vñ
iuxta uidebunt Et quid
infernus meos & in anil
las meas in illis diebus
effundam desup meo **xlj**
Ores ipse denuntio
ab dias nam abacuc
nec sua tpa dicit ipse
nec macomas eius &
jeronim quoniam ipse dicit
nucuntur ab dias em

postus ē quid alius tunc
 dicitur pphāse avens tūc
 constat qd errorē negliget
 defendenti iacobis alienos
 existimo contigisse duos vō
 alios qm memoratos mōdi
 abus cronicoz quos habui
 mus non potui muenire
 in quia mōdi continet
 nec ipi op pteant anobis

Ibidem quatu adsp
 tunc eius attinet om
 breuissim pphāz aduipis v
 dūmcam legit gente s esau
 ad duobus gemis filijs ysa
 ac nepotibus abrahe ma
 iois illius repbat qd oero
 si vdmcam locutionis quo
 intelligit apte totū acti
 piamus positam esse pro
 gentibus pessim de vpo
 agnosce quod ait mō ceta
 in monte aut spon erit sa
 lus & cū sūm & paulo post
 in fine ipius pphāe & as
 cendent inquit resalvati
 omonte spon ut defendat
 monte esau. et cū dno
 regmū apparet quippe id
 ē qpletm tū resalvati
 omonte spon. dūdea
 ardentes in vpm q pa
 pue agnoscat apli ascen
 dent ut defendent monte

esau et nō defendent nisi p
 ewangelij predicationē sal
 uos faciendo eos qm nō de
 nit & enueretur de pte te
 nebras & hūfferent in igne
 dei quod quiter oppressit ad
 seruo & cū dno regmū apōs
 spon uideam significat ubi
 futura predicta ē salus &
 sūm quod ē xpūs ihesus
 apōs uos esau vdmcam ē
 p quā significata ē ecclia
 genai quā defendent sū
 apōsū resalvati de monte
 spon ut esset dno regmū hoc
 obscurū ait antequā fiet
 sū sūm quib nō fidelis ag
 noscat sequit vlv

Nam uos pphā ymmo
 pullum deus extimabo
 inquit sculptilia & cōflantia
 ponā sepultura tua quia ce
 te uoloces sup montes pe
 des ewangelisantis & am
 nantis pace celebra uida
 dies festos duos reddē vo
 ta tua quia iā nō addicent
 ultra & hūscat in vetusta
 tem Consummatū ē consup
 tum est ablatū est ascen
 dit qm insufflat in faciem
 tuā enipiens te tribula
 tione eris ascendit ab
 inferis & insufflauit in

faciem inde hoc ē iudeos
discipulos spm sū recolit
qui meminit eum ad nouum
em testamentum p̄m̄c̄ quos
dies festina sp̄nalit̄ in noua
ut in vetustatem insire nō
possint p̄ore p̄ eum cor
mūto sculptilia & cōflabilia
& ydola deos falsos & obli
uionem tamquam sepulture tra
sita non uitent & hanc et
in hac re p̄phetia q̄pleta ē
agnostum *xlvi*

Abauc de quo alio q̄ de
xpi aduentu qui futurū
fuerat intelligit dicit et
respondit dñs dicit ad me
scribe visum ap̄m̄ in libro
ut assequatur qm̄ legit ea
quia ad huc usq̄ ad t̄p̄e & oī
et̄ur in fine & nō in uicini
si t̄t̄dauit sustine eum quia
ueneris ueniet & nō in uicini
in orōne aut sua cū *xlvi*
canto cū m̄si dñs xpo dicit
dñe audiui audicionem tuā
& timui dñe consideravi o
pa tua & cōpauī Quid enim
hoc ē nisi p̄cognite noue ac
repentine salutis hōm̄ messa
bilis admiratio In medio du
m̄ aialū cognosceis Quid
est nisi aut in medio mōsū
& helye cū eo in monte smoci

nantiū dñy appingunt
anm̄ cognosceis in aduen
tu t̄p̄is ostendis nec cōpe
nendum est In eo dñy cō
turbata fuit anima mea
in ira m̄ie m̄cor eis quid
est nisi q̄ iudeos in se t̄ssi
guraunt quos gentis fuit
qui cū magna ira turbati
crucifigeret xpm̄ ille m̄
m̄cor dicit p̄at̄ ignosce u
lis quia nesciunt quid faci
unt deus de thesauris ve
met & sūis demonte umbr
so et condensō q̄ sic dñs ē
de thesauris ueniet alij in
ptati s̄t a baustro ut affric
p̄ quos significatur meri
dies & feruor caritatis et
splendor ueritatis a monte
uicō umbrōsū & q̄desim
quāuis multis modis int
ligi possit libentius acce
p̄m̄ scripturā altitudie
dñas quibus p̄phatib̄ et
agulta illi quippe umbr
sa atq̄ condensā sunt q̄
mentem quēntis oer̄te
aut p̄de aut uenit cū ibi
enim qm̄ intelligit in uen
operuit celos uirtus eius
& laudis eius plena est
Ita quid est nisi quod in
p̄b̄ etiam dicit Exaltat

sup celos deus ⁊ sup omes
terra gloria tua splendore
eius ut lumen est quid est
nisi fama eius credentes il
lucet forma ⁊ manibus
eius sunt. quid est nisi tro
pheum crucis ⁊ posuit cari
tate firma fortitudinis sue
net exponendum est ante fa
ciem eius ibimus ⁊ pro
dict in campu post pedes
eius quid est nisi quod antea
qua sit veniret p̄m̄ia
tus est ⁊ postea quod hinc r
uersus est p̄m̄iatuſ. Et
hic ⁊ fra meta ē ad creden
dum respicit et thabuerit
gentes. hoc ē miseris est
et fecit iplos penitentes
Contriti sūt motes violen
tia hoc est in facientibus
maculis elatores contrita
est supbia defluerunt
colles etnales hoc ē simili
ati sunt ad h̄p̄ ut eligen
meter in ingressus eternos
eius pro laboribus in di
hoc est non sine mercede
eternitatis labore culta
tis respici Thabernacula
ethiopi opuscent et
thabernacula tra madian
hoc ē gentes repete pe
ccate micio mirabilium

tuos etiam que non sunt
in mure rōno erit in iplo
xpiano Nunquid in istis
sacris tuis aut in mai in
dignatio tua hoc ideo dicit
est quia venit nō ut iudi
cet munda sicut saluet mū
dus p̄ ipm om̄i ascendes
sup equos tuos ⁊ equitatio
tua salus. hoc ē eion tu
portabit te qui requiritur
ate ⁊ eion tui salus est quod
credut nite intendentes
arui tui sup sceptrā dicit
dus hoc est comminabis in
diuū tui etiam regibus tie
fluminibus stendetur tra q̄
est in fluentibus sinom̄b̄
predicandum te apientur
deū ad cōfiteendum hom̄
corda quibus ē dictum Bon
dite corda ura ⁊ nō uestime
ta quid est uidebunt te
⁊ dolebunt ip̄s nisi ut lugeo
sunt b̄n̄ quid ē dissens
aquis m̄cessu in diuulatio
m̄cis qui te usquequaq̄
amiciant hac atq̄ hac diss
quis flucta doctrine quid
est dedit abyssus vocem
sua an p̄fmeditas cordis
quam quid ei uidet⁹ app̄sit
altitudo fantasie sue ta
q̄ versus sup ois est co

positio altitudo enim est ab
vultu eius aut ait fantasie
sue subaudiendum est uocem
dedit hoc est quod dominus
quid ei uidetur compressit
fantasia sua quippe in se est
qua non tenuit non opuit
confitendo eructauit ele
uatus est sol et luna stetit
in ordine suo hoc est ascendit
spiritus in celum et ordinata est
eclesia sub regno suo In luce
iacula tua ibunt et non in oc
cultum sed in manifestum tua
uerba mittentur In plenitu
dine chororum coram armorum
tuorum subaudiendum est iacula
tua ibunt dicit enim sub or
dine uobis in tenebris dicit
in luce In comminatione in ora
bis terram et in commando sim
liabis homines et in furore
deiciet gentes quoniam eos qui
se exaltant vindicando col
lides Existi in salutem populi tui
ut saluos facias spiritus tuos
acquisita in capita inimicorum
mortem Nichil hoc appone
dum est Exaltasti uincula
usque ad collum Et bona hic
putant intelligi uincula sapie
ut mirantur pedes in coe
des eius et collum in terrorem
eius porradisti in stuporem
mentis subaudiendum uincula

Exaltasti enim bona perdidisti
mala de quibus ei dicitur
dimidisti uincula mea et ho
m in stuporem mentis et mi
rabilius capita potentium
monebuntur in ea In eas
admiratione adapiunt me
sub suos sicut edens pauper
abscondit potentis enim quid
iudeorum ueniebat ad domum
fra cuius et uerba mirati et
eximientes panem doctrine in
ducabat abscondit propter me
iudeorum sicut eos prodit et
uincit Et in missis in mare ege
tuos turbantes aquas in
tas que nichil aliud sunt
qua populi multitudine enim alii
in ore quiescent alii fi
rore persequent nisi omnes tur
barentur ob suam et operam
venter meus ab ore orationis
labios meos et introiit
terrorem in ossa mea et sub
tus me turbata est habitatio
mea Intendit in ea que di
cebat et ipsa sua oratione est
perterritus quia propheta fin
debat et in qua futura rez
nebat Turbatus enim populus
multis uidit imminentes
Ecce tribulationes quoniam
et se mebrum eius agnouit
atque ait Requiescam in
die tribulationis tamquam

ad eos p̄m̄es qm̄ st̄ spe gau
dentes in tribulacōe patientes
vt ascendam inquit ad p̄lm̄
p̄gnacōis mee. Recedens uti
q̄ app̄lo maligno carnalis
cogitacōis sue nō p̄gnā
tem in hac terra nō sup̄na
p̄riā requirere. Et in finis in
quit nō afferūt fructus et nō
erūt uanitates in v̄m̄is
agentium opus olivae et ca
pi non faciunt escam. De se
tenūt abesta oves et nō sup̄
sunt n̄p̄p̄ibus boues vidit
eam gentem que xpm̄ sicut
om̄sura ubertate copias
p̄nalū p̄ditura quas p̄tre
fecunditate m̄ae p̄phet̄o si
guarunt. Et quia nam dei ta
tem p̄p̄tea passa est illa gens
quia ignorans dei iusticiā
suam voluit cōstituerē iste
genio. Ego autē inquit in
dño q̄ultabo gaudebo in
deo salutari meo. Dñs deus
meus virtus mea statuit
pedes meos in q̄sm̄atione
sup̄ q̄ celsa im̄ponet me ut
uita in canticō eius. Illos
canticō de quo similia quēda
dicit̄ m̄p̄s. Statuit supra
petras pedes meos et dirēp
it gressus meos et in̄misit
in os meū canticū novū v̄mp̄
m̄ deo m̄o. Ipse ergo uicit
in canticō deum qui placet

in quib̄ laude non sua ut q̄
gloriat̄ m̄dño gloriatur. q̄
tuis aut̄ m̄dñi videtur qui
dam codices h̄re. Gaudebo
in deo ih̄u meo quā h̄o qm̄
uolentes id latine ponere
nomē ip̄m̄ nō posuerunt
quod ē nobis am̄lacus et
dulcius nominare. **Jeremias**
Jeremias p̄ph̄a de maiorib̄
est sicut ysaas nō de m̄o
rib̄ sicut ceteri de quorū
p̄p̄tis nō nulla iam p̄p̄a
p̄phetavit aut regnate so
ra in ierlm̄ et apud roma
nos antiochiaz iam p̄
p̄m̄uate captivitate
iudeos. Tetendit autem
p̄ph̄am usq̄ ad q̄ntum mē
sem captivitatis s̄ in eis
l̄ris m̄uenit. O p̄ph̄omas
aut̄ v̄m̄s de m̄o oib̄ ad
m̄git̄ ei. Nam et ip̄e m̄die
bus Josie p̄phetasse se dicit
s̄ quousq̄ nō dicit p̄phetavit
ergo Jeremias non solum
antiochiaz v̄m̄ et alaz tar
q̄m̄ij p̄n̄si t̄p̄ibus quem
romani habuere q̄ntum
regem ip̄se in eū qm̄ illa
captivitas f̄ra ē regnac
iam cepit p̄phetans ergo
de xpo Jeremias. Sp̄us
inquit n̄r̄ dñs xpus cap
tus ē in p̄n̄s p̄n̄s in i

Sic breuit ostendens qd dñy
inm ihm xpm z passum e
p nobis qtem alio loco hic
deus meus inquit z nō est
mabitur alt' adēu q' inuit
omem uiam prudencie z
dedit eam iacob puco suo
ist' dilectio suo post hec in
terris uisus e z cu homibz
quez salus est / hoc testimo
niū quid nō sermone sed
scribe eius attribuit qui
uocabat' bazuth f' iemie
celebratus habetur Rur
sus idem ppha de xpo ecce
dies inquit dies uenit dñs
z suscitabo dauid rex
men iustu z regnabit rex
z sapiens erit z faciet iu
diciū iusticia mtra m die
bus illis saluabit iuda z isrl
habitabit confident et hec
est nome quod uocabunt
eum dñs iustus m ede uo
catione etia genai que
fiat futua et eam int im
pletam cernim' sic locutus
e dñs deus meus z refugiu
meū in die malos ad te ge
tes ueniet ab actino t're z
dicent vere mendacia co
luerunt p'res nri z simula

chra z non e meis utilit'z
quia uero nō erat cū agni
turi iudei agnibus emy et
ocidi oportebat sic idem
ppha significat Braue
cor p omnia z ho est et qd
agnoscat cū hmo etiam
est illud quod in libro sep
timo decimo posui de tes
tamento nouo cūq e medi
tor vpus ipse quippe Je
re mias ait Ecce dies ue
niut dicit dñs z q' summa
bo sup domū iacob testa
mentu nouu z cetera q
ibi leguntur *vi v m*
Prophete aut pphie q
am ieremia ppheta
bat hec p'dicta de xpo
interm pona Expecta
me dicit dñs in die re
surreccōis mee in futuris
quia iudiciū meū ut con
gregem gentes z colli
gam regna Et dñm horri
bilis inquit dñs sup eos
z pot' mabo omes deos
t're z adorabit eum vir
de loco suo omis insule
genai z paulo post Tat
inquit insuetā in p'plo
lingua z p'gemēs eius
ut mudet omis nōme

dñi et seruent ei sub iugo
 vno In illo die nō q̄simideis
 xomibus adnuentionibz
 tuis quas impie egisti in
 me quia tūc auferam ab
 te prauitates in iure tue
 etiam nō adiciēs ut mag
 nificēs sup nōmē sanctū
 meū et subrelinquā mte
 pplm mansuetū et hūmle
 et vebunt anōmē dñi q̄
 reliqui fuerint istē. hec est
 reliquie de quibz alibi
 pphetat quod aplūs etiā
 cōmēorat si sūt mīs filioz
 istī sicut harena mārē re
 liquie saluē sient. hec q̄
 pe in xpm illius gentis
 reliquie crediderunt. *Ab*
 in ipsa porro babilone
 captiuitate p̄mīs pphāuc
 rit daniel et ezechiel ali
 q̄ duo pphīs maioribus
 quoz daniel etiā t̄pūs
 quo venturus fuit xpūs
 aut passurus nūo defini
 uit annoz quod longum
 est computando mārē et
 ab alijs factitū est ante
 nos de p̄tate uco et q̄ etiā
 sic locutus est. Videbam
 inquit in visione noctis et
 ecce cū nubibus celi filius
 hominis venerat et usq̄

ad vetustū diē puenit
 et in q̄spā eius p̄latus
 est et ipi datus ē p̄ncipatū
 et honor et regnū tōmē
 ppli tribus et ligūe ipi ser
 uent p̄tās eius p̄tās p̄pe
 tua que nō t̄p̄bit et reg
 nū eius nō cōrumpet̄r
Ezechiel quoq̄ mōē
 pphico p̄ dāuid xpm
 signas quia carne de da
 uid semine assumpsit p̄
 quā formā sūi quā scūb
 ē homo etiā sūus dei dīa
 idē filius dei. Sic em̄ pro
 pphetando p̄m̄nat op̄s
 dei p̄ns et suscitabo in
 quit sup p̄cora mea pas
 torem vnu qm pascat ea
 seruū meū dāuid et ip̄e pas
 cet ea et ip̄e cū hīs m̄pas
 tore ego aut ero eis in dēu
 et sūus meus dāuid p̄ncip̄s
 in medio eoz ego dñs lo
 cutus sūm et alio loco
 Et rō inquit vnus cū oibz
 m̄pans et nō erūt ultra
 dūc q̄etes nec diuidēt
 amplius in duo reḡ necq̄
 polluent̄ ultra in ydolīs
 suis et ab horāciōnibus suis
 et mactis iniquitatibus
 suis et saluos eos faciam
 de vniuersis sc̄dibus suis
 in quibus peccauerūt et

mūdabo eos ⁊ erunt michi
pplūs ⁊ ego ero eis deus et
seruus meus dauid rex sup
eos ⁊ pastor unus erit om̃
eos sequit̃. **l**

Restant tres minores qui
p̃phauerūt in fine captiui
tatis aggeus ⁊ zacharias ⁊
malachias quos aggeus
xp̃m ⁊ ecclesiam hac ap̃tus
breuitate p̃phetat. Hec dicit
dñs operatum ad huc vni
modicu est ⁊ ego quouero
celum ⁊ aridam ⁊ om̃es ge
tes mouebo ⁊ veniet desi
deratus oculis gentibus. Hec
p̃ph̃a partim completa iaz
terminatur p̃tim spatium in fi
ne complendam agouit em
celum angelos ⁊ s̃derum
testimonio qm̃ natus
est xp̃us agouit t̃ra ingenti
miraculo de ip̃so virginis
p̃ti agouit aq̃e ⁊ aridam
ai ⁊ in insulis ⁊ in toto urbe
xp̃us am̃ciat ita moueri
om̃es videmus ad fidem. Iaz
vero quod sequitur et ve
nit desideratus oculis ge
tibus denouissimo eius co
pectatur aduentu ut em̃
esset desideratus expectati
bus p̃us oportuit eid̃ dilati
esse ardentibus. **l**

Zacharias de xp̃o ⁊ ecclesia

Exulta inquit ualde filia sy
on uibila filia iherusalem exerce
tuus veniet tibi iustus et
saluator ip̃e paup̃ ⁊ ascen
dens sup̃ asina ⁊ sup̃ pullu
filii asine ⁊ p̃tas eius a
mai usq̃ ad m̃ae ⁊ affluibit
usq̃ ad fines terre. Hec qm̃
f̃m̃ sit ut dñs xp̃us in b̃m̃
m̃cto h̃m̃q̃ qm̃ utetur
in eum̃ legitur ubi ⁊ hec
p̃ph̃a com̃orat̃ ap̃te qm̃
illi loco suffice visum alio
loco ad ip̃m in sp̃u p̃ph̃e lo
ques de remissione peccat̃
peius p̃agney. Tu quoq̃
in p̃agme testamenti tu
em̃issi vinctos tuos de la
tu in quo nō est aqua ⁊ m̃d̃
p̃h̃uc lacu uelit intelligi
possunt diuersa sent̃ia et
secundu ṽtam fidem michi
in uidetur non eo significā
melius nisi h̃mane m̃scie
p̃funditate p̃ca quoda
⁊ scilicet ubi nō sunt f̃ucta
iusticie s̃ m̃q̃tatis lutu
de hoc quippe lacu etia
m̃p̃s dicitur. Et adubit
me de lacu miserie ⁊ de
luto limi. **l**

Malachias p̃ph̃as etia
quā p̃ xp̃m certumq̃
p̃pagatam iudeis ap̃issime

dicit persona dei non e michi
 voluntas tuob & minus no
 suspiciat de manu vna ab
 ortu em solis usq ad occasum
 magni nome meū ingentibz
 & in omi loco sacrificabitur
 & offeret nom meo oblacio
 munda qā magni nome
 meū ingentibus dī domini
 hoc sacrificiū p sacerdotū
 xpi secundū ordmē mel
 chisedech cū t omi loco a so
 lis ortu usq ad occasum deo
 uideamz offerri sacrificiū
 aut iudeos quibus dictū e
 vō est michi voluntas in vo
 bis nec accipiam munus
 de manibz vris cessasse ne
 gāc nō possunt quid ad huc
 expectant aliud vpm cū h
 quod pphetatū legunt & im
 pletū videt impleri nō po
 tuit nisi p xpm dicit em pau
 lo post de ipso persona dei
 testamētū meū cū cōmte
 pacis & dedi ei ut intmoe
 timet me & facie nomis
 mei reuertetur lō uelitat
 cāt in dē eius in pace dñi
 gens ambulabit mecum
 & multos queret ab iniqui
 tate qm labia sacerdotis
 custodiant scām & legem
 inquirēt qdē eius qm an
 gelus dñi omnipotēis est

angelus dictus xpus ihs
 sicut em sumus ppe forma
 serui in qua venit ad hoies
 sic angelus ppe cūm ho
 mī nūciatū est & angelus
 nūcius de ipso quippe itē
 dicit Ecce mittam ange
 lum meū & pspiciā viā
 ante facie mea subito
 ueniet intēplū suū dñs
 quē vos quātū & angelū
 testamēti quē vos vltis
 Ecce uenit dicit dñs omip
 & quis sustinebit diem in
 tuitus eius aut quis pre
 siet in aspē eius hoc lo
 cū p mū & secundū vpo
 aduentū p nūciatū p m
 sz de quo ait Et subito ue
 nit intēplū suū i m
 carne sua de qua dī mēu
 Soluite templū hoc et
 in triūo resuscitabo illud
 Secūdu uō ubi ait Ecce
 venit dicit dñs omip &
 quis sustinebit diem intui
 tus eius aut quis assistet
 in aspē eius & aut dicit
 dñs quē uos vltis signifi
 cavit utiqz etia iudeos sū
 pphras quas legunt & m
 quere & velle & multa eoz
 quē quesierūt & voluerūt
 venisse nō agnouerūt &
 & cetera in cordibus suis

precedentibus multis suis
et sane hic notat testame-
tu uel scriptura ubi ait testa-
mentum meum erat cum eo
uel hic ubi cum dixit ange-
lum testamenti nomen pro-
cul dubio testamentum de-
bemus accipere ubi sempiterna
non vetus ubi temporalia sunt per-
missa que promagno habentes
plurimi infirmi et deo uero
talium rerum mercede seruien-
tes qui uident eum impios
hunc deum turbant propterea idem
propheta ut nomen testamenti et
habundantiam que non dabit
nisi bonis distinguet a ve-
teris terna felicitate que
plerumque datur et malis in-
grauastis inquit super me
uerba tua dicit dominus et dixit
In quo detrahimus de te dix-
it istis uanum est omnis qui ser-
uit deo et quid plus custodimus
obseruantes eum et quia am-
bulamus supplicantes ante
faciem domini sui omnipotentis
et misericorditer nos blasphemamus alie-
nos et reedificant omnes qui
faciunt iniqua aduersari
sunt deo et salui facti sunt hec
oblocuti sunt qui timebant
dominum unusquisque ad proximum
suum et amaduere dicit dominus et
audiuit et scripsit librum memorie

in conspectu suo eis qui time-
rent dominum et reuerent nomen eius
Iste libro significatur est
testamentum nouum quod dicitur
quod sequitur audiamus et
erunt michi dicit dominus omni-
potens que ego facio in con-
spiratione et eligam eos sicut
elegit homo filium suum serui-
entem sibi et querentem et ui-
debitis me in iustis et in iustis
et inter seruientes deo et non
seruientes qui ecce dies ue-
nit ardens sicut cinis
et cremabit eos et erunt
omnes alienigenae et omnes
facientes iniquitatem sti-
pula et incendit illos dies
qui aduenit dicit dominus omnipotens
et non derelinquet eos
radix neque sarmentum
erectum uobis timentibus
nomen meum solius iusticie et
sanctas imperis eius et
probitis et consultabitis ut
vituli et uinculis resolu-
et coalecabit iniquos
et erit cum sub pedibus
vris in die in quo ego facio
dicit dominus omnipotens hic est
qui dicitur dies iudicii de
quo suo loco si deus vo-
luit loquemur uberius
sequitur luy

Post hos tres prophetas ag-
gemini factantur malacia
p. idem quibus liberatio est p. p.
de Babylonia servitute p. p.
et cetera esdras et cetera magis res
gestas septem est habitus qua
p. p. sicut est et liber qui appel-
latur hester augres gesta
in laudem dei non longe
ab his temporibus invenitur
nisi forte esdras in eo v. m.
p. p. h. m. intelligendus est
quod inter quosdam iuvenes
orta quoniam que amper valet
in rebus aut reges unus
dixisset alii unum tertius
malice que plerumque regibus
imparet idem in tertius
uentate super omnia demora
uit esse victrice consulto
aut eia v. m. esse quod nos
omni uelutatem ab hoc tempore
apud iudeos restituta te-
plo non reges sed principes
fuerunt usque ad aristobolum
quorum supputatio tempus non
in scriptis sed que appella-
tur canonicis si in aliis inue-
nitur in quibus sunt et ma-
chabeorum libri si non iudei
sed ecclesia pro canonicis
habet propter quorundam mirum
passiones vehementes atque
mirabiles quod antequam christus

venisset maxime usque ad
mortem pro dei lege certa-
rit et mala gravissima atque
horribilia protulerunt
Tempore igitur prophetarum moris
quod in scripta adnota-
tiam omni generum puerum
et multo magis post eos sunt
plures generum quoniam hoc etiam
nomen vocaretur quod
cepit a samio pythagora
qui eo tempore quo iudeos est
soluta captivitas cepit
doctrinam atque cognoscere
multo magis ergo ceteri plures
post prophetas fuisse reperiuntur
nam ipse socrates atque
mens magister omni tempore
maxime claruerunt tenebris
in ea parte que moralis vel
activa dicitur principatum
post esdras melchioras
invenit non multo post
plato natus est quoniam lon-
ge ceteros socratis disci-
pulos antecedit et ceteris
si addamus etiam superiores
qui non dum plures vocabantur
septem sapientes ac deinde
philosophos quoniam caeteri succes-
serunt in persequenda na-
tura res studium eius in
causa anaximandri scilicet
anaximene et anaxa-
goram aliosque nonnullos

antequa pythagoras plm
sepmo pfectur nec illi pphas
mos vniuersis tpibus anti
quitate pcedunt qn quid ta
les postqua ceti fuerunt
regnante romulo ennuisse
fertur qn defontibus isrl m
eis libris que toto urbe flumine
erupit soli igit illi pphas
iude theologi poete orphe
us limus muscus et si quis
alius apud grecos fuit hys
pphas hebreis quoz septa
in auctoritate habemus annus
reputat poret Sed nec illi
vni theologi nrm moysen
qm vni veni demum veraci
ter predicauit cuiusm sp
ta in auct canone pma st
tpe puenit at p hac ipm
ad grecos attinet magna lig
wa hie hmg seculi in mace
feruerit magis hnt sapia
sua unde iactet quo religio
ne nra ubi vera sapia est
pno supior saltem uideat
antiquior veni quod fates
est non quid in greca sed
in hebrais gentibus sicut
in egipto iam fuit ante
moysen nonnulla doctna
que illoz sapia dicitur
alioqn no spbm esse nli
libris sas moysen erudit
fuisse omi sapia egiptoz

Immutiqz qn ibi natus et
asilia pharaonis adoptat
atqz nutritus eaz libera
liter educatus est sed nec
sapia egiptoz sapiam p
phetaz mos tpe antec
de potuit oriquidz abra
ham ppha fuit orind autz
sapie potuit esse in egipte
antequa vsis qua mortu
am magna dea colenda
putarunt vsis porro mi
thi filia fuisse proditur q
pmus regnae cepit argum
qn abrahe iam nepotes
reputantur coeti **lo**
Tam uob si longe antiqui
ora repetam et ante illud
grande diluuium erat utiqz
noe piazam que pphas
quoz no t mto diuini di
quidupa arca qua fecit
et in qua cu suis euasit pro
phetia mos tpm fuit orind
enoch septimo ab adam
de omne et mcanoica epla
apli inde pphetasse dicat
quoz septa ut apud iudeos
et apud nos maucte non
essent mma fecit antiqui
tas ppe qua uidebantur
fuda esse suspecta ne pro
ferrentur falsa pro uerbis
deam et pferuntur queda
que ipsoz esse dicantur

ab eis qui pro suo sensu passim
quod volunt credunt. Et ea
cristus et nomina non recepit
non quod eorum hominum qui deo pla-
cuerunt reprobat. auctoritas
et quo ista esse non credantur
ipsos. Nec mirum uidei quod susp-
cita sunt que sub tante
antiquitatis nomine profere-
tur. quoniam in ipsa historia
regum uel regum ista que res
gestas continet de quibus eis
scriptura canonice ordinata
memorant. plura quibus non ex-
plicat. et in libris alijs dicitur
inueniri quos ipse scripsit
et alicubi eorum quoque ipsas
nomina non tacent. nec tamen
inueniunt in canone quem
recepit. ipsius dei omnis rei
fateor causa me latet. nisi quod
existimo etiam ipsos quibus
ea que maiore religionis
esse debent. sub utroque reuelat
alia sicut homines hystorici
diligentia alia sicut ipsas
inpiratione divina scribere po-
tuisse atque ita fuisse distric-
tas ut illa tamquam ipsi ista
uel tamquam deo per ipsos lo-
qui uideretur esse tribuenda
et sic illa pertineant ad uerita-
tem generationis hoc ad reli-
gionis auctoritatem in qua auctore
custodit. ea non propter quoniam
iam si qua etiam sub nomine

551.
reos ipsas scripta profertur
nec ad ipsam copiam sine va-
lent quoniam utrum eorum sint quorum
esse dicitur incertum est. et
ob hoc eis non habetur fides
maxime hijs in quibus eo-
rum contra fidem canonum con-
trarios quedam leguntur. igitur
quod ea profertur non esse atque
istorum.

Non itaque credendum est
quod nonnulli arbitrantur
hebream tamen linguam per illam
qui uocabatur heber. unde
hebreos uocabulum esse fuisse
seruata atque inde peruenisse
ad abraham hebreas autem
linguas alexandre cepisse que da-
ta est per moysen. sed potius
per illam successionem patrum
memorata lingua cum suis
libris custoditam. deinde mo-
yses in populo constituit qui de-
cendis linguis perissent postquam
domine legis illas linguas nos-
sent. hos appellat septuaginta
grammatos. ysaia quos qui
latine dici possunt linguas in-
ductores uel introductores
eo quod eas indicat et intro-
ducant. quodammodo disten-
tum ut in eis potius ipsos
quos docet. nulla igitur
gens de antiquitate sua
sue sapientie super preteritas
et ipsas res quibus divina

merat sapia ulla se vani-
tate iactavit quoniam nec egypti
mementur que solet falso
et maniter desuam doctri-
nam antiquitate gloriari
et naturaliterque sapia sua prius
etiam nostris tempore pervenisse
sapientiam. Neque enim quicquam
dicit audebit mirabilium dis-
ciplinarum eos putissimos
fuisse antequam litteras nosset
et antequam verbum eorum venisset
etiam ibi docuisset ipsa
per se cor mirabilis doc-
trina que appellata est sapia
quid erat nisi maxime as-
tronomia et scilicet quid aliud
talium disciplinarum nisi ad
excitanda ingenia quam
ad illuminandas vera sapia
mentes solet valere. Quare
quod attinet ad philosophum qui
se docere profitetur aliquid
unde fiant homines beati ar-
ca tempore mercurii que tunc
quidam vocaverunt in illis
litteris eiusmodi studia clare-
runt longe quidem ante sa-
pientes vel philosophos grecos
sed et post abraham et ysaac
et iacob et ioseph et minime
etiam post ipsum moysen eo
quippe tempore quo moyses
natus est fuisse reprobos
illis ille magnus astrolo-
gus ptolemaeus frater ma-
temis cuius mercurii ma-

ioris cuius nepos fuit tunc
quidam iste mercurius. **E**rgo
rustica itaque novissima
et presumptiva gazrunt quoniam
dam dicentes. Eoque egypti
tunc ratione soderi quod pre-
hendit amplius quam centum
annorum milia anni. Iuxta
enim libris istum numerum collegerunt
qui non multum ante
annorum duo milia litteras me-
gistra videri didicerunt.
Deon enim parvus auctor e-
st in historia varro qui hoc
prodidit quod aliter etiam
dicitur veritate non dissonantem
cum enim ab ipso primo homine
qui est appellatus adam non
sed annorum milia complerentur
quo non isti videndi potius
quam refellendi sunt quoniam de
spacio temporis iam diuersa et
sunt et explorata veritati tan-
quam a se invicem conantur.
Cum enim melius narrati
perita credimus quam quoniam et
futura prodicit que per nunc
iam videmus. Nam et ipse
inter se historicos dissonan-
cia copiam nobis prebet ut
potius credere debeamus quoniam
dicit quam tenere non
improbat historicis. Porro
autem cunctis multis civitatibus
diffusi atque prius ad se
sunt homines doctissimos quorum

contempnenda videat' aut
tollas inter se de rebus ges
tis & abetatis me memoria
remotissimis discrepantes
cu poaus recte debeant
no inueniuntur. Nos vero
myre religionis historia
fulti aucte dma quid quid
a respit no dubitamus
esse falsissimum quolibet se
habent ceta in seculis
que seu uera seu falsa
int nichil moueri afferunt
quo recte beate qd uiam?

Et aut iam cogn? **Ro**
omittamus hystorie ipi
pau aquibus ad ista pgressi
sunt qui no uidentur la
borasse in studiis nisi ut in
ueniret qd utend' esset. Atq
modat' ad beatitudinem ca
pessendam aut dissensum
t amgris & supuli & inter
e condiscipuli nisi quia ut
homines suauis sensibus
suauis uocibus ista que
erant ubi quib' esse potuit
studium gl'andi quo quisq
ilio sapientior & auior
ut cupit nec sine quodam
id dais aliene s' su dor
natis & opinionibus inuen
oz hi ut no nullos id cet
limos cet' fuisse opada
quos apud doctores uel

discendi p'prie ueritatis a
mior abruptit ut p'certa
ret qua ueritate putaret
sue illa esset sue no esset
quid agit aut qd ut qua
ad beatitudinem pueniatur
suana se p'p'it infeli
citas s' dma no dnat aut
tollas edemq auctores
mi inqmbus no frustra
sacros litteras p'guntur et
timat' eandem absit ut
inter se aliqua ratione dissen
sant. Unde ne i meito
cu illa scribent eis dmi
ut p'cos loqui no paua
in scolis atq' gymnasiis li
terisq' disputacionib' &
gramm' s' in omib' agr
atq' in libris cu doctis &
indoctis tot tantiq' ppli
crediderint. Ipsi sane
pauci esse dubitauerunt
homilitudine uideret
quod religione eare esse
oportet. Acc' hi ita pauci
ut cet' no sit miranda
consensio neq' multine
physic' qui labor' orat
trano suor' in menta dog
multu reliquit facile qd
inuenit in quos amara
que sensu quicquid ostendit
hoc ops longum est.

moni
meto

Quibus autem scire cuiuslibet
auctor sit est in hac de
morum la ciuitate approba-
tus ut ceteri improbarent
qui diuisa et aduersa sen-
serunt. Romae apud attie-
nas et epyanas clarebat
assentes res humanas ad
deorum curam non pertinere ut
stoici qui contra sentie-
tes eas regi atque muniri
debent adiutoribus atque tu-
toribus disputabantur.
In minorum miranapago-
ras reus fuit qui sole
dixit esse lapidem arde-
tem negans utique deum
cum in eadem ciuitate gloria
floruit epyanus inuit
quod securus non solem solu-
um ullum sed et deum esse
non credens sed nec ratione
nec ullum deorum omnino ha-
bitare in mundo contendens
adque preces hominum suppli-
cationes quod perueniant
Romae ibi aristippus in
voluptate corporis summum
hominem proponens ibi antiste-
nes in virtute animi potius
hominem fieri bene assueverat
duo philosophi nobiles et ambo
sordati in tam diuersis
atque inter se contrariis

similibus inter similes loca-
tes quorum etiam ille fugien-
dam istam administrandam
sapienti dicebat esse rem
publicam ad suam quique
sectam sectandam discipu-
los congregabat. Xenon
palam in conspectu et no-
tissima in gymnasiis in ora-
uel in locis publicis ac-
uatibus casualiter pro sua
quique opinione certabat
alii assentes vni alii inimi-
biles. Indos ipse autem vni
alii ortu esse alii manu in-
fere alii intuitus alii semper
futurum alii metem diuina alii
fortitudo et casibus agi alii
in mortales alii reuolui-
in bestias alii nequaquam
qui uero mortales alii in-
interire post corpus alii
vixisse etiam postea ut pa-
lulu vel diuinitas non tamen sensus
alii in corpore constituc-
tes sine boni alii in animi
alii in utroque alii omniscia
posita etiam bona ad animam
et corpus addentes alii
sensibus corporis per alium
semper alii putantes in
esse credendum habere et alii
per se inuicibiles dissen-
sus philosophorum quibus iniquum
ipsum qui senatus que

ptas ut dignitas publica
 mupie ciuitatis diuiduan
 das talias pbandas ac re
 apiendas alias mupban
 das repudiandasq. amant
 ac no passim sine ullo iudi
 cio confusosq. habuit in gre
 mo suo tot controuersias
 homi dissidentiu no de a
 gris 7 domibus ul quatu
 q. permaia rone s. de
 syis rebus quibus aut mi
 ere uiuitur aut bte ubi
 7 si aliqua ueta dicebat
 ead. licentia dicebantur
 7 falsa prsus ut no frustra
 talis ciuitas institutu uo
 cabulu babylonis acce
 pit Babylon quippe int
 pretat confusio quod nos
 iam dixisse meminimus
 nec inter dyaboli regis
 eius qua contrayis inter
 se uiuent. erroibus quos
 hinc misere uarieq. mupie
 tatis pitq. possidet. At
 uco gens illa ille pplus
 illa ciuitas illa res pu
 bluca illi isrlite quibus
 credita sut eloquia dei
 nullo mo pphas cu uois
 pphas parilitate licencie
 confiderut s. concedes
 inter se atq. i nullo disse
 nientes sacras lras uacces

ab eis agnoscebantur
 7 tenebantur auctores
 ipi eis erat pph. hoc est
 amatores sapie ipi sa
 pientes ipi theologi ipi
 pph. ipi doctores probi
 tatis atq. pietatis qui
 in q. sm illos sapiunt 7
 uiuit no sm homines sed
 secundu deu qui p eos lo
 cutos est sapiunt 7 dicit
 ubi s. phibitu est samle
 qui deus phibuit. Si dom
 e honora prem tui et
 uirem tua dms iussit
 Si dictu e no mectabois
 no homicidiu facies no
 furabois 7 cetera huiusoi
 no her ora humana sed
 dña oracula fiderunt
 erunt q. pph. quid int fal
 sa que opmati st. vñ uide
 potuerit laboriosis dis
 putatib. bus psuade mo
 liti st. q. mndum ytu se
 cet deus cuq. ipe punde
 tissim. adinistret de ho
 nestate uirtutum de
 amore patrie de fide a
 micitie de bonis opib.
 atq. omnibus admoreb.
 plos pmentibus reb.
 quibus nescietes ad
 qua fuerit 7 quo nam

modo essent ista omnia
resenda pphctis hoc est
dinus vobis quibus
p homines in illa civitate
ipso commendata sunt no ar
gumetacionu coctacionibz
mactata ut no homines i
genu s dei homines contem
ne forim dact qui illa
agnosceret sequi **lv**
Ras pates hris eiaz
vnius ptolomeorum
regu egypti nosse studuit
7 hre no ita post quina
cedomibz qera magis qg
notatus est mirificetissi
ma minceqz dunturiaz
potencia qua asham ym
uezsam ymo pene totum
urbem p hui in armis p
hmi hrene subegit qm
inter cetera oientis regna
eiaz iudeam ingressus
obtinuit co moethio com
tens illius ai regni illud
amplissimu non pacifice
inter se possessum dimis
sent ul potius dissiparet
bellis omnia vastatun
ptolomeus reges hre
egyptus quoz pmius sa
gi filius multos quonda
captivos in egyptum mis
tulit hui aut succedens

alius ptolomeus qui est
appellatus philadelphus
omnes quos ille adduxerat
subiugatos liberos redire
permisit Insup 7 dona re
gia in templu dmi misit
7 octuaginta ab eleazar tu
pontifice dai sibi septuaginta
quas p fco audierat sa
ma predicante dinas h
concupiscat hre in babil
theca qua nobilissimar
fecerat has ei cu idem po
h fco misisset hebreas p
ale eia mit ptes postula
uit 7 dati sunt septuaginta
duo de singulis duodecim
tribubz sem homines lig
ue utriusqz doctissimi he
brei s7 atqz grece quoru
miseratio ut septuaginta
vocetur iam obtinuit
consuetudo Traditur sa
ne ta mirabilem ac stu
pendum planu qz dmi
in eoz uerbis fuisse con
sensum ut cu ad hoc opus
sepatim singuli sederunt
ita em eoz fidem ptolo
meo placuit explorare
in illo uerbo quid significet
ad hunc valet ml in ue
roz ordine alt ab alto
discrepat s tamqz unus

qui est interpretis esset ita quod omnes
 interpretati sunt ymum erat qui
 reuera spiritus erat ymus in
 omnibus et ideo tam mirabile
 dei munus accepit ut
 illas septuaginta non tamquam
 humanae sed sicut erat tamquam
 divinae etiam isto modo quod
 menderet auctoritas re
 futurus quibus gentibus per
 futura quod iam iam iudeis
 fiam. nam cum fuerint et
 illi interpretes qui ex he
 breica lingua ingreffi sunt
 illa eloquia transulerunt
 iuxta summiacum theodora non
 iuxta etiam illa est interpretatio
 cuius auctor non apparet et
 hoc sine nomine interpretis
 iuxta condicio nuncupatur
 ante hunc que septuaginta et tamquam
 sola esset sic recepit ecclesia
 atque utitur greci ipsi christiani
 uerum plerique uerum alia sic
 aliqua ignorat et hoc sep
 tuaginta interpretatio est
 in latina lingua interpretatio
 et quod ecclesie latine tenet
 suam non desunt tepibus
 ueris per se secundum hominem doct
 um et uerum in lingua
 illius qui non ex greco sed
 ex hebreo in latinum eloquium
 a se ipso septuaginta querit
 et cum tam latinum laborem

quamuis iudei fateantur
 esse verace septuaginta
 uero interpretes in multis er
 rasse contendunt cum
 ecclesie christi tot hominum auctoritate
 ab eleazar archiepiscopo pontifice
 hoc tantum opus electus nei
 ne iudicat perferendum quia
 et si non in eis unus appa
 ruisset spiritus sine dubita
 tione diuus sed inter se
 uerba interpretationis
 sue septuaginta docti
 in ore hominum concussissent
 ut placuisset omnibus
 hoc manserit nullus eis
 unus interpretes debuit
 anteponi Cum uero factum
 in eis signum diuinitatis
 apparuit per se quisquis
 alius illa septuaginta
 ex hebreica lingua libet a
 liam linguam interpretes
 est uerum aut congruit
 illa septuaginta inter
 pretes aut si non congrui
 ludet altitudo ibi prophetica
 esse credenda est christus
 qui interpretes erat quia illa
 diuinitatem idem ipse erat
 interpretum septuaginta ueris quia
 illa interpretati sunt et
 per se et auctoritate diuina et
 aliud dicit potuit tamquam
 ipsa ille unus dixisset

quia utriusque iam spiritus
dicitur et hoc ipsum aliter
ut si non eadem uerba id
tamen sensus bene intellige
ribus dilucet et alii
quid promittit et aliquid
adde ut eorum ostendat
sunt non humanam fuisse
in illo opere subtiliter quia
uerbis debet interpretari
sed diuinam potius potestate
qui mentem replebat ut
philosophi nonnulli aut codices
grecos interpretationibus
septuaginta quod hebreis
codicibus emendandos
putarunt nec tamen ausi sunt
detrahere quod hebrei non ha
bebant et septuaginta
posuerunt si in hoc addide
runt que in hebreis in
uenta apud septuaginta
non erant ea quod signis
quibusdam in stellis mo
di sub ad capita eorum
uersum notauerunt quod
signa asinos uocant
illa uero que non sunt
hebrei sunt aut septua
ginta simul ad capita
uersum ceteris uerbu
lis sunt scribitur. in die
signauerunt et multi co
dices has notas habentes
usquequaque diffusi sunt

et latini erunt aut non potest
missa ut addita si aliter
dicta sunt siue alium sensum
faciunt eorum ipsum non ab
horrentem siue aliter
eundem sensum explicat
nuntiantur nisi utriusque cor
abus inspectis neque enim
reperi. Si ergo oportet
nichil aliud mutemur
in scripturis illis nisi quia
per hoc dicit spiritus qui
quia est in hebreis cod
abus et non est apud inter
pretes septuaginta u
lunt ea per istos si per illos
prophetas dei spiritus dicit quod
quid uero est apud septua
ginta in hebreis aut a
diabus non est per istos co
maluit quia per illos dei
spiritus dicit se ostendens
utroque fuisse prophetas
et modo alia per uerba
alia per sententiam alia per
aliam atque aliam prophetiam ut
aliter eadem per se ac per illi
dicit ut uoluit et modo qui
porro apud utroque in
ueniuntur per utroque dicit
uoluit unus atque idem spiritus
sed ita ut illi per eundem
prophetando ista sequentur
prophetando illos interpretari

orma sicut in illis uera et
 concordantia dicentibus
 vni pacis spiritus sunt, sic
 et in istis non secus assentibus
 et tamen tamque ore vno tunc
 interpretantibus idem spi-
 ritus vnus apparuit. **Sed**
 dicit aliquis quo
 scilicet quod Jonas propheta dicitur
 erat et minutis utrum
 triiduum et minime eueretur
 in quadraginta dies et
 non uideat non potuisse
 utrumque tunc dici propheta qui
 missus fuit tre gemmao-
 re inuictis quadridui ciuita-
 tem. Cui enim si tercio die
 erat futurus inuitus non uti-
 que quadraginta si aut
 nadraginta non utique
 etiam. Si aut ante quatuor-
 tunc horum Jonas dicitur h-
 uito potius quod legitur
 in hebreo quadraginta
 dies et minime subuectet
 septuaginta quippe lo-
 re postea interpretati a
 quod dicit potuerunt quod
 adire pertinet et in vno
 eundem quod sensu quibus
 alia significatio gaurit
 ad moueretque locum ut
 et aucte non sprete ab
 historia se se attollere ad
 requirenda pro signi-

ficanda hystoria ipsa co-
 scripta est. Gestis quippe se-
 illa in minime ciuitate
 sed aliquando eadem signi-
 ficant quod modum illig
 ciuitatis accedat sicut
 gestu est quod iste propheta in
 ventre ceti triiduo fuit
 et in alium significauit
 in profundo inferni triiduo
 futurus qui dominus est omni-
 um prophetarum quia prope si per illas
 ciuitatem recte accipitur
 ecclesia gentium prophete
 signata cum se per
 primam ut qualis fiat
 iam non esset hoc quoniam
 per ipsum factum est in ecclesia
 gentium cum illa minime
 fuit figura gebat sue
 per quadraginta dies
 sue per triiduum idem ipse
 significatus est per ipsum
 quadraginta scilicet quia tot
 dies pergit cum discipulis
 suis post resurrectione
 sua et ascendit in celum
 per triiduum uero quia die
 tercia resurrexit tamquam
 lectore nichil aliud quam
 hystorie res gestas in
 hunc cupientes de somp-
 no acutauit septua-
 ginta interpretibus idemque
 prophete ad perscrutandam

altitudinem prophetie et quo
dammodo dixit in quadra
ginta diebus ipse que
quo et triduum potius muc
nre illud in ascensione
hoc in eius vine respice
ipse quod utroque modo sig
nificat quementissime
potuit quod unum persona
prophetam aliam per septua
ginta interpretum prophetarum
tamen unus atque idem spiritus
dixit longitudinem su
um et ut non sit per multa
demonstrare in quibus ab
hebraica uelitate puta
tur septuaginta interpre
tes discrepare et bene intel
la muerunt esse concor
des unde eadem ego prom
dulo meo vestigia sequens
apostolus quia et ipsi doctores
et hebreis et septua
ginta testimonia prophetica
posuerunt utraque auctoritate
utendum putavi quoniam utraque
una atque divina est Sed
que restant ut possimus
deequamur **Ex**

Postea quod gens iudea
cepit non habere prophetas
paulo dubio deterior
facta est eo tempore quo se
sepabat in statuato te
plo post captivitatem

que fuit in babilonia su
tura esse meliorem Sic
quippe intelligebat prophetam
ille carnalis quod per multa
ab est per aggen prophetam
dicentem magna est gloria
domus istius nouissime
plus quam per me et denou
testamento dictum est super
paulo denuntiavit ubi au
apte ipsum promittens Et
mouebo omnes gentes et
veniet desideratus cunctis
gentibus ex quo loco sep
tuaginta interpretes alii
sensum magis corporis quam capti
hoc est magis carnis quam spiritus
mentem prophetica auctoritate du
unt venient que etiam sunt
domini de cunctis gentibus et
homines de quibus ipse ihesu
in euangelio multi inquit uo
cati pauci uero electi Taliter
enim electus gentium domus
edificatur dei per testame
nouum lapidibus uiuis la
ge gloriosior quam tem
plum illud fuit quod arce
salone constructum est
et quod post captiuitatem
in statuatum est ipse quod
eriguntur prophetas eo illo tem
poris illa gens per multa
cladibus afflictata est a
alienis regibus ipsa

rōmīs nec hanc agger
 iphiam in illa instaurat
 templi opmāt mpletat
 nō multū post em adue
 mente alexandro subui
 gata est qm̄ et si nulla fra
 vastatio qm̄ nō sunt ausi
 resistē et ideo placatum
 facillime subditi receperunt
 nō erat in tanta glā do
 mus illius quāta fuit i
 suoz regū libera ptate
 hostias sane alexander
 ymolauit indei templo
 non ad cultū uerū pietate
 quezsus s̄ impia vanta
 te cū dyō em̄ falsis co
 lendū putat edem de
 ptolomeus lazgi filius
 quod supra quicō rui
 post alexandri mortem
 captiuos inde megyptū
 iustulit quos eū s̄ ures
 or ptolomeus phyladel
 phus beniuolentissime
 inde dimisit p̄ que s̄m̄ e
 quod paulo ante nūtra
 u ut septuaginta inter
 pretū septuaginta habem̄
 deinde contriti s̄ bellis
 que i machabeoz libris
 continetur applicantur
 post hec capti sunt a
 rege alexandre ptolo
 meo qui ē appellatus e
 phiphanez inde ab

antiocho rege syrie mult
 et grauissimis malis ad
 ydola colenda qpulsi
 templū qz ipm̄ repleto
 est sacrilegis supsticio
 mbus gentū qz cū cor
 streuissimis uicis qm̄
 etia machabeus dūis e
 antiochi ducibus pul
 sis ab omni illa ydola
 rie cōtūacōe mūdauit
 No aut multo plus al
 qm̄ qm̄da pambicōm
 cū agne sacerdotali ess
 alienus quod nefas ēat
 pontifex s̄us est hinc
 lam post annos ferme
 quinquaginta in quibus
 eis cū paboz non fuit
 et aliqua p̄spe gesserit
 p̄m̄us apud eos aristo
 bolus assumpto dyadema
 te et rō et pontifex s̄us
 est antea quippe quo
 de babylone reuersi s̄t
 templū qz instauratū
 nō reges s̄ duces uel
 p̄ncps habuerūt q̄m̄b
 et q̄ rō ē possit dici p̄n
 cps ap̄ncipatu impandi
 et dūo eo q̄ sit ductor
 q̄zatus s̄ nō cōtinuo
 qm̄qz p̄ncps uel du
 ces s̄ etia reges dici
 possunt qd̄ iste aristobolus

fuit qui successit allova
dro etiam ipse rex et ponti
fex qui crudelit in suos
regnasse traditur. Post
hunc uxor eius alio an
dra regina iudeorum fuit
et cum ipse demetrius ma
la sunt eis secuta graui
ora filii quippe hinc alio
andre aristobolus et hyr
canus inter se de impio
dimittebant vires aduer
sus istam gentem pro
uocauere romanos hyr
canus namque ab eis contra
frem populum auxilium
tulit id virtus romana
subiugauit greciam la
teque etiam alijs orbis partibus
imparis tamquam se ipsa non
valeret ferre se sua quo
dammodo magnitudine fre
gerat peruenit quippe
ad seditiones domesticas
grauibus atque inde ad bella
socialia moxque ciuilia
tantumque se committat et
attrinuerat ut ei mutan
dus rei publice status quo
regitur regibus imminet
pompeius ergo populi ro
mani clarissimus princeps
iudeam cum exercitu ingressus
ciuitatem capit templum
repperat cum deuotione super

habere iure victoris et ad sc
ptas quo nisi summi sacer
dote non licebat intrare
ut uenerator fuit proph
nator accedit confirmat
que hyrcani pontificatu et
subiugate genti imposita
custode antipatro quod
tunc pontifices vocati
vinctum secum aristobolu
duat ex illo etiam iudei ti
butari romanos esse ac
cipiunt. Postea etiam cassius
templum cepit et iudeos
inde post paucos annos
etiam herode alienigenum
regem hinc muerunt qui
regnante natus est christus
Iam cum venerat plenitudo
temporis significata propheta
spiritu per prophetam iacob
ubi ait non deficiet prin
ceps de iuda neque dominus
defectionibus eius donec
ueniat cui repositum est
ipse expectatio gentium
Non ergo defuit iudeorum
princeps quibus iudeis usque
ad istum herodem que pri
us acceperunt alienigenam
regem. Tempus ergo iam erat
ut veniret ille cui repo
situm erat quod nouo pro
missum est testamento ut
ipse esset expectatio gentium

fidel aut non posset ut ex-
 spectaret enim gentes ue-
 hementer sperantem et ex-
 pectat ut ueniat ad fa-
 ciendum iudicium iudicium
 potentie nisi prius cre-
 dent in eu cum uenit ad
 faciendum iudicium iudicium
~~potentie nisi prius~~
~~credent in eu cum uenit~~
 ad faciendum iudicium iudicium
 potentie *lxxxviii*
 Regnate ergo herode i-
 udea apud romanos
 cum mutato rei publice
 statu impante cesare au-
 gusto et pennis orbe pac-
 ato natus est xpus fm
 antecedentem prophetiam in
 betheleem iude homo ma-
 nifestus ex homine uirgi-
 ne deus occultus ex pre-
 dico deo sic enim propheta p-
 robat *Ecce uirgo accipiet*
in utero et pariet filium et uo-
cabunt nomen eius emma-
nuel quod est interpreta-
my nobiscum deus qui
in se commendat dnm
miracula multa fecit
ex quibus quedam qua-
li ad eu predicandum
atque uisum e scripturae
euangelica continet qd
mau est qd ta mirabiliter

natus est. Voluit aut qd
 cu suo resuscitato amor-
 tuis corpore ascendit in
 celum. Iudei aut qui eu
 occiderunt et in eu credere
 noluerunt quia oportu-
 bat eu mori et surgere
 vastati in felicitate aro-
 matis funditis qd a suo
 regno ubi iam eis alie
 ingene duabantur e-
 radicati dispersi qd ptra-
 quidem ubiqz no de-
 sunt p scripturas suas
 testimonio no sunt iphe-
 tias nos no fuisse de
 xpo quicqz pluri cor-
 siderantes et ante
 passionem et maxime post
 eius resurrectionem credide-
 runt in eu de quibus p-
 dictum est. Si fuit nris fi-
 liis ipse sicut harena
 maris et relique salui
 fient ceteri uero cecce-
 ti sunt de quibus dictum
 e fiat mensa cor-
 ra ipis in laqueum et in
 tribulationem et in scandalum
 obscuritatis oculi cor-
 ne uideat et de qua cor-
 de manna porridge
 cu scripturis nris non
 credunt qd plentum

cis sue quas ca legunt
nisi forte quis dicit il
las prophias xpiano fuisse
ipse de xpo que sibi ille
nomen pferit uel alios
si que sunt que no p
tinet ad phm iudeos no
bis quid ille sufficiant
que de moris inimicos
codicibus proferuntur
quos agnoscimus ppter h
testimoniu p nobis multi
phibet eisdem codices
quid atqz suando per
omnes gentes etiam ipos esse
discipulos quaqz uersu
xpi ecclesia dilatatur na
phiam mpsib quos legi
caaz de hac re pmissa e
ubi scriptu est deus me
moria eius pueniet me de
us meus demeruit in
inimicos meos ne occi
deris eos neqz obliuiscantur
legem tuam deus
uit ergo deus ecclesie in
cis inimicas iudeis gratia
me sue qui sicut dicit
apulus delictu eorum sa
lus est gentibus et adeo
no eos occidit. et no in
cis pdidit quod si iudei
quibus aromam fuerit
demeriti et oppressi ne

obliti legem dei ad hoc
de quo agitur testimoniu
nil ualeret ideo pars fuit
ut dicit ne occideris eos
neqz obliuiscantur legem
tuam nisi addet etiam diff
ge illos etiam si alio qto
testimonio scripturaz in
sua tmo tra non ubiqz
esset profecto ecclesia que
ubiqz est phetia que
de xpo pretermisse sim
testes in omnibus gentibus
huc no posset *com*

Qua ppter quosqz alienos
na. et no qd istud prog
nitus nec ab illo populo
in canone sacrorum tra
receptus legitur aliquid
phetasse de xpo si in ot
tiam mra uenit aut ve
al alijs phis amari p
no qz necessarius sit ca
si desit qz quia no in cor
grue creditur fuisse et ma
gentibus homines quibz
hoc misteriu reuelatum
est et qui huc etiam p
te impulsu sunt sue pe
tiapes eiusdem gre fue
runt sue coptes sue p
malos angelos docti si
quos etiam pntem xpi
quem iudei no agnoscebat

scimus fuisse q̄fessos nec
 ipsos iudeos existimo au-
 dere contendere neminem p-
 tuisse ad dimittit iſrlitas
 eo quo ip̄go iſrl esse cept-
 rep̄bato ciuibus inuere po-
 pulus em reuera q̄ ipe
 dei p̄plus dicitur multus
 alius fuit homines autē
 quosda nō terrena s̄ ce-
 lesti p̄actate aduectos
 iſrlitas sup̄ne ciues p̄ue-
 ptinetes eadē in alijs ge-
 nibus fuisse negare non
 possunt quia si negat
 facillime quidam de-
 co t̄m̄abdi uio iob qui
 nec indigena nec pro-
 elicus i aduena p̄pli
 iſrl fuit s̄ ex gente ydu-
 nea genus dūcēs sibi
 iſrl ibidem mortuus
 in diuino sic laudatur
 loquens ut quod aduſtraz
 uelatez q̄ attinet mil-
 ius ei homo suoz t̄pm
 occurrat t̄ne t̄p̄a
 ius quāuis nō inueniā
 nā iſrlitas colligimus h̄
 o libro eius quē p̄ sui mei-
 o iſrlite in auctem cano-
 nicaz receperunt t̄ria quāp̄
 postlegem fuisse quā
 iſrl dimittit ante p̄uſu
 fuisse non dubito ut q̄

hoc uno scimus eiaz
 p̄ alias gentes esse po-
 tuisse qm̄ secundum deū
 uenerit ei q̄ placuerit
 p̄tinetes ad p̄uale n̄m
 quod nemini concessum
 fuisse credendum ē nisi
 aut dimittit reuelatus ē
 unus mediator dei et
 homi xp̄us iſrl q̄ ve-
 turus in carne sic antiq̄s
 s̄is p̄m̄tiabat̄ quē ad
 modū nob̄ uenisse in d̄a
 t̄is est ut una eadem q̄
 p̄ ip̄m fides omēs in d̄a
 ciuitate de domo dei
 templū p̄destinatos
 p̄ducatur ad deū s̄ que-
 rāz alioz p̄phie de dei
 p̄ ip̄m xp̄m gr̄a p̄ferat̄
 possunt putari appa-
 rib esse confite i deo
 nichil firmitus ad con-
 uincendos quoslibz alie
 nos si de hac re conte-
 derint inos q̄ faciendos
 si rē sapuerint quā ut
 d̄ma p̄dicta de xp̄o
 ea p̄feratur quē in
 iudeoz codicibus s̄p̄ra
 p̄sunt quibus auctis
 de p̄dibus ip̄q̄ xp̄i us
 quēquaq̄ creuit eccl̄e
 sia sequit̄ lxx

Hec domus dei maioris
est glorie quam fuerat
prima lignis et lapidibus
ceterisque preciosis rebus me-
tallisque constructa. No-
itaque aggregi prophetia templi
illius institutione comple-
ta est. Ex quo enim est instau-
ratum est in qua ostendit
habuisse tantam gloriam
quantam habuit ipse sa-
lorum immo potius osten-
dit primum cessante prophetie
fuisse domus illius glori-
am diminuta. Deinde ipsius
gentis cladibus tantis
usque ad ultimum perditum quod
fuit est aromam sicut
ea que supra sunt que me-
morata testantur. Hec
autem domus ad novum pro-
phetam testamentum tanto
utique maioris glorie quanto
meliores sunt lapides
nisi quibus ardentibus
renovatisque constructum.
Sed non per institutionem
templi illius significata
est quia ipsa renovatio
illius edificii significat
etiam prophetico aliter tes-
tamento quod appellatur
novum. Et ergo deus dicit
per memoratum prophetam

et dabo pacem in loco isto
propheta locum ille qui eo
significat intelligendum
est ut quia illo loco instau-
rato significata est ecclesia
que fuerat edificanda per
christum nihil accipiat
quod domus est dabo pacem in
loco que sit locus iste qui
omnia significanda videtur
quodammodo etiam res que
significat sustineat per prophetam
sicut dictum est ab apostolo per
hanc autem ecclesiam christus qui per
hanc illa sequitur dictum est
significabat utique christum
maior est itaque gloria do-
mus huius novi testamenti
quam domus prioris ve-
teris testamenti et tunc ap-
parebit maior cum deduc-
bitur. Tunc enim veniet
desideratus omnibus ge-
ntibus sicut legitur in iheremia
Nam primus eius adventus
non dum erat desideratus
omnibus gentibus. Non
enim quem debebant de-
siderare sciebant in quem
non crediderat. Tunc eo-
rum septuaginta quia et
ipse prophetas sensus est ve-
nient que ecclesia sit domus de-
cunctis gentibus. Tunc enim
non venient nisi ecclesia

de quibus dicit apostolus Sicut
 elegit nos in ipso ante mundi
 constitutionem ipse quippe az
 chitatus qui dixit et ultra
 vocati pauci ac etiam non
 deservimus qui vocati sic vene
 runt ut de quibus prout
 et de clavis demonstratur
 est edificata domus que
 nulla ruma deinceps
 formidabit. Tunc autem quoniam
 et superplebit ecclesiam quod
 tamquam machina venti
 aao sepabit non pariet
 antea gloria domus huius
 nata tunc apparebit quoniam
 missus ibi erit **homo**
 in hoc ergo seculo malis
 in his diebus malis
 nisi per similitudinem proutem
 futuram quod patet ecclesiam cel
 stitudo et timor seminu
 lis doloris tormentis labo
 u molestis temptatio
 in periculis erudit sola
 pe gaudens quoniam sane gau
 det multi reperiuntur miscen
 tioms et utriusque tamquam
 in paginam evangelicam
 colligitur et in hoc mundo
 antiqua in mai utique in
 his rebus indistincte
 vacant donec pericula
 in adlutus ubi mali

segregentur ab omni et in
 bonis tamquam in templo
 suo sit deus omnia in omni
 bus promittit bonum in
 agnostis eius impleri
 qui loquebatur in ipso
 atque dicebat Ammiam
 et locutus per multiplicata
 ti sunt super in omni. hoc sit
 in eo quod prout nos per
 amorem sui possit. deinde
 per omni amicum
 et locutus est dicens agite
 proutem appropinquavit em
 regni celorum elegit dis
 cipulos suos et apostolos no
 minavit similes natos in
 honoratos illiteratos
 et ut quid magni essent
 et faceret ipse in eis esset
 et faceret habuit in eis
 vni quomodo utens be
 ne et sue passionis imple
 ret dispositum et tunc sue
 tolerandis malis pre
 bet omni demerito qua
 tunc per omni oportebat
 proutem coram se eum ge
 ho passus est mortuus est
 resurrexit passione os
 tendens quid sustineat
 ueritate resurrectione
 quid sperare metemorta
 le debet accepta

altitudine facti quia sag-
uis eius in remissione su-
per est peccata. Conuersati
est in terra quadraginta
diebus cum discipulis suis atque
ipso uidentibus ascendit
in celum et post dies decem
misit premissum spiritum sanctum
cum uementibus in eos qui
crediderat tunc signum erat
maximu et maxime nomen
ut unusquisque linguas omni-
um gentium loqueretur ita super
unitate catholice ecclesie
per omnes gentes futurum
ac sic linguas omni locutu-
ram sequitur. *Ecce*

Demum illam prophetiam
Iosaphat propheta et
uelum domini coram et secun-
dum domini ipsum christum pre-
dicata ubi post resurrectionem stu-
pentibus cum discipulis su-
is aperuit sensum ut in-
telligerent scripturas et dicit
eis quoniam scriptum est sic o-
portebat pati christum et
resurgere a mortuis tertia
die et predicari in nomine
eius per omnia in remissione
peccatorum per omnes gentes in
apientibus ab iherusalem et
ubi rursus eis de adue-
tu nouissimo requiritibus

respondit atque ait. Non est
uultum nosse tempora que pater
posuit in sua potestate sed acci-
pietis uirtute spiritus sancti super
uementes in uos et eritis
mihi testes in iherusalem et in iudea
et in samaria et
eiusque in finibus terre per me ab
iherusalem diffudit celum et terram
in iudea atque samaria per
omnes crediderunt et malitiae
gentes etiam et amara
bus eorum quos ipse sicut lau-
dia et aptauit uerbo et
accendat spiritus sanctus dicit
enim eis. Nolite timere eos
corpus occidit anima
aut non possunt occidere
etiam ut frigidi hinc non
essent igne caritatis ac-
ceperunt. Denique non solum
per ipso qui enim et ante
passionem et post resurrectionem
sua uiderant et audierant
uerum et post obitum
per posteros eorum et hanc
dixit persecutores et uarios
abus ac funera martirum
predicatum est toto orbe
eorum quiescente de signis
et ostentis et uariis spiritus
sancti uirtutibus et spiritus sancti
inimicis ut ipse generat
credentes in enim qui per

corū redemptōe crucifixa
 e xpiano amōe venera
 rent. sanguine nrm quem
 dyabolico furoe fūdunt
 ipi qz res quoz legibus
 vastabat. ecclia ei nomini
 salubrit subduntur quod
 etia crudelit auferre
 conati sunt et falsos deos
 macerant psequi quorum
 causa cultores dei veri
 fuerat antea pscuti. *h. v. m.*
Idenb aut dyabolus
 templa domū deseru
 m nome liberatis me
 iatoib curie qf gemis
 hūanū hereticos nouit qui
 sub uocabulo xpiano doc
 rine resistēt xpiane
 mai possent indiffent
 me ulla correptōe hū
 uenitate dei sicut ciuitas
 onfusiōis indurter hū
 dyabol mter se diuersa et
 diuersa sentientes et
 ergo in ecclia xpī morbi
 si aliquid prauū sapi
 ut si correpti ut sanū
 tū qz sapiat resistunt
 otuaciter sua qz pestifera
 mortifera dogmata e
 uendare uolunt sed de
 ensae pssistūt heretici
 ut et foras exentes hnt.

in excentibus inimic
 Ecclie sic quippe veris illis
 catholicis mēbris xpī
 malo suo profunt dnm
 deus utitur et malis bñ
 et diligētibz cū omnia
 coopant in bonū. Inimici
 em omē ecclie quolibet
 erroē recēt uel malicia
 depnent si accipiat pla
 tem corporali affligendi
 excent eus pñcia. Si
 in omale sentiendo ad
 uersant excent eius sa
 piam ut an etia inimici
 diligat excent eus
 beniuolen aut etiam
 beneficentia sine suadi
 bili doctrina cū eis agat
 siue terribili disciplina
 ac p hoc dyabol pñceptis im
 pie ciuitatis aduersus
 pēgnantem nllor hūdo
 ciuitate dei uasa ppa co
 monedo nihil ei nocē
 p mittit tū pcul dubio
 et reb p pñs consolato
 ut non frangat aduer
 sus et reb aduersis co
 exatatio ut nō corumpat
 p pñs p dñm pñden
 p omatur atqz ita spāt
 utruqz ab alterutro ut
 in pñ illa uoce nō aliunde

agnoscimus & ortum &
animum multitudine
doloris meos in corde meo
quod loquor tunc iocundam
aniam meam. hinc est illud
apli. Sepe gaudentes in
tribulatione patientes. Et
et id quod ait idem doctor
et magis uoluit in xpo
pie uile persecutionem pa
tuit nullus putat est
de se posse tribui. quia
et in ab eis qui suis sunt
uidetur esse tranquillitas
et reuera est plene quod conso
lationis affert maxime in
fimis non in desinit. Vnde
multi sunt in eis qui corda
pie uiuentium suis perditis
modis crudat qui per
eos blasphematur. Va
ni et catholicum nomen
quod quanto est carius
eis qui uolunt pie uile
in xpo tanto magis dolent
quod per malos in eis sicut
magis quam piores mentes
desiderant diligatur.
Ipsi quoque heretici cum
cogitant huius nomen et sa
crum xpianum et scripturas
et professionem magni do
lore faciunt in cordibus
piores quia et multi uolentes

esse xpi ipse eos diffensi
nes hereticorum cogitatur et
multi maledicta eorum in
his inueniunt matiam
blasphemandi xpianum
nomen quia et ipse qui xpi
in appellantur hos atque
similes per modum et
circa hos hominum persecutione
patiuntur qui uolunt pie
uile in xpo eorum nullo
manifestante neque uocante
corpus illos patiuntur
qui per hanc persecutionem
non in corporibus sed in cor
dibus uiuunt illa uox est
Secundum multitudine
doloris meos in corde meo
et rursus qui cogitant in
mutabilia deum promissum
Et ait apus. Rous. In
qui sunt eius quos enim
presauit et predestinuit
et foras in magnis filij
sui uocis per nullus per
idem sequitur in illo per
Consolatio tunc iocunda
uerunt autem meam do
lor autem ipse qui sit in cor
dibus piores quos persequi
mores xpianorum in la
sue falsos prodest. Dole
tibus qui de caritate de
cendunt qui eos perire uolunt

nec impedire aliorum salu-
 tem. Denique magis quod locum
 sunt sunt etiam de correptione
 hominibus coram quod prius aias
 tanta comoditate per sim-
 plicitatem quatuor doloribus
 desua predicatio cruciatur. Et
 in hoc seculo huius diebus
 nalis non solum atque cor-
 poralis penitus christi et apostolorum
 quibus sed ab ipso a bel quem
 inuicem iustum impium se-
 parat et demum per istum in
 fine seculi finem in per se-
 cutiones mundi et consolationes
 ei persequendo peruenit et
 gloria sequitur. **Ubi**
 unde ne illud quod
 temere puto esse dices
 ne credendum quod non
 ullus uisum est aliter uidetur
 amplius etiam passu-
 ra persequendo usque ad ipse
 antiphrasim quia quia iam passu-
 ra est. i. decem et undecima
 idem et nouissima sic ab
 christi christi prima quippe quippe
 sit athenis secundam a
 romano a traiano ter-
 tia quartam ab antonio
 quinto quintam. sextam
 maximino ad caesarem sep-
 timam octauam aualeriano
 a aureliano nona deca-
 ma a dyocletiano et

in abimiano. Voluntas
 egyptiorum quoniam decem fue-
 runt antequam venire inde
 in aperiens populus dei putat
 ad hunc intellectum esse re-
 ferendas ut nouissima an-
 ti christi persequendo similis ui-
 deatur unde hic plage e-
 gipti dum hostilitate persequen-
 rentur hebreos in mai-
 rubro populo dei persequendo
 in persequendo peruenit. Sed
 ego illa re gesta in egypto
 istas persequendo persequendo
 significatas esse non ar-
 bitror quibus quoniam hoc putat
 exquisitum et in persequendo
 singula huius singulis
 quippe uideantur ne pro
 pheta christi sed quietura
 mentis huiusmodi quod aliqui
 ad christum peruenit aliqui fal-
 sit. Omnes enim qui hoc
 sentit dictum sunt de
 persequendo quia ipse dominus
 crucifixus est in quo etiam
 nunc positi. Si autem
 hoc accepta existimat
 quippe tantum tamquam ille
 inuicem si que ad coram
 peruenit non quia ipse ca-
 put appetit et omni sunt
 quid ager de illa que
 postea quoniam christus astitit

in celum iherosolimis facta
est ubi beatus stephanus
lapidatus est ubi iaco-
bus frat. iohannis gladio
crucifixus ubi apulus
petrus ut occideretur manu
sua per angelum liberatus
ubi fugati atque dispersi
de iherosolimis fratres ubi
saulus qui postea paulus
apulus factus est vagabatur
ecclesiam ubi ipse quoque iam
fidem quam persequeretur
evangelizans qualiter
faciebat et passus fuit
perindeam suae palias ge-
tes quas omnes sequebantur
suum predicabat. Tur-
cis ancone videtur
ordicendum cum ad nero-
nis ipsa mit. atrocissimas
persecutiones de quibus
longum est tracta. dicitur etiam
crescendo pervenit et si
auregiis factis persecutor
in mudo existimant esse
debeant. nam fuit herodes
qui etiam post ascensio-
nem domini gravissimam
fecit. deinde quid respo-
det de iuliano quem miant
in dicitur an ipse non est
etiam persecutor qui li-
berales habet christianos

dicitur ac dicitur vetuit
sub quo valentinianus
qui post eum tertius impera-
tor fuit fidei christiane quod
sors contulit militum quod pui-
tus esset omnia que a
pud antiochiam face-
rebat nisi unus fidelissimus
et constantissimus iuvenis
qui multis ut torqueretur
apprehensus primus est tortus
inter ungulas cruciatus
quod perfallentis libertate
vatus quod horruisset et in
ceteris deformibus cruce
immisset postremo in
memoria valens super da-
valentiniani fratri armis
in me magna persecutione
poientis per te catholicum
vastavit etiam quale
aut non considerare cat-
p totum mundum fructif-
tatem atque cretentem
posse malignis per se-
cutionem pati auregiis
qui in aliis non patitur
nisi forte non est per se-
cutionem quod non
in ipsa gothia per se-
cutionem christianos crudeliter
mirabili cum ibi non esse
nisi catholici quo pluri-
mum conati sunt sicut
aquibusdam fratribus qui

tunc illi pueri fuerunt et
 se ista uidisse narrantant
 recordabantur audiuimus
 et modo in ipse nonne ita
 in christiano ferbuit per
 ducio. Et in ia quicquid
 et inde fugientes non
 nulli usque ad romana
 uia pueniunt. Hec aut
 et huiusmodi cogitanti michi
 non uidetur diffinientem
 his persecutionum quo
 et oportet ecclesiam
 et rursum affirmare ali
 uas futuras a regibus
 et illas nouissimas de
 na missas ambigunt. Va
 uis non minoris e temerari
 et itaque hec in medio
 et longum uentura pte
 et omnis huiusmodi astruente
 que destruentes s. huiusmodi
 et affirmandi quodlibet
 et tunc audaci p. sup. aione
 et uocates. **lxx**
 et in sane nouissima per
 et uicem que abanti. **lxx**
 et uia e p. ncia sua co
 et ingibet. ipe ihu. **lxx**
 et in septimus est. q. cu. m.
 et in p. u. ois sui et cua
 et ab. ultimacione p. ncia
 et hic quei solet. q. n.
 et quid est. impoztunc. oio
 et in hoc nosse nobis

p. defferet. a quo melius q.
 ad ipso deo in ipso m. t. r. o.
 gantibus discipulis dicitur.
 et in em. seluerit. n. d. e. ap.
 et si aperte quesierunt.
 dicentes. donec si m. t. p. e.
 hoc. i. s. t. u. e. s. r. e. m. i. i. s. t. e.
 ac ille. No. est. inquit.
 v. m. s. i. r. e. t. p. a. que. p. a. t.
 posuit. in. sua. p. t. a. t. e. No.
 u. i. q. i. b. i. d. e. h. o. r. a. u. l. d. i. e.
 u. l. a. n. n. o. s. i. d. e. t. p. e. m. t. r. o.
 g. a. n. t. q. n. i. s. t. u. d. a. c. t. i. p. e. r. e.
 r. i. s. i. m. f. r. u. s. t. r. a. a. n. n. o. s.
 q. m. r. i. m. a. n. c. t. h. u. i. c. s. e. c. u. l. o.
 q. p. u. a. c. a. c. d. e. f. i. n. i. e. t. e.
 n. e. a. m. i. c. u. l. h. o. r. s. i. r. e. n. o. n.
 e. s. s. e. m. r. i. c. o. r. e. u. e. i. t. a. t.
 a. u. d. i. a. m. q. u. o. s. t. y. a. l. i. y.
 q. u. a. d. r. i. n. g. e. n. t. o. s. a. l. i. y. q. n.
 g. e. n. t. o. s. a. l. i. y. e. a. n. n. u. l. l. e.
 a. d. a. s. c. e. n. s. i. o. n. e. d. n. i. u. s. t. q.
 a. d. e. u. s. u. l. t. i. m. a. d. i. u. e. n. t. i. u.
 q. p. l. e. n. p. o. s. s. e. d. i. u. i. n. t. o. r. u. e.
 a. g. m. e. i. a. u. t. q. u. i. s. q. c. o. r. s.
 a. s. t. r. u. a. t. o. p. i. o. n. e. s. u. a. m.
 l. o. n. g. u. e. d. e. n. u. n. t. a. r. e. t.
 n. o. n. n. e. c. e. s. s. a. c. o. m. e. t. m. y.
 q. u. i. p. e. u. t. u. r. h. u. a. n. i. o.
 n. o. a. b. e. i. s. a. l. i. q. u. i. d. c. e. r. t. u.
 d. e. s. p. e. r. e. c. a. n. o. n. i. c. a. u. t.
 t. o. r. i. t. a. t. e. p. r. o. f. e. r. t. **lxxi**
O m. n. i. u. e. s. d. e. h. a. c. i. z.
 O. c. a. l. c. u. l. a. n. t. u. d. i. g. i. t. o. s.

resoluit et quiescit iubet
ille qui dicit non est vni
nosse ipa que pater po
sunt in sua ptate Sed
hec quia cuncta sua e
muru non est non ea r
pressos fuisse deos mul
tos falsos qz cultores
quo magis fuerint demo
ni rursus quos tamquam
deos coluit defunctu esse
quato tpe mansura es
se xpm religio ammi
uident nec tot tantisqz
psecutionibus ea po
tuisse qsim Sed hys po
tius mira incrementa
suppisse qz cogitauerut
nefas quos uersus gnos
tamquam consulenti cui
dam dno oraculo effu
sos ubi xpm quidem ab
hinc tamquam sanilegi
chne faciunt innocentes
petru aut maleficijs se
asse subingunt ut cole
retur xpi nomine p tre
centos lxx qzqz annos
deinde qpleto mcorato
mnd amicos sine mora
sumet sine q homi cor
da doctores d ingenia
lata digna credere
ista de xpo que credere

non soltis in xpm qeius
discipulus petru ab eo
magicas artes no dedi
cerit sed ipso innocente
cu eius maleficijs fuit
nomen illius qua suum
coli maluit magias
artibus suis magnis le
bolibus et pualis suis po
tremo aut effusione sa
nis sui Et petrus male
ficijs fecit ut xpm sic d
ligeret mudus Quid f
at innocens xpus ut ei
sic diligeret petrus Re
spondeant igit sibi et
possunt intelligat illa
sup na gra fcm esse u
pt et naz utaqz xpm d
get mudus qua gra
est ut ppt et nam ab illa
acapiendam et usqz ad
pariam morte pro illo p
acendam xpm diligere
petrus deinde isti d
qui sunt qui possunt q
predice nec sunt possu
auerte ita succumbent
vni malefico et vni sceli
magico quo puez ut
dicunt amiculum oti
et dilamatus et ritu m
phario sepultus e ut
secta sibi ad usqz tan
phro tpe qualescere t

tantas qz psecutionem
 horredas crudelitates no
 resistendo s; paciendo su
 paret ad suos simula
 chorz templor; sacroru
 oraculor; eversione per
 uenie pmittebat. Quib;
 postremo est deus no in
 uitaz s; ipsor; qui ul' illor;
 tus tanto scelere ul' im
 pulsus est. Ista ppare
 no em alicui domini s;
 deo dicit illi uersus petru
 arte magica defuisse ta
 em du no habent qui
 rpm no habent. *lxxxv*
Pecatoz quusmodi mul
 ta colligem si nondu
 mms ipe in ipso quon
 amatio sca pmissit. Et
 ipta uariis modis
 my uco. ququo nois xpo
 eius in carne pnia et
 aplos institutos est
 ate aliquot amos an
 reenti pparata quib;
 pleti sunt quib; aliud que
 hinc condeita falsitas
 refellat ut em in xpo
 atuitate hinc rei no
 ponamus mieu quia a
 uer discipulos no ha
 beat pcul dubio tunc
 innotuit pcul correm
 miaz dectia et religio.

xpiana i postea qua
 in flumio iordane in mystio
 iohannis e baptizato
 ipse hoc em de illo pphia
 illa pcessat dominabit
 amai usq; ad mae et a
 flume usq; ad terminos
 orbis terre. Et qui pui
 qua passus esset et re
 surrexisset amoztuis
 no fides fiat omnibus
 defuncta mirum quippe
 xpi defuncta est nam
 sic apt; paulus atq;
 mensibus loquitur dices
 Jam nunc amicitia hoib;
 omnes ubiq; age piaz
 co q; statuit diem uidi
 tas orbem iniquitate
 in vno nuno defunctis
 fidem omnibus res. Ista
 illa amoztuis age lus
 in hac qone solucunda
 inde nunc sumus pre
 stum quia tunc datus
 est et sps scs sicut eu
 dai post rrm xpo opoz
 tebat mea ciuitate qo
 qua debuit inripe loo
 secunda hoc e nouu tes
 tamentu. Quia em fuit
 qmote syha p moysen
 quod testamentum vot
 vetus. de hac aut que

p xpm danda eat pre
dictum est ex syon loq
p dicit & uerbum dñi
de mltis vnde ipe per
omnes gentes dicit p
dicat oportet in nomine
suo pnam fci mapie
tibus ab mltis ibi ergo
corus est fmg nois
cultus ut dñi xpm q
fuerat crucifixus & re
surrexerat crederet ibi h
fides tam pignibus magis
incanduit ut aliquot
hom mltia in xpi nome
mirabile alacritate qu
sa uentibus suis rebus
ut egens distribuunt
proptio pro & ardenti
caritate ad paupertate
uoluntaria pueniret
atq inter mentes et
pagnem scientes uide
ob se usq ad mortem p
uentate certare non ar
mata po sed potestate
paria parent hñ si nllus
magis artibus fñ
est curare dubitant
eadem uirtute dñi p
totum mundum id fieri
potuisse quia hoc fñ
est si aut ut iero sol
mus fit ad cultu nobis

xpi accendetur tanta
hom mltitudo que illum
manu ul fmp erat pre
uel re perat fñm ia m
lesion illud fecerat petrus
q illo anno quens est
qn trecenti quadraginta
quor anni pleti sunt
tunc ergo xpus duobus
genib consiliis octa
uo kalendas aprilis
surrexit terzo die sicut
apli sui eam sensi bus
pbant decem post
quadraginta dies asce
dit meclm post decem
dieb i quinquagesimo p
sua rñe die misit spm
fñ Tunc tñ mltia hom
apli cum predicantibus
crediderunt Tunc itaq
nomis illius cultus co
ortus est sicut nob m
& ueritas habet efficacia
spus sc sicut aut fñbit
vanitas impia uel pu
tauit magis artibus
paulo post eam signo
mirabili fñ qñ aduezt
ipius petri quidam me
dicus ab utro mris ita
claudus ut ab alijs port
retur & ad portam temp
ubi sape petet ponetur
in noie xpi Ihu salu

voluit quicquid milia hominum
crediderunt ac deinde alijs
atque alijs accessibus cre-
dendum crevit etiam ac per
hoc colligit etiam dies usque
annis ipse simul sit in unum
sed quoniam missus est spiritus sanctus
per verbum maiorem amantibus
paulus deinde consiliis peragita-
tibus quicquid repleti per christum
idem verbum consilium honorem
et curiam per consequenter
anno consule marci theodoro
quo quoniam secundum illud o-
mnia demonum aut signa
in hominibus nulla debuit esse
religio christiana quod per
alias litteras per se fortitan
fuit sit nunc per quoniam in unum
quod secundum in unum nunc
tissima et emmichissima fuit
magne affricae gaudentia
et iouus comites impato-
ris honoris viros et apostoli
flos deorum templa in uer-
terunt et simulachra fregit
Ex quo usque ad hoc ipse per
ingita fere in annos quibus
non uideat quatinus crevit
cultus moris christi per se
postea quia multa eorum verba
in facta sunt qui tamquam uera
illa dominice uocabantur
afide eam quod operto eorum

nunc amoris mane uiden-
dam quod uiderunt deos uocem
qui sumus uocamus quod de-
um non impetru ordinum
sed magne credidit petrus
petri de christo edificati per
monibus non carminibus
nouenati nec decepti
maleficio sed beneficiis
adducti petri uerbum in
doctrina que ad iusta dicit
et nunc ipse est magister noster
Ed aliquam **liber**
Concludam in hunc librum
hunc usque differentes et quatinus
satis uisum est de man-
tes quibus nunc sit diuina
auitatu celestis atque ter-
rene initio usque ad fine
primus et mortalis co-
mensus. quare illa que
frena est facit sibi quos
uoluit uel uidentur uel
etiam de hominibus flos
deos quibus sacrificando
seruiet. Illa autem que ce-
lestis peragat in terra fal-
sus deos non facit sed aucto-
deo ipsa sit omnis uerum sac-
ficiu ipsa sit. ambe in
ipalibus uel bonis per
utitur uel malis per
affligunt. diuersa fide

diuersa spe diuerso aoe
donec ultimo iudicio sepa-
rentur. *¶* **P**ripiat vnaq
qz sui finem q nullus e
fms de quibus ambaz
fmbus demceps dispen-
cipit *capitula libri de*
Quod in qoe *omni nomi*
qua defimbis maloz
z bonoz phyca disputa-
cio ventillat ducetas
octoginta z octo sectas
esse marcus vno p spauit
¶ **Q**uo remotis omibz
diffenayz que no secte s
goes sunt ad triphita sumi
boni diffinitionem varro
puemat quaz in vna
sit eligenda *¶* **D**etoz
sectis sumu homis boni
quentibus quam elige-
dam varro definat scps
veteis academie antio-
cho auctoe suam *¶* **D**e
sumo bono z sumo malo
quid xpian sentiant co-
tra phyzos qui sumu bonu
mse sibi esse dunt *¶*
De sociali vita que omi
maxime appetenda sit
multis b. offensionibus
sepe subuertitur *¶* **D**e
errore humanoz iudicior

cu uelitas latet *¶* **V**nde
diuinitate lingibaz qua
actas homi dirimuntur
demseria belloz eia qui
iusta dicuntur *¶* **V**nde
annua bonoz secura e
se no possit dmi apiculi
que in hac vita sicut in
¶ **P**idai necesse est
¶ **D**e annua stoz
angeloz que homi in ho-
mundo non pt esse man-
festa p fallacia demo-
ni inquit maderunt qui
multos sibi deos colendo
putauit *¶* **Q**uoz fra-
tis desupata hmg vite
temptaco pariat *¶* **D**e
blitudine pacis eterne
qua fas fms est. i. vera
p fas *¶* **Q**uoz bellu
cu senaia omis q homi
in quietudines ad pacis
finem cupiat puenit sm
tmg appetitu nulla natu-
ra sit *¶* **D**e pace vni-
sali quent quilibet pe-
turbaroz pual no pt
lege nature dmi sub
iusto iudice ad id qmsq
puenit ordmacione *¶*
De ordmeac lege sue te-
rena sue celesti p qua
paetati humane etiam

de dñando consiliu² **xx** De
 libertate nali & desinitute
 ang pma causa pati est
 quia homo male volunta
 tis etia si no est mandatu
 aliud homis suus e ppe
 libidinis **xxi** de quo iure
 dñando **xxii** pnde celestis
 pactas cum trena ciuita
 te pace habeat tñd distat
 dia **xxiii** et diuersa sita
 hademe noua ambigui
 tas adstantia fidei xpiane
xxiv De habitu & moribus
 pli xpiani **xxv** et cures
 tos in hmo uite tpe spe
 bi sunt **xxvi** an secundum
 diffinitioes stiplonis que in
 yalogo cycomis st mōp
 fuit romana res publica
 an verus sit deus cui
 opiani suut cui soli debe
 ut sacrificia **xxvii** etue po
 q dicit oraculis deo rusa
 expō **xxviii** etua defmicioe
 istet pli & rei publice in
 upatom rē pbi no soluy
 rños sed etia alia iudiciū
xxix et no possint ibi uere
 esse uirtutes ubi no est uā
 digio **xxx** de pace pli
 liem adeo quatu adpicta
 em plus dei dñy in hoc

pegnuo e mudo **xxxi** de
 pace seruenciu de ang
 psta tñqmbitas in hac
 spali uita no pt apphendi **xxxii**
 Inque sine uicturis sit co
 itis nuproz **liber xxxiii**

O uoniam de uirtute
 utriusq; terrene
 & celestis debitis
 finibus. Semper modo
 iudeo disputandus pñs
 pponenda sit quantu
 opis hmo armandi
 ro patit² azta mortaliu
 quibus sibi ipi bñtudinē
 face in hmo uite infeli
 citate moliti sūt iit
 ab eo² rebus uanis spes
 uita quid erat q nob
 deus dedit & res ipsa
 hic est uca bñtudo qua
 dabit no tm aucte dñia
 s adhibita etia rōe qle
 pñt infideles possim²
 adhibe clarescat **xxxiv**
 finibus em bonoz et
 maloz multa & multi
 plicat inter se pñy dis
 putant qua quocem
 maxima intentione
 uersantes inueniē
 conati sūt quid effia
 at hominem bñtū

illud om̄ est finis boni
nr̄ p̄t' quod appetenda
sunt sup̄ cetā ipm̄ autē
p̄t' se ipm̄ boni ergo nūc
dicimus quō quo q̄sumat
ut nō sit s̄ quo p̄ficiatur
ut plenu sit & sine m̄li
non quo esse desinit sed
quousq̄ nocende p̄ducatur
fines itaq̄ isti s̄ finis be
nūc finis malū de quibz
inueniunt atq̄ inuenien
dis atq̄ m̄horta sumo
bono adp̄iscendo uitā
do aut finis malo mul
tū sicut dū laborant
qm̄ studiu sapie m̄fedi
qm̄ vanitate p̄fessi s̄
nec tū eos q̄m̄s dūez
s̄ errantes nature hinc
m̄m̄ abutere uelitate
de m̄aē p̄misit ut non
aliq̄ in animo aliq̄ m̄cor
p̄oc̄ aliq̄ in utroq̄ fines
bonos ponent & malos
Ergo triptita uelut
gūalū distribucōe sec
tarū m̄corū uero in
libro de p̄sya tā multa
dogmatū uarietatem
diligent' & subtiliter
scrutatibz aduertit ut

ad ducetas octoginta & octo sectas nō quē iā esse
s̄ quē esse possent ad hūc
quasda dñas facillime
p̄ueniret Quod ut breuiter
ostendat inde oportet p̄
apiā quod ip̄e aduertit
& posuit m̄libris memorat
quatuor esse quēda quē
hōies sine magistro sine
ullo doctine adiutorio s̄
industria uel arte uiuendū
quē uirtus dicit' & p̄cul
dubio dicit' uelut nalu
appetit aut voluptate
qua dēlectabil' mouetur
corpis sensibz aut quē t
qua sit ut nullaz mole
am q̄m̄s corpis patiat
aut utraq̄ quā tū vne
nomē uoluptatis ep̄y
amibz appellat ut vnu
sala' p̄ma nate m̄gmbz
& h̄et sint & alia ul' m̄co
pore ut m̄mbroz m̄te
gritas & salub atq̄ m̄co
tas eius ul' in animo ut
sicut ea quē p̄ua ul' m̄a
na in homi rep̄nt in ge
nibz h̄et igit' quatuor .i.
uoluptas quēbz utruq̄ p̄
ma nature ita s̄ in noi
ut uel uirtus quā posita

mta i doctrina mferit pfer appe
 ia effenda sit aut ista ppter vir
 ad hunc aut utraq ppter se ipa
 illine ac ppter hoc fuit hinc duo
 t breu decem secte p hanc omni
 ztet p onem singule triplicat
 ducit quod cu in vna denario
 remora pfallunt no est id mto
 ta que cis muenit ad ergo no
 ro sine uoluptas corpis anni ututi
 dulo fuit subditur aut pferit
 vmen ut mgit triplicata mta
 t pcul mitate sectas subdit
 nali ut ututi qn mpsi ututi
 plate fuit pmet quippe ad
 ductu ututis officiu t vnie
 que t me t semp pried plos
 mole pcedit quoz neut p fici
 paa potest sine corpis volup
 n vna ate na sine illa nec a
 is ep ub nec potus sunt ut
 r vnu uatur nec comitatur ut
 ngnatio paret de autez
 pfeztur ututi ipa appe
 t ppter se ipam ututis aut
 sumenda credit ppter
 ad t ut mchil ututis
 agat nisi ad consequenda
 t consuanda corpis
 voluntate Que mta de
 ozmus est quid e quippe
 si ututis fuit dnc no
 pti qzudus nullo modo

qer dicenda sit virtus
 f h enaz ista horribilia
 impitudo habuit quos
 dam plos patronos
 t defensores suos virtuti
 pazo voluptas mgitur
 qn nebra eaz ppter
 altera ppter se ipas am
 be appetunt Quia ppter
 sicut voluptas ul subde
 laul plata ul mta uti
 tres sectas facit ita qes
 ita utrius ita pma ne
 alias tnas mueniuntur
 effice ppro vaictate qpe
 qnana opimioni m
 tati aliqui subdmuntur
 aliqui pferunt aliquando
 nitunt ac qzudus de
 natu sectas m m ppe
 uent t qz ppter m m
 duplicatur ad qzudus
 vna dnc pialis videli
 cet uite qn quisqz secta
 tur aliqua sectas duo
 decem sectas p fco aut
 ppter se h m id agit aut c
 ppter pccu cu debet uelle
 hoc quod sibi Quia circa
 duodecim st eoz qm p
 se h m vnam quazqz te
 nenda putat t alie duo
 decem eoz qm no solu

propter se sic uel sic philosopho
philosophum esse decernunt
sed eorum propter alios quorum
bonum appetunt sicut sunt hec
autem secte viginti qua-
tuor uerba gemant addi-
ta dicitur de academitis
nomine et sunt quadragi-
ta octo quorum quippe vi-
ginti quatuor unaquae
quod sectarum propter quosque sit te-
ne ac defendere terram
quem admodum defenderunt
stoya quod homines bonum quo-
bilis esset in animi tunc
uirtute consistit propter alios
ut incertam sicut defende-
runt academici noui quod
cib et si non certum in veri-
simile uidebat viginti
quatuor ergo sunt procos
qui cib uel terras propter
uel tatem et alie viginti
quatuor procos qui eas
quibus incertas propter uel
inlenes quidam putant
rursus quia una quaque
istarum quadraginta octo
sectarum propter quosque secundum hunc
ceteros philosophos Item quod ali-
us propter habitum ceteros quod
hac etiam dicitur duplica-
tur et nonaginta sex sunt

deinde quia eorum singulas
quaestiones tunc homines propter
atque sectarum ut autem oia sunt
diligant in uita sicut hunc
qui in studiis doctrine uo-
cae voluerunt atque baluerunt
aut negotium sicut hunc qui
philosophantur cum
administratio rei publice
regendis rebus humanis
occupatissimi sunt aut
utroque quod tractata sicut
hunc qui propter creditum oia
propter necessarios negotio
alternatim uite sue tempo-
ribus propter quas dicitur
propter et triplicem modum istarum
sectarum et ad ducebas octo
quinta octo produa hec
variorum libro quantum
potui breuiter ac delucide
posui sententias eius moribus
applicans uerbis quod autem
refutatis ceteris una eli-
gitur quod uel esse academia
uiciorum veterum quo platonem
institutos usque ad polem-
onem qui ab illo quatuor
eius stolum tenuit quod
academica dicitur et hunc
certa dogmata uel in
et hoc distinguit ab aca-
demiciis nouis quibus in

certa sunt omnia que philosophi
 genus ab aristotele filia cepit
 iussore polemonis eadem
 sectas. i. veteris academi
 corum sicut dubitatio ita
 omni corde care arbitretur
 quoniam longum est per omnia de munda
 re dicit in omni copte res
 publice mittenda est. Remouet
 ergo prius omnes illas duas
 que minus multiplicauit
 sectas quas deo reducens
 putat quia non in eis fines
 boni necque eo istinat illas
 philosophi sectam esse dicenda
 que non eo distet acceis
 diuersos habeat fines
 bonorum et malorum. Inqui
 dem nulla est hominum causa
 philosophandi nisi ut
 sciant per quod aut beatitudi
 nam ipsi fines boni. Quia
 autem igitur causa philosopho
 randi nisi fines boni
 in obrem que nullum bo
 num finem sectatur nulla
 philosophi secta dicenda est
 cum ergo quidam de se dicit
 ita utrum sit tenenda sa
 pienti ut finem bonum quod
 sit homo beatitudinem ita uelit
 ut amet amicitiam suam quicquid
 uidet an sue finis beatitudinis
 causa faciat quicquid facit
 non de ipso bono quod est
 de assumendo ut non

assumendo scio ad hunc
 principatum poni non potest
 se ipsum sed per eundem sciam
 ut cum bono ita gaude
 at sicut gaudet suo. Item
 cum quidam de academiis
 nouis quibus incerta sunt
 omnia utrum ita sint res
 hinc in quibus philosopho
 randum est an sicut alius
 philosophus placuit certas huius
 eas debeat non quid quid
 in boni in se sectandam
 sit sed de ipso boni ueritate
 quod sectandum uidetur ut
 sit nec ne dubitandum
 hoc est ut id planius e
 loquatur utrum ita sectandum
 sit ut qui sectatur dicat
 esse unum an ita qui sectatur
 dicat unum sibi uideri etiam
 si forte sit falsum tunc
 sectatur unum et bonum illa
 enim doctrina que adhibetur
 et huius et consuetudine co
 mitorum non quid quibus
 nam sit fines boni sed
 utrum in illo habitu et consue
 tudine sit uiuendum et qui
 unum sectatur bonum quod lig
 ei unum uideatur esse atque sec
 tandum. Denique sunt qui ad
 diuersa sequebantur bona
 finalia alii uirtute alii
 voluptate eundem finem
 habitum et consuetudinem

tenebant eo quia cyma
appellabantur ita illud
quid quid unde p[ro]p[ri]o cyma
dixerunt acce[re]b[ile] adeli
gendum ac tenend[um] bonu[m]
quo b[ea]t[us] sicut utiq[ue] nil ua
lebat. Nam si aliquid ad
hoc m[er]esset p[ro]p[ri]o idem
h[ab]it[us] eundem finem seq[ue]r[etur]
coget[ur] et d[iv]ersus h[ab]it[us]
eundem seq[ue]r[etur] fine no[n] s[er]uaret
Int[er]ibus quoq[ue] illis uite
q[ui]bus mo[do] no[n] seq[ue]r[etur]
si m[er]it[us] contemplac[i]o[n]e uel in
q[ui]sicio[n]e ueritatis o[mn]i
so alio m[er]it[us] rebus
h[ab]it[us] nego[ci]o t[em]p[or]e q[ui]t[ur]
utroq[ue] q[ui]e t[em]p[or]e q[ui]t[ur]
quid h[ab]it[us] sit potius eli
gendu[m] no[n] finis boni
h[ab]it[us] co[n]traue[rs]iam. Sed quid
h[ab]it[us] difficultate uel facili
tatez afferat ad conse[que]n
du[m] uel retine[n]d[um] fine boni
ad in ista q[ui]one uer[us]atur
finit[us] cu[m] cu[m] adu[m] quicq[ue]
puerit[ur] p[ro]t[er]ius b[ea]t[us]
facit. In o[mn]i aut[em] h[ab]it[us]
uel nego[ci]o publico uel
q[ui] utruq[ue] uiaibus agit[ur]
no[n] co[n]tinuo quicq[ue] b[ea]t[us]
est aulti quippe in quoli
bet h[ab]it[us] t[em]p[or]e possit uer[us]
et in appetendo bono fine
quo sit homo b[ea]t[us] errat
Alia e[st] igit[ur] q[ui]o de finibus

bonor[um] et malor[um] que vna
qua[que] p[ro]p[ri]o[rum] sectam facit
et alie sunt q[ui]o[rum] de p[ro]p[ri]o
ta delectac[i]o[n]e ad h[ab]it[us]
deuestitu[m] et uirtu[m] t[em]p[or]e
delectac[i]o[n]e uite q[ui]bus o[mn]i
actuoso q[ui]t[ur] q[ui] modifac[i]o[n]e
qua[que] nulla est in qua delectac[i]o[n]e
et malor[um] finibus d[iv]i
putat[ur] q[ui]o[m]de q[ui] m[er]it[us]
v[er]o h[ab]it[us] quatuor ad h[ab]it[us]
d[iv]i[si]o[n]e i[n] q[ui]ta p[ro]p[ri]o q[ui]
ad h[ab]it[us] nouis q[ui]t[ur] m[er]it[us]
q[ui] isto uite q[ui]e trip[ar]titas
ad p[ro]p[ri]o d[iv]i[si]o[n]e octog[ua]
octo puerit[ur] et p[ro]p[ri]o que ali
possunt simil[iter] adia[re] v[er]o
cib[us] o[mn]ibus q[ui] delectac[i]o[n]e
sumo bono no[n] ullaz in se
r[ati]o[n]e q[ui]e[m] et deo p[ro]p[ri]o ne
sunt uer[us] vocande s[ed] ad il
las duodecim in quibus
q[ui]t[ur] quod sit bonu[m] h[ab]it[us]
quo a p[ro]p[ri]o sit b[ea]t[us] ut q[ui]
cib[us] uera vna actas p[ro]p[ri]o
ostendat esse reuer[us]atur
Deum i[n] moto illo in p[ro]p[ri]o
q[ui]e uite due p[ro]p[ri]o h[ab]it[us]
m[er]it[us] delectac[i]o[n]e et p[ro]p[ri]o
nonaginta p[ro]p[ri]o i[n]manen[ti]
Remota igit[ur] d[iv]i[si]o[n]e d[iv]i[si]o[n]e
p[ro]p[ri]o addita ad dimi
duum redigunt[ur] et quadra
ginta octo sunt auferam[ur]
c[ui]us quod p[ro]p[ri]o ad h[ab]it[us]
nouis ad h[ab]it[us] est rursu[m]
dimidia p[ro]p[ri]o i[n]manet[ur]

viginti quatuor desolati
 quoque uita q̄ accesserat simi
 lit' auferat' duodecim sūt
 relique quas ista dñā ut
 viginti quatuor fient du
 decim aut de hys ergo duo
 decim nihil dñā p̄t curate
 nō sūt hñde Quisq̄ quippe
 aliud in eis q̄ritur quam
 imo bonoz & in loz imo
 is aut bonoz simbus p̄
 cōtra dñā p̄t maloz
 ce aut ut ita fiant duo
 decim secte illa quatuor
 triplicant' voluptas q̄b
 trūq̄ p̄ma natūe que
 imago vāro uocat
 et quippe quatuor dñā
 singulatim uirtuti aliqui
 abduūt ut nō p̄t se ipā
 dñā p̄t officio uirtutibap
 etenda uideant' aliqui
 ferunt ut nō p̄t se ipā
 dñā p̄t q̄t adipiscenda
 et consuanda mōia
 utus putetur aliqui u
 unt ut p̄t se ipā & utq̄
 ista appetenda credat'
 ornatez nariū nūm tri
 du reddut et ad xij sec
 as pueniūt Exillis at
 uatuoz rebus vāro tres
 collit uoluptate s̄z & que
 em & utruq̄ nō q̄ eas
 improbet s̄ quod p̄mo
 remia illa natūe & uo
 luptatez in se habeant

et quietem Quid ergo o
 pus est cohybē duabz tā
 queda face duo s̄z dñā
 singulatim appetuntur
 voluptas aut quies et
 tercio cū ambe simul q̄
 quid p̄ma natūe & p̄ter
 ipas alia multa cōtine
 aut de tribus ergo sectis
 ei placet diligēt' esse
 tractandū que nā sit
 potius eligenda Non
 em vera plus q̄ uera
 vna uera ratio esse pro
 mittit sue in hys tribus
 sit sue alibi quod post
 uidebimus Intim de hys
 tribus quo vna vāro
 eligat quāto breuiter
 apte possum' dissera'
 Este nempe tres secte ita
 sūt cū uel p̄ma natūe
 p̄t uirtutez uel uirtus
 p̄t p̄ma natūe uel
 utraq̄ id ē & uirtus et
 p̄ma natūe p̄t ipsa
 sūt opotenda
 Quid ergo istoz triū
 sit vñ atq̄ sectandū
 isto modo p̄uade cona'
 p̄mo quia simū bonū
 imphā nō arboris non
 pecoris nō dei s̄ hominib
 q̄ritur quid sit ip̄e homo
 quēndū putat Sentit
 quippe in eis cū natūa

duo esse quod corpus et
animam et hoc quid dicitur
melius esse animam longe
quod probabilius omnino non
dubitatur. Quod anima so-
la sit homo ut ita sit et
corpus sicut equus equi
equus enim non homo et
equus sed solus homo e-
st. Ideo in equis dicitur quod ali-
quo modo se habet ad
equum an corpus solum
sit homo a quo modo
se habet ad animam sicut po-
culum ad potationem non
enim calix et potio quam
continet calix simul di-
citur poculum sed calix
solus. Ideo in quod potationi
continende sit accommo-
datus an uero nec anima
sola nec solum corpus sed
simul utrumque sit homo aug-
mentum patet una siue anima
siue corpus ille autem to-
tus utroque constat ut
homo sicut duos equos
inutos bigas vocat quod
siue dexter siue sinister
per est bigas. Vnde uero
corpus quoquo modo se habeat
ad alteros bigas non dicitur
sed ambos simul horum
autem triu hoc elegit tam
homo quod nec animam solam
ne solum corpus sed

animam simul et corpus esse
arbitratur proinde similes
bonum hominis quo fit beatus
conuersus rei bonis quod sta-
diat et animam sed et corpus quod
propter hoc prima illa nature
propter se ipsam constituit et
petenda ipsam uitam quod
doctrinam inserit uelut
artem viuendi que in anima
bonis est excellentissima
bonum anima propter eandem uirtu-
tem et agende uite ad co-
pit prima nature quod siue
illa erat sed in erat etiam
quod eis ad hoc deest anima
separata appetit simul quod et
separat omnibus simul et
se ipsam utitur eo fine ut
delectetur atque perfruat
minime ut quicquid sit
maiora atque maiora sit
in omnibus gaudens et
quod maiora siue necessitas per-
tulatur propter maiora uel ad
piscenda uel tenenda ge-
nens omni aut bonorum u-
tamen uel corpus melius sub
uirtus omnino proponit. Et
enim bene utitur et se ipsam
et actus quod hominem facit
bonum bonis ubi uero ipsa in
est quibus multa sunt boni
non bona eius sed cum in
utenti utilia esse non
possunt. Hec ergo ut

hominibus que uirtute et alijs
 animi et corporis bonis siue
 quibus uirtus esse non potest
 sunt ut beata esse dicatur. Si
 uero et alijs siue quibus uirtus
 esse potest ut ullis ut pluribus
 deatior. Si autem per se omni-
 bus ut nullum omni bonum
 deest ut animi ut corporis
 beatissima. Non enim hoc est
 uita quod uirtus quoniam non
 minus uita sed sapiens uita
 uirtus est et tamen qualiterque
 uita sine ulla uita non potest
 esse hoc et deinde dicitur
 hoc uirtus et si quod tale aliud
 est in se. Sunt enim hoc et
 uirtute deinde siue hoc aut
 non potest esse ulla doctrina
 ut per hoc nec uirtus quod uti-
 liter dicitur. Si autem cur-
 rens est corpus uirtutis
 ingentibus praeuale et cetera
 in quod talia sunt ut uirtus
 siue hoc esse possit et ipa
 siue uirtute bona sunt et
 in istos etiam ipa propter se ipa
 diligit uirtus utitur illis
 fructus prae uirtute deest
 aut uita beatam esse et
 oriale prohibet esse quod auctor
 bona propter se ipa diligit
 sicut sua est propter ipsos
 hoc uelit quod sibi siue
 uirtute sunt sicut quoniam

et liberi et quicunque domesti-
 ci siue in loco ubi domus
 eius est sicut est in urbe
 ut sunt hi qui aures uident
 siue in urbe toto ut sunt
 gentes quas ei poactas
 habent quicunque siue in ipso
 mundo quo censetur noie
 celi et terre sicut esse di-
 ci deos quos uoluit an-
 tes hominibus sapienti quos
 nos familiaribus angelis
 dicimus. De bonorum autem
 et contrario malorum siue
 bus negat ullo modo
 esse dubitandum et hoc
 uirtute se et nouos actus
 deinde affirmat esse
 distantiam. Nec corpus in-
 est quicunque siue in uirtute
 alio quolibet habitu et uirtute
 in his siue quos uos
 putat quicunque philosophus
 et tribus prae illis in-
 te quibus omnia actus
 et quod uirtute quod positum
 est hoc tunc sibi place
 asseuerat nec penitus
 aliquid docuisse actus deinde
 eos actus uirtute asseuerat
 auctor antiocho in quo
 cyrenensis et suo quod sane
 cyrenensis in pluribus fuisse
 sicut quod uirtute actus
 deinde uirtute uirtute. Sed quod
 ad nos quod poactas deinde

ipsis iudiciis debemus
quā p̄ magno de hominibz
quid quisqz senserit sentie
m
Ergo quid
anobis quid civitas
dei de his singulis inter
rogata respondeat ac
p̄m de finibus bonoru
maloz qz quid sentiat
Respondebit et̄a utaqz
qz finem bonu et̄a malū
ut morte esse finem ma
lū. p̄ illam p̄mde
ad p̄sistendam istaqz in
tandam v̄e nobis esse
vivendum p̄t quod p̄p̄u
est iustus p̄fite v̄uit
qm utiqz beneficium m̄m
iam videmus unde opor
tet ut credendo quēdam
neqz v̄e v̄ue nobis p̄nib
est nisi credetis ad iunct
torates qz t̄pam fidem
dedit quia nobis ab illo
ad vivandos esse credamus
Isti aut qm in ista vita
sine bonoz et maloz esse
putant sine m̄oz p̄e
sue in animo sine m̄ltro
qz finem bonu atqz ut h̄it
applicatius eloquaz sine
in voluptate sine in vir
tute sine in utraqz sine
in quiete sine in virtute
sue in utraqz sine in vo
luptate simul et quiete

sue in virtute sine in tristitia
hic b̄i esse et ase ipis b̄i
fieri m̄ra b̄antate volu
tut iustitias uelitas p̄
phetam dicentem d̄m
nōuit cogita cogitatio
hom̄ qm vane sunt om̄ia
em sufficit quato vis ele
quencie finem uite h̄ue
miserias applicat quā
mentatus est cyro in
consolone de morte filio
sicut potuit sed quāto
e quod potuit Ea quip̄
que dicunt p̄ma natura
qm ubi quō tā bene se h̄it
in hac vita possint ut in
sub incertis casibus fluc
tuet om̄is em dolor con
trarius voluptati que in
ctudo contraria quieti
corpus cadē sapientis
p̄t agnoscere certe am
putatio ul debilitas h̄it
p̄p̄nat in cōmunitate
de p̄mitas pulchritudine
inbecillitas p̄mitate in
lassitudo nobilitate corp
aut tarditas et quid h̄it
est quod nequeat m̄cā
sapientis vivere statū
quoz corpis et motus cu
debetes et cōgruetes sim
ut nature p̄ma naturā
Et quod si aqua in la val

tudo membra tremore concu-
 riat. Quid si usque ad pone-
 das in terris manibus deest
 prima curvetur et homines
 quodam quadrupedem
 faciat. Nomen omnes statu-
 endi corporis et mouendi
 penitus deusque pueret quid
 prout animi primigenia quae
 appellatur bona nisi duo
 prima ponit ipse apprehensio
 et per se ueritate sensu
 et intellectu si qualis qui
 usque immanet sensus si ut
 illa taceat si ut homo surdus
 taceat. Quod uero et intellige-
 re quae recedat ubi sapientia
 et aliquo morbo efficiatur
 infirmus frenetici multa
 absurda cum dicunt ut faciunt
 scilicet ab uno suo proposito
 et traia suavia cogitemus
 quae uideamus si digne consi-
 demus lacrimas uis tenet
 possumus aut forte nec pos-
 sumus. Quid dicit deus qui
 temonem patitur inuicem
 ubi sunt abscondita uel
 abrupta intelligentiam
 quae qui sunt voluntate et
 anima coram et corpore malig-
 nis venit spiritus et quibus co-
 dit hoc malum in hac uita
 uenit non posse sapienti
 deum preceptum ueritatem in
 hac carne qualis aut quanta
 et qui sicut legimus in ueraci

libro sapientie corpus corrup-
 tibile agguat aiaz et de
 prout terrena militatio
 sensum multa cogitante
 appetitus pariter ut appetitus
 actionis si hoc modo ut la-
 tine appellatur ea quae
 graecis uocat ormen quia
 et ipsam prout nature de-
 putat bonis nomine ipse
 est qui genit in sanctorum
 illi miserabiles motus
 et facta quae horremus quoniam
 pueretur sensus ratio
 quae sapitur pariter ipsa
 uirtus quae non est in prima
 nature quoniam eis postea
 doctrina supponit introduce-
 te cum sibi cultu bonorum
 uidelicet humanorum quod hic
 agit nisi perpetua bella cum
 uiribus nec rationibus sed
 rationibus nec aliis si
 plane uiribus et ipsis malis
 illa quae graecis sophrosi-
 ne latine temperantia no-
 minat quoniam carnales fre-
 nant libidines ne inque-
 re flagitia metes et sentie-
 tem trahat nec nullum
 est uicium ad dicit apostolus
 Ead qui cupiscit aduersus
 spiritum cum uicio quia uirtus
 est et uisum idem dicit
 spiritus qui cupiscit aduersus
 carnem hoc enim inquit in
 uitam aduersant ut non

ea que vobis faciatis. Quid
aut facere volumus cum p
fici volumus sine summi boni
misit ut ratio aduersus spiritum
non concupiscat nec sit in
vobis hoc iura quia quod
spiritus concupiscat quoniam in hac
luta quibus velimus quoniam fa
cere non valemus id saltem
in adiutorio dei faciamus
ne carni concupiscenti ad
uersus spiritum spiritum suum be
te cedamus. Et ad petendum
patrem nostram consensione per
ham absit ergo ut quam
diu in hoc bello intestine
sumus iam nos beatitudinem
ad quam vivendo volumus
peruenire adeptos esse cre
damus. Et quis est usque adeo
sapiens ut contra libidi
nes nullum habeat omnino
conflictum. Quid illa virtus
que prudentia dicitur nonne
tota vigilantia sua bonum
discernit a malo ut in illis
appetendis istis quibus vitandis
nullus error obrepatur ac
per hoc et ipsa nos in malis
vel mala in nobis esse
testatur. Ipsa enim docet ma
lum esse ad petendum non
consentire libidini. Illud
tu malum cui nos non con
sentire debet prudentia
facit transire tollit hinc
vite quid iustitia cuius

minimo est sua cuique tribuere. Unde sit in ipso homine quidam
iustus ordo nature et animi
sub datur deo et aie car
ac per hoc deo et anima et
ratio. Ratione demerit in
se hoc opere laborare potius
quam in quibus operibus iam si
requiescere. Tanto quippe
magis anima subdatur deo
quanto magis aduersus spiritum
concupiscit. Quoniam diu nobis
inest hoc infirmitas. Hic
pestis hic languor quo
nos iam saluos et si non
saluos quoniam iam bonos illi
finali beatitudine dicere aud
bimus. Jam vero illa virtus
que est fortitudo iniquitatem
et sapientia cunctissima tem
perantia quoniam malorum quod quod
est paucorum tollerantia que non
la stoya philosophorum minor quoniam
fronte mala non esse con
tendat quibus fatentur
si tanta sunt ut ea sapien
tiam non possit vel non debeat
sustinere cogi cum morte sub
met infirmitate atque coherere
vita emigrare. Tantus autem
supbia stupor est in hominibus
in quibus hic se habere finem
boni et aspicere fieri bonos
putantibus ut sapientem
corde hoc est qualem multa
vanitate describit etiam
si taceatur obscurum est

obmutescat membris de
 hitetur. Dolibus crucietur
 et si quid aliud talium ma
 iori dicit aut cogitari po
 tuerit in eum qui sibi mor
 tem cogatur inferre. Hanc
 uisus malis uita constitui
 et cum non pudeat beatam uo
 de que ut finiatur mor
 tem auxiliari si beata est ma
 ior in ea et non ista non
 mala que videntur fortitu
 dinibus boni cadentibus for
 titudine non solum sibi ce
 de vni etiam delirare quod
 nit ut eandem uitam
 dicat beatam et persuadeat
 se fugiendam. Quibus usque
 deo cecus est ut non vide
 at quod si beata esset fugienda
 non esset. Sed apta infirmi
 tatis voce fugienda facit
 quid igitur cause eam
 non etiam misera fracta su
 bie cernere fateatur. Vtrum
 de searo cao ille patia an
 iocundus impatia se permit
 tit non enim hoc fecisset nisi vir
 tutes resque impacient
 elisset ubi e fortitudo nem
 pe cessit nepe succubuit
 semper usque adito sepata
 cut uita beatam delinquet
 et perit ac fuget an no
 er iam beata misera ergo
 at et non ergo mala no

erat quo uita misera
 fugiendaz quod faciebant
 quia ipse eadem ipsi quod mala
 ista esse confessi sunt sicut
 per patetia sunt vetes a
 cademia quod sectam
 vixit defendit tolerabi
 lius quod locutur si coram
 quod virtus est et ror qui
 in hoc in his et si ta quia
 sunt ut morte fugienda
 sunt ab ipso subinet illa
 ta qui hoc patitur vita
 in beatam esse contendunt
 mala se inquit tormenta
 atque alienata corporis et ta
 to sunt peiora quanto po
 tuerit esse maiora. Quibus
 ut carere coheret
 uita fugiens est qua uita
 obfero hoc inquit que
 tantis aggravat malis
 Certe ergo beata est in
 eis ipsis malis propter que
 dicit esse fugiendam an
 ideo beatam dicit quia
 licet tibi ab his malis
 morte distedere. Quod
 si ergo in eis aliquo diuino
 iudicio reueris nec
 permitteris mori nec un
 qua sine illis esse sinceris
 Quempe tunc salte misera
 dices tale uita non igitur
 propterea misera non est quod
 tunc relinquitur quoniam
 si semper ita sic etiam

abste ipso misera iudicat^r
non itaq; ipse qm bre
uis est nulla miseria q
uidei aut quod est absur
dum qm brevis est mi
seria qdco etia bñtudo
appellat magis vis e in
eis malis que cognunt
homines secundum ipos
caq; sapientes sibi au
ferre q homo e tu dicat
et om dicat hanc esse
naturę pma; quodamō
et maxima nocem ut ho
coalictur sibi et ptea mor
tem nāliter fugiat ita
sibi amicus ut esse aial
et mhar qmāde q corpis
atq; anime vñe velit ve
hement atq; appetat qag
na vis est in eis malis
quibus iste naturę vñ
tur sensus quo mors
omimodo omnibus vñib;
conatib; q; vitatur et
ita vincitur ut que ui
tabatur optetur appe
tatur et si nō potuit ali
unde cōtinge ab ipso ho
mīe sibi met miseratur
qagna vis est in eis
malis que fortitudinem
faciunt hominidam q; h
adhuc fortitudo dicenda
est que ita hys malis vñ
atur ut homines que sicut

utis regend; tenendum
q; suscepit nō mō nō poss
p paciam custodiē q; ip
msup cogat dāde debet
quid et morte sapiēs se
pacient; q; accidit aliud
hū istos aut pā sibi ip
mferre cōpellit p fco fac
end; est eis nō solum mi
la sed intollerabilia etia
mala esse que hoc tñ p
trāe cōpellit vita iqu
que istos tā magnos et
q; gravia malos a pñ
oncibus aut subiaccet ca
sibus nullo mō dā dicit
homines qui hoc dicunt sibi
sicut victi malis ingratu
tibus tñ sibi ingerunt
morte cedunt infelicitatē
ita victi certis vñibus a
querut btam vitam digna
ret; adde veritati et non
sibi putaret ista mortali
tate in ista mortalitati
sine finem esse boni gaudi
ubi virtutes iste quibus h
certe nihil melius atq;
lib; mhomine reperit qmā
maiora s; adiutoria con
vñi piallos dolores labe
tanto fideliora testimo
miseriars Si em vere vi
tutes sunt que nisl i eis
quibus uca e pietas est
nō possut. nō se pfitent

hoc posse ut nullas misce-
 nas paciatur homines magis
 sunt neque enim mendaces sunt
 bene utentes ut hoc proficiant
 ut vita humana que tam
 habet et tot huiusmodi malis
 esse cogitur misera spe fu-
 tura seculi beata sit et salua
 uno enim beata est quod nondum
 alia est unde et apostolus
 paulus non de hominibus im-
 prudentibus impatiens
 intemperantibus et iniquis
 de his qui secundum ve-
 ram pietatem vivunt et deo
 virtutes quas habent aut
 depe enim salvi facti sunt spes
 sunt que videtur non esse spes
 et non enim videtur quibus quid
 perit si autem quod non videtur
 peramus propter paciam et sper-
 amus sicut ergo spes sal-
 va ita spes beata facta sumus et
 laus salute ita beatitudinem
 et iam tenemus presentem et ex-
 pectamus futura et hoc per-
 actum quod in malis sumus
 me patienter tolerare de-
 bemus donec ad illa veniamus
 bona ubi omnia quibus in-
 effabiliter delectemur man-
 erit autem quod iam tolerare
 debemus et talis salus que
 usitatus est seculo ipsa est
 etiam finalis beatitudo qua
 beatitudinem isti persequuntur qui non
 videntes nolunt credere hic

sibi conatur falsissimam
 fabricare quodam superbia
 tanto mendacior virtu-
 te sequitur v
 Quod autem sociale vitam
 voluit esse sapientes
 nos multo amplius ap-
 probamus nam unde
 ista dei civitas de qua
 huiusmodi opibus esse iam unde
 vicissim libere versamus
 in men manibus vel in
 choaretur coartum vel pro-
 gredetur coarsu vel
 apprehendet debitos fines
 si non esset socialis vita
 erupna quot et quotatio
 huiusmodi malis humana
 societas quibus emulare va-
 leat quia estimare faci-
 at sufficiat audiant a-
 pio amicos suos hominem
 et sensu atque consensu om-
 nium dicere. Sicut ubi oremus qua
 ubi misericordiam ubi nati filii
 alia cura etiam itidem il-
 la que tam de vita que
 morat et asserentibus in-
 mure suspensiones inimi-
 citie bellum patrum
 Oremus res humanas ubi
 et impleant Oremus hoc
 et in amicorum honestas
 amoribus plenius et in-
 gut Oremus huiusmodi usque
 quare plene sit res
 humane ubi in iniurias suspens

inimicitias bella mala
ita sentimus pacem uero in
teritum boni qui corda eorum
cum quibus eam tenent uolunt
ignoramus et si hodie nos
se possemus qualia erant
futura esset utique nescire
qui poterit inter se amari
ores solent esse uel debet
quia qui etiam bona geruntur
domo et cum quibus inde secu-
turus est cum tanta spe ma-
la eorum multis occulte
insidiis insisterunt tanto
amariora quanto pauidi-
tior fuit que uicta puta-
ta est cum astutissime fingere
ipsum quod omni pectora sic
detingit ut cogit in ge-
mitu quod aut tulum uul-
le sit occultiores insidie quam
hec que latet insinua-
tione officij aut in aliquo
necessitudine nomine ita
cum qui palam est aduersarius
facile cauendo uitae pos-
sit hoc uero occultum in
testi in ac domesticum ma-
lum non solum occidit uerum
et opprimat antequam prospi-
ciatur atque explorare potueris
ipsum quod etiam diuina uox
illa et inimici hominis do-
mestici eius cum magno
dolore cordis auditur
quia et si quisque tam forte

sit ut equo animo proferat
uel tam uigilans ut pro-
uidens consilio caueat qui
aduersus eum molitur amica
simulata eorum hominum
profectus malorum ad eos qui
pessimos appetunt si ipse
bonus est grauitate obor-
netur necesse est siue tempus
mali fuerit et si bonum
fuerit siue in ista ma-
liciam et bonitatem imitari
sint. Si ergo domus quod
fugit in his malis hinc
in quibus tanta non est qui-
tuitas que quanto maiore
tanto fortius eius libris
libris et criminibus pleni-
mus etiam si quiescat non so-
lamente uero sepius
oriente seditione et be-
nificia aquorum euentis
aliquo libere ciuitate ba-
culis iniqua

Quid ipsa iudicia homi-
num de hominibus que ciuita-
tibus iniquitatem pace ma-
nentibus deesse non possunt
et uitalia putamus esse qui
miseria quam dolenda quamque
hinc iudicat etiam neque
unde sepe cogit tormentum
in nocentem testem ad al-
iam causam pertinetem qui
re ueritatem et ad in-
cuius quisque torquet et cum
quibus utrum sit nocentem

pferat. ⁱⁿuicem atque innocentes luit
 mices to scelere certissimas
 penas non quia illud com-
 misse cōtegit sed quia non co-
 misisse nescitur. ut p[ro]p[ter]
 ignorantiam iudicis plene
 calamitas innocentis
 et quod est intolerabilis
 ut quod plangens regans
 si fieri posset fontibus
 lacrimarum cu[m] ipsa iudex
 argueret accusatum ne oc-
 dat nesciens innocentem
 et p[ro] ignorantia iudicis
 et tortum et in nocere oc-
 dat quod ne innocentem
 occidat. nesciat. Si enim si
 tortum sapiat delegat ex-
 at uita fugamque diuag-
 la pestis tormentis non
 o[mn]is qui p[er]isse se dicit
 suo amputato. et a se
 trum innocentem an noce-
 re iudex occidit. ad hoc
 est quod ad occidentes
 est nesciens occidit. tortum
 hoc in nocentem et tortum
 et tortum de nescire
 occidit. In his tenebris
 ite p[ro]nalis p[ro]dit iudex
 le sapiens an non p[ro]debit
 debet plane. Constat
 in eum et ad hoc officium
 trahit. Quodna p[ro]netas
 sua deserere nefas ducit
 hoc enim nefas esse non ducit

quod testes innocentes in
 causis torquentur alie-
 nos quod qui arguit in do-
 lois plerumque supari et
 de se falsa confessi ca-
 piuntur. innocentes quod si
 non morte p[ro]uantur in ipis
 ut corpus tormentis
 plerumque induit quod aliqui
 t[em]p[or]i quare arguit suam
 fortasse p[ro]netas ne in
 huius impunita sint p[ro]desse
 cupientes et innocentibus
 testibus ut quod ipse contra
 tormenta digne inmanit
 nec fatente p[ro]bae quod
 obicit non ualentes quibus
 uera obicerent. iudice
 nesciente damnantur
 hec tot et tanta mala
 non deputat esse p[ro]ba
 non enim hoc facit sapi-
 ens uide[n]s nocendi volu-
 tate sed necessitate nesci-
 endi et in quia cogit qua-
 na p[ro]netas etiam neces-
 sitate iudicandi. hec est
 ergo que dicimus in p[ro]ba
 certe homines et si non ma-
 licia sapientis an uide[n]s
 necessitate nesciendi
 atque iudicandi torquet
 in fontes. Et p[ro]ba est
 illi quod non est reus si non
 sit in p[ro]ba et blus quito
 consideracibus et honore

dignus agnoscat in ista
necessitate miseriarum earum
quod odit in se et si pie sapit
clamat ad deum de neces-
sitatibus meis erue me
domine **vi**

Post autem ut orbem
sequitur orbis terrarum
quo terram quod ponit
societatis humane mapie
tes ad domos atque inde ad
orbem. deinde ad urbem
hic progrediendo uenie-
tes quoniam utique sicut aquas
congruunt quoniam maiorem
est tanto periculis plenum
oritur inquit periculum ligurarum di-
uersitas hominum alienat
ab homine. Nam si duo
sibi inter mutum fiant
obuiam necesse est si sit
esse aliqua necessitate
cogantur quorum non
liguram nouit aliter
facilius sibi multa etiam
animalia diuersi generis
qua illi cum sint homines
ambo sociantur quoniam enim
ambo que sentiunt inter
se quicquid non potest propter
solam diuersitatem lig-
urarum nihil prodest ad
consociandos homines ta-
ta similitudo nature
ita ut libencius homo
sit cum cane suo quam cum

homine alieno. Atque opera
data est ut impiosa ciuitas
non solum in gentem uerum et
ligura sua domibus gentis
per pacem societatis impo-
neret per quam non deest
et hominem daret etiam interpretem
repleta uinum est. Et hoc quoniam
multis et quia grandibus
bellis quanta strage hominum
quanta effunditur humanam sag-
ginitatem est. Quibus in saecula
non est cui eo respondere
malorum finita miseria
in eis enim non defuerunt in
desunt hostes exterius non
in eis contra quas semper
gesta sunt et geruntur
in eis etiam ipsa imperii latu-
do peperit periculis quibus be-
la pericula sunt et omnia quae
imprabilius quatuor
in eis humanumque ad bellum
generatur ut aliqui quoniam
cant sine cum timet ne
suis corporibus conueniant quoniam
malorum multas et multas
et clades duras et duras
necessitates sunt dignum
eloqui uelut quicquid in
quaquam sicut res postulat
possim quibus est plura de
putationis modus si per
eius inquit iusta bella
gesturus est quasi non si
hominem meminit multum

rem quod magis dolebit iustorum necessari
 sa multatez sibi coituisse bello & p
 uenire iusta essent ei genda no
 genti essent ac p hoc sapienti
 nulla bella essent. Inqui
 est ab em ptiis adueze iusta
 ite p bella ingeit genda sapi
 hor quoniam que nunguitas utiqz
 andibz omne dolenda quia homi
 age si est si nulla qoca bella
 in sagi naitas nasctur hec ita
 q hinc mala ta magis ta hanc
 pondera ta sua quibz quibz cum
 spua doloe qpidem miseniam
 ermt no iteatur ermsquis aut
 ter na patit ca sine ai doloe
 sempd cogitat multo utiqz mi
 ermt erud ideo se btm putat
 ny lata ma & huanu p dicit se p
 i aut no cotin. **U**
 gat quedaz ignorana
 simlis demencie que hy
 qmg vite misera condi
 one sepe cotingit ut ne
 at uel amauisse uel
 inimicus est ut inimicus
 m amauit e quia nob q
 plat mhar huanas socie
 ate erribus erupmst
 lemiffma ubi fides non
 ita & mutua dileco vcoz
 bonoz amicos quos qnto
 plures & mloas plubus
 abemus tato longius la
 cusp metus ne quid eis
 contingat mali detant
 naloz aggeribz h9 pda

Non em tmo solliciti sumus
 ne fame ne bellis ne
 moribus ne captiuitatibz
 affligantur ne in eadem
 seruitute talia patiantur
 qualia nec cogitare possi
 mus. Vm etia ubi timor
 est multo maior ne in
 p fida malicia nequam
 q imitentur & qn ista co
 tingut tanto utiqz plu
 ra quato illi st plures
 & in loas plubus & in
 mra noticia pferuntur
 quibus cor nrm flagrat
 urat & erms potest msi
 talia sentit adueze mor
 tuos quippe audire mal
 lem q quibz & herno sine
 doloe possim audire & q
 end nob uita p t amicie
 socialis placia delabat
 unde fici p t ut corz morz
 nulla nobis ingerat
 mestitudine qua q phi
 bet phibeat si p t amica
 colloquia interdicit a
 micabilez affm huanas
 omi necessitudinu vma
 la mentis & multi stupor
 disruptat aut si eis utend
 censcat ut nulla qo eis
 ami dulcedo p fundat
 quod fici nullo mo p t
 eaz hoc quo pacto fu
 turu est ut eis nobis
 amara morz no sit mag

dulcis est uita. hinc enim e
fluctus quidam non in qua
in cordis quasi uolunt. aut
uolunt aut sanando ad hi
bentur officiose copiones
non enim ipse non est quod
pauetur qui quanto e amig
melior tanto in eo amig
facilius q sanatur. Cum
igitur eadem decissimoz
mortibus maxime quoz
sunt humane societati officia
necia nunc uicibus nunc affus
affligatur uita mortalium
mortuos in eos quos dili
gimus qua ut a se uel a
bonis moribus lapsos hic
est in ipsa aia mortuos
audire seu uide mallemus
qua ingenti matia ma
lor plena ea tra ppter quod
septimus est. Rursum non tep
tacio est uita humana si
tam et ppter quod ipse dicit
ait. De mundo abstinentis
Et dicit qui inquit hinc dant
iniquitas refrigeret cal
tas multoz. Ex quo fit ut
bonis amicis mortuis q
tulemur. et in moris eoz
nos tristetur ipa nos az
cius cooletur qui carue
runt malis quibus in hac
uita etiam boni homines ut
conceruntur ut dampnat
ut in utroq perditat. **I**n
societate uero sanctor

angeloz qua ppter illi qui
nobis deos amicos esse uol
erunt qua eo constituerim
loco uelut admodum uene
tes ab orbe terraz ut sic quo
dammodo qpleterent. et tunc
nullo modo quid metum
tales amici ut morte nos
sua dampnatioe tristetur
Et quia nobis non ea qz hinc
familiaritate misetur quod
etiam ipm aduersionis hinc
uite pmet et aliqui pater
nas sicut legimus in figuris
se in angelum lucis adtra
tandos eos quos ita ut uel
erudiri opus e ut deapi
uistum est magna dei m
necia est ne quisquam in bonis
angelos amicos se hinc
tat habeat malos de mo
fictos amicos eoz tant
nocentiores et fallacior
patiat. inimicos et au in
ha ista dei mra nra est
nisi magne humane mis
que ignorantia tanta p
nuntur ut facile istoz sm
lacioe fallatur. Et illos q
ppter in impia ciuitate
qui deos sibi amicos esse
dixerunt in demones ma
lignos misisse certissimu
est quibus tota ipa ciuita
subdit. eternu ad eis ho
bitura suppliciu. Ex eoz
quippe patris uel potius

illi qui
 esse vo
 tuermu
 my uen
 ut sic qu
 ut et ca
 uetug
 ete no
 christe
 a qd sp
 churqu
 mas qm
 p salu
 diffign
 ab adu
 ta ul
 deap
 dei mu
 in no be
 se hie
 b deno
 qd tam
 laaon
 z au
 nra c
 ne m
 tanta
 stoz
 t illud
 iuita
 cob es
 nes m
 et hie
 a oue
 eis h
 Ex co
 parat

amleqys quibus eos cole
 dos qd ludis i mudissimis
 ubi eos cma celebrat qd q
 os placandos placarunt
 utarut cyst ipis actioibz
 ex actioibz talu tantoz
 dedecoz satis ab eis qui
 olunt aperi tu e x
 Sed neqz sti z fideles vni
 ven dei sue q cultores
 beoz fallacis z multifo
 mas qm temptaco scdu sunt
 p salu
 diffign
 ab adu
 ta ul
 deap
 dei mu
 in no be
 se hie
 b deno
 qd tam
 laaon
 z au
 nra c
 ne m
 tanta
 stoz
 t illud
 iuita
 cob es
 nes m
 et hie
 a oue
 eis h
 Ex co
 parat

amleqys quibus eos cole
 dos qd ludis i mudissimis
 ubi eos cma celebrat qd q
 os placandos placarunt
 utarut cyst ipis actioibz
 ex actioibz talu tantoz
 dedecoz satis ab eis qui
 olunt aperi tu e x
 Sed neqz sti z fideles vni
 ven dei sue q cultores
 beoz fallacis z multifo
 mas qm temptaco scdu sunt
 p salu
 diffign
 ab adu
 ta ul
 deap
 dei mu
 in no be
 se hie
 b deno
 qd tam
 laaon
 z au
 nra c
 ne m
 tanta
 stoz
 t illud
 iuita
 cob es
 nes m
 et hie
 a oue
 eis h
 Ex co
 parat

pt in vita bona sed hec
 bitudo illam qua finalez
 dicimz bitudini copata
 prsus miseria repatur vi
 am igitur pacem
 Quqlis hic pt esse m
 mortales in rebus morli
 bus qd habemz si rce vi
 uamus bonis eius rce
 utitur virtus. Sin vero
 et eis no habemz etia
 malis que homo patitur
 bene utit virtus qd et
 omia bona qbus bu utit
 z quidquid in bono usu
 bonoz z maloz facit z
 p piam ademy sine re
 fert ubi nob talis z tala
 pax est qua melior z ma
 loz esse no possit. Quia
 pt possimz dicere finis
 finis bonoz mroz esse
 pax sicut etia dpmz
 iustaz presit qm ipi
 ciuitati dei dequa nob
 est ista aptissima dispu
 tatio mysto dicit p b o lau
 da nrm dmy collauda
 deu tuu syon qm confor
 tauit seras portas tuas
 benedixit filijs tuis mte
 qm posuit finis tuos
 pax. Sin em confirmate
 fuerit sere portaz eius
 iam in illaz nullas in
 trabit nec ab illa nullus
 exibit ac p hoc finis eius

eam debemus hic intelligere
pacem qua volumus de
iurare finalem. Nam et
ipsius amicitie iusticia no
mey. i. n. l. quod t. ante
eam d. p. m. v. s. l. o. p. a. c. i. s.
interpretatur. Sed qm pa
cis nome etia m. h. y. s. re
bus mortalibus frequen
tatur ubi utiqz non est
uita eterna. p. t. e. a. f. i. n. e.
ciuitatis h. m. g. ubi est su
m. u. b. o. n. u. m. e. i. u. s. e. t. e. r. n. a. u. i.
tam malum q. m. e. m. o. r. a. c. i. e.
quam p. a. c. e. d. e. q. u. o. f. i. n. e. a.
p. l. u. s. a. i. t. d. i. c. t. u. m. v. e. r. o. l. i. b. e. r. a.
t. i. a. p. e. r. o. f. i. n. i. a. u. t. f. a. d. e. o.
habetis fructu v. r. m. i. n. f. i. c. a. t. i. o. n. i. f. i. n. e. v. e. r. o. u. i. t. a. m.
e. t. e. r. n. a. m. E. z. r. u. r. s. u. s. q. u. i. a.
uita eterna ab h. y. s. q. u. i. f. a.
m. i. l. i. t. a. t. e. z. n. o. h. u. t. c. u. s. p. e.
t. u. s. f. a. b. p. t. a. c. i. p. i. e. t. i. a. m.
uita maloz ut secundum
quosdam p. h. y. s. i. c. p. t. a. i. e.
i. m. o. r. t. a. l. i. t. a. t. e. m. u. e. l. f. i. n. i.
e. t. i. a. m. f. i. d. e. m. n. r. a. m. p. t. e. r.
p. e. n. a. s. d. i. t. n. u. a. b. i. l. e. s. i. m. p. i.
o. z. q. u. i. u. t. i. q. z. m. e. t. u. m. o. r. u. a.
a. r. i. n. o. n. p. o. t. e. r. u. t. n. i. s. i. e. s. s.
v. i. u. n. t. m. e. t. u. m. P. r. o. f. t. o.
f. i. n. i. s. c. i. u. i. t. a. n. s. h. m. g. t. q. u. o.
f. i. n. i. m. u. h. a. b. e. t. b. o. n. u. m. u. e. l. p. a. c. e.
m. u. n. t. a. e. t. e. r. n. a. u. i. l. u. i. t. a. e. t.
n. a. i. n. p. a. c. e. d. i. c. e. n. d. u. s. e. s. t.
u. t. f. a. c. i. l. i. u. s. a. b. o. m. i. b. u. s. p. o. s.
s. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. T. a. n. t. u. e. s. t.

em pacis bonu ut etiam
m. r. e. b. u. s. t. r. e. m. s. a. t. q. z. m. a. r. a.
l. i. b. u. s. m. e. t. u. s. q. u. a. n. t. u. s. s. o. l. o. t.
a. u. d. i. n. i. m. e. t. u. s. d. e. s. p. e. r. a. b. i. l. i. u. s.
c. o. n. a. u. p. i. s. c. i. t. m. e. t. u. s. p. o. s. t. r. e. m.
p. o. s. s. i. t. m. e. l. i. u. s. m. u. e. n. i. r. i. d. e.
q. u. o. s. i. a. l. i. q. u. i. t. o. d. u. c. i. u. s. t. i.
q. u. i. v. o. l. u. c. i. u. s. n. o. n. e. i. m. y.
q. u. a. n. t. u. a. z. b. i. t. r. o. z. a. n. e. r. o. i.
l. e. g. e. n. t. i. b. u. s. z. p. t. f. i. n. e. c. i. u. i.
h. m. g. d. e. q. u. a. n. o. b. i. s. f. i. n. o. e. t.
z. p. t. i. p. a. m. d. u. l. c. e. d. u. m. p. a.
q. u. e. o. m. i. b. u. s. c. a. r. a. e. x. y.
Quod em metum quistum
res humanas naturam
q. q. nem utruqz intuctur
agnoscat sicut nemo est
gaude nolit ita nemo e q
pace hre nolit qnqmd e
ipi qui bella volunt met
aliud qua vince volunt a
gloriosam ergo pace cup
bellando puenire. Ita q
e aliud victoria nisi subica
repugnantiu quod m si
fuit pax cit pax ergo n
tendone geritur z bell
ab hys etia qui uirtute
bellica student exerce m
pando atqz pugnando
pace ostat belli esse op
bile sine. Omis em hom
etia belligerado pace r
quirit. Nemo aut bellu
pacificando. Nam z il
qm pace m q sut p h
volunt non pacem ad

si eam paribrio suo cupiunt quum
 tal non ergo ut sit p[ro]p[ri]o volut
 si ut ea sit qua uoluit. Demq[ue] 7
 si p[er]secutione se ab alijs sepa
 uerit cu eis ipis conspiratis
 ul' conuatis suis nisi qualem
 cuq[ue] spem teneat no efficiunt
 quod intendunt p[er]inde latro
 nes ipi ut uelhemencius 7 tuciq[ue]
 infesti sint pati cet[er]os pacem
 uoluit. Ipe p[ro]dior[um] 7 si unus
 sit ta p[ro]solens vidus 7 q[ui] soci
 os ita caueb[ut] ut nulli socio se
 q[ui]mittat solusq[ue] insidiis et
 p[ro]ualens quibus potuit opp[re]s
 sis 7 cotinuis p[re]das agat
 ann eis certe quos occidere
 non p[ot]t q[ui] quos uult latere
 quod facit qualemcuq[ue] ma
 bra pacis te[ra]. In domo at
 sua cu uxore 7 cu filijs 7 si q[ui]s
 alios illuc h[ab]et p[ro]f[ec]to esse para
 tos. Eis quippe aditu ob
 tempantibus sine dubio de
 catur. // V[er]o si no fiat indig
 natur co[n]cipit vindicat et
 domus sue pace si ita nate
 it etiam se uendo q[ui]ponit q[ui]
 sentit esse non posse nisi cui
 da p[ri]ncipio q[ui]pe in domo sua
 e cet[er]a in eade domestica
 societate subiecta sunt. Ideo
 q[ui] si offerret ei se uitis p[ri]ncip
 uel ciuitatis uel gentis ita
 ut sic ei h[ab]erent quemadmodu
 ubi domui sue se uiri nole
 bat non se ia latro non la

tebris condet h[ab]ere regem co[n]spi
 ciu sublimat cum eadem
 me cupiditas 7 malicia p[er]
 manet pace itaq[ue] cum suis
 omib[us] h[ab]ere cupiunt quos ad
 arbitrium suu uolunt uine
 Q[ui]am 7 cu quibus bellum
 gerit suos face si possint
 uolunt eis q[ui] subiectis le
 ges sue pacis impone. Sed
 faciam[us] aliq[ui] qualem ca
 ut poeta 7 fabulosa narra
 cio que fortasse p[ro]pter ipam
 insociabilem feritate semi
 homin[um] qua homine dice ma
 luerit. Quamuis ergo h[ab]u[er]it
 regnu d[omi]ne spehente fuit
 solitudo atq[ue] malicia singu
 lais ut co[n]har ei nome in
 uentu sit grece. Q[ui]amq[ue]
 malus chaos dicit quod ille
 vocabat[ur] nulla co[n]u[er]sio ei
 bland[us] ferret i[n]ferret q[ui] fer
 monem nullus filijs uel al
 ludet p[ro]uulib[us] uel grandius
 culis imparet nullo amia
 colloquio frueret ne t[em]p[or]a
 in p[ri]s quo uel h[ab]uit t[em]p[or]
 no paru felicio[rum] fuit q[ui]ma
 tale monstru ipe no ge
 mit nihil aut[em] daret
 f[er] aquo posset quid quid
 uellet auferret t[em]p[or] in ipsa
 sua spehente solitaria aug
 ut destruit[ur] semp i[n]tenti
 rede cepebat humis m[er]it
 aliud qua pace uolebat
 inq[ui] nec illi molestus esset

nec cuius quietem ius illi
terrore ne turbaet. Cum cor
pore demerit suo pace hinc
tupiebat et quantum ha
bebat tantum illi bene cap
quinguentis membris ob
tempantibus impabat
Et ut suam mortalitatem
aduersum se condignam
rebellantem ac seditionem
suis ad dissidendum atque
excludendum deorum potestate a
minas conatante quanta
posset festinatione pacaret
rapiebat vetabat voraba
bat et quibus in manibus ac
ferus pati in sua vite ac
salutis inmanit acferent
conquiebat ac per hoc si pa
ce qua in sua spelunca atque
in se ipso hinc satis agebat
etiam ad alios hinc vellet
nec malis nec monstru
nec semi homo vocaretur
aut si cuius corporis forma
et artus ignis nominis
ab eo deterebat hominem so
cietatem forte nocendi cu
piditate sed videri necessi
tate sciebat vni iste no
fuit ut quod magis credendum
est non talis fuit qualis
poetica vanitate describi
tur non enim nimis accipiet
catus parum hercules lau
datur. Talis ergo homo
sive semi homo melius ut
dixi creditur non fuisse sicut

multa fragmenta poetarum
Ipse enim scilicet fere vnde
ille parte habuit feritatis
nam et semiferus dicitur est
genus ipsum quada pace
custodit coemendo quing
nendo piendo fetus foue
do atque nutriendo cum sint
plereque in faciebiles et solui
ge. non sicut ut oues cerui co
lumbae sturmi apes et ut
leones vulpes aquile noctu
tine cum trigis non filijs in
manibus inuicem et pacem
feritate blanditur et cum in
hinc hinc quatuorlibet solitum
vapores diuollet non coniungit
copulat in diu colligit oua et
fouet pullos alia et quia cum
sua matre familias societate
domestica quanta parte pace co
suat et nata magis homo fert
quodammodo nature sue le
gitur admemorem societate
pace et cum hominibus quatuor
in ipso est omnibus obtinet
cum enim mali prosuorum pace
belligerent omnesque si poss
suos facere velint ut vni cuncti
et amicta deseruiat quo pacto
nisi in eius pacem vel amand
vel timendo consentiant
Sic enim superbia peruersa mut
dum odit namque cum socijs in
aone sua pro illo odit ergo
iustam pacem dei et amant
iniqua pacem suam non

amac in qualemque pte
 nullo mo pt nullu quippe ui
 cu ita contra naturam est
 ut nae delectat etiaz extrema
 vestigia itaqz pace in quoz
 impacis q pacis iustoz ille
 uidet nec pace esse dicendam
 qui nouit pone ita pms
 ordmata puezis **Quod** aut
 puezis est etiaz hoc necesse
 est ut in aliqua et aliqua
 et cu aliqua vix pte pecca
 tu sit in quibus est uel co
 quibus constat alioqn mag
 esset omo uelut si quis quaz
 capite decursum pendeat p
 ue sub est utiqz sitis corpo
 ris et ordo membrorum quia id
 quo desup esse natura pos
 tulat suptr est et quod illa
 subter uolt esse desup sim
 est. **Conturbant** carnis pa
 cem ista puitas et ideo mo
 lesta est qui doleat et ne
 si molestus eius oclusa dis
 esset quam diu q pagome
 broz manet no e sine quada
 pui **per** pace quod remanet
 Et ideo e adhuc q pendeat
 Et q trem corpus utram
 intitur et vinculo quo suspe
 sum est remittitur ut sue pa
 cis ordine tendit et locu quo
 requiescat quodammodo uote
 ponderis possit iam q co
 amme ac sine ullo sensu
 apace in naturali sui

ordmus no recedet uel cu
 tenet eam ul cum fertur
 adeam. Si cum adhibeant
 medicamenta atqz cura
 tio que form cadalis dis
 solui dilabiqz no smat ad
 huc pagoda ptes ptribus
 ingit tota q mole applicat
 terreno et comerenti ac
 p hoc parato loco. Si at
 nulla adhibeat cura to
 deni sed naliter cuiusui
 relinquitur tam diu q
 tumultuatur dissidenti
 bus et halacionibus et mo
 incouenientibus sensui id
 em est quod in putore sen
 titur donec mudi quietat
 eleuatis et in cor pacem
 paulatim ptiulatim dis
 cedat. Quillo in modo inde
 aliquid legibus sumi illig
 oratois ordmatoisqz sub
 trahitur a quo pax vniu
 sitatis administratur quia
 et si decadauere maioris
 animatis aialia minuta
 nascantur eadem lege
 creatoris queqz corpustu
 la in salutis pace sui a
 imnalis seuiunt. Et si
 mortuoz carnes ab alijs
 animalibz deuorentur
 easdem leges pucta dif
 fusas ad salute gnis cu
 usqz mortaliu co grua
 congruis pacificantur

qua qua uersum trahant
et rebus quibusque in gan
et in rebus quaslibet querat
et mutantur inueniunt **vi**
Pas itaqz corporis est
ordinata requies te
pancia pau pas aie
rationalis ordinata appe
tioni requies pas aie
rationalis ordinata qgma
omib agmaomib qz cosen
sio pas corporis et aie ordi
nata uita et saluberrima
pas homib mortalib et dei
ordinata in fide sub eterna
lege obediencia pas homi
ordinata concordia pas
domib ordinata in panti
atqz obediendi qcordia co
habitantiu pas ciuitatis
ordinata ordinandi atqz o
bediendi concordia coha
bitantiu ciuiu pas ce
lestis ciuitatis ordinatis
sima societatis fruendi deo
et uiuere in deo pas omi
res tranquillitas ordinis
ordo et pariu dispariu qz
res sua augz loca tribues
dispositio qz romde miseri
quia iniquitatu miseri sunt
utiqz iniquitatu miseri sunt
utiqz in pace non sunt in
quillitate quibz ordinis ca
rent ubi perturbatio nulla
est vmpbi quia mitissime
qz miseri sunt ea quoz ip
sa miseria sua pt ordinem

esse non possit non quid quidi
bus si ab eis cum ordinis lege
seuati **am** cu sine perturbaco
sunt rebus in quibus sunt qz
tacituz congruena coap
tantur / ac p hoc est in eis
ordinis non nulla tranquillitas
in est ergo non nulla pas ide
miseri sunt quia et si aliqua
securitate non dolent non
tibi ibi sunt nisi securi esse ac
dolere non debeat miseri occ
aut si pas eis cu ipa lege
non est quia nalis ordo ad
ministratur **cu** aut dolent
qz qua pte dolent patris p
turbatio fita est in illa uere
ad huc pas est iniqua nec
dolor uirt nec q pago ipa
dissoluit **Sicut** ergo est qz
uita sine dolore dolor autem
sine aliqua uita esse non po
tuit e quida pas sine ullo be
lo bellu uel sine aliqz pace
non pot non secundum id quod
ab eis uel in eis geritur qui
aliquae naturae sunt qz nullo
modo essent si non qualia d p
ce subsistent et na pte est
natura iniqua nullum ma
lum esse pot **Esse** aut natura
iniqua nullu bonu bonu
sic non pot **Imde** nec ipius
dual na iniquitatu na est
malum est si pueritas ea
malum facit itaqz multa

non stetit sed ueritas iudicium
 non euasit. Quod in his huiusmodi
 litate non mansit nec ideo
 in aptate ordinatois effugit.
 Bonum dei quod illi est in na-
 tura non cui subtrahit ius-
 ticie dei qua ordinatur in
 pena. nec ibi deus bonum
 insequitur quod orauit sed
 malum quod orauit ille co-
 misit neque enim totum aufert
 quod nature dedit sed aliquid
 admittit aliquid relinquit
 sic qui doleat quod ademit. Et
 ipse dolor testimonium boni a-
 dempti et boni relictum nisi
 enim bonum relictum esset bonum
 amissum dolere non posset
 nam qui peccat peior est
 si letatur in dampno equi-
 tatis. Quia uero cruciatur
 si nihil inde acquirit bonum
 dolet dampnum salutis. Et
 quia equitas ac salus utriusque
 bonum est bonique amissione
 dolendum est potius quam leta-
 dum si tamen non sit compensa-
 tio melioris. melior est autem
 animi equitas quam corporis
 sanitas propter quod uolentius
 iniustus dolet in supplicio quam
 etatus est in delicto sicut ex
 per leticia as deserti bonum
 patet testis uero male ita
 dolor amissi boni in supplicio
 estis nature bone. Quia
 enim dolet amissam nature
 ut patet quod aliquibus re-

liquis patet id dolet quibus
 sit ut sibi aucta natura sit
 hec autem in extremo sup-
 plicio recte sit ut qui in iustis et
 iustis naturam bonorum damp-
 na meruissent defleant
 sentientes eorum ablatorum
 iustitiam deum quem contemp-
 runt benignissimum largi-
 torem deus ergo naturam
 omnium sapientissimum conditor
 iustissimum ordinator qui
 terrenorum ornamentorum maxi-
 mum instituit moralem gemul-
 quantiam dedit hominibus quod
 bona huius uite congrua et
 pace temporale promodulo
 mortalis uite in ipsa salu-
 te et incolunitate ac so-
 cietate sui generis et quicquid hinc
 pati tuende uel recuperande
 necessaria sunt sicut et que
 apte et quement adiacet
 se sibi huiusmodi uox aure spi-
 ritales aque potabiles
 et quod quod ad alendum
 tegendum curandum
 ornandum quod congruit eo
 pacto equissimo et quod morta-
 lis talibus bonis pati
 moralem accommodatis recte
 usus sunt accipiat ampli-
 ora atque meliora ipsa sunt
 in mortalitate pace et quod co-
 uenientem gloriam et honorem
 inuitam eternam ad fruendum
 deo et proximo in deo et in
 aut ipse nec illa accipiat

et hoc amittat. **XXIIII**
Omnis igitur usus rerum
temporalium refertur ad
fructum pacis terrene inter
rena civitate. Intellectus autem
civitate refertur ad fructum
pacis eterne. Quia igitur
que admodum rationabilia
animata nichil appetimus
propter ordinata et patituram
propter corporis et requiem appe-
titionem. Nichil ergo propter
quietem carnis et copiam
voluptatum ut pax corporis
prodesse pati anime. Si enim
desit pax corporis impeditur
etiam rationalis pax anime
quia requiem appetitionum
consequi non potest utrumque autem
simul ei pati prodest quia
inter se habet anima et corpus
et ordinata vite ac salutem
sicut enim pax corporis anime
ostendunt animata cum
fugunt dolorem et pacem
anime cum propter complendas
indigencias appetitionum
voluptate sequitur ita mor-
tem fugiende satis indicat
quantum diligit pacem
qua sibi conciliantur anima
et corpus. Et quia homini
rationalis anima inest totum
hoc quod habet quod cum bestiis
subdit pati anime rationalis
ut mente aliquid contem-
pletur et secundum hoc aliquid
agat ut sit ei ordinata

congruencie actionis que con-
sensio quod pax rationalis anime
duplum ad hoc enim velle debet
non dolore molestari nec de-
siderio perturbari nec morte
dissolui ut aliquid utile que-
ratur et secundum eam congruen-
tiam vitam moribus que congruen-
tiam ne isto studio congruencie
propter humane mentis infirmita-
tem in pestem aliamque erro-
rem incurrat opus habet ma-
gistro domino cui certus obtem-
perat. Et quoniam quoniam dum est in isto
mortali corpore pergratam
ad omnem fidem ambulat
non propter se ac propter omnes pa-
cem ut corpus vel anime vel
simul corporis et anime refertur
ad illam pacem que homini mo-
tali est cum in mortali deo
ut sit ei ordinata in fide sub
eterna lege obedientia. Ita
videtur quia duo principalia precep-
ta hoc est dilectio dei et di-
lectio proximi docet magister
deus in quibus tam nunciat
homo que diligit deum
ipsum et proximum atque illa in
diligendo non erat qui deum
diligit quod est ut etiam
proximo ad diligendum deum
aspiciat que iubet sicut scriptum
diligere sic uxorem sic filios
domesticos sic ceteros quibus
potuit hominibus et ad hoc
sibi apud maiorem forte si forte

indiget consilio uelut acp hoc
 est pacatus omni homini quatuor
 in ipso e pace homini. i. ordi
 natq concordia. Cum hic ordo
 est primus ut nulli noceat
 deinde ut etiam ppter cui po
 tuit pmitus. ergo si in est
 suos cura ad eos quippe et
 oportuore faciliore q. ha
 bitu adhibendi consulendi uel
 nature ordi ut societate
 hanc unde aplos dicit
 omnes quibus at suis et max
 domesticis non puidet fide
 denegat et e infideli denia
 hinc itaq etiam pax domos
 tra oritur. i. ordinata mu
 pandi obediendi q. concordia
 cohabitancie. Impare em
 qui consulit sicut in ur ubi
 pntes filijs dñi seruus obe
 diunt atq quibus consulit
 sicut mulieres maritis filij
 pntibus seru dñis. Sed in
 domo iusti uiuent q. fide
 et ad huc ab illa celesti ciui
 tate pgnantis etiam qui
 impant seruunt eis quibq
 uident impare. neq. em
 mandandi cupiditate impant
 officio consulendi nec pñ
 apali supbia sed puidendi
 misericordia. **vv**

Ecce naturalis ordo p
 scribit ita deus homines
 ordidit. Ra dicitur inquit
 pñm maris et uolatilium celi

et omni reponat que reput
 sup trax. Rationale finem ad
 ymagine sua uoluit nisi
 irrationabilibus dñi no hanc
 homi sed pccoi. Inde pñm
 iusti pastores pccos mis
 quā reges homi constituti
 sunt ut etiam sic insinuat
 deus quid postulet ordo
 creaturarū quid exigat
 meritū pccos. Condicio
 quippe seruitutis iure in
 telligitur imposita pccoi
 pñm de misq. septuaginta
 legibus seruū anteq. hoc
 uocabulo noc iustus pñm
 filij uindicta. Romen
 itaq. istud culpa meruit
 no natura. Ergo aut vo
 cabuli suoz inlatina ling
 wa. inde orditur ducta q.
 hq. qui iure belli possent
 occidi a uictoribus q. serua
 bant. sui fiebant assua
 do appellati. Quod etiam
 ipm sine pñm mto no est
 nam et al iustu geritur
 bellum pñm contraio. dñi
 catum et omnis victoria ad
 etiam malis puenit dñi
 iudicio victus hñhat uel
 emundans pñm ul pñm
 testis est homo de dñi
 et ad inaptitudine pos
 tus pñm sua et pñm pñm
 sui q. fitet. deo. Et hanc
 causam esse illius captiuit
 pio doloc testatur. Ro
 ma ergo seruatur. ca

patet est ut homo homini
condicionis vinculo sub
detur quod non sit nisi de
iudicate apud quem non est
nisi iniquitas et homines di
versas penas distribuere
delinquentium sicut autem supe
rius dominus dicit dominus qui fa
cit peritiam suam est pater. Ac
propter hoc multi quidam religiosi
dominus iniquis non tamen liberis
serviunt. A quo enim quis de
iudicatus fuit et servus ad
dictus est. Et utique felices
sunt homines qui libidini ad
sensum dominum vastet
corda mortalium ut alias
omittam libido ipsa dominum
et hominibus aliis. Illo autem
patris ordine quo alii aliis
subiecti sunt sicut prodest
similitas servientibus ita no
cet superbia dominantibus
Nullus autem naturalis in
qua prius deus homines
condidit suus est hominibus
aut pater. Vnde et penalis
sunt ea lege ordinat
que naturalem ordinem con
suam iubet perturbare necesse
est. Si contra eam lege
non esset finis nullus esset
penalis servitute coercens
Ideoque apostolus etiam suos
mouet subditos esse dominis
suis et domino eis cum bono
voluntate sicut ut scilicet si non
possunt ad dominum liberi fieri

suam fuitute quodam libe
ram faciat non tamen subdolo
si fidei dilectione fruendo do
net fuisse iniquitas et e
uacuetur omnis principatus
et potestas humana et sic deus om
nium dominus. **xxvi**

Ouo circa eadem si fuerint
suos iusti prius in sicut
qui ad ministrabat domesticis
patet ut secundum hoc temporalia
bona filiorum sorte assueti
condicione diligenter ad
deum aut colendum in quo
eterna bona speranda sunt
omnibus dominis sue meritis
pari dilectione consulunt quod
naturalis ordo ita prescribit ut
nomen patris familias hinc
venerit sit et tam late obla
tum ut etiam inique dominos
hanc se gaudeant appellari
etiam autem non prius familia
sunt omnibus in familia su
tamquam filiis ad colendum
et promendum deum consalimur
desiderantes atque optantes
venire ad celestem domum
ubi necesse non sit officium
imperandi mortalibus
quia naturam non est officium
consulendi iam nulla mo
talitate felices quo de
nec veniatur magis debe
prius quod dominantur quam
sui tolerare servum quod servum
Si quis autem in domo sua

p mobedienciam domestice
 paci aduersatur corripitur
 seu morbo seu uerbere seu
 quolibet alio que pene
 iusto atq; liato quatuor soci
 etas humana quatuor p eus
 qui corripitur utilitate
 ut paci inde dissiluerat
 coaptetur. Sicut eni non
 est beneficencie adinuado
 efficere ut bonu quodma
 nis est amittat ita no e
 m nocencie pcedo sine ut
 m malu iuuus madatur
 p tinct ergo adinuocatio
 officiu non solu malum
 nemi vni ead colubere apad
 ut pme pcam ut aut ipse
 quod plectitur corrigatur
 opmecto aut alij terreat
 exemplo. Quidam igitur mciu
 hominis domus sine piqua
 dz esse ciuitatis ome aut
 mciu ad aliquem sui quis
 finem totius pb adomusi
 tunc pb est integritatem
 refertur satis apparet esse
 q sequis ut ad pace ciuita
 pax domestica referatur
 o ut ordinata impandi
 obediendi qz concordia ciui
 um. Ita fit ut college ciuita
 tis prepta sume pacencie
 familias oporteat quibus
 domus suaz sic regat ut sit
 paci admoda ciuitatis
 Sed domus homi **vi**
 Qui non vniut co fide

pace terrena qd hmo ipa
 lis vite rebus comodisq; sec
 tatur. Domus aut homi
 co fide vniut co spectat
 ea que in futurum etna pro
 missa sunt tamen qz rebus a
 tpalib; tamqua pegna
 utitur no quib; capiatur
 et auertatur quo tendit
 indemy sed quibus suste
 tetur ad facilius tolerat
 minue qz agenda onera
 corporis corruptibilis qz ag
 quat aiaz idcirco reas
 vite hinc mortali nectias
 utrisq; hominibus et utriq;
 domui quib; e usus s; finis
 utendi sunt ouq; ipus mil
 tuq; diuersus. Ita etiam
 terrena ciuitas que no
 viuit co fide terrenam
 pace appetit meo qz de
 figit impandi obediendi
 qz concordia qz ciuium ut sit
 ei de rebus ad mortales
 vita pmebus hinc qd
 q postea voluntatu Ciui
 tas aut celestis ut poas
 pb eius que in hac mor
 talitate pegnatur co
 fide viuit etia ista pace
 hinc est utatur donec ipa
 ni talis pax nra est
 i mortalitas tnsat ac
 p hoc du apud eternam
 ciuitate uelud captiuaz
 uitaz sue pegnatione
 agit iam pmissione re
 demptionis etia domo

pro tali tamquam pignore
accepto legibus terrarum ci-
uitatis quibus hęc admi-
strantur que sustentande
mortali uite accommodate
sunt obtemperare non dubi-
tat ut qui quibus est ipsa mor-
talitas fructur in rebus
ad eam pertinentibus inter
ciuitates utriusque quod dicitur
vnde quia terrarum ciuitas
habuit quosdam suos sa-
pientes quos deus impro-
bat disciplina que qui ul-
timum suspicari uel accepti ad-
monitionibus credent multos
deos conuincendos esse re-
bus humanis ad quos di-
uisa quodammodo officia di-
uersa subdita pertinent ad
aliud corpus ad alium amicum
et que ipsi corpore ad alium
caput ad alium ceruicem et
cetera singula ad singulos
similit in animo ad alium inge-
nium ad alium doctrinam ad
aliud uiam ad alium gaudium
inque ipsis rebus uite ad
iacetibus ad alium periculum
ad alium tritum ad alium
vnum ad alium oleum ad alium
pluuiam ad alium munus ad
aliud nauigationem ad alium
bella atque uictorias ad
aliud conuicta ad alium
periculum atque fecunditatem
et ad alios alia cetera Ce-
lestis autem ciuitas vniuersa

deum colendi nosset et quod
in o se uiuendum esset
que grece latine dicitur et
non nisi deo debetur fidei
pietate reserat fidei ut re-
ligionibus leges in terrarum
ciuitate non possit hinc
quibus per quibus ab ea dispen-
tare licet necesse atque offici-
um diuersa sententiarum
corum quod uis et odia et perfidia
in impetibus sustinere dicitur
in animo aduersus animam
et uere sue multitudinis et
semper deo adiutorio pul-
set. Hec ergo ciuitas ce-
lestis deum pignatur in
omnibus gentibus cunctis
ciuitatibus atque in omnibus legibus
pignatur cunctis pietate non
inanis quod quod in moribus
legibus institutis quod diuersi
est quibus populus terrarum ad
conquiritur uel tenetur in
corum respiciendus nec destruitur
vnde etiam suas ac sequens
quod licet diuersimodum in di-
uisis nationibus ad vnum finem
scilicet sine terrene pacis
intendit in religionem que
vniuersum summum et uerum deum
docetur non impedit utrum-
que ergo etiam celestis ciuitas
in hac sua pignatione
pace et uera et de rebus ad
mortalem hominum naturam
pertinentibus humanarum uolun-
tatum quod possumus quod tenemus
salua pietate de religione

que tueretur atque appetit eam
 quatenus pacem refert adce-
 lestem pacem que vere ita
 pax est ut rationalis dubitabat
 creature sola pax huiusmodi atque
 dicenda sit ordinatissima scilicet
 atque concordissima civitas so-
 cietas fructu deo et munere
 in deo. Quia cum ventum sit
 non est vita mortalis si pla-
 ne certum vitalis. nec cor-
 pus animale quod dicitur
 putatur agnoscit animam sed spua-
 le sine ulla indigentia quod
 parte subditum voluntati hanc
 pacem dum pignatur in fide
 sit atque ad hanc fidem iuste vi-
 dit omni ad illam pacem adi-
 piscendam refert quid quod
 bonorum actionum gerit erga
 deum et proximum qui vita civi-
 tatis utique socialis est. **Item**
Quod autem attinet ad illam
 dicitur quia de academi-
 cibus videri adhibuit quibus
 incerta sunt omnia omnis civi-
 tas dei talem dubitatem
 tamquam dementia dubi-
 tatur detestat huius de re-
 bus quas mente atque ratione
 apprehendit etiam si pura propter
 corruptibile corpus quod
 agnoscit animam qui scilicet
 dicit apostolus ex parte sensus
 in certissima scientiam creditur
 sensibus in re omnisque cui-
 dentia quibus per corpus
 immo utitur qui miserabi-

libus fallit qui magnam
 putat eis esse credendum
 credit etiam scriptis suis
 et verbis et hominibus quas
 canonicas appellamus
 unde fides ipsa precepta est
 quod iustus vivit per quam
 sine dubitatione ambulat
 quia dum pignatur a
 domino quia salva atque etiam
 de quibusdam rebus quas
 neque sensu neque ratione per
 scriptum neque nobis per
 scriptura canonica clari-
 fuerunt nec preceptis quibus
 non credere absurdum est
 nam notitiam pervenerunt
 sine iusta reprehensione
 dubitamus. **Item**

Richil sane ad istam
 pertinet civitatem quo
 habitu vel modo vivendi si
 non est contra divina precep-
 ta istam fidem qua pervenit
 ad deum quisque scietur
 istos quoque philosophos qui opinati
 sunt non habitu vel consue-
 tudine virtutis que nihil
 impedit religionem sed
 falsa dogmata militare
 appellat unde illa qui videri
 adhibuit ad omne dicitur
 si nihil turpiter atque
 imprave agat homo non
 curat. Ex tribus vero illis
 vitis quibus otioso ac-
 tuoso et contrariis proposito
 quamvis salva fide quisque
 per in quolibet corpore utatur

ducere et ad sempiterna
prima pervenire. Inter est in
quid amodo teneat verita-
tis quod officio caritatis
impendat nec sic esse quis
quod debet otiosus ut in eod
otio utilitatem non cogitet
proximi nec sit actuosus
ut contemplantur requi-
rat non requirat dei. Quo-
modo non meretur vacare de-
lectatione debet sed aut inqui-
sicio aut meditatio veritatis
ut in ea quisque perficiat et
quod invenit teneat et
alteri non mudeat. In ac-
tione vero non amandus
est honor in hac vita sine
propterea vana sub sole si opus
ipsum quod perimus hono-
rem vel potentiam sit. Vt
atque utiliter sit. Ut vale-
at ad eam salutem subdi-
tiones que secundum deum est
vnde iam superius disputa-
mus propter quod ait apostolus
Episcopatum qui desiderat
bonum opus desiderat. Ex-
ponere voluit quod sit epis-
copatus quia nomen est
opus non honoris. Circum-
est enim atque inde in ista
vocabulum quod ille qui perfi-
citur eis quibus perficitur
superintendit curam suam eorum
genus. Quod opus quippe meditatio

est. Ergo episcopus si velit latine
superius teneat possumus dicere
ut intelligat non se esse episcopus
qui per se diligit non prode-
itaque ab studio agnoscende
veritatis nemo prohibetur
quod ad laudabile pertinet otium
locus vero superior sine quo res
ipsum non potest et si ita teneat
atque admittitur ut deest
invidere appetitur quoniam
obrem otium suum quod caritatis
veritatis. negotium iustum
suscipit necessitas caritatis
etiam pariter si nullus im-
ponit precipiente atque miti-
cende vacandum est veritati.
Si autem imponere sustineret
est propter caritatis necessitatem
sed nec sic omnimodo veritatis
delectatio defendenda est ne
subtrahat illa suavitatem
opprimat ista veritas. **V**
nde obrem summum bonum civi-
tis dei atque perfectum non per
mortales transcat natura
do atque moriendo si magna
mortales maneat incho-
adversus omni patientia. Quod
est qui illam vitam vel beatitudinem
neget vel in eius operationem
illam quod hic agitur quantum
ad corpus pertinet quod verum
bonis plena sit non miser-
ia inducet et naturam
sic ut eius usum referat

ad istius fine quem diligit ar-
dentissime ac fidelissime sperat
non ab surde dea eam mune-
bitur per spe illa pignus quod
re ista. Nec ista uero sine
spe illa beatitudo falsa et
magna miscia est. non enim
veris animi bonis utitur
qui non est uera sapientia quam in-
tentione sua in his que prouidet
discernit. Quod fortiter cohibet
propter ista distribuit non
ad illud dicitur fine ubi deus
est omnia in omnibus eterni-
tate certa et pace perfecta. **¶**
Iam propter ista est locus ut qui
potius breuitate ac lucide
de lucide expediam quod
secundo hinc opus libro me-
remuratum esse promisi. secundum
diffinitiones quibus
apud cyrenen utitur. stipio
in libris de re publica in
qua rem publica fuisse ro-
manam breuitate enim
rem publicam diffinit ce-
re propter que diffinitio si uera
est inquit fuit uera res publica
quia inquit fuit res publica
publica qua diffinitione
voluit esse rei publice. propter
in diffinitur cetum multitu-
dinis iuris consensu et utili-
tatis quod sociatum quod
aut dicitur iuris consensum
disputando explicat per hoc
ostendens quod sine iusticia
esse rem publicam. uero ergo

iusticia uera non est nec
uis potest esse quod enim iure
fit propter iuste fit quod aut
fit in iuste nec fieri potest. Non
enim uera dicenda sunt ut
putanda magna hominum co-
stituta cum illud eam ipsi
liber dicat esse quod deus
hinc fonte manauit. finem
quod esse quod ab aquibusdam
non recte sententibus dicitur
solum id esse uis quod ei
qui plus potest utile est. Quod
circa ubi non est uera iusti-
cia uis consensu sociatas
actus hominum non potest esse. Et
ideo nec plus uis ta illarum
stipionis ut cyrenen diffi-
nitionem. Et si non plus
nec res ipsa si qualis cumque
multitudinis que ipsi non
digna non est at per hoc
si res publica res est ipsa
et plus non est qui consensu
et sociatus uis non est at
uis ubi nulla iusticia non
est propter dubio colligitur
et iusticia non est non esse
rem publicam. Iusticia per
uero est uirtus est que sua cui
quod distribuit. Quod igitur
iusticia est hominis que ipsi
homines deo uero tollit et
in mundis demonibus sub-
dit. hec enim est sua cuiusque dis-
tribuire an qui finem
aufert ei a quo emptus est
et tradidit ei quod nihil firmo

uiris in iustus est et qui se
ipm auferat dñanti deo aquo
stus est et malignus seruit
pñibus iustus est disputa
recte accrimet atq fortissime
in eisdem ipis deus publica
libris aduersus iniusticiam
prouisoria et qui in pub
agetur pñiusticia pñibq
qtra iusticiam et dicitur
ubi pñiusticiam rem publi
cam scire augei qz nō pos
se hoc veluti bali diffinire
positu erat iustu esse ut
homines hominibus dñatibq
seruiat quā in iniusticiā
mī sequat impiofa cūi
tas cuius est magna res
publica nō eā posse pro
uicis impare Rursus e
apte iusticie ideo iustitiam
esse qz libus hominibq util
seruiat et pro utilitate coes
fici a iustis sit a iustis improbis
in iniusticia licentia et do
mici melius se habebunt
qz in domo detentis se ha
buerunt Subditu qz est ut
ista rō firmaretur uelut
anatura sumptu nobile
exemplum atq dictu est
Cur igitur deus homi aq
impat corpōi ratio libi
dini reitqz viciosis a p
tibus plane hoc exemplo
fatis edocuit quibusdā
esse utilem seruitutem et
deo quid ut sua utile ce

omibus Seruiet aut deo am
re impat corpōi hinc hinc
qz ipō dñō rō deo dñō subdita
re impat libidini viciis qz
ctis dñā pñt et homo deo
non fuit quidm co putandm
est esse iusticie quomde deo
non seruient. nullo mō pñt
iuste amō corpōi aut hūa
nā rō viciis impare Et si
in homine tali nō est ulla ius
ticia paul dubie nec in hom
cetū que qz hominibus talib
qstat Non est ergo iustis
illa qz sensus qui hominū
titudine facit ipm omq res
diatur esse res publica R
deantitate quod dñā omq
qmone pñatibz cetis hom
sunt se hī ista diffinico p
pulus impatitū ornauit
em si diligenter attenda
nec utilitas sit ulla vici
cū qui viciis impie sicut
viciis omibz qui non sū
deo seruutqz demonibus
tanto mag impis quāto n
pñi cū sint inuidissimi spū
tamquā dñs sacrificiū vo
lūt in qz deum consensu
dñm qz satis esse arbitror
vnde appareat pñant dñ
fūctionem non esse ipm
tūqz res publica esse dñā
in quo iusticia non est
em dñat nō pñtibus in
dñs qz dñs bonis atqz sctis n

sua re publica scuisse rōnis
 rōnos inquit eadē rōdēns
 repetenda sunt que iam pat
 vime ultra q̄ satis est. **duo**
 rōnis enī ad hunc locū p̄ su
 p̄ois hinc op̄is libros p̄
 licent qui dubitadē ad huc
 possit malis & impuris de
 monibus scuisse rōnos n̄
 ul' nūm stolidos ul' impu
 dentissime q̄tiosos. si ut
 tacea quales sunt quos sa
 crificijs colebat in lege dei
 veni. **Septimū ē. Sacrificas**
hos eradicabitur nisi dō
m nec bonis igitur nec
malis dōs sacrificiū voluit
in hac in tanta cōtā mīa
de precepit. **xxv**
Ad respondēdū p̄t quib
iste deus est aut unde dig
nus p̄batur cui debent o
cupacē romani ut nullū
exor̄ p̄t ipm coleret sam
icis magne creatatis est
id huc quere q̄s iste sit de
us ē deus agno respōdē
depit abrahā. Inscie
no benedicent omnes gen
tes quod in xpo fci qui sim
arnem deillo semine xoz
us est idē ip̄l fmaserūt
ing nomis inimici uelut
elut ne agnoscerit. Ipe
deus cuius dñus sp̄s p̄
os locutus est quoz p̄dca
ip̄ q̄pleta p̄ calicē q̄

videmus toto orbe diffusos
 milibus sup̄ioribus posui
 Ipe ē deus que valde doc
 tissimū rōnoz iouem
 putat quāvis nesciens
 quid loquatur. **et in dō**
cōmemorandū putam
qm̄ in tante scie nec ullū
istū deū potiat q̄stimaē
nec iulo hūit em̄ dū esse
credidit que summū puta
uit deū postremo ip̄e est
deus que doctissimū p̄p̄oz
quāvis xpianoz atern
nis inimicus etiā p̄oz
oracula quos deos putat
deū magnū porphyrus
confitebatur. **xxvi**

Nam milibus quos ego
 nian p̄p̄as appellat
 in quibus dōc̄ atq̄ q̄bit
 rez ad p̄p̄m p̄tineant
 uelut dñia rusa ut ip̄a
 uelut eius que ad modum
 agitata lingua n̄latmaz
 interpretati sunt pona in
 terrogati inquit que deū
 plagando reuocare possit
 liboz sua aspiciam. **imo**
hec ait uersibus apollo
deinde ūba uelut apollinis
ista st. forte m̄q̄ patib̄
aqua n̄p̄p̄s t̄is s̄mib̄
aut ad m̄fians p̄nas le
ues p̄ acra ut aius vola
re quā pollute reuoces
nup̄e uoib̄ sensim p̄gat
quib̄ uult manib̄ fallacis

perseuerans & lamentan-
fallacijs mortui demy
tantas que audicibus
ita senientibus p diti
pessima speciosus fiero me
ta mors interfeat dem
de post hos uersus apollo
nis qui no stante metro
latine interpretati sunt sub
misit atq; ait Inq; quid
irremediabilem smam
manifestauit dicens Cum
iudei suspicant deum inq; q
isti Ecce ubi decolorans
xpm iudeos posuit xpi
nis q iudei ofitens suspi
cunt demy Sic eni do
posuit uersus apollinis
ubi audicibus ita senie
tibz xpm dicit occisum
tamquam illis iudicanti
bus nullo sic ille pmtus
uidit quid de xpo vates
mendax apollinis dixit
atq; iste credidit aut for
tasse vate quod no dubi
dixisse iste xpe coisurrexit
quia uero si boni coisct
ut ipa oracula inter se
faciat quene postea vi
debimus hic in iudeos
tamqua dei susceptores
dicit iudicasse de xpo q
cu morte pessima conu
ciandum esse censuerit
deus itaq; iudeos cu p
hibent testimoniu audiedu

fuit dicens Sacrificans
dys eradicabitur nisi domi
tm Et ad manifestiora ve
mamq; & audiamq; qua mar
mi deu dicat esse iudeos in
Item ad ea que interrogauit
apollinem quid melius ubi
sue id an loq; Rndit inq;
uersibus dicens ac deinde
subicit apollinis uersus i
quibus & isti st ut quantu
patet est unde de xpi
iudeu inquit q;atote et n
regem ante omnia que tre
mit celum & tra atq; mar
et inferos absita & ipa minia
phorizant quoz loq; p
que valde si honorant b
bici Tali oraculo dei su
apollinis porphyrus tam
mignu deu dicit hebre
ut cu & ipa minia p hor
restat Eni q; deus iste d
it Sacrificans dys eradi
cabitur amoz q; xpe po
phyrus no phorizet e
sacrificans dys eradica
non formidauit dicit cu
bona phos iste de xpo q
oblitus illius de qua pau
ante locuti sumus q; nich
sue aut q;at in sompnijs
dy eius maledixit xpo
eiugilantes cu bonis of
q; nouerint dique q; l
dant demq; tamqua
mirabile aliquid atq; n

incredibile platiis p^r opmo
 nem inquit p^r fco quid quibus
 dam uideatur esse qⁱ dictum
 sum⁹ xpm dy p^rssimud pro
 mianit & i mortale fm
 & ai bona p^rdicare quib⁹ me
 nerunt xpianos uco pol
 lutos inquit & cotamutos
 et erro^r multiplicatos esse di
 aut & multis talibus ad
 uersus eos blasphemos utu
 tur deinde subit velut
 oracula deos blasphemam
 au xpianos et post hec
 deos aut inquit interro
 gantibus aut herate om
 quid in mortalis aia post
 corpus ut incedit nosti aut
 sapia absisa semp erat
 vni pietate prestantissi
 ella aia hanc colut alie
 na ase uelitate deinde post
 uerba hinc qⁱ oracula sua
 pe q^radens p^rssimud igr
 omi inquit cu dicit et
 eius amas sicut & aliorum
 deos post obitu i mortali
 tate digta & dant colere
 xpianos ignorates inter
 rogantibus aut inquit Cur
 ergo dampnatus est ora
 culo vndt dea Corpus
 quid debilibz t^rmetis p
 mu e amia aut p^roz celest
 i sede insidet illa uco aia
 aliis aiabus fatali deit
 mibus fata no amernit

deos dona obtine neq^{ue}
 h^{ic} iouis i mortalibz agm
 clonem erro^r implicari
 p^rtea ergo dies xos qⁱ
 quibus fato non fuit nosse
 demy nec dona ab dyo
 ampe hys fatali dedit
 q^ro erro^r implicari q^re
 vero p^rius & miceli p^raut
 pie concessit itaq^{ue} huc
 quid no blasphemam
 q^rerabilis aut homi de
 media q^roco m^rys facile
 p^rceptu p^riculu omis ita sul
 tus est ut no intelligat
 aut ab homie calido atq^{ue}
 xpianis i mutissimo h
 oracula fuisse confecta aut
 consilio simili ab impiis
 homibus de moribus ista
 fuisse r^rsa ut si qui laudat
 xpm p^rtea credant udat
 vitupac xpianos atq^{ue}
 possint interdudat uat
 salut^r etne inqua fit q^ris
 q^r xpianus sue quippe
 nocendi astucie millefor
 mi sentit no esse cont
 riu si credat eis laudan
 tibus xpm du ty credat
 etiaz vitupantibus va
 nos ut cu qui utruq^{ue} cre
 didit talem xpi faciat
 laudato^r ne velit esse
 xpianus ac se qualis
 ab illo laudatur ab isto
 tu demonu d^ratu emy
 non libeat xpus p^rsertim

quia ita laudat xpm ut
quis quis eum talem credidit
qualis ab ipso predicatur
xpianus verus non sit sed
fortunatus fictus qd tunc
homines non etiam deum nonit
xpm et ideo p eum saluus
esse non potest ut illos medicos
laqueos demonum laqueos
vitae vel solue. Vos autem
neque apollinem vitupante
xpm neque heretice possimus
apud deum laudat eum ipse
quippe tamquam magnus
velit credi que audientibus
ita sententibus dicit esse
occursum ista homines possimus
si homines tunc una e in et
illius et huius intentio ut
voluit homines esse xpianos
quia non xpiani erunt ab
eorum erui potestate non poterunt
Iste uero phis ut potius q
talibus aduersus xpianos
quasi oraculis credunt
pus faciat si possint ut
inter se de ipso xpo heretice
atque apollo quod dicit
eum ut ambo contempnant
aut ambo collaudent. Quod
si facere potuissent nichilominus
nos et vituperatores et lauda
tores xpi ut fallaces deo
nes vituperantes tunc vero
eorum deus et dea inter se de
xpo ille vituperando ista
laudando differenciant p
fide eis blasphemantibus

xpianos non credunt homines
si ite ipsi sentiant. Hanc v
laudant vel perperam ut
heretice cum dicat cum ipse
fataliter dixisse xpianis
ut implicarentur error cau
sas tunc eisdem sicut putat
pandit errores. Quas anti
qua conuersus eius proponat
pus quod si fataliter deducit
opus xpianis erroribus mli
utrum nolens an volens de
dit. Si volens quod iustus
Si nolens quod bonus est. Sed
causas ipsius audiamus
erroris. Sicut inquit spu
terram in nullo loco quod de
maiores demonum potati subit
ti ab his sapientibus. Hebraei
quorum unus iste etiam ihesus
fuit sicut audisti. Dicitur apud
hunc que superius dicta sunt
Ab his ergo hebraei demoni
bus pessimis et inuicibus se
tribus celebrant religiose
et ipsis uicibus prohibebat ve
nerari ac magis celestes deos
amplius autem venerari
deum patrem hoc aut inquit
et diu papam et in superiorem
ordinem quicquid am adue
tere ad deum mouet ad illi
cole ubique inuicem. Sed in
docti et impii nature qu
bus ve facti non gressit ab
his dona obtinere neque
hic iouis immortalis nocet

non audientes et deos dños
vros qd rursus pibitos
aut deones et hos no odise
sed reueri deū aut simulacres
tolere ea sola p que deus
adoratur no agunt. Nam
deus quid utpote om pat
nullius s nobis e bene tu
cū p uisita aliast ututes
adoram xpm uita prem
ad xpm facientes pmuta
xpo inquisito em pur
gat inquit muta deificat
affectū ad xpm operando
bene quid p dicitur deū p
quibus sit colendus mo
ribus dicit quibus pceptis
phropheta libri plem se
hebreorū qñ stōr uita sile
maupatur sūc laudatur
et in xpiā m errat aut
m calupniatur que uolūt
cones quos deos opmat
nāū aiqm sit difficile re
olere que turpia q de de
ora erga cor obsequium
utheatis agebantur et
amplis et attente que lega
uat audiat in ciuitat uel
co uel quid offeratur et
m intelligē ubi edificat
no rima sit mors et m
ut hinc dicit ut inspira
it mī dyabolicus spūs tā
am aptumq mudam
demonē ab hebreis coli
tūos reuertantur pona
nam oderūt xpiā s

deus ille que coluerunt
sapientes hebreorū etiam
celestibus sub angelis et
ututibus dei quos beatissimos
tamquam aues in hac mē
pe gnacoe mortali uene
ram et amamq. Sacrifi
cā uolat mtonas mēte
sua quā dedit hebreo ppo
suo et ualde mmat dūc
Sacrificas dñs eradica
bit et nequissima putat
demonibus pessimis tūc
q spūibus quos iste dicit
mmonē uel mmonē uel sa
crificat esse pceptum et
ipī in septuaginta sūc dñi sūc
dñi no hebreorū s gentiū
quod euident mōs lxx
mter ptes posuerūt dicetes
om dñs dñi gentiū demo
nia ne quis ergo putat
istas quid demonibus pro
hibitu celestibus at uel
omnibus uel aliquibus sa
crificat esse pmissi mō ad
didit mī dñs tm ne forte
m eo q ait dñs soli dñm
solum credat esse quispia
mī sacrificandū putat qd
non ita esse intelligendū
m septuaginta grecis facillime
reperitur deus etia hebre
orū cui tam magnū tāq
etia iste pphus pphibet
testimonij lege dedit he
breo ppo suo hebreo ser
mone q septa no obscura

et innotuitam si omnibus iam
gentibus defamatum in
qua lege scriptum est. Sac-
rificans deus eradicabitur
in se domino in eius opus est
in hac eius lege eius quod p-
phetis de hac re multa p-
quirit. non abscondita uel
rara sunt sed apta et crebra
collige et in hac disputa-
tione et mea pone quibus
lucet clarius apparet nulli
omino nisi in se sibi uel soli deo
vero et summo uoluisse sacri-
ficium ecce hoc uerbum
breuitus summo granditer
innuat si uerum dictum
ab illo deo que tam excellen-
tem coram doctissimi putat
audiat tuncat impleat
ne inobedientes eradica-
tio consequatur. Sacri-
ficans inquit deus eradica-
bitur nisi domino in quo
rei indicat aliam. sed
quia nobis opedit ut res
eius sua hinc em canitur
in sacris libris hebreorum
et ipsi domino deus meus es
tu qui honor meus non e-
ges. Quia autem potissimum
atque optimum sacrificium nos
ipsi sumus hoc est ciuitas
eius cuius rei misterium ce-
lebramus oblationibus
uis que fidelibus note sunt
sicut enim in libris prece-
dentibus disputamus cen-

saturabimur in uictis quas
umbra futurum offerebant
iudei et omni sacrificium gerens
a solis ortu usque ad occasum
sicut iam fieri cernimus obla-
tionibus per prophetas hebreos om-
nia munda perire divina. Ex
quibus quatuor satis visum
est non nulla protulimus
hinc opus appropinquamus et uia
ubi non est ista iusticia ut sum-
mam gram ciuitati obediat
deus inquit vult et sum-
me tamquam sacrificium in
in se sibi et per hoc in omnibus
hominibus ad eandem ciuitatem
per tuncibus atque obedient-
ibus deo animo enim corporis
atque ratio vult ordine le-
gitimo fideliter inquit ut
quodmodum iustus vult
ita ceteris plus quam iustorum
vult confide que operatur
per dilectionem qua homo diligit
deum sicut diligendus
deus et proximum sicut se ip-
sum. Ergo non est ista iusticia
per se non est ceteris hominibus
quod sensu et utilitatis quod
ordinatus et uolens si non est uolens
plus non est. Si uera est ha-
cuius diffinitio ergo enim res
publica est quia res populi
non ubi ipse plus non est.
Si autem plus non vult
istum si alio diffinitum
modum uelut iudicatur
plus est ceteris multitudi-

rationales res quas diligit q^{uod} cor
 di quomone sociatus profecto
 ut uideatur qualis quomone p^{ro}
 fit illa sit mutanda que di
 ligat et magis in diligit si
 catus e multitudinis no pe
 cor s^{ed} rationali caturat^{ur} et cor
 que diligit concordia quomone so
 ciatus est no absurde p^{ro}
 micupat tanto utiq^{ue} men
 or quato in uolubus tato
 et deior quato e mdeior
 bus q^{uod} cor s^{ed} omⁿia diffin^{it}
 nam romis p^{ro}bus p^{ro}bus e
 res eius sine dubitatione
 es publica et no aut p^{ro}bus
 p^{ro}bus sub quid ve sequen^{ti}
 plus ille diligit et quib^{us}
 noibus ad cruci^{fi}mas p^{ro}
 uationes atq^{ue} inde ad p^{ro}ba
 ia p^{ro}uicis bella ciuilia
 atq^{ue} ipam concordiam que
 alius est quodamo populi
 apert^{ur} ruperit atq^{ue} corru
 pit testatur hystoria de q^{uod}
 p^{ro}cedentibus libris multa
 p^{ro}sum^{it} et ideo in uel
 omⁿ no esse p^{ro}ph^{et}am ul^{ter} eius
 em dixim no esse re publi
 am qua^m diu manet qua
 istaq^{ue} rationalis multitudis
 etus res quas diligit q^{uod}
 cor di quomone sociatus ex
 ut de isto p^{ro}lo et de illa
 et publica diu hoc de
 et mensur^{ur} ul^{ter} quoru^mq^{ue}
 et cor s^{ed} hoc de et p^{ro}rior
 hoc de illa p^{ro}re babylone

agnoscit qu^{od} in rebus pu
 blicis p^{ro}bus impia ul^{ter} p^{ro}ba
 ul^{ter} magna temeritate et
 de illa quacumq^{ue} alia^m ge
 cu^m intelligat dixisse atq^{ue}
 consisse generatim quippe
 ciuitas impior^{um} cu^m non
 impat de q^{uod} obedi^{en}ti p^{ro}ba
 ut sacrifici^{um} no offerat nisi
 tmo sibi et p^{ro} hoc in illa a^u
 corpoi ro q^{uod} vicijs re ac
 fidelit^{er} impet caret iusticie
 uitate **xxx**

O mⁿib^{us} em uideatur amⁿ
 corpoi et ratio uicys
 laudabilis impat si deo
 amⁿ et ro ipa no sunt p^{ro}ba
 sibi p^{ro}uendum esse ipse
 deus p^{ro}cipit nullo modo
 corpoi vicijs re impat
 nam q^{uod} lib^{er} corpoib^{us} atq^{ue}
 vicijs p^{ro} esse mens^{ur} diu
 veri dei nestia nec eius
 impio subingata sed via
 ois de moribus corrum
 pentibus prostituta p^{ro}
 inde uirtutes quas h^{ab}re sibi
 uidetur p^{ro} quas impat
 corpoi et vicijs ad quodli
 bet adipiscendum ul^{ter} te
 nendum retulerit nisi ad
 deum eia ipse uiaa p^{ro} po
 eius qua^m uirtutes **xxx**
 lute a quibusda^m tuc vere
 honeste putetur esse uir
 tes cu^m referuntur ad se
 ipas nec p^{ro} aliud op
 petunt eia^m tuc iflate

ac sup be fut. 7 ideo no vir-
tutes sed uiaa indicanda
sunt sicut eni no est acane
sed sup cane quod in facit
vire sic non e ab homine
sed sup homine quod homine
facit. bte vivere nec solus
homine sed etia quilibet
potestatem virtutez q ce-
lestem. **xxvi**

Quo circa ut uita carnis
anima est ita bta uita ho-
minis est de quo dicit sacre
lre hebreoz. Btus plus
aug est dñs deus ipius
qñser ergo plus ab isto alic
natus deo diligit in ipe
quadam pace sua no im-
probanda qua quida no
habebit infine qñd ea bu-
titur ante fine hanc aut
ut intm habeat in hac uita
etiam inter est mra quam
quaz diu pñptz sunt am-
be ciuitates utimur 7 nob
pace babylome cognita
p fidem dei plus liberatur
ut apud hanc intm peg-
netur pñt quod 7 apñs
amomut etiam ut oraret
pro regibus eius atq sub-
limibus addens 7 dicens
ut tñqnullaz 7 qñctam in-
tam agamqñ eadem pieta-
te 7 caritate 7 pñha qñre-
mias cu iplo dei ventura
pñciaret captiuitatem
7 dñtus imparet ut obe-

dient nec in babylome deo
etia ipsa pacencia sezmeter
momut 7 ipe ut orietur p
illa dñs quia in eius pace
est pax mra utiqñ itm ipai
que malis bonisqñ qñs ef-
Pax aut mra p **xxvii**
pria 7 hic est am deo
p fidem 7 metem eñt cu
illo pñtem. Bñt sine illa
qñs sine illa mra pñta talis
e pax solaciu miserie sit
pocus qñ bñtudinis gaudiu
pñta quoqñ iusticia mra qñm
vera sit pñter veru boni sm
ad quem refertur in tantu
est in hac uita ut pocius
remissione pños qñstet qñ
pñtore virtutis 7 estis est
oro totius ciuitatis dei qñ
pegñat intm pñma qñ
pe mebra sua clamat ad
dñm dñm nōbis de-
bita mra sicut 7 nos dñm
debitoribus mris. **Accip**
cis est effcax qñcoz que
pñtes sine opibus mortui
est sed pro eis quoz fide
pñtore opatur. **Et ma**
em deo qñs subdita mñt
in qñdote mortali 7 corp
corruptibili quod agñua
aiaz no pñt vñs mñpat
ro. **nam** pñt qñm mñp
nequa qñ sine offcitu vñs
mñpat 7 utiqñ sub repñ
aliquid in hoc loco ipñm

etiam unde q[ue]scenti sue hos
 libus talibus victis subdit
 q[ue] d[omi]nanti unde s[un]t facili
 opone certe labili locutione
 aut volatili cogitatione per
 et[er]na[rum] q[ue] ideo quam diu vicijs
 impatur plena pax no[n] e[st]
 quia et illa que resistunt pi
 culose de bellantur prelio
 nulla victa sunt nondum se
 nars triumphant[ur] o[mn]ino si ad
 que sollicito p[er]m[itt]itur impio
 n[on] h[ab]et ergo temptationibus
 sequibus omnibus modis
 loquijs breuit[er] dictu[m] e[st] q[uo]d
 n[on] no[n] teptatio est vita
 nana sup[er] terraz d[omi]n[us] ita
 n[on] se p[re]sumat ut dicere
 es d[omi]n[us] n[on] nobis debita
 ra n[on] n[on] h[ab]eat nisi ho
 latus nec uero magnus s[ed]
 flatus ac t[er]ribus cui p[er]
 sticia resistit q[ue] q[ue]z largi
 milib[us] i[ps]t quod septim[us] est
 deus sup[er]bis resistit h[un]i
 us aut dat q[ue]z q[ue]z itaq[ue]
 vnoq[ue] iusticia est ut obe
 renti deus homi[ni] am[ic]o cor
 si ratio aut vicijs etia[m]
 ep[er]n[ati]bus impet[ur] ut
 ubi n[on] g[er]edo ul[tra] i[st]itendo at[que]
 t[er] ab ip[s]o deo petat[ur] me[rit]o[rum]
 ra et vicia delictor[um] ac de
 ceptis bonis q[ue]z actio
 poluatur In pace vero
 la finali quo r[ef]erenda est
 om[n]i ad i[st]itendo causa

habenda e[st] iusticia ista q[ue]m
 sanata i[n] mortalitate atq[ue]
 incorruptaone na[m] iustia no[n]
 habebit ne vni[us]q[ue] i[st]i
 ul[tra] ab alio ul[tra] ase ip[s]o q[ue]
 qua repugnabit[ur] no[n] op[er]a
 cit ut ratio vicijs q[ue] nulla
 erit imperet sed impabit
 deus homi[ni] am[ic]o corpa
 tanta q[ue] obediendi illi est
 suauitas et facilitas q[ue]nta
 viuendi regnandi q[ue] feli
 citas et hoc illi o[mn]ib[us]
 atq[ue] i[n] singulis eternis
 est eternu[m] q[ue] esse certu[m]
 est et ideo pax b[eat]itudinis
 h[un]i ul[tra] b[eat]itudo p[er]ans h[un]i
 summa boni est **xxviii**
Quod aut[em] qui no[n] p[er]tinet
 ad ista ciuitatem dei
 est e[st] e[st]raio miseria semp[er]
 terna que morbo ead[em] fa
 significata dicitur quia
 nec dia ibi vicijs dicenda
 e[st] que ciuita dei alienata
 est est nec corpus quod
 q[ue]ntis doloribus subiace
 bit ac p[er] hoc ideo durior
 ista s[ed] morbo est q[ue]a sumi
 morte no[n] potit[ur] si q[ue]m sicut
 miseria b[eat]itudini et morbo uite
 ita bellu[m] pati videtur
 esse q[ue]ntu[m] q[ue]nto q[ue]nt[ur]
 sicut pax i[n] bonorum si
 i[n]bus p[re]dicata e[st] atq[ue]
 laudata quod ul[tra] quale
 bellu[m] e[st] e[st]raio i[n] i[n]fimis

deultima retributione xv
 cum sint mortui quos ad
 iudiciu exhibuit mae uel
 quos mors & inferi reddide
 runt xv De celo noua et
 tra noua xv De eccle
 gloriacione sine fine post
 fine xv Quid aplos pe
 trus de nouissimo dei iudicio
 predicauit xv Quid aplos
 paulus thesalonicensibus
 scripsit de manifestacione an
 ti christi in qtuor dies dms
 sequet^r xv Quid idem
 aplos iuxta adeqdem
 epla de rne docuit mor
 tuos xv Quid ysaas
 ipha de mortuor rne
 & de retribucoe iudicii pte
 cutus xv Qualis futua
 sit egressio scos ad uidentis
 penas malor xv Que
 pphauit daniel de ppeue
 antixpi & de iudicio dei
 regno qz pto xv In
 pte dauidias que de fine
 seculi hmo & nouissimo di
 iudicio pphetentur xv De
 pphetia malachie qua
 dei iudiciu ultimu de claa^r
 & quorudaz dicit^r per puri
 ficatoias penas facienda
 mudacio xv De sacri
 ficiis que sa offent deo
 sit placatura quo iudicibz
 ptemis & annis paribz
 placuerit xv De ppeue

bonoz & maloꝝ p̄ quas
nouissimi iudicij dīfēreſ
deſignat xxxviii De lege
moſi ſpiritū intelligēda
ne inſanpnabiliat iur
mura carnalis ſenſus in
curat xxxix De aduentu
ſclie ante iudicū an p̄
dicacōe ſcripturā referat
iudici quereſtur ad xpm
xxxix et milibꝯ uetibꝯ
teſtamenti cum deus te
gitur iudicaturus non
euidēt xpi p̄ſona mō
ſtritur ſed q̄q̄mibꝯ ſa
teſtimonijs ubi dñs deus
loquit̄ apparizat nō du
bie q̄ ip̄e ſit xp̄us
Incipit liber vicesimꝯ

De die ultimū iudi-
cij dei quod ipse
donauit locutiū
eūq; assertum aduersos
impios & incredulos tam
quāq; edificari fundamēto
prius ponē testimonia
q̄ma debet q̄mbus q̄ vo-
lūt credē h̄nāms ratiōni-
lis falsis atq; fallacijs
tenuē conatur ad hoc
ut aut aliud significare
contendant q̄ adhibet
testimoniū de his sacris aut
om̄o diuinitus esse & tūq;
negat. Nam nullū q̄
ip̄mo mortaliū esse q̄
cū ea sicut dīa sūt itelligerit

et a summo ac vero deo per
ammas scias dicta esse ne
didit non eis credat atque
consentiat sue etiam id
ore fateatur sue aliquo
vicio fateri erubescat aut
metuat uel etiam purgaria
simillima infame uel quod
falsum esse nouit aut cre
dit contra id quod verum
esse nouit aut credit etiam
contentiosissime defende
moliatur. Ergo in co
fessione ac professione
tenet omnis ecclesia dei veri
christi de deo esse veritatem
ad viuos et mortuos iudi
candos hunc diuini iudicij ul
timum diem dicimus et no
uissimum tempus. Nam per quot
diebus hoc iudicium tendat et
mactum est. Sed septima
more sanctarum diem pon
plere propheta nemo quod illas
has quamlibet negligent
legit nescit. Deo autem ad
diem iudicij dei dignum
ad iudicium diuini iudicij uel
nouissimum quia et in iud
dicat et ab ignem quibus
iudicio iudicauit dimittet
de paradiso et aliquo uite
sepans primos homines
peccati magni peccato
res primo et quando an
gelis peccantibus non pe
cat quos princeps diuini

apostolus subuersos munden
do subuersit paulus subio
iudicauit nec sine illius alia
iustorum iudicio et in hoc aere
celo et interis et demonum
et hominum in inferna et in tra
erroribus erupimus plenif
sima vinum et si nemo peccasse
non sine bono iustorum iudi
cio omnem rem rationalem
creaturam perueniantissime
sibi suo domino consentem
metua beatitudine retineat
Iudicat etiam non solum omni
uersalit deus demonum
atque hominum ut in se sint per
primos melius peccatos si
etiam de singulorum opibus
quibus que gerunt arbitrio
voluntatis. Nam et de
mones ne torquantur
peccantur nec utique in iuste
ul per eis uel pro sua
quique improbitate torque
et homines plerumque apte
sunt pro suis fratribus
diuinitus penas sue in hac
uita sue post mortem quatenus
nullus hominum agat recte nisi
diuino adiuvetur auxilio
nullus deorum at hominum a
gat inique nisi diuino eodem
quod iustissimo iudicio permitta
tur. Sicut enim ait apostolus
non est iniquitas apud deum
etiam sicut ipse alibi dicit in
scrutabilia sunt iudicia

dei et inuestigabiles uic ei
non igit in hoc libro de illis
suis nec de istis modis di
iudicis si de ipso nouissim
iudicio quantum ipse tribuit
disputabo quoniam ipse de ce
lo ventus est uiuos iudica
tuos et mortuos. Iste quippe
dies iudicii ipse iam dicitur
eo quod multus est imperite
loquere. locus autem iustus
ille sit felix et cur ille infelix
iustus omni namque tunc no
nisi bonos vera et plena
felicitas et omni non nisi ma
lorum digna et summa infeli
citas apparebit.

Nunc autem et mala et ad
ferre discimus quod parit
et boni et bona non magni
pende que ad opus mutantur
mali ac per hoc etiam in his
rebus in quibus non apparet
diuina iusticia salutaris et
diuina doctrina. Rescimus
enim quo iudicio dei bonus
ille sit diues ipse gaudeat
quem propter peccatis mor
bus cruciat debuisse in ex
cois arbitramur commiser
ille que uita laudabilis
gaude debuisse per suadet
Exeat de iudicio non solum
multus. Veni etiam damp
natus et nocens aut in ius
tate iudicis pressus aut
falsus obrutus testimoniis et co

traio sceleris aduersarius
eius non solum impunitus
omni etiam vindictatus in
pulset impius optime va
leat prius languoribus tibi
bestat latro cunctis suauis
suis inuenies et qui nec
uerbo quicquam ledere poterit
diuisa morborum atrocitate
frangunt affligat. Infan
tes utiles rebus humanis
et maturna morte rapiant
et qui uidetur nec nasci
debuisse diutissime in sup
vuit. Solemus enim sub
sublimetur honoribus et
hominem sine querela tene
bre ignobilitatis abstron
dant et cetera huiusmodi
que quis colligit quibus e
mitat que si hrent in ipa
uelud ab surditate con
stancia ut in hac uita
iniqua homo sicut satis
per se loquitur vanitati
similis fructus est et dies
eius velud umbra preter
mit non nisi mali adipis
centur fusticia boni ista
atque frena nec nisi boni
taliter patent mala poss
hoc referri ad iudicium dei
iustis sine etiam benign
m ut qui non erat aspec
tante bona eterna que
faciunt homines beatos ipa
libus suis ut deapentur
per malicia sua ut pro

dei mala q[uod] solarentur bo-
nis & qui no[n] erat passuri
eterna tormenta t[em]p[or]alib[us]
uel propius q[ua]mbuscunq[ue]
& quancunq[ue] p[ar]tib[us] af-
fligentur ul[tra] p[ro]p[ter] uirtutes
implendas q[uod] excentur
malis n[on] uero q[ui] no[n] solu[m]
in malo sunt boni & in bo-
no mali quod uidet[ur] in iustis
vni ead[em] p[ar]te q[uod] & malis
mala eueniunt & bonis bo-
na proueniunt inq[ui] iustitia
bilis sunt iudicia dei & in-
uestigabiles vie eius. q[ui]bus
ergo nesciamus quo iudicio
dei ista ul[tra] faciat ul[tra] fieri
sciat apud que[m] summa uir-
tus est & summa sapientia summa
q[uod] iustitia nulla infirmitas
nulla temeritas nulla iniq[ui]-
tas salubritas cu[m] discimus
non magnipendere seu bo-
seu mala que uidemus ce-
bonis malisq[ue] q[ui]a & illa
bona querere que bono[n]d-
atq[ue] illa mala maxime
fugere que ip[s]a s[un]t malorum
vni uero ad aliud dei iudi-
ciu[m] uenimus tunc t[em]p[us] ta-
p[ro]pe dies iudicii & aliqui
dies d[omi]ni nuncupat[ur] no[n] so-
lum quecuq[ue] tunc iudicab[un]t[ur]
uero etia[m] quecuq[ue] ab initio
iudicata & quecuq[ue] usq[ue] ad
illud t[em]p[us] ad huc iudicandi
sunt appareb[un]t esse iustis-
sima. ubi h[ic] quoq[ue] man-

festabit[ur] quanto iusto iud-
icio dei fiat ut no[n] t[em]p[us] multa
ac pene omnia iusta iudicio
dei lateat sensus merces
q[uod] mortalium cu[m] in hi[m] m[un]do
re p[ro]p[ter] fidem no[n] lateat
iustat esse quod latet. **in**

Nempe saloni sapientissi-
mus rex q[ui]t[ur] qui regna-
uit in p[ar]te lib[er]is q[ui] uocatur
eclesiastes & audeis quoq[ue]
habetur in sacra & canone
l[ib]ro sic op[er]is est vana-
tas vana t[em]p[or]is & omnia va-
na que habundantia homi-
nominu[m] labore sue quo la-
borat sub sole Et cu[m] co[n]tra
summa t[em]p[or]is t[em]p[or]is q[ui]a
vans erupnas error[um]
ute h[ic] n[on] t[em]p[or]is t[em]p[or]is
utra t[em]p[or]is lapsus ubi
nichil solidu[m] nichil stabile
retine[n]t[ur] in ea res vana-
tate sub sole Illud etia[m]
deplorat quodammodo q[uod]
cu[m] sit h[ic] iudicia sapie sup[er]
insipiam sicut h[ic] iudicia
lucis sup[er] tenebras sapi-
entiss[im]i oculi sunt in capite
ip[s]ius & q[uod] stultus in tene-
bris ambulet vni[us] in
mansus m[un]dat omib[us]
utiq[ue] m[un]do uita que sub
sole agitur p[ro]p[ter] iustitias
ea videlicet mala que
bonis & malis iudicant[ur]
esse q[ui]a & etia[m] illud q[uod]

boni paciantur mala tamquam
 mali sunt et mali tamquam boni
 sunt adipiscantur. Bona ita
 loquens est inquit vanitas
 que facta est super terra quia si
 iusti super quos venit sicut san-
 cti. et sunt impii super
 quos venit sicut sancti iustos
 dei quoniam hoc quoque vanitas
 et in hac vanitate cuius-
 que visum est in timore
 totum librum istum vir sapien-
 tissimus disputavit non utique
 ob aliud nisi ut ea vitam
 desideremus que vanitate non
 est sub hoc sole sed veritate
 sub illo qui fecit hunc solem
 in hac ergo vanitate non
 quid nisi iusto dei recto iudi-
 cio similis eidem vanitati
 factus vane sciet homo iudic-
 bus in vanitatis sue in-
 est plurimum utrum consistat
 an obtemperat veritati. Et utrum
 sit opus bonae pietatis an
 princeps non potest inter homines
 vel bona adipiscenda vel
 mala vitanda vane sciendo
 in se invicem si propter futurum
 iudicium pro quod erit et bo-
 nis bona et malis mala
 sine fine mansura. Denique
 iste sapiens hunc librum sic
 conclusit ut dicet deum ti-
 me et mandata eius cus-
 todi quia hoc est omnis homo

et omne hoc opus addu-
 cet deus in iudicium in omni
 despecto sine boni sine ma-
 li. Quod brevis verus
 saluberrimus dici potuit deus
 inquit time et mandata
 eius custodi quia hoc est
 omnis homo. Quod etiam
 est hoc est autem utique ma-
 datorum dei quoniam qui hoc non
 est nihil est. Quod etiam ad
 veritatis ymaginem refer-
 matur remanens in simili-
 tudine vanitatis quia
 omne hoc opus id est quod
 ab homine fit in hac vita
 sine boni sine mali deus
 adducet in iudicium totum
 despecto. Et in omni etiam
 quoniam correptibilis hic videtur
 et ideo nec videtur quoniam deus
 et ipsum videt non omni iudicat
 preterit. **III**

Item itaque ultimi iudi-
 cii dei testimonia de
 scriptis sunt quae ponunt in sta-
 tutis prius delicta sunt deli-
 ctis instructi non in peccata
 debetis. Quod autem in ve-
 tera poena sit prope Roma
 in anteposenda sunt dig-
 nitate quoniam illa vetera pre-
 torum sunt novorum. Quod
 igitur ponemus prius et
 ut firmius probemus
 asseritur et vetera in
 veteribus habent legem et

ipse in nouis aut cum
aplice lre. aut aut aplis
plegem em qgmao pmi
nuc aut sine lege iusticia
dei manifesta est testifi
cata p legem et pphas ius
ticia autem dei p fidem
ihu xpi moueb qm credit
fieri iusticia dei ad nouu
pmet testamentu et testi
moniu qd a veteribus libris
hoc e lege et prophetis p
igitur ipa causa ponenda
est et postea testes intro du
cendi que tunc xpus ihus
ordinem seruandum esse
demonstrans Verba inquit
credidit in regno dei simi
lis est vno pnfamilias
pfenti detrahendo suo no
ua et vetera non dixit
vetera et noua quod utiq
dixisset nisi maluisset
meritoz ordine suare
quam tempm **V**
Ergo ipse saluator ad
oburgat ciuitates
in quibus virtutes mag
nas fecerat neq credide
rant et eis alienigenas
anteponet vnu p mqt
dico vobis tyro et sydoni
remissus est iudicij
qua tibi hic euidentissime
pdicat diem iudicij esse ve
turu Malteo loco vni
minuente inquit surget

iudicio cum quone ista
et condemnabunt eam
qm penitenciaz ogerunt
impredicacoe sone et ecce
plus qua iona hic Regia
auri surget iudicio ad
quone ista et qdempna
bit eam quia venit a finib
terre audie sapientiam salom
et ecce plus qua salom hu
duas res hoc loco disti
mus et venturu esse iudiciu
tu mortuoz et vne ue
turu de minimis em et re
gina auri qm ista diceba
demonstrans sine dubio lo
quebatur quos in iudic
iudicij resurrecturos esse
predixit et ideo dixit
qdempnabit quia ipi ne
cabunt sed quia qdcorz q p
coe isto merito dampna
bunt **R**ursus alio loco
cu de hom bonos nuc p
mptione postea separatione
que utiq die iudicij futu
ra est loquetur ad qd bnt
similitudine detritico se
mato et sup seminatib **Q**
Zanib eam qd sub depono
discipulis qm sciat in qui
bonu semen est filius ho
ager aut mundus bonu a
seme ho sunt filij regni **Q**
Zanna aut st filij nequiaz
Inimicant qui sciunt est

dyas oressis uero consummatio
 pauli et oressis aut angli
 sicut erga colliguntur. Tria
 namque et igitur quibus sit et
 consummatio seculi. Mittet
 filius hominis angelos suos
 et colliget de regno suo omnia
 scandala et eos
 qui faciunt iniquitatem
 mittet eos in ammudig
 uis ubi est fletus et stridor
 dentium. Tunc iusti fulge
 bunt sicut sol in regno
 patris eorum. Amen. Hic aurea au
 diendi audiat hic iudicium
 quidem ut diem iudicii non
 noiauit. Hic multo clauis
 ipis rebus expressit et
 infine pauli futurum esse
 prouidit. Item discipulis
 Amen inquit dico vobis
 quod vos qui sedistis in re
 gnone in sedentibus
 hominibus in sedem iustitiae
 sue sedebitis et vos super
 sedes duodecim tribus israel.
 Hic discipulis autem suis disci
 pulis iudicaturum illi
 vnde et alibi iudicis dicit.
 Si ergo in bezechub cito
 demonia filii hominis in quo
 citantur id iudices vni e
 rit. Nec qui super viginti sedes
 passuros esse aut viginti solos
 homines in illo iudicaturum
 putare debemus. Duodena
 rio quippe numero vniuersa
 quida significata est iudi

cium multitudo propter
 duas partes numeri septenarij
 quo significat perennitas
 vniuersitatis que due partes
 et tria et quatuor altera per
 alteram multiplicata viginti
 faciunt. Item et quatuor
 et tria quater viginti sunt.
 Et si qua alia sunt duo
 denarij numeri que ad hoc va
 leat res repetitur. alioquin
 qui in loco iude traditis
 apostolum mattheum legimus
 ordinatum apostolum paulum
 qui plus vel omnibus la
 borauit ubi ad iudicandum
 sedat non habebit qui pro
 eo alius sit ad iudicandum
 septem deinde denarij
 sunt. Resatis quia ange
 los iudicabimus. De ipis
 quoque iudicandis in hoc
 numero duodenario similis
 causa est. Non enim quia
 dictum est iudicante viginti
 tribus israel tribus leui q
 tria decima et ab eis iudi
 canda non est aut potius
 illud ipsum non enim gentes
 ceteras iudicabunt. Et
 aut aut in regnone pro
 cul dubio mortuorum rone
 noue voluit regeneratio
 nis intelligi. Cui enim cad
 uer regnabit per fide
 multa preces que de
 ultimo iudicio ita dici
 videntur ut diligenter

considerata reperiatur am
bigua uel magis ad ali
ud ptinencia sine se ad
eum saluatoris aduentu
quo p totu hoc meridia
sua uenit hoc est in men
bris suis ptinulatum atq
paulatim qui tota corp
eius est sine ad cadum
extreme uim quia & de
illo cum quo loquitur
tamquam de fine seculi atq
de illo die iudicii noui
sumo & magno loquatur
ita ut diuino no possit
omni nisi ea que apud
tres euangelistas ma
thiam marcum & lucam de hac
similit' re dicta sunt inter
se omnia conferantur
quedam quippe alter ob
scurus ut ea que ad ex
rem ptinencia dicuntur ap
pareat unde dicitur quod
facit utrumq; curam in qua
dam epla qua ipsi ad
bte memorie viri hesperii
salomitarie urbis epm
cuius eple titulus est de
fine seculi p inde ia illud
hoc dicta quod in euange
lij mathemey de se pace
bonorum & in locis legitur
p iudiciu pntissimu atq
notissimu xpo Cum aut
uenit inquit filius hois
in maiestate sua & omnes
angeli eius cum eo tunc

sedebit sup sedem maiesta
tis & congregabunt ante
eum omnes gentes & sepa
bit eos ab invice sicut pas
tor segregat oues ab he
dis & statuet oues ad dex
tris suis & sedes aut asini
stris dicitur dicitur quoque
ad dexteras eius erunt uenite
benedicti pns mei possidete
patrum uobis regnum a
qstutode mundi spiritus ei
& dedistis in maduce di
tini & dedistis michi bibere
hospes eram & collegistis
me. nudus & apustus me
invenire & uenistis ad
me Tunc respondebunt
ei iusti dicentes domine
quoniam te vidimus esimentes
& pauperes sicientem & de
dimus tibi potum. quando
autem te vidimus hospitum
& collegimus te. aut nudus
& cooperimus te. aut quoniam
te vidimus infirmum aut in
carcere & uenimus ad te
Et respondens ipse dicit
illis Amen dico uobis quod
cum fecistis vni de his fratribus
minimis michi fecistis
Tunc dicit inquit & hiis
qui asinus stris erunt dicit
cedite a me maledicti in
ne eternu qui patris & dno
& angelis eius edemite si
milit' eorum hiis emiat quod
illa non fecerint quod dicitur

fuisse memorat Similit
 q̄ interrogatibus q̄n cū vi
 derint meos indigencia cō
 statutu quod nimis suis nō
 fū est sibi fū nō fuisse Re
 spondet p̄mone q̄ q̄clūdes
 t̄ ibmit inquit h̄o insuppli
 cū etezm iustū aut m̄ iustū
 etiaz Johānes ued cūa
 gelista aptissime narrat
 sū in v̄ne mortuoz futu
 r̄ p̄dixisse iudiciū d̄m̄em
 d̄m̄et usq̄ cū pater
 iudicat quozm̄ p̄iudicandū
 et filio ut om̄es honorifi
 cent filii sicut honorificat
 v̄tū qui misit illum pro
 om̄ibz addidit d̄m̄e d̄m̄e
 uos uobis q̄m̄a qui uerbu
 m̄ audiat et credit ei qui
 misit me h̄o iustū etezm̄
 t̄ iudiciū nō venit sed
 n̄scat am̄te in vitam
 fite h̄o d̄m̄it fideles suos
 iudiciū nō venie et nō
 ergo p̄iudiciū sepabuntur
 malis et ad eūb d̄m̄teaz
 tabūt nisi quia hoc loco
 iudiciū p̄dampnatione
 posuit q̄ntale quippe in
 uenit nō vement q̄m̄ au
 duit uerbum eūb et credit
 ei qui misit illum **W**
 em̄de adinquit et dicit
Ame amen dico uobis
 ma uenit hora et nūc ē
 n̄ mortui audient uocē
 filij dei et qui audierint

uiuet. Quia em̄ pater ha
 bet uitāz infundit ipso sic
 dedit et filio uitāz h̄o in
 semetipso. Rōnd d̄m̄e v̄re
 id est corp̄m loquim̄r que
 infine futura est s̄ d̄m̄a
 que nūc est h̄anc quippe
 ut d̄m̄inguet ait uenit
 hora et nūc est nō autē
 ista corp̄m sed animarū
 est. h̄nuc em̄ et anime
 morte sua in impietate
 atq̄ p̄cis secundū quā
 morte mortui sūt. de q̄bz
 idem d̄m̄s ait Om̄e mor
 tuos sepelie mortuos
 suos ut s̄ in anima mor
 tui incorp̄e mortuos
 sepelient s̄p̄ istos q̄o
 impietate et iniquitate
 in anima mortuos uenit
 inquit hora et nūc ē q̄n
 audient uocē filij dei et
 qui audierint uiuent et
 audierint dixit qui obe
 dierint qui crediderint
 et usq̄ in finem p̄seuera
 uerint. Ecce f̄cit h̄ic ulla
 d̄m̄az bonos et malos
 om̄ibus em̄ bonū est
 audie uocē eūb et uiue
 et ad uitāz pietatē et pie
 tatis morte h̄isre de
 qua morte ait ap̄lus
 paulus Ergo om̄s mor
 tui sūt et p̄d̄m̄ibz mor
 tuis est ut qui uiuent

nam non sibi uiuat sed ei
qui pro ipis mortuus e
et resurget omnes itaq
mortui sunt impie nemi
ne prius excepto sine o
mnibus sine causa volu
tate additis ul' ignora
do ul' sciendo sciendo
faciendo quod iusti est et
propter mortuos uiuus
mortuus e uiuus id e mul
tum huius omni piam qui p
remissionem peccator uiuus la
no sibi uiuat sed ei q mor
tuus e ppter peccata nostra et re
surget ut iustificatione
nostram ut credentes et enim
qui iustificat impiu omni
pietate iustificati tamq
homines uiuificati ad p
rue que multum ptime
possemus ad hoc em pma
ad ptime nisi q bti erunt
meternu ad secunda uo
de qua mox locutus est
et bti docet ptime et mi
seros ista e nunc illa iudi
cij ppter quod mps ppter
est apiam et iudicium tanta
bo f domine de quo iudi
cio consequent adhibet
atq aut et potestatem
dedit ei et iudicium facit q
filius hominis est. hic oste
dit q in ea carne ueniet
iudicatus magna uenerat
iudicandus. ad hoc em
ait quia filius hominis est

Ac deinde subiungens unde
agnus nolite inquit mira
ri hoc. quia uenit hora in
qua omnes qui in mundo
sunt audient uoce filij dei
et procedet qui bona fecer
unt ne uideant qui uero mali
egerunt in rne iudicij. hoc
est illud iudicium quod pau
lite scid nunt pro damp
natione populerat dicens
em ubi uenit et
credit ei qui misit me hab
uita et eterna et in iudicio
uenit sed tunc et morte in
uitam id est papiendo et
pma rne quia nunc iust
a morte ad uitam in dam
natione ne ueniet quam
significauit appellacione
iudicij sunt et hoc loco
uero ait qui mala egerunt
in rne iudicij et dampna
cionis resurgat ergo mps
ma qui non bti in secunda
rne dampna uenit em
hora et nunc e qui mortui
audient uoce filij dei et qui
audierunt uiuet in damp
natione non ueniet que
secunda mors dicit et in
qua morte post secunda
que corpus futura est rne
papiabunt qui in pma
que aia est non resurgunt
uenit em hora ubi non ait
et nunc est quia in fine est
seculi hoc est in ultimo

et maximo iudicio dei quod
 omnes qui in monumentis sunt
 audient vocem eius et p-
 cedet non enim quemad-
 modum et qui audierint vi-
 vent non enim omnes vivet
 ea vita sed que qui beati est
 pla vita dicenda est et
 utique non sine qualitate vita
 possent audire et demoni-
 montis resurgere carne p-
 cedet unde aut non omnes vi-
 vent in eo quod sequitur
 docet et in bona meritis se-
 cetur meritis vite hoc sunt
 qui vivet et qui vero mala
 cogerunt meritis iudicii hyst
 qui non vivet quia per morte
 morientur mala quippe e-
 gerunt qui male vixerunt exa-
 le aut vixerunt quia in pa-
 que nunc est aiaz et non
 non vivunt aut deo quod re-
 muerant non in finem us-
 ma perit aut ergo due
 regiones de quibus supra
 locutus una secundum fide
 que nunc sit per baptismum
 alia secundum que fiet i-
 aus corruptione atque mor-
 talitate sed audiam magnu
 itaque novissimu ita sunt et
 rucis due una perna que
 nunc est et aiaz est que veni-
 et non permittit morte se-
 undam alia secunda quod
 id nunc est sed in fine seculi

futura est nec ammaz
 sed corpus est que pulchritudo
 iudicium alios mittit in se-
 cunda morte alia alios
 in ea vitam quod non habet
 mortem. **Vii**
De his duabus rebus
 idem Iohannes evangelista in libro
 qui dicitur apoc eo modo
 locutus est ut eadem prima
 a quibusdam viris non col-
 lecta in super etiam magnas da-
 ridiculas fabulas ve-
 tetur ad quippe in libro
 memorato Iohannes a
 plus et vidi angelum des-
 cendente de celo habentem
 clavem abyssi et cathena
 in manu sua et tenentem dra-
 cone illi serpente anti-
 quum qui cognominatus est
 satanas et dixit et alli-
 gavit eum mille annis
 et misit illum abyssum et
 clausit et signavit super
 eum ut non seducat iam ge-
 tes donec finiantur mil-
 le anni post hoc ope-
 ret eum solui brevis tempus
 vidi sedes et sedentes
 eas et iudicium datum est
 et ante oculos propter testimoni-
 um et propter verbum dei et
 si qui non adoraverunt bestia-
 am nec ymaginem eius
 neque acceperunt missam

in fronte aut in manu sua
et regnavit mille annis
Reliqui cor non vivunt do-
nec fiantur mille anni
hec resurrectio prima est
bius et scis est quoniam in
hac prima rone ptem in
qas secunda mors non h
ptatem fuerit sacerdotes
dei et vpi et regnabunt
ai eo mille annis qui p
hec singulibz vba pman
rinem futura suspicati
sunt corporalem m ceta
maxime nro amor mil
le pnoti sunt tamquam
oportet mfas eo modo
velut tanti tps fci saba-
tisim vacatoseq sca post
labores annos pto nullu
ex quo creatus e homo et
magis illius pta merito
quo m hmg mortalitatis
crupnas depadysi felici-
tate dimissus est ut qm
septu est vms dies apd
dmu sicut mille am et mil-
le anni sicut dies vms
scd annos milibus tamq
scd diebus impletis scdm
velut septima sabbati a-
nus mille optremis ad
hoc sz salbm celebrandu
resurgentibus fas q opio
esset utruq tolerabilis
p aliquo deliae spnales
in illo salbo afflictur fas
p dm pnciaz credentur

nam etiam nos hoc opma-
fimus q aliqui s cu eos qm
hic resurrexerunt dicant
moderatissimis carnalibz
epulis vacatis in quibus
sit abus tantus ac potus
ut non solu illas molestia
teneant s mod quoq ipu
moredulatis accedant
millio mo ista possunt nisi
acarnalibus credi h
atu
qui spnales sunt istos ista
credentes chlastras appel-
lant greco uocabulo quod
verbum e verbo copmetes
nos possumus miliaios m
capde eos aut longu est
refellere ad singula Sed
potius quem admod septu
hec accipienda sit iam de-
bemus ostendere iam ipe
dms ihus xpus nemo p
intromere in domu fortis et
vasa eius eripe nisi prius
alligavit forte dyabolm
volens intelligi forte quia
ipe genus hmanu potuit
tenere captivum vasa eius
que fuit crepturus fide-
les suos futuros quos illi
in diversis pns atq mpu-
tatibus possidebat ut ex
go alligacur hic fortis
ppta vidit iste aplos in
apocalypsi angelum des-
cendentem de celo hntem
clavem abyssi et kathena

donec finiantur mille annis
clausit super eum dictum est
interdixit ei ne posset co-
re. i. vultu transgredi. **Q**ui
uit autem quod addidit signi-
ficasse michi videtur quia oc-
cultum esse voluit quoniam per-
tineat ad partem dei et qui
non pertineant hoc quippe
in seculo isto prorsus latet
quia et qui videtur stare ut
sit surrectus mortui ab-
eis autem gentibus sedu-
cendis huiusmodi dicti vin-
culo et claustris dyabolo
perhibetur utque cohibetur
quas pertinetes ad christum
seducebat antea vel te-
nebat quas enim deus ante
mundi constitutionem cre-
are de preteritis tenebris et
transfere in regnum filii dei
talis sue disposuit sicut aut
apertius. **N**am seduce eum
etiam gentes multas et per-
trahere in eternam penam
sed non predestinatas in
eterna vita quibus fidelis ig-
norat nec moueat quod per
deum seducit etiam illos
qui regnati iam inopi-
vias ingrediuntur dei.
Venit enim dominus qui sunt
eius quos in eterna dap-
nationem neminem ille
seducit. **S**ic enim eos nouit

dominus ut deus que nichil
latet etiam futurum non ut hi
qui homines ad primum ad primum
videt si in videt omni cor
non videt. **R**ationalis autem
postea futurum sit nec se quod
videt ad hoc et quod ligatus
est deus et inclusus et man-
datus ut iam non seducat
gentes quoniam quod stat et
deserta quas antea sedu-
tas tenebat antequam est
etiam. **Q**uod enim dictum est
non seducet aliquem sicut
non seducet iam gentes
in quibus etiam paulus di-
xit intelligi donec fi-
niantur mille anni
i. aut quod remanet de
saeculo dei qui constat
mille annis aut omnium
anni quibus deinceps hoc
saeculum patiens est nec
sic accipiens quod ut non
seducet iam gentes donec
finiantur mille anni qui
postea sit seducturus eas
dominus tamen gentes quoniam
predestinata quod stat etiam
agribus seducendis illo
est vinculo claustris quod
hibitus. **S**ed aut illa locutio
ne dandi est que in scriptis
aliquotiens inuenitur
qualis est in prophetis. **S**ic oculi
nostri ad dominum deum nostrum domi-

miseretur. nū. neq. em
 ai miseris sint no erit
 oculi suos eis ad dnm dñm
 sui. aut certe iste ar. est. or
 do libor. Et clausit et signa
 uit sup eu donec finiantur
 mille ani. Quod hoc inter
 posuit ut no reducat iam
 gentes ita se h. ut ab huius
 ordinis quodvis sit liber
 et pos. sim. intelliged. velud
 si post addetur ut sic se
 fiet tota sua et clausit
 et signavit sup em. donec
 finiantur mille ani ut no
 reducat gentes. Post hoc
 finquit oportet em. solui
 breui tpe si hoc e. dñs la.
 gal. et includi ecclesiam no
 possa. reducat hoc qd est po
 latio eius ut possit abire
 quia cu ab illo ecclesia
 reducatur predestinata et
 sca ante mundi constitucio
 regna dñi est. Vnde dñs
 mi. sut. eis et cu h. e. it. co
 llo tpe quo soluedus est
 xpi. sicut e. quo in sti
 uta hic sunt et est omi
 pe in suis atq. q. suadent
 ascendendo morientibus.
 eam paulo post dicit qd
 solutus est dñs q. seductas
 gentes atoto orbe terrar.
 utraque in bellum adu
 us eam quos hest. nms

est ut harena maris. Et
 ascenderunt inquit sup
 terrae latitudine et abie
 runt castra suos et dilectas
 civitates et descendit ig
 nis de celo adeo et come
 dit eos et dñs qui se
 ducebat eos nissus est
 instagm. ignis et sulphu
 ris ubi et bestia et pseudo
 pph. et cruciabuntur die
 et nocte in secula seculor.
 Sed hoc iam ad iudicium
 non sumus p. tunc quod
 nunc p. t. q. m. c. m. d. m.
 putam. ne t. p. s. q. s. t. m. c.
 co. q. p. n. o. t. p. e. q. uo. sol.
 uetur. dñs. m. h. a. c. t. r. a.
 c. t. i. a. r. n. o. p. u. t. u. r. a. i. l. l. o. h. i. c.
 c. a. r. n. o. i. n. t. e. m. e. t. e. t. u. s. i. t.
 s. o. l. u. t. u. s. u. t. a. b. s. t. i. n. e. t. e. t. u.
 s. i. t. m. o. d. o. s. o. m. n. i. b. u. s. p. e. r.
 s. a. t. u. s. d. i. c. t. u. s. i. t. a. q. p. e. r.
 t. o. t. u. m. h. o. c. t. p. e. q. d. h. i. c. e. s. t.
 q. p. l. e. t. i. t. u. r. i. p. m. o. s. q. a. d.
 u. e. n. t. u. t. o. p. i. n. s. q. i. n. s. e. n. t. u.
 s. i. n. e. q. uo. e. s. t. p. e. n. s. u. s. e. i. u. s.
 a. d. u. e. n. t. u. s. i. t. a. d. n. o. a. l. l. i. g. a. t.
 u. t. h. e. c. e. i. u. s. i. p. a. s. i. t. a. l. l. i.
 g. a. c. i. o. p. h. o. c. i. n. t. e. r. u. a. l. i. m.
 q. uo. d. m. i. l. l. e. a. n. n. o. r. u. m. n. u. o.
 a. p. p. e. l. l. a. t. n. o. r. e. d. u. c. e. e. c. c. l. i. a. m.
 q. u. i. q. u. i. d. i. l. l. o. n. e. c. s. o. l. u. t. a.
 u. t. i. q. s. e. d. u. c. t. u. s. e. s. t. d. n. o. s.
 p. f. i. c. i. o. s. i. c. i. a. l. l. i. g. a. t. i. e. s. t.
 n. o. p. o. s. s. e. r. e. d. u. c. e. s. u. e. n. o.
 p. e. r. m. u. l. t. i. e. r. m. o. e. i. t.

solum aut posse sed utere
sue non puniti quos absit
ut fiat. Et alligatus dicitur
est non puniti quod ex
tatione tota qua fit uel
vi uel dolo ad educa-
dos homines nupte suam
cogendo violenti fraudu-
lent' ve fallendo quod
si pmitteretur in tam
longo tpe et tanta in fir-
mitate multos punitos
tales quales deus ppeti-
id non uult et fideles dei
ceteri et ne credent nupte
dinet et mod ne facit al-
ligatus est. Tunc aut sol-
uetur quia et breue tpe est.
Quia tribus annis et pro mesi-
bus legitur sub totis suor-
um uiribus sententia et
tales erunt in quibus ei bel-
ligerandus est ut uia tanta
eius impetu insidys quod non
possint. Si aut iniqua
solueretur in apparet
eius maligna potencia
inque pte ciuitatis fideliss-
ma paxa pbaetur inque
denique pspicitur quia mag-
no eius mala ta bene sunt
usus omnipotens. Et ad
hoc omo abstulit atemp-
tatione pte quibus ab eo
mitioribus omnibus ubi in
deu credit foras missum
ut eius foris eius ipugna-

pferent et in eis qui sunt
opte ipsius alligant ne
quanta possent effundendi
et coerendo malicia inma-
biles in firmos quibus et
despaz multiplicati et impleti
oportebat alios creditores
alios iam credentes a fide
pietatis hos deterret hoc
franget et soluetur in fine
ut qua forte aduersum dei
ciuitas supant in ingent
gloria sui redemptoris ad-
iutoris liberatis aspiciat
In eos sane qui tunc futuri
sunt scilicet atque fidelium qua-
sione quibus punit quibus
ad illos pudentes tantis
soluetur inimicis in quo
nos ligati tantis punitis
dimicamus et uiam ad hoc
tpe inuallo quodam mili-
tes vpi ta pudentes et for-
tes fuisse atque esse non dubi-
mus est ut etiam si tunc in ista
mortalitate uiuent quoniam illi
soluet omnes in pidiab eius
atque impetus et carent p-
dentissime et pudentissime
sustineret. Hec aut alliga-
dum non solum facta est quod
cepit etiam pter uide-
traz in pationes alias a
alias dilatare. Sed etiam
nunc fit et fiet usque ad ter-
minu seculi quo soluent
est et quia nunc homines

ab infidelitate in qua eos ipse
possidebat querebat ad fidei
et usque illa sine sine dubio
quererentur et utique vniuersi
fideles iste factus tunc allu-
gatur quoniam ab illo tamquam
vas eius capitur et abysus
ibi inclusus est non in eis
consumpta est quoniam sunt mortui
quoniam tunc erat quoniam esse cepit
inclusus si successerunt eis
alij nascendo atque succedendo
donec finiat hoc seculum
qui oderunt christianos nunquam
cotidie velut in abysso ce-
lis et profundis cordibus in-
cludatur vtrum autem etiam
alij in eis tunc amant et men-
tibz pro quoniam solutus totis
omnibus sentitur et alij
quia non facit sic accipit
us ad fidei nonnulla quod est
pro eum stabit quod dictum
est et eis intrat in domum
et tunc ut vasa eius eripiat
nisi prius alligauerit forte
et etiam soluto eripimur
et per hoc ad hoc cogere vi-
detur ista finit ut credamus
illo licet aliquo tempore neminem
accessurum esse populo christiano
sed cum eis iam christiani
repti fuerint deum pun-
iaturum omnibus etiam
et alij facti serui eum
fuerint non eos ad predesti-
natum filios dei numerum

ptine. Recipem frustra id
Iohannes apostolus qui hanc
apostoli scriptura in epistola sua de
quibusdam dicit et vobis
dixerunt si non orant et
nobis nam si fuisset et nobis
manisset utique vobiscum
Et quid sit de periculis in-
num quippe incredibile
est nullus iam natus et non
baptizatus potest pati ha-
nos filios filius ille tunc
infantes nullos etiam
ipsis natus iam diebus aut
si erit non eos apostolus
prius ad laudandum regnum
modo quocumque potest quod
si fiet quod pacto soluto iam
deus vasa ista eripiant
in manu domini nec intrat
et vasa eius eripiat nisi
prius alligauerit cum vinum
vino id potius est credendum
nec qui cadat ad etiam
nec qui accedant ad etiam
etiam illo tempore futuris Sed
per se tam fortes erunt
et putes pro baptizando
pluribus prius et hoc quoniam tunc
prius credituri sunt
ut illi forte vident
etiam non ligati. omnibus
quibus antea iniquas
ut artibus infidelitatem
ut urgentem vniuersis
et inigilant intelligant
et tolerant ferant ac

sic etiam non ligato ei
piatur nec ideo falsa est
cuius in fine omnis intrat
indomum fortis ut uasa eius
cipiat nisi prius alligauit
forte. Quia enim eius sine uci
tatem ordiuntur suatus est
ut prius alligatur fortis
creptisq; uasis eius longe
late q; moribus q; etib;
cosumus et infirmus et
multiplicatur etiam ut
et ipis uisus duntaxat p'dic
tas et impletas robustissi
ma fide etiam pluto uasa
possit auferre. Sicut enim
fatendum est multorum
refrigescere caritatem cum
habundat iniquitas et
inutilitatis inordinatio p
turbacionibus atq; falla
ciis dyaboli iam plura eos q;
in libro uite septimo sunt
multos esse censuros ut
cogitandum est non solu
quos bonos fideles illud
tempus inueniet sed non nulli
etiam qui suis ad huc est
adiuuante dei gra p'consi
deratores scripturarum q; bue
et alia et similia ipse p'miaa
tus est qua uiuere sentit
ad ordinandum quod non
ordiebant futuris esse fir
miores et ad uiuendum
etiam non ligabuntur dyab
olum foratores. Quod

si ita est p'tea p'cessisse d
cenda est omnia alligatio ut
ligati et soluti oppositio
sequitur et in de hac re d
tunc est omnis intrat indomum
fortis ut uasa eius cipiat
nisi prius alligauit fortis
interca dum mille // **W**
annus ligatus est dyabo
dei regnat in opo etiam
ipis mille annis eius sine
dubio et eodem modo intel
ligendis. Iusto iam tpe
prioris eius aduentus. Ex
cepto quippe illo regno d'q;
in fine datus est. Venite
benedicti patris mei possi
dete patre uobis regnum
in alio atoto longe qui
in pari iam nunc regnor
tu scia eius quibus aut d'q;
uobiscum sum usq; ad q'm
nonem p'feto nunc non coa
nunt diceretur etiam reg
ni eius regni. Ve celoz
nam utiq; isto tpe in regno
dei eruditur serba ille q;
profert de thauo suo nou
et uetia de quo supra locu
sumus et de etia collectur
sunt q'zania messorib; et
p'misit ad tritico simul or
ce usq; ad messum quod op
pones aut messorib; et finib;
pauli messorib; uocant
sunt. Sicut ergo colligunt
q'zania et igni q'burantur

sic est in consuetudine seculi
 mittet filius hominis angelos
 suos et colligent de regno
 eius omnia scandala iniqua
 de regno isto ubi nulla sunt
 scandala. de regno ergo isto
 eius quod est hic ecclesia colliguntur. Item dicit qui soluit
 vni de mandatis istis
 minimis et docuit sic homines
 minus uocabitur in regno
 celorum et qui non facit manda-
 ta que docet hoc est enim sol-
 ue non suae non facit et
 illi qui facit et sic docet si
 illi minus illi magni
 et continuo secutus adiungit
 edico enim vobis quia nisi ha-
 berint iustitiam vram super
 scribas et prophetas et super
 eos qui soluit quod docet
 et describit enim et prophetas et
 illa loco qui dicit et fa-
 ciunt nisi ergo super hos ha-
 berint iustitiam vram. et ut
 eos non soluant sed faciant
 poenitentiam quod docet non
 intrabitis in regnum celorum
 ubi ambo sunt et ille qui
 qui soluit sed ille minus
 ille modo aut regnum celo-
 rum dicitur quo non intrat
 nisi ille qui faciat ac po-
 nit ubi utriusque genus
 est ecclesia et qualis nunc est
 ubi autem illud solui est
 ecclesia et qualis tunc est qui
 malus in ea non erit

Ergo et nunc ecclesia regnum
 christi est regnumque celorum
 regnat itaque etiam nunc in
 illo si eius aliter quid quid
 nunc regnabunt recti
 tunc illo regnant. Quia
 nunc quibus in ecclesia amari-
 tudo crescat regnat enim
 in illo homini facit quod
 ait apostolus. Qui surrexerunt
 cum christo que sursum sunt
 sapite ubi christus est in dexte-
 ra dei sedens qui sursum
 sunt quare non que super
 terram. De equalibus ite dicit
 quod eos quos pater sit mce-
 lis postremo regnat cum
 illo qui cum modo sit in regno
 eius omnia scandala ut
 sint etiam ipsi regni eius
 et non aut sit regnum christi
 qui ut taceat alia quibus
 ibi sunt donec colligantur
 in fine seculi de regno eius
 omnia scandala cum illis
 querit sua non que ihesu christo
 de hoc ergo regno militiae
 in quo adhuc cum hoste co-
 fligit et aliqui repugnat
 repugnantes viciis
 aliqui cedentibus impat-
 donec veniat ad illud
 pacatissimum regnum ubi
 sine hoste regnabitur
 et de hac prima rone que
 nunc est liber iste sic loquitur
 cum enim dixisset et alii qui
 dixam mille annis et

postea solui breui tpe. tunc
recapitulando quid in illis
mille annis agat ecclesia
uel agatur in ea. Et uidi
inquit sedes et sedentes sup
eas et iudiciu datum est. Pro
hoc putandum est de ulti
mo iudicio dici s. sedes pro
prios et ipsi sponso intelli
gendi sunt per quos nunc
ecclesia gubernatur. Iudici
um autem milui datum me
lius accipiendū uidetur quia
id quod dictum est et uel
gauius infra ligata erit
in celo et que solucitis infra
soluta erit in celo. Vnde aplos
quid em michi est inquit de
his qui scis sunt iudicac
nomine de his qui iustus
nos iudicatis. Et tunc inquit
ocis et pro testimonio ihu
et pro uerbo dei subaudiuntur
quod postea dicitur est
regnauerunt cum ihu mille
annis anime s. in n. nos
sibi corporibus suis reddidit.
Atque cum pars anime mortuorum
separatur a beatitudine que nunc
etiam est regni uisualio
quod nec ad altare dei fiet
eorum memoria in quocumque
corpus xpi nec aliquid
predestinet ad eius baptismum
in pulis curae ne sine eo
finitur. Hec uita nec ad re
comilationem si forte
per primas malas uel co factas

quasi ab eo corpore separati
et tunc cum fuerit ista misq
sedes etiam defuncti men
bra sunt eius et uisus ergo
ad suis corporibus nondum
iam in corpore anime regnant
cum illo dicitur ista anima mille
decurret unde in hoc cod
libro et alibi legitur. Et nunc
tunc qui in dno monuitur
amodo em iam dicitur spon
ut requiescant a laboribus
suis nam opa eorum secum
illos. Regnauerunt itaque cum
xpo nunc sponso ecclesia in uis
us et mortuis. Propterea em
dicitur aplos et mortuis exp
ut uiuos et mortuos dicitur
s. ideo tunc mirum dicitur
in coram quia ipsi papi
regnat mortui qui usque
ad morte pueritate cert
runt. Et apte totum etiam ce
tos mortuos intelligimus
pertinentes ad eam quod
est regnum dei quod sequitur
et si quod non adorauerunt be
tiam nec ymaginem eius
neque acceperunt in spem
in fronte aut in manu sua
simul de uiuis et mortuis
debemus accipere. Tunc sit
per ista bestia quod sit
diligentius requirendum
non in abhorret a fide
ita ut ipsa impia ciui
tas intelligatur et ipso

infidelium quodammodo ipso fide
 li et amari dei ymago
 vero eius simulatio cuius
 uideretur eius videtur hoc
 bus qui uelut fidei pte
 tur et infideliter dunt fin
 gunt esse quod non sunt
 vocantur et non coacti effi
 gie et fallaci ymagine pa
 ni adpand namq. bestia
 pmet non solum apte mi
 nia nobis xpi et eius glo
 riosissime ciuitatis et cor
 porama que de regno eius
 quod est aia in fine seculi
 colligenda sunt et qui sunt qui
 non adorant bestias ut yma
 gine nisi q. faciunt ut ait
 aplos ne sitis uigil dicentes
 et infidelibus non adorant
 em et non q. sententia non subi
 mit neq. accipiat nisi p
 om nota sit eius in forte
 necq. ipse professionem i
 namu ipse opation ab ipse
 q. malis alieni sue ad
 pte in ista mortali carne
 uictus sue defecti regnat
 et xpo iam nunc nunc qui
 sunt tempore q. q. p. totu
 uetualu q. nunc nunc
 gnatur amor. Reliq.
 q. nunc non uiderunt h. p.
 amu nunc est et mortui
 uidet vocem filij dei et q.
 uidet uiuet. Reliq. uero

non uiuet et uero subdit
 donec finiatur mille anni
 intelligendum q. eo tpe
 non uiuunt quo uiue de
 buerit aduita q. d. mor
 te inferendo et ideo om
 dies uenit quo fiet et cor
 pm et non aduita demo
 numetis pcedet et aduita
 ad dampnationem
 q. q. secunda mors dicit
 donec finiatur mille anni
 quia nunc non uiuit hoc est
 toto isto tpe quo agitur
 pma et non audierit na
 te filij dei et aduita non
 finit de morte pro
 facto in secula rne que
 carnis est morte secunda
 et ipa carne finit. Ec
 quitur et dicit h. p.
 pma et blub et sub qui
 h. p. in hac pma et surte de
 pte et pteps eius est
 tpe et aut pteps eius
 qui non solum amorte quo
 mparis et remissit uer
 edaz in eo q. remissent
 pmanet. In istis inquit
 secunda mors non h. p.
 te statet. h. p. et q. d. i. reliq.
 de quibus sup. ait. Re
 liqui cor non uiuunt do
 nec finiatur mille anni
 qui isto toto tpe inter
 uallo q. mille annos

vocat quicquid in eo quod
corpus vivit in corpore non re-
uoluit amare iniqua cum
tenebat impietatem ut re-
uiuiscendo per me resurrectionem
omnis princeps fieret atque deo
potestatem secunda mors
non foret

Sunt qui putant rursus
dici non posse nisi cor-
pus ideo ista quo per man-
us corporibus futura esse co-
tendunt. Quia enim est in
quit cadere corpus et resurgere
cadit autem corpus moriendo
nam accedendo cadaveri
indupatur non ergo animas
inquit res potest esse sed corpus
sed quid contra apostoli di-
cunt qui eam rursus appella-
nt. Quia secundum interiore non
secundum exteriori hominem utique
resurrexerat quibus ait
Si resurrexistis cum Christo qui
summi sunt sapite. Quia enim
sensum uerbis alijs alibi
posuit dicens ut quicquid
modum Christus resurrexit a
mortuis per gloriam patris sic
et nos in nouitate uite am-
bulemus. Item et illud. Sur-
ge qui dormis et conuerge a
mortuis et illuminabit te. Et
autem dicunt non posse re-
surgere nisi qui cadunt et ideo
putant rursus ad corpus

non ad animas per me quod
corpus est cadere in urna aut
mit non recedatis ab illi-
ne cadatis et suo domino stat
aut cadit et qui sepulcrum
stare caueat ne cadat per
eum quoniam in anima non in corpore
caput iste cauendus est.
Quia ergo cadendum est resurre-
xerunt autem et tunc per se et
animas resurgere quod sciunt
est etiam autem cum dixisset
in istis secunda mors non
fuit potestatem subiecit atque
ait. Sed erunt sacerdotes
dei christi et regnabunt cum
illo mille annis. Nam utique
desolis episcopi et presbiteri dicunt
est qui ipse iam vocantur
in eadem sacerdotes. Si scilicet
omnes christos dicimus per ipsum
in crisma. Sic omnes per
sacerdotes quoniam membra sunt
vniuersi sacerdotis. De quibus
apostolus petrus plebs in qua
ita regale sacerdotium
habet breuiter atque
cum in summauit esse per
deum dicendo sacerdotes dei
et christi. Hoc est pater et filius
quoniam per formam sui scilicet
hominis filius ita etiam sa-
dos christus effectus sit mem-
brum ordinem melius de
de qua re in hoc opere non
semel diximus.

Et cum finiti fuerint inquit
 mille anni solutur sa-
 ranas de caupo dig. sua et
 quibit ad seducendas natio-
 nes que sunt in gentibus an-
 tis tre gog et magog et
 trahet in bellum quos nunc
 est ut harum maius ad hoc
 ergo tunc seducet utrumque
 bellum trahat. Nam et du-
 ta modis quibus potest
 mala multa et vana
 ducebat. Exibit autem
 est in apta per secula
 latebris eripet et opus
 em est nouissima et nouo
 nouissimo et minime et uer-
 cio qua per calesia toto
 terrarum orbe patet in
 uersa videlicet a iustis et
 bonis et iustis et vana
 in tunc et utique super
 ram gentes quippe iste
 mas appetat gog et ma-
 gog non per se accipiente ta-
 ma sunt aliqui maliqua
 te terrarum barbari quibit
 tunc quod quid suppa et
 rentes et massa
 cia per has gentes non
 omnes sue alios aliquos
 alienigenas et ordines
 inunctos. Toto namque orbe
 terrarum significati sunt et
 se cum domus est nationes
 in sunt in quatuor an-
 tibus tre castis subiectis

esse gog et magog quos
 inter pretatione non esse
 gog et magog tunc magog
 de tecto tunc dicitur
 qui procedit de domo ge-
 tes ergo sunt in quibus dya-
 bolus velud in abyssis su-
 perius intelligebamus malis
 et ipse deus quodammodo
 se se offens et procedens ut
 illi sunt tunc ipse de tecto
 Et aut utrumque referat
 ad gentes non vnu horum
 ad illas aliam ad dnam
 et tunc ipse sunt quoniam
 in tunc includit et quodam
 tunc tunc tunc a tunc
 et de tecto ipse erunt in
 in parte omni deopto
 erunt in tunc et uero
 aut et ascenderunt in
 tre latitudine tunc
 vnt castra scilicet et dicit
 tunc multatam non utique
 ad vnu locum venisse vel
 venturi esse significati
 per quoniam vno aliquo lo-
 co sunt castra scilicet
 et dicitur dicitur in tunc
 per in tunc in calesia toto
 orbe terrarum diffusa ac
 per hoc ubique tunc est quod
 in omnibus gentibus est
 quod significati sunt nomine
 latitudinis tunc ibi erunt
 castra scilicet ibi dicitur deo

civitas cuius ibi ab omnibus
munus pub quia et ipi
in omnibus cum illa gentibus
erit pseudomus imani
tate angetur hoc est in
angustias tribulationis
etabitur in gemitu et cludet
nec militas sua deferet
que vocabulo e appellata
cisternam **XXV**

Quod nunc aut et descendit
ignis de celo et comedit
eos non bonum putand
est illud esse supplicium quod
erit cum dicitur dicit
dite amice maledicti in
nem eternum mittentur
ipso non ignis de celo veniet
sup ipsos hic aut bene in
telligitur ignis de celo
de ipsa firmitate scilicet
qua non cessant sunt sen
tentibus ut eos faciant
voluntate firmamentum
est enim celum cum firmitate
illi cruciabitur
acutissimo zelo qui non
poterunt attrahere in
ptes antipipi scilicet xpi
et ipse est ignis qui come
dit eos et hoc adeo qui di
mumere insuperabiles sunt
sa unde opandantur in
munt **S**icut enim in bono
positum zelus domus tue
quidit me ita extraneo

*Tunc quod
ignis est*

zelus occupavit plebem me
videtur et nunc ignis contrario
cedit et nunc itaque accepto
et ultimo illius igne iudicij
aut si ea plagas qua p au
endi sunt et esse pseudomus
veniente iam xpo quos
videntes muenet sup et
qui inter facit antipipi spu
oris sui ignem appellavit
descendente de celo eos et
medientem neque hoc ultimum
supplicium est impiorum sed illud
quod sit corpus in resurrectione
ne passum sit **XXVI**

Nec pseudomus nominis
que futura e ab antipipi
sicut iam diximus in hoc li
bro superius et apud damien
papham postum e tribus annis
et sex mensibus est quod
ipse quilibet conuenit utrum
ad mille annos pertineat
et dicitur ligatum dicit et scilicet
regnae cum xpo an eisdem
annis hoc pium spem sup
addatur atque extra sit met
ambigitur etiam si dixerimus
ad eos annos hoc pertineat
non tanto tempore sed plurimorum
cum xpo regnum sanctorum re
pictum ostendi qua dicitur
alligati p se cum sancti cum
suo rege in xpi papue p
secundatione regnabunt ma
la tanta vincentes quod
iam diaboli non est.

alligatus ut eos psequi omni-
 bus vrbis possit. Et nō qd
 ista scriptura eisdem annis mille
 utruq; detinuit dyali s; ali-
 quātem regni q; scōs cū tū
 annos 7 s; mensiu interval-
 lo pūb designatur alligatio
 dyali quā regni scōs m hys
 annis mille cū xpo. Si aut
 dixerim; pūb psecutionis h; q;
 hoc spaciū non qputadim;
 in mille annis s; eis implet
 potius addiciendum; ut ipse
 possit intelligi qdū dixisset
 sacerdotes dei 7 xpi reg-
 nabit cū eo mille annis
 adicit. Et cū finiti fuerint
 mille ann solus sathanas
 decustodia sua isto em nō
 7 regni scōs 7 omculm;
 dyali simul cessatura esse
 significat ut psecutionis
 illius tpe nec ad scōs regni
 nec ad custodiam sathane
 quos utruq; i mille annis
 est p tme s; sup additū 7 qd
 putand; esse credat. Adge-
 mur fatēi scōs 7 m illa per-
 eunade regnatos nō esse
 cū xpo. Sed quis audeat di-
 ce tūc cū illo nō regnatura
 sua mēbra qn ei manūe
 utq; feritissime coherēbunt
 7 qno tpe qn est acrior in-
 petus belli tanto maior glo-
 ria nō cadenti lato densior

cōna mrtuū aut si ppter
 triblones quas passim st
 nō dicendi sunt regnaturi
 qscūq; est ut etia supior
 bus diebus m cōs mille
 annis quicūq; tribulabunt
 scōs eo ipso tpe tribulo-
 tū xpo nō regnasse dicit
 ac p hoc 7 illi quos aūb
 auctor libri h; m; vidisse
 se scribit occisos ipse testi-
 om xpi ihu 7 ipse vbum
 dei nō regnabit cū xpo
 qn patiebant psecutioz
 7 ipi regni xpi nō erat
 quos xpus do cellencia
 possidebat. Absurdissimū
 id quid 7 ommodo aduer-
 sand; Sed certe aūc uir-
 tutes gloriofissimoz m m
 omib; dolorib; ac labo-
 rib; supatis atq; finitior
 postea qm mōzlia mēbra
 posuerūt utiq; cū xpo
 regnaturi 7 regnat do-
 nec finiantur mille a-
 ni ut postea receptis eo
 corpibus iā m mortali-
 bus regnet p mde tūc
 annis atq; dimidio aūc
 occisos pēnis martiro
 7 que antea de corpōib;
 vixerūt 7 que ipa nomis-
 sima psecutioe sunt do-
 iture regnabit cū illo
 donec finiat mōztales

p' acto quippe iudicio tunc
 esse desina. hoc celum & hec
 terra quoniam mapiet esse celum
 novum & terra nova quatac
 namque res omni interitu
 transibit. hic mundus unde et
 apostolus dicit. Preterit enim
 signa huius mundi. Volo vos
 sine sollicitudine esse signa
 ergo preterit non naturam
 ergo Iohannes se vidisse dixit
 sedentes super thronum eius
 cuius aspectus quod postea
 futurum est fugit celum & terra
 & iudei inquit mortuos mag
 nos & pusillos apostoli & libri
 Et alius ab apostolis est qui
 est vite universusque & iudi
 cati sunt mortui corporis scri
 ptis librorum scriptura sua. Li
 bros dicit apostolus & libros sed
 librorum omnium non tacuit
 quoniam est inquit vite universusque
 ergo illi libri quos porre
 loco posuit intelligendi sunt
 facti & veteres & novi ut in illis
 ostenderetur quae deus fieri
 sua mandata misisset. In
 autem quae vite universusque
 quod haec quicquid non fecisset
 sine fecisset quoniam liber si
 carnalis cogitet quibus eius
 magnitudinem aut longi
 tudinem valeat estimare
 aut quato tempore legi possit
 liber in quo scripte sunt universae
 vite universae & ante finem an
 gelorum nunc adit quoniam

hominem est ut et iuxta suam
 quippe ab angelo sibi adhi
 bito audiat verum. Non
 ergo unus liber est omnis
 singuli singulorum. Et alius
 inquit liber aptus est
 cuncta utitur vis est in
 telligenda divina quia fiet
 ut cuncta opera sua vel bona
 vel mala iuxta in memoria
 revocentur. In quibus in
 tutu mira celeritate re
 pentinur ut accuset vel co
 nset. Ita & scriptura atque in
 scriptura & omnes & singuli
 inducet. Cuncta nuncius
 divina libri nomine accepit
 In ea quippe quodam modo
 legitur quod quid ea faci
 ente recollitur ut ante
 ostendat quoniam mortui
 caudi sunt pusilli & magni
 recapitulando dicit ea
 quae ad id redirent quod
 preterit. Porro ne distu
 lerat. Et exhibuit mare
 mortuorum quoniam in eo erant
 et mors et inferus. red
 diderunt mortuos quos
 ipse habebat. hoc paul
 dubio pulchrum est quia
 essent mortui audiri &
 tunc sub dante hoc
 ergo quod dixi recapitula
 do cum ad id redire quod
 intinuerat nunc aut ordi
 nem tenet atque ut co
 pulet ipse commodus est

de unitate mortuorum quod
iam dixerat suo respectu
loco tunc enim dixerat Et
qui habuit mare mortuos
qui eo erant et mortui et
inferni reddiderunt mor-
tuos quos in se habebat
mortui addidit quod paulo
ante posuerat et iudicati
sunt singuli secundum sua
sua hoc est enim quod supra
dixerat Et iudicati sunt
mortui secundum sua sed qui
sunt mortui quos exhibuit
mare qui in eo erant neque
enim qui in mari moriuntur
non sunt inferni aut
corpora eorum suavitur in
mari aut quod est ab sur-
dis mare habebat bonos
mortuos et inferni ma-
los quibus hoc putavit se
propter quod quid hoc lo-
co mare pro isto seculo
positum accipit tunc ergo
quos hic iudicet propter
mortuos constitutos si-
gnificat enim eis qui
resurrecturi sunt iudica-
dos mortuos quos appel-
lauit et bonos quibus de
mortui emens et vita
vra abscondita est cum
xpo in deo Et malos de
quibus dicitur Omne mor-
tuos sepelire mortuos
suos propter mortui etiam
propter hoc dicit quod mortalia

generat corpora unde apostolus
corpus quid inquit mortui
est propter panem spiritus aut vita
propter iustitiam utique et hoc
vincte atque in hoc corpore
constitute esse demonstrans
et corpus mortui et spiritum
vita nec tamen dicit corpus
mortale sed mortui quid
eadem paulo post et mortua
lia corpora sunt usitatus
vocantur appellat hos er-
go mortuos exhibuit mare
qui in eo erant et exhibuit
homines hoc seculum quod
in eo erat quia non dicit
obierant et mortui et inferni
inquit reddiderunt mor-
tuos quos in se habebant
mare exhibuit quia sicut
muenti sunt affuerunt quod
vero et inferni reddiderunt
mortuos quos in se habebat
qui in te de qua iam dixi
reuocantur et frustra for-
tasse non satis fuit ut di-
ceret mortui aut inferni
sed utique dictum est quod propter
bonos qui morte tunc propter
potuerunt non et inferni
inferni autem propter malos
qui etiam penas apud in-
feros pendunt Si enim non
absurde credi videtur an-
tiquos etiam scos qui ven-
turi xpo temerunt fide
locis quid a totius in-
prior remotissimis se ap-

inferni
morte
loca
sed
effusio
in pro-
net de
bona
omni
ti sunt
breuit
dum si
morte
missi su-
stos no-
dum
inferni
et sum-
hoc est
dum po-
et dicit
missi su-
pulsu
rui ad
bestia
cuius
muenti
missi su-
et non
ne ab
et dicit
quibus
et non
et non
at si
sua de
et libe-
apta

habebit que corporibus in
mortalibus in tali muta
tione quoniam ut f. mu
dus in novatis in melius
apte accommodetur ho
minibus carz in carne me
tus in novatis q. aut aut
et mare iam non est utru
maximo illo ardeat sicut
tur an et ipm uoratur i
melius non facile d. om
celum quippe nomi et Arz
novas futura legimus de
man aut nono aliquid me
uspius legisse non recolo
nisi q. eodem libro tamq
mare vireu simile in sal
lo repitur sed hic no de
isto sine seculi loquebat
nec ppe d. in se uidet mac
sed tamqua mac exius et
nec sicut amat prophe
tica locutio p. is uerbis hys
lata misit ac si quodam
modo velat q. dicit potuit
de illo ma d. d. et mare ia
non est de quo supra d. erat
Et exhibuit mortuos mac
qui meo erat iam em no
est hoc seculum in ta mor
taliu turbulenti et pro
cellosi quod mac nome
figurant **XXI**

Et civitatem inquit
magnum in hunc novam
uon descendente de
celo ad aptata q. novaz

nupta ornata marito suo
et audiui voce magnam
de throno dicentem Ecce
habernaculu dei cu hoibz
et habitabit cu eis et erunt
ipi populus eius et ipse deus
erit cum eis et absterget
omnes lacrimas ab oculis
eorz et mors iam non erit
necq. luctus necq. clamor fi
nec ullus dolor quia para
abierunt et dicit sedens
in throno Ecce nova faao
omnia de celo descendere
quia civitas dicitur qm ce
lestis est qia qua deus
carz fecit ppe quod ei dicit
etiam p. v. suam Ego sum
dus faciens te et de celo
quid ab initio sui descendit
Ex quo p. hunc seculi tpe q.
dei desup ueniente p. la
uadp. regnacionis p. u
suo misso de celo subinde
dicitur eis accersit sed p
iudiciu dei quod est nouissi
mu p. eius filius ipm xpm
tanti eius et ia noua de
dei munere caritas appa
ret ut nulla remaneat
refugia remansis quique
et carz ad corruptione
et in mortalitate novam
p. v. suam corum p. one at
mortalitate p. d. ut ita
fac de isto tpe d. p. que
regnat cu rege suo nulle
animas in p. foudene in me

michi videtur ad aptissime
 dicat. Ab sterget deus omnes
 lacrimas ab oculis eorum et mors
 iam non erit neque luctus neque
 clamor sed nec ullus dolor
 eris uero tam sit absurdus
 et obstinatissima contencio
 vesanus qui audeat affir-
 mare in hominum mortalitate et
 rupimus non dico ipsum san-
 ti omniqueque scilicet qui hanc
 ut ducat uel ductus sit
 uita ut dicit nullas hinc
 lacrimas et dolores in po-
 tibus quato est quisque sanc-
 tius et desiderium plenius
 tanto sit eius morando fle-
 tus uberior an non est uox
 tuus superne uoluntatis sicut sunt
 michi lacrimae meae panes
 die ac nocte et lauabo per
 singulas noctes lectum
 meum lacrimis meis stratum
 meum rigabo et gemitus
 meus non est absconditus
 et dolor meus in nouat
 et aut uero non eius filij
 sunt qui ingemunt quati-
 uo noluit solui sed sup-
 ierit ut absque beatum mor-
 tale auita. Quomodo ipse
 mit qui pueras hinc
 pueri in semetipsum ingemunt
 ut adoptione expectantes
 redemptione corporis sui
 in ipse paulus non est sup-
 eris in christum inuitamus uel
 id multo magis hoc erat
 in pro istis carnalibus

fratribus suis tristitia illi
 erat magna et gemitus
 dolor cordis eius. Et aut
 mors non est in ista ciuita-
 te nisi quoniam dicitur. Vbi est
 mors ostendo tua ubi est
 mors aculeus tuus acu-
 leus aut mortis periculum
 quod tunc utique non est
 quoniam dicitur ubi est. Vnde
 vero non quibus quilibet
 rursus ciuis illius ciuitatis
 sed idem iste solus mepla
 sua clamat. Si dixerimus
 quia periculum non habemus
 nos ipsos seducti et uel-
 tas in nobis non est. Et
 in hoc quid libro cui nomen
 est apocalypsis obscurum mul-
 ta dicuntur ut metes le-
 gentis exerceant et pau-
 ca in eo sunt de quibus ma-
 nifesta ab eis indagantur
 et ad laborem manuum quod
 sic eadem multis modis re-
 petit ut alia atque alia
 dicere uideatur tunc aliter
 atque aliter. Hec ipsa dicere
 inuestigetur. Vnde in istis
 uerbis ubi ait. Absterget
 deus omnes lacrimas ab
 oculis eorum et mors iam
 non erit neque luctus neque
 clamor sed nec ullus do-
 lor tanta luce dicta sunt
 de seculo futuro et de in-
 mortalitate atque eternita-
 te scilicet tunc enim solus atque
 ibi solus ista non erit ut

nulla debeamus in suis
sacris querere ut lege ma
nifesta si hoc putauimus
obscura **XXV**

Nunc iam uideamus
de quibus apud petrum
de iudicio sapienter uenit
inquit in nouissimo diebus
illusionem illudentes sunt
populi gaudentes suis
cunctis et diuitibus ubi e
st promissum pacis ipsius Ex
quo enim prius dolor inierunt
sic omnia perseverant ab ini
cio creaturæ statet enim
eos hoc uolentes quia celi
erat olim et terra de aqua
et per aquam constituta dei
uero per quem qui tunc erat
mundus aqua nundatus
deperit. Et in aut nunc
sunt celi et terra eodem uerbo
repositi sunt igitur reser
uandi iudicium iudicij per
dicam hominum impiorum
hoc unum uero non lateat
uos fratres mei quia unus
dies apud deum sicut mille
anni Et mille anni sicut di
es unus non tardat dominus
promissum sicut quidam tar
ditate consistunt sed pater
fecit propter nos uolens aliquem
purum per omnes impiorum qui
ueniet autem dies domini ut sur
mundo celi magno impetu
transcurrunt Elementa autem
ardentia resoluuntur et terra
et que in ipsa sunt opera

conueniunt in hunc ergo omnia
permutabuntur quales oportet
esse nos in istis queris facio
inibus expectantes et pera
tes ad principia diei domini per
quam celi ardentes soluentur
et elementa ignis ardore de
coquantur Bonos uero
celos et terram nouam secundum
promissam ipsius expectamus
in quibus iustitia inhabi
tat. Nichil hic dixit de
reue mortuorum sed sane de
perditione mundi huius satis
ubi etiam memoras secundum an
dolum uidetur admonu
isse quodammodo quibus in fine
huius seculi mundi istum putare
esse credamus. Nam in illi
tempore credisse dixit qui tunc
erat mundus nec solimus orbem
terre unum esse celos quos ubi
et aerios intelligimus quos
locum ac spatium tunc aqua
crescendo superauit ergo
totus aut pene totus aer
iste ventosus et celi uel po
tus celos uocat sed utique istos
unus non nullos super nos ubi
sol et luna et ista sidera co
stituta sunt quos super faciat
infirmam qualitatem atque
hoc modo autem terra perierat et
terre utique per facies faciat
delecta diluuiis et in autem
nunc sunt inquit celi et terra
eodem uerbo repositi sunt igitur
reseruandi in diem iudicij

et per diuinitatem hominum impiorum
 etiam et hominum per magnam
 mutationem non dubitat
 dicere per diuinitatem futuram ad finem
 coram quibus metuis penitus
 sit mansura natura. Que
 rat forsitan aliquis si post
 finem iudicii mundus arde
 bit antequam pillo celum no
 uum et terra noua reponatur
 eo ipso tempore conflagrationis
 cum ubi erunt sancti cum eos ha
 bentes corpora maligno cor
 porali loco esse nate si opor
 tet respondere futuris eos
 esse in propriis partibus quod
 ita non ascendet flamma il
 lorum incendij quemadmodum
 nec vnda diluuij. Talia quippe
 pe illis in erunt corpora ut
 illis sint ubi esse voluerint.
 Sed nec igne conflagrationis
 illius perimantur in morta
 les atque corruptibiles
 si per videri sunt corrupti
 bilia corpora atque mortalia
 in camino ardenti illesa
 vnde potuerunt *rom*
Prophetas euangelicas a
 prophetas quod finis de domino
 isto iudicio nouissimo iudeo
 michi esse preteritum ne
 hoc volumine in nimiam longi
 tudinem proluatur. Sed nul
 lo modo est preteritum a
 plius paulus qui scribens
 thessalonicenses. Rogamus
 inquit vos fratres per aduentum
 domini nostri ihesu christi et nostre que

gratiam in ipso ut non
 cito impudenter mente
 neque tremam neque per spiritum
 neque per uerbum neque per plures
 tamquam per nos missam
 quasi misit dies domini ne
 quis seducatullo modo
 quoniam nisi uenit refuga per
 mu et reuelatus sunt. Homo
 per filium intitus qui
 aduersat et super extollitur
 supra omne quod dicitur
 deus aut quod colitur super
 omne quod dicitur deus aut
 quod colitur ita ut in templo
 dei sedeat ostentans se tam
 quam sit deus. non retinet
 memoria quod adhuc cum esset
 apud uos hec dicebat uo
 bis et nunc quid detinet
 scitis ut reuelat in suo tempore
 Nam cum misterium iniqui
 tatis operatur tunc qui mo
 tenet teneat donec de
 medio fiat et tunc reuela
 bit iniquis que dominus
 ihesus interficiet spiritu omnis
 sui et euacuabit illam ac
 pnia sue cum tunc est pnia
 cia secundum operationem
 satane tunc uirtute et
 signis et prodigijs menda
 cy et in omni seductione in
 quitatis horum qui per tunc
 peccato quod dilectum ueritat
 tem receperunt ut salui
 fiant et ideo mittet illud

deus opacōm erroris ut
cedat mendacio & iudice
tur omnes qm nō credide
rūt ueritati s̄ cōfesserūt
iniquitati. Vellū dubiū ē
cū de anti xpo illa dicitur
die qz iudicij. hunc em ap
pellat diem dñi nō esse ue
turū nisi ille p̄or uenit
quē refuga uocat utiqz
ad nō deo quod si de omibz
impis mto dia p̄t q̄nto
magis de isto. Sed in quo dei
templo sit sessurus iudicū
est utru in illa r̄mua tepli
quod a saloe rege cōstruc
tū est an v̄do in ecclia. hō
em templū aliam ydoli
aut demonis templū dei
ap̄lus dicit unde nō nulli
nō ipm p̄ncipē f̄m̄isū
quodamō corpus eius
i. ad eū p̄tinetē hōm̄ m̄l
titudinē simul cū suo p̄n
cipe hoc mō intelligi an
ti xpm uolunt rectiusqz
putat q̄ia latine dici sit
ingressus est nō in templo
dei sed in templo dei sede
at tamquā ip̄e sit templū
dei quod ē ecclia sicut dicit
sedet in amica. Vellū a
micus vel si quid aliud q̄
to locutionis q̄ue dicit so
let qz aut ait Et nūc quid
detineat satis i. quid sit i

in mora quā sit cā dila
tione eius ut reueletur
in suo tpe satis qm s̄tue
illos dixit ap̄te hoc dicit
voluit. Et ideo nos q̄ nesci
mus q̄ illi sciebant per
uenire cum labore ad h̄c
quod sensit ap̄lus cupimus
nec ualemus p̄stare quā
& illa qui addidit hunc
sensum faciunt obsequiū
nam quid est iam cū m̄ste
rū opatur iniquitatis
tū qui nō tenet teneat
donec de medio fiat et
tūc reuelabit iniquis
Ego p̄sus quid dicit me
fateor ignorare. Suspi
ciones tū hōm̄ q̄s ut audire
uel legere potui non tace
bo. Quidam putant hoc
de impio dictū fuisse iōnē
& p̄tē paulū ap̄lū nō d̄
ap̄te scribere boluisse ne
calup̄ia videret in anrēt
mentē q̄ iōnē impio
male optauit cū p̄aret
metu ut qz dicit nam cū
mysteriū iniquitatis op̄a
nerone uoluit intelligi
cū iam f̄a uelud anti xpm
videant unde nō nulli
ipm r̄surrecturū & futurū
anti xpm suspicantur. Ali
uero nec ocaſu putant
sed subtractū potius ne
putet ocaſus

ocultu in vigore ipsius e-
tatis in qua fuit cum cre-
detur occasus donec suo spe-
revelatur ut restituitur
in regnum. Sed multum michi
mira hec opinio tanta
presumptio. Illud inquit
apud in quoniam tenet
teneat donec de medio fi-
at. Non absurde de ipso
impio ratio creditur dictum
tamquam dictum sit. Tanti
qui modo impat impet
donec de medio fiat. De
medio tollatur et tunc re-
velabitur iniquus que
significat antipsum mul-
tus ambigit. Aliquo et
quod ait quod detineat sit
et misterium operum iniquita-
tis non putat deum nisi de
malis et fictis quoniam se me-
clesia donec perveniant
ad tantum iniquum qui anti-
christo magnum ipsum faci-
at et hoc esse misterium in-
iquitatis quia videtur hec
tal aut apostolum fideles uti
fide quatenus tenaciter
perseveret dicendo in quoniam
modo tenet tenent donec
de medio fiat hoc est donec
peccat de medio ecclesie mis-
terium iniquitatis quod non
ocultu est ad ipsum enim
misterium pertinet arbitran-
tur quod ait id est iohannes cuncta

pueri novissima hora est
et sicut audistis quod antichristus
sit venturus nunc autem
antichristi multi facti sunt in
quos timor quod novissima
sit hora. Quibus responderunt
non erant quibus et si sus-
sent quoniam per mansisset
litique nobiscum. Sicut ergo
ante finem in hac hora
quoniam quia iohannes novissi-
ma dicit quoniam multi
heretici de medio ecclesie
qui multos dicit autem vobis
ita omnes tunc inde coribut
qui ad christum sed ad illu non
vissimum antichristum pertine-
bunt et tunc revelabitur
alius ergo sic alius aut
sic apostoli ob sciam verba co-
iccat quod cum dixisset non
dubium est non veniet ad
vivos et mortuos iudi-
candos christus nisi prius
venit ad seducendos in
anima mortuos aduer-
sarius eius antichristus qui
ius ad occultu iam iudicium
dei pertineat quod ab illo se-
ducuntur perniciem quippe
cuius est sicut deum est finem
operum sathane in omni
virtute et signis et pro-
digis mendaciis et in omni
seductione iniquitatis huius
qui perit. Tunc enim sol-
vetur sathanas et p-

illius autem in omni sua
uirtute mirabiliter quid
sed mendaciter opabitur
que solet ambigi utrum
propterea dicta sunt signa et
prodigia mendacium qui mor-
tales sensus per fantasma-
ta deceptum est ut quod
non facit facere uideatur an-
quia illa ipsa etiam si erant
vera prodigia ad mendacium
pertrahent creditores non
ea potuisse non diuinitus fieri
uirtute diuini nescientes
maxime qui tanta gloria
iniqua sunt per plateas acce-
pit non enim qui ignis
de celo cecidit et tantam
familiam cum tantis gregi-
bus pecorum sicut Job uno im-
petu absorpsit et turbo ir-
ruens et domum deiiciens
filios eius occidit fantas-
ma sunt que in fuerunt
opa sathane cum deus de-
derat hanc potestatem propter
quod horum ergo dicta sunt
signa et prodigia mendacium
tunc potius apparebit sed
propter quodlibet horum dictum
sit seducetur eis signis
atque prodigiis qui seduci
merentur pro eo quod dilecti
inquit ueritatis non recte
percuti ut salui fiant Nec
dubitauit apostolus addere
et dicere quod mittet illis

deus operum eorum ut
credat mendacio deus enim
mittet quia deum facere
ista promittet iusto ipse iudi-
cio quidam faciat ille in-
quo maligno quod filio ut
iudicentur inquit omnes
qui non crediderunt ueritati
sed operentur iniquitati
proinde iudicati seducuntur
et seducti iudicabunt Sed
iudicati seducuntur illis
iudiciis dei occulte iustis
et iuste oculis quibus ab
inicio per rationis gra-
tiam iniqua iudicia esse
uit Seducti autem iudicabunt
nouissimo manifestatoque
iudicio per ipsum deum iustis
sine iudicium inquit
sine iudicium **xl**
Sed hic apostolus tacuit
de rene mortuorum ad-
eorum aut scribens in epistola
prima Corinthis inquit vo-
luntate fratres dormientium
ut non contristemur sicut
et ceteri qui sperant non habent
nam si credimus quod Christus
mortuus est et resurrexit
ita et deus eos qui dormi-
runt per Christum adducet ad
eo hoc enim uobis dicimus
in uerbo domini quia nobis uiue-
tes qui reliqui sumus in ad-
uentu domini nos perueniemus
eos qui dormierunt. qui
ipse dominus in missu et uoce

archangelus & tuba dei
 descendet de celo & mortui
 qui in xpo sunt resurgent
 pmi deinde nos viuentes
 qui reliqui simul ad
 illis rapiemur in nubibus
 in obuia xpo in hora et
 ita semp cum dno erung
 hec uerba apostolica resurrex
 tione mortuorum futuram
 qm ueniet xpus utiqz ad
 uiuos & mortuos iudica
 dos p clauissime ostendit q
 quei plet utru illi quos
 hic uiuentes inuenturos e
 xpus quos p sonas msc
 atqz illos que tunc secum
 uiuebant insignabat
 apls magna omo mor
 tui sint an ipo opis pua
 quo cu rurgentibus ra
 piamur in nubibus in
 obuia xpo in hora ad
 mortalitate p morte mi
 ra celestitate trahunt Re
 p em dicens e fieri no
 posse ut cu p aera in sub
 lime portantur in illo
 pado moriantur renouat
 uod em ait & ita semp
 cum dno erung nunc pta
 ripiendū ē tamqua in
 uere nos dnoit semp
 cum dno esse mansuros
 quia nec ipse utiqz ibi ma
 nebit quia ueniens trahit
 ur & uicenti qpe ibitur

obuia no manenti futa
 cu dno erung. sic erung sp
 santes corpora semp ita
 na ubiqz cu illo fuemq
 ad hunc em sensum quo
 existimamus etiam illos
 quos hic uiuos inuentu
 ros est dno in ipo p uo
 p rans & passurus morte
 & accepturus ipse apls
 nos uidet urge ubi dicit
 In xpo omnes uiuificabun
 tur alio loco de ipa lo
 quens rne corpū dicit
 Tu quod scias non uiu
 ficatur nisi moriatur
 quod igitur quos uiuentes
 hic xpus inueniet per
 in mortalitate in illo uiu
 ficabunt Et si no morian
 tur uideant ipse hoc esse
 dno Tu quod scias
 no uiuificatur nisi mo
 riat. aut si rne nunc dicit
 semai nisi ea corpa homi
 que moriendo quocuoqz no
 reuertitur in tra sicut
 se se hē etia illa mltip
 fore prem qm s hnam
 duntus prolata sūa
 tra eb et mtra ibis fa
 tendē istos quos nond
 decorpibus egressos ad
 ueniet xpus inueniet
 & istis uerbis apli illis
 de genesi no tenci qm
 sursum in nubibus rap
 ti non utiqz seminantur

quia nec erit mēra nec
redemptio sue illar p̄sus
opiantur mortem sue
paululu maere moriat
Sed aliud rursus occurrit
quod idem dicit aplūs ad
derine corpm ad **Cor**
loquētur Omnes r̄surgē
mus ul sicut alij codices
sūt omnes dormiē Qu
ergo ne r̄sici nisi morē
precessit nec dormiē
possemus illo loco intelli
ge nisi mortem qm̄ om̄s
dormiunt ul resurgent
Si tā multi quos m̄cor
pōe uiuenturus ē xpc
dormiat nec re
surgat Si ergo scōs qui
repm̄tur xpc ueniet
uiuentes ei q̄ in obuiam
rapientur credidimus
in eod̄ raptu demortali
bus corpōibus q̄ itudē
et ad eod̄ mō ī mortalia re
dituros nullas in uibis
apli pacem angustias
sue ubi dicit Tu quod
seuās nō uiuificatur n̄
moriat^r sue ubi dicit q̄s
resurgemus aut om̄s dor
mimus quia nec illi p
ī mortalitate uiuificabū^r
n̄ qm̄ h̄ paululu cū ante
morian̄tur cū ac p̄ hoc
et ar̄ne uenerunt
quā dormiē p̄cedit
quāuis breuissima nō
t̄ nulla aut aut nō

incredibile uideatur illar
multitudinem corpm in
aere quodammodo semai
atq̄ ibi p̄tinus ī mortali
ter atq̄ m̄corruptibiliter
reuiuiscē cū ordam̄ q̄
idem ipe aplūs aptissime
dicit In actu ocl̄i futurū
r̄ne Et mēbra sine sine
uitura tanta fācilitate
tamq̄na inestimabili re
locitate redituro antiq̄s
simos cadauē puluē
nec ab illa sua q̄na homi
dōn est T̄ra ēb et m̄tra
ibis futūos illos scōs az
bitremur īmunes si eoz
molentū m̄tra nō re
cedent corpa s̄ sicut ī
ipo raptu moriantur
ita et resurgēt cū ferunt
maera q̄nta q̄nta q̄nta
ī m̄tra ibis om̄s m̄tra
q̄ eab̄ ante finē m̄tra
ī hoc eib̄ animatus q̄
erab̄ anteq̄na esset ani
matus t̄re q̄nta ī
supplauit deus m̄faciem
platu uite cū fuit ē homo
ī anima uulaz tamq̄
dicitur T̄ra aīata ēb q̄
nō erab̄ T̄ra eib̄ q̄ am
mata sicut erab̄ q̄ sūt
et anteq̄na putrescant
om̄a corpa mortuos
q̄ erūt et illa si moriat
ubiūq̄ moriantur cū
uita carēbunt quā q̄
tūis receptura sūt

sic ergo ibunt in terram
 qz dō vniū hominū ēra
 erūt quem admodū ita ma
 nere quod vniū ita mō
 tustate quod sit vniū it
 mōta quod celito sit tes
 ta Et alia pēstenta pēlo
 qm̄ quō aut pē futurū
 quod nūc opēctamū qd
 urē ratiūle vbiū utūqz
 cōtūm̄ tūc cit pōtūū ut
 nōstē pōtūū vniū qm̄
 pē mōtūū futurū esse
 mōtūū qm̄ vbiū vniū
 est vniū vniū tūū
 mōtūū opōtē pē vniū
 esse vniū ut vniū
 pē nō ideo dē hāc re mōtūū
 ē pē mōtūū pē qm̄ ad futurū
 sit pē qm̄ hēndē nō vniū
 vniū etiā pē pē mōtūū de
 hoc vniū dē nō vniū
 etiā pē hēndē vniū
 mōtūū pē mōtūū vniū
 pē esse vniū dē hāc
 opōtē que pē arbitūū
 nō tanta mōtūū tractari
 nēce ē cit qz opōtē pē
 qm̄ pē mōtūū lōz cōtūū
 vniū dē vniū

Propheta ysaias re
 surgēt inquit mōtūū
 et resurgēt qm̄ erat in
 opōtē et letabūtū
 vniū qm̄ pē mōtūū Res
 m̄ qz abste est sanitas ill
 ē tū vniū mōtūū cadet
 dē illud supūū ad vniū

pē mōtūū qz aut ait tū
 licet mōtūū cadat vniū
 mōtūū dē mōtūū
 vniū mōtūū vniū dē
 nōtūū opōtē pē mōtūū
 vniū pē dē mōtūū vniū
 dē est dē mōtūū et
 dē mōtūū vniū mōtūū
 ad pē mōtūū est qd
 dē est Resurgēt mōtūū
 tū dē pē mōtūū vniū
 qm̄ et resurgēt qm̄
 erat in opōtē vniū
 pē et illos mōtūū pē
 quos et hē vniū mōtūū
 tūū ē dē eis qz grue
 deputabūtū quō ad
 mōtūū et letabūtū dē
 qm̄ pē mōtūū Res m̄
 qm̄ abste ē sanitas ill
 est Sanitate dē loco
 mōtūū vniū ac
 cōtūū dē nō pē mōtūū
 sanitas que nō vniū
 alimētū tūū cōtūū
 amō mōtūū
 Item dē vniū dē pē
 pē dē mōtūū dē
 tūū malis dē pē
 pē pē loquit hē
 dicit dē et ego dē
 clino in cōtūū ut pē
 pacis et ut tōtūū
 dē mōtūū qm̄
 filij cōtūū sup hūmōtūū
 portabūtū et sup
 gēma solabūtū que
 admodū si que mōtūū
 letur vniū ego vniū

consolabor et in vultu vobis
labium et videbitis et gau
debit cor vestrum et ossa vestra
ut herba exsurgent et
agnoscetis manus domini
tolerantes enim et in ma
bitur et in malis et in
dominus ut ignis veniet et
ut tempestas currus
eius reddet in indigna de
vindicam et vastationem
in flama ignis in igne
enim domini iudicabitur omnis
terra et in gladio eius omnis
cuius multi vulnerati erant
ad domino in horum promissione
flumen pacis postquam
dancia pacis illius de
benimus accipere quia ma
ior esse non possit hac uti
quod in fine regnabimus
de qua in precedenti libro
habundant locuti sumus
hoc flumen in eos decem
dicit quibus tanta bunti
nem pollicetur ut intelli
gamus in illius felicitate
regione que in celis
est hoc flumen omnia faciat
sed quia et tremus corpori
bus pax in corruptione
atque in mortalitate inde
influat ideo decem se
dixit hoc flumen ut de
superius quodammodo etiam
inferiora perfunderet et
homines equalis angelis
reddat. Item quoque non

illam que servit ad filios
suis sed libera inter manus
intelligamus secundum apostolum et
nam in celis ubi post labo
res erupnas curamus
mortalius consolabimur tamquam
pueruli eius in humilibus et
inibus quod portati. Unde
enim nobis et novis plaudis
simus adiutoribus in solita
nobis beatitudo illa suscipi
et ibi videbimus et gaude
bit cor vestrum nec oppressit
quod videbimus sed quod in si
deum ut impleatur in nobis
promissum evangelium pro
missum. Et in mundi corde
qui ipsi deum videbant et omnia
illa que nunc non videmus
non credentes credentes at
pro modulo capacitatis quia
ne longe magis quam sunt atque
incomparabiliter cogitamus
et videbitis inquit et gau
debit cor vestrum. hic credit
ibi videbitis. Sed quoniam dixit
et gaudebit cor vestrum ne
putamus illa bona vultu
ad vultum tantum spiritum perimere
et ossa inquit vestra ut her
ba exsurgent ubi res corporum
subit velud quod dixerat
reddens neque enim videmus
fiat sed ad sunt facta videbimus
etiam et decem nova ac
terra nova iam supra dixi
erat in ea que satis pro
mittuntur in fine sepe

ac multa for miter dicit
 Et inquit celu nouu et
 tra noua et no erut me
 mores pors nec ascendet
 mcor ipor p leticia et
 exultationem venient
 Ecce ego facia uirg co
 ultacom et ppiu meu le
 tia et exultabo i uirg
 et letabo in iplo mco et
 ultra no audiet in illa
 uox fletus et que quid
 ad illos etnales mille
 annos refectre conatur
 locucos tra tropice pro
 pus iphetio more mis
 sentur at admittellam
 pnaleni intencio pbra
 solet cu quoda uili ac
 salubri laboe pueniat
 pigritia uco uel in cru
 dite ul in exortitate
 tarditas mentis coten
 ta tre sup fac nichil pu
 tat intus inquireda hic
 de pphetis uerbis que
 ante istu loqu ppta sunt
 atq dixim In hac autez
 loco unde ad illa digressi
 sumus cu dixisset et ossa
 ira ut herba coicentur
 ut rruet carnis quid sed
 in bonos se nuc qmemo
 rad miraret aduor et
 agnosceretur manus dno
 colantibus cu Quid est
 nisi manus distigebent

cultores suos a contemptoi
 bus suis de quibus sequit
 qd dicit et qmabit inquit
 qmabitur sine ut ait
 alius interpres maredu
 lus nec tuc qmabitur
 si que in hac dicitur mma
 citer tuc efficitur imple
 buntur Ecce em dno inq
 ut ignis veniet et ut te
 pestas curruis eius reddet
 in indignaco vndictaz
 et vastacom in flama ig
 nis in igne em dno iudi
 cabitur omis tra et
 in gladio eius omis cao
 multi blucati erut a
 dno sine igne sine tem
 pestate sine gladio pena
 iudicij significat quicquid
 ipm dno quai igne et
 esse venturu eis profo
 quibz penalis est culs
 aduentus Curruis uco
 eius qui plualit dicti st
 angelica mystela non
 inueniunt accipimus
 qd aut ait omes tram
 et omes carne in eius ig
 ne et gladio iudical na
 eraz her pnales et stos
 intelligunt si tre nob
 atq carnales de quibus
 dno e que trena sapunt
 et sapere secundu carnem
 moris et quales omo
 cao appellant adno ubi ait

Non permanebit spiritus meus
in hominibus istis qui caro sunt
quod uero positum est hic mul-
ti vulnerati erunt ad domino isto
white fiet mors secunda
per quod et ignis et gladius
et uolunt in bono accipi
nam et ignis dominus velle se
dicit mitte mundum et
ipse sunt illis lingue domini
se velut ignis qui venit per
suis et non veni inquit dominus
pace mitte in terram si gladi-
um et simone dei dicit scrip-
tura gladius bis acutus per
aciem gemina testame-
torum domini et manrico ca-
ticorum calitate se dicit scri-
pta vulnerata uelut amo-
ris impetu sagittarum
hic de legibus et audimus
ultiore esse dominum venturum
quemadmodum intelligenda
hec sunt clara est. Denique
breuitate quod coratibus eius quod
per hoc iudicium quod sumuntur
sub signa ab eis in lege
vetere veritatem agnoscere
se non abstinuerunt pecca-
tores iniquosque significans
recapitulat ab inicio gratia
nouum testamenti quod primo
aduentu saluatoris usque
ad ultimum iudicium de quo
nunc agimus per dycentem si-
mensque sermone Nazareth

namque dominus dicit se venire
ut congreget omnes gentes
casque uenturas et uisuras
eius gloriarum quibus est sicut
dicit apostolus peccauerunt et
egregia gloria dei relicturum
se dicit supra eos signam
que utique mirantes credat
memum et emissus oculis
saluatos ingentes dominus
et in longinquas insulas
que non audierunt nomen
eius neque uiderunt eius gloriam
et amicitiam gloriam eius
ingentibus et adducturos
fretos eos quibus loqueba-
tur in fide sub deo per fretos
eos quibus loquebantur
isrlitibus et eos adducturos
aut omnibus gentibus
in unum deo et in unitate et
vehiculis que in unitate et
vehicula bene intelligunt
adiutoria esse divina permissa
quibus misericordia dei ut angeli
et ut humana in istis ciuita-
tibus uelut que nunc in istis sit
libus est diffusa per istas ubi
em dominus adiungunt ibi cre-
dunt et ubi credunt ibi ve-
niunt ad paucos autem dominus
illos tamquam permissu
domine filios isrl offendentibus
ei suas hostias ad patrem in
domo eius quod ubique ia
facit et promissit ab ipso
se accepturus sibi sacerdotem

et levitas quod nichilo q
 fiet nunc unde q. No em. q. q. uo
 carum. et p. q. uo. sicut car.
 p. n. q. s. e. m. d. m. o. r. d. m. e. a.
 aron et sicut opoz. p. a. t. m.
 testamento nono ubi s. a. d. h.
 o. r. d. m. e. m. e. l. e. t. i. p. e. d. e. s. s. i. m. i. q.
 sacerdos e. t. p. u. b. p. a. m. i. s. s. i. q.
 m. e. l. i. t. o. q. u. o. d. i. n. c. u. g. i. e. l. d. m. a.
 q. u. i. l. i. t. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. et l. e. n. q. a. s.
 e. l. a. s. i. m. e. u. i. d. e. m. q. n. o. i. s. e. a.
 n. o. m. i. n. e. q. u. o. d. s. e. p. e. a. s. s. e. r. v. a. t. u. r.
 m. i. d. i. a. m. p. e. c. c. i. q. u. e. n. a. e. b. a. s.
 m. i. d. i. a. s. e. q. u. i. b. u. s. p. r. i. a. t. e. p. o. n. i.
 s. a. n. d. i. s. u. e. s. i. c. e. t. d. e. d. o. q. i. a. q.
 n. u. c. m. i. s. s. i. t. e. a. n. e. p. p. r. i. m. a.
 n. o. b. i. s. p. r. o. p. t. i. s. s. i. m. a. d. e. a. n. i. m. a.
 r. a. t. i. o. n. e. d. i. v. i. n. e. p. r. o. m. i. s. s. i. t.
 et f. i. n. e. s. a. d. q. u. o. s. p. u. l. t. i. m. i. d.
 u. i. d. u. i. t. f. i. a. b. o. n. i. s. a. m. a. l. o. r. u. m.
 d. i. s. t. r. e. t. t. i. o. n. e. n. a. m. e. d. e. c. e. n. t. u. m.
 p. p. r. o. p. h. e. t. a. n. o. i. d. e. d. i. v. i. n. e.
 d. i. c. e. s. i. p. s. e. p. r. o. p. h. e. t. a. n. o. e. n. i.
 c. e. l. u. n. o. m. i. n. e. et t. i. a. n. o. n. a.
 m. a. n. e. b. i. t. e. o. r. a. m. e. d. i. c. t. a. d. i.
 e. t. s. t. a. b. i. t. s. e. m. e. n. i. u. i. r. i. a. t.
 i. t. m. e. s. i. s. c. o. m. e. s. e. et s. a. b. d. a.
 i. d. a. s. a. l. b. a. t. o. v. e. i. t. o. m. i. s. s. i. q.
 c. a. d. m. i. s. s. i. p. a. t. m. e. o. a. d. m. e.
 q. u. i. n. i. d. i. c. t. d. u. s. e. t. o. r. d. e.
 et m. i. d. e. b. a. n. t. m. e. s. t. r. a. i. o. n. i. s.
 p. u. p. h. a. l. c. a. t. i. s. i. m. e. p. e. n. n. i. s.
 e. o. r. u. m. n. o. m. i. q. u. i. e. t. u. r. et a. p. u. s.
 e. o. r. u. m. n. o. a. t. t. a. c. t. u. m. e. t.
 e. r. u. t. i. n. f. i. n. i. o. m. i. c. a. r. n. i. a. d.
 p. o. r. i. s. t. e. p. p. h. a. t. e. r. m. i. n. a. t. u. m. l. i. b. e. r. s.

ad quod t. m. i. b. i. t. s. e. c. u. l. u. m.
 o. r. d. i. n. a. t. u. m. p. r. e. t. a. t. i. s. u. t. m. e.
 b. r. a. h. o. m. i. s. s. e. c. a. d. a. u. a. v. i. v. o. r. u. m.
 p. r. e. c. a. d. a. u. a. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. e. s. e.
 m. i. d. e. n. t. e. c. o. r. p. o. r. i. s. p. e. n. a. q. u. i. d.
 c. a. d. a. u. e. r. m. i. s. t. c. a. d. a. u. a. m. i. n. u. m.
 n. o. s. o. l. e. a. t. m. i. n. i. p. a. i. q. u. i. l. l. a.
 a. c. c. i. d. e. n. t. a. e. r. u. t. c. o. r. p. o. r. a.
 e. i. u. s. q. u. i. n. u. l. l. a. p. o. t. e. r. u. n. t.
 s. e. p. e. c. o. r. p. o. r. a. m. i. s. s. i. s. e. t.
 q. u. i. a. m. o. r. t. u. o. s. e. r. u. t. c. o. r.
 p. o. r. a. i. c. o. r. u. m. q. u. i. m. o. r. t. u. e.
 e. a. d. e. t. a. d. e. n. o. a. b. s. u. r. d. e. e. t.
 c. a. d. a. u. a. d. i. c. i. p. u. b. u. n. d. e. e.
 et p. p. h. a. t. u. q. u. o. d. a. d. c. o. d. i. p. p. h. a.
 d. i. c. t. u. m. i. n. p. o. p. t. a. p. o. s. s. i. t. a. d. a.
 i. d. e. m. p. o. p. t. a. c. a. d. e. t. e. r. m. i. s.
 a. u. t. n. o. m. i. d. e. a. t. a. c. c. i. d. e. n. t. u. m.
 e. s. s. e. a. p. p. e. l. l. a. t. a. c. a. d. a. u. a. u. l. o. r. u. m.
 a. u. t. p. e. o. p. o. s. s. i. t. e. m. i. s. s. i. t. e. s.
 i. d. e. o. q. u. o. d. h. o. m. i. n. i. s. t. r. a. n. s. i. s. s. i. t.
 e. s. t. v. i. c. e. q. u. i. a. m. i. n. i. s. t. r. a. d. i. c. t.
 h. a. n. s. e. p. u. a. s. a. n. i. m. a. s. f. e.
 m. i. n. a. s. i. n. a. l. l. o. s. u. p. e. r. l. u. c. i. o. n. o. q.
 f. i. t. m. a. s. s. e. a. p. p. o. s. s. i. t. f. i. n. a.
 p. r. o. p. t. a. t. u. m. i. n. i. s. t. r. a. s. a. n. i. p. i.
 a. t. i. a. v. i. n. q. u. o. d. a. d. i. r. e. m. m. a. b. i.
 p. h. i. c. t. u. m. i. n. i. s. t. r. a. s. a. n. i. p. i.
 v. e. n. i. e. t. o. m. i. s. c. a. d. o. q. u. i. a.
 a. n. i. m. a. s. i. n. i. s. t. r. a. s. a. n. i. p. i.
 q. u. i. e. c. s. p. r. a. t. i. n. o. e. n. i. o. s.
 h. o. m. i. n. e. s. i. n. i. s. t. r. a. s. a. n. i. p. i.
 p. h. i. c. t. u. m. e. r. u. t. s. u. t. d. i. c. t.
 e. t. p. r. o. p. h. a. t. u. m. i. n. i. s. t. r. a. s. a. n. i. p. i.
 c. a. d. o. i. n. m. a. l. i. s. m. e. m. o. r. i. a.
 u. t. c. a. d. a. u. a. n. o. m. i. n. a. n. t. u. r.

p[er] f[ide]m post v[er]u[m] e[ss]e c[ar]n[is] cu[m]
fide[m] q[uo]d v[er]u[m] vocabul[is]
om[n]i[um] f[or]mat om[n]i[um] illud q[uo]d
boni & mali s[un]t s[un]t b[on]i &
v[er]it[as] f[utur]u[m] e[ss]e m[al]u[m] &
declarat. **XXI**

Sed quod egredientur bo
ni ad iudicandas penas
malorum in quod corpus mo
tu sitas illas relicturi su
nt et ad loca penalia
directi ut malos torme
nta percipiant pena corpa
li absit si egredientes per
suam hoc enim verbo signifi
catum est eos qui cruciaba
ntur futuros ipsi quod
et dicitur ea loca tenebras
potiores vocat quibus
tribulus est ille ingressus
de quo dicitur. Beue tene
mitra in gaudium dicitur. Ne
illuc mali putetur ingre
di nesciatur si ad illos po
tius velut egredi suam
qua eos qui mittuntur sunt boni
quia id quod contra e
mittuntur sunt. Quia enim erit
impensum quid agatur in
gaudio domini nescient
qui nullo in illo gaudio quod
agatur scilicet in illis tene
bris de nobis facient ideo
domini e egredientur quia
eos contra que scilicet ab eis
erit utique non latebunt

Et cum hoc ppe non dnm
fca nasse potuerit p hoc
q cat deus qntulurum
et mortalium mentibus quo
t mortales fa iam fca hinc
nescient am deus et omnia
in omnibus stabit ergo in illa
bntudine scilicet pmet nomen
Eome p de quo iohanes ait
Et pmet eius in ipso manet
nomen uco de quo ppheta
dictu est Nomen eternu dabo
eis et eis et mensis et mense
et pmetis et pmetis tamq
hinc volunta et requies et
requies quod utriusq ipi erit
et ad hys uiribus veteribus
et temporalibus nullis hinc
nova et sempiterna insubit
Impens aut malos et mo
tugibilis ignis et omnia
sing verum ab alijs atq
alijs alter atq alter est et
positus. alij quippe utriusq
ad corpus. alij utriusq ad
dm retulerut alij ppe ad
corpus igne tropice adam
verme quod e credibilis
videtur Et nunc de hac dno
non est ipis disputac deus
eo namq ultimo quo fca
direpao bonoz et maloru
hoc volumine mplete susce
pinus de ipis uco pmyb
et pems alias diligenter
discedum est. xvij

sup me & uerbu in cor demo
q feruam quatuor illa reg
na opposuerunt quid app
nos p pte macedonum &
venerunt etia ues quemet
id fecerunt qui noster de p
derant legant i conuili
bru in damelenu satis e
rudite diligenter q p pte
anti xpi in aduersus co
cam p pte regnu licet
origuo p pte tps sustinet
donec dei ultimo iudicio
regnu p pte ampuat p pte
terru qm uel dormitas
hic legit dubitat no sunt
T pte quippe & tpa & dimi
my ipus ac p pte tres a
nos & semper cu iudicio
dixit postea p pte a
lucesat aliqui in p pte &
m pte m pte declaratur
eidentur in tpa m pte
ta hic dca ligna latina
p pte duale m pte hic dca p pte
que latini no hnt Sicut
aut greci ita hic dca
hic iudei & hebrei Sic go
dicta st tpa tamq dca
duo tpa uereri me p pte
fateor ne uidere regibus
quos tamqua dca hoies
uidetur muentis anti xpi
forte fallam atq ita ille
mopmatus adueniat non
p pte tibus tot q regibus
morbe romano qm p pte
m pte isto dcaio vniustas
regu significata e post qd

ille ventus est sicut nullena
rio centenario septenario p pte
plendq vniustas & alys atq
alys m pte quos m pte comco
rare no e necesse Alio loco
idem daniel Et dca m pte tpe
tribloms qualis no fuit q
quo nata est gens sup t pte
usq ad tpe illud & m pte illo
saluabitur p pte tuis omib
qm muentis fuit p pte m
libro & m pte dormit m pte
re aggere qm pte t pte m pte
tam eterna & t pte m pte
& confusione et na Et m pte
gentes fulgebunt sicut clai
tas firmameti Et qm pte
m pte sicut stella in secula
et ad huc sententia illi eion
gelice e locis p pte de
rre dca pte corpm mor
tuos na qui ellic dca fuit
esse in m pte m pte ipi hic
dormites interre aggere
uel sicut alij m pte tati st
interre puluere Et sicut i
pcedent don e ita hic q
m pte Sicut ibi qui bona
fecerut m pte iudiciu ita et
m pte loco m pte eterna
Et t pte m pte t m pte
fusione eterna Non aut
dca pte putet q ad ibi po
p pte pte omes qui st m pte
muentis hic no aut p pte
qui st m pte m pte p pte
m pte dormit m pte interre
aggere p pte m pte
aliqui p pte m pte

ptea & abrahe dictu e prez
multas gentes posui te
in alio loco mense mquit
tuo bndicetur omib getes de
tali aut rine hinc quoqz ipi
ipse danie paulo post dia
Et tu veni & requiesce adhuc
em dies mcompletionem con
summacois & requiesces & resur
ges in sorte tua in fine dies
Multa deuidio ul **xxviii**
tmo dicitur mps is ps
cor plura tuncunt & struunt
hocti quod de fine hinc pauli
aptissime dictu est ubi neqz
silencio pteibo pncipio tram
tu fundasti domie & opa ma
nua tua st tu st celi ipi pi
but tu aut p manebis & de
sicut bestiebu veterastet et
sicut optonu mutabis eos
& mutabur tu aut idem ipc
es & am tui no de ficut etud
e q porq cu pietate lauda
ret hebreos q magnus &
verus & ipis nubibus ter
ribilis ab eis colit deus va
nos ob hoc arguit maxime
ultrae etia q oraculis
deor suos q istu mundum
sicut esse pituru Ecce m
ris pietatis hebreos dat
deo que cefente tato pho
lozopho eaa ipa munda
phozesaut opa manu
uaz st celi ipi pi but mup
pi celi pi but mundus aug
celi supior ps e & tuaz
no pi but Si hoc sma ioui
dignetur aug ut stribit iste
glus uelut grauiois auc

tolitatis oraculo m prianos
crudelitate culpatur Curio
similit sapiaz tamq stul
tiaz culpatur hebreos In
quos libris possunt mue
ntur porro si in illa sa
pia q porphurio ta multu
placet ut ea deor quoqz
suor vocabus p dicit legi
celos esse pituros Curus
adeo vana e ista fallacia
ut in xpianor fide uel in
tecta uel pchis hoc de
testent q m capitulos
credetur mudas quo utiqz
msl p emite celi pte no
possunt qm hris quid sa
tris que pte me sunt non
hebreis nobisq qmucb i
maphas & ewngelias li
bris legit pnt figura
hinc mundi legitur quid
tupit legitur Celi & tra
fupbut Si puto quod pnt
tupit fupbut aliquito mius
dem est qm pi but Incepta
quoqz apli petri ubi aqua
mudatus qm tur cat pisse
deus est mundus satis da
ru est & q ps mundi atoto
significata et quat pisse
st dicta & q celi ipo sti
igni isuandi iudicem ui
dici & p dicitur hinc m
pior Et ico q paulo post
aut venet dies dm ut
fir in quo celi magno
impetu tuncunt et elemeta
aut ardentia respluent
& tra & que in ipa sunt
opa qmuntur & deinde

subiecit hys omnibus p emiti
bus quales oportet esse nos
put illi celi intelligi putari
quos dixit repositos igni
resuandos & ea elementa
accipi arsurum que in hac
vna mundi pte subsistunt
prellosa & turbulenta inq
cosq; celos dixit esse repositos
salus illis superis
& in integritate manentibus
in quos firmamento sit
sola constituta. **Ca** tunc qd
septim e stellas de celo esse
casuras p quod p multis
probabilibus & alit intelligi
inquit manifestos esse illos
celos si in stelle inde casure
sunt in ut tropica sit loci
do quod e credibilis uel
in isto vno celo futurum sit
utiq; inabiilis qm sit
vnde & illa stella virgilia
na face dures multa cu lu
ce cucurrit & ydca se addidit
plua hoc aut quod de pbo
q memorari nullu celoru
videt relinquere quod putat
esseno dixit ubi em dicit
opa manu tuaz st celi
ipsi pibut q nullu illoru
ab ope dei tam nullu cor
ap dicioe se cezunt. **Mo** em
de dignatur de pet apli lo
cutione qua vellent odenit
hebreoz defende pietatem
deoz suoz oraculis appba
tam ut salte vetotus mundus
puturus esse ordatur p a
toto ps accipiat meo q
doy est qpi pibut cu soli
celi in firmi putu sint que
admod in aplica illa epla

atoto ps accipitur q diluui
pise dicit mundus quauis p
la eius cu sub celis ps vna
piceit. **E**z quia ut dicit no dedit
habur ue ul apli petri appro
bet sensu ul tantu qcedant q
flagrationi nouisse quantum
diminuat valuisse diluui qui
nullis aquis nullis flammis
totu genus homi purz posse co
cedunt restat ut dicat q ppta
dij corz hebreaz sapiam lau
dant quia iustit p m non
ligerant mps eiaz quadra
gesimo nono de iudicio dei no
uissimo intelligit. **D**icitu edeq
manifeste veniet deus noster
& no silebit ignis in q p d
eius ardebit & incircutu eius
tempestas valida aduocant
celu sursum & terram disperne
iplu suu congregate illi ius
tos eius qm disponit testa
mentu eius sup sacrificia. **S**e
nos de dno nro ihu cristo m
telligimus que p amq de celo
esse uenturu ad viuos et mor
tuos iudicandos manifestus
em veniet inter iustos m
iustos iudicaturus iuste qui
sub venit occultus ab iustis
iudicandus in iuste. **I**pe inquit
manifestus veniet & no sile
bit in voce iudicis euidentis
apparebit. **E**m sub ad veni
set occultus ante iudice sicut
qn sicut ouis ad immolandum
ductus est & sicut agnus co
ra tondente fuit sine voce
que admod p piam legim
pphatu et meua unde imple
tu de igne uco & tempesti
te am ysaie pphcia talia
q tractare qno essent he
m intelligenda iam diximus

quod uero dictu est aduocabit et
sursum qui sit iustitia appella-
mus hoc est quod ait aplos
Simul cu illis rapiemur in
nubibus obuia xpo maera
Nam si in lre superficie quo aduo-
cat celum sursum quai possit
esse nisi sursum quod aut ad-
uocatu est et tra disternere pty
qui si in pbaudiat aduoca-
bit terra nec pbaudiat sur-
sum huc ut tra pensum sedm
tra ptem ut tra intelligatur
in eis qui cu illo iudicaturi sit
et tra in eis qui iudicandi sit
ut aduocabit celu sursum
hic intelligamus rapiet maera
si in iudiciis ciger sedes pty
et illud intelligi aduocabit
celu sursum aduocabit ange-
los in pty et ocelis locos
cu quibus dependat ad faciend
iudiciu aduocabit tra et hoies
utra utiqz iudicabos dicat
utraqz subaudiend e cu dicit
et tra aduocabit sursum ut
iste sit pensus aduocabit celu
sursum et tra aduocabit sur-
sum nichil melius intelligi
possumus quia omes qui rapi-
ent obuia xpo maera et
celu domi pty dias tra pty
corpa disternere pty
sui quid est nisi p iudiciu se-
pare bonos a malis tanqz
duos abedus. Deinde quoz
smois ad angelos tra con-
gregare illi scos eius pty illi
p angelicu mysteriu tanta
res pagenda est si autem
querimus quos iustos et con-

gregati sunt angeli qui
disponunt iustitiam
eius p pfectia et sacrificijs
ponendo iustitiam suam dei di-
tentis equam uola qui si
iustitiam aut si p pfectia
iustitias intelligat domi
quo sup tra pty datur qd
firatqz intra pty qd opa-
me sunt sacrificia quibus
placetur deo sicut in libro
qmg opib decimo distinge-
iam res i quibus opibus
disponit iustitiam testamentu
dei qd p pfectiones no-
uo que eius testamento
qment. Hec facit. Unde co-
gregatis pty iustis pty et
ad sua dextra constitutis
notissimo utiqz iudicio de-
curus e xpus. Venite benedi-
cti mei posside patrum
nobis regnu a pstitutione
mundi. Esauus qui a dedit
michi inducne et cetera que
ibi pferunt de bonos opibq
pntis sempiternis p h
lma sinam iudicantis xpm
Propheta malactiel
sue malactiel quia a
angelus dicit qd cetera exas
suetos co alia manone
sua sur recepta ab aliq
redit. Ita de illo hanc ce-
opinionem habere dicit komi
iudiciu notissimu pphetat
dices Ecce licet dicit dicit
ompe et quis sustinebit die
intus eius aut qd ferre
pont ut appiat cu qua ipe
ingrediet quai confitetur
et quai herba laudam qd
debet conflans et emudas

sicut aurum et sicut argentum
et emundabit filios leui et sicut
deus eos sicut aurum et sicut ar-
gentum et erunt duo offerentes
hostias in iusticia et placebit
domino sacrificium iuda et iherusalem
sicut dicitur in scriptis et sicut
hinc patet et attendam ad
uobis uidetur et erit testis uelox
per maleficos et per adulte-
ros et per eos qui iurant in no-
mine meo mendaciter et qui
fraudent mercedem mercede
uano et opprimunt per potentiam
uiduas et pauperes pupillos
et peruerunt iudicium adueni-
et qui non timeat me dicit dominus
opere qui ego sum dominus
deus uerum et non inuolator. Hostias
que deum sunt iudicium eundem
cuius apparet in illo iudicio quod
dam quorundam purgatorias
penas futuras ubi enim dicit
dominus sustinebit diem iudicii
tunc eis aut quod scire poterit
ut apparet cum quia ipse in-
greditur quasi ignis cofla-
torum et quasi herba lauan-
ti et sedebit confans et emun-
dabit sicut aurum et sicut ar-
gentum et emundabit filios
leui et fundet eos sicut aurum
et sicut argentum. Quod a-
liud intelligendum est dicit
tale aliquod ysaas lau-
bit dominus sordes filiorum sion
et emundabit sanguinem de me-
dio eorum qui iudicium et spiritu
bushomus nisi forte sic eos
dicendum est emundabit a sordi-
bus et reliquum quodammodo
in ab eis male per penale

in iudicio separantur ut eorum se-
gregatio atque dampnatio
purificatio sit ista quia sine
tali decreto quibusdum vic-
turi sunt. Et cum dicitur et emun-
dabit filios leui et fundet eos
sicut aurum et argentum et erunt
duo offerentes hostias in iusti-
cia et placebit domino sacrificium
iuda et iherusalem. Unde et eos
ipsos qui emundabuntur de-
ceptis in sacrificiis iusticie domino
esse esse placituros ac per hoc
ipsi ad iudicium iusticia mundabu-
tur iniqua domino displicebant
hostie porro impleta per ista
que iusticia cum mundati fuerint
ipsi erunt etiam acceptabiles
tales deo offerunt quia per ipsos
vini ista quod depurgatoribus
penis ut diligenter tractetur
in hoc alius defendenda est filios
autem leui et iuda iherusalem ipsam
dei ecclesiam debet accipere non
hebreos tamen sed quales eam gentes
aggregatae nec talem qual-
iter est ubi dominus quod per
non habemus nos ipsos reducamus
et ueritas in nobis non est. Sed
quoniam tunc est uelut acra per
ventilationem ita per iudicium pur-
gata nominis eius quodque ig-
ne mundabitur quibus talis
mundatio necessaria est ita ut nullus
omnis sit qui offerat sacrificium
pro peccatis suis omnis enim qui per
offerunt per se impios sunt per
quibus dimittendis offerunt
ut ad obtulerint quod acceptum
a deo fuerit tunc dimittantur. **XX**
Antequam autem deus ostendere
amantem suam tunc in ista co-

non futura dicitur filios item
oblativos hostias in iusticia. No
ergo impio ac p[ro]p[ri]o ut p[ro]p[ri]o
vnde intelligi p[er] in eo q[uod] sequitur
admixit atq[ue] aut ita placebit
duo sacrificia iuda & n[ost]r[u]m sicut
diebus pristinis & sicut annis
poib[us] frustra p[ro]bi iudeos scdm le
gem veteris testam[en]ti sacrificior[um]
suor[um] p[ro]p[ri]a t[em]p[or]a pollueri. No em
tunc in iusticia p[ro]p[ri]is hostias
offerebat q[uia] p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]e
ac p[ro]p[ri]is offerebat[ur] usq[ue] adeo
ut sacerdos ipse que debemus
utq[ue] credere celis fuisse iustore
s[an]c[t]i dei mandatu[m] solet p[ro]p[ri]is
p[ro]p[ri]is offerre p[ro]p[ri]is. dicitur p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a qua p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]a
let quo sit ampicndu[m] que t[em]p[or]a
est sicut diebus pristinis et
sicut annis poib[us] p[ro]p[ri]is
em t[em]p[or]e illud commemorat iquo
p[ro]p[ri]i homines imp[er]io p[ro]p[ri]i t[em]p[or]e
em p[ro]p[ri]i atq[ue] integritate ab omni
orde ac labo p[ro]p[ri]i se ipos deo
iudissimas hostias offerebat
ceteris agno comisse p[ro]p[ri]a
aomis causa inde dimissi sunt
atq[ue] suana meib[us] natura d[omi]n[u]m
nata e[st] excepto vno mediatore
a post lavat[ur] signat[ur] aomis
quib[us]q[ue] ad huc p[ro]p[ri]is nemo
mundus aforde p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
nec infans anq[ue] e[st] vniq[ue] dei m[en]te
ta sup[er] terra & si respondet
atq[ue] eos nullo dia posse offere
hostias iusticia q[uod] offerunt in
fide iustus em aforde vniq[ue] q[uod]us
sup[er]m seducat si dicit se non
sire p[ro]p[ri]i t[em]p[or]e no d[omi]n[u]m quia
vniq[ue] aforde. Quicquid dicitur
est quicquid h[oc] fidei t[em]p[or]e illi s[an]c[t]i
est coeq[ue]nd[um] q[uod] igne iudicij

novissimi mundabur qui offe
rat hostias in iusticia ac p[ro]p[ri]a
qui p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e mundat[ur] nullu[m]
p[ro]p[ri]i iustos habitos esse cre
dend[um] est. p[ro]p[ri]o illud t[em]p[or]e qua
tu actinet adno t[em]p[or]e p[ro]p[ri]i nul
li t[em]p[or]e q[uod] p[ro]p[ri]i n[ost]r[u]m q[uod] p[ro]p[ri]i
homines imp[er]io ante p[ro]p[ri]a
catom in iusticia s[an]c[t]a felici
tate vivunt. P[ro]p[ri]e itaq[ue] in
telligit[ur] h[oc] significatione esse
quod d[omi]n[u]m e[st] p[ro]p[ri]i d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]is
a p[ro]p[ri]i aomis poib[us] t[em]p[or]e et
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a qua celis
noluit & t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a e[st]
inter celis & illis d[omi]n[u]m b[en]e
t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e
ta d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e
p[ro]p[ri]a redde[re] nos p[ro]p[ri]i ui
t[em]p[or]e s[an]c[t]i t[em]p[or]e t[em]p[or]e
d[omi]n[u]m inq[ue]t h[oc] ante aomis
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a illis hominib[us] q[uod]
aomis sua de p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e in iusticia
tis ad h[oc] t[em]p[or]e t[em]p[or]e est
ignea t[em]p[or]e q[uod] t[em]p[or]e d[omi]n[u]m
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]m h[oc] ante
quos t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
tas q[uod] p[ro]p[ri]a aomis t[em]p[or]e
vniq[ue] d[omi]n[u]m ego atredidit ip[s]i q[uod]
p[ro]p[ri]a h[oc] ante t[em]p[or]e d[omi]n[u]m
quia ip[s]a e[st] p[ro]p[ri]a dei de qua
p[ro]p[ri]a ante h[oc] ante e[st] omissa
implet[ur] e[st] e[st] q[uod] t[em]p[or]e
aomis aliquos imp[er]io illos
p[ro]p[ri]i homines vnde t[em]p[or]e
cicci sicut ut m[en]te ibi q[uod]
nec filii t[em]p[or]e no posse alud
t[em]p[or]e intelligit[ur] q[uod] d[omi]n[u]m
est d[omi]n[u]m diebus pristinis
a p[ro]p[ri]i aomis poib[us] t[em]p[or]e
p[ro]p[ri]a q[uod] t[em]p[or]e q[uod]
p[ro]p[ri]a e[st] aucta d[omi]n[u]m ut ali
quid h[oc] t[em]p[or]e manifesta
confirmet vnde q[uod] t[em]p[or]e

scimus ne dies postmodum ramos
carnalium sacrificiorum ubi p mag
no munere p piam nedamur
fuisse promissos hostie nam
q ille uerbis legis in quibus
peractibus immanitate ac sine
ullo pfectu uicio uidebant of
ferri & sacrificabat homines
scilicet qualis solus inuentus
e vltis sine ullo dno p as
Quinde quia post iudicium
fuerit etia igne mudati qui
cuiusmodi mudatioe st digni
in omnibus suis nulla inueni
ant dno piam atq ita se
ipos offerent in iusticia ut
illis hostie omnino imacula
te ac sine ullo uicio sint fu
ture erit profecto sicut p piam
diebus & puit annis pomb
qn in vmbra huius rei future
mudissime offerent hostie
hec et namq mudicia huius
in mortalitate ac morte p
que figurabat in illis cor
poribus hostiarum deinde ppter
eos qui no mudatioe s dap
natioe pnt digni & accedat
inquit ad vos in iudicium & es
testis uelox sup maleficos &
sup adulteros & cunctis
dapnatis & cunctis criminibus ad
ditur addit qui ego dno v
t no mutet tamqua diceret
Qu uos mutauit & mutet
culpa vira & in melius gra
mea ego no mutet & testem
uerso p deat futurum quia e
iudicio suo no indiget test
e uelox fore sue q repente
futurus est etq iudicium no
in opmato eius aduerti re
leat quod tam diffinid pu
tabatur sue sue quia ipas

quicet succulla finis pluri
tate qstias in eo in cogitatio
nibus sicut p piam est impi
interrogatio est Et apud in
quit cogitationibus accusanti
bus ut accusantibus in die q
iudicabit deus occulta homi
ni cuius p ipm vpm dca p
ergo dno futurus testis iustel
ligens est uelox cu sine mora
renouatus in memoria dno quicet
putat qstiam **xxvi**

Illud etia quod aliud agens
in octavo deno libro de isto
p piam posui ad iudicium nouissimum
pmet ubi ait & nunc michi dicit
dicit dno omnipotens die qua ego
facio & p piam p piam et eliga
tos sicut homo eligit filios suos
qm sicut ei & querat ut uide
bitis quid sit inter uisum & mi
qui & inter sumentes deo & eu
qui no sicut ei & quia etia dies
vult audens sicut dicitur
& q dicit eos & erunt omnes
alienigenae & omnes qm facit
iniquitate stipula & p piam
eos dies uenient dicit dno o
potens & no relinquetur in
eis radix neq ramus et dicit
uobis qui in uicibus nomen meu
sol iusticie & sanctas & pennas
eius & egrediemur & p piam
vult de vult relaxati &
p piam p piam in quos & est cum
sub pedibus vris dicit dno omni
p piam distantia p piam atq pe
nas iustos dicitur abnuist
que sub isto sole in eis uita sa
nitate no erunt qn sub illo so
le iusticie in illius vite man
festatioe clarebit hic p piam est
iudicium qle inq sicut **xxvii**

Quod
mei qu
ad dom
oportet
clarabi
inter ob
roq d
distant
gere in
p que u
bonob
No em
uobis
me em
quippe a
p piam
figura
m m m
audent
t qnd a
mandat
m p piam
omni pot
dicitur
omnes q
ambus
p piam
in ade
se falso
p piam
p piam
clara a
p piam
talia q
dicitur
ad dom
ei place
dicit m
lage mo
ut
p piam
dicitur
fufos q
lappim

Quod uero submisit idem propheta
Oremetote legem moysi sui
mei quia mandavi ei morem
ad domum istam precepta et iudicia
oportuit me commemorat post de
claratum futurum tam magnam
inter ob servantes legem quod
tunc dicitur simul etiam ut
discent legem spiritualiter intelli
gere inueniant in ea christum
per quem iudice facienda est inter
bonos et malos ipsa discretio
Nunc enim frustra idem dominus ait
iudeis Si ordetis et miseri de
me enim ille scripsit carnalit
quippe accipiendo legem et ei
promissa frena celestium rerum
figura esse nescientes in illa
murmura corruerunt ut dicit
audient. Vnus est qui fuit deo
et quod amplius quam custodimus
mandata eius et quia ambula
mus simpliciter ante faciem domini
omnipotentis Et nunc nos beatos
dicimus alienos et edificamur
omnes qui faciunt iniquitatem
in vobis cor ubi quodammodo
propheta impulsus est non minus
in hac iudicia non mali nec sal
te falso sunt bene per aptissime ap
pareat miseriam et boni nulla
spali saltem miseria laboret per
clara ac sempiterna beatitudine
perfruantur dicat quippe istorum
taliter quedam uerba etiam superius
dicendum omnibus qui faciunt ma
lum bonis est magis dominus et tunc
ei placent ad hoc inquam gratia
deum murmura perueniunt
legem moysi accipiendo carna
lit. Unde et ille imperator septua
gesimo secundo per hoc quod otos
dicit fuisse pedes suos et ef
fusos gressus suos utique in
lapsus quia zelant in per

catoibus pace patris mutue
ita ut inter cetera dicit Quia
sunt deus et est spiritus in excelsis
altissimo. Dicit etiam Nunc
vane iustificavi cor meum et
laui innocentibus manibus
meis ut autem soluet quoniam
ista difficillima que fit cum
videtur bonum esse miseri et
felices mali sic inquit labor
est ante me donec introeam
in sinum dei et intelligam in
iustissimo iudicio quippe non sit
et per apta iniquorum miseria
et apta felicitate iustorum
longe quam mirabilius apparet.
Qui autem admanus
ut manissent legem moysi
qui prouidebat eos multo ad
hoc tempore non tam spiritualiter sicut
oportuit acceptos continuo
subiecit Ecce ego mitto uos
heliyam thesaurum antequam
ueniet dies domini magnus et
illustris qui queret cor patris
ad filium et cor hominis ad proximum
suo ne forte uenient per uia
terra peritibus per hunc heliam
magnam mirabilem quam prophetam
proposita sibi lege non minus
ante iudicium iudeos in christum
unum. et in christum unum esse cre
dituros celebrant et in
mombus cordibusque fidelium
ipse quippe ante aduentum
iudicis saluatoris non in merito
paratur et uenturum qui est
hunc unum ad in merito credit
Curru namque igneo raptus
est de rebus spiritualibus quod eundem
tissime scriptura sacra testatur
et uenit ergo exponendo
legem spiritualiter quia nunc iudei
carnalit peruenit conuertet
cor patris ad filium et cor patris

ad filios singularare quippe
paulo plura mptes septua
ginta posuerunt Et e sensus
ut etia filij sic intelligat sensu
iudei queadmodum ea ptes
intelligerent. ipse in quibus
eat ipse moyses. Sic em cor
patris queretur ad filios em
intelligencia pmi pducetur
ad intelligencia filios et cor
filios ad ptes du in id quod
senserunt illi consenserunt et isti
ud septuaginta dixerunt Et cor
hominis ad proximum suu dicit ei
inter se valde proximi patres
et filij qui in uerbis septuagi
ta interpretati qui ipse inter
pretati sunt et alius sensus
idem qz etia inueniri ut in
telligat helyas cor dei ptes
queritur ad filiu no utiqz a
gendo ut pmi diligat filiu ut
et iudei que ptes oderat dili
gant emidem qui in e xpm
iudeis em ptes querit cor h
deus appo mo quia hoc pu
tant. Eius ergo huc cor eius
queritur ad filiu ai ipi quod
corde didicerunt dilecti ptes
in filiu qz uoc sequitur et cor
hominis ad proximum et mo melius
intelligit qua cor hominis ad hoc
xpm. Em em sit in forma dei
deus nost forma sui accipies
esse dignatus e etia proximus
in hoc ergo faciat helyas ne
forte inquit uenia et paria
terra pentus Terra st em
qui terrena sapit sicut iudei
etiales usqz in qz quo uao
qzra deu murmur illa uenit
quia mali ei placet et va
nus e qui sunt deo xpo
Multa alia st scriptura res
timonia dicitur de nouis
simo iudicio dei que si omnia

colligant. manus longu erit
datus ergo sit qz nouus et ve
tibus ptes huc hoc pmutatio
esse pba. Sed uetibus p xpm
futuru esse iudicium et iudicem
xpm de celo esse uenturu no
qnter intelligat xpus dñs
em deus et pat est et filius et
spus scus. Rqz em hoc in m
testatu relinque nob oportet
primo itaqz dnuand est que
admodum huc xpus tamqua
dñs deus loquatur in ppheta
libris et in istis xpus euident
appareat ut et qm sic appareat
et in ad ultimu iudicium dñs
deus dicitur esse uenturus
posuit. Huc xpus intelligi
est locus apud ysaia ppheta
qui hoc qd dno euident ostendit
deum em per ppham. Audi me
inquit iacob et isrl que ego uo
co ego sum pmi et ego no
uissim et ego in senpiter in
manibus mea fundam terraz
et dextera mea fundam celum
uocabo eos et stabunt simul et
congregabunt omes et au
dient et uis ei mdaunt. Hec
diliget te fca uoluntate tua
sup babilone ut auferre seme
tal deors et locutus sum et ego
uocam adduxi ad et proppam
fca ma eius accedite ad me
et audite hec. No apncipio in
abscondito locutus su qu pteba
ibi era et nuc dñs deus inuit
me et spus hoc em dicit pmi
forma sui deo futura lites
piti ipis ubo quead apud
emid ppham loquitur. Sicut
omne aduolans ductus e
No em ait dicitur s pro eo
quod futuru erat piti ipis
uerbum posuit et asidue p
phena sic loquitur et alius

loas apud zacharias qui hoc
 eundem ostendit qd omnipote
 tem misit omnipotens quem
 misit deus per deum filium dnm
 ita scriptum est hoc dicit dñs deus
 omnipotens post gloriam misit me
 super que spoliavit nos gentes
 quia qui tetigit nos quasi
 qui tangit pupillam oculi eius
 ecce ego misera manum meam
 super eos et erunt spolia hys q
 peremerat eis et agnosces qd
 dñs omnipotens misit me ecce dñs
 omnipotens dicit adno omnipote
 te se missum erunt hic audiat
 intelligere nisi xpm loquentem
 sz omnibus que puerat domus
 isrl ait naqz in euangelio
 non sum missus nisi ad oues
 que puerat domus isrl et uas
 hic spoliavit pupillo oculi dei
 ppter excellentissimum dilectum af
 fectum Ex quo gne omni etiam
 ipsi apli sunt Et post gloriam
 remissam utiqz sue que antequa
 fiet ait euangl qd sub nōdū
 erat glorificatus etia super gentes
 missus est in aplis suis ac
 si impletum est quod mps
 legit Erue me a tota domo
 inibus ppli qd tunc me mea
 putat ut qui spoliaverat isrl
 tas quibz qd isrlite fui erat
 qui sunt gentibus subditi nō
 vultim eadem spoliarentur
 si qd spolia fieri isrlitarū
 hoc em aplis pmisserat di
 cens facia uos pistratores
 homi et omi corz Ex hia ho
 mibz eis inquit capies spo
 lia fieri sz in bonu tamqua
 excepta vasa illi forti pō for
 aus obligato Item p eundem
 ppham dñs loquitur ait Et
 est inquit in die illa quera

auferre omnes gentes que
 uenit qtra isrlm et offm dam
 sup domū dauid et sup habita
 tores isrlm spm gratie et mē
 et aspiciant ad me pro qd m
 insultant et plagent sup em
 plantu quai sup tūssimū
 et dolebut dolore quai sup
 vngentū Quicquid nisi dei
 est auferre omnes gentes
 inuitas sancte ciuitatis
 isrlm que uenit qtra ea ide
 qtraie st ei. uel sicut aliq st
 interpretati uenit sup eam
 i. ut ea subiciat. aut effin
 dere sup domū dauid et sup
 habitatores eius ciuitatis
 spm grē et mē hoc utiqz dei
 est et appsona dei dicitur
 ppham et in huc dñm hoc
 tam magna et tam dña fa
 cientes seipm xpus ondit
 aduigendo atqz dicendo et
 aspiciant ad me pro eo qd
 insultant et plagent super
 eu plantu quai sup tūssimū
 sue dilectū et dolebut do
 loe quai sup vngentū pe
 nitent qmpe uidet in die
 eaz cor qui acceptū sunt
 spm grē et mē qd eis pace
 insultant xpo cu aspiciant
 ad eu in sua maiestate ve
 mentem cu qd esse agno
 nit que in suis pntibus pūb
 hntem illuserit quāuis et
 ipsi pntes corz tante illius
 impietat auctores i surge
 tes uidebut cu sz pmiendi
 iam nō adhuc corrigendi
 Non itaqz hoc loco corri
 gendi st intelligedi sunt ubi
 dictū ē effmā sup domū
 dauid et sup habitatores
 isrlm spm grē et mē et aspiciant

ad me pro eo q̄ insultant
Et tñ de illis serpe uenietes
qui p̄ helya dlo tpe creditur
fuit p̄ p̄nt durmō uideris uos
ocidistis xpm quāuis hoc
pntes eoz fecerūt sic et isti do
lebūt se fuisse quodammodo
quod fecerūt illi quoniam ser
pe descendit et uenit ergo
accepto spū q̄e t̄mē iā fide
les non dampnabitur ad
impyb pntibus sub dolebut
tū tamquā ipi fecerūt quod
illi fecerūt ubi igit̄ dolebut
reata eūb sed pietat̄ affad
tane ubi dicit septuaginta
ta m̄p̄tes et aspiciant
ad me pro eo q̄ insultant
sic m̄p̄tati sūt q̄ hebreo et
aspiciant ad me quē q̄ fuit
quo quid ubi euidentiū v̄
apparet quāuis p̄ illa m̄
sultatio quē septuaginta po
hē maluerunt eūb om̄se
nō defuit passio n̄ra et
detento et alligato et adu
dicato et obprobrio ignomi
niose uestis induto et spm̄
conato et calamo in capite
passo et uident floris gem
bus adorato et cruce suam
portanti et in ligno iam pe
denti utiq̄ insultant p̄inde
m̄p̄tē tōm nō sequens
mā s̄ utramq̄ m̄getes tū
et insultant et tū fip̄m̄t
legimus plenius ueritatem
dūce passionis agnoscimus
Et ego in p̄phetis lris ad
nomissimū iudiciū faciendū
deus legitur esse ueritatis et
si eūb alia dō nō ponatur p̄t
ipm̄ iudiciū xps debz intelli
gi quia et p̄t iudicabit p̄
aduentū filij hominis et

p̄p̄e p̄nāe manifestacionem
nō iudicat quēnq̄m s̄ om̄e
iudiciū dedit filio qui manifest
abitur homo iudicatus sicut
homo ē iudicatus et nō ē eū
alius de quo rē deus loquitur
p̄p̄iam sub nomē iacob et
ist̄ deus sicut corpūs accepit
q̄ ita s̄p̄m̄ ē iacob p̄ter me
us p̄cipia illud et q̄t̄ claus
meus assupit eūb amia mea
de dī spm̄ meū in illud iudiciū
gentibus p̄fēt nō clamabit
neq̄ cessabit neq̄ audiet̄ s̄is
uob̄ eūb calamo quassatum
nō q̄t̄ et lignū fūmigat̄ nō
conquet̄ s̄ in ueritate p̄fēt
iudiciū et fulgebit et nō con
fūmgetur donec putat m̄tra
ponat m̄tra iudiciū et in noie
eūb p̄buit̄ in hebreo nō
legitur iacob et ist̄ s̄ q̄ ibi
legitur s̄m̄b meūb in m̄tra
septuaginta m̄p̄tes uolentes
amone q̄t̄ accipiendū sūt qz
s̄ p̄t forma s̄m̄ dōm̄ ē in qua
et alissimū q̄m̄d̄m̄ p̄buit
ipm̄b hominis nomē ad eū s̄m̄
f̄rand̄ posuerūt deus q̄nē
ead̄ s̄m̄ forma suscepta est
datus ē in corpūs s̄m̄b quod
incolube specie eūb ta teste
m̄tra iudiciū gentibus p̄o
tulit quia p̄m̄ciant̄ futurū
quod gentibz eāt occultū et a
p̄etudine nō clamant̄ nec
in m̄p̄dicanda ueritate ces
sant̄ s̄ nō ē audita s̄is uox
eūb nec auditur quēndem
ab eis q̄ s̄is ab eis corpore
p̄p̄i s̄m̄t nō illi obedit̄ q̄p̄s
q̄ quos p̄sentat̄ iudeos qm̄
calamo quassato p̄dita m̄te
gritate et ligno fūm̄ate a
m̄sso lūm̄e q̄ pati s̄t nō

confruit nō dūxit quia pe
pat eis quia nō dūm eos ne
herat iudicāe s̄ iudicāi ab eis
inbelitate sane ptulit iudicā
p̄dicēs eis qm̄ p̄mendi essent
i sua malignitate p̄siste
ret. Refulsit in mōte facies
eius in orbe fama eius. Nec
q̄ fractus sue q̄ritus est quia
neq̄ mēta sua ut esse desisset
p̄scutibus. Et idē nō est s̄m̄
her fiet q̄ i mēta eius dixit
ul̄ dicit qm̄ moietur i p̄bit
nōmē eius donec ponat in
tra iudicā. Ecce manifestū
est quod absconditū quēbam
hor em̄ ē nob̄ nouissimū in
dicū quod ponat intra om̄
uenit ip̄e de celo de quo iam
uidem̄ impletū quod hic ul̄
timū posuē. Et in nōmē ei⁹
gentes p̄buit p̄ q̄ recte qd̄
negat nō ē credat i illud
quod impudent̄ negat. Et nō
eū p̄bet gentes in xpi nō
p̄tūas qm̄ tenebat illud
bat i transfigebat qm̄ i xpi
discipuli sp̄m̄ p̄diderat qua
in illo h̄re iā cepant. Quod
tūc vno vni⁹ latro p̄ant
in cruce nō p̄ant gentes
longe lateq̄ diffuse i ne me
terū moriatur ip̄a magna
mortuus est cruce signatur
nullus i p̄tūat negat uel
dubitāt p̄ i xpi tale q̄le
ip̄is sacris lris p̄mūgat nō
uissimū futurū esse iudicū
nisi qm̄ eisdem lris nēstro q̄
māredibili aūp̄tate p̄u cē
tate nō credit q̄ iā ueritate
p̄a orbi dēuare t̄raz. In
illo itaq̄ iudicā ul̄ arca illud
iudicā h̄as res didicim⁹ cē

uētias. Seloam thesburey
fide iudicāi antip̄m p̄scu
tūz xpi iudicāi nō mor
tūz vne bonoz maloz
q̄ dūp̄am mūdi q̄ flagra
cionē eius de q̄ i mōtione
que om̄ia qm̄ uentura
esse credendū est. Et quib⁹
modis i quo ordīe ueniat
ing tūc dorebit rōs op̄ien
tia q̄ m̄r ad p̄ s̄m̄ s̄m̄
intelligētia ualeat cōsequi
Existimo in eo quo ante q̄
memorata sūt ordīe esse
uentura. **xxx.**

Uo nobis ad hoc opus p̄
tinetes reliquisuit libri
ut aduēte dno p̄missa
q̄pleam⁹ quoz erit vni⁹
de maloz supplicis alius de
felicitate iustoz in quib⁹
maxime sicut dei dona
uit az̄ta resellent. h̄nāna
que cōtra p̄dita ac p̄mis
sa dīna sapient̄ sibi mīsa
reddē uident̄ i salubris
fidei m̄tūcta uelud p̄la
aridenda q̄tep̄mt. Et m̄
uēo s̄m̄ dēu sapit om̄q̄
māredibilia uident̄ hominib⁹
i ad p̄tūas p̄is quaz iā
uētias multis modis as
perta ē q̄tinentur max̄
arid tenet uerace dei om̄
potencia que cōtū h̄ut mul
to mō in eis potuisse mēti
i posse facē quodā possi
bile ē in fidel̄. **Inap̄m̄t
capla hō vicesimū p̄m̄.**

De ordīe disputacionis
Qua p̄us dūp̄ndū est de
p̄petuo supplicio dāpnatos
ad dyab̄ quā de cēti felici
tate s̄as. i. an possint
corpora in uisione ignis

esse perpetua **in** An quibz sit ut
cor poru doloze sequat caribz
in Denaturalibus exemplis
quos doloze doceat posse
ut mutatis vicia corpora
permanere **v** Quia sunt qd
ficio nequeat et ea eade natura
esse no pot ambigunt **v** Et no
omnia miracula sunt naturalia
et plera qd hanc ingenio modi
ficata plera qd autem demonum
arte qd pota **in** Et miris
mris summa credendi id sit **in**
Non esse contra natura animalia
magis natura innotuit aliquid
quod eat notu magis esse dicitur
v De geseima etnas
et qualitate peccati **v** An ig
nis geseime si corporalis est possit
malignos spūs in corpore ob
tactu suo adurere **v** An he
rem iusticie habeat ut no sint
potensiora peccatis qd si su
erint peccatis **v** De magni
tudine pualtationis pme ob
qua etna pena omnibus debe
atur qui contra sunt gram sal
uatoris **in** Contra opmlo
nem eoz qui putat timoris
supplicia post morte causa pur
gationis adhiberi **in** De pe
nis tpalibz istius uite quibz
pubicte e hanc addicio **v**
Et omne opus gre dei eruent
nos de profunditate uctis ma
li ad futu sedu pmeat **v**
Ab quibz gre legibz omis rege
neratores habeant etates **v**
v De hys qui putant
multos homines penas meritu
esse mansuras **v** De
hys qui nouissimo iudicio p
intercessionem scis neme

homines putat esse dampnandum
v De hys qui in punitate
omni pades pmitut eia hanc
et pncipacione corporis xpi
v De hys qd no omibz sed
cuis eis in qui apud catholi
cos sit renati eia si postea in
multa eia erigere pncip
runt in indulgentia pollicentur
v De hys qd eos qui pmanet
in catholica fide eia si pessime
vixerint et ob hoc uiri meruerint
in pte fidei fundametu saluan
dos esse de finit **v** De hys
qui putat ea eia que int ele
mosinas opa quittuntur ad
dampnationis iudiciu no uocari
v Contra opmionem eoz
qui dicunt nec dolo nec homi
malos perpetua futura supplicia
v Contra eoz sensum qui
in iudicio dei omnibus rebus p
scis pces putat esse pced
v An hys qui hereticos sup
trati sunt et detrahes postea
male uiuendo sit fa ul hys qui
apud catholicos renati ad
hereses aut schismata traserunt
ul hys qui acatholice apud
quos renati sunt no recedente
timore vnie pnterut possint
pmelegio pccatorum remissionem
et in ppare supplicij **v** Quia
in fundamtu hys xpm et quibz
pondeatur salus quali per
ignis usturam **v** Contra
eoz pncipacione qui putant
pbi no ob futura pccata m
tuelemosinas facient pmasse
sunt **v** Inquit hanc vices 9 p 9
Quam p hanc xpm dnm
vni iudicem uiuorum

et mortuorum ad debitos fines
 ambe pervenerint amittentes quod
 est una dei alia dya li quous
 mori supplicium sit futurum dya li
 et omni ad eum pertinentem in hoc li
 bro anobis huiusmodi ope divina
 vellebimus diligenter disputare
 tandem est quod deus aut huius tene
 ordina malum ut postea dispe
 ra de felicitate scilicet quoniam utru
 quod amittat poenitentibus est et more
 debilis videtur esse melius
 corpora divina conditi sunt
 quia sine dolore ullo metna
 beatitudinis permanere ac per hoc ad
 illam penam non debet mereri
 semper demonstrare adinvenit
 me plurimum ac multo facilius
 omni carens molestia et mor
 talitas corporis in istis futuris
 credatur nec adinvenit quod iste
 abhorret eloquens ubi aliqui
 quid bonum habere possunt
 ut est illud cum bona fecerint
 merentur vite qui vero mala
 agerint in pena iudicantur Sed
 alii et postea ut est agitur
 filios hominis angelos suos
 et colligent de regno eius
 omnia scandala et mittent
 ignis ardentes ibi est fletus
 et stridor dentium huius iusti ful
 gebunt sicut sol in igne pa
 tris sui et illud sic ibi iusti
 iusti in supplicium et iusti
 aut in vita eterna et in pene
 tis quod quoniam longe est
 nunc ille nunc iste ordo si quis
 inspicit nunciat Et ego istud
 quia causa elegimus dya li
 Unde igitur ostendamus unde
 quoniam increduli posse
 humana corpora creata atque
 vivere non solum iniqui morte

dissolui si metemorphosis quoque ut
 mundum dicitur transmutare noluit
 cum hoc ad omnipotentis nos
 referre poterat si aliquod ex
 emplo persuaderet sibi flagi
 tantum quibus si responderemus
 esse mala propter corruptibilia
 quia mortalia quod huius in medijs
 ignibus vivat non nulli eadem
 genus verum magnas et
 candidas praeferunt igne recipi
 quare seniore nemo in pene
 tractet illos aut non solum
 sine ulla sui lesione ibi esse
 per contra esse nec posse aut
 noluit credere si ostendere non
 valemus aut si valuerimus sine
 oculis sentire res ipsas
 sine pectore videremus edocui
 non satis esse hoc ad aeternum
 rei de qua quod est eadem in fi
 delitate ostendunt quod hoc
 mala nec per vident sine
 quippe naturae quoniam ibi
 vegetantur illis non creantur
 elementis quia non credibilis
 sit vegetari quia quia ta
 libus rebus admirabile est cum
 dolore in quibus et vivere si
 mirabilis vivere in ignibus
 nec dolere Si autem hoc cre
 ditur non est illud in

Sed nullum est iniquum
 corpus quod dolere pos
 sit nec possit mori et hoc vi
 sumus Quam dicitur corporibus
 quibus certus est de morte ut
 in eis doceat quoniam affligi in
 cruciatibus ostenditur quod
 si responderetur Aeternum corpus
 solus sed atque spiritus nullus
 esse atque in vino potus no
 mine illud spiritum nullum

esse animam que dolere possit
et mox non possit quod aliud dicitur
nisi quod sensu corporis homines et
sapientia collegerunt. Nullam
namque carne nisi mortalem
sunt. Et hoc est corpus tota ratio
ut quod apti non sunt nequa
quam esse posse arbitrentur. Quia
autem rationis dolore facit mortem
et tunc cum vitæ potius sit iudicium
et si enim quoniam utrumque possit
vivere certum est in vivente omne quod
dolat dolore quod omne nisi vite
vivente dolens. Non est necesse
ut occidat dolor quia nec cor
pora ista mortalia omnes do-
lor occidit. Et ut dolor aliquis
possit occidere illa causa est quoniam sic
est anima quoniam hinc corpori in
suis doloribus cedat atque
disscedat quoniam et ipsa quodago
membris atque vitalia sic infir-
ma est ut eam vim quod magnum
vel summum dolore faciat non
valeat sustinere tunc autem tali
corpori anima et eo conecititur
modo ut illud vinculum sicut
nulla temporis longitudine sol-
uitur ita nullo dolore rupta.
Porro de causa si causa nunc talis
nulla est que sensum doloris
propter possit morte quod non possit.
Et tunc tunc talis causa quod
nunc non est non enim nulla sed
semper in a morbo est quoniam nec
vivente anima potest deinde non in-
de nec doloribus corporis ca-
re moriendo. Quoniam morbo
autem volente pellit de corpore
secunda morbo autem volente
tenet in corpore. Ab utroque

morte quod id habet ut quod
non vult aut de suo corpore
pariatur. Attendunt autem isti
contradictores nulla esse nunc
causam que dolore pati possit
morte quod non possit et non aliter
dunt esse cum aliquid tale quod
quod corpore manebit sit. Ipse
quippe animus autem propria cor-
poris vivit et regitur et dolo-
re pati potest et mox non potest
esse multa res est que cum
sensum doloris habet in mor-
talibus est hoc ergo est tunc
in corporibus dampnatorum
quod nunc esse scimus in anima
omni. Si autem consideremus dili-
gentius dolor que dunt corpus
potius magis ad animam pertinet autem
est enim dolor non corporis causa
quoniam ei dolendi causa consistit
in corpore tunc in eo loco dolo-
re ubi leditur corpus. Sicut
ergo dicimus corpora consensae
fieri et corpora vivencia tunc ab
anima per corporis sensus et vita
ita corpora dicimus et dolencia
tunc dolor corporis non ab anima esse
non possit. Dolo- itaque anima
tunc corpore in eo loco eius ubi
aliquid contingit ut dolo-
re dolo et sola quoniam sit in cor-
pore cum aliqua causa et
invisibili tristis est ipsa corpore
incommuni dolo etiam non in
corpore constituta. Quoniam
dolebat et in eis apud inferos
quoniam dicebat. Crucior in hac fla-
ma. Corpus autem nec de anime
dolo nec animam sine anima
dolo. Si ergo ad dolo-
re sumitur ad morte ut deo

moris posset accide quia potuit
 accide & dolere magis ad animam pertinet
 mori ad quam magis pertinet & dolere
 cum uero illa que magis dolere potest
 non possit mori qui morti affertur
 illa corpora que futura sunt modo
 locibus ideo eorum mortuorum esse
 credamus dicunt quidam pla-
 tonici & plerumque corporibus mo-
 ribusque moribus esse anime
 & metueret & timere & dolere
 atque gaudere unde virgilius hinc
 inquit: & moribus moribus tremi
 corporis moribus metuit cupit
 quod gaudentque & quia in duobus
 deo hinc opus libro hinc animas
 ipsos ab omni et corporis labe pur-
 gatas diuina et simplicitate que
 rursus inapuit in corpora uel
 se reuertit ubi aut potest esse cu-
 piditas perfecta etiam dolor
 potest frustrata quippe cupiditas
 siue non pueniendo quo ten-
 debat siue amittendo quod pue-
 nerat uertitur in dolorem
 quia ipse si anima que ut so-
 la ut maxime dolet hinc in
 qui pro suo modo in mortalitate
 sua non idem potuerit in
 corpora quia dolebat postremo
 si corpora faciunt ut anime doleat
 et eis dolore possunt morte
 uero inferre non possunt nisi quod
 non est quod nec mortem faciat
 quod dolore facit Cum ergo in
 credibile est ignis ut corporibus
 dolore posse inferre non morte
 sicut ipsa corpora dole animas fa-
 ciunt quas tamen non ideo mori co-
 gitatio est igitur necessarium
 futurum mortis autem dolor
 quia ipse sicut suspensum in
 Qui naturas aialium animo
 sub indagant Calamitas diu

in ignibus uiuit et quidam notis
 sumi facile motes qui tanta temporis
 diuturnitate ac vetustate usque
 nunc & deinceps flammis existunt
 atque integri perseverant satis
 idonei testes sunt non omne quod
 dolet potest esse causa mori etiam
 ad hunc animum ardeat ab summi
 et anima indicat non omne quod do-
 let potest esse causa mori etiam ad
 hunc nobis poscat res exempla
 quibus doceamus non esse merita-
 bile ut homini corpora sempiterno
 supplicio puntorum & lingue animarum
 amittat & sine detrimeto ardeat
 & sine interitu doleat habebit
 enim tunc ista carnis substantia
 qualitate ab illo indita que tam
 miras & varias tot rebus in-
 dedit quas uidetur ut eas que in se
 sunt non mirum est animis enim nisi
 deus creator omni dedit carnis
 paucis mortui ne putresceret
 quod cum audire non in credibile
 uideretur euenit ut apud cor-
 thaginem nobis decorta appo-
 neret hinc animas deorum pec-
 tore pars quod visum est discip-
 lorum feruor iussitque et post
 dies tantum spatium quantum
 alia causa quicquid cocta putres-
 ceret platu atque oblatum nec
 mirum offendit olfactum Itemque
 repositum post dies amplius
 quam triginta idem quod erat
 inuentum est Itemque post annum
 nisi quod aliquantulum corpule
 ac pituitie & coarctationis fuit
 animis palor dedit ut tam frigida
 vni ut obrutis nubes feruet
 uel tam fructuosa ut poma in ma-
 tura maturat De ipso igne
 mira quibus applicet quicquid
 adusta ingreditur cum ipse sit
 lucidus & pene omnia que

ut incensibiles contingunt accensere
si non ut incensibiles accenduntur
dicitur alioquin accendit lapide
dem ppter vocem quod accensibilis se
met iam non possit contingi licet
in omni dicitur fatis equipare non
ut ligna cetera magnis nativitate
si mergetur quod est mirabilis cum
in uno aliquando sunt indicia
aque suppositam rursus emer
git qui madefacti debuit huius
modi pende pignori poma
ita pdomas quingui quidam
maturitatis faciem puenire
sed inersu pressa de terta
ta infirmo ac famula tanto
faciente vane pende
lapide ppter tenentis manu
si uellemus pmat adire
ppter quod ab igne nome ac
cepit Inead p fidem igni et
lapidem selemite anq interiore
candore ad lima crescit atq
desce Incapitotia ena uento
equas compere cordemq patus
no amplius tremore vnde
talem indie insulam eo pferri
tatis tene q omnis arbor que
mea quingitur nup indat
tegmie filioz de h v b atq alijs
i mirabilib que hystoria non
fias i factoz s manetud
locos tenet in aut aliud a
genti ea p pferri nunt longu
est reddant ratione si possit
infideles isti q nolunt dms
huius hns crede qui aliud qua
putantes eas esse dms eo
q res habeat mirabiles
sicut hoc e vnde nunc agi
mus vno em admittet in
quint ulla ratio ut caro

accidat neq absumatur descat
neq moriatur i rationatores
videt magni qui de omib re
bus quib esse mirabiles q stat
possit reddere rom Reddant
ho desce que pauca possim
ene paul dubio esse nesciret
tea futura esse dicimus multo
magis credent q q nunc dicenti
bus nobis voluit arde ali
qn esse futurum tunc em cor
nobis ardet si quicad dicam
futura homi vna corpora q
desce atq desce uerbi a
hys moltura sunt ita dicam
infuturo seculo futurum saltem
que facit ignis uelud magna
flucte emide q facit aqua ve
lud migne crepitae aut futurum
fontem anq aqua hys frigido
noctis se accidat ut non possit
tangi Inestab uerbi dici sic al
geat ut non possit bibi aut fu
turum lapidem ut eu q suo calore
magnu qstigentis adiret uel
ei q vnde atq accensibilis q h
wi omo non possit et cetera que
pmissis i muneris alijs q
memoranda multum dabi Her
exgo in illo seculo quod futurum
est si dicemus futura more
duli responderent Si vultis
ut ea creda desce quib reddite
ro nos non posse qstentur eo
qstis i similibus dei mis api
bus infirma mortalium ratio
emad vinctur fixam in
ronem apud nos esse non sine
rone omnipotente face vn
amq hys infirmis rom
no pt reddere et i multis qd
rebus meritis nobis esse qd
uelit illud in esse certissimu
metul cor illi esse impossibile

querit
predicem
neq men
hys in p
tob q n
dent de
hys ne
vnde m
trina qu
similit
futura off
hys rati
ai intali
traco cor
sunt ista
ho erit
ab hys
Nec p
falsa de
fimo i d
atq dicit
sunt m
hys vnde
quodda
causab
subtina
nulla te
bez cotu
pns ita
lucerna
nata e q
re ut res
qustas
no esse
misa cul
paganos
esse cor
numma
com nuli
doli no
redd q
geon h
n paur a

quecumque voluit eis; nos credere
predicanti que neque impotens,
neque mendaciter possumus credere
hinc in fide reprehensores vocat
eos qui rationis quod ad ista respon-
dent de quibus ratio reddi ab
homine non potest et in suis propriis
rationis nature videtur esse contra-
dictoria quod futura esse dicimus
simul et nos scire eos que fu-
tura esse dicimus ab infidelibus
ratio possetur ac per hoc
et in talibus operibus deserviat
ratio cordis et finem suam
sicut ista non ideo etiam illa
non erit quod ratio de utriusque
ab homine non potest reddi.

Ic patet respondere per sub-
terfugium nec ista nec ista credenda
falsa de his dea falsa scripta
sunt et adducit rationes
atque dicentes et tunc dicenda
sunt credenda nos quod in eis
non est veritas fuisse vel esse
quoddam veniens per hanc atque
causam et in eo lucerna
sublimis sic ardente ut cum
nulla tempestas nullus ym-
ber contingit vel sit ille la-
pis ita ista lucerna abest et
lucerna inextinguibilis nomi-
nata est quod potest potest di-
ce ut respondendum nobis an-
gustias ingerat quia si dixit
non esse credendum scripta illa
miraculorum infirmabitur minima
paganos. Si autem credendum
esse concessimus firmabimus
minima paganos. Et nos scire
iam nullo modo credamus hinc operibus
divi non habemus quare omnia
credere que historia continet
etiam cum et ipse ut per hysto-
ria sicut aut vixit quod data

opera et quasi condustina per
multa differant. Et si
volimus credimus que non ab-
solvantur libris quibus non
dubiamus oportet nos credere
de his aut miraculorum locorum
nobis adea que futura per
suade moribus nominis sicut
illa sufficiant que nos quocumque
possumus copiam et eorum testes
videntes non difficile est invenire
unde de isto aut vane venis
et lucerna inextinguibili non
plura in multis coartamur
angustias vni eam latitudi-
nem nobis capere appetitur ad
dum etiam ad ista lucerna in
inextinguibili et hanc artem
et magiam. et per hunc de
motum ad id et ipse per
et ipse demonum multum mira-
cula que si neque noluerimus
eius ipsi cum credimus sagax
lucerna aduersabimur veritati
aut quo in lucerna illa mecha-
nicum aliquid de lapide al-
besto aut lignana molica et
aut arte magica factum est
quod homines illo mirarentur
in templo aut demon quippe
sub nomine uenit tanta se effi-
cacia putant ut hoc ubi per
dignum et apparet hominibus
et ducunt per hunc et hunc
aut deos ad inhabitandum
per creaturas quas non ipsi per deos
condidit delectabilibus pro-
pria diuersitate diuersis non
ut diuersa ab eis sed ut per
signis que cumque delectatione
et gratia per uia quia lapis
herbas lignorum diuersum et
minimam rem ut aut illam
ab hominibus per eos ipsi a
summa calliditate perducant
ut inspirando eos credendo
vnde occultum vel etiam fallacem

amantibus apparere eos q. pau-
cos discipulos suos facit plurimos
q. doctores uerq. potuit nisi p. m. d.
illu. doctib. d. q. quid quicq. il-
los appetat q. m. d. q. uerq. at
quo m. uerq. n. o. m. d. q. n. o. co-
gat unde magis eaz. q. uerq. fi-
tes potuerit q. uerq. m. d. aut
p. p. d. m. d. m. d. m. d. q. uerq.
potissimum possessione gloriante
m. d. p. m. d. m. d. m. d. q. uerq.
Sunt ergo f. a. c. o. p. p. l. u. m. a. q.
q. uerq. m. d. m. d. m. d. q. uerq. m. d.
tanto t. a. u. a. l. u. t. a. d. e. m. d. q. uerq.
ad hoc unde m. d. a. q. uerq. n. o. b.
e. a. i. p. a. p. p. i. a. u. t. S. i. e. m. d. q. uerq.
m. d. d. e. m. o. n. e. s. p. u. t. q. uerq. a. t. u.
p. o. t. e. n. t. i. a. o. r. e. s. s. u. n. t. p. a. q. uerq. a. b. i. n. y.
p. o. t. e. n. t. i. e. h. y. s. o. m. b. u. s. d. e. u. s. q.
t. a. n. t. o. r. u. m. m. i. r. a. c. u. l. o. r. u. m. e. f. f. e. c. t. o. r. e. s.
e. a. a. i. p. o. s. a. n. g. e. l. o. s. f. e. c. i. t. q. uerq. m. d. b. r. e.
p. t. o. t. a. t. a. m. i. r. a. c. u. l. a. q. uerq. m. d. a. c. u. l. a. q. uerq.
m. e. c. h. a. n. e. m. a. t. a. a. p. p. e. l. l. a. u. t. d. e. i.
o. r. a. t. u. r. a. u. t. e. n. t. i. b. q. uerq. h. u. a. n. t. u. s. a. r.
t. i. b. u. s. f. u. i. t. u. t. e. a. q. uerq. n. e. s. t. m. u. t.
o. p. i. n. e. n. t. e. s. s. e. d. i. n. a. u. n. f. a. c. t. u. m.
e. s. t. u. t. m. q. u. o. d. d. a. t. e. p. l. o. l. a. p. i. d. i.
b. u. s. m. a. g. n. e. t. i. b. u. s. i. n. p. l. o. t. m.
c. a. m. e. r. a. p. p. o. r. t. i. o. n. e. m. a. g. n. i. t. u. d. i.
m. s. p. o. s. i. t. u. s. s. i. m. u. l. a. t. i. o. n. e. f. e. r. r. e. u.
a. c. i. s. u. l. i. u. s. m. e. d. i. o. i. n. t. e. r. u. t. r. u. m.
q. uerq. l. a. p. i. d. e. i. g. n. o. r. a. t. i. b. u. s. q. uerq. m. d.
s. u. r. s. u. m. e. s. s. e. t. a. c. d. o. r. s. u. q. uerq. a. s. i.
m. i. n. i. m. u. s. p. l. a. t. e. p. e. d. e. t. q. uerq. l. e. a. l. i.
q. uerq. e. a. a. i. n. u. l. l. a. l. u. c. e. n. a. u. e. i.
m. u. t. u. r. d. e. l. a. p. i. d. e. a. l. b. e. s. t. o. a. b.
a. r. t. i. f. i. c. e. f. i. c. i. p. o. t. u. i. s. s. e. i. a. m. d. y. o. i. q.
p. m. a. g. n. o. s. o. p. a. q. uerq. n. o. s. m. i. t. a. p. p.
b. i. r. a. u. e. n. e. f. i. c. o. s. t. m. e. c. a. t. a. t. o. c. s.
u. o. c. a. t. m. i. t. a. n. t. u. d. d. e. m. o. e. s. c. o.
t. o. l. l. e. r. e. u. t. s. i. b. i. q. uerq. h. o. m. i. s. c. i.
p. l. u. s. p. l. i. n. o. b. i. l. i. s. p. o. e. t. a. u. i. d. e.
d. e. q. u. a. d. a. f. e. m. i. n. a. q. uerq. t. a. l. i. a. r. t. e.
p. o. l. l. e. t. d. i. c. t. o. s. h. e. r. p. e. a. r. m. b. q.
p. m. i. t. t. i. t. p. o. l. l. e. r. e. m. e. n. t. e. s. q. uerq. a. b.
u. e. l. i. t. a. s. t. a. l. y. s. d. u. r. a. s. m. i. m. u. t. t. e.
c. u. r. a. s. p. l. i. t. e. a. q. u. a. f. l. u. m. y. s. t. e. t. e. t. e.

sed ea rebus nocturnos q. aet-
ernos m. u. g. i. t. u. r. u. d. e. b. i. s. s. u. b. p. e.
d. i. b. u. s. t. r. a. t. d. e. s. c. e. n. d. e. m. o. n. t. i. b. u. s.
o. m. n. o. s. q. uerq. m. d. d. e. u. s. p. o. t. e. n. s.
e. s. t. f. a. c. i. t. q. uerq. m. d. i. n. f. i. d. e. l. i. b. u. s. s. u. n. t.
i. r. e. d. i. b. i. l. i. a. f. i. l. i. u. s. f. a. c. i. l. i. m. a.
p. t. a. t. q. uerq. m. d. l. a. p. i. d. u. a. l. i. a. r. u. m. q.
m. d. e. r. e. r. e. t. h. o. m. i. n. g. e. n. i. a. q. uerq.
e. i. b. m. i. r. i. s. u. t. u. t. u. r. m. o. d. i. s. a. n. g. e.
l. i. c. a. s. q. uerq. n. a. t. u. r. a. s. o. m. n. i. b. u. s. t. r. e. m. s.
p. o. t. e. n. t. i. a. o. e. s. a. i. a. n. t. i. b. u. s. c. o. n. d. e. d. i. t.
o. m. n. i. s. a. m. i. a. b. i. l. i. a. m. i. a. b. i. l. i. u. m.
t. e. t. e. u. t. u. t. e. t. o. p. a. n. d. i. s. i. n. a. n. d. i.
i. u. b. e. n. d. i. q. uerq. p. a. p. i. e. n. c. i. a. u. t. e. s. o. m. n. i.
b. u. s. t. a. m. m. i. r. a. b. i. l. i. t. q. uerq. a. r. a. u. t.
Quare itaq. face non
possit deus ut i. p. u. r. g. a. t. c. o. r. p. a.
m. o. r. t. u. o. r. u. m. t. m. i. g. n. e. e. t. h. o. g. r. a. u.
e. n. t. u. r. c. o. r. p. a. d. a. m. p. n. a. t. o. r. u. m. q. uerq.
f. e. c. i. t. m. u. d. u. m. i. n. t. e. l. o. i. n. t. r. a. m.
a. c. e. r. e. m. a. g. n. i. s. i. n. m. i. a. b. i. l. i. b. u. s. m.
r. a. c. u. l. i. s. p. l. e. n. u. m. a. u. s. i. t. o. m. n. i. b. u. s.
q. uerq. b. u. s. p. l. e. n. u. s. e. p. a. u. l. d. u. b. i. o.
m. a. n. u. s. t. a. c. e. l. l. e. n. t. i. u. s. e. n. a. m. u. d.
d. u. s. i. p. e. m. i. a. c. t. u. s. f. i. q. uerq. i. t. i. a. d. q. uerq. b. q.
u. t. c. o. n. t. r. a. q. uerq. o. s. a. q. uerq. m. d. q. uerq. t. d. u. d.
e. s. s. e. a. r. e. d. i. m. t. a. q. uerq. s. f. a. b. m. u. d. u. s.
t. d. e. o. s. a. b. i. l. l. o. f. r. o. s. p. q. uerq. o. s. a. b.
i. l. l. o. a. d. m. i. s. t. r. a. t. u. r. h. i. c. m. u. d. i. u. s.
t. m. i. r. a. c. u. l. o. r. u. m. e. f. f. e. c. t. i. c. e. s. s. u. e.
p. o. n. t. a. n. c. o. r. u. m. s. u. e. c. u. l. t. u. e. t. r. i. t. u.
q. uerq. o. s. i. m. p. a. t. o. r. u. m. s. u. e. e. a. i. a. m. a.
g. i. t. o. r. u. m. m. i. d. a. n. a. s. u. l. n. o. n. e. g. a. t.
u. t. i. n. s. u. p. t. p. d. i. c. a. n. t. p. t. a. t. e. s.
q. uerq. e. i. b. u. s. t. o. r. u. m. u. n. i. a. b. i. l. e. p. o.
m. i. n. u. s. q. uerq. n. e. c. a. u. a. h. a. s. u. n. t.
r. o. n. a. l. i. a. n. e. c. u. l. l. a. r. o. n. e. p. d. i. a.
p. o. n. t. s. i. c. u. t. s. u. t. e. a. q. uerq. o. s. p. a. u. c. a.
q. uerq. m. e. c. o. r. a. m. i. n. u. s. r. e. s. p. o. n. d. e. a. p. p. o. l. e. t.
u. i. s. e. i. s. t. a. n. a. t. u. r. e. d. e. a. t. u. r. a. c. o. r. u. m.
s. i. c. h. i. t. p. p. a. r. s. i. t. e. s. t. e. f. f. i. c. i. a. c. i. e.
n. a. t. u. r. a. s. t. o. t. a. i. t. a. q. uerq. r. o. e. s. t.
e. i. a. a. g. r. i. g. e. n. t. i. u. m. s. a. l. e. m. f. l. a. m. a.
f. l. u. e. r. e. f. a. c. i. a. t. a. q. uerq. a. r. e. p. i. t. a. r. e. q.
h. o. c. e. n. a. t. u. r. a. e. i. u. s. a. t. h. o. c. e. s. t.
p. o. t. e. n. s. c. o. n. t. r. a. n. a. t. u. r. a. u. i. d. e. t. u. r.
q. uerq. n. o. i. g. n. i. f. a. q. uerq. e. d. e. d. i. t. s. a. l. e.
p. o. l. u. e. t. e. r. r. e. a. u. t. i. g. n. i. n. o. a. q. uerq.

ista inquit salis hinc ualis
 et uis ut hys qd uia paaatur
 her igitur radeo redditur et de
 illo fonte garamantico ubi
 una uena friget diebus noctibus
 feruet in ymagi molesta tam
 gentibus her de illo qui ad se
 dretantibus frigidus et facem
 sicut alij fontes attingat acce
 sam dissimilit in atqz mibi
 hic idem ipe accedit cotinua
 her et de lapide albeo qd cu
 igne nullu habeat pmy ac
 cepto tu se ardet alieno ut
 no possit attingui. her de re
 tis que piget retrocere quibus
 libz et uis insolita contra nax
 in esse uideat alia in de illis
 no reddit ratio nisi ut dicatur
 hanc corp esse natura breuis
 hanc ista est ro fatcor suffia
 esqz responsio Et ad deus aut
 tor sit nax omi cur uolunt
 forare nos reddere rom qn ali
 quid uelud impossibile noluit
 credere eisdem reddere uis
 postea bndem qd uelut
 tate esse omnipotet dei qui
 certe no ob aliud uocat omni
 n qm quid qd uoluit p qd potuit
 arde ta multa que nisi osto
 dentur aut agredendis hodie
 qz testibus dicuntur psto impos
 sibilis putarent no solum que
 notissima apud nos vni etia
 que notissima populi illa eno
 que apud nos pter eos quos
 de hys libros legimus no hnt
 teste et ab eis conscripta st qm
 no sut dimittis docti atqz hnd
 mntis falli forte potuerut li
 atz auqz sine rea reprehensione
 no credere Nam nec ego uo
 lo temere credi multa qd posui
 quia ne amepo ita credunt
 tamqna nulla de hys sit mu
 ta cogitatione dubitatio
 acceptis hys que uel ipe su

aptus et cu vis facile est co
 piri sicut de calce quod feruet
 in aqua molco frigida est de
 magnete lapide qua p d b u o e
 inensibili stipula no moueat
 et feru rapiat de cane no
 putrescente pauonis no putri
 lit pto m de palea sic frigete
 ut flueret nunc non sicut sic
 calente ut maturet poma
 qpellat de igne fulgido qui
 candidum sua fulgore lapides
 coque do candificet et qtra
 emide sua fulgore mendo pli
 ma obfuset et alge qd nigr
 macule offendunt doleo
 splendido similis nigr linee
 decandido mpmatur ageto
 de carbombz ena qd accendete
 igne sic uertantur in qtra
 ut de lignis pulcherrimis tpe
 tri fragiles de duris mputri
 biles de putribilibz fiant her
 ipe quoda cu multis quoda
 ad omibus nom et alia plima
 que hinc libro inferre longu
 sunt de hys aut que posui no
 opta si lca pter de fonte illo
 ubi facis et attingitur arde
 tes et accendunt cotinua et
 deponis tpe pdomoz form se
 cus quai matris mntis secus
 fumeis nec testes aliquos v
 doneos aquibz utru uera
 essent audiret ppetui repi
 re illu quide fonte no inuenit
 qui in epyro uidisse se dicit
 Et qui qd magalia ptem nos
 pnt no longe agraciapopo
 li ciuitate de fructibus aut
 arborz pdomitaz no fm hie
 fide dique uidiat vni etia
 ta multi locatur se aptos
 ut hinc dubitare no possint
 Ecce uero sic habeo ut nec
 neganda nec affirmada de
 reuerum Et ideo etia posui
 qm apud eos qtra quos agio

hystoriam legi ut ostendere
qualia multa multiq; coram mul
ta ratione reddita in se coram tra
torum scripta libris credat qui nos
crede qm id qd coram appienaa
sensu q; tunc creditur omnipo
tentem deum dicit esse factum
ne hac reddita ratione dignatur
nam q; melius et validior ro
deribus talibus reddit q; ad
omnipotentem deum ea facere posse p
hibet et factum dicit q; pmi
dasse ibi legit ubi alia multa
pmauit q; scisse miratur
Ipse quippe facit quia se fuit
esse pcedit q; impossibilia
esse putat qm pmiit et fecit
ut ab incredulis gentibus
incredula crederentur **viij**
Si autem respondent ptea
non se credere que de huiusmodi
semper a fuit nec unq; mol
tibus corporibus dicimus huius
modi corporum natura nonimq;
longe alit instituta unde
illa ro hinc reddi potest que de
illis naturis mirabilibus red
debantur ut dici possit ubi
ista naturalis e qm semper huius
ne carnis ista non esse natura
habet quid quod respondeat
de his sacris hanc ipam sy
hnam carne aliter institu
ta fuisse ante pami ut
posset iniqua ppeti mortem
aliter aut post pami qm i erup
na hinc mortalitatis i notuit
ut ppeti utaq; tene non possit
Et ergo alit qua nob nota
est instituitur in hinc mor
tuorum si qm istis no credunt
libris nisi legit qualis mpa
dys vixit homo quidamq;
fuit homo necessitate mor
tis alieno quibus utaq; si cre
derent amq; illis de pena dap

natorum que futa e opopus a
genus de his coram qui docti
apud illos sunt aliquid pro
fens est quo apparet posse
fieri ut alit p hancat quicq; res
qua pui in rebus i notuat
sue de huiusmodi nature Est in
maria variorum libris quoz
mispao e de gente ppli romani
q; eius verbis q; bus ibi legitur
et hic pona in celo inquit mia
bile ostendit portenta via stella
venis nobilissima qua plan
tus vesperum hinc homerus hos
peron appellat pulcherrimam
dicit castor pbit tantu parte
tu ostendit ut mutat color
magnitudine figura amsum
quod sem itaq; neq; antea nec
postea p hoc sem agogo rege
dicebant ad rastos asserenos
et duo neapolites mathematici
nobiles hoc certe varro tantu
auctor portenta no appellaret
nisi esse q;ra natura uideret
omnia quippe portenta contra na
tura dicimus esse et no sunt
Quis e em contra nam q; dei
sunt voluntate ad voluntas tanta uti
q; conditoris condite rei emq; na
tura sit portenta erga sit no
contra natura si contra quam
e natura Quis aut portenta
muit multitudinem que hostia
genam contmetur Et in
nihil vno attendamus quod ad
rem de qua agimus pmet qd
ita dispositum e ab auctore
nature celi et ter quemadmo
dum corpus ordinatissimq; syderum
etiam tam variis legibus fixis
q; firmatu Et in qm ille no
luit qui summo igitur in pio at
ptate quos condidit stella p
tebris magnitudine ac sple
doe notissima colore magnitudine

illa loca quod pignora
fuligine horrore est et pomacis
interdum famillam mendat
matritat includunt. Et tunc
cattalis et talis est. Et tunc
dicitur naturam na. cum in
hanc sediffima diuersitate
mirabili mutatio quicquid est
quod post tam longum audit
ipso in longo ipse p seuerat
Et tunc ergo non fuit impossibile
deo quas voluit instituire sic
ei non e impossibile inquit q
voluit quas instituit mutae
naturas unde illorum quocumque
miraculorum multitudine pluresat
que monstra portenta entia
pignora micupantur quere
colere et quicquid si ve
lunt hinc opus monstrum sane
dita p q. bent amosrandu
quod aliquid significando
demonstrent et ostentia abos
tendo et portenta apertu
dendo. p. penulo et pignora
q. porro dicit i futura pre
dixit. Et viderint eos q. ger
tores quo ocos siue fallant
sine institutu spiritum quibz
aura est tali pena dignos
aioz homi nobis amositas
ictibus implicae ena uera
p. dicit siue multa dicendo
dicendo aliquid malignd uci
tatibz incurrat nobis in ista
que uelut q. tra naturam
fuit et contra natura fieri
dixit quo modo homi locu
tus e ap. l. dicendo cont
natura in olea in situ oleastz
fui esse p. trape pinguetudis
olee et monstra ostenta por
tentia pignora in cupantur
hoc mirare debent hoc oste
dere hoc p. dicit q. f. r. u. s. p.
deus que de corp. o. b. u. s. homi

se p. m. i. a. n. t. e. s. s. e. f. a. n. s. n. u. l. l. a. m.
p. e. d. i. e. n. t. e. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. e. n. u. l. l. a.
p. r. e. s. t. i. b. e. n. t. e. l. o. g. e. n. a. t. u. r. e.
Quod aut p. m. i. a. n. t. e. s. s. e. f. a. n. s. m.
libro superiore docuisse me q.
istius deceptendo deceptus
fuit et n. o. m. b. et u. e. t. i. b. u. s. n. o. q. u. i. d.
omnia ad hoc p. t. i. n. e. n. c. i. a. p. q.
suffice hinc op. i. m. d. i. c. a. u. l. i. x.
Quod igitur deceptus no p. p. l. i.
no d. a. p. n. a. t. o. r. s. p. s. u. i. p. p. h. a. m.
d. u. s. d. a. u. t. f. i. e. t. o. m. g. f. i. e. t. v. e. r.
u. s. c. o. r. d. m. e. n. o. m. o. i. e. t. u. r. et u.
m. b. c. o. r. d. n. o. c. o. t. i. n. g. u. e. t. u. r. a. d.
hoc u. e. h. e. m. e. n. t. u. s. q. u. i. e. d. a. n. d. e. c.
d. u. s. i. h. u. s. a. n. n. i. e. b. r. a. q. h. o. m. i. n. e. s.
s. c. a. n. d. a. l. i. z. a. n. t. p. h. o. s. o. m. n. i. b. z. p. o. n. e.
q. u. o. b. i. n. f. u. a. m. e. n. b. r. a. d. o. t. r. a. m.
q. d. i. l. i. g. i. t. e. a. q. p. a. p. e. t. a. m. p. u. t. a.
b. o. n. u. e. s. t. t. i. b. i. i. n. q. u. i. t. d. e. b. i. l. e. m.
i. n. t. r. o. n. e. i. n. u. i. t. a. e. t. n. a. q. u. a. m.
d. u. o. s. m. a. n. u. s. f. i. n. t. e. m. i. n. e. i. n.
g. e. h. e. m. a. i. n. i. g. n. e. i. n. c. o. t. i. n. g. u. i.
b. i. l. e. m. u. b. i. u. e. r. n. u. s. c. o. r. d. n. o. m. o. i. t.
i. g. n. u. s. n. o. c. o. t. i. n. g. u. e. t. u. r. S. i. m. i. l. i. t.
d. e. p. e. d. e. b. o. n. u. e. s. t. t. i. m. q. u. i. t. d. e. u.
d. i. n. t. r. o. n. e. i. n. u. i. t. a. e. t. n. a. m.
q. u. a. d. u. o. s. p. e. d. e. s. f. i. n. t. e. m. m. u. l. t. i.
i. n. g. e. h. e. m. a. i. g. n. u. s. i. n. c. o. t. i. n. g. u. i.
b. i. l. e. s. u. b. i. u. n. u. s. c. o. r. d. n. o. m. o. i. t.
i. g. n. u. s. n. o. c. o. t. i. n. g. u. e. t. u. r. **N**o.
a. l. i. t. a. i. t. et d. e. c. o. o. l. o. b. o. n. u. e. s.
t. i. b. i. l. u. s. t. a. i. n. t. r. o. n. e. i. n. r. e. g. n. u.
d. e. i. q. u. a. d. u. o. s. o. c. u. l. o. s. f. i. n. t. e. m.
m. u. l. t. i. i. n. g. e. h. e. m. a. i. g. n. u. s. u. b. i.
u. e. r. n. u. s. c. o. r. d. n. o. m. o. i. t. u. r. et u.
m. b. n. o. c. o. t. i. n. g. u. e. t. u. r. **N**o. e. m.
p. i. q. u. i. t. v. n. o. l. o. c. o. c. a. d. u. e. r. b. a.
s. u. e. t. i. b. i. q. u. e. n. o. r. e. z. e. a. t. i. s. t. a.
r. e. p. e. t. a. o. e. t. i. l. l. u. s. p. e. n. e. c. o. n.
m. i. a. c. o. t. a. u. e. h. e. m. e. s. o. d. d. i. m. u. n. o.
u. t. r. u. t. q. u. i. t. h. o. s. i. g. n. e. s. a. t. q. u. e.
m. e. q. u. i. u. o. l. u. n. t. e. d. a. m. n. e. p. e. n. a. s.
n. o. n. a. d. c. o. r. p. u. s. p. t. i. n. e. d. i. c. u. n. t.
e. s. t. i. n. d. e. l. o. r. e. a. m. n. e. s. e. r. o. a. l. i. q. u. i.
i. n. f. r. u. c. t. u. o. s. e. p. e. n. i. t. e. n. t. i. s. c. o. s. q.

fuerunt a regno dei sepato 7
ideo igne pusto dolore melle
no inongitue potui potuisse
grendit unde illud apli est res
standalizat 4 ego no mori tunc
cna vermie putat intelligend
esse Ma septu e inqumt Sicut
lynea uestimeti 7 vermie lig
tignu sic meror aomat cor
viri Qui uco penabit aie 7 cor
pis in illo supplicio futurus ee
non dubitat igne uiri corpus
aut aut rodi quodamo verme
merois affirmat Quod 7 si or
debilius dicit quia utiqz absir
est dolore aut corpus aut
anmi de futuro Ego tn facilius
estimo ut ad corpus dicit utro
q ptine qua neutro 7 deo caa
tn in illis sine pteure a bion
anmi dolore qm qscqneb esse
intelligit cna si dicat ut cor
pod sit dolente anmi qd qz
pauli pma cruet le 7 quippe
7 multibz septus Vnd uita
carnis mpy ignis 7 vermis
potuit breuis dca vndicta m
py Cur ergo dam est carnis
mpy mpy quia utriusq ignis
7 vermis pena est carnis aut
si vndicta carnis ptea dca
voluit quia hoc in homine
dicabitur q pcedm carnis
vixit pte em si ueniet in
mortem scemla quai qm si
caut aplis dices Si em qm
cane vixit mciemo ele
gat quisq quid placet aut
igne tribuere corpori anmo
vermie hoc pte illud capice
aut utriusq pte corpori Janem
sant supm disputam possa
aialia cna in ignibz vme
in ustrone sine qsupione in
dolore sine morte pma lo

omnipotentissimi creatoris cui
hoc possibile esse qm negata
que sit quid q i natius ditz
murat ignorat spe est em
deus qm oia in hoc mudo
magna 7 pua miracula q
quicorauit 7 i copadictu plu
ra q no quicorauit sent ead
q qd mudo vno atq omi mari
mo miraculo nictus elugat
erpo vnu e duobz quisq qd
placet utis et vers ad corpus
se an ad anm inplato a cor
poralibus 7 incorporea
notata qstmet ptmet qd
aut qd vnt sit res ipa q
pedans indicabit qm cit scia
tanta pte ut eis q quospe
daz illad penad nara no
sit opicndia si ca que tur
et plena atq p sta q hoc
quospe pte pte sola suffi
ciat nre em de pte pma
dnce ueniat q p sm est
du tn nullo mo illa corpa
talia futura credamq ut
nullis ab igne afficiantur
dolentibus

Nic oritur quere si sit
incorporealis sicut est
anmi dolor si corporealis vac
tu uixit ut eo possint cor
pod carni qm in eo est
et pena pteu maligno
qd qm ignis supm
f hena at bntus 7 de
mem dacte xpo dte
dte ame malced in igne
etna qui patib dca et
angels ead mpy sunt queda
fua cna demonibz corpa
sint doctis hominibz mpy
est docta acie nassa atq
fudo an impulsus vento

flante sentitur quod genus
clementi si mater ignis ipse
posset non uideretur ferre sub
balneis ut uirum prius uirum
factus quod patitur. Si
autem quicquid nulla hinc de
mones corpora asseruerat
non est de hac re aut labor
randi opus inquisitione a
contentiosa disputatione
certandi. Cur enim non dicamus
quodammodo in uerbis mo-
dis etiam spiritus incorporeos
posse pena corporalis ignis
affligi sic spiritus hominum etiam
ipsi post incorporei tunc po-
tuerunt includi corporalis
membris et tunc potuerunt
corporum suorum uinculis in solu-
bile alligari adherere
ergo si eis nulla sunt corpora
spiritus demonum uero spiritus demo-
nes licet incorporei corpo-
ribus igneis cruciandi non ut
ignis ipsi quibus adherere
ipsi corpora uirtute insperantur
et aialia sunt que consistit
spiritus et corpore sicut dixi nunc
et ineffabilibus modis ad heren-
do accipietes quibus pena
non dantes ignibus uitam.
Quia et ipse alius modus quo
corporibus adherent spiritus et
aialia sunt non mirum est nec
prehendi ab homine potest et
ob hoc ipse homo est dicere
quid sit ardens sine illo
suo corpore sic sicut arde-
bat apud inferos ille dices
qui dicebat crucior in hac
flamma nisi quoniam uidetur
tenere talem super illa fla-
ma quales oculi quod lena
uit et lazar uidet qualis
figura eius honore deus

desiderauit infirmi qualis
dixit lazar de quo id fieri
ibi postulauit ubi tunc erant
sine corporibus. Sic ergo incor-
poreis et illa flamma qua coarctat
et illa guttula qua poposcit
qualia sunt etiam uisa dormientium
sine in otiosi dormientium res
incorporeas habentes in similitudine
corporum. Rursum et ipse homo omni-
spiritus non corpore sit in talibus
visita se in tunc silem suo cor-
pi uidet ut dixerit omni non
posse ac ues gehenna illa quod
etiam stagnum ignis et sulphuris
demon est corporeus ignis est et
cruciat corpora dampnata
et hominem et demonem solida hominem
aera demonum aut tamen hominem cor-
pore in spiritibus demones aut
spiritus sine corporibus habentes su-
mendo pena non impiendo
uita corporibus ignibus uinculis
quibus ut spiritus ignis est sicut uel
tas. Iuxta.

Sicut autem quidam corpus contra
quos defendimus ciuitatem
dei iniustum putat ut propter
quibus magnus pro se tunc per
petratis pena quibus dampne-
tur eterna quasi ullus id uisum
iustitia tunc attendat ut tunc
mora tunc quibus puniatur
quantum mora tunc unde puni-
retur admisit octo quia pena
incorporeis esse sicut tunc
dampnum uincula uerbera
tatione ignominia oculum
mortem sicut tunc et tunc
et quod in breue tunc pro
circumspice per celestate coarctet
ut tanta uidetur monula quod
deprehenditur perpetratum nisi
forte talio id est agitur ut
paratur quibus quod sept
tunc illud est legis oculum

porul
em p
amib
dute
pbu
lene
romb
monu
fedit
uerbo
igne
dum
du q
esse d
meru
anno
pedib
utu a
lactes
iam u
ilud
infla
lactes
stia
quipo
quid
perni
cata
tunc
perni
tense
mend
est ho
ut sa
scilicet
dine
magi
uerso
morte
qua c
clab
et no
ferm

periculo dentem p'dente fieri
em pt ut cum breui tpe qmstz
amittat oculu scuitate vni
dite qua tulit ipe alteri in
pbitare p'ia p'oro aut si a
liene ferre ofailum m'f'u
roms p'ueberz vmdicare
norne qm illud pucto t'p'is
fedit m'copa l'ib'ora p'pacio
uerberatur & suauitatis co
igne durno doloe p'mitur
Quid m'omauis m'q' tam
dum qmstz iudicandus est
esse debe qua d'm fecit vnde
meruit alligari ad iustissime
annosab penas suis m'co
pedibus pendat qm illo ac
utu celestine m'fente ut
laccssint d'm ul' plagauit
Jam uco d'ap'md ig'ignia q's
ilud fuitutis cum p'leruq'sit
infligit nec ulla venia re
labent' siue p'rog'mg uite mo
silia p'enis uidet' et'm q' d'o
qmpe et'na esse no possunt
qua n' ipa vita q' h'v's p'lecti
p'ozrigitur m'et'nd Et in p'ec
cata que iudicatur longissim
t'p'is p'enis breuissim t'p'e p'
p'et'at' nec qmst'ha cot'ra q'
tenseret ta cito notecm fi
menda e tormeta q'ato f'm
est hominud ul' adu'te'hy
ul' saulequid ul' quodlibz a
p'clis no t'emp'ois longitu
dine s' m'q'tatis & m'p'ietat'
mag'tudine m'ciend' q'm
uero p' aliquo q'r'm'i em'e
morte multatur m'q' m'oa
qua cecidit que p'breu' e
cl'us suppliciu leges q'ist'mat
et no q' cu m'femp'm' au
ferunt de p'actate v'm'e'm

q'z e aut de ciuitate ista mor
tali homines supplicio p'm'e
mortalis hoc est de illa quate
scante mortis auferre sicut
em no effiaut leges h'u' au
tatis ut in cam qmstz reuo
cetur occisus sic nec illud ut
in uita reuocet' et nam s'a
morte d'ap'natus q'no er
go v'm est m'q'mut q' aut v'
ut m'qua mansura m'ense
fuitis in ea remeact' vobis
Si t'emp'ale p'am supplicio
et'no p'mitur h'ec attendut
no p'te equale t'p'is p'pau
sed p't v'assitudme mali i
ut q'm mala facit mala pa
ciatur cauda d'cam m'fura
q' fuisse q'm'us m'ea re hoc
t'p'e p'p't' accipi de qua d'us
t'm' h'ec d'icet loquedatur i
de iudicab' & d'ep'nac'oibz
deinde q'm iudicat & q'demp
nat i iuste si iudicatur &
d'ep'natur iuste i ead' me
sura recipit q'm'us no m'g
h' d'edit iudicio em fecit iu
dicio pati q'm'us d'amp'nac'o
quod iustum est

ed pena et'na ideo d'm'a
& m'usta uidet' sensib'us
suam'us quia m'ha m'firmi
tate m'ib' m'ior' sensu de
est ille sensus alt' s'm'e pu
rissime sapie quo sentiri
pt q'm'm' nep'at i illa
p'ma p'ualtatione q'missu
est ornato em m'g homo f'e
uebat' d'eo tato m'ior' im
p'ietate dereliquit d'eu &
f'aus e malo d'ignus et'no
qm hoc m'f'e p'emit bonu
qd e' p'p'te m'et'nd h'm'e
est v'm'ic'ia q'm'us h'm'i

massa sapnata quoniam qui hunc
punitus admittit cum ea quod nul-
lo fuerat radicata sua sempe
punitus est ut nullus ad hoc
iusto debito quod supplicio nisi
iusta et merita gratia liberetur
atque diffundatur genus humanum
ut in quibusdam demeretur
quod valeat meritis gratia
meritis quod iusta vindicta
etque eundemque demonstrat
in quibus quod si omnes si iusta
nec in penam iuste damp-
natio in nullo apparet
iusta meritis gratia redimet
Rursus si omnes a tenebris
histerentur in lucem in nul-
lo apparet sententia ultionis
In qua propter multo plures quod
in illa sunt ut sic ostendat
quod omnibus deberet quod si
omnes redderet iustitia iudicat
iuste nec reprehenderet et iusta
iustitia multi quoniam libera-
maxime gratia gratuito in
liberantibus

latrona quida quibus in
punita nulla velint ce-
dere in omnes penas emen-
dationi adhiberi putat ut
quoniam inflicta legibus
ut dominus siue in hac vita
siue post mortem si aut
paratur hic tunc aut ita
plectatur ut hic non cor-
rigatur hinc est maronis
illa sententia ubi ad dicitur X dicitur
de tenebris corporibus mori-
buntur in tenebris quod anime
hinc merentur a punit gaude-
rentur nec auras suspiciunt
tenebris clausa et carcere

etiam punitus admittit atque alt-
erum et supremum ad hunc vitam re-
linquit et ad diem novissimum re-
linquit ea ista vita non cum
inquit omne malum misere nec
finitus omnes corpore quod
redunt postea punitusque nec
est multa dum coacta malis
molestie inquit Ergo coactus
prius utinamque malorum sup-
plicia expandunt alio pa-
ciuntur manebat suspense aduete
aliis suburgite vasto in-
festum elutur scelus aut quod
inquitur inquit qui hoc opmat
multas penas nisi purga-
torias voluit esse post mortem
ut quoniam tria superiora sunt clemen-
ta aqua aer ignis quod aliquod
horum mudetur per purgato-
rias penas quod tamen con-
tagione tractum est aer quod
per accipit in eo quod ait susce-
pe aduentus aqua in eo quod
ait suburgite vasto ignis
aut suo nomine oppressus est
et dicit aut quoniam ignis nos
iustitia etiam in hac quod vita
mortali esse quod per
purgatorias quod fitemur non quibus
affliguntur quod vita uel
non inde sit melior ut potius
inde sit peior sed illud per pur-
gatorie qui eis coacta cor-
riguntur Ceterum omnes pene
tempore siue semper ne-
sunt vniuersumque divina providentia
tractandus est inferuntur
ut per siue in quibus ad hoc
vult qui plectitur uel pro
coercendis declarandisque in-
tibus per homines et angelos

seu bonos seu malos Nam
 si quis mali aliquid aliq
 mptitate ut erroe pccat
 pccat quid homo qui t
 noracia ut iniusticia cuq
 mali aliquid fiat si non
 pccat deus qui iusto quib
 beulto iudicio fieri sunt Et
 tpanas penas alij mhae
 uita tm alij post mortem
 alij tunc tunc vinctum
 uictum illud seminum no
 uictum qz pccatum No
 aut uenit omib msepiter
 nas penas que post illud in
 ducta sunt future q post mor
 tes sustinet ipales na quibus
 dach qz istud rmetit re
 mitti in futuro pto uue futu
 scali et no supbia pman
 iam sup dach qz Karissimi
 fut aut qm nullas mhae
 uita si tm postea pccab sunt
 fuisse tm aliquos qui usq ad
 decapita pccatue ne leuif
 sima qm fibula pccat
 qmetamqz duxerunt uitam
 t ipi nouum t audm

9
 in qm uita ipa morta
 lita tota pena sit quia
 tota temptatio e pccat pccare
 tre pccat ubi pccat est
 Xmas no temptatio e uita
 humana sup tra No emm
 inquit pua pena e ipa in
 pccat ut mptencia que
 usq adeo fugienda mto in
 dicit ut pccat doloibus
 plenab pccat coqa quoz
 artificia al tra distere ip
 qz diste ad quod pccat adi
 quatur ta penale e eis ut
 no mptencia ipas penas p

quas appellunt dicit malit
 ferre qua dicit oculis aut no dicit
 dicitur et mo eligit si p
 ponatur ei aut moe pcc
 tienda aut rursus infamia
 orne quid qno anse si a
 pccat dicitur hac litem
 quid maloz mgressa sit neq
 cense pphetat quodamo
 solio quid natus e ferit
 r pccat dicit astrem nec ei
 boni aliquid monstruosus
 r pccat ille pccat dicit Nam
 magis ardu fuisse pcc
 qz muent orne quid
 illi nec ad pntis vite vana
 felicitate cont suos inuui
 tos prodesse potuerunt
 dicit quid re assonari
 ad ept ipc rco dicit
 nos bello supatus pccat
 quod pccat est graue uig
 sup filios adam adie dicit
 de ventre mris coe usq
 indiem sepulture t mrem
 om usq adeo impleri ncc
 est ut ipi pccat pccat
 regnacionis aboigmalis
 pccat que solo teneba mry
 vinculo ia absoluti mala
 multa pccantes no nulli
 t mrem pccat malignoz
 alij pccat que quidem
 pccat abutut eis obit si
 hanc uita nulla etate etia
 pccat mgt uescente t auz
 decapite cocludete finent
 vinctu mgram uigo
 quod pccat e sup filios
 adam adie dicit de ventre
 mris coe usq indiem pul
 tueri mrem omica dicit

quid post morte pugnatoia
tormenta pascatur Sufficit
em sola spualis regeneratio
ne post morte obit quod car-
nalis gnatio ad morte trahit
Cum aute ventu sint ad etatez
que p pceptum ia capit et sub
di pt legis impio suspiciendi
e bellu qd vicia et gendi act-
ne ad dampnabilia pcca p-
ducant Et si quid nond victoiaz
consuetudine roborata st faci-
lius vman et cedut Qui aut
vincte atq impare consueuerit
labolosa difficultate supan-
tur Neqz hic sit veritatez atq
sinceritatez nisi uere delectatione
iusticie hoc est aut in fide v-
ram si loo iubens assit et p-
iubens desit uiuas desit p ipaz
phibicom desiderio cretente
atq vincete pcca cca reatus
pualtois accedit Vto magis
sane aptissima uicia alyb vi-
tys vinctis deultis que pu-
tantur esse uirtutes in quibz
regnat supbia et quceda sibi
placendi altitudo riuuosa cur-
litaz vicia vicia depulada
sunt ad dei amde vincuntur q-
nisi deus ipe no donat nec ali-
ter nisi pmediatore dei et homi-
sponez vpm ihu qm fons est
pnceps mortalitatis me-
ut nos pncipes facit dimita-
tis sue pauassim em sunt
tante felicitatis ut ab ipsa
mouute adolestencia dapna-
bilis pcca quittat uel in fla-
grijs ul in nefarie amissa
impietate erode s magna spe-
laxitate opprimat quid q in
eis pt carnali delectaco dnu

plummi uero pcepto legis ac-
cepto cu pbs vidit fuerint
pualentibus vicijs et pua-
latois eius affecti timo ad
gram cofugunt adiuuantez
qua sunt et amarijs pentoio
et uolentibus pugnando
pbs deo subditi atq ita car-
ni pposita mete victores et
ergo cupit penas euade
sempiternas no solu baptize
vni ead iustificet in xpo
ac sic vere trisat ad xpm
ad xpm pugnatoias aute
penas nullas futuras opi-
netur nisi ante illud ultim
tremendum q iudicium Ne
quagna in negandum e
etiam ipm eternd ignez
pdueritate meiorz quibz
maloz alyb meliorem le-
morz alyb futurum esse q
more sue quibz videtq
ardor pro pena digna cuius
valetur sue ipe equaliter
atdeat s no equali mo-
lestia sentiat

ne ia ad misericordibz
mibz agend esse mdeo
a pacifice disputand qui
ut omnibus illis hominibus
quos iustissim uideat dicit
nos gelime supplicio in-
dicabit. uel quida eoz
uolunt crede pena sempr-
na futura s post certu ipm
metas pmissoz pccanti te
longioris sue breuioris eoz
inde constituat liberandos q
in re misericordior p fco sunt
angelos q et ipm dicit et
angelos eius post grauora
pccatis et duntumora

supplicia collis amantibus
erucendos et fodandos fas
anglis credidit. Et illi ipse
ipse et ipse alia non nulla et ma
ximie ipse alternatos sine ces
satione beatitudines et miseri
cordias ab istis ad illas ab illa
ad istas itaque ac reditus ut
miserabiles non in merito et pro
bavit etiam quia et hoc quod
miseris videbat amiserat fac
iendo fas veras misas quibus
penas lucerent et finitas
beatitudines iniquibus vni ac
secundo hoc et sine timore et
tu semper in boni consuetudine
non hrent longe a alit istos
nuda quando errat affluere quod
hominum illa iudicio dampnato
in miseris tales omni uero
qui ut acutus ul tardius li
berantur et magis felicitate
putant. Quia si ipse
bona et uera quia misericordie
tanto est melior et uerior quanto
miserior. Poterat ergo
ac perfundat fons huius miserie
usque ad dampnatos anglos
salte post multa atque plura
tribulibus sedula liberandos
emissus ad uersa natura
manat humana et ad adan
gelica ventu sunt mox aces
at non audent in ultius se
miserando porrigere ad libe
rationem ipsius quoque dyabolus
venit vni si aliquis audet
at uocat namque istos. Et in
tanto multum errat de se
minis et quod recta dei precepta p

ueris pueris quanto sibi
uideatur sentie de meo
mit eorum quales in collo
cutionibus in ipse sum
coptus qui tu venerat vi
dentur septimas sanctas
moribus improbandi sunt
et agendo causas sua multo
maiores quam isti iniam deo
tribuit erga humanum genus
dicit enim de malis et infidelibus
hominibus dimittis quidem
vni esse dictum quod digni sunt
si ad iudicium uenturi sunt
iniam esse supposita dona
bit enim eos inquit misericordie
deus pater et intercessionem
bus suis suos. Si enim orabat
illis quando eos peragebat
inimicos quanto magis quodam
uidebunt similes supplices
prostratos. Neque enim credendum
est aut tunc amissos suos
viscera misericordie fuerint ple
nissime ac perfectissime sancti
tatis ut qui tunc orabat pro
inimicis suis qui tunc sine
pater non erat tunc non breuiter
per supplicis suis qui nullum ce
perunt hinc penam aut uero deo
tunc eos non exaudiet tot et
tantos filios suos quanto
mitanta sua scitatem eorum
nullum inueniet impedimentum
Testem uero patet et illi quibus
qui permittit infideles atque
impios homines salte longo
tempore cruciari et postea diuina
omnibus enim si magis isti pro
se dicunt esse non leguntur. Non
quod obliuiscitur misericordie deo
aut contemnit misericordias
suis. Ira enim est iniquum

ut quibus indigni beatitudine se
putant ipse iudicare possunt
supplicio. Si sine longis ul
sub multa esse possint. Paul
dubio ut possit hic fieri co
tinebit in ira sua. Quas suas
et em p^o dicit non esse foris
non em ait. Aliquid dicit in ira
sua misericordias suas. Et qd
falsus non continebit ostendit
Si ergo isti volunt ludicij
dei commendationem non esse men
dare. Quibus sit neme damp
natis quocumque. Cuius q
mactem qua dicitur euesit
se esse minuen civitate me
dare non possimus dicit. Et in
fem non est inquit quod sine
ulla qd dicit p^o dicit. Qd em
ait minue cecidit. Si non ege
runt p^o seq^o corruerunt. Si
hoc non addito p^o mactem eues
sione futura. Illius civitas
qua annationem p^o terea
verace p^o dicit qd hoc p^o dicit
deus quod vere dignum erat
pati quibus si non esset fura
riam. Si penitentibus pep
cit inquit utiq^o illos p^o dicit
non ignorabat actus. Et si
absolute ac definite cor
subnefione futura esse pre
dixit. Hoc ergo cat inquit
mucitate p^o dicit qd id erat
digni si in ratione misericordie
non erat quam contineat in
ira sua ut ab ea pena sup
plicibus p^o dicit qua fuit q^o tua
tibus q^o mactem. Si aut fur
pep^ocit annit qn suu p^o dicit
fueat p^o dicit q^o mactem
quato inq^o tunc miserabili
us supplicibus p^o dicit qn ut
parcat omis si elus orabit
Et hoc quod ipi sub cor^o

supplicant² non putant septu
rab tacuisse. Quas ut multi
se corrigant ut p^o dicit
ut etiam timore penarum
et sint qui possint orare p
eis qui non se corruerunt
nec in opulatur omnimodo
id eloquia sua tacuisse. Na
quo p^o dicit inquit qd
p^o dicit est q^o mactem multu
do dulcedine huc dicit quam
abscondit timoribus te m^o
ut intelligat ipse timore fuisse
abscondit. Inq^o dicit ta
multa secreta q^o dulcedine
addit ead p^o dicit dicit ap^o
qd dicit em deus dicit in m
fidelitate ut omnibus mise
reat² quo significat qd ab
illo nemo dampnabit nec
isti in qm hoc sentit hanc
opinionem sua usq^o ad libera
tione ut nullam dampna
tione. Dicit atq^o angelos
cuius ostendit hanc q^o p^o
ita solos homines mouet
inq^o et cum maxime atq^o
sua p^o dicit inq^o hanc
inq^o quasi de misericordie in
p^o dicit falsa suis p^o dicit mo
ribus pollicentes ac p^o dicit
sup^o dicit eos inpredicanda
dei inq^o q^o hanc inpredicanda
etia p^o dicit de mactem et eius
p^o dicit pollicent²
tem sit atq^o abetno supplicio
liberati nec ipis saltem
omib^o homib^o p^o dicit
p^o dicit xpi baptizmate ab
lutis qui p^o dicit sunt cor
pis cuius quib^o vixerunt in
quatuor heresi ul in p^o dicit
te sunt p^o dicit illud qd ait q^o

hic e panis qui de celo des-
cendit ut si quis eo ipso ma-
ducavit non moriatur. Ego
sum panis vivus qui de ce-
lo descendit si quis maduca-
vit de hoc pane vivet in se-
culum aeterna a morte inquit
vita e istos enim et ad vitam
et naq gratiaq pducit
tem si qui hoc non omnibus
fratribus xpi baptismatis
sacram s solis catholicis q
ius male vivetibus possi-
cent quia non solus sacro s
re ipa ma ducant corpus
xpi in ipso corpore eius con-
stituti de quo dicit apostolus
vni panis vnu corpus
multi sumus etiam si postea
mali quia hiesim ut etiam
ingenerit vndolatriaz lap-
si sunt tui quia in corpore
xpi non moriunt in eternu sed
vita quaz qsequitur eternam
atq illa omnis impietas q
to maior fuit non eis valeat
ad eternitate s ad duntur in ter-
ra magnitudines q penas
unt aut qui preter id
quod scriptum est oim p
secula ut usq in fine hic sal-
lubeit non nisi in catholica
eclesia pseuerantibus qm
in ea male vivetibus hoc
pmittit pigne s saluandis
mto fundati de quo aut aplo
fundamentu em aliud nemo
pt ponere pt id quod positu
est quod e xpus ihus si
quis aut edificat supra fun-
damentu es aurum argentum
lapides preciosos lignu vnu
supulam vniuersumq opus
manifestabit dies enim

dm declarabit quia in igne
revelabitur ut vniuersumq
opus quale sit ignis purga-
bit si in opus pmanerit
quod sup edificauit mercede
accipiet si on aut opus az-
selit delementu patietur ipe
in saluus est scilicet quasi p
igne dicit ergo omnes vite
catholicos xpi vnu xpi hie
nifundamentu quod fundame-
tu nulla hiesit s a corpore
eius vnitatem pfecta et ideo p
hoc fundamentu etiam si male
vite sint catholici xpi vni
uelut qui sup edificauit ligna
vnu stipulam putat eum sal-
uud fieri p igne i post penas
ignis liberati quod igne mul-
tmo iudicio pmanerunt in li-
om per eam quod
putat eos tunc a furore
illius eternitate supplicij qui p
peccatis suis facit dignas ele-
mosinas negligunt in tota
illud apli Jacobi iudicant
sine ma illi qui non fecit magis
qui ergo fecit magnit qm
mores in melius non mutauit
sint ipas suas elemosinas
hefare ac iniquiter vbi
iudicauit illi cu ma futura
e ut aut nulla dampna de-
plectatur aut quod post ali-
quod tpe sine pmi sine pmi
ab illa dampna de liberet
ideo iudicet ipm vnu atq
morum voluisse constituit
aliud qm coram se esse dictu
rid sine dapsis quibz datur
est vita etna sine sinistris
quod etno supplicio damp-
naturus nec eleas sine
scas sine no scas ad hoc
ptineant et in oratione

toto
nobis
dm
omni
per
pan
qua
ut sic
paz
pat
dimis
vr qm
bis
ptine
q
cordia
dicit
ut p
pr
miser
putat
erunt
vite
quid
vnt
ad hoc
dero
at
at
negim
diput
mion
penas
polla
pans
mida
dme
nig
dgn
s pon
aua
posse
iudic
dist
igne

cotidiana postulacione dimitte
 nobis debita nostra sicut et nos
 dimittimus debitoribus nostris
 Quisquis enim illi qui in eo propter
 peccatum dimittit ignoscendo
 peccatum paulo dubio etiam facit
 quia et dominus ipse quodammodo
 ut sic dicit Si enim dimiseritis
 peccata hominibus dimittet et vobis
 patet vestra peccata si autem non
 dimiseritis hominibus neque pro
 vobis qui in celo est dimittet vo-
 bis ergo et ad hoc quod dicitur
 pertinet quod ait apostolus Iacobus
 et Iudicum futurus sine misericor-
 dia ei qui non fecit misericordiam
 dixit dominus inquit magna
 ut puta si dimittet vobis
 pro vestra peccata Si et vos di-
 miseritis hominibus ac pro hoc
 putat causa est quod potest vobis
 erunt donec claudant diem
 vite eius extremum per hanc
 qualiacumque et quanta cumque fue-
 rint omnia peccata remittit quia
 ad hoc omnia deo donante in-
 dero liber iste claudendum est
 ac primum quod oportet
 atque cognoscitur cur causa sepe
 nequius sit hominum dispositione
 disputacione dicitur causa post
 multas et duras insumas
 penas purgacionis vel indolge-
 pollucem neque enim tota et
 facis ueteribus tunc eruditi
 iudicacione et regni celorum habitu
 dicit post qualiacumque et quanta
 tunc supplicia qualibuscumque
 et quanta angelis munerunt
 si potius viderunt diuinam na-
 turam vel in firmam suam non
 posse quia se puniant dominus
 iudicio prolaturus atque dicturus
 distendite ante maledicti in
 ignem et in qui patitur

est deus et angelis eius seque-
 re ostendit et hoc igne dicitur
 et angelos et quod scriptum
 est in apocalypsi dicitur qui seduce-
 bat eos missus est in stagnum
 ignis et sulphuris quod est
 bestia et pseudo prophetia et au-
 ciabuntur die ac nocte in
 secula seculorum et ibi dicitur
 et hoc dicitur in secula se-
 culorum quibus ubi nihil scrip-
 tura diuina significat quodammodo
 nisi quod faciem non habet ipse
 qui obire potest nec alia
 causa nec in ista atque ma-
 nifestior inueniri potest omni
 venissima pietate tenebat
 fuit et mobile nullum res
 sed ad iustitiam vita scripta
 dicitur angelos eius habere
 tunc in ista scriptura quod
 neminem fallit dicit eis deus
 non potest et sic ab illo esse
 in ista predam punitos nec
 coram eis in finem vtriusque tra-
 dentur suandi atque iudicio
 puniendi qui eos et in ignis
 accipiet ubi cruciabitur
 in secula seculorum quasi ita
 et quod ab eis et in tempore
 vel vniuersi dei quid homines
 post quantumlibet ipse subtra-
 hatur ac non statim emittit
 fides quod creditur semper in
 demonibus esse supplicium futurum
 si enim quibus dicitur distendi-
 te ante maledicti in ignem
 et in qui patitur est deus et
 angelis eius vniuersi vel alii
 qui eos non pro ibi erunt quid
 cause autem dicitur et angelis eius
 semper futurum esse credantur
 in forte dei sicut quod malos
 et angelos et demones per-
 fectur in angelos vel est

inhomines falsa ita quod
plane hoc est si no qd' de
dicit sed quod suspicantur
homines plus valebit q' fieri
non potest no argumeta aduer
sus deum s' dno potius du
tpe est debet parē precepta
qui semper no cupit care
supplicio. Deinde egle ē et mō
supplicio p' igne dnm tpe
distinae tota etna ete
sine fine tū xpūs eod' ipso
loq' m' vna eademq' p'ia
dicit utriusq' q' plaus' p' r' b'
m' iusta in sup' p'udet mō iusti
aut in iustis et naq' si utriusq'
et mō p' fto aut utriusq' cum
sine dntur mō aut utriusq'
sine sine p'petuū debz intelli
q' p' p'ari em' relata sunt
hinc supplicio et mō mōde vita
etna dice aut i hoc v' mō
q' p'nsu vita etna sine fine est
supplicio q' et mō quibz est si
ne p'aul' dubio no habebat
de aut aduersus eos valet
qm' sua agere sciam
q'ra de uenire liba velid
mā maiore conat' ut idō
videt' uera sunt q' que dnt'
hoies esse passuos pati digni
sunt quia passuri s' donab't
eos inq'mut' p'abus p'oz
s'no' tūc tanto mō orandū
p'mmias suis quanto p'
utiq' sanctiores eoz q' ef
ficacior ē dō et q' aud' uocē
dei dig'oz iam nullū h'noū
dno p'ari or' ergo eadem
p'fectissima p'atate et amēta
impetrat' valentibus et
m' p'icordissimis p'abus
eāam p'angelis no orabūt

quibus patus est ignis et mō
ut deus suam suam mutuet
reflectat et melius eos q' ab
illo igne faciat alienos an
eū p'osita q'mq'm qm' hoc
futuro esse p'mmat affirmas
etia' scōs angelos simul ad
fās hominibus qm' tūc equales
erunt angelis dei p'dm'p
nandis et angelis et hominibz
oraturis ut mō no p'at
quod ueritate mentur pati
q' nemo sane fidei dicit ne
mō d'mas est alioq' nulla
causa est cur no ead' mō p'
dya et angelis eū oret et
depa quā m' q'ma mō
deus p'mmias suis uisit
orare hoc igitur cā qua fit
ut mō etia no oret p'malis
angelis quos suos honit in
mōcos esse eod' mō ipa cā
est qua p'et ut m' mō tūc in
dico etia' p' hominibus et no
igne cruciat' hōis quāuis p'
fca sit p'atate no oret mō
p'tea pro eis orat quos m'
hūe h'nanos s' immuob
quāc tpe ē p'me fructuose
nam quid mō mōle p' eis
orat n' ut det ill' deus p'at
dicit aplūs p'mam resp'is
cant' de dya laqueis hoc a
quo captiui tenentur s'm
ipius voluntate deniq' si
de aliq'bus ita certa esset q'
qm' sint illi etia q' q'os p'et
qm' licet ad hūc m' h'ac mō
sint q' tituti cum p'destinati
sint in et mō igne ut ad dya
tā p'ab non oriet quā
nec p'ipō s' q'ma de nullo
etia est orat p'mmibus
dicitur at hominibus q'mmias

p[ro]p[ter] m[er]it[um] et corp[or]e q[ui]ntus nec
 in p[ro]m[iss]ibus q[ui]d[am] p[ro]p[ter] h[oc]
 em[er]it solis q[ui]d[am] q[ui]nt[us] adue[n]
 sant[ur] ead[em] ita s[un]t in p[re]destina
 ti ut p[ro] eis q[ui]d[am] audiat[ur] p[re]destina
 ti filij efficiant[ur] ead[em] Si q[ui] aut[em]
 usq[ue] ad morte[m] h[ab]ebunt[ur] cor[por]u[m]
 p[er]itens nec d[omi]n[u]m q[ui]er[unt]
 tur in filios inq[ui]d[am] iam p[ro]
 eis i. p[ro] talia d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 sp[irit]ibus orat[ur] ead[em] cur ita n[on]
 q[ui]a impte iam d[omi]n[u]m q[ui]nt[us]
 q[ui]nt[us] ad esse in corp[or]e n[on] est
 in statu ad op[er]u[m] ead[em] itaq[ue] ca
 est p[ro] no[n] oritur t[un]c p[ro] h[oc]
 m[er]it[um] et no[n] igne p[er]m[en]dis
 que ca[usa] est ut neq[ue] n[un]c neq[ue]
 t[un]c oritur p[ro] angelis
 malis que t[un]c ca[usa] est ut
 q[ui]nt[us] hominib[us] in ia nec n[un]c
 oritur p[ro] infidelibus imp[er]is
 d[omi]n[u]m p[re]destina[tur]
 quib[us]d[am] ut ip[s]i ead[em]
 ut quodm[od]o p[ro] h[oc] q[ui]nt[us]
 ord[em] si p[ro] h[oc] quod n[on] p[ro] re
 quato[rum] nec usq[ue] adeo vita i
 corp[or]e male gesta est ut ta
 li m[er]it[um] iudicet[ur] digni non
 esse nec usq[ue] adeo b[on]i nec ta
 le m[er]it[um] recipiant necess[ar]ia
 no[n] h[ab]eant etia[m] f[aci]t[ur] i[n] me
 mortuor[um] no[n] decet quib[us]
 post penas quas patiunt[ur]
 p[ro]p[ter] mortuor[um] imp[er]at[ur]
 ut i[n] igne no[n] mutant[ur] et no[n]
 necq[ue] cu[m] de quib[us]d[am] ve[n]it
 d[icitu]r q[uo]d eis p[er]mittat[ur]
 necq[ue] in h[oc] seculo neq[ue] in
 futuro nisi essent quib[us]
 si no[n] in isto t[em]p[or]e remittet[ur]
 in futuro Si ad dictu[m] s[un]t
 audire p[ro]p[ter] atq[ue] mortuor[um]
 Venite benedicti p[ro]p[ter] mei

posside[re] p[ro]p[ter] vob[is] reg
 no[n] acq[ui]sit[ur]e n[on] d[icitu]r
 alyb[us] eto[n]t[ur]o d[icitu]r
 ame maledicti in ignem
 eternu[m] qui p[ro]p[ter] e[st] d[icitu]r
 et angelis sub[st]it[ur] i[n]t[er]
 in suppliciu[m] et no[n] iusti aut
 in vita etia[m] d[icitu]r p[ro]p[ter]
 cioms est d[icitu]r ang[eli] cor[por]e
 et no[n] suppliciu[m] no[n] futuro
 quos d[icitu]r i[n]t[er]os in sup[er]
 cu[m] d[icitu]r et no[n] p[ro] h[oc]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 facit ut d[icitu]r quod vita
 ut d[icitu]r uel dubit[ur]
 etia[m] nemo itaq[ue] p[ro]p[ter]
 telligat p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 d[icitu]r obliuiscit[ur] mi
 serci d[icitu]r aut t[em]p[or]e
 h[oc] i[n] m[er]it[um] p[ro]p[ter] op[er]et[ur]
 de hominib[us] b[on]is veram
 de malis falsa aut de
 b[on]is hominib[us] et malis
 angelis vera de malis aut
 hominib[us] falsam d[icitu]r
 f[aci]t[ur] q[uo]d cu[m] quod alt[er]
 p[ro]p[ter] adu[er]sa m[er]it[um] p[ro]p[ter]
 ad filios p[ro]p[ter] quos
 erat v[er]us ead[em] ip[s]e p[ro]p[ter]
 q[uo]d cu[m] d[icitu]r d[icitu]r
 obliuiscit[ur] miseri d[icitu]r
 aut q[ui]nt[us] in i[n] m[er]it[um]
 suas t[em]p[or]e p[ro]p[ter] et
 d[icitu]r n[un]c epi[scopus] h[oc] mutatio
 d[icitu]r d[icitu]r q[uo]d d[icitu]r
 p[ro]p[ter] q[uo]d d[icitu]r d[icitu]r
 t[em]p[or]e i[n] m[er]it[um] m[er]it[um]
 nec suas p[ro]p[ter] d[icitu]r
 mortalit[as] ubi h[oc] m[er]it[um]
 si similis f[aci]t[ur] e[st] et d[icitu]r
 eius velut umbra p[ro]p[ter]
 inq[ui]a in i[n] no[n] obliuiscit[ur]
 miseri miseri d[icitu]r f[aci]t[ur]

forte p[ro]p[ter] oriri sup[er] bonos et
malos et plures sup[er] iustos
et iniustos ac sic nos continet
in ira sua misericordias suas
maxime q[uod] in eo q[uod] op[er]at[ur]
hic p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m Xp[istu]m cepi h[ec]
et imitatio d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
q[ui] m[un]d[u]m ip[s]a erup[er]unt
ma[gn]a uita que ira dei est
vasa m[un]d[u]m mutat et melius
quibus adhuc m[un]d[u]m cor
ruptiomb[us] miseria maneat
ut eus q[ui]a nec m[un]d[u]m ira
sua continet misericordias suas
ab eo ergo isto m[un]d[u]m q[uod] pleat
d[omi]ni illius tanta ueritas
non est ea m[un]d[u]m ead[em] illis
intelligi n[on] p[oss]unt
ad ciuitatem dei sempiterna
supplicio p[er]ueniunt. s[ed] quib[us]
placet ista s[er]m[on]e usq[ue] ad illa
impior[um] tormenta p[er]tendere
salte[m] sic intelligat ut ma
nente m[un]d[u]m ira dei q[uod] m[un]d[u]m
est p[er]m[an]ens supplicio non
contineat deus m[un]d[u]m ira
sua misericordias suas eos no[n]
tanta q[ua]nta d[omi]ni sunt
penas atrocitate cruciari
no[n] ut eas penas ul[tra] m[un]d[u]m
subeat ul[tra] aliqui s[er]m[on]e
sunt eas m[un]d[u]m q[ua]ntum
m[un]d[u]m s[er]m[on]e s[er]m[on]e s[er]m[on]e
p[er]ueniunt. s[ed] m[un]d[u]m ira dei
manebit et in ip[s]a ira sua
misericordias suas no[n] g[ra]t[ia]
bit. Quid quis non ideo q[uod]
firmo q[ui]a no[n] iusto ceteris
eos q[ui] putat m[un]d[u]m
p[er]ueniunt q[ua] uacit d[omi]ni
discedite a me maledicti
m[un]d[u]m et ibunt isti
in suppliciu[m] etnu[m] toruabun[ur]

misericordia seculor[um] et ueritas
eos no[n] mouebunt. ip[s]i no[n]
continebunt et cetera. Ipsi d[omi]ni
tam ergo q[uod] ip[s]a s[er]m[on]e d[omi]ni
plamissime atq[ue] plenissime
redat[ur] ac s[er]m[on]e. Quid
quippe m[un]d[u]m uita egerunt
p[er]ueniunt et no[n] fructuosam uelut
in hoc agro seminat[ur] in quo
noluit deus cu[m] lacrimis se
n[on]nal q[uod] postea in leticia
metebunt et in q[ui] negabit
q[uod] deus p[er]dixit in eis fuisse
q[uod] p[er]dixit in eis fuisse
quem ad mod[um] p[er]dixit deus
non solum m[un]d[u]m om[n]i eaq[ue]
miseratus erat. Quid
enim p[er]dixit duobus modis
aut sicut p[er]dixit ut p[er]dixit
sicut q[ui] homines p[er]ueniunt
aut sicut m[un]d[u]m ut ip[s]a
hom[ini] p[er]dixit p[er]ueniunt de
s[er]m[on]e s[er]m[on]e ergo e[st] q[uod] p[er]dixit
deus. Quid e[st] m[un]d[u]m que
mala erat et bona edificata
est que no[n] erat. Stantibus
enim membris atq[ue] d[omi]nibus
e[st] e[st] ciuitas m[un]d[u]m
m[un]d[u]m ac s[er]m[on]e q[ui] s[er]m[on]e
contristatus q[ui]a no[n] est
s[er]m[on]e q[ui]d illi homines m[un]d[u]m
sunt illo p[er]ueniunt uenturo
s[er]m[on]e et in q[ui] s[er]m[on]e deo p[er]ueniunt
p[er]ueniunt q[ui] noueat q[ui] p[er]dixit
q[ui]d in melius e[st] m[un]d[u]m
ut aut nouerint isti in p[er]ueniunt
uersum m[un]d[u]m quo p[er]ueniunt
at quod s[er]m[on]e e[st] etiam
magna multitudo dulcedis
tue d[omi]ni q[ui]a obsondisti
timetib[us] q[uod] te legant quod
sequit[ur] p[er]ueniunt aut s[er]m[on]e
libus m[un]d[u]m m[un]d[u]m q[ui] timet
o quid est eni[m] abscondisti timetib[us] p[er]ueniunt
s[er]m[on]e p[er]ueniunt m[un]d[u]m q[ui] illis

penas sua iusticia voluit
 ostendere que in lege est no
 iusticia dei dulcis quia nes
 cimus eas. Quid enim gustamus
 ea in se namque sunt no
 in domo et ideo abscondit
 eis multitudo dulcedinis di
 qui timet quid deus si illo
 timore suum qui no in caritate
 quia per caritatem sub mittit
 timorem. Ideo parantibus in
 eis per caritatem dulcedine sua in
 parando eis caritate suam
 ut timore caritatis no que car
 itas foras mittit sed permanere
 in seculi seculi ad gloriant
 modo gloriantur iusticia
 dei quippe Christus est qui sub
 at est nobis sicut apostolus sapientia
 adeo iusticia et sapientia pot
 redemptio ut quem admo
 dum scriptum est omni gloria
 mundo glorietur. Hanc deus
 hanc qua donat gratia
 sua multis illi qui suam iusticia
 voluit ostendere et ideo ius
 ticia dei quod est Christus non
 sunt subiecti. Iniqua iusticia
 et multa multitudo dulce
 dunt dei propter quod dicitur in psalmo
 Gustate et videte quoniam dulce
 est deus et hanc quid in hac
 pignatione gustates non ad
 facietate sumetes esurimus
 potus ac sitimus ut ea pos
 tea satiemur ad iudicium
 cum fructu et implebitur
 quod est scriptum est. Quia
 ad manifestabitur gloria tua
 ita perficitur Christus multitudo
 multa dulcedinis sue pan
 tibus in eis. Porro dicitur si ea
 qua illi putat dulcedine sua

deus abscondit timentibus
 enim quia non est impius
 dampnatus ut hoc nes
 cientes et dampnati timentes
 non vident ac sic possunt
 esse qui orant pro non re
 videntibus quod ea perficit
 parantibus in enim. quoniam
 sicut sompnat per hanc
 dulcedine dampnatus
 est eos qui non parant in enim
 Illa igitur est dulcedo
 querat quia perficit paranti
 bus in eis non quia per se
 putat quod per hanc et
 blasphemantibus enim fr
 ustra itaque homo propter
 hoc corpus inquit non
 in hoc corpore per se quare
 negligit illud quod a
 plian gelusit enim deus ob
 in infidelitate ut omnibus
 miserat non ideo domus est
 quod sit nomen dampnatus
 sed propter apparuit unde
 sit deum. Quam cum deus
 postea creditur apostolus lo
 quetur ad gentes ad quas
 utique iam credentes scribe
 bat apostolus sicut enim inquit
 Vos aliqui non credidistis
 deo nunc aut manum operi
 ti estis in illorum incredulita
 te sic et non crediderunt
 in vera manum ut et ipsi mi
 sericordia operantur. Deinde
 subiecit unde ipsi sibi er
 rando blanduntur atque ait
 Concluserunt enim deus omnes
 in infidelitate ut omnibus
 miserat quos omnes in se de
 quibus loquebat dices
 et nos et illos deus et iudicos

et gentiles quos p[re]sunt et
quos p[re]destinauit q[uod] p[er] me
fidei ymaginem filij sui omnes
in infidelitate q[ue]runt ut de
amaritudine infidelitatis
sue penitendo q[ue]runt et ad
dulcedinem tue ordendo q[uod]
uersi q[ue]runt illud in
p[er]sona magna multitudo
dulcedinis tue domine qua
abscondisti timetibus te p[er] se
cisti autem p[er]antibus non in
se f[aci]nte d[omi]ni itaq[ue] miseret
vaporum me q[uod] est om[n]is et
cor p[er] quos et g[e]n[t]ibus et cor
quos condidit p[re]destina
uit vocauit iustificauit glo
rificauit non q[uod]m homi[n]em sed
illoz om[n]i nomen d[omi]ni
naturus

ed ia r[es]pondeat ier[emias]
illis q[ui] non solum d[omi]no
et angelis eius sicut nec isti
sunt ip[s]i q[ui]m om[n]ib[us] ho
minibus liberauone ab eis
igne p[un]t[ur] d[omi]ni eis t[em]p[or]e
q[ui] xpi bap[te]ma ablu[n]t et cor
p[er] eis et s[an]guis p[ri]ncipes
sunt q[ui]m s[an]cti s[an]cti q[ui]m
libet vixerint in q[ui]a d[omi]ni
heresi ut impietate fuerit
et q[ui]a d[omi]ni eis ap[osto]lis dices
q[ui]a manifesta aut s[an]cti op[er]a carib[us]
que sunt f[er]mea[n]do i[n] m[u]n
dicia hyp[oc]rita ydolo[rum] seru[us]
veneficia inuicem q[ui]en
aoneb[us] emulacra amno
states d[is]p[en]sationes hereses
in uide ebrietates q[ui]essa
aoneb[us] et h[er]es[is] similia que
p[re]dicat uobis sicut p[er] xpi
q[ui]m q[ui]n talia agut regnu[m]
dei non possidebunt h[ec] p[er] p[ro]p[ter]

aplica sua falsa est tales p[er] q[ui]
q[ui]n talib[us] ip[s]a libera[n]t regnu[m]
dei possidebunt et q[ui]m falsa
non est p[er] p[ro]p[ter] regnu[m] dei non
possidebunt et si regnu[m] dei
possessione in qua erunt
et h[ec]o supplicio tenebunt q[ui]m
non e[st] me d[omi]ni locus ut non
sit in supplicio q[ui]m illo non sunt
in regno et in ob[itu] q[ui]m d[omi]ni
h[ec]o h[ec]o e[st] p[er] p[ro]p[ter] q[ui]m de celo
descendit et si q[ui]m maduca
ut op[er]o non moietur Ego
sum p[er] p[ro]p[ter] vniu[er]s[us] q[ui]m de celo
descendi si q[ui]m maducauit
op[er]o p[er] p[ro]p[ter] vniu[er]s[us] metum
q[ui]m sit accipiend[um] m[u]ltis q[ui]m
et ab ip[s]is q[ui]m q[ui]m m[u]ltis
respondemus h[ec]o intellecto
auferunt illi q[ui]m deinde
respondend[um] e[st] h[ec]o sunt
aut q[ui]m h[ec]o libera[n]t nec
om[n]ibus h[er]esib[us] f[er]mea[n]do t[em]p[or]e
baptismatis et op[er]o xpi
s[an]cti catholice q[ui]m
male vniu[er]s[us] p[er] p[ro]p[ter]
q[ui]m non solum inquit p[er] p[ro]p[ter]
s[an]cti et ip[s]a maducauit
corpus xpi in ip[s]is et eis
corp[or]e q[ui]m t[em]p[or]e de quo corp[or]e
ait ap[osto]lus vniu[er]s[us] p[er] p[ro]p[ter] vniu[er]s[us]
corpus multi sum[us] et in q[ui]m
e[st] in corp[or]e vniu[er]s[us] i[n] m[u]ltis
nos q[ui]m p[er] p[ro]p[ter] m[u]ltis t[em]p[or]e
p[er] p[ro]p[ter] fideles q[ui]m t[em]p[or]e
de altari sumere q[ui]m t[em]p[or]e
Ipe u[er]o dicens est mandu
cane corpus xpi et bibe s[an]guine
xpi ac heresia et s[an]cti
abominate corp[or]is s[an]cti
put idem p[er] p[ro]p[ter] s[an]cti
non sibi utile ymo uice etia[m]

novum quo iudicatur quibus
quia ut tardius liberentur
no sunt quippe in eo vinculo
patris quod illo copulatur
sacro & rursus eadem isti qui
sic intelligunt no dicendum
esse manducare corpus xpi
qui in corpore no est xpi no
vra promittit eis qui ut in
heresim ut eadem ingentibus
supra hominem villis corporis v
nitate labitur liberatione
quod abetno igne supplicij
pmu quia debet attendere
q sit intollerabile atq a
sana doctna nimis deviu
ut multi ac pene omes q
hereses impias qd dicitur
venientes de catholica ecclia
et fa sunt heresiarum me
hores habeat cas q h
qui nunquam sunt catholici
cu in cor laqueos madisset
illos heresiarum. hoc
facit liberari a supplicio sem
pitno qm catholica ecclia
baptisati sut et sacramenta
corpus xpi corpore pmittit
acceptum cu pater sit utiq
desertor fidei et desertore
opugnator eius esset q
ille qui no desinit qua in q
tenet deinde q et h
currit apostolus ead uba
pfectis et cunctis illis carnis
opibus ead uitate p dices
qm qm talia agut regnum
dei no possidebunt unde no
illi in p dicitur et dapnalibz
moibz debet esse securi qui
usq in fine qm uelut in q
moe ecclie catholice per
seuerat intuetes qd don e

qm p seuerant usq in fine
sic saluus est et pte inq
tatez ipam vite iustiaz
q eis xpus est deserunt
sue formam deo sue alias
et mundias flatores quad
nor aplos opmie volunt
in suo corpore petendo sue
impitudine tunc diffu
endo sue aliquid aliud cor
agendo de quibz ait qm
qm talia agut regnum dei
no possidebunt ac p hoc
quidam agut talia nisi in
supplicio sempitno non
erut quia in regno dei esse
non possunt In hoc em
p seuerando usq in fine iuste
sine no utiqz dicendi sunt
in xpo p seuerando usq in
fine quia in xpo p seuerando
est in eis fide p seuerando
et ne fides ut eis desinit
idem aplos p dicitur opat
nec isti ergo dicendi sunt
manducare corpus xpi
qm nec in membris q putadi
sunt xpiut em alia taceat
no pnt siml esse et mebra
xpi et mebra metrica
deinde q qe dicens qm
manducat carne meam
et bibit sanguine meum me ma
net et qm in co i dicit q
sit non sacro tenus s reud
corpus xpi manducare et
eius sanguine bibere hoc em
in xpo manet ut in illo ma
neat et xpus dicens q dicit
tamquam dicit qm no in
me manet et in quo ego no
maneo non se dicit aut
q sustinet manducare cor

dis ad at pt
qz alibi d
in lu no opa

meu aut bibē pagnē meu
Non itaqz manet in vpo
qm nō sūt membra eius
nō sūt aut membra xpi
qm se faciūt membra me
bra nō nisi malū illud pe
nitendo ego destruxerunt
et ad hoc bonū redierunt
ne redierunt

¶ Et sūt inquit xpiani
catholici in fundamento
xpi acm vnitatē nō re
cesserunt nā et si hinc funda
mento sup edificauerunt
qualibz pessima uita ue
lud lignū feru stipula
Rat itaqz fides p qm xpus
est fundamentum quidū
et dampno qm ala que sup
edificata sūt conuertit in po
tū eos quoz ab illis ignis
pēnitentia saluē Respon
deat eis breuiter Iacobus ap
l qm dicit se fide hie opa
aut nō habeat inqz ponit
fides saluē et qm est
inquit de quo dicit aplūs
paulus ipse aut saluē est
sicut pigne Simil qm
iste sit inquituram qm in
nō esse certissimū est ne
duos aplos sūas uitas
in ripam si vnus dicit
Si mala opa qm habuit
saluabit eum fides pigne
Alius aut si opa nō habe
at inqz potū fides saluē
et inuenimqz ergo qm pos
sit saluē pigne si pns in
uenimqz quid sit hie in fū
damento xpi Et ut de
ipa similitudine qm totius
aduēta inqz in edifio

ponitur fundamento qm qd
ita in corde sit habz xpm et ut
ei bona opalia nec ea que
licita sūt atqz qd sūt ponat
fundamentum hie xpm Si at
ponit et si uideatur hie
fide xpi nō ē in mco funda
mentū xpi aut talia ponit
quato inqz salutaia pcep
ta qtemporens qmittat il
licita nō pposuisse xpm s
post posuisse quidū que
post habet in pntem sue
qz dēntes dūm eis qtra
eius impata sue concessa sua
pflagraa delegit cōplere
libidine Si qm itaqz vā
nus diligit mētrice ei qz
ad hēnt vni corpus efficit
iam fundamentū nō hie xpm
Si qm aut diligit ubi dē
suam si p dūm qm ei dubitet
et fundamentū esse xpm Si
uerso secundū hoc scū
si carnalit si in mco qcu
piat sicut et qd tēb q igno
rant dēnt eaqz hie secundū
vniā qd dicit vniū paplm
xpus pē ergo et iste in fū
damento hie xpm Si enī
māp ei talis affectionis vo
luptatis qz ponat quauis
sup edificet ligna feru sti
pula xpus ē fundamentū
pē hoc saluē est pigne
delicias qmpe hūmū mudi
amoresqz terrenos pē qui
galem quidē copulā nō dāp
nabiles triblōm ignis qz
uēt ad que pūct ignē
et orbitates et qnecūqz ca
lamitēb que auferūt hie

ac p hoc ei qui edificavit et
 edificatio ista dampnosa
 quia non habebit quod super
 edificavit et corammissione di
 abis quibus fruendo libere le
 tabatur. Et p hunc ignem
 saluus nullo est fundametu
 et si ut dicitur in x p m hanc mal
 let ap se autem ponetur. Il
 lud xps non ponetur uide
 in apli uerbis homines edifi
 cantes super fundametu autu
 argentu lapides preciosos
 cum sine uo est inquit co
 gitat que p dei quod pla
 ceat. Vide aliu edificantes
 ligna fenu sapulam et m
 aut mione luctus e mgt
 cogitat que p mudi quo
 placeat uoi vniuersumq
 opus manifestabitur dies
 em dm declarabit dies uti
 q t b loms qui igne inquit
 reuelabit. Ignem vocat
 sicut alibi legitur. Vasa figu
 li probat fornax et homines
 iustos temptatio tribulatio
 vniuersumq opus quale sit
 ignis probabit. Si enim opus
 pmanet pmanet em
 q quisq cogitat q sit dei q
 modo placeat deo quod super
 edificavit mercede accipiet. r
 unde cogitavit hoc finiet
 Si enim opus arsit dampnu
 patietur qui quod dilatat
 non habebit. Ipse aut saluus
 est quia nulla est rebo ab
 illius fundameti stabilita
 te secutus sit in qua per
 igne q em sine illicente
 amore non habuit sine
 mercede dolore non perdit

Ecce quatu michi uidetur
 inuentus est ignis qui nul
 lu coru dampnet s vnu di
 tet aliu dampnet am
 bos probet. Si aut ignem
 illu loco isto voluerim ac
 apē de quo dñs dicit p mltis
 distedite ame male dicti
 m m m et m ut m eis eef
 ist esse ordant qui edificat
 super fundametu ligna fenu
 sapulam eos q dñs illo igne
 post tpe p malis meis im
 patu libet boni mei sim
 dametu quid arbitramur
 doctros sequibus dicitur
 venite benedi pñs mei
 possidetis patu nobis reg
 nu m m m qui edificavit
 super fundametu autu et
 argentu lapides preciosos
 s nullu ignem de quo dñs
 est sicut p igne si hanc mo
 e intelligendum utq mit
 tendi sunt et dñs p m m
 Illu quippe igne utriq p
 bandi sit de quo dñs est
 dies em dm declarabit
 quia in igne reuelabitur
 vniuersumq opus quale
 sit ignis probabit. Si ergo
 litruq probabit ignis ut si
 em opus pmanet. r no
 fuit q m m quod super
 edificavit mercede accipi
 et. Si em aute opus arsit
 dampnu patiat. p m no
 e illicite eterne ignis
 m illu em p m m m m
 fima et ppetua dampna
 huc mittentur. Iste aut
 doctros probat. Et alios
 coru sic probat ut edificau
 quod super xpm fundametu

ab eis manent esse q̄structu
no conat atq̄ consumata
hos aut aliter i. ut quod
sup edificauerit ardeat dap
num q̄ inde pariantur sal
uifant aut qm̄ xpm̄ in fu
damentu stabili p̄positu p
cellenti caritate temerit
si aut saluifient p̄fecto ad
beatam stabit & ad eos
audient Venite benedicti
p̄ris mei possidete patrum
vobis regnu Non adsumus
tra ubi illi erūt & adeo audi
ent d̄sp̄sato ame maledi
in igne et m̄d̄ Vemo q̄ppe
ab illo igne saluabitur q̄
in sup̄ficiu et m̄d̄ ibut illi
om̄es ubi verus cor̄s nō
moietur & ignis nō cotin
uetur quo am̄abuntur
die ac nocte in secula secl̄os
Post istud sane corp̄s mor
tem donec ad illud veniat
qui post r̄nem corp̄m futu
rus est dampnati om̄es
& venientia hom̄is ultiq̄
dies si hoc t̄p̄is n̄t uallo
p̄us defunctoz̄ cuiusm̄o
ignem dicūt p̄peti qm̄ nō
sentiat illi qm̄ nō habue
runt tales mōes & amōes
in h̄m̄ corp̄is vita ut cor̄s
ligna & feru & stipula q̄
sonantur alij ued̄ senti
ant qm̄ cuiusm̄o seculu edi
fica portauit s̄ue ibi t̄m̄
sue hic & ibi s̄ue nō h̄ic ut
nō ibi seculuā quāuis a
dampnatōe venialia co
cremante igne t̄p̄roie
triblōis inueniant nō re
darguo qm̄ for̄sitā v̄m

est p̄t quippe ad ista t̄blom
p̄m̄ecia nō mōs ip̄a car
nis que dep̄m̄ p̄m̄ p̄peti
tione q̄cepta ut s̄m̄ d̄m̄s
edificij t̄p̄c quod ea sequit̄r
ab vno quoq̄ sendat̄r p̄
seuocōes quoq̄ quibus m̄ies
donati sūt & quab̄ p̄acutur
quāq̄ xpm̄ probat utra
q̄ edificia velud ignis & alia
consumit ad ip̄is edificatō
bus si xpm̄ in eis nō m̄ue
nit fundam̄alia s̄ue ip̄is
si inuenit quāliz ad dap
nō salu erūt ip̄i alia ued̄ q̄
sunt quia i p̄m̄ que ma
neat met̄ nō erit ea t̄blo
in fine s̄t t̄p̄c antip̄i quālib̄
antea n̄ quā fuit et nam
multa erūt t̄c edificia s̄ue
antea s̄ue senca s̄ue optimu
fundam̄et̄ q̄d̄ e xpus̄ ih̄us
ut ignis reprobat utraq̄ &
de alij̄ gaudu de alij̄ in
ferat dampnū neutroz̄ in
p̄dat inq̄m̄bz̄ hoc m̄uicet
p̄t stabile fundam̄et̄m̄
am̄oz̄ aut nō dico v̄boz̄
an̄q̄ etia quib̄tione carnis
ad carnalem utit̄ uoluptate
s̄ ip̄a que ab em̄p̄m̄o delecta
om̄ib̄ aliena s̄t nomine
p̄ietatis h̄uano mōe car nali
diligendo xpo ante p̄mit
non cū s̄t in fundam̄eto &
ideo nō p̄igne salus est s̄
salus nō est quā esse cum
saluatōe nō potest qm̄ de
h̄ac re aptissime loquens
ait cū amat p̄r̄z & m̄r̄z
plus quā me nō est me
dignus et qm̄ amat filiū
aut filiā sup̄ me nō est
me dignus v̄m q̄ h̄ab

nece
nali
no ip̄a
q̄ xpo
temp̄
igne
am̄s
dolo
porro
ob fil
ut ad
eiḡ co
uel ho
bia su
lad re
& s̄m̄
p̄s
tō q̄
ar̄o
quā v̄
p̄t cr̄
est
et
vob̄ q̄
dignu
p̄t illi
judici
nō feci
at m̄o
it p̄du
ac neq̄
eleab̄
tur e
damp
aliquē
nouiss
aliud
lo dila
d̄p̄tore
s̄m̄s
alios
ind̄p̄t
ap̄met
regent
nō s̄m̄

necrospitudo nec sic amat car-
 nali ter ut in casu xpo dno
 no pponat malitiam ipis car-
 ne xpo si adhuc sunt actum
 temptacionis adductus p
 igne est saluus quia et car-
 amissione tui necesse e mat
 dolor quatu hserat amor
 porro qui prem mem fili
 os filias fm xpm diligit
 ut ad eum regnu optinet
 eiqz coeundum illis copulat
 uel hoc in eis diligit q me-
 bra sut xpi abut ut ista di-
 lad repiatur in lignis feno
 et sty supula q sumeda p
 p sue edificao aureo arge-
 teo gemco deputabitur
 azno aut pt ob plus amae
 qua xpm quos amat utiq
 p t cristum

est eis rponde q dicit
 et no igne illos fm asu-
 ros qm pro xpm suis face
 dignas cleas negligunt
 p t illud quod aplos iacobz
 iudicu aut sme ma illi q
 no fecit mam qm ergo se-
 git inquit qm no corvo
 ut p dicit noeb p nefaria
 ac nequit ut ipas suas
 cleas vixit cu ma illi fu-
 turu est iudicu ut aut no
 dampnetur omo aut post
 aliquod tpe ad dampnaco-
 nouissima libetur Rec ob
 alius pxtimat xpm deso-
 lo dilai atqz neglectu cleas
 distrecom inter doctros et
 simstros esse fano quorum
 alios in suppliciu mittet et
 nu qd aut cotidiana sibi
 opmetur que face omo no
 ce gent qualia atqz qnta
 adqz sunt p elemosinas di-

mitti posse peccata oronez
 qua doant ipe dno et suffra-
 gante sibi adhibere cona-
 a teste Sicut em nullus e
 inquit dies quo ap piamus
 hec oro no dicat ista nullu
 e cotidianu qualecunqz
 pccm quod p illa no dimittit
 tatur cu diamq dimitte
 nobis debita ma si quod
 sequitur face amemq Sicut
 et nos dimittimq debitoibz
 mibz No em aut dno in-
 quit Si dimisistis pccat
 homibz dimittet vob pat-
 vr cotidiana pua pccat
 p dimittet vobis inquit
 pccat vra quauiaqz ergo
 ul qnta atqz sut ead si cot-
 tidie petrentur nec ab-
 eis vltra disteant in meli-
 qmutata pccam vema
 no negata remitti sibi
 posse psumit Et bi quid
 isti dignas pccas cleas
 quingent facendas quis
 dicent qualescuqz cleas
 pro pccis cotidianis et
 magnis et qntatibz seclis
 qstetudine mam posse
 impetrare dno ut ea cot-
 tidiana remissio sequetur
 vident se re dice absurda
 atqz ridicula Sicut co-
 gentur fateri fieri posse
 ut opulentissimus homo
 decem munitibus diuinis
 meleis mupis hominidia
 et adulticia et nefaria queqz
 facta redimet ordi ab-
 surdissimu atqz impium
 est dice psto si queatur
 que digne sut cleas pro
 pccis sequibz ead xpo
 pontifex ille dicebat

facite ergo fructus dignos
p[ri]me p[ar]t[is] dubio n[on] muerent
cas face qui uita sua usq[ue] ad
morte[m] cotidianos et innum
p[er]petratis q[uod] dunt p[ri]mo q[ui]a
in ausendis rebus alienis
longa plura diripiunt q[uam] q[uod]
p[er] paup[er]ibus largie
do xpm se hoc place q[uod] i[n]
manu ut licentia malefactor[um]
se ab illo emisse ut cotidie
potius em[er]e ardetes p[er]am
dampna h[ab]eant tanta q[uam] mittat
omni p[ro]p[ri]o me[re] facere omnia
sua distribuere indigentib[us]
membris xpi nisi desipiant
atq[ue] lib[er]is suis h[ab]eant caritate[m]
que n[on] agit p[er]petra aliquid
eis p[re]esse non posset omni
ergo dignas p[ar]tes suis p[ar]t[is]
eleas facit p[ar]t[is] cas m[er]it
face a se ip[s]o indignu[m] est ei
ut m[er]e n[on] faciat q[ui] facit
m[er]itum ad audiat dicitur
sed diliget p[ro]ximu[m] tuu[m]
sicut teip[s]u[m] Item q[uod] audiat
q[uod]ere d[icitu]r hic placeb[is] deo
hat em[er]e eleam. ut deo pla
ceat n[on] facies d[icitu]r sue quo
dignas p[ar]tes suis eleas
face dicendus est ad hoc
em[er]e ad illud scriptu[m] est q[uod] m[er]
sibi malignis cau[er]e bo
nus orationes quippe adui
uat eleas et utiq[ue] m[er]itend[us]
est quod legimus f[ilii] p[er]o
casti n[on] adducas i[n]m[us] et de
p[ar]t[is] de p[er]petra ut ubi di
mittatur p[er]t[is] ergo eleo
sine faciente sit ut cum
de p[ar]t[is] p[ar]t[is] p[ar]t[is] q[uod]
audiamur n[on] ut in eis
p[er]seuerantes licentia

malefaciens nob[is] p[er] eleas
q[uod]pare ordamur deo aut deo
et dicitur eleas ab eis facit
et similib[us] n[on] facit semputa
tuz esse p[er]dit ut h[ab]eant ondet
quatinus valet eleas ad p[ro]
ra delenda n[on] ad p[er]petua m[er]
p[ri]me q[uam]mittenda p[ar]t[is] t[er]s
aut eleas n[on] dicendi sit
face qui vita voluit acon
suetudine p[er]petra in melius
q[uam]mittat omnia et in hoc q[uod]
ait q[ui] vni communis meis
n[on] facit ostendit eos non
face etia q[ui] face se q[uod]stomat
Si em[er]e xano esuncti p[ar]t[is]
tamqua[m] xpo daret p[er]petra
p[ar]t[is] iusticie quod xpus e
n[on] regnat q[ui] deus non
cui d[icitu]r q[uod] anno d[icitu]r
attendit q[uod] m[er]e xpm diligit
m[er]itum hoc anno eipor
vigil eleas que accedit ad
xpm n[on] quo lib[er]e redere m[er]
p[ri]mus ab ip[s]o tanto em[er]e m[er]
q[uod] m[er]e d[icitu]r xpm quato
m[er]e diligit quod m[er]itabat
xpr[ist]i nam quid cuq[ue] p[ro]
dest q[uod] baptizat n[on] d[icitu]r iusticia
Romme qui d[icitu]r n[on] q[uod] rena
tus sint q[uod] aqua et sp[iritu] n[on]
intra bit m[er]itum d[icitu]r p[er]petra
etia d[icitu]r xpr[ist]i habundat
ut m[er]itum v[er]a sup[er] scriba
et p[er]petra n[on] m[er]itabit i
regnu[m] celo[rum] Cur illud t[em]p[or]e
m[er]itum currit baptisat et hoc
n[on] t[em]p[or]e n[on] m[er]itum currit
iusticia d[icitu]r ergo q[ui] m[er]
suo d[icitu]r fatue cum hoc d[icitu]r
n[on] ip[s]i f[er]itati p[er]petra cum
m[er]itum e alioq[ui]n reus
e[st] q[uod] geheme ignis Itac[us]
tra q[ui] p[er]petra etiam xpo

no xpiano perit qui no
 in eo diligit xpm xpo aute
 diligit xpm qui iustificat r
 cusat in xpo & quemadmo
 si homo p occupatus fuit
 hoc delicto ut fr suo dicat
 fac me. i. non eius p am vo
 lens auferre quactum in
 iuste pars e illi ad redmpt
 deas fac me nisi ea q ubi p
 remediū redemptiōis ad
 iudat ubi em sequitur Si
 offeris munus tū ad altare
 & ubi recordatq sub quia fr
 tuus habet aliquid ad iung
 te relinque ubi munus tū
 ante altare & vade pns r
 conalial fr tuo & tū ve
 niens offeres munus tū ita
 pars e deas qntas hie fa
 te pro quocūq sceleris &
 in conspectu me scelerum
 pmanē oio ued cotidiana
 qn docuit xpe dñs unde
 & dñca noiatur delect
 quid cotidiana pta cu
 cotidie dicit dimitte nō
 debita nra atq id quod se
 quitur nō solum dicit scilicet
 sit pnt & nō dmittimq
 debitoibz nris s quia fuit
 pta ideo dicit nō ut ideo
 fiat quia d phat em nob
 voluit ostendē saluator
 qntalibz iuste in hūm cali
 gine atq infirmitate vi
 uamq non nob deesse pta
 p quibus dmittendis de
 bea iorare & eis qui in nos
 peccat ut in nobis ignosca
 ignosce xpo itaq ptea dñs
 ait Si dimiseritis hominibz
 pta dmittet vob pat v
 pta vna ut de hac orec

qfisi scari cotidiana sce
 lera facimq uel potencia
 qua no tñemq homi le
 des uel astucia qua ipos
 hoies fallimq sūtp illaz
 dñemq nō putat nō esse
 sine pnt enaz s acmibus
 essimq i mmeb sicut et
 legis vetis pcedetes hoc
 ipm deus de pafitibz ad
 moueat que iustit cob pmo
 pro suis deinde ipi offerre
 pnt Nam tpa uerba
 tanti mgn & dñi m mgn
 lant mteuenda sunt non
 em aut Si dimiseritis pta
 hominibz & pat v dmittet
 vob qualicūq pta s aut
 pta vna cotidiana
 quippe oim docerat et
 iustificatis utiq discipulis
 loquebatur Quis e ergo
 pta nra sine quibz nec
 vob estis qm iustificati &
 sanctificati estis ubi ergo
 illi qm phat oim oc
 casionem ppetuorū scelerū
 cotidie querit dicit dñi
 significasse etiā magna
 peccata qm nō dicit di
 mittere nob pta s pta
 nra si nos considerantes
 qualibz loquebat & audie
 dictū pta nra nec aliud
 debemq estimare quā pta
 qm talis id nō erat mag
 na a quibus qm mutatio
 i melius moribus recedend
 e dmittit orantibz nisi
 fiat quod ubi dicit Sicut &
 nob dmittimq debitoibz
 nris Si em mma pta
 sine quibz nō e etiā vita
 iustaz alit nō dmittimq
 quato mgn & magnis emibz

in uoluntate & multis eadem
si ea spectare in desinant
nullam indulgentiam quodam
sed ad remittendum aliis quod in
eis quicquid peccauerit in loco
crabiles fuerit in dno dicit
Si autem non dimiseritis hominibus
nec prout dimittet vobis
Ad hoc enim valet quod etiam Ia
cobus apostolus ait iudicium
futurum sine misericordia illi qui non fecit
misericordiam. Deinde quippe debet
in metis etiam si iustus ille cui
debitum dno suus relaxauit
deceat nulla talentorum que
postea iussit ut redderet quia
ipse non est misericors quodam
sui qui ei debebat tantum
denarios. In his ergo qui
filijs sunt promissionis & va
sa misericordie valet quod idem
apostolus quare ad iungens super
exaltat aut misericordia iudicio
dicit & illi iusti qui tanta
fidelitate uixerunt ut alios
et recipiant metna thaberna
cula quibus anima facta
demonstratio iniquitatis
ut tales essent misericordia libera
ti sunt ab eo qui iustificat
iniquum in iustis mercede
sine gratia non sine debito
in cor quippe misericordia est apostolus
qui dixit apostolus quodam
sine ut fidelis essem. Illi
autem qui rapuntur a talibus
metna thabernacula fa
ctum est quod sunt homines mor
tibus predestinati ut eis liberando
sine suffragio seipsos sua pos
sit vita sufficere ac per hoc
multo amplius in eis super exul
tat misericordia iudicio. Nec in ideo
putandus est quicquid scelerum

iniquum nequaquam vita ut bonum
uel tolerabiliore mutatus
recipi in thabernacula eterna
qui obsecutus est sub demonio
na iniquitatis. I. Deperit
uel diuicijs que male sunt
acquisite aut etiam si bene non
tamen uerum quod iniquitas
putat esse diuicias qui nes
cit que sunt uere diuicie qui
bus illi habundabat quia
alios in thabernacula eterna
recipere. Est itaque quidam modus
utentur nec tam male ut homines
qui cum inuit inquit propter
abscopendū regni celorum
largitas dedit quibus etiam
iustorum sustentat inopia
& fuit anima qui thabernacula
eterna suscipiant nec tam bene
ut ad tantam beatitudinem a
disperendam eis ipsi suffi
ciat nisi cor multum quos
amicos fecerunt inquam quodam
quodam aut solus etiam apud
omnium reperi ista dicit
sua ubi ait facite uobis
amicos de uera moneta iniqui
tatis ut et ipsi recipiant uos
in eterna thabernacula. Et
est illa similitudo et in recipit
per hanc in uocem ipse mer
cedem ipse accipiet. Et qui
recipit iustum in uocem iusti mer
cedem iusti accipiet. Nam cum
heliros capos poeta ille de
scribit ubi putat habitare
animas beatorum non solum ibi po
suit eos qui ipsi meritis ad
illas sedes peruenire potuerunt
sed adiecit atque ait etiam sui
meritis alios fecit merendo
& qui peruenierunt alios
costis sui meritis perueniendo

fecerunt
et quod
in se
quod
to me
pne
fu mo
que m
ad reg
cor m
gen
pne
fate m
fate m
puen
fate m
adom
grete
at qu
quib
puen
fate m
da po
se ob
nec cu
me
dico
alio
am
ignta
fate m
ignta
dico
orand
aus al
dema
cor so
ista lib
quib
cedent
in igne
eternu

fecerunt per substantiam eis di
cet q' frequentatur ore vano
cu' se emittit stors h'milis quist
quendat & dicit eximiores
to mei atq' ut id esse possit
p'mendo offit & q'mb' iste
fit modus & que sint ipa p'ia
que impediunt ita p'uenioz
ad regnu' dei ut in stors ami
cos m'it' impetrent indul
gentia diffialit' e' muenit
p'iculossimud e' diffine ego
terte usq' ad h'c t'p't cu' m'it'
p'it'agem adeoz m'dagme
p'uenit no' potu' & fortassis
p'toia later ne studiu' p'ficiendi
adomna tanenda p'ia pi
grestat q'm si starent que
at qualia sint delicta p'eo
q'mbus eia p'manetibus ne
p'uctu vite melioib' ab ip
tis m'te'cessio sit m'g'men
da stors & p'anda eis secura
se obvolueri h'mana p'g'mia
nec euolu' talibus h'mp'lica
m'it'ib' ullis uirtutib' depe
dite arriet si b'no q'ueret
alios m'it'ib' libera' q'os
amicos sibi de m'amonam
ignitatis cleas largitate
fecisset tunc uco venab'is
m'g'mitatis eia p'p'uenit
ignorat modus p'p'et'it
d'nd' i' meliora p'ficiendi
orando & m'stando vigila
cus adhibetur & faciendi
de m'amonam m'g'mitatis am
cos stors am' no' p'mit' v'm
ista libe' co' que fit sine suis
q'mbusq' d'omb' sue m'te'
cedentibus stis id agit ut
in ignem quist' no' m'it'a
eternu' no' ut cu' fuit missa

post q'm'it' t'p't m'it'e' enua
viam & illi qui putat p'p'
intelligend' esse quod sp'
t'p'm e' aq'ie terra bonam
uber' s'm alia p'uenit
alia p'p'agenu' alia cente
m' & p' p'p'oz d'it'e' m'it'oz
alij t'p'm'ib' hominib' libe' t'p'm'ib'
v'm' alij p'p'agenos alij
centenos q'oc'm'die u'diaj
futuru' sup'icai solent no'
post m'it'u' enua op'moe
q'm'it' ai v'de' hominib' m'
p'mitatem sibi p'ue'fissime
p'ollicetur co' t'p'm'ib' isto
m' ad libe' o' p't'm'e' posse
v'deat' elegatissime respo
d'isse p'p'ollicetur p'p'ollicetur
v'm'it' ut m'te'z co' q'm'it'
repiat' q'm' p'p'ollicetur m'te'
cessu' s'm'it' libera'ndis
ne ta' p'aua sit ut'it'at'
m'm' s'm' ul' m'te'nd' uel
p'p'agenu' uel centenu' v'no
q'noq' co'z p'ueniente m'te'
remaneat q'm' cryi iam
& p'p'ollicetur m'te'fione
non possunt t'm'e'is m'te'
m'at'ur q'm'it' sibi p'p'ollicetur
aliam tem'e'itate v'm'it'
ma p'ollicetur m'te' m'e' il
lis v'de' p'p'ollicetur q'm' p'a
cras h'as quas q'm'it' ha
bent' auct' no' p'mit' sed
male intelligendo no' q'
ille loq'm'tur si q' p'o
cus putat futuru' esse
q' ip'i uolunt h'ac itaq'
respon'sione reddita s'm't
p'p'ollicetur libe' t'p'm'
namamib'

condicio angelorum et
hominum De eterna dei
et incommutabili voluntate
De promissione eterne
beatitudinis sanctis et peccatis
supplicibus impiorum De
hominibus sapientes mundi qui pu-
tant eterna hominum corpora
ad celeste habitaculum
non posse transire De
veritate carnis quam quidam
mundo credente non credunt
Quia romana conditor
suo volumine diligendo
dum scit eam ante christum
deum credendo dilexit Quia
ut mundus in christum
credet utique sunt digne non
per passionis humane De
miraculis ut mundus in christum
credet facta sunt et fidelium
de credente desinit Quia
vniuersa miracula que per
mirum in christum nomine sunt
ei fidei testimonium ferant quia
in christum uerba crediderunt
omni dignum honora-
tur uerba quoniam ideo multa
mira obtinet ut deus ue-
rius colatur quam deones
qui ob hoc quedam faciunt
ut ipse deus esse credantur
Contra calumnias
infidelium quibus christianos
decredita veritate carnis irri-
dent An obortum non
pertineat ad verum si pertinet
ad unum mortuorum An
infantes in ea sunt resurre-
cturi habitudine quam ha-
bituri erant etatis accessu

An ad deum corpus
modum mortuorum resur-
rectura sunt corpora
eternalis intelligentia sit scilicet
confirmatio ad magnam
filii dei An in suo spiritu
resuscitanda atque mensura
sunt corpora semel
virescentia in christo et in corpore
eius et carnis que est in
plenitudo Quia omnia
corporis uicia que in hac vita
sunt non contraria sunt decori
in veritate non sunt futura nisi
manente tali substantia
palatitudo et qualitas
gratia et quantitas Quia
in veritate mortuorum natura
corporum quibusque modis dis-
spatiatur in integritate unde
habet reuocanda est
De nouitate corporis spiri-
talis in qua postea multa
bit De insecis ac
malis quibus humanum genus
multo tempore peruenit obnoxium
est et a quibus nemo nisi
per christum liberatur
De his que propter illa mala
que hominibus malis quia
sunt ad multos labores specia-
liter pertinet De bonis
quibus etiam hac uita dap-
natione obnoxia orator
impleuit De penita-
cia quorundam qui verum
carnis quam sicut predictum
est mundus credit Quia
modo per phrygi diffinitio
quia bonis aut corporis pu-
tatur omne fugiendum ip-
sius plumbis sancta destinatur

qui dicit sumus deum dicit p
misse ut inq corpibz q
uerentur De qd hys
diffinitionibz psonis atq
poe psoni inqibz sicut al
tel crederet aueritate ne mte
demaret Quid adue
ra rursus fide uel plato uel
latos ul bna varro qferre
potuerunt si opionel coe
in vnam smam conuissent
de qualitate visiois
qua in futuro sa dm videbit
de etna felicitate
ciuitatis dei sabbato q ppe
tuo sequitur
aut in pbono hmo
supiore pmissum qte
locus hmo opibz ul
hmo disputacionem
de ciuitate dei etua bntu
dme contineat que no p
etatis p multa secula con
tinuamem in quoz fruenda
et ciuitatis nomen accepit s
que admo septim e meum
regni eius no est siml Rec
ita ut alijs moriendo decede
ribz alijs succedentibus e
riede pbs appareat sicut
marbore que p henn frau
de vestitur eade videtur
vixitab pmane du labe
tibz t cadentibz folijs sub
inde alia q nascitur facie
qsuat opantatis s omeb
in ea aues i mortales erut
ad p pfectibus hominibus q
in qua sa angeli p dederut
faciet hoc deus omnipoten
tissimq eius conditor pro
misit em nec metiri pt t
quibz fide hinc q facit mul
ta sua t no pmissa t pmissa

iam fecit Ipe em e qui in
pncipio condidit quidm
plenu bono omibz visibz
atq intelligibilibz rebus
in quo melius melius mlti
tut qua pbs quibz intel
ligentia dedit pte conte
plomb habiles tapae q
su pstat atq vna pae
tate demit qua stam
t sup na dicitur ciuitate
in qua res qua pntentur
bz q sint deus tpe illis
e hinc na utiq visus q
quibz qm libez q dntur
ca e intellectuali nature
tribuit tale m si uellet
deseret dm bntud me s
sua qm uam pna p
tura qm cu paret an
gelos quosda p clacoez
que ipi pbi ad beatu uita
suffice uellent tanti boni
desertores futuros no eis
ademit hanc pte po
tentius t melius esse mdi
cab etia demit bz face
qua mala ee no sine que
omo nulla esset msi na
mutabilis quauis bona
t asumo atq mcomuta
bili bono qm bona oia
qd idit mstituta pccando
ca pbi ipsa fecisset Quo
ead pccato teste qmat
bona condita esse natura
msi em magno t ipa
licet no equale conditor
boni esset p pccato desercio
dei tanquam hns su ma
lu esse no posset Nam
sunt creatas oculi uiu
e t q ipm indicatas
uident hunc esse oculu

oratu ac p hoc eam ipso
vino suo excellens dicitur
etis membris membrum
capas hinc no em alia
ca e viciu eius care hinc
ita natura que fruebatur
deo i optima institutam
docet eam ipso vicio quo
ideo misera est quia non
fruit deo qui casim ange
los voluntariu iustissima
pena sempiternae miseriae
tis obstruit atq in eo su
mo bono pmanetibus ce
tis ut de qua sine fine p
mansione certi essent ta
qua ipius pmiu pman
sione dedit. Eam fecit
homines eam ipm viciu
cu ead libere arbitrio
terrenu quod angelis se
celo dignu si suo coheret
auctori misera similiter
si eum deseret scutura
qualis naturae huiusmodi
quemet qua similiter cu
pauca de legibus dei p dei
deserere peccatum esse
pseret illi ademit arbi
triu liberi p tatez simili
p uident quid boni de malo
his eum esset ipse furus
qm demortali p gene
mito iuste qz dampnata
tm iphi gra sua colligit
ut inde suppleat qz instau
ret pte que lapsa e an
gelos ac sic illa dilata
et supna ciuitas non
fraudet suos mo amu
qm et fortassis et ube
nore letetur

ulta em quid fuit ama
lis qra voluntate dei
si tante est ille sapie tante
quiritutis ut in eos potius
sine fine quos bonos et
iustos ipse pseruit tendant
omnia que voluntati eius
videntur aduersa ac p hoc
cum deus dicitur imitari
voluntatem in quibus le
uis erat verbi qra redat
matus illi potius qua ipse
imitatur cu quodammodo mu
tatu in his que pacem tur
muerunt sicut imitatur
pot oculis suuatis qz asper
quodammodo pmuta qz de
lectabili no molestus effiat
cu ipse apud se ipm mane
at idem qui fuit dicitur
etiam voluntas dei quod
facit in cordibus obedientiu
mandatis eius de qua dicit
apls deus e em q opat
in nobis q velle sicut iusti
cia dei no solum qua ipse
iustus esse dicitur q illa
etiam qua in homine quo
ab illo iustificatur facit sic
q lex eius vocat que potius
e homi q ab illo data homi
bus vram utiqz homines
erat quibus ait illis in
lege vna scriptu e. ad alio
loco legamus lex dei eum
in corde ipius. Eum hanc
voluntate qua deus opat
in hominibus etiam velle dicit
q no ipse vult q suos id
vult facit sicut qz qno
uisse qut qgnoscitur fat
acribz ignoraba. Recq

em dicente aplo dicit aut
 qgnoscetis dm vmo qgnit
 adeo fas est ut credamus
 q eos tuc qgnovit deus
 pcoqntos ante qsttuadez
 f tuc qgnovisse deus est
 q tuc qgnoscitur effect
 de qv loq agnu modis
 iam in supioibz libris mei
 in f disputatu deputatim
 fm hac voluntate qua dm
 velle dicit q alios effiat vel
 le agnibus futura nescunt
 multa ut nec facit multa
 em voluit fieri sa eius abio
 in spmata sta voluntate n
 fuit sicut erat p q quibusda
 pie sic q q orat no facit
 dmo ipe in eis hac oradi
 voluntate spu sco suo fecit
 ac phoc qn scdm voluit
 t erat sancta t qm sp sit
 saluus possim q illo modo
 locutio dicit vlt deus et
 no facit ut t ipm dicamus
 velle qm ut vult ista facit
 dm vco illa voluntate sua
 que ad eius psta sempitna
 e pto mcelo t mtra qma
 qneadq voluit no solum
 pata al pncia f et futura
 iam fecit vnu anteq vciat
 tpe quo voluit ut fieri q
 ante tpa vniusa p paut
 atq disposuit dcmo fiet
 qn deus voluit si ante
 no solu tpe quo futu est
 vni coa utru futu sit
 ignodamq. dicimus fiet
 si deus voluit no qz deq
 honam voluntate quam
 no habuit tuc habebit f

quia id quod optm tate
 in eius t mutabili ppatu
 t voluntate tunc eis
 ua ip t ut cetera tam
 multa pterea sicut
 mnt videmus m p p iam
 mpleri quod pmisit abra
 he dicit In pme tuo be
 nedictur omis qetes ita
 q ad sem eius pmisit im
 plebit ut ait p pham Re
 surget qui erant t monu
 mentis t q ait Eit celid
 novu t tra nova t non
 erut mcores pors nec as
 tenet in cor doz ipoz f
 leticia t gultacionem t
 p m meo t exaltabo m
 p meo t letabor in nrm
 t ultra no audietur in
 ea vox fletus et p aliud
 ppham p mnauit dicit
 eide ppe t tpe illo salua
 bitur plus meus omis
 qm muentus fnt p p
 mltro t multa dornuencu
 m t repulvere. sive ut aliq
 m p p m sit angere q
 mget h in vitz et naz
 t h in obp p bnd t in
 qsupone et na t alio loco
 p chude ppham dapiet
 regnu sancti altissimi t
 obmclut illud usq m se
 culu pculoz et paulo
 post Regnu m qm t eius
 regnu tempitnu et alia
 que ad hoc p meria mli
 bro vices mbo posu sive
 que no posu t m m eist
 lris ppta sit vciat et
 fct sicut st vengerunt
 que increduli no putabat

esse ventura. Idem quippe
deus utraq; promissit utraq;
uentura esse praeiudicavit qd
phorrescunt minima paga
nos teste ead. porphyrio
nobilissimo philosopho
paganorum
ed videlicet homines
docti atq; sapientes q
vni tante auctoritatis q omnia
qua homini sicut tanto ante
praedixit in hac credendum
spand. qd quicquid acute sibi
argumentati vident. aduer
sus corpus r. ne qd dicit q
interio de republica libro
acciditne memoratu est
Nam ad herculem et ramulum
et hominibus deos esse scios
aspiciat quos ho corpora
inquit in celis sunt elata he
q em natura patitur ut
id quod esset e terra in terra
manet hec e magna ratio
sapientium qm dno novit co
gitatioes qm vane sunt. Si em
anime tmo essent sine ullo
corpore pnt in celo habitare
res terrena aialia nescimus
nobisq; futurum esse dicitur
ut terrens corporibus aiandis
quoda vniculo mirabili
nectemur none multo for
tius argumentamur id
credere reasantes et di
cemus natura no pati ut
res incorporea ligamento
corporeo ymectur. Et in
plena e terra vegetantibusq;
agitantibus aiabus hec
membra terrena mro mo
sibi quoda et multiplicata. Cur
ergo eade volente deo qui

fecit hoc aial non potit tre
m corpore modesto corpus
attolli si animus omniac p hoc
etiam celesti corpore p stabiliz
treno corpore potuit alligari
an terrena phaula tam diuina
potuit aliquid celesti corpore
melius apud se tenere ut sensu
hret et vita et ai sentientem
atq; uiuentem dedignabitur
celum suscipe aut aut suscep
tum non potit sustine cum
de resenat et uiuat ista me
liore qua e corpus omne
celeste. Et deo nunc non fit
quia nondum est tpe quod id
fieri voluit qm hoc quod vi
dendo iam vidit multo mi
rabilius qua illud quod ab
istis no creditur scit qm
em no uellemus adm
ramur in corporeos aios
celesti corpore potiores
trens alligati corporibus
qua corpora licet terrena se
dibz quibus celestibus in
corporeis sublimari nisi
quia hoc videt qm em qd
hoc sumus illud ued nondum
sumus nec aliquid adhuc vi
dimus. Nam pto sobria rde
quanta mirabiliore esse dnm
opis reputur in corporeis
corporealia quodammodo at
tore qua licet diuersa qz
illa celestia ista terrena
in corpora et corpora capere
ed hoc incredibile
fuit alii eade eade ia or
didit mundus sublatu tre
m vpi corpus in celis r
ne animus et ascensionem

insuperabiles sedes paucissimis
 remanentibus atque stupentibus
 uel doctis uel indoctis iam
 crediderunt uideant quia sunt
 solidi qui non credunt. Si
 autem res mirabilis credita
 est etiam hoc utique mirabile
 est sit creditum esse quod mirabile
 est hoc igitur duos
 credibilia ratione scilicet non cor-
 poris metum et re non tam mi-
 raculosem mundum esse cre-
 ditur. Deus autem quia uel
 unum sit ambo fictura esse
 prout unum diu mirabili-
 ter iam sunt esse uidentur
 ut quod mirabile erat
 creditur mundus. Cur id quod
 reliquum est de partibus ut et
 hoc uideat quod mirabile
 credidit mundus sicut iam
 venit quod simul mirabile
 fuit ut rem tam mirabilem
 credit mundus quicquid hoc
 utrumque mirabile quomodo
 uidentur unum alium credimus
 in eis habet prout sit per
 quas credit mundus. Et
 ipse modus quo credit
 mundus si consideretur mirabi-
 lior inuenitur. Merendi-
 tos liberalibus disciplinis
 et omni quatuor ad istos at-
 tinet doctrinas inpositas
 non potest grammatica non
 arithmetica dialectica non
 rhetorica in flatus pyratos
 res ueritas ad rebus fidei
 admodum huius seculi pau-
 cissimos misit atque ita quod
 omni que tam multos perit
 et tam mirabilior quatuor
 rationes etiam ipos plures

cepit duobus illis mirabili-
 bus si placet unum quia
 place debet adda hoc tunc
 la ergo tam sunt mirabilia
 quatuor ita sunt. Incredibile
 est ueritas resurrexisse in car-
 ne et in celum ascendisse ad
 carnem. Incredibile est mundum
 rem tam mirabilem ac-
 didisse. Incredibile est homines
 incredulos infirmos pau-
 cissimos misit rem tam
 mirabilem tam efficaciter
 misit et in illos doctos per-
 suade potuisse hoc tunc in
 credibilem plura noluit isti
 ad quibus agimus credere
 sym cognitur et cernere
 quod inueniunt unum sit sunt
 si non credunt tunc Resur-
 rexit certe xpi et in celum
 ad carnem in qua resurrexit
 ascenso toto iam mundo per-
 dicatur et credatur credibi-
 le non est unde toto tra-
 cte iam credita est. Simul
 nobiles sublimis docti
 etiam se uidisse dicunt et
 quod uident diffamare
 curant eis mundum credi-
 disse non mirum est si istos ad
 huc credere nolle prout est
 Et aut ut unum paucis ob-
 scuris minimis indoctis ca-
 se uidisse dicentibus et re-
 dentibus credit mundus
 cur pau ob pauci obstina-
 tissimi qui rema serunt
 ipi mundo iam credenti
 ad huc usque non credunt
 qui propterea nullo antiquo ut
 nobilius infirmorum misit

homines crediderunt quia in tam
acceptabilibus testibus crediderunt
multo mirabilius divinitas
se ipsa persuasit eloquia nam
quod persuaderent quod dicebant
mirabilia fieri facta non verba
et in illa monte resurrexerunt
et in illa monte ascendisse
non uiderunt id est vidisse
narrantibus non loquentibus
tamen facta mira facientibus
signa credebant homines
quippe quos viderunt uelut
multum duarum liquorum fuisse
nouerat repetere liquorum
generum loquentes mirabilia
audiebant claudens ab uer-
bis nunc adeos uerbum
in christi nomine post quadra-
ginta annos incolunt quod
fuisse iudaica deorum uerba
cor ablata sanandis pro
fuisse languentibus in via
qua fiant in istum positos
in ordine mirabiles morbis
vires laboratas ut ambula-
re super eos uidera in istum
continuo salute plene re-
cipere et alia multa stupenda
in christi nomine per eos facta post-
mo etiam mortuos resurrexis-
se cernebat que si ut legimus
gesta esse credat eam tot in
credibilia tribus illis incre-
dibilibus ad mirum et ut credat
vnum incredibile quod de
carne resurrexit atque in celum
ascensione dicit testimonium
tanta quod in non ad
credendum horrenda du-
ricia incredulos flectimus

Si uero papulos christi ut eis
crediderunt rone atque ascensio-
nem predicantibus christi etiam
ista mirabilia facta esse non credunt
hoc uobis vnum grande mira-
culum suffiat quod etiam tra-
sibus sine ullis miraculis cre-
didit sequitur
ecce lamque etiam hoc loco
illud quod de romulo cre-
dita divinitate huius admiranda
uerbacum ut scripta sunt in
scra magis et inquit in romulo
admirandum quod ceteri qui de eo
hominibus facta esse dicuntur
magis eruditus hominum sculis
fuerunt ut fingendi perclusus es-
set id ad impium facile ad
credendum impellerentur ro-
mulus aut etate magis huius
sapientibus amicus iam inuenerat
his atque doctis omni quod illo
antiquo consulti hominum vita
et rone sublato fuisse magis et
paulo post decessit romulo
ita loquitur quod ad hunc
pertinet sensum de quo intelli-
gi potest inquit promissum amicus
ante hunc fuisse quod romulum
ut iam doctus hominibus ac-
cipibus ipis eruditus ad fin-
gendi vobis quid quod esset locum
hinc magis et inquit fabulad
fictas etiam non magis modice
condite hercatas aut iam
exalta peritum cluere omne
quod facta non potest respuere vnum
et magis doctissimos homines id
quod eloquentissimus omni ma-
gus huius circospecta et
divinitate romuli mirabiliter
credidit quod eruditus ipse
iam fuerit que falsitate

non recipiunt fabulas quibus
 aut romulum deum nisi roma
 credidit atque id puerum ma-
 pientem tunc deinde postea
 servare fuerit nec quod accipiant
 humanioribus ut de ista sup-
 stitioe quelacte quodammodo
 miris exhibita crederet civitas
 atque ad tam magnam perveniret
 imperium ut quousque ita hinc
 velud valde quodam loco
 alias quousque gentes quibus
 ducerebatur hac sua opinioe
 perfunderet ut non quid crederet
 si aut dicent eum romulum ne-
 civitate cui serviebant de
 quodam eius offendent alit-
 erum non quando quia roma quod
 id non amoe quousque error
 vis si in amois errore cre-
 diderat christus aut qui qua-
 sit celestis et semperne civi-
 tatis quodator non in eum qui
 ab illo quodita est deum cre-
 didit si ideo potius est quod den-
 da quia credidit roma quod
 ditorum suum iam quod structa et
 dedicata tamen deum coluit
 in templo hic aut utrum deum
 christum quodator suum ut con-
 strui posset et dedicati po-
 luit in fidei fundamentum
 illa illa amando esse deum
 credidit ista ista esse crede-
 do amavit sicut et quod passit
 unde amaret illa et de am-
 to iam libentem eam sicut bo-
 num credet ista passit unde
 ista credet ut recta fide non
 temere quod sicut si quod
 vni erat amaret acceptis
 cum tot et tantis miraculis
 que persuaserunt deum

esse christum prophetam quod deum fide
 dignum sicut perferunt quod
 in illo non sicut a patribus
 adhuc creduntur imple-
 de sed iam demerant in-
 plete deomodo aut quia
 condidit roma mea quod
 requirit auditum legitur quod
 factum est non quod antequam
 fieret prophetatus quod sit
 receptus in deos creditum
 in hoc non non docent
 nullus quippe res nova lud-
 scimus id si vere pervenisse
 miratur lupa quippe illa
 miris quod vadit quia
 magni quod tunc se portenta
 quale aliquando est ad de-
 mirandam deum certe cum et si
 non miris fuit lupa illa
 si bestia in que fuit ambo
 si in eius non habetur
 deus quibus aut prohibitus
 est aut romulum fuit heron-
 lem aut alios tales quousque
 deos deum et mox maluit
 quia non deum ac ne aliqua
 gentium coleret inter de-
 os suos romulum nisi ro-
 mani nonis metus coget
 omnes patres emet quam
 multi quousque servia crude-
 litatis cecidi quia christum
 deum negare maluerunt per
 inde metus quousque levis
 indignationis que ab eis
 romorum si non fieri posse
 putabat christus quousque
 bat aliquas civitates po-
 sitas subire romo tam-
 quam deum colere romulum
 et christum aut deo non solum
 colendo vni et quousque

tamquam p[ro]be sic m[un]i
m[un]i[us] m[un]i[us] reuocare non
potuit n[on] leu[is] offensio[n]is
am[un]i[us] s[ed] v[er]m[un]i[us] v[er]m[un]i[us] q[ue]
penas s[ed] ip[s]ius mortis que
plus cet[er]is formidat necq[ue]
hic ciuitas xpi quauis pe
gnat[ur] m[un]i[us] t[er]re t[er]re
ta magnos agmina p[ro]p[ri]os
aduersus m[un]i[us] p[ro]p[ri]os
res suos p[ro]p[ri]ali salute p[ro]
n[on] h[ab]uit s[ed] p[ro]p[ri]us ut ob
tineret etna p[ro]p[ri]ant
ligabatur m[un]i[us] debantur
credebant m[un]i[us] t[er]re que
bantur l[un]iabant m[un]i[us]
dabant et multiplicab[un]t
n[on] erat p[ro] salute p[ro]p[ri]ae
nisi salute p[ro]p[ri]atore
q[ue]p[ro]p[ri]e d[un]o m[un]i[us] co
t[er]m[in]is t[er]ra n[on] fallat de
re publica disputat m[un]i[us]
bellu[m] suscipi acuitate
optima nisi aut p[ro]fide a
p[ro] salute quid aut dicit p[ro]
salute ut intelligi qua sa
lute velit alio loco d[un]m[un]i[us]
S[ed] h[ab]et p[ro]p[ri]em m[un]i[us] quas
c[un]cti stultissimi sentiant
egetate d[un]o v[er]m[un]i[us]
verbeib[us] elabunt sepe
p[ro]uati oblata mortis se
licitate ciuitatib[us] aut
mors ip[s]a penalis e[st] que
videtur apena singulos
vindicat debet em[en]d[ari] costi
tuta sic esse ciuitas ut et
na sit itaq[ue] nullus m[un]i[us]
est rei publice n[on]alis ut
h[on]u[m] in quo mors non
mo[n] n[on]a est v[er]m[un]i[us] etiam

optanda p[ro] se ciuitas autem
cu[m] tollitur dele[ct]o q[ue]m[un]i[us]
simile e[st] quodam[un]i[us] ut p[ro]ua
lucius q[ue]ram[un]i[us] ac si om[n]i[us]
m[un]i[us] n[on]leat t[er]re q[ue]m[un]i[us]
hoc id[em] d[un]i[us] q[ue]m[un]i[us] q[ue]m[un]i[us]
d[un]i[us] n[on] m[un]i[us] m[un]i[us] m[un]i[us]
pl[un]i[us] sentit q[ue]m[un]i[us] er
go ad p[ro]ba salute uoluit
se bellu[m] suscipi acuitate
qua sit ut maneat h[ic] ciui
tas sicut dicit etna q[ue]m[un]i[us]
m[un]i[us] t[er]re t[er]re t[er]re t[er]re
singulis sicut p[ro]p[ri]us e[st]
opacitas olea ut l[un]i atq[ue]
h[un]i[us] m[un]i[us] cet[er]is arbor[un]i[us] sm
glor[un]i[us] lapsu ortu[un]i[us] folio[un]i[us]
mors quippe ut dicit p[ro]p[ri]e
h[un]i[us] singulos s[ed] v[er]m[un]i[us] pe
na est ciuitatis que apena
pleru[m]q[ue] singulos v[er]m[un]i[us] v[er]m[un]i[us]
meito querit ut t[er]re fere
runt sagutini q[ue]m[un]i[us] v[er]m[un]i[us]
ciuitate sua m[un]i[us] m[un]i[us]
runt qua fide frange q[ue]m[un]i[us]
cu[m] ip[s]a romana rep[un]i[us]
tenebantur in quo suo p[ro]
laudantur ab om[n]i[us] t[er]re
rei publice ciuitatib[us] Sed quo
h[un]i[us] disputacoei possent
obedire n[on] uideo ubi dicitur
malum suscipiend[um] esse bel
lu[m] nisi aut p[ro]fide aut
p[ro] salute nec dicitur si in
v[er]m[un]i[us] simul piculu[m] ita duo
ista tuant[ur] ut tenei
alim sine alim[un]i[us] a m[un]i[us]
n[on] possit em[en]d[ari] p[ro]p[ri]us
eligend[um] p[ro]fide em[en]d[ari] sagutini
si salute eligent fideb[un]i[us]
desenda sicut si fideb[un]i[us] tenei
amittenda utq[ue] salus sicut
f[un]i[us] est Salus aut ciuitat[is]

dei ta
tenei
fide q
vener
tace
fimi
m[un]i[us]
quid
qui e
e
te cu
m[un]i[us]
tib[us] fere
romu
ia f[un]i[us]
catur
respu
fide
q[ue]m[un]i[us]
suba
diao
cam
fione
ho p
no p
bus
e[st] f[un]i[us]
esse d
uel
testa
m[un]i[us]
d[un]i[us]
mag
m[un]i[us]
nom
no c
q[ue]m[un]i[us]
ut t
lula
p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e
q[ue]m[un]i[us]

dei talis est in fide ac p[ro]fide
tenei ul' potius argui possit
fide qui p[ro]dita ad ea q[ui]p[ro]p[er]
venie non possit orne to[ra]
tatio facti p[ro]p[ri]i ac patientis
sini cordis tot ac tantos
h[uius] fecit quale ne vnu[m]
quid habuit ul' h[uius] potuit
q[ui] e[st] deus credit[ur] romulus
e[st] valde ridiculum

e[st] de romuli falsa d[ic]ta
te cu[m] de xpo loq[ui]mur fac
mentionem v[er]u[m] cu[m] socie
tis ferre am[er] ante r[ati]one
romulus fuit atq[ue] illa etas
ia fuisse doct[ri]na q[ui] multa di
catur ut quod fieri no[n] p[ot]o[n]t
respueret q[ui]to mag[is] post
p[er]fectos annos ip[s]us ipe
c[on]fiteor maxime q[ui] postea
sub augusto atq[ue] tole[m]o eru
ditiorebus utiq[ue] ip[s]i v[er]u[m]
carnis xpi atq[ue] maclos asse
sione tamq[ua]m id quod fieri
no[n] p[ot]o[n]t me[n]s h[uius]ana ferre
no[n] posset eludens q[ui] ab au
bus cordibus q[ui] i[n]sp[er]et m[er]it
ea fieri potuisse atq[ue] f[aci]am
esse d[ic]tas ip[s]us veritat[em]
vel d[ic]tas veritat[em] 7 q[ui]
testacia miraculoz p[ro]p[ri]a
miraret ut t[er]rentibus 7 q[ui]
dicentibus ta[m] multis tamq[ue]
magis p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
m[er]ito deinde m[er]ito ad
nouu[m] p[ro]p[ri]u[m] scatura i[n]surge
no[n] atq[ue] mortalitas carnis
7 fideliss[im]e credit[ur] et p[ro]dicit[ur]
ut t[er]p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e h[uius] pol
lulatura fecundus cu[m] m[er]ito
p[ro]p[ri]e feret[ur] legabat[ur] em[er]
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
q[ui]rrebat osteta unum

7 p[ro]p[ri]a veritas nova
conspicuum no[n] q[ui]raria romi
dones orbus t[er]e q[ui] p[ro]p[ri]e
batur furore sequeretur fide

viii

ut inq[ui]runt nunc illa
miracula que p[ro]dicit[ur]
f[aci]a esse no[n] fuit poss[um] q[ui]
dicit[ur] p[ro]p[ri]a fuisse postq[ua]m
credit[ur] m[er]ito ad hoc ut or
det m[er]ito q[ui]s ad h[uius]
p[ro]dicia ut credit[ur] inq[ui]runt
magis e[st] ip[s]e p[ro]dicia q[ui]
m[er]ito credenti non credit
v[er]u[m] hoc deo dicit[ur] ut nec
h[uius] illa miracula f[aci]a fuisse
credant[ur] unde ergo xpus
tanta fide usque q[ui]a ca
tatur m[er]ito cu[m] carne sub
latus. unde ip[s]i b[e]n[e]dixit
7 o[mn]e quod fieri no[n] p[ot]o[n]t
p[ro]p[ri]is sine illis m[er]ito
mirabilis m[er]ito d[ic]ta cre
dit[ur] m[er]ito an forte fuisse
credibilia 7 deo credit[ur]
esse d[ic]tas s[un]t cur ip[s]i go
no[n] credunt[ur] Brevis e[st] i[n]t[er]
m[er]ito q[ui]a aut m[er]ito d[ic]ta
v[er]i que no[n] videbat[ur] alia
m[er]ito d[ic]ta q[ui] m[er]ito f[aci]ant
7 videbatur fecerut fide
aut certe i[n]f[er]ito credi lib[er] 2
ut nullis q[ui]b[us] p[ro]p[ri]a
miraculis indiget i[n]f[er]ito
m[er]ito redat[ur] i[n]f[er]ito
litatem hoc ad refellen
das v[er]u[m] m[er]ito d[ic]tas na
f[aci]a esse multa miracula
que attestantur illi v[er]u[m]
grandi salubriq[ue] miraclo
quo xpus m[er]ito cu[m] carne
n[on] qua resurrexit ascendit
negat[ur] no[n] possim[us] In
e[st] q[ui]p[ro]p[er] vera assim[us]

miraculis

res ita

libris cuncta scripta sunt &
que facta sunt & ipse quod de
deum facta sunt. Hec ut fide
facient in notuerunt. Hec p
fide qua fecerunt multo
clarius in notescunt. Legu
quippe multis ut credant
nec multis tamen si credita
legentur. Nam etiam nunc
sunt miracula in eius nomine
sive p[ro]phetia eius sive p[ro]ph[et]ia
vel memorias s[an]ctis eius. In
eadem claritate illustrantur
ut tanta quanta illa gloria
diffametur. Canon quippe
sacrosanctus h[ab]et que de summo
esse oportebat illa facit
ubi recta & memorie
cunctis in h[ab]ere p[ro]phetia. Hec
aut ubi fuit ibi sunt
fide tota civitate. Ut a
quocumque manentem loco
nam plerumque etiam in paucis
sunt sicut ignorantibus ceteris
maxime si magna sit civi
tas. Et quoniam alibi alijque nar
rant non tanta ea que
de auctoritate ut sine diffi
cultate vel dubitatione cre
dantur quamvis vix fide
libus a fidelibus indicetur
apud illu[m] quod mediolanu[m]
sum est in illis essentia quoniam il
linatus est. Ceteris ad multos
noticia potuit pervenire quoniam
& quondam est civitas & ibi
erat tunc imperator & in mens
p[ro]p[ri]o teste res gesta est. Con
renta ad corpora n[ost]ra p[ro]
thasij & germanij que am
latent & p[er]it[ur] nesciunt
ep[iscop]o ambrosio p[ro]sumptum

revelata scripta sunt ubi ceteri
ille depulsi veteribus tene
bris diem vidit

pud cartaginensem aut quibus
honoris p[ro]pter admodum p[ro]
assimul salute que facta est
in nocentio ad advocato vi
cario p[ro]fuerunt ubi nos inter
fuerunt & oculis aspeximus
nos venientes cum de t[em]p[or]e sua
rimus me & fratrem meum ali
p[ro]p[ri]um non quibus ceteros si
iam deo fermentes ut erat
in tota domo sua religio
sissima ipse suscepit & apud
eum tunc habitabat domus. Cuius
batur amedias fistulas
quas miosas atque p[ro]phetas
habuit in postulo atque una
corpus p[ro]p[ri]e in sequebantur
eum & d[omi]nis sue cetera medi
camentis agebant passus
aut fuerat in sequebantur illa &
dumtunc & acerbas la dolores
res. Sed unus inter multos
sumus sefellat medicos atque
ita latuerat ut eum non tam
gent que facio apud de
buerat deinceps sanatis omnibus
et apta curabat iste rema
serat solus cum frustra impe
debatur labor. Quas moras
suspectas ille h[ab]et multum quod
formidas ne iterum peractum
quod ei p[ro]d[er]at alius medi
cus domesticus eius quem non
admiserat illi ut saltem videt
ad p[ro]p[ri]um sectus est. Quod ad fa
centi natus illi domo ab
iccedat vixit recepat erupit
atque aliter me sectum
estis ad alium quem volu
istis esse p[ro]p[ri]um uba uetum

suum de illo medicum impu-
 metu qz homibz bonis abis p
 missionibus qz lenie cepunt
 preierut et alij dies pluri
 nichil qz pfaciat omne quod
 fiebat qz media in sua polli-
 citate p ptebant no se
 illu sicut ferro fmedicament
 esse clausuros adhibuerut
 et aliu grandem ia medi-
 cu patitqz in illa arte lauda-
 to ad huc em vnebat a-
 monius dicit qm loco m-
 pecto idem quod illi qz cor-
 deligz a pua qz promisit
 anqz ille fuis aucte securus
 domesticus suo medico qm su-
 tura p duar alia sermone
 facta hylaitate velut iaz
 salus alusit qznd plura
 tot dies postea maniter
 consumpti imperit ut festi-
 atqz consup fatentur eu
 nisi ferro nullo mo posse
 sandi copauit et qz palluit
 nimio terrore turbatus atqz
 ubi se collegit fariqz potuit
 abire illos iussit et ad se am-
 plius no accede nec aliud
 occurrit fatigato lacrimis
 et illa iam necessitate qstue-
 to nisi ut adhibet alioand
 mo quenda que tuc clurur-
 gus mirabilis habebat in-
 ut ipe facit quod ab illis
 fieri volebat itaqz qz postea
 qz venit ille labore qz illos
 matricibus sicut artifice
 vidit boni viri fuis officio
 pspuit ut illi potius qm
 in eo tantu laborauerunt
 quatu ipe in spines maba-

sue curacionis sine frueret
 adiacet qz reuera nisi secta
 esset salubere no posset
 si valde abhorre a suis
 molibus ut homibz quoz
 artificiosam opam indust-
 diligentia admiat in q
 catribus eius uidet qz
 quicquid quod remansit
 palma tanti laboris au-
 ferret Reddi sit aio
 eius et placuit ut eodem
 alioandrimo assistente
 ipi sicut illu ferro qz iam
 consensu omni alie msa
 mirabilis putabat apuerit
 que res dilata e mquitez
 diem qz am abissent illi
 qmcerore nimio In tam-
 tus est in domo illa qz
 tus dolor ut tamquam
 fuerit planctus vix co-
 pmeret and visitabat
 eu cotidie si vir epe
 tuc uzalen bte mcorie
 satumimus et p dicit qz
 lopus ac dparati cartha
 qmchis pte mquibz cat
 et qz qmchis solus e m-
 mredus quibus ia epe
 cu honore and debito no
 mirandus aurelius omni
 quo recordantes mirabi-
 lia opa dei dehat re se
 pe collocuti sumus cuqz
 valde memisse qz qmch
 moramqz mueniqz qm
 tu eu vespere sicut solebat
 visitare et rogabat eos
 mirabilibus lacrimis ut
 mane dignarentur esse
 pntes suis fimeri potius
 qua dolor tantus enim

en metus opoidibus muase
rat penitus ut se inter medi
corum manu non dubitaret
esse mortuum consolati sunt
ei illi et hortati ut indeo
ficeret eiusque voluntatem
vixit ferret inde ad oras
ingressi suntque non comore
gentia figentibus atque
morbentibus tunc ille se
ita precatur tamquam fuisset
aliquo quiter impediante
propterea cepit orare quibus
modis quo affectu quo mo
tu animi quo flumino lacri
marum quibus gemitibus
atque singulisque succuac
tibus omnia membra eius
et pene intercludentibus
propter omnes illas applicet
verbis utrum oraret alij
nec in hoc cor averteret
intendit ne sciebam Ego
in praeputio orare non poteram
hoc tunc breuitate meo de mo
dum dicit quas tuos pro
ces audis si habes non orau
dis Rictus enim michi vide
batur addi iam posse mihi
ut copularet orando Cum
rogamus et accepta ab eo
benedictione distessimus
rogate illi ut mane ad
essent illis ut equo animo
esset hortantibus Illi ubi
dies qui mactabatur ad
erat serui sicut se affutu
ros esse promiserant
Ingressi sunt medici pariter
omnia que hodie illa poste
bat tremenda ferameta
proferuntur atque omnes sus
pensis quod omnibus eis

ante quos maior auctoritas
desumit animi eius consolando
erigentibus ad manus sectu
membra in lectulo proposita
plumbum nodi ligameto
indatur locus inspicit medi
cus et sectandum illi simul or
matus quod intentus inquit
scrutatur oculis digitisque
quidat lepat demum mod
omnibus inuenit firmum
cicatricem iam illa letitia et
laus atque gratias animo in cordi
et omnipotenti deo que fusa
et ore simul lacrimantibus gau
dys non est mittenda nunc
uerbis cogitet potius qua
dicatur
in eadem carthagine inno
centia religiosissima fema
deprimaris quibus civitatis
in manilla cancri habebat
rem sicut medici dunt illud
medicamentis sanabile
aut erga proferi solet mebris
ubi nascitur et accipere se
pari aut ut aliquando homo
durius vivat cum inde mor
te qualis tardius affutur
fuit hypocratis ut ferunt suam
omnis est mittenda curatio
hic illa apud medico et
sue domum familiarissimo
acceptat et ad deum solum
se orando querit admo
netur in sompnis proinde
pascua ut in pte se fecit
obsequia ad baptistam quod que
tunc illi baptista pro multis
occurrit signa et ei laudand
quod signo cristi fecit quod festum
fantis consecuta est
mirabilis

medicus sane qui ei dicit
ut melius curaretur adhibet
si paulo diutius vellet vi
de cu in spem esset ea postea
et famissima quipset quam
prius hie illud inu tali i
peratione cognouerat que
fuit ab ea vehementer quid
adhibuisset cupiens intelli
gi datur nosse medicame
tu quo videratis defunctio
pluere. Cum ab ea quid
fieri esset audisset voce ve
lud quempnens et blutu ita
ut illa metueret ne aliquod
quicquid uerbu pferret
in xpm religiosa nubante
tunc se fortis putabam in
quid magnum aliquid te mi
hi fuisse dictura atq illa ia
quod horre scilicet meo addidit
grande scilicet xpus sanare
canceru qui quadruantum
sustituit hoc qd cu audis
sem et vehementer stomacha
ter in illa ciuitate atq in
illa psona non utiq ob
scura fuit ea ingens mira
culu sic latere sine eam
et admonendam et pene ob
miranda putam que cu
michi rudi esset no se inde
tenuisse quesiui ab eis quas
forte tunc matronas am
tissimas secum habebat utq
hoc antea scissent unde
ruit se omo nescisse Ecce
michi quid tu no taces ut
nec iste audiat que tibi
tanta familiaritate inq
et quia breuit ab ea que
suera feci ut illis audiret

multu q mirantibus et
glorificantibus deum to
to ordine que admo fue
rit gestum indicaret
endicu quenda poda
gru in eadem urbe q
cum dedisset nome ad
baptismu et pridie quaz
baptizetur in sompnis
et apucis inqris curans
quos intelligebat de mo
nes baptismi eod anno
phibitus fuisset eisp no
obrepans eia quicquid
pedes eius in dolore acer
rimu quale mihi qd optu
e estuisset quazqz eos
vinctos lauacru regna
nomis ut nouerat ablu
no distulisset in bapti te
ipso no solum dolore quo
ultra solutu cruciabat
venit eiaqz podagra ca
ruisse nec amplius quam
duo postea videret pedes
doluisse quib noluit nos in
nomine et paucissimi fcs
ad quos id potuit puenie
viximo quid turribitana
tributarius non solu
apathi s vni eia ad in
ferni ponde gentiliu cu
baptizetur saluueffus
est et liberatus utraqz mo
lestia tamqz mali nichil
habuisset in corpore de fon
te regnum ascendit orms
fcs preter turib nomit
et preter rarissimos am
cos qui hoc ubique audie
potuerut Nos aut om
hoc quipsemus iubente sto

epd aurelio erat ut ueniret
cartagine fecimus quibus
atalibus suis audiremus
de quorum fide dubitare no
possemus

v
w in buncius helpeus
apud nos est habz inter
vitoio fuffalensi fundum
qm subedi appellatur ubi omni
afflictione aialiu & suoz
vum suoz domu sua spiliu ma
lignoz vum. nox iam peti
qpenisset rogauit me me
absente presbros ut aliqz
coz illo pget onozonibus
cedent p rogat vng obtulit
ibi sacrificiu cozpis xpi oras
quatu potuit ut cessaret illa
vapatio deo p huius mife
ritate cessauit accepit aut
ab amico suo terra stami de
iherosolimis ablataz ubi
sepultus xpus die tercio
resurrexit camqz suspende
rat in cubiculo suo ne q
mali caa ipse patetur ast
ubi domus eius ab illa in
festaco purgata e quid
detra illa fieret cogitab
at qua diuinus in cubicu
lo suo reuencie causa hie
uolebat forte accidit ut
ego & collega meus tunc
epi simtens eate maximiqz
nuprimo essent ut venire
mibz rogauit & venimz cu
qz no omnia retulisset caa
hoc petiuit ut in foderetur a
licubi atqz ibi ozoni loco
fieret ubi eia xpiam pos
sent ad celebranda que
dei sunt qgregari non

aut restitq san est Erat
ibi paralyticus iuuenis nup
bratus hoc audito petiuit
apudibus suis ut illu ad eu
locu san no mitant affez
rent om cu fisset allatus
orauit atqz inde continuo
pedibus suis sanus absest
ictoriana villa dia
ab yppone regre meqiloz
magna militu abest meoa
mrm mediolanen ibi e p
thasi & geruasii portatus
est illo quida adolestens
qm cu diebus tpe estatis
equu ablueret in fluis qm
gite demone mcurrit qbi
cu iacet ia p vniu mortu
uel simillimz mortuo ad
vespinoz illuc vmpnoz et
ozones cu ancillulis suis
& quibusda stimomalebus
comode dna possessionis in
trauit atqz vmpnoz cantac
cepmit orna uoce ille quai
plussus pmissus est & cu
terribili fremitu altare
qprehensi moue no audez
sue no vales tamqz eo sint
alligatus aut affixus te
nebat & cu grandi euila
tu pri sibi rogans confite
batur ubi adolestenter &
qm & quom inuascit postre
mo se autu denuans
membra eius singula no
nuabat que se amputand
quens mtabat atqz inter
hec uba discessit ab homine
p oclis eius in mabillam
fusus tenui ne uila ab in
liore quasi radice pendebat

totum quod eius medicum quod
 ingellu fiat albidum et
 vix qui aderat concurrerunt
 aut etiam alij vocibus eius ar
 ati et se omnes pro illo in oras
 struerat quibus cum sana mente
 stae gaudent rursus in ipse
 eius oculi tristati medicum
 quendam esse dicebat. Ibi mai
 tus sororis eius qui illo enim
 detulerat potens et inquit
 deus super orationibus qui fuga
 ut demone hunc reddere
 tunc sicut potuit oculum
 lapsus atque videntem lo
 co suo renovari ligavit oratio
 nec nisi post septem dies
 putavit esse solvendum quod
 cum scisset famulum suum
 sanari sunt dicunt alij de
 quibus dicere longum est
 yponensem quidam nuntius
 suo cum se oleo promississet
 cui pilla oras per malla
 uerat lacrimas suas nova
 demone fuisse sanata
 ad etiam epum semel
 pro adolescente quem
 non vidit orasse illu et il
 lico decone casu se
 rat quidam senex flo
 rentius yponensis in
 homo religiosus sed pauper
 sartoris se arte patebat
 capula perdidit et unde sibi
 emet non habebat ad mures
 quare memoria apud nos e
 celebris danda voce ut nes
 tuerit oravit audierunt
 cum adolestentes qui forte ad
 erat irriserunt cum quod diste
 ter agitantibus persequenda
 quia qui amantibus quia

genos folles unde vestime
 tum emet petuisset at is
 tactus ambulans erectu
 grande pisse palpitantes
 vidit in litore tunc quibus
 fauentibus atque admirati
 bus aduocantibus appropin
 quavit et eundem coram catos no
 mine bono xpiano ad
 coquina conditaria indicas
 quibus gestu suum trecentis sol
 libus vendidit lona quia
 re inde disponere ut liber
 eius quod posset ei quo
 indueretur efficeret. Et
 totus concidens pistem
 autem amicum in miraculo
 eius inuenit quod et mis
 ratione fatus et reliquos
 perterritus hominem cum reddi
 dit dices Ecce quod te vi
 ginti mures uenerunt
 et aquas dulcitanas
 epus afferente pietate
 reliquias gloriosissimi ste
 phani martiris ad eius
 memoriam venerant mag
 ne multitudinis campus
 et campus ibi circa mura
 ut ad epum portante du
 cetur orant flocos quos
 ferebat dedit recepit oculis
 admonuit per mures vidit stu
 pentibus qui aderat ple
 bat quod ultas uia carpes
 et uia ducit ultus non re
 quies sequitur
 emorati memoria mures
 que postea in castello
 sunt et quod yponensis co
 lome vicinus est causam
 loca lucillus epus polo
 procedente atque sequente
 portabat fistulam mo
 lesta iam dum labebat

et familiarissimum sui medicum
qui cum ei secerat operiebat
manus illius pie serone
rectitudine repente sana
ta est. Nam deinceps
eas in suo corpore non inuenit
et uelut unus est pater
et hyspama calame
litat. Vetus morbo calcoli
laborabat puerus et supra
dicti miris quia possidens
illo aduenit episcopus saluus
fuit est. Idem ipse postea
morbo alio pualescente
mortuus sic iacebat ut ei
iam pollices ligarentur o
putulacoe memorati miris
cum de medicina eius repoz
tata fuisset et super iacentis
corpus missa ipsius pater
ter hunc suscitatus est
fuit ibi viri morbo suo
primarius nomine marialis
eius iam quibus et multum ab
horribili religione xpiana
habebat sane fidelem filiam
et generum eodem anno baptis
tum. Cum autem ei egrotantez
multis et magnis lacrimis
rogaret ut fieret xpianus
propterea obmut eosque ase huius
bida indignacoe submouit
visu et genero eius ut nec
ad memoriam sua stephani
et illic quatuor posset pro
oraret ut deus illi daret
mentes bona quia credere
non differet in xpm fecit
hinc ingenti gemitu et fle
tu et succiter ardente pie
tatis affectu deinde abse
dens aliquid de altari florum

quod occurrit tunc ei quod cum
iam non esset ad caput posuit
tunc dormitum est et ecce ante
diligentem clamant ut ad eum
curreretur quod forte metu tunc
erat apud ipse cum ergo
cum audisset absentem ue
niente pater postulat ut ve
nerunt arde se dicit ad mi
rantibus atque gaudentibus
omnibus baptisatus est hoc
quam dum vivit in ore ha
bebat ipse acipe pater meum
cum hoc uerba huiusmi ste
phani qui lapidatus est
audens ultima fuisse ne sciet
que hunc quoque ultima sunt
Nam multo post eam ipse
defunctus est. Sanati sunt
illuc per eundem mirum eam
podagra duo viris quibus
pergitur unus. Et cum omni
pergitur aut preuelacoe
quid adhibet qui doleret
auduit et cum hoc fecit dolor
continuo quiescit coquiescit
a. idcirco nomen est
fundi ubi calia est et in
ea medicina miris stephani
puerum quendam puerum
cum in arca ludet de horbi
tantes bonos qui uelut
traherent vota obtinuerunt
et coeferunt et coeferunt pal
pitant opprobriis hunc mi
arceptu ad eandem medicinam
posuit et non solum inuenit
viri etiam ille sus apparuit
auctimonialis
quedam in uicina posses
sione que asspaliana dicitur
cum egrotudine laboraret
et deperaderet ad eandem

memoria tunc eius allatae
 orne antequam reuocaretur
 illa defuncta e. hac in tunc
 operuerut cadauer eius pn
 tes et recepto spu salua fca
 est sequit

pus ypone bassus quida
 rus ad mecom eiusder
 nris orabat pro egrotare
 et pueritate filia eo qz seu
 veste eius tunc et ece
 pueri de domo curruerut
 qui ei mortua minaret. Et
 cu orate illo ab apuab eis
 coarentur prohibuerunt
 eos illi. Dicit ne per publica
 planget qui cu domo re
 dyet iam suos emulatibus
 psonante et veste filie qua
 ferebat super pueris red
 dita e. utre

ursus ibidem apud nos
 hyreni cuiusda collect
 tary filius egritudine co
 tinctus est. Quicqz corpus ia
 cet exanimis atqz ingehis
 et lametibus coequie pa
 rentur amicos eius quida
 inter alios consolantem
 verba suggestit ut eius
 nris oleo corpus pingeret
 fca e. et reuoluit
 tem qz apud nos vir tba
 manus e. lensum super
 meoriam martiris que i
 suburbano eius e. egritu
 dme coammati a posuit
 infantulu filiu et post ozo
 qua multis cu lacrimis ibi
 fudit vidente leuauit
 uid faciam urget
 hinc opus implenda

pmissio ut non hic omnia
 possim quenuate que hio
 pcul dubio pleniqz mard
 tu hie legent delectant
 ptermisisse tam multa q
 atqz mecu sunt. Et iam
 nris ut ignoscat rogo et
 cogitet qm pluri laboris
 sit face q me hic non face
 pcepti opis necessitas
 cogit. Si em macula sa
 nitatum ut alia taceam
 ea tunc vclim scribere que
 pque mem gloiosissimu
 stephani fca fut in colo
 ma calamensi et in ma
 pium qficiendi sunt libri
 nec in omnia colligi po
 tenut s. in de quibus li
 belli dati sunt qui recta
 rent. mptis qd namqz
 fca uolli q cu uideamus
 antiquis similia dmarz
 signa virtutu etia nris
 pibus frequentat et no de
 bere ea multos noticie
 depre. Orond e. autem
 byemnu a quo apud y
 pone regnu cepit esse
 ista meoria et multis qd
 nobis certissimu e. non
 satis libellus de hys que
 mirabilis fca fut illi ipi
 quibz dati sunt ad lex.
 ferine nris puenent
 qn ista qscpt Chalame
 yed ubi et ipa meoria
 pub esse cepit et crebrius
 dantur incompabili mul
 tudine supant viali
 etia que colonia utice
 viana multa p clara

perinde uirum fā q̄q̄q̄q̄q̄
in q̄l mēoria longe p̄t q̄
apud nos ab ep̄o enodio co
putata ē q̄ libellus dandus
ibi q̄suctudo nō ē ul p̄oas
nō fuit. nā fortasse nūc p̄
mō iā ap̄t. Cū em̄ illic est q̄
petronia clāssima femina
que i mīabilis q̄māgno
atq̄ dūmo m̄qno medicor̄
adūtoia cūcta deferat
laguoe sanata est hortati
sūm q̄ uolenti sup̄dicti loci
ep̄o ut libellu daret q̄m re
ataretur m̄plo t̄ obediē
tissime paruit m̄q̄o posuit
eā q̄ q̄d h̄c retice non
possum q̄m̄s ad eā que h̄c
ap̄s m̄get festinae con
pellat. a quodāmo dicit
sibi fuisse p̄suasum ut ca
pillatio vinctulo m̄feret
quo sub omni veste admi
da corp̄is t̄ngētur q̄m
anulū h̄ret sub gemā
lapide m̄ rem̄tubim̄ctu
bom̄ h̄c alligata quasi
remedio ad p̄a m̄ns lūma
ueniebat. q̄ p̄fecta de
sarthagme am̄ m̄cosmo
plūb̄ bagrade m̄sua pas
sione m̄ansisset surgens
ut itez p̄q̄eret ante p̄e
des suos illu iatente am
lū uidit q̄ capillaria zona
qua fuit alligatus m̄
rata septauit. Quā tūm
om̄io suis nodis firmis
sicut erat copisset astric
ta appuise atq̄ collūse
anulū suspicata est et

anulū

eā ip̄e cū m̄tegezrim̄q̄ fū
set m̄uentus future salutis
quodāmodo p̄gms d̄ctato
m̄rticulo se accepisse p̄e
sumpsit atq̄ illud vinctulo
pluens simul am̄ eos an
mulo p̄icat m̄stume. Non
credunt h̄c q̄m eā d̄m̄
q̄m p̄m̄tegra v̄rgmalia
m̄ris em̄p̄t ad discipulos
suos hostis clausis m̄gressu
fuisse nō credunt. s̄ h̄c
terte querat t̄ se v̄m m̄ue
nerunt illa credat clāssia
femina enodit nata nob̄lit
m̄pta carthagine h̄tat am
pla ciuitas ampla p̄sona
tem q̄n̄tes late nō s̄mit
aq̄ar̄ certe ip̄e quo m̄pe
trante illa sanata ē m̄filiū
p̄m̄ant̄ n̄ q̄s credidit m̄ em̄
q̄m hostis clausis ad discipu
los m̄gressus est credidit
postremo ip̄t quod om̄ia
ista d̄m̄t̄r̄ am̄ m̄ em̄
q̄m ascendit m̄celū tū car
ne m̄qua resurrexat credidit
t̄ ideo p̄eū tanta fuit q̄ia
p̄ ista fide an̄q̄ posuit
ut ergo eā
m̄c m̄ulta m̄nacula eode
deo facite p̄ quos l̄bt
t̄ q̄nemad̄ uult q̄m t̄ illa q̄
legimus fecit. s̄ ista m̄c similit̄
m̄note fuit n̄q̄ ut d̄o adat
am̄o quā clāe m̄edice ac
bra lectione t̄m̄dū. Nam
t̄ ubi d̄iligencia ē q̄ m̄c a
pud nos esse cepit ut libelli
cos q̄m beneficia p̄p̄m̄t
reantur m̄plo semel

hoc au
no aff
rit p
audi
vix qm
ei que
m̄d̄at
m̄
ma
f̄ tam
vacuū
esse v̄
uel u
tū qm
p̄m̄
quor̄
feme
tie p̄
mal
cor̄
m̄na
b̄m̄
d̄m̄t̄
b̄lit
m̄c
f̄ma
uū
f̄m̄
p̄ne
rom
nob
paul
alys
iā qm
p̄p̄t
t̄ am
tes m̄
f̄m̄
taba
plac
p̄r̄t

hoc auduit qm affut plur
no affut ut nec illi q affue
rut post aliquot dies quod
audierit mere rimeat ut
vix qm rpiatur illoz q
ei que no affuisse qgnovit
indicat quod auduit
m e apud nos fm no
maius qua illa que dicit
f tam clari atq illustre mi
raculu ut nulli arbitrer
esse hypnensiu qm hoc no
uel uideit ul didicit nul
lu qm rone ulla obliuisti
potuit Dece quidem frs
quoz septe fut maris tres
feme de cesarea capado
cie suoz amu no ignobilis
maledico mris recentis pais
coz obitu destitute que m
mria sibi ab eis fram atq
bipime tulit ta li pena st
dimtus coherenti ut horri
bilis quarentur omis tre
moie mentroz in qua sedy
sma pene oculos suoz a
uiu no sentes qua qua uer
simi cuqz rei uisu e toto
pene vagabantur orbe
romano qhos caa ad
nos venerut fr z soror
paulus z palladia mult
alys loas miseria diffamata
ia qgunti uenit aut ante
pascha ferme dies qndea
z etiam cotidie ingredie
tes meq mcoriaz gloiosy
simi mris seph am frap
tabat orates ut sibi iam
placatur deus z salutez
pristmaz reddet z illu

z quocunqz ibat querebat
mse mutatis affut Romuli et
qm eos alibi uiderat causa
q tremois coz nouerant
alys ut cuqz potant mri
rabat uenit z pascha
atq ipso die dinto mare
cu ias plus frans esset pscus
z loci fr rale lob u mar
tund cat idem inuenis
orans tenet repete psha
tus est et dormient simul
linguamit no in tremeb
sicut caa psonipm so
lebat Stupentibus qm
aderat atq alyb pauch
bus cu cu qm uellet elge
nomilli phibuerut sed
qutid copectand ce dromit
z are surripit z no tre
mebat mcolunus mtiueb
mtientes qm ergo se
tenuit alaudibz xpi cla
manu gratulandu qz
uobz ecclia usque qnatz
qpleta e Inde ad me m
ritur ubi sedeba iam pro
cessurus fuit aliez qm
post altm ois postior q
nom quod alius prius
duat nuantes qe q
gaudente rapud me deo
gras agere iudatur etiam
ipa cu pluribus mclmat
ad gemla marei qitur ad
ostulu meu procedimus
ad plm plena cat ecclia
psonabat uobus gay
dior deo gras deo laudes
neme tacente hinc inde at
clamaru salutari pplm
Et rursus ad feruencoe

voce clamat pro tandem
pleno spiritali dicitur
fuit loci sollemnitas ubi aut
uentu est ad me simonem
loci dicitur pauci pro tpe
et illius locum dicitur scire
nisi enim eos mox dno
quanta dei eloquentiam
no audire sed considerate pro
prandi ^{homo} missi nobis ^{homo} pandit et dilige
et nobis omem sue fraternae
pacis nune calamitatis in
dicantur hystoriae sequenti
die itaqz post simonem red
ditu narrandi eius libellu
moxitum ipso recitandum
pmisi Et cu ad mco pastore
die tercio fieri mcoibus co
edre in qua de supioe lo
quebatur loci fca stae am
bos fies ai eos legetur li
bellus intuebatur ppius
vniuus suos utriusque
vnu stante sine de formi
motu altera mebris oibz
q tremet et qui ipm no
videbat quid in eo dme
mie fca esset in eius seroe
cernebat Videbant em
quid in illo gratulandi q
pilla esset orandi Inter q
recitatio eoz libello de q
pau ipi eos abire pcepi
et de tota eoz in aliquato
diligentibus repam dispu
tare cu ate me disputate
voces alie de mcoia nris
noue gtilacois audimur
conuersi st co qui me audie
bant cepit conire illa
em ubi de gradibus de ste
dit inq mouit steterat ad sim

mirum orae propebat exuemo
ut cecellos attigit collapsa
similit uelud nympha fama
surrauit domum exoritur
nris quid fca fuit vnde ille
strepitus letus venit missi
fuit in illa in basilica ubi
eramus adduce tes ea fama
denuis loco cu uos tantus
ab utroqz spon admirationis
clamor exortus est ut uos
commata cu lacrimis non
uidebatur posse summi pducta
e adeo loci ubi paulo ante
steterat tremes exultabat
ea simile fca in deluerant
remansisse similem et non d
susab pces suas pro illa
la in pma voluntate pro
illa tam cito gaudentem ce
cernebat exultabat mdei
laudem voce sine uerbis tato
sonitu quatu ames me uis
fere possent quid erat mcoz
dibus exultantem nisi fides
xpi pro q stephan saguio
effusus est
c in missi huc fidei attesta
ista mia la lingua xpus
pducit resurrexisse in carne
et mco ascendisse ad carne
ram et ipi nris eus fidei
nris i eus fidei testes sunt
huc fidei testimonii phibetes
muda munda munda et audelisi
munda pteletur cu q no ipug
nando fmoiendo viamut
pista fide mortui st qui hoc
adno impetrat pnt pter
ang nonte oasi st ppar fide
pessit eos munda paa ut
m hys miraculis tanta ista
potencia sequetur Adm

si carnis metum respicere
ut non puerit in xpo ut non
ventura e sicut pmanatur
abpo ut sic pmanata est
appetib aquibus pmanatus
opus quide mres tata pnt
qui pro ea fide qua hic resur
rectio pdicat ois pnt que
em deus ipse ppe qm mro
modo quo res ipales opatur
et mres pue p suos mstros ista
faciat et ad ipa que p mstros
faciat sue que faciat et per
mrm ppe sicut p homines ad
huc mcorpoe qstutos pue
ora ista p angelos quibus
inuisibilis imutabilis in
corpore alit mpat opetur
ut que p mres fici dicitur
orantibus ta tu et mpetra
ribus no eia opantibus si
at pue alia alit sue alia
alib modis q nullo modo
comprehenditur amoztali
bus pnt et in attestantur
hec fidei mra carnis metum
resurrexio pdicatur
ut forte dictu sit etia
deos suos aliqua mra
fecisse unde si ia mapiunt
deos suos mres mortuus hoi
bus opare an dicit etiam
huc se deos qhomibz mor
tuis pnt herculem sicut ra
mulus sicut alios multos
quos mdeoz mrm receptos
opmantur q nobis mres
no pnt de vnu emde deu
et mrm semms et mrm Rec
tu mradis que ppt meo
riab scos mres mrm fuit
ullo modo se companda

miracula que fca ptempla
phibentur illos vni si qua
similia videntur sicut a
moysse magi p hironis
sic eos dei vici et amiribz
mres fecerunt aut demoes
eo factu impure sup hic
quoz eos de esse facunt
aut ista mres al poans
deus laborantibus aut co
opantibus eis ut fides illa
pfaat qua eos no deos
hros esse s vnu deu no
bistm babe credm demoz
illi talibus dyb suis et
templa edificauit et statue
rit arabs sacerdotes in
stuerunt et sacrificia fere
runt Nos aut ipibus
mres no templa sicut deos
s memorias sicut homibz
mortuis quoz apud deu
vnu pue fabrica et nec
ibi cignus altaria inqum
sacrificemq martibus s
vnu deo et mrm et mro sacri
au vmoia adq sacrificiu
sicut homines dei q mres
in euis q sessione vixerunt
suo loco et ordine noiant
ho in a sacerdote q sacri
ficat mhoat deo quippe
ho ipis sacrificat opus
mmeoria sacrificet eos
quia dei sacerdos e non
illor ipm uco sacrificiu
corpus e xpo quoz non
opert ipis quia hoc sunt
et ipi quibz igit potius
credendum e miracula
facientibz eis ve q se ipos
volut huc deos alibz
qm ea facit an eis q

ut in dñi credatur quod
et opus e facit quid q' mi
rabile facit eis de qm para
sua eia emia sua esse nolue
rit an eis qui nec laudes
suas noluit esse para sua
f' totu quod uicant laudant
ad eum gloria p'fice in quo
laudantur. In dno quippe
laudantur die eoz arda
ergo et eis et vera dicentibz
et mira factibus dicendo
en vera p'f' sunt ut possit
face mira in eis veris
e papu q' opus resurrex
amozus et mortalita
te resurrexerit sua eia
p'mis ostendit qua nobis
affutura ul' in p'ncipio
seculi ul' in h'g sine p'misit
entra quod magnu
dei domi vocatores
isti quoz cogitationes dñs
noluit qm time st' de ponde
ribz argumetantur e
lementoz eoz s' magis plene
didicerit in dñi duo corpa
maxima atq' postrema
duobus medijs aere sz et
aqua esse copulata ac q
multa ac p'f' magnit' qui
fra ad q'c sursum ab hinc
sursum uersas est p'ma
p'da aqua sup fra t'aus
aer sup aquaz quaz t'm
sup hera celu no pt esse
terrenu corpu in celo
q'mentis em ipys ut az
dñe sup teneat sua eleme
ta h'cantur. Ecce qualz
az' omnipotentie dei h'ua
na q'radicat infirmitas

qua possidet uirtus. Quid
ergo facit macre terrena
et corpa cu atra sit aer
terribis nisi forte qm p' pluu
az et penuriaz leuitate do
nant auu terrenis corpi
bus ut portetur macre in
mortalibus sub corpi bus
hom' no possit donare uirtu
te qua in celo eia ualeant
q'uae aialia quoz ipa ter
rena que uolat no possit
in g'mbus et homines st' sicut
sub aqua pisces que s'ut a
quaz aialia ita sub tra
uie debuerit em ergo
no salte de po. de aquis
f' de elemento tercio terrenu
aial' caput hac uita. Quae
cu p'meat ad fra insecundo
q' sup fra e elemento uie si
cogatur continuo suffocatur
et ut uiuat uiuit in tercio
an erat hic azdo elementoz
ul' potius no in tra uie f'
multos argumetap'obibz
deficit. Omittit dñe quod
iam in tercio deao libro dixi
qua multa q'ma terrena
sunt corpa sicut pluu et
forma cu abaz h'fice accipi
ant qua natae ualeant
sup aqua et ut accipiat q' li
tate corpu h'nam qua fer
ri in celu et esse possit in celo
omnipotenti az h'f' q'radi
yam ues q'ra id quod iam
dixi supius eia istu co p'de
uantes atq' tractates ele
mentoz ordine quo q'f' dñit
no inuenit omo quid di
cat sic est em hinc sursum

ueritas tra pma aqua secunda
 rezus aer quatuor celum ut sup
 omnia sit anime natura nam
 et aristoteles quatuor corpus ear
 dixit esse et pro nullum signum
 esset certe superius esset celis
 et uero multum e multo mag
 fluxat omnia in terreno ergo
 quod facit ordine in hac mo
 le quod agit subtilior omnibus
 in hac pondere quod agit leuior
 omnibus in hac tarditate
 quod agit celis omnibus
 Ita ne per hunc casu potest
 nature meum non potest ef
 fici ut corpus eius leuetur
 in celum et ita valeat in na
 tura corporum terrenorum deprimere
 aut deorsum et aut aliquando
 uale sursum terrena corpora non
 ualebut iam si adeos mira
 cula ueniamus que sunt aduersus
 opposuit mirabilibus uis non
 ne etiam ipsa per se facit et nobis
 reperiatur omnia proficere Nam
 inter magna macula deorsum
 suorum proficere magni illud est
 quod uero conuocat nescia
 tem uirgine ad partuatur
 falsa suspitione de stupro con
 mplectere aqua de tota dei et ad
 suos iudices nulla eius parte
 stillante portasse quod a
 que pondus super tribulationem
 quod tot canebat patetibus
 nihil inde intra cadere per
 misit nisi sit aliquis deus
 uel aliquis demon Si deus
 inquit maior est deo qui sit
 celum et terra Si demon in
 quod potentior angelo qui
 deo sunt aquo sunt et mundus

Si ergo deus maior est angelis
 uel demon potuit pondus
 huius elementi sit suspendere
 ut aquas uideat mutata
 fuisse natura ita ne deus
 omnipotens qui omnia ipsa creauit
 elementa terreno corpori
 que pondus auferre non po
 tit ut in toto elemento habi
 tet unificatum corpus ubi
 uoluit unificatibus suis deinde
 in aere medium ponat inter
 ignem super et aquam subter quid
 est quod ad inter aquam et aquam
 et inter aquam et aquam sepe nunc
 quod enim uoluit esse aqua
 sub nubes inter quod et in aia
 aer medium inuenit in quo
 nam quod elementorum pon
 de atque ordine efficitur ut
 terretes uolentissimi atque
 mundissimi antequam subaere
 inter currat super aera in
 nubibus pendant Cur de
 magis aer et medium inter su
 ma celi et yma terrarum qua
 quam scilicet extenditur si
 locis eius inter celum et aquas
 sunt aquas inter ipsum et terram
 et inter aquas postremo si ita
 et elementorum ordine disposi
 tus ut secundum plenam duobus
 medij et aeris et aqua duo
 extrema et ignis et terra in qua
 celi obtineat illud summum
 locum hoc autem unum velud
 fundamentum mundi et deo in celo
 esse non potest terra cum e ipse ignis
 inter secundum hanc quippe rationem
 ita duo ista elementa in locis
 ipsius uno ac summo terra
 et ignis esse debuerunt ut
 quemadmodum uoluit in summo esse

pt qd sum est. Sicut ergo mul-
tam putat uel esse ut futura
est pericula terre incens ita
nullam periculam uide de
bus ignis infra. Vnde uero
non solum in tribus uin et sub
tribus ita est ut ea crucietur in-
tutes modum propter quod in spi-
ritibus hominum et esse igne interra
et ea nosse videmus quod terra
quodque et deliquit et lapidi-
bus nascitur que sunt corpora
sine anima terre et illa
inquit ignis et inquit illis
pursus inquit uisus semper inquit
iste autem inquit corrupti-
bilis atque corruptor nec in
corruptis motus inquitibus
inquit et sicut caueas et
terras uin et hoc sit illi
iste dissilis ut terreus sit
tactibus quodam surgo no-
hinc ut credamus nam cor-
porum et uero aliqui in corrupti-
bilem sciam celo quicquid
futura sicut inquit ignis cor-
ruptibilis hys quod inquit ter-
ris inquit inquit afferunt
quod ponderibus atque ordine
elementorum unde omnipotenti
deo quo inquit faciat corpora
inquit talia ut ea in celo
possint sicut prestant
ed scrupulosissime
querere et fidem qua re-
dunt resurrectionem carnem
ita quicquid assident enim
vide utrum fetus abortiuus re-
surgat et quoniam dicitur ait dicitur
dicitur uos capillus capitis
uin non pibit utrum statua et
robur equalia futura sunt or-
bus an dicitur se corpus quicquid

si enim equalitas est corpus uin
habebunt quod si non habuerunt
in mole corporis illi abortiuus si
resurgat et ipse aut si non resur-
gat quia nec nati sunt et
egressi eandem quod uersant
de pluribus unde illis mensura
corporis quod nunc defuisse ui-
demus daretur ad in hac e-
tate inquit neque enim dicitur
sumus eos non resurrectionis
in non solum quoniam uin
etiam regnum inquit capax sunt
demonstrat inquit quoniam
ipse se equalitas habuit sit
Si enim tam magni et tam lon-
gi erant et sunt quicquid hic
sunt inquit atque longissimi
non solum de pluribus et de plu-
ribus querunt uin illis daretur
sunt sit quod hic defuit si hoc
quicquid recipiat quod hic ha-
buit. Si autem quod ait apostolus. Or-
amus uos nos omnes inquit
etatis plenitudinis christi et
illud aliter quod predestinavit
conformem uin actum filii sui
intelligendum est ut statua et
modus corporis christi omnes in
regno eius erant inquit
corpus sit futuris equalis et
inquit de magnitudine et lo-
gitudine corporis deprehendit
et ubi ita est capillus capi-
tis uin non pibit quoniam et
de capillis capitis possit inquit
utrum redeat quod coeuentibus
deadit et si redditum est quod
non deheret illa deformitate
na et hoc de omnibus uidetur
nunc scitum ut redeat ta-
multum quod corporis carnis de-
scendit et ubi est deus quod

us ergo de infantibus
dictum sum nisi quia non
in eo resurrectum sunt corpora
congruitate qua mortui. Et
quibus tunc accessum erat
tunc hoc per illo opere dei minus
atque ceteris receptum. Infima
quippe domini ubi ait capillus
decipite vobis non pibit dictum
est non de futuro esse quod
fuit non aut negatum est af-
futurum esse quod defuit. Defuit
autem infanti mortuo per se
quantitas sui corporis. Propter quod
opere infanti deest utique per
se magis corporalis que ad
accessit iam statua longior
esse non possit. Huc per se
modum sunt omnes ut in illa
gapiantur atque nascantur
per se in ratione non in mole
sicut ipsa membra omnia iam
per se latent in semine in ea
natis nonnulla ad huc de-
sunt sicut dentes ac si quid
eius mori. In qua re unusquisque
quod materie indita corporali
iam quodammodo ut ita dicta li-
ciatum esse videtur quod
non est ymo quod latet per
accessu temporis est ad potius
apparebit. In hoc quod infans
iam brevis vel longus est qui
brevis longus vel sit futurus
est. Spiritus hanc rem per se in
corporis definita corporis non
timeamus quia et si equalitas
futura esset omni ut omnes usque
ad quinquagesimos magis pueri-
rent ne illi quidam qui maxime
fuerunt magis harent ad statum
quibus quod sumus christi perierit
qui dixit ne capillus capi-
tis esse peritum. Creatorem utique

qui creavit cuncta de memento
quod deesse posset vobis conderet quod
addendum esse mirum artificem
per se sequitur.
Adhuc vero in ea mensura
corporis magis mortuus est spiritus
ne per se est dictum in vobis omni
tempore venit accessum corpori eius
ea magnitudine qua non sunt
qui in eorum discipulis magna
erat illis notis apparuit ut
longis fidelis posset equalis. Si
autem diximus ad omnia corporis
modum eam quoniam maiora
corpora redigenda pibit de mul-
titudine corporibus plurimum in ipse
nec capillum paitur deesse per
misit. Restat ergo ut sciamus
ut unusquisque mensura qua
ut sunt in iuventute corporis per se
est mortuus vel fuerit habitus
per se aut definitus atque illud
quod quidem ait apostolus de me-
sura etatis plenitudinis aut
per se aliud intelligat. Dicitur esse
ut illi capiti multis annis
accedente omni perfectione me-
bri etatis eius mensura quod
pleat aut per se hoc de hunc cor-
poris domini est per se accipere dictum
ut nec infra vel ultra iuventute
forma resurgit corpora mor-
tuum per se in eam etate vel
usque ad quam christi per se
misit quoniam. Circa quippe
vobis annos defuerunt esse
eum per se hunc deatissimi homines
iuventute que per se spatio
per se finita vite ut homines
indeterminato viget quibus
ac senilis etatis et ideo non
esse domini in mensura corporis
vel in mensura statue per se in mensura

etatis plenius
 illud etiam quod ait pdestinatos
 qformes ymagis filij dei p
 pmtiore hōz intelligi vū
 nobis alio loco dicit. Noli
 qformari hūc seculo s reform
 manu i nouitate metis vū
 ubi ergo i formant ne qfor
 memur hūc pto ibi qforma
 m dei filio p et etia sic a
 pi quemad ille nō mortate
 ita nob illi efficiant i morta
 litate qformes quod quid
 et ad ipam vne corpm per
 tinet. Si aut m hōz abis q
 forma resurrectura sūt cor
 pa sūm ad moniti pūd illa
 mensura ita et ista qformaco
 nō quā tū intelligenda est
 s etat. Resurgēt itaqz os
 tam magni cor pōe q pui
 uel erat tū futū erat etate
 iuuenili qul mū etia si cit
 infantibus ul senilibz corpi
 forma ubi nō metis nec ipa
 corpi ulla i manebt infirmit
 tas. Unde etia si quibz co
 corpi modo in quo defunctus
 ē resurrecturū vni quēz co
 tendit nō ē cū eo fabulosa
 qtraditoe pugnā.
 Omuli p p hē qd dā est
 donec occurrat ob vnu
 p fōm i mensura etat plenius
 v qformes ymagis filij
 dei. Nec in pōi fēmeo resur
 rectūas fēias ordit si vili
 ob aūt qm deus solū vrmū
 fecit qulmo fēmeaz qvū
 q mūci melius pape uidet
 qm utruqz pōū resurrecturū
 esse nō dubitat. Nō em libido
 ē et que qfisiōis ē causa. Nā
 pūb quā pēraffer mūdi erat

et non qfundeant vnt pēa
 corpi. Ergo illis vna dētra
 gentur natē suabit. Qd
 aut vnu pōū fēmeus s
 nec nā que tū quida et
 acōubiti et aptu i mūis
 erūt cū mēbra fēmea nō
 acōmodata vni uetē s de
 corpōe nouo quo nō aliaat
 appietis qcupia q nulla
 erit de laudet sapia atqz
 elemētia qm et quod nō ē
 fecit et libāuit acōrupōe
 quod fecit. In qvōdō em
 quibz hūm dēlate vī dōz
 mētiō costa dētracta ut
 fēia fiet xps et eoz tali
 fō la tū ipietū exorte
 bat. Sapor qmpe ille vī
 moris erat v dū q dū m
 ante pendentis latus lan
 cea pforatū est atqz mde
 saguis et aqua pfluit q
 fēia ē qgnōis quibz
 edificatur etia. Nā hē etia
 uerbo pōtura usā ē ubi le
 gitur formant aut fūbit
 s edificauit i muliere vī
 aplū edificatōz dū corpi
 v quod ē etia creatura ē
 go dei fēmea sicut vir s
 ut de vīo fiet vntas est
 qmēdata ut aut illo modo
 fiet xpus ut dā ē et etia
 figurata ē. Qm go utruqz
 pōū instituit utruqz resti
 tuit edemqz ipe i hūm
 rogatqz a pōitēis q nega
 bant iurreatōz angēptēz
 fratru ēit vōz quā singli
 habuerūt. Sū quisquē corz
 velle de fūcti fēme pēut
 loo pēpat qvōtal ērat

inquit nescientes scripturas ne
q[ue] iuste dei et t[ame]n locus esset ut
diceret deq[ue] e[ss]et me interrogans v[er]u[m]
et e[ss]et ip[s]a no[n] mulier no[n] h[ab]e
dixit s[ed] dixit i[n] resurrectione
e[ss]et no[n] mibet neq[ue] e[ss]et u[er]ba
diceret s[ed] s[ed] sicut angeli dei
in celo & quales utiq[ue] angeli
in mortalitate ac felicitate in
carne sicut nec resurrectione
qua no[n] indignerunt angeli
quia nec mori potuerunt &
ap[er]tas go d[omi]n[u]s futuras e[ss]e ne
gavit e[ss]e resurrectione no[n]
fens & i[n]negavit ubi talis
questio uertebat[ur] ut ea negato
s[ed] muliebri celestio[rum] faci
litate dissoluet[ur] si cu[m] ibi p[er]
nosset no[n] futurum v[er]um co[n]
futurum esse firmavit & go no[n]
mibent quod & feras p[er]met
nec u[er]ba diceret q[uo]d adu[er]sus
Erut ergo q[uo]d al[m] mibet h[ab]et
ut duceret u[er]ba s[ed] i[n] h[ab]e no[n] fa
cient sequit[ur]

unde q[uo]d ait ap[osto]lus
occursumus nob[is] o[mn]es
in v[er]u[m] p[er]sona[m] totius ip[s]ius &
c[on]stantia[m] l[ib]e[r]a[m] & l[ib]e[r]a[m] &
siderat debemus que ita se
h[ab]et q[ui] descendit inquit ipe
e[st] & q[ui] ascendit sup[er] o[mn]es
celos ut adimplet o[mn]ia
Et ipe dedit quosda[m] quib[us] a
plu[s] quosda[m] aut ip[s]as
quosda[m] u[er]ba eu[an]gelistas
quosda[m] aut pasto[rum] et doc
tores adq[ui]sumat[i]o[n]e[m] s[an]c[t]o[r]u[m] in
opus m[un]d[um] m[un]d[um] m[un]d[um]
corpi[s] & donec occurrant
o[mn]es in v[er]itate fidei & ag
nitionem filij dei i[n] v[er]u[m]

v[er]u[m] p[er]sona[m] m[un]d[um] etat[ur]
plenitudo & ut ultra no[n] sin[us]
p[er]sona[m] iactat[i] & c[on]t[ra]t[i] o[mn]i u[er]bo
doct[ri]ne m[un]d[um] h[ab]e[re] q[ui]n
ap[osto]lo[r]u[m] & m[un]d[um] e[ss]et
u[er]itate aut facietes m[un]d[um]
augeam[ur] in illo p[er]sona[m] que
caput x[rist]i & quo totu[m] corpu[s]
q[ui]n & q[ui]n p[er]sona[m] tactu[m]
subm[un]d[um] s[an]c[t]o[r]u[m] in op[er]e i[n] me
sura v[er]u[m] m[un]d[um] p[er]sona[m]
m[un]d[um] corpi[s] s[an]c[t]o[r]u[m] m[un]d[um]
s[an]c[t]o[r]u[m] m[un]d[um] e[ss]et q[ui]n v[er]
p[er]sona[m] caput & corpi[s] quod
constat o[mn]ibus m[un]d[um] que
suo t[em]p[or]e q[ui]n m[un]d[um] cotidie ad
e[ss]et corpi[s] accedunt d[um] edifi
catur e[ss]et o[mn]i & d[um] aut
e[ss]et corpi[s] & m[un]d[um] Et alibi
p[er]sona[m] inquit e[ss]et quod e[ss]et
e[ss]et i[n] m[un]d[um] v[er]u[m] p[er]sona[m]
v[er]u[m] corpi[s] m[un]d[um] s[an]c[t]o[r]u[m] e[ss]et
ang[eli] corpi[s] edificat[i]o[n]e[m] et h[ab]e
don[um] e[ss]et adq[ui]sumat[i]o[n]e[m] s[an]c[t]o[r]u[m]
opus m[un]d[um] m[un]d[um] m[un]d[um]
corpi[s] & de deinde subiectu[m]
v[er]u[m] m[un]d[um] agn[iti]o[n]e[m] donec occurrat
o[mn]es in v[er]itate fidei & agn[iti]o[n]e[m]
aone filij dei in v[er]u[m] p[er]sona[m]
m[un]d[um] etat[ur] plenitudo
& & donec ead[em] m[un]d[um] i[n] q[ui]
corpi[s] m[un]d[um] e[ss]et ostendit
d[um] augeam[ur] in illo p[er]sona[m]
q[ui]n e[ss]et caput & e[ss]et corpi[s]
totu[m] q[ui]n & q[ui]n p[er]sona[m] p[er]sona[m]
tactu[m] subm[un]d[um] s[an]c[t]o[r]u[m] in op[er]e
m[un]d[um] v[er]u[m] m[un]d[um] p[er]sona[m]
Sicut ergo e[ss]et m[un]d[um] v[er]u[m]
m[un]d[um] p[er]sona[m] ita totu[m] corpi[s]
q[uo]d o[mn]ib[us] p[er]sona[m] s[an]c[t]o[r]u[m] q[ui]n e[ss]et
utiq[ue] m[un]d[um] plenitudo de
qua d[um] e[ss]et m[un]d[um] etat[ur]
plenitudo & e[ss]et plenitudo

etiam illo quicquid erat loco ubi
ait de xpo Et illi dedit caput
sup omnia membra eccle qe tota
et plenitudo eius qui omnia in
omnibus adimplet^r vñ si hoc
ad rñm forma in qua est vn⁹
quisq; referendū esset qd nos in
pedet et nouato vñ et sciam
intelligē ut vñ phare poi
tu accipemus sicut in eo quod
dñm ē vñ nū q timent dñm
ubi utiq; p^r et fac q timent
dñm sequit^r

unde na respondeat decapill
 atq; vnguib; semel q
 pe intellecto Ita mch p
 esse decorpore ut desine mch
 sit mcorpore simulit mch
 ea que desine forma fiat
 enormitate magis ipi ac
 cessura ee no locis mgnibus
 membror forma turpet' nclut
 si delmo vas fiet qd' rursus
 membris hinc redactu totu
 detoto fiet no esset nge ut a
 ps hinc q' m auas fiat ad
 auas rediet aut que sim
 fecit ipa rursus facit sim
 su in totu reuertet' in totu
 i totus ille hinc ut totu vas
 nulla sui pte p'dita fmeat
 quia ipi si capilli toas consi
 vngues ve defecti ad sua lo
 ca defecunt' redeunt' no re
 dibut' necn' auq; r'surgenti p
 but q' m cad' carnez ut que
 auq; locu ibi corpib; teneat
 suata pau q' r'uenia ma
 teie mutabilitate uertetur
 quib; qd' ait dñs Capillus
 decapite vno no pibit delon
 gitudine s; de mo capilloru
 deinde multo apius poss

intelligi unde et alibi dicit
Capilli capitis vñ mutati
et hoc dico dixerim qd
aliquid existit corpi aug
pitur qd nali in erat h
qd de forme natu fiat no
utiq ob aliud nisi ut hinc
quoq ostenderetur quom
sit penalis qdico ista morta
lia sit esse e reditum ut h
ita integritate substantie
deformitas peiat Si em
statua pt a niso homo q
pt aliqua cam deforme
ferat qstae et pulchritaz
reddi ita ut nich inde sube
h sola deformitas percat
ac si quid in illa figura poe
viderent et abbat nec pulchritati
pau qgruebat no de toto
unde ferat amputae atq
separe h ita qstae vniusa
atq nise ut nec feditate
faciat nec mimat qstae
quid sit de omnipotere a n
fice Sciend e Ergo ne no
potit quasq deformitates
huanoz cozm no mo vsl
tatos vni co rias ac mo
struosas que hinc nise
uite qgruit abhoret aut
ab illa futua felicitate scz
se auferre ac p de ut quas
mz eas facit et si nalia cu
indictora qstae substantie
corpalis nulla eiusd m
tione tollant ac p hoc no
e maioris pignibz me
tuenz ne ibi co tales sint
quales sit possent nec hic
esse no hissent Quib ex p
corpis pulchritudo pau
e qgruencia ad quidaz

colois suauitate ubi autem
non e p au ggruenciam aut
ideo quid offendit q p u e
aut i o p paru a i o q u m m
p m d e m u l l a e i t d e f o r m i t a t e
qua faat in q g r u e a p t u d
ubi t que p u a s t c o r r i g e t
t q d m i g e q u a d e c e t u n d e
c r e a t o r n o u i t n u d e s u p p l e b t
e t q d p l u s e q d e c e t m a t e r i e
f u a t a i n t e g r i t a t e d e t h e t u r
C o l o i s p o r t o s u a u i t a t e q u a
e i t u b i i u s t i f u l g e b u t s i a n d
p o l i n r e g n o p r i s s u i o r n e
t l a i t a t e m u o c o r p o r e a n i s p u r
r o p i t a b o d i s d i s t a p l o r p o
r u i s a b s c o n d i t a f u s s e q u a
d e f u s s e c r e d e n d a e n o e n
c a f e r e t h u a n u s a t q i n f i r m u s
a p p e t q q n i l l e a s u s i t a d e
b e r e t a t t e n d i u t p o s s e t a g
n o s t i o r u o p t i m u t e c i a u t
q u e t a n t i b u s o s t e n d e r e t
p u o r u l n e r s a c a t t e b u t c o r
t i b u p o t u q s i m i e t n o a h m e
t o r i n d i g e n d a f c a q u a t
h e c p o t e a t p t a t e t u a u t a q
n o i n d e t u r q u i s a s p i t a q b q
a l i a q u e p u t a s s i m i t i n d e t
s i a u t i l l a c l a i t a t e d i a 9 a s
f u s s e n o v i s a a q u i a l i a i n
d e b a t d o r a p a g r e c e d i c i t
u t q u i d m i m p t e s l a t i n e
d i c e n o v a l e t e s m i l i b r o g e
n e s c o b c e n t a t e m i p r e t a t i
s i n t h a n c e m p a s s i s t p o d o
h u n t e c e c q u i q u e b a t o s t i a
v i i u s t i n e c p o t e r a t i n u e n i e
o r n e s i c e a t a s f u s s e t q u a s i
u t m e s s i l p o s s i t u i d e i n o o s t u d
q u o m i g r e d e r e t s i d u c e b i t i
n e i s a q u i b u s n u d e a b d u c e n t

inquirent. Vestro quo aut
modo sic afficimur amore m m
b r o s u t u e l i m q i l l o r e g n o i n c o r
c o r p i b z u l n e r s c y c a t a s q u p p
n o i e p u l e r a n t e t f o r t a s s e u i d e
b i m q n o e n d f o r m i t o s i n c i o
s i d i g n i t a s e i t e t q u e d a q u i s
t o r p e n o c o r p i s s i u t u i s p u l d i
t u d o f u l g e b i t i d e o e n s i a l i q u a
m i r i b z a m p u t a t a a b l a t a s t m e
b r a s i n e i p s m e b r i s e r u t i r o n e
m o r t u o r q u i b z d a n e s t C a p i l l y
d e c a p i t e v r o n o p i b i t s i s i h
d e t e b i t i l l o n o n o s e c u l o u t m
d i c i a g l o r i o s o r u l n e r s i n i l l a
i m o r t a l i c a n e i n a n t u b i m e b
u t p d i c e n t p a u s a i n s e c t a s u t
i b i c y c a t a s s i a i c i s d e m m e b r i s
r e d d i o s n o p d i c i s a p p a r e b u n t
Q u a n i s i t a q u o m n i a q a c c i d e n t
c o r p i v i a a t u t n o e r u t n o s u t
e n d e p u t a n d a u e l a p p e l l a n d a
v i a a u i r t u t a s i n d i a a

h p r a u t a d r i s u s a t a n d a c o r
p a u i t a q u e d d e n d a n o p o s s
o m p o t e n c i a c a t o i s o m n i a i n o u a c
q u e u e l b e s i e u e l i g n i s a b s u p s i t
u e l i p u l u e m a n e r e u e c o l l a p s u
u e l i t u o r e m s o l u t u u e l t a n c a s
e s t e p a l a t u d e s i c u t s i n q u i l l u s
s e c e r t u q n e i t a r a p n a t a l i q u i d
s u b t a c t u s e u s i b z n r i s u t o m e a
t o i s a q u i n o m l a t e a t a e f f u g i a t
p r a t e z d e u e r e u o l e n s s i a u t p o
t e a t d e f i n i r e c y c a t a n t a q a u a t

repperit. Tantū absit
omni deformitas omnis tar-
ditas omnisq; corruptio. Et
si quid aliud nō de regni
migne iurisdictionis et pro-
missionis filij equales erūt
angelis dei si nō corpore
non etate. Et felicitate.
Espūct qd quid quid
decorpib; vniū ut p
morte de ca dāuēbus perit
et pū cū eo quid in sepulchro
remasit in spūalis corpis
nominate spūalis corpis
felicitate mutatu resurget
incorrupte atq; immortalē
uestitū. Et si uel casu ali-
quo qm ut inimicorū tma-
nitate totū pemit qterā
impuluerem atq; in auris
uel in aquas dispersum
quatu fici pū nūstia ce-
smat omo nullo modo
subtrahi potit omnipotē
tātois f; capillus in eo ca-
pitis nō pūit. Et ergo spū
subdita cāo spūalis f; in
cāo nō spū sicut cāo sub-
dito fuit spū ipē carnalis
f; in spū nō cāo. Cui rei
habem; opūctū in mē
pene deformitate. Non
em fū cāo f; utiq; fū
spū carnalis erat quib; u-
nit aplū. Et potū nobis
loqui spūalib; f; quāi car-
nalib; Et homo spūalis
si mhar uita dicitur ut ad
corpore ad huc carnalis sit
et uideat alia lege mē

sub repugnatez legi mē
sue. Et aut cāo corpore
spūalis cū cāo cāo sit resur-
git ut fiat quod spūis e-
deat cor; aiale resurget
corpus spūale. Et uel sit aut
et quā mag; spūalis corpore
grā qm nōd uenit in opū
mēd uēoz ne temerariū sit
omni quod de illa pferitur
eloquiū. Dūp m quia pū
mē gaudū pū dei laudem
nō ē tacent; et de timis
sa amoris ardent medollis
dū est. Dūc dilaoi de core
domus tue de domib; euis q
mhar erupnosa uita bonis
malis; largit ipō adnuante
cōuā q ut possim; quatu
sit illud quod nōd opūti
utiq; digne eloqui nō uā-
lemus. Et mēto em qd fuit
fōis rectū omēto uita d; illorū
duorū quigū in pād; f; femidi-
tate felitem qm tā breuis
fuit ut ad nōtencū sensu
hēt ipā pūenit mhar quā
nōm; iniqua adhuc sum; q
om; temptationes vmo qn
tota temptatione quāq;
dū in ea sum; quātilib; p
fiamus ipēi de fūm; que
sūt uiderā cāa genus quā
mō bonitatib; dei quib; potit
opūctae.
am quod ad pma oigic;
pūct om; mortaliū p
genē fūse dāpnataz. Et
ipā uita si uita dicitur ē
tot et tantis malis plena
testatur. Et nō em aliud

inducit horrenda quedam
 profunditas ignorantie & magna
 errorum confluxio quod ob filios
 adam tenebrosam quendam sum-
 ptepit ut homo liberatus ab
 eo sine labore dolore timore non
 possit enim amor ipse tot re-
 bus vanis atque noxiis et
 hoc mercede ante puer-
 bates merces formidines
 insana gaudia discordie
 lites bella insidie iramudie
 imitatie fallacia adulatio
 fraudes furtum rapina perfidia
 superbia ambicio inuidencia
 homicidia patricidia crude-
 litas scintilla nequitia luxuria
 pecunia impudencia impudi-
 cia fornicationes adulteria
 incesta & contra naturam
 sponsum supra atque in iudicio
 quas turpe est etiam dicere sa-
 crilegia hereses blasphemie
 pueria opprobria inbreui-
 talupnie turuoces pueri-
 cationes falsa testimonia
 magna iudicia uolencie la-
 trocinia & quid quod talium ma-
 lorum in metem non uenit & fin-
 de uita ista homini non recedit
 unde hec homini sunt malorum ab-
 illa in erroribus & pueris amoribus
 reddere uenientia cum qua op-
 filius hominis adu nascitur ita
 quibus ignorat cum quanta ig-
 norantia ueniat que iam
 infantibus est manifesta &
 quanta habundantia a uane
 cupiditate que impudens ma-
 pte appare homo ueniat
 eorum hac uita ita ut si dimittatur

vnic ut uelit ⁊ facere quid
 quid uelit in hoc facinora
 ⁊ flagitia que gliscorant
 ⁊ que quicquid non potest petui
 ut aucta ut multa pueniat
 Si diuina gubernatio non
 omni desente dampnatos
 deo non timere mira sua
 miserationes suas ⁊ ipsas sen
 sibus quibus huiusmodi prohibitis
 ⁊ terribis qtra ipsas ad qbus
 nascuntur tenebras uigilant
 ⁊ qtra hos impitios ope
 runt plene in caa ipse la
 boru ⁊ doloru erunt ems
 voluit multimode formidi
 nes que rehibendos pueros
 vanitatibus adhibentur
 Quid petago si quid magni
 quid ferole quid lora quid
 virge quid disciplina illa
 qua scia septura ⁊ educti
 filij latera esse tndenda
 ne crescat indomitus do
 mitai qia diuina aut vix
 possit aut fortasse non possit
 Quid agi pamb lps omibz
 nisi ut debellet inpeicia
 et praua cupiditas misre
 net in quibus inlibis in hoc
 seculu uenimus Quid e em
 quod ad laboe enemus sine
 laboe obliuiscimur ad laboe
 discimus sine laboe nescimus
 cu labore strenui sine laboe
 merces sumus Vnde tunc
 apparet inquit uelud ponde
 sub p dibus ⁊ prola sit viao
 sa uico ⁊ qnta ope ut hinc
 libetur moueat desia seg
 micia pigritia negligencia

vicia sunt utique quique labor su-
gitur in labor ipse etiam
qui est utilis bene pena sit. Et
preter pueriles penas sine
quibus disci non potest quod ma-
iorem volunt quam viam aliquam
utiliter volunt quot et quot
penis genus humanum agi-
tet que non ad maliciam ne-
quaquam iniquorum sed ad
discipline pertinet iustitiamque
quem quis ulla fine di-
git etiam ulla quod putat
quod perdit quod est iniquum quod
calamitas a beatitudine
atque luctu ad amorem et dap-
nationibus adceptionibus
et mendaciis hominum et assump-
tionibus falsis abominabilibus
volent facinorosis et sceler-
ibus alienis quique ab eis
et depredatione et captivitas et
vincula et carceres et co-
dia et cruciatus et ampu-
tatio membrorum et privatio sen-
sum et oppressio corporis ad ob-
scena libidine opprobriis
explenda et alia multa hor-
renda sepe contingunt. Quod
ab inimicis capibus qui
formidat corpori formidat
frigorebus estibus reptatio-
nibus alluvionibus et
rursus de tombo grande
fulmine moribus hyantibus
et terrarum oppressionibus ru-
inas ob offensionibus et pa-
uore ut etiam malicia inimi-
corum ac tot veniens fructu-
um aquarum amara bestiarum

aut ferarum vel in molestis
vel et mortiferis moribus
a rabie quod inquit quod rabidus
canis ut etiam blanda et amata
suo domino bestia non nunquam
vehementibus et amariis quod
leones dracones quod metuat
faciatque homines que forte
attaminavit contagione
pestifera ita rabidus sam-
ut apparetibus quique filijs
penis omni bestia formidet
etiam mala patitur nauiga-
tes que trementa itinera gra-
dientes omnibus ambulet ubi
atque non inopinatus subia-
cent capibus. De foro quod
rediens domum sanis pedibus
sub cecidit pede fregit et
de illo ubi finit hanc
intus etiam videtur sedente
secum desella magna se de-
bat cecidit huius sacerdos et
mortuus est. Agostole ymo
videtur omnes homines quot et
quantus a celo et terra vel a
predicantibus animalibus capibus
metuit fructibus agrorum
Solent in defructibus tandem
collectis et conditis esse se-
cui. Et quibusdam quod non
puerum optimum fructos
flumibus in pueris fugienti-
bus hominibus de horreis
erogant atque abstulit contra
mille formos domum mon-
pis quibus in morte aqua potest
quique ne quid quibus fidei
etiam pueros baptizatos
quibus certe metus inuocatur

est aliqui sic vapant ut meos
 inabime deo ista fmeto mo
 stret hmo mte calamitas
 flenda et alius desideranda
 felicitas ita uero de po ipe
 corpe tot oisut morboz
 mala ut nec libris medi
 corz cuncta apphensa sunt in
 quoz pluribus ac pene oibz
 eia ipa adinueta et me
 dicamenta turmeta sunt
 homines penarz conio penali
 eruantur auxilio Rome
 ad hoc pduxit facies ho
 mes ardoz i manibz ut u
 rina quoqz humana ut et
 sua biberet Rome ad hoc
 fame ut acronbz homi
 ne abstine no possent nec
 muetes hoies mortuos s
 ppter hoc ase occisus non
 quoz alienos vni etiam
 filios mres meredibili cru
 delitate qua rabida esues
 faciebat abfumeret Ipse
 postremo sompnus qui ipse
 quictis nome accepit qd
 uerbis applicet sepe somp
 noz uisus qua sit iniquitas
 et qua hz magnis falsa
 tu rez troibus quas ita
 exhibet et quodamqz co
 pmit ut avels cab dyder
 ne nequeamz aiaz msciz
 sensu qz p turbet qua fal
 sitate mfoz et mglantes
 inqmbusdaz morboz et ve
 nemis mirabilis agitant
 qzms multimoda vaicta
 te fallac homines et sa
 nob maligni deo nec no

iniqua deapiat talibus
 mris ut eadz si eos phec
 ad sua traduce no potue
 runt sensus in illoz solo
 appetitu qlitatz p suade
 falsitatis illudant Ab
 hmo ta misere quai qui
 busta mferis mte no libe
 rat nisi gra saluatoz
 xpi dei et dm mri hcm
 nome est ipe ihus mptat
 quippe saluator maxime
 ne post hac mscioz ac
 sempna suscipiat non
 mita s mors ita m ista
 quibz sint sta et scos ora
 domo magna solana in
 deo no semp ipa mscia
 tbiunt petentibz ne ppter hoc
 reliquo queratur que et
 alia mag mita ubi mala
 no erit omo ulla qrenda
 est et adhuc melioz quoz
 m hos malis adinuat gra
 ut gnato fidelioz tanto fer
 uor colligent adquam
 rem ppxam pdesse dicunt
 docti hmo seculi qua dy
 deqmbusda paucis aut
 talibus uera sederut nec
 homibus inquit ab hys aut
 datu e domo aut manibz
 potuit ullu dal usqz adeo
 et ipi gra quoz agimus
 quoquo mibz qpnit sit
 m habenda no quacumqz
 s uera ppxa dmar gra
 qzici porro si paucos dmi
 nitus datu e uere ppxe
 gra mscioz hmo mte
 mntu auxilium satis

et tunc apparet tremis hnam
adluendas miseras penas
esse dāpnatū sunt ante hoc
ut fatentur nullū dnm ē
maius domū sic a nullo deo
dāi credendū ē nisi ab illo
quo et ipi qui multos deos
colūt nullū dicūt esse ma
iorem se.

19
ropt' h' autē mala uite
quib' bombinūz quia
habet mea iusta cā p'pos
quosdā labores suos quib'
aduersus uicia militat
et utatū p'horū tēptatio
nibus uisunt atq' p'iculis
Aliqu' em tōtā dū ali
qn remissus nō m' desit
cāo gaudere adūsus spm
et p'us adūsus carnē ut nō
ea q' uolum' faciam' o'z
malaz q' cupit' q' sumēdo
sed ea nob' quātū dnm tūb'
admit' post sum' nisi ei q'
sēdendo p'udam' uigiliis
p'mis q' uolūtes ne op'io
vel p'is fallat ne decipiat
s'mo uersutos ne p'tenebre
aliq' carnis offundant ne
quod bonū ē malū aut q'
ē malū bonū ē credatur
ne ab h'is q' agenda s't met'
suocet ne mea q' agenda
nō sūt cupido papit' ne
sup' uacūdiaz p'ol occidat
ne minūcioe p'uoct' ad
rebt' uicōz malū p' malo
ne ab p'bebat m'honesta
ut i' moderata tristia ne
impacend'z benificōz
m'gerat m'ens migrata

turpore ne maledictis ru
mōibus bona q'sta fatiget
ne temeraria de alio suspicio
nob' de apiat ne aliena de
nobis nob' frangat ne reg
net p'am i' mō mortali o'z
p'oe ad obediend' de p'icis
dūb' ne mēbra nra hō h'ibe
antur iniquitatis arāna
p'ced' ne oculi sequat' q' u
p'iaz ne uindictandi cupid
tas uincit ne i' eo q' male
delectat ut i' uisio ut cogitatio
remouetur ne uis p'ob'm
aut m'edens ubi libent'
audiat ne fiat qd' nō licet
cā p'libet ne m'h' bello
laborū p'iciloz q' p'lemis
s'mo uel de uicibus m'is
p'peretur facienda uictoria
uel uicibus m'is s'ta t'buatur
s' eū q' de quo aut d'plūb'
Gras aut deo q' dat nobis
uictoriaz p'dm' m'is illū
xp'm et n' a alio loco in
h'is omib' inquit p'romm'g
p'eu q' diligit nob' O'ia q'
in quātāz u' p'laudi vi
cys r'p'ugnem'g ut ea q'
uicia superem'g a subm'g
quā dū s'm' m'hoc cor p'oe
nobis de esse nō posse v'nd'
dica' deo d'mitte nobis
de nra i'ubac aut regno
ubi p' tu corp'ib' i' mōz
talib'z erim'g nec p'ha
nobis erit nec debita
que nūquā t' m'quam
essent si nā nra sicut v'ra
creata ē p'manet de

phoc etia in isto conflictu
in quo pidiatam et de quonob
metoia nouissima cupimus
liberari aduicem hinc pmet
qua tot tatorz qz testomys
maloz pbanus esse dap
nata
am que piderade ipz har
miferia qm hnam lauda
miseria pment quaz et
qua multu mpleuit bonis
eius bonitas quita qz cauit
ad mstrant pmi bu deoz
illaz qua pmlerat an pany
dices Crepate et multiplicat
et mplete tra qz post per
catu voluit i hbo mact qz
mstrpe dapnata donata
fermditas nec illaz vny mi
rabiles scim vno et mia
bilore qua effundit et fia
mdita aapib hnam et
quodamo mtepta pany vltu
ponit auferre quo nob in
pacta pacta e et naitas
morte futruqz simulcrit
isto quia pmpere atqz sumis
qm hnam malu quod a
parente tnt et bonu quod
hancant tnt i nolguali
malu st pany atqz suppli
au i nolguali bono alia duo
pagao et qformaco Oz
quantu ad pnte pmet in
tmenoz mraz de malis qz
deura venit audacia i pec
catu aliu deuidao dei
i suppli au iam satis dixi
mte debom dei q ipi qz
vinate dapnatez naitie
quilit sine usqz mte qfert
dne usitui Recz dapnado

aut totu abstulit quod de
deat alioqn no esset omo
talib ea remouit a sua
ptate eaa ad dyas subdit
tu nec ipm dyam asuo alie
nauit mpio quqz ut
pig dyai na substatie
faut qui sumo est et faut
qz quod q alio mo est duoz
qz illaz q dixim bona
eaa mna pao vinate sup
hao etne dapnata de bo
mitat eus quoda ueluti
fonte manae paganoz
mprimibz mudi bene
dicoe largus e aqubus
opibus de se ho regent
confmaco uco nullo eus
e ape quousqz mte opat
efficace quippe potenciez
pia si iam rebus subtra
hat hec pardi potuerut
et sub dimetis motibus
page tpa nec psub m co
quod create pnt pmane
but Si qz cauit hoiez de q
ut ei addeat uerititatez
quada qua hoiez alioz
pagat q quauis eis et
p ipaz pagadi possibi
litatez no naitate omibz
tu voluit homibz abstulit
eaz deus et steiles fuerunt
no in qm hnamo abstulit
semel data pmi dilobz
to mquibus benedictioe ge
nerali hec ergo pagao
qm pao ablatu no fuit
qz in eaa ipa tns e qua
lis fuisse si nemo peccass

Ex quo enim homo in honore
potest postea quia delinquit
operatur et peccatibus. Similit
generat non in eo in penitus
contincta est quedam uelud
semitilla rationis in qua fons
est ad magnam de hinc at
propagationem si performatio
non adhiberet nec ipsa
sui ipsius formas modus
quod prederet. Si enim quibus
sunt homines et nichilo de
uelleret imple frax hominibus
quod creantur. Vnde sine quod
in ratione maius et facit sic
posset omnes concubetes
nec nisi illo creante ge
nerantes esse non possunt.
Sicut ergo ait apostolus de in
situdo spirituali qua homo
ad pietatem instruitur quod
formatur neque quod plantatur
est aliquid neque qui rigatur
sed qui in armento datur deus.
Ita etiam hic dicitur potest. Nec
qui concubuit sed qui sciatur
aliquid sed qui informat
deus. Nec mater quod conceptum por
tat ad partum nutrit est ali
quid sed qui in armento datur
deus. Ipse namque operatur que
usque nunc operatur facit ut
in suis operibus semina
et aquibusdam latentibus
atque in fidelibus inuisibi
libus in uoluntate formas
invisibiles huiusmodi quod appetit
deus euoluunt. Ipse in
corporea quod nunc illas
propositam istas subiecta

in modis copulas et quere
tibus aiantes facit. Quod
eius opus tam magnum et mirabile
est ut non solum in homine quod
est animal rationale et hoc autem
creantibus aiantibus quod cellen
tibus atque plantantibus si in
multitudine inuisibilibus bene
quod operatur sapienter in
generat laudemque pareat ca
tois. Ipse itaque dicit hanc
mentem dedit ubi ratio et int
gencia in infante sapientia
est quoddam nunc quia non
sit excitanda sed atque exer
cenda etiam accessu qua
sit sic capax atque doctrine
et ab illis preceptis ueritat
et amoris boni qua capacitate
hauriat sapientiam uirtutibus sit
pedita quod quod prouidet fortiter
temperanter et iuste aduersus
errores et acta iniqua vi
cia dimittet eam nullas
nullius rei desiderio nisi
boni illius similes atque inu
tabilis uirtutis. Quod et si
non faciat ipsa talium bonorum
capacitas in natura rationali di
nitus in substantia qua omni sit
boni qua mirabile opus omni
potest quibus quod operatur effat
aut cogitat potest enim artem
bene viuendi et ad in mor
talem proueniendi felicitate
te quod a iustis uocatur et
sola dei gratia quod est si
liberis promissionibus regum quod
donat nonne huiusmodi in
gemo tot tante quod sit

multa et exornate p[er] h[uius] m[od]i
p[er] h[uius] voluntate ut et tam
excellens vis mentis atq[ue] ro-
m[us] et reb[us] quas sup[er]fluas
ymo et p[er]iculosas p[er]iculosasq[ue]
appetit quaten[us] h[ab]eat bonor[um]
in na[m]a unde ista potuit ut in
uenire ut dicitur al[iter] ex[em]p[lo] teste
vestimentor[um] et edificior[um] ad qua
qua[m] n[ost]ra h[ab]et sup[er]flua in d[omi]n[us]
tria h[um]ana p[er]uenire quo in
agri cultura quo in nauigatio[n]e
p[er]fecit q[uod] in fabricacione
quor[um]q[ue] vasor[um] ut et statu-
ar[um] et p[er]idur[um] v[er]itate q[uod]
cogitauit et impleuit que in
theatris n[ost]ra h[ab]et spectantibus
audientib[us] mar[um]abilia facienda
aut exhibenda molita sit in
capicendis oradendis domi-
dis irrationabilib[us] quantib[us] q[uod]
et quanta reperit aduersus
ip[s]os ho[m]ines tot quia venenor[um]
tot amoz tot maxime
toz et propalate mortali tu-
enda atq[ue] rep[er]enda quot me-
dicamenta atq[ue] adiuu[m]enta q[uod]
prehendit p[er] p[ro]bolupta-
te factu[m] quot condimenta et
gule irrationabilia reperit
ad iudicandas et suadendas
cogitaco[n]es q[ua]nta[m] multitudine
v[er]itate q[uod] signor[um] ubi p[er]
p[ri]m[um] locu[m] uerba et h[ab]et te-
het ad delectandos a[n]i[m]os
quos eloquentib[us] ornatib[us] q[uod]
diu[er]sor[um] carminu[m] co[n]t[ra] co[n]p[er]ia
ad mulcedas aures quod
organa musica quot can-
tione[m] modos q[uod] cogitauit
quanta p[er]ua d[im]ensio[n]e
atq[ue] m[od]os meatib[us] h[ab]et et

ordines syderu[m] quanta p[er]ua
cit[er]e q[uod] p[re]hendit q[uod] multa
res mundanas q[uod] g[er]it mi-
plent q[uod] p[er]fect[us] eloqui
maxime si velis no[n] acc[er]sat
m[od]a q[uod] g[er]it si in singulis
morat[ur] in ip[s]is postremo et
volub[us] et saltantib[us] defen-
dendis quia mag[is] claruerit
ingenia p[er]p[et]ua atq[ue] h[ab]ent
q[uod] p[er]p[et]uae sufficiat illo
q[uod] m[od]o cu[m] n[ost]ra de n[ost]ra met[us]
h[ab]eat q[uod] ista uita corp[or]al[is]
ornat[us] no[n] deside[at] atq[ue] it[er]u[m]
uelit q[uod] ia[m] mortal[is] acq[ui]rit
Imo tate ne conditor cu[m]
sit utiq[ue] deus uerq[ue] et sum[us]
ip[s]o m[od]o q[uod] fecit ad m[od]u[m] tra-
te et sum[us] p[er]fect[us] q[uod] h[ab]et
m[od]u[m] n[ost]ra p[er]fect[us] in h[ab]et
m[od]u[m] deat[us] atq[ue] q[uod]
h[ab]et p[er]fect[us] p[er]fect[us] q[uod] libera[n]t[ur]
met[us] eff[icit] it[er]u[m] m[od]u[m]
grande p[er]fect[us] h[ab]et p[er]fect[us]
deq[ue] ceter[is] q[uod] p[er]fect[us]
Iam uer[um] i[n] ip[s]o co[n]t[ra] q[uod] n[ost]ra
sit cu[m] belus mortalitate
que multisp[ec]ies car[um] rep[er]iat
infirmos et ta[m] de[us] bonitas
et q[ua]nta p[er]fect[us] tanti ca-
to[n]is app[er]et orome ita p[er]
m[od]o loca p[er]fect[us] et cetera m[od]u[m]
disposita facies q[uod] ip[s]a ac-
figura ac statua to[n]is
to[n]is ita modificata ut ad
m[od]u[m] a[n]i[m]e r[ati]onalis p[er]
dicit fin[em] or[um] end[em] ut dia-
lia r[ati]onalis op[er]a q[uod] p[er]fect[us]
esse uidem[us] m[od]u[m] ita
creatos e[st] homo si erecta
m[od]u[m] co[n]t[ra] forma admo-
uet cu[m] q[uod] p[er]fect[us] p[er]fect[us]

porro nuda mobilitas que
liquet ac manibus attributa e
ad loquendum et scribendum apta
atque quicquid ad opera animi
plurimarum officiorumque splendida
homine patet ostendit quali autem
ut sciet tale sit corpus ad
iunctum quod quicquid et detractum
necesse est operandi ita omni
per se congruentia nuda sit
et pulchra et pallitate respo
deat ut ne scias utrum in eo
condendo sit maior utilitas
habitu quam decoris certe
cum in eis acerbis videmus in
corpore utilitatis causa quod
non habeat et decoris locum pro
aut nobis id apparet si in eis
mensuras quicquid se quicquid
et coaptata nossemus
quos forsitan data opera
in quibus que suis eminent
humana posset vestigare
dilectio et ne vera recta
sit atque animis remota et per
hibus placita et tanta plenitudo
venarum atque nervorum et vis
cerum secreta vitalium inue
nire nullus potest quod si medi
corum diligentia nonnulla esse
liber quos anatomicos appel
lant laniant corpora mortuorum
sive et in manus secant
percutiuntque morientium atque
in extremis humilibus satis
inhumane abdita cuncta vi
mata et ut quid et quomodo
quibus locis curandus esset
addiscit morbum hunc de quibus lo
quor quibus coaptatio que
armonia grece dicitur ta
quam amissa organum totiusque

atque in hisque totius corporis
constat quid dicta nemova
hinc inuenire quos nemo au
sus est quere et non esse
potuissent in interitibus quocumque
visceribus que nullum ostentant
decoris ita ut delectaret pulch
tudo romis ut si forme appa
renti que oculis placet ipse met
que oculis non vult perferret
attributo sunt vero quid ita posita
in corpore ut tantum decori
habeant non et usum sicut hinc pectus
vile mamillas sicut facies
barba quam non esse in
muncto si vili et namcto in
dicant pure facies feminas
quas utique muncti tunc que
mirret et quod nullum in eis
in his quod quod in amb
git nemo quod ita sit alieni
opis acie modatis ut non
et sit decorus et aut nonnulla
quorum solum decorus et nullus e
usus puto facile intelligi
in condicione corporis dignitate
necessitati fuisse placitum et in
tura quippe et necessitas pro
uenturum quod sola inuere pul
chritudine sine ulla libidine
perfrui. Quod maxime ad lau
dum referendū et conditoris
Qui de in his Confessionem
et decori inuisti iam cetera
pulchritudo et utilitas ora
bunt que hoc habet in quibus labor
et miseria et periculo atque
dampnato spectando atque
sumenda diu largitate que
tota et quod sine fine per in
celi et terre et maris multum
da et varia pulchritudine et

quibus huius tanta copia ta
q̄ miali specie in sole ac luna
et ydibus in opulentiis ne
moru incoloribus et odoribus
florū in diuinitate ac multitudine
velut in gazularum atq̄ putarū
in multitudine spe tot et talis
auiarū q̄s a plus sp̄ ad mias
q̄ molis in mū plus enim
for micularū et apicularū opa
stupens quā in mēsa corpora
balnearū in pūis q̄ mare
ta grandis spectaculo ad se se
ducesis coloribus uelut uesti
bus induit et aliqui uide atq̄
sic multis modis aliqui p̄r
pūm aliqui ceruicū et q̄
p̄ro delectabilis spectatur
et quāq̄ turba et sit uide
maior pulchritudo et sic de
multis intuentē ut nō iac
cet et quareat nauigantes
omni aborsusque nāq̄ co
pia q̄ fame omni saporū
diuinitas q̄ fastidū ne diffusa
diuinitas nō coquorū arte ac
labore quēsta omniuitam
multis rebus tuende ac rē
pande salutis auxilia omni
grata uicissitudo dici alē
nant et nocte aurarū omni
blanda tepēdis in fructibus
et p̄coribus et diuinitatibus q̄
endore quāta matricis q̄
quēcorū quib̄ posset q̄
aut sola q̄ ame uelut equa
da et coactata si uellem
uelut colligata et uolū
la solū atq̄ diuinitē quāta
in modū est in singulis quib̄
p̄ma q̄mēdū et h̄c oīa
et miserorū dāpnatorū q̄
placida nō p̄ma b̄torū omne
igit̄ illa p̄t p̄tot et talia

761.
ac tanta et ista omnia dabit
eis quos p̄destinauit ad uitā
omne bona in illa uitā b̄ta
facit eis sūme p̄mū et h̄c
miserā uolūntatē filii uoluit
usq̄ ad mortē malitiam p̄
ferre in ap̄tū et de ip̄is in
illud regnū p̄destinatis lo
quēb̄ omni ip̄o inquit filio
nō p̄p̄at et p̄ nob̄ omib̄
tradidit eū quo nō et ad illū
omnia nō donauit et h̄c
p̄missio q̄p̄lebit̄ quid enim
quales enim q̄ bona in illū
regno acceptū sūm q̄
quid et moientē p̄nō tale
et p̄mū acceptū omni
et p̄nō hominū nullū omni
h̄c uolūntē nec subq̄ iacet
nec cui cedat h̄c q̄ quod
salute laudabilis diuinitet
paratissima uirtute p̄f̄ctō
p̄erū omni quāta quā
p̄p̄osa quā et a s̄a sine
dore aliquo ut labore u
dei sapia de ip̄o suo fote po
tabit et p̄a difficultate
felicitate sine ulla difficultate
omni est cor et q̄ omni p̄m
subditū et co sufficit omni
ficatū nullis alimōis in
digebit et omni diuinitē et
p̄nale est h̄c quidā cor
h̄c et sine ulla carnali cor
rupcōe subam
et h̄c ac bonis quib̄
post h̄c uitā b̄tissimos
p̄f̄ctū nō aut̄ differunt
p̄p̄ nob̄ et de ceteris re
surrexerunt et tēdunt h̄c
quāta p̄t negat et credet
multos negantes paucissi
mos reliquerunt et ad p̄ q̄

quod uideatur absurdum in sua
re ne monstraretur fidei corde
queri si docti et indocti sa-
pientes mundi et insipientes
enim crediderunt quod per
dixit deus qui etiam hoc per dicit
quod hanc re mundus faciat
crediderunt namque enim per ma-
le factis etiam in laude re-
deunt tate aut per maiore
opulentiis Ille enim deus qui
sicut in dei aliquibus nec
mouere me piget quod sitente
porphyrio atque id oraculis
deorum suorum per beatam sapientem
ipsa uerba per se reserunt que
sic laudant ut etiam deum
patrem et regem vocant ab-
sit enim ut sit intelligenda
sunt que per dicit quod uoluit
quod qui hoc in mundo non
crediderunt quod in deum credi-
turum esse per dicit Cur enim
non potius ista sicut credi-
turum tanto ante per dicit
et mundus non sit per a se
gaudent qui hoc in mundo
quod crediderunt per dicit et credere
noluerunt Si enim per dicit de-
um alio modo credenda ne si
dixit uaria esse scripta in
uina faciat illi deo cuius
magnam perhibet testimonium
tanta per se ei uel etiam
furore facit in uina si aliter
dicit esse intelligenda non
sicut in deum ea crediderunt
que crediderunt ipse lauda-
uit ipse promissit ipse operauit
Vnde enim non potest facere ut re-
surgat caro et uiuet in eternum
an per dicit credenda non est
id deum esse factum quia in deum

et atque indignum deo Si deo
potentia eius quia tot et tanta
facit mirabilia in multa diuina
Si uoluit inuenire quod omnipo-
tens non potest sicut per se deum
menti non potest credam quod quod
potest non credendo quod non potest non
itaque credentes quod menti possit
credat esse factum quod se factum
esse promissit et sic credant
sicut id crediderunt mundus que
crediderunt esse per dicit quod
crediderunt esse promissit quod
crediderunt esse laudauit quod
crediderunt esse ostendit hoc
autem malum esse in deum demonstrat
non est illud ulla corruptio quod
et corporis in deum de deo de deo et de
meteoris in disputamus et alius
homini quodammodo satis diuinus
quanta sit futura corruptio in
corruptibili facti facilitas mo-
tus deperit bone ualitudinis
ipse temporis in deo quod utique
nullo modo operanda est
immortalitati in libro terzo
deio satis ut opinor ostendi-
mus negat superiora operibus
qui uel non legerunt uel non
sunt uolere quod legerunt
et porphyrius ait
magnam ut beata sit anima corporis
omne esse fugiendum Vnde etiam
per dicit quia in corruptibile
diuinus futurum corpus si anima
beata non est nisi omne effugerit
corpus Si in et hoc in libro meo
raro quatuor oportuit dispu-
tari Vnde hoc in deum tantum
quod ratio emendat libros
suos istos omni magis per se et
dicit corpus deos ut beata sunt
in sua corpora futuros. et

multos quos celestibus
 corporibus dicitur indusis quibus
 in deus aquo fitur quod pos-
 sent esse semper in mortalitate
 i. meo corporibus etiam pma-
 sionez no corruia id hnt f suo
 qpho pualente pmissit ubi
 etia aliud euit qd dicitur qui
 e impossibile nunc carnis esse
 credenda aptissime quippe
 uita enim pphm ubi dicit
 as fatis pmissit deus no fatis
 i mortalitate qd i possibile est
 se dicit esse semper Sic em cu
 locuti narrant plo ezm est
 orti inquit i mortales esse i
 indissolubiles no potest no
 tu dissoluere neqz uos illa
 mortis vada pmet nec est
 valentiora quaz qphu nunc
 qd manibz e vinculu adipe-
 nitate vraz qua i a quicquid
 colligati Si no solu absun-
 di f iardi no sunt qd au-
 duit no utiqz dubitant dicit
 fas ab illo deo qui vob fecit
 fm plonez qd impossibile est
 f missu fuisse ezm em dicit
 vob quod i mortales ce no
 potest fmea voluntate in
 mortales est quid aliud dicit
 qua id quod fieri no pt me
 facere in eis ille igitur
 carne incorruptibz i mcor-
 tale pnale iusurabit qui
 ubi plone id quod i possibile
 e se futurum esse pmissit eund
 ad huc qd pmissit deo quod
 deo pmissenti credidit mudo
 qui etia ipe pmissus em
 crediturus ee impossibile cla-
 mat quicquid nob deo qd est

si i plone fat impossibilia
 id futurum ee clamamus No
 ergo ut bte sunt aie corpa
 e ome fugiendz f corpa
 incorrupta le recipiendz
 et inquit quememous in
 corrup h corpa i stabunt
 qua inq corrup h gemue-
 rit Sic em no in eis est
 illa dicit cupiditas qua
 posuit opione virgilius
 ubi ait Rumpit i nupiet
 mcorpora ille reuertit
 Sic inqua cupiditatem
 reuertenti ad corpa
 no habet in corpa inq
 reuertit cupit sed habe-
 bit i se habebit ut per
 vncq no fiant inq ca-
 puz ut ad originem qualz
 ipus ulla morte deponat
 ingula quoda
 dicitur plo atqz po-
 pphus qm se quicquid
 potuissent f i essent for-
 tasse vbi plo dicit aias
 sine corporibz et mce non
 posse Idco em dicit etia
 sapientiu aias post qualz
 longu tempus in i corpa
 redituras Porphyrus
 aut dicit aias purgatissaz
 cu rediet ad prez ad her-
 mala mudi inq esse redi-
 turu de ppho qd vero
 uidit plo si dedisset poppho
 etia i stoz atqz sapientiu
 purgatissimas aias ad
 quana corpa redituras
 vncq qd vero uidit po-
 pphus si dedisset ploni
 magna redituras admisc-
 rias corrup lib corpis aias
 scab ut no fm h singula f

ambo & sub utriusque dicent puto
quod uideret esse iam quodque tunc
rediret aie ad corpora & illa
reciperent corpora quoniam
hic atque in mortali uiuent
qui in plene etiam sic aie
ad humana corpora redibunt
in porphyriu ad mala mundi
hinc sic aie non redibunt di-
cat itaque ad plene porphyriu
redibunt ad corpora dicat plo-
ni plene non redibunt ad ma-
la & ad ea corpora redire con-
sentient inquit nulla parat
mala heretice non erunt in
illa quod permittit deus libe-
rari etiam in sua carcereterna
fama hoc enim opte quod hinc
facile iam nobis concederet am-
bo ut qui fatentur ad in mor-
talia corpora redire aie
esse scilicet ad sua illas redire
permittent in quibus mala hinc
seculi perulerunt inquit deum
ut hinc in his careret pie fi-
deliterque coluerunt

71
omni propter quodda pre-
clarissimum loquendi genus
et propter nonnulla quod uideant
sensu amant plene dicunt
enim aliquid si ple nunc est de
re nec mortuorum sensisse ordo
quod sic facit in libris de
re publica & ubi ubi eni
huisse potius quod quod id
uerum esset affuerit dicit vo-
luisse iudicat enim hinc re-
uocasse & narrasse quod aie
que plene disputacionibus
aggruebat labio est dicit
uno die duos fuisse defunctos
& occurrisse in uicem in
quodam quod peto deinde ad car-

sua in ipso fuisse rimeae et
quod fuisse in se amicos se ce-
laturus ita atque esse factum
donec postea morerentur. Et
iste auctor talis res rimeae
corporis fuisse narrarent
quales fuerunt corpora quod
surripisse non inquit hinc quod
reddidit uite si non eo modo
ut non moreretur ultius aqua
bilis aut quiddam moris
vazro post in libris quod
quod sit de gente populi romani
inquit putari dea ipa esse po-
tius benedicti quiddam
perferunt inquit in renasce-
re esse hominibus que appellat
palmyrene syam quod aie
ferunt copia in amibus in quo qua-
dringentis quod dringita ut in
corpora & aie aie quod sunt quiddam
in hoc aliquod cadunt sub re-
deant in quodatione. Iste var-
ro quod siue illi benedicti
necio quoniam non enim nota corpora
perdidit quod quod meminerunt
fama aliquod dixerunt quod hic
falsum sit in enim semel ad
ead corpora que gesserunt aie
redierunt in qua capostea
sit relictura in multa illig
impossibilitat quod contra
nobis in quodatione ergo meta
quellit & destruit. Eni enim
hoc sentit siue senserunt
non eis visum est fieri non posse
nec dilapsa caduca in au-
ras in puluicem in memem in
hinc in corpora uerentur
bestiarum ut iporum quod quod hominibus
ad id rursus redeant quod
fuerunt orna propter plo & por-
phyriu ut potius quod quod

illos diligunt et adhuc vivunt
nobis ostendunt etiam istas animas ad
coram redituas sicut ait plato
nec tamen ad multa ulla rebituas
sicut ait porphyrius quodlibet fiat
quodlibet fides per dicitur vana etiam
corpora receptas in quibus sine
ullo malo metum scilicet vivat
assumit etiam de hoc de varro
nec ad eadem coram redeat et quod
ante fuerit nec apud eos tamen
questio de carnis et animi verne
soluat sequitur

ut iam quid actum sunt in
corpore et mortalibus
atque spiritualibus si non adhuc
coram incarnate carnalitatis si spua
litia vivit quod in deo dignatus
fuit adunare iudeamus. Sed
illa quod animo vel potius quod
atque eadem quod futurum sit sive
viri velum dicit nescio. Non
enim hoc vult per sensus coram
vidi. Si mente intelligere
videre me dicit quod est
aut quod est nostra intelligentia
ad illa excellens. Quod enim e
pater dei que sicut ait apostolus
et superat omnes intellectus
omne in se ipsum aut fortasse
scilicet angelorum non enim et dei
Si ergo perinde pace virtutem
sunt per se ea pace virtutem put
que superat omnes intellectus
omni in se ipsum quod superat non
est dubium si aut superat et angelos
ut nec ipsos percipere videatur
qui ait omnes intellectus in se
hoc deum esse deum accipere quod pace
dei quod deus ipse paratus est
sicut deus novit non ea nobis
sic possumus nosse nec ulli an
geli superat itaque omnes intel
lectus non dubium quod per se

768.
Sed quia et nos per modum
nostri patris eius per prophetas
facimus nam in nobis atque
in nobis et in ipso patre quod
in se ipsum est optimum
isto modo per se non sicut eadem
sicut angelus habet autem nunc
longe infra quantum per se
mentis excellant. Considera
deridit et enim quod vult de
cebat. Ex parte semper et oportet
per se donec veniat quod
per se et tunc in se per se
in enigmate tunc autem fa
cie ad faciem. Si itaque videtur
sicut angelus qui eadem in se
etiam per se eruti de platea
tenebrarum et accepto spiritu
pignore in se latet ad regnum
ipsi ad eos angelos iam
tempus per se ad quod nobis
etiam per se dulcissima de
qua iam tot liberos per se
dei caritas ipsa quod deus
ergo angelus in se qui sunt
angelus dei quod ad ipsum dei
spiritus est in se deus per se quia
deus non reliquerit in se
quia suos angelos nobis habet
aperit aperit autem deus
ipsum videte ne quod per se
vult de per se illis deus
enim nobis quod angelus coram
mentis per se videt faciem per se
ma quod mentis est. Sicut ergo
illi videt ita et nos in se
semper per se ita videtur per se
quod aut apostolus quod paulo ante
dicit. Videmus in se per se
in enigmate tunc autem faciem
ad faciem. Per se itaque fides
nobis visio ista fuerit. De
qua et iohannes apostolus loquitur

Cum apparuerit inquit similes
ei enim qui videbimus in statu
est facies aut dei manifestat
eius intelligenda est non ali
quod elementum quod nos hinc
in corpore atque isto nomine nu
cupamus etiam propter eum
quod quid actum sunt sancti
in illo corpore spirituali non dico
quod ita video sed dico quod
credo secundum illud quod in ipso et
per bonum legem credidi propter quod lo
cutus sum de illis itaque infirmitatibus
deum in ipso corpore futurum
per ipsum sicut per corpus quod
habetur in se et in una stella
quod magis attraxit quod in ea non
pugna est questio deinde enim
dixit quod si talia contra
hunc habebunt ut non pos
sint oculos claudere atque
penitus in voluit durior aut
quod ibi deum quicquid oculos
clausit non videbit Si enim
propheta heliseus puerum suum
iesu absentem corpore vidit ac
apienter munia que dedit
ei naaman syrus que propheta
medratque alexandre de formi
tate mudavit quod prius
regna domino suo non videte
latent se fecisse putavit
quato magis in corpore
spirituali videbit si omnia
non solum oculos claudat
vultu etiam unde per corpore
absentes dunt enim per sensum
illud deus loquitur apertius
Expte inquit sanctus et
per te prophetam tu aut venit
quod per sensum est quod est enaqua
et deinde ut quod posset
aliqua similitudine ostendi.

quanta ab illa que futura est
distet huiusmodi non qualiter
hominum vultu etiam quod per prophetam
sitate per prophetam et est inquit
paulus quod paulus sapiebat
quod paulus loquebatur quod
paulus cogitabat Cum autem
fuit in vultu enaqua ea quod
paulus erat videbimus per
tulum et enigmatem fuit autem
facie ad faciem meo propter
hunc autem agnoscat sicut et
quod per prophetam Si ergo in hac vita
ubi hominibus mirabilia prophetia ita
operanda est illi vultu quod paulus
adveniens vidit in heliseus
accipiente sicut sicut munera
ubi ipse non erat ita ut cum
venit quod per sensum est ut iam
corpus corpus corruptum aggrava
bit autem si corruptum est magis
impediet illi si adeo videbatur
sunt oculis corporis quibus
heliseus absens adfuit sicut
videndum non indiguit in di
gebit ita sicut interpretis hoc
ita est ad greci verba prophetie
Romane cor meum est terminum
quod quibus est vultu de curru in
obvia tibi et accipisti per prophetam
Sicut autem aggrava meo in
tate per prophetam Iamque Romane
cor meum inquit inquit erat
quod rursus est hoc de curru suo
in occursum tui Corde suo ergo
se dixit vidisse prophetia ad into
quidam mirabiliter nullo dubita
te dunt et quanto amplius
tunc omnes mirum isto habun
dabunt cum deus sit omnia
in omnibus habebant in illi
oculi corporis officium sicut
et in loco suo est ut et illi
per per spirituale corpus et

em et ille ipsa qz no eis m di
quit ut uidet absente no eis
usub e ad uidenda pnia que
hy pu uide poss ena si illos
claudet sicut mst absencia v
ipe cu eis no est absit go
ut dicitur illos scos m illa uita
du clausis oculis no uisuros
que spūs p uidebunt Sed
ut uidebunt et pedes corpis
m eos aptos habebut m de
questio est Si em tm potue
rut m corpe spuali co mo
utiqz ena ipi oclī spuales
quatu possut qm quales nē
habemus paul dubio p eos
uidei deus no potit longe
itaqz alius erit potencie
p p eos uidebitur m corpe
illa nā q no qmnet loco f
ubiqz tota ē No em qz diu
deu et m celo et m tra Ipe qz
pe ait p ppham celu et t
raz ego mplebo alia pte
dicturi sim qm m celo hie
et m tra aliaz f totū celo ē
totū m tra no alius tpi bz
qz utruqz simul qd nulla nā
pt corpalis Vis itaqz p
lencioz oculozeit illoz no
ut acius uideant qua quida
uide phibent speteb et a
quile q talibz em acmoma
cernendi ead quoqz alia
m qd aliud pnt uide qua
cora f ut uideat et m corpa
lia Et fortasse ista utu bz
cernendi data sūt ad hāz
ena iusto mōzli corpe oclis
si vi job qm ait ad eu In
ob auditu aūbz audiebam
te pūs nūc aut oculo meq
uidet te ppta despozi me

metipm et distabm et co
istmum me hāz et mēz
quāuis mēz hie phibet
oculu cordis mēz hie de
qmbz ait aplūb qm matoz
oculos hie cordi m ipis
aut uidei deū quō uidebit
xpianūz ambigunt nemo q
fidelit accipit quod ait
deus ille mēz bñ mudo cor
de qm ipi deū uidebunt
qz utru ena corpahbz oclis
ibi uideat hoc m ista qoe
uerfamus Illud em quod
scptū est et uidebit oib sa
lutae dei sine ullius modo
difficultat p mēz q pt
ac p dñm sūt et uidebit
oib hō v m dei qutqz m corpe
usub ē qm vnuos et mōzū
os m dūca bit quod autēz
ipe pt salutae dei multa
sūt et alia testima p ptiāz
qz eūde mōz venandi illig
semis symeozib ūba decla
rat em ad m fante v m
accepisset m mōz sūab
m mōz dūmittis dñe
sūm tūm sūm ūba tūm pte
qm uiderit oclī mei salu
taē tūm Illud et q ait p p
mōzratq job sūt m acm
plāibz job q ob hēbreo
sūt i uenit et mōz ne
mea d uidebo deū rñe
carnis sine dubio p hānt
no hie dūbit pte mēz
qd quida p dūy p p p p
deus xpūs mēz hie qm
p mōz mōz mōz mōz
sūt uē p p p p p p p p
carne mea uidebo deū

ac si dixeret carne mea
ero tu autem deus et illud
quod ait apostolus facie ad facie
non cogit ut deus per faciem
corporealem ubi sunt oculi corporales
nos visurus esse credamus
que spiritu sine ulla figura
videbimus nisi enim esset interior
horum facies non diceret id apostolus
Vos autem reuelata facie gloriæ
domini speculantes in eandem yma-
ginem transformati de gloria in
gloriam tamquam admodum spiritus nec
aliter intelligimus quod imper-
cambit. Accedite deus ad eum et il-
luminati et facies vestre non erubescet
fide quippe acceditur
ad eum quia cordis consistat esse
non corporis. Quia spirituale
corpus nescimus quatenus ha-
beat accessum de re quippe
incepta loquimur ubi aliquid
que aliter intelligi nequeat
divina scriptura non occurrit
si succurrit auctoritas nostra
est ut contingat in nobis quod
legimus in libro sapientie. Cogita-
tiones timide et inconsiderate
vire. Pro quippe illa philosophorum
qua disputat ita necesse apparet
intelligi. Iam videtur et sensu cor-
poris sensu. Iam corporalia ut
hec intelligi. Iam per corpus
nec corporalia percipimus nec
valeat intueri si posset non
esset certissima per se certum es-
set potest corpus eam spirituali
nullo modo posse deum videre.
Quia ista rationem accedens qua
vero et prophetica miratur aucto-
ritas omnem istam stultitiam

avocet ut dicitur audeat. Denique
corporalia ista nescimus. In quid
ergo corporealis per omnia deus ea possit
addiscere. Deinde quod apostolus per
lucam paulo ante diximus nonne
sanctus indicat eam spiritu non per
corpus corporalia possecerni. Etenim
cum spiritus ille munus accepit
itaque corporaliter gestamus est
quod in prophetia non per corpus sed per spiritum
videtur. Quia ergo constat unde
corpora spiritu quid si tanta est
potentia spiritualis corporis ut
coram videatur et spiritus. Spiritus
enim est deus. Deinde ista quod
sua quia nunc vivit incorporee
et terrena membra vegetat
facitque vnicuique interiore sensu
quod non per corporeos oculi-
los novit aliorum vero vitas
cum sint invisibiles per corpus videtur.
Iam vni vnicuique discernimus
a non vnicuique corpora nisi
corpora simul vitasque videtur
quas nisi per corpus unde non pos-
sumus vitas aut sine corpore
corporeis oculis non videmus
et in obre fieri potest valde et
rite est si nos esse visuros
mundana tunc corpora celum non
videtur tunc nonne ut deum ubique
per omnia et vnicuique eam corporalia
gubernantes per corpora et ges-
tabimus et que conspiciamus
qua quia vult oculis deus
et in clarissima perspicuitate
videamus non sicut nunc in vis-
ibilia dei per ea quod facta sunt intel-
lecta quod perspicitur et perspicitur
et in enigmatibus quod ubi plus
valet fides in nobis que
credimus quod res corporales sunt

764.
p p o d s t e r m i n u g c o r p a l e s s
s i n t h o i e s m t q u o s v i n e t e s
m o t u s q u i t a l e s q u o c e r e t e s
v i n i m u s m a y u t a p p i e m u s n o
o r d i n u s v i n e s i n d e m u s c u m
c o r s u t a z s i n e c o r p o l b g u i d e
n e q u e a m u s q u a t i n m e l s p e r
c o r p o r a i n m o t a h o m i a m b i
g u l t a t e q u i p u m u s i t a q u a n d
q u i p u a l i a i l l a h u a c o r p m
m o r s c o n f e m u s i c o r p o r e m u
d e u o i a r e g e t e z e n a p c o r p o r a
q u e b m u d u t q o p e p u l l o r s o
e l s u d e b i t d e u s u t a l i q u i h e a n t
i n t a n t a o c c e l l e n c i a m o n i s t e
q u o t m o r p o r e a n a r e m a t
q u o u l l u s o c c u m p l i g s i n e p o r t a z
t e s t o n i s d i n a z u t d i f f i c i l e
e s t u t i m p o s s i l e o s t e n d e r e a u t
q u o d e a d i n t e l l i g e n d u m f a a l i g
i t a d e u s e i t n o b i s n o t u s a t q u
q u i p u m u s u t u d e a t a s m l i s n b
u d e a t a l t o m a l t o u d e a t m
m e i p o u d e a t m e c c l o n o u o
t h a n o n a a t q u o m u q u e
t u e f u t c a t u r a u d e a t p
c o r p o r a m o i c o r p o r e q u o m u
f i e r i n t s p u a l i s c o r p u s o d i
a n e p u e m e t e d i r e c t e p a
t e b u t e n a c o g i t a c o s i n e m
u i c e n b t u e i m p l e b i t q u o d
a p l u s a n d u o s s e t n o b i t e a n
t o r q u i d q u i u d i c a t m o r a d d i
d u t d o n e c u e m a t d n s e t u l
f u i c t a b s c o n d i t a t e n e b r a z
t m a n f e s t a b i t c o g i t a c o s
c o r d i s t u e l a u s e i t v m a n g
a d e o s e q u
n o n t a e i t i l l a f e l i c i t a t u b i
n u l l u e i t m a l u n u l l u l a t e
b i t b o n u p a c a b i t d e i l a u d i
b u s q u i e i t o i a m o n i b u s
N a m q u i d a g a t u r v b i n u l l a
d e s p e r a c e s s a b i t n e q u u l l a

i n d i g e n t i a l a b o r a b i t n e s c i o
a d m o n e a t e s s i n c a n t i o v
l e g o u t a u d i a b i q u i h a b i
t a n t i n d o m u s t u a d o m m e
i n s c u l a s c l o r s h u d a b i n u t
t e o n t a m e d r a t u s f e a
m o r n u p l i s c o r p u s q n e r
u d e m u s p u s u s t n e c e s s i t a
t e s p a n a s d i s t b u t a q u i t u c
n o e i t i p a n t i t a b s p l e n a
c e r t a s e n t a s e m p n a f e l i c i
t a s p f a c t l a u d i b g d e o r s
q u i p p e i l l i d e q b u s i a s m y l o
a u t q u i n u c l a t e n t a r m o
n i e c o r p a l i s m u n o l a t e b t
n u t i s e m u s t c o n f e m u s p e r
c o r p u s a n t a d i s p o s i t a d
c e t i s r e b g q u i t u r m a g n e
a t q u n u a l e s u d e b u t u r v o n a
l e s m e t e s m t a a r t i f i c i s
l a u d e m v o n a l i s p u l c h m s
d e l o r a t a c e f u n c t e t c o r m m o t a
i l l u c t a l u c o r p u s s i n t f u t u r i
t e m e d e f i n e n o a u d i o q d
o c c o g i t a t n o v a l e o t n a d
n u c t o t s t a t u s s e n t n o f e
s p e s d e r e n s e i t q u i n d e p e i t
a b i q d n o d e r e b i t n o e i t c e r t e
u b i v o l a t s p u s u b i e i t p t m u s
c o r p u s n e c u o l e t a q u i d
s p u s q d n e c s p m p o s s e d e r e
h e c c o r p u s v o a i g l a e t
u b i l a u d a t i s n e c e r o e q u i s
q u a n e c a d u l a t o e l a u d a b i t
v e r u s h o n o r q n u l l i n e g a
b i t d i g n o n u l l i d e f e r e t u r
i n d i g n o f a d e u a m b i g e t n u l l u s
i n d i g n u s v b i n u l l u s p m u t
t e t u r e s s e n i s t d i g n u s v o a
p a s i n m e t a d u c s i n e r a p
i p o n e c a b a l i g n o q u i s p a
a c t u r b o n u u d u t e r i t
i p e q u i u t e d e d i t e i s p e c i m q
q u o m e t u s t m a m u i n d i g n u

posset esse pmissum. Quid e
per em aliud qd pmissum dicit
Ero illorū deus & ipi erunt
mei plebs nisi ero ego vni
sacient. ero ego quicūq; ab
hominibus honeste desideret
vita & salus & iustus & o
pia & glā & hono & pax
& oia bona. Sic em & illud
vā intelligit qd ait apłus
ut sit deus oia mōib; ipe
fuit ēit de pōciōz mōz q
sine fine videbitur sine fine
sine fine amabit sine fatigatōe
laudabitur qd nūq; qd
affectu qd actus pfecto ēit
omnibus sicut ipa vita etna
qub; dēternū qui futū sūt
pmissis pmissis ēit qdus
honoz atq; glāz qub; ē
vdoneus cogitāe quato mag
dicere quod hū futū sūt nō
ē ambigendū atq; id eaz
bta illa civitas sine bonū
videbit quod nulli supioi
nullus infeloz nō videbit
nūc nō mudent archan
gelis angli ceti tamqua
nollet esse vniūq; qd
nō accepit qub; sit paca
tissio concordie vinculo ei
qui accepit qd strictq; nec
mōz pōe vniūq; esse qui
ē dignus cu mēbrū vtrū
q; qd meat totūq; corpū
pacata qd pax. Sic itaq;
hēbit domū aliq; alio mōz
ut hēc quoz domū hēat
ne velit amplius. Nec vbi
liberū arbitriū nō hēbit
quia paca cōb delectatō nō
poterūt atq; quippe ēit

liberū ad delectatōe peccandi
usq; ad delectatōe nō peccandi
nō delectabile liberatō. Naz
pmissū liberū arbitriū quod
hōm dabo ē qd pmissū creatō ē
rectq; potuit & nō peccare
potuit & peccare. Hoc autē
nōmissū cōpōtētib; ēit
quod peccatō nō potit vni hō
quoz dei mōie nō sic possi
bilitate nē aliud ē em esse
deū aliud pōpē dei deū
nā peccatō nō pōt pceptū natē
dei ab illo accepit ut peccatō
nō possit. Scruandū autē
gradus ēat dñi mōie
ut pmissū daretur liberū arbi
trū quod & peccatō hō possit
postea nōmissū quod peccatō
nō possit atq; illud ad qd
randū mōie hōc ad rāpiendū
pmissū pmet qd qd peccatū
qta nā cu peccatō potuit largiāe
grā libeatō ut ad qd pducāt
libertate nūq; peccatō nō possit
Sicut em pmissū i mōtalitab
fuit quā peccando ad qd pōi
dit posse nō mōz nōmissū
ēit nō posse mōz ita pmissū
liberū arbitriū posse peccatō
nōmissū nō posse peccatō
Sic em ēit tamissib; vo
luntab pietatē & cōmutat
quomō & felicitatē. Vt autē
peccando nec pietate nec fe
licitate tenuit voluntate
nō felicitatē nec pōita fe
licitate pōitū ēit deus ipe
nūq; qui peccatō nō pōt ideo
liberū hōc arbitriū nega
tū ēit. Et qd illud civitatē
& vna mōmib; & spālib;

in singulis voluntas libera
ab omni malo liberata et munda
ta omni bono fruens indefect
et hinc iocunditate gaudiorum
oblita culpa et oblita pena
nec ideo fuisse liberatorem obli
ta ut liberatori suo non sit in
grata et nata enim attinet
ad faciem rationalem memorem
necesse malorum suorum etiam quod
aut ad opem et sensum in
memorem per se etiam et per
suum medicum sicut arte sanant
omnes se morbos corporis novit
sunt autem corpe sentit pluri
mos nescit quos ipse non passus
est ut ergo sine malorum duc
sur qua quod potest metum non
latet altera quod opem et sen
sibus inheret aliter quippe
sunt via omnia per sapientem
doctrina aliter per sapientem
peccata utraque ita et obliuio
malorum ducit aliter etiam
quod obliuio et cruditas et dor
tis aliter et passus et illi
pugna negligat ite si mi
seria careat et hinc obliuio
qua postior loco posui non
erit inter se peritior malorum
carebit enim omnibus ita ut
penitus deleantur de sensu
bus corpe etiam per potentiam
facientem quod magna in eis est
non solum sua perita sed etiam
dignitatem corpe sempiterna
misericordia non latebat et hoc quod
si se misericordem fuisse nescit
sunt quod sicut aut per malum
dum metum carabunt et non
cantico in gloria gratie christi eius
sagittae liberati sumus nihil
est per se illi iocundum ani
tati hinc per factum vacante

et videte quia ego sum deus
quod est ut magnum maximum
sabbatum non habens vespam
quod quidam dicit in primis
opibus mundi ubi legitur
et requieuit deus in die sep
timo et sabbatum enim quia
eo requieuit ab omnibus opibus
suis quod incepit deus
facere diebus autem enim septimus
etiam nos ipsi enim hinc eis
enim benedixit et sabbatum
plenum atque perfectum ubi vacat
videbimus quia ipse est deus
quod nos nos ipsi esse volumus
quod ab illo recedimus audie
tes autem doctores etiam sicut
dij et recedentes a vero deo
quo faciente deessimus eis
propter hoc non de se ratione
etiam enim sine illo fecimus
nisi quod in ira eius deesset
ad quo refertur et gratia maiore
per se vacabimus metum in
dentibus quia ipse est deus quo
plenum enim quia ipse est omnia
in omnibus ita et ipsa bona
opera nostra quia ipse potens
in intelligitur esse quia in se
nobis adhuc sabbatum adi
piscendum imputatur quia
si nos ea tribuimus similia
erunt cum de sabbato dicatur
omne opus non factum et eo
ipsum quod et perzechiele dicatur
ipsum et sabbatum mea dedi
cis et sabbatum meum et inter
eos ut sicut quia ego dominus
qui sabbatum eos hoc per se tunc
facimus quia per se vacabimus
et per se videbimus quia ipse
est deus ipse est enim etiam
veluti dicitur per eos etiam lo
quor

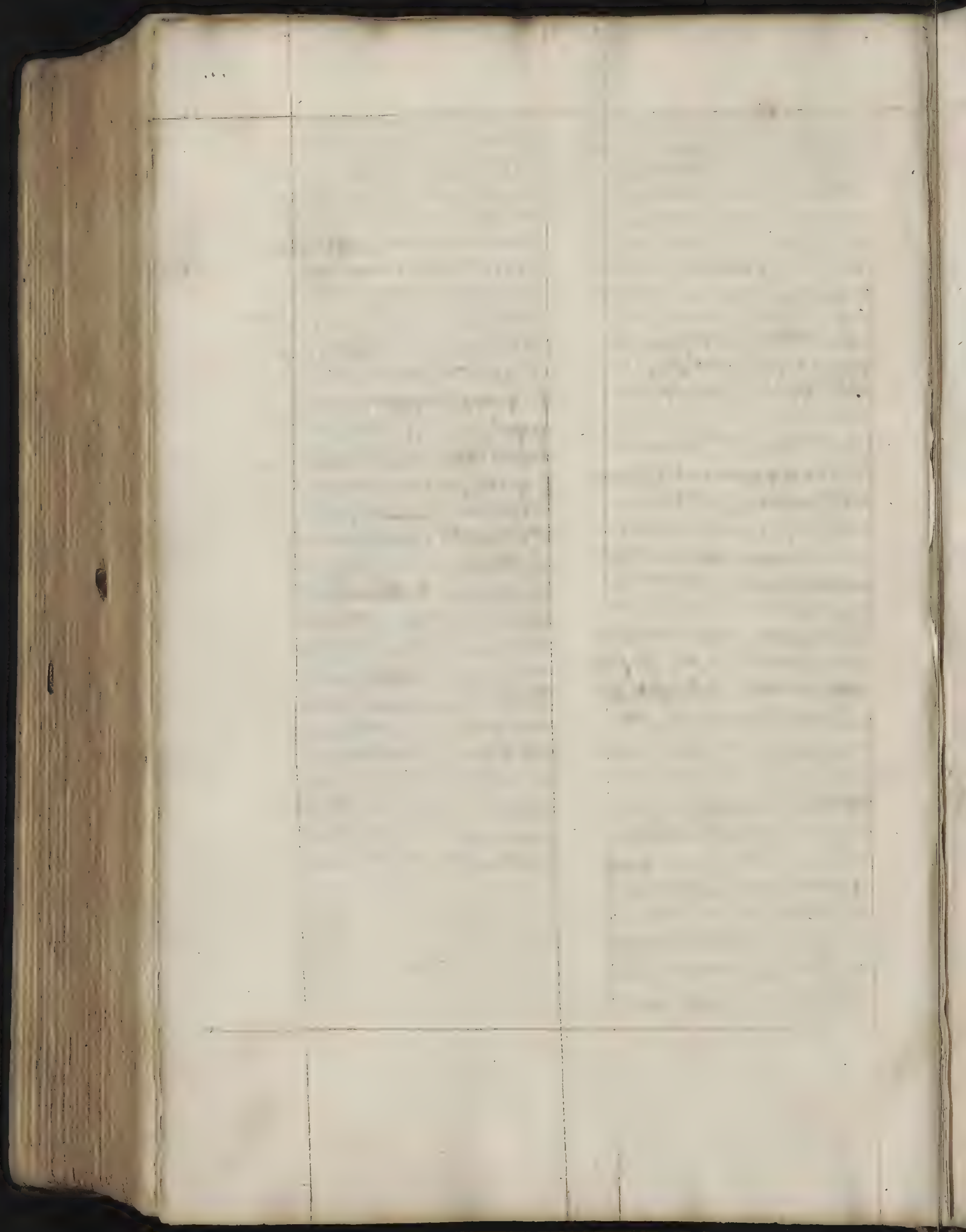
ab omnibus
opibus
que fecit
et benedixit
des diebus
per et tunc
sicut

ipm qputat qui in septuaginta
videtur opusculis sabbatis
singulis annis apparebit
quonia septuaginta inueniuntur
ut pma etas taq pma dies
sit ab adam usq ad diluuium
pande usq ad abraha non
equitate tpm s nro gno
muduab qpe hre repuntur
hinc ia sicut mattheus cuncta
detinat tres etates usq ad
xpi subsequit aduentum
que singule de mib 7 quatit
quomib9 applicatur ab abra
ham usq ad dauid. vna al
tera inde usq ad ihsu m9
in babylonia. tertia inde usq ad
x carnale nri ihsu itaq
omib9 qnz. Seta aut agit
nullo quom mro merenda
pnt id qd dnm e. No e vrm
sue tpa que pat posuit in sua
ptate. Post hac taq die
septio requiescet deus nrm
eundem diem septimum qd
nob emg mfe lpo de9 faciet
requiesce. De istis porro
etatribus nrm diligenter lo
qui e disputae nrm septua
et sabbatm nrm ang finib
no e utique ppa s dmutus
dies velud octau9 etnib
qd v rne sacrate etnib
na nro solu pmi vni etaz cor
pis. requiem pfigurab. Ibi
vacabim9 7 iudebim9 iude
bim9 7 amabim9 amabim9
7 laudabim9. Ecce qd est m
sue sue sue. Oram quib e
aliub m finib nri puenire
ad regnu ang null9 e finib
videt9 mult9 debim9 m get

hinc opus adiuuante domino
reddidisse omnibus parum
ut quibus minus e mult9 ignos
aut omnib9 aut sat e no mult9
s deo mern grās gratulantes
agent
Explicit Aug9 sermone dei

[illegible]

et accedens ad actum quantum ad actum
 illum et est actus qui est per intelligentiam
 fidei et fiduciam quantum ad actum
 accedens ad actum et est per se et ego
 dicitur gratia et deum dist. huc ita per
 est illum et est qui accedens ad actum
 per se et est actus et est per nos
 come qui est per se et est per nos
 et quantum ad huc actum per nos per se et
 facta regimine et est factus si fuit
 est regimine in seipso in seipso
 est per seipsum per seipsum per seipsum
 per seipsum per seipsum per seipsum
 et quantum ad huc actum et per seipsum
 si qui obligati sunt ad actum
 visum dei per originale per seipsum
 et per seipsum et per seipsum
 et addidimus in seipsum et per seipsum
 ne ipse per seipsum et obligatus et
 hostia ut recepta solatur
 in per seipsum et obligatus et
 actus per seipsum per seipsum
 ad qui amantur rebus velantur
 motus in seipsum et per seipsum
 in seipsum in seipsum in seipsum
 qui ad deum et deum in seipsum
 et huc et huc actus et per seipsum
 per seipsum et huc in seipsum
 in seipsum et huc in seipsum

778.

